

Holy Bible

Aionian Edition®

Biblia Takatifu
Swahili Bible

Holy Bible Aionian Edition ®

Biblia Takatifu
Swahili Bible

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 4/18/2025

Source copyright: Public Domain

Dr. Johann Ludvig Krapf, 1850

ISBN: 978-1-67814-568-2

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

AionianBible.org

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Utangulizi

Kiswahili at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Kiswahili at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoa Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
- 05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Yaliyomo

AGANO JIPYA

Mathayo	1
Marko	26
Luka	42
Yohana	70
Matendo	91
Warumi	119
1 Wakorintho	131
2 Wakorintho	143
Wagalatia	151
Waefeso	155
Wakolosai	159
1 Wathesalonike	162
2 Wathesalonike	165
1 Timotheo	167
2 Timotheo	171
Tito	174
Filemoni	176
Wahebrania	177
Yakobo	186
1 Petro	189
2 Petro	193
1 Yohana	195
2 Yohana	198
3 Yohana	199
Yuda	200
Ufunuo	201

KIAMBATISHO

Mwongozo kwa Msomaji

Kamusi

Ramani

Hatima

Michoro, Doré

AGANO JIPYA

Yesu akasema, "Baba, uwasamehe kwa maana hawajui wanaloofanya."

Kisha wakagawana mavazi yake kwa kuyapigia kura.

Luka 23:34

Mathayo

1 Yesu Kristo alikuwa mzawa wa Daudi, mzawa wa Abrahamu. Hii ndiyo orodha ya ukoo wake: **2** Abrahamu alimzaa Isaka, Isaka alimzaa Yakobo, Yakobo alimzaa Yuda na ndugu zake, **3** Yuda alimzaa Faresi na Zera (mama yao alikuwa Tamari), Faresi alimzaa Hesroni, Hesroni alimzaa Rami, **4** Rami alimzaa Aminadabu, Aminadabu alimzaa Nashoni, Nashoni alimzaa Salmoni, **5** Salmoni alimzaa Boazi (mama yake Boazi alikuwa Rahabu). Boazi na Ruthi walikuwa wazazi wa Obedi, Obedi alimzaa Yeso, **6** naye Yeso alimzaa Mfalte Daudi. Daudi alimzaa Solomoni (mama yake Solomoni alikuwa mke wa Uria). **7** Solomoni alimzaa Rehoboamu, Rehoboamu alimzaa Abiya, Abiya alimzaa Asa, **8** Asa alimzaa Yehoshafati, Yehoshafati alimzaa Yoram, Yoram alimzaa Uzia, **9** Uzia alimzaa Yothamu, Yothamu alimzaa Ahazi, Ahazi alimzaa Hezekia, **10** Hezekia alimzaa Manase, Manase alimzaa Amoni, Amoni alimzaa Yosia, **11** Yosia alimzaa Yekonia na ndugu zake. Huo ulikuwa wakati Wayahudi walipopelekwa uhamishoni Babuloni. **12** Baada ya Wayahudi kupelekwa uhamishoni Babuloni: Yekonia alimzaa Shealtiel, Shealtiel alimzaa Zerobabeli, **13** Zerobabeli alimzaa Abiudi, Abiudi alimzaa Eliakimu, Eliakimu alimzaa Azori, **14** Azori alimzaa Zadoki, Zadoki alimzaa Akimu, Akimu alimzaa Eliudi, **15** Eliudi alimzaa Eleazeri, Eleazeri alimzaa Mathani, Mathani alimzaa Yakobo, **16** Yakobo alimzaa Yosefu, aliyekuwa mume wake Maria, mama yake Yesu, aitwaye Kristo. **17** Basi, kulikuwa na vizazi kumi na vinne tangu Abrahamu mpaka Daudi, vizazi kumi na vinne tangu Daudi mpaka Wayahudi walipochukuliwa mateka Babuloni, na vizazi kumi na vinne tangu kuchukuliwa mateka mpaka wakati wa Kristo. **18** Basi, hivi ndiyo Yesu Kristo alivyozaaliwa: Maria, mama yake, alikuwa ameposwa na Yosefu. Lakini kabla hawajakaa pamoja kama mume na mke, alionekana kuwa mja mzito kwa uwezo wa Roho Mtakatifu. **19** Yosefu, mumewe, kwa vile alikuwa mwadilifu, hakutaka kumwaibisha hadharani; hivyo alikusudia kumwacha kwa siri. **20** Alipokuwa bado anawaza jambo hilo, malaika wa Bwana alimtokea katika ndoto, akamwambia, "Yosefu, mwana wa Daudi, usiogope kumchukua Maria awe mke wako, maana amekuwa mja mzito kwa uwezo wa Roho Mtakatifu. **21** Atajifungua mtoto wa kiume, nawe utampa jina Yesu, kwa kuwa yeye atawaokoa watu wake kutoka katika dhambi zao." **22** Basi, haya yote yalitukia ili litimie lile

neno Bwana alilosema kwa njia ya nabii: **23** "Bikira atachukua mimba, atamzaa mtoto wa kiume, naye ataitwa Emanueli" (maana yake, "Mungu yu pamoja nasi"). **24** Hivyo, Yosefu alipoamka usingizini alifanya kama malaika huyo aliviyomwambia, akamchukua mke wake nyumbani. **25** Lakini hakumjua kamwe kimwili hata Maria alipojifungua mtoto wa kiume. Naye Yosefu akampa jina Yesu.

2 Yesu alizaliwa mjini Bethlehemu, mkoani Yudea, wakati Herode alipokuwa mfalme. Punde tu baada ya kuzaliwa kwake, wataalamu wa nyota kutoka mashariki walifika Yerusalemu, **2** wakauliza, "Yuko wapi mtoto, Mfalme wa Wayahudi, aliyezaliwa? Tumeiona nyota yake ilipotokea mashariki, tukaja kumwabudu." **3** Mfalme Herode aliposikia hayo, alifadhaika, ye ye pamoja na wakazi wote wa Yerusalemu. **4** Basi akawaita pamoja makuhani wakuu wote na walimu wa Sheria, akawauliza, "Kristo atazaliwa wapi?" **5** Nao wakamjibu, "Mjini Bethlehemu, mkoani Yudea. Ndiyo nabii alivyoandika: **6** Ewe Bethlehemu katika nchi ya Yuda, kwa vyovypote wewe si mdogo kabisa kati ya viongozi wa Yuda; maana kwako atatokea kiongozi atakayewaongoza watu wangu, Israeli." **7** Hapo, Herode aliwaita faraghani hao wataalamu wa nyota, akawauliza wakati hasa ile nyota ilipowatokea. **8** Kisha akawatumua Bethlehemu akisema, "Nendeni mkachunguze kwa makini habari za mtoto huyo. Mkisha mpata nileteeni habari ili nami niende nikamwabudu." **9** Baada ya kumsikiliza mfalme, hao wataalamu wa nyota wakaenda. Kumbe ile nyota waliyokuwa wameiona upande wa mashariki iliwatangulia hata ikaenda kusimama juu ya mahali pale alipokuwa mtoto. **10** Walipoiona hiyo nyota, walifurahi mno. **11** Basi, wakaingia nyumbani, wakamwona yule mtoto pamoja na Maria mama yake; wakapiga magoti, wakamsujidua. Kisha wakafungua hazina zao, wakampa zawadi: dhahabu, ubani na manemane. **12** Mungu aliwaonya katika ndoto wasimrudie Herode; hivyo wakarudi makwao kwa njia nyingine. **13** Baada ya wale wageni kuondoka, malaika wa Bwana alimtokea Yosefu katika ndoto, akamwambia, "Amka! Mchukue mtoto pamoja na mama yake, mkimbilie Misri. Kaeni huko mpaka nitakapokwambia, maana Herode anakusudia kumwua huyu mtoto." **14** Hivyo, Yosefu aliamka, akamchukua mtoto pamoja na mama yake, akaondoka usiku, akaenda Misri. **15** Akakaa huko mpaka Herode alipokufa. Jambo hilo lilifanyika ili neno alilosema Bwana kwa njia ya nabii litimie: "Nilimwita Mwanangu kutoka Misri." **16** Herode alipogundua kwamba

wale wataalamu wa nyota walikuwa wamemhadaa, Roho Mtakatifu na kwa moto. **12** Yeye anashika alikasirika sana. Akaamuru watoto wote wa kiime mkononi chombo cha kupuria nafaka, ili ajpure nafaka mjini Bethlehemu na kandokando yake wenye umri yake; akusanye ngano ghalani, na makapi ayachome wa miaka miwili na chini yake wauawe. Alifanya kwa moto usiozimika.” **13** Wakati huo Yesu alitoka hivyo kufuatana na muda aliopata kujua kutoka kwa Galilaya akafika katika mto Yordani, akamwendea wale wataalamu wa nyota. **17** Ndivyo yalivyotimia Yohane ili abatizwe naye. **14** Lakini Yohane alijaribu maneno yaliyosemwa kwa njia ya nabii Yeremia: **18** kumzuia akisema, “Je, wewe unakuja kwangu? Mimi “Sauti imesikika mjini Rama, kilio na maombolezo hasa ndiye ninayehitaji kubatizwa nawe.” **15** Lakini mengi. Raheli anawalilia watoto wake, wala hataki Yesu akamjibu, “Acha tu iwe hivyo kwa sasa, maana kutulizwa, maana wote wamefariki.” **19** Baada ya kifo kwa namna hii inaafaa tuyatekeleze yale yote Mungu cha Herode, malaika wa Bwana alimtokea Yosefu anayotaka.” Hapo Yohane akakubali. **16** Mara tu Yesu katika ndoto kule Misri, **20** akamwambia, “Amka! alipokwisha batizwa, alitoka majini; na ghaffa mbingu Mchukue mtoto pamoja na mama yake, urudi tena zikafunguka, akaona Roho wa Mungu akishuka katika nchi ya Israeli, maana wale waliotaka kumwua kama njiwa na kutua juu yake. **17** Sauti kutoka mtoto huyo wamekwisha kufa.” **21** Basi, Yosefu mbinguni ikasema, “Huyu ndiye Mwanangu mpendwa, aliamka, akamchukua mtoto pamoja na mama yake, nimependezwa naye.”

akarejea katika nchi ya Israeli. **22** Lakini Yosefu aliposikia kwamba Arkelao mwanawe Herode alikuwa mfalme wa Yudea mahali pa baba yake, aliogopa kwenda huko. Naye baada ya kuonywa katika ndoto, alikwenda katika mkoaa wa Galilaya, **23** akahamia katika mji uitwao Nazareti. Ndivyo yalivyotimia maneno yaliyonenwa kwa njia ya manabii: “Ataitwa Mnazare.”

3 Siku hizo Yohane Mbatizaji alitokea, akaanza kuhubiri katika jangwa la Yudea: **2** “Tubuni, maana Ufalme wa mbinguni umekaribia.” **3** Huyu Yohane ndiye yule ambaye nabii Isaya alinena juu yake aliposema: “Sauti ya mtu imesikika jangwani: Mtayarishieni Bwana njia yake, nyoosheni vijia vyake.” **4** Yohane alivaa vazi lilioshonwa kwa manyoya ya ngamia, na ukanda wa ngozi kiunoni mwake. **5** Chakula chake kilikuwa nzige na asali ya mwituni. **5** Basi, watu kutoka Yerusalemu, kutoka mkoaa wote wa Yudea na sehemu zote za kandokando ya mto Yordani, walimwendea, **6** wakaziungama dhambi zao, naye akawabatiza katika mto Yordani. **7** Lakini alipowaona Mafarisayo wengi na Masadukayo ni Abrahamu! Nawaambieni hakika, Mungu anawenza kuipeuka ghadhabu inayokuja? **8** Onyesheni basi kwa matendo, kwamba mmetubu kweli. **9** Msidhani kwamba mtawea kujitetea kwa kusema, Baba yetu ni Abrahamu! Nawaambieni hakika, Mungu anawenza kuyafanya mawe haya yaye watoto wa Abrahamu. **10** Basi, shoka liko tayari kujikata mizizi ya miti; hivyo, kila mti usiozaa matunda mazuri, utakatwa na kutupwa motoni. **11** Mimi ninawabatizeni kwa maji kwa matendo, kwamba mmetubu. Lakini yule anayekuja baada yangu ana uwezo kuliko mimi. Mimi sistahili hata kubeba viatu vyake. Yeye atawabatizeni kwa

4 Kisha Roho alimwongoza Yesu mpaka jangwani ili ajaribiwa na Ibilisi. **2** Akafunga siku arubaini mchana na usiku, na mwishowe akaona njaa. **3** Basi, mshawishi akamjia, akamwambia, “Ikiwa wewe ni Mwana wa Mungu, amuru mawe haya yawe mikate.” **4** Yesu akamjibu, “Imeandikwa katika Maandiko Matakatifu: Binadamu hataishi kwa mikate tu, ila kwa kila neno asemalo Mungu.” **5** Kisha Ibilisi akamchukua mpaka Yerusalemu, mji mtakatifu, akamweka juu ya mnara wa hekalu, **6** akamwambia, “Ikiwa wewe ni Mwana wa Mungu, jitupe chini; maana imeandikwa: Mungu atawaamuru malaika wake kwa ajili yako; watakuchukua mikononi mwao, usije ukajikwaa kwenye jiwe.” **7** Yesu akamwambia, “Imeandikwa pia: Usimjaribu Bwana, Mungu wako.” **8** Kisha Ibilisi akamchukua mpaka juu ya mlima mrefu, akamwonyesha falme zote za ulimwengu na fahari zake, **9** akamwambia, “Hivi vyote nitakupa kama tu ukipiga magoti na kuniabudu.” **10** Hapo, Yesu akamwambia, “Nenda zako Shetani! Imeandikwa: Utamwabudu Bwana Mungu wako na kumtumikia yeye wanamjia ili awabatize, aliwaambia, “Enyi kizazi cha peke yake.” **11** Basi, Ibilisi akamwacha, na malaika wakaja, wakamhudumia. **12** Yesu aliposikia kwamba Yohane ametiwa gerezani alikwenda Galilaya. **13** Aliondoka Nazareti, akaenda Kafarnaumu, mji ulio kando ya bahari ya Genesareti, mpakani mwa wilaya za Zabuloni na Naftali, akaka huko. **14** Ndivyo kuyiyotimia lile neno liliosemwa kwa njia ya nabii Isaya: **15** “Nchi ya Zabuloni na nchi ya Naftali, kuelekea baharini ng’ambo ya mto Yordani, Galilaya nchi ya watu wa Mataifa! **16** Watu waliokaa gizani kuonyesha kwamba mmetubu. Lakini yule anayekuja wameona mwanga mkubwa. Nao walioishi katika nchi baada ya giza na kivuli cha kifo, mwanga umewaangazia!” **17** Tangu wakati huo Yesu alianza kuhubiri akisema,

"Tubuni, maana ufalme wa mbinguni umekaribia!" 18 mbinguni." 17 "Msidhani ya kuwa nimekuja kutangua Yesu alipokuwa anatembea kando ya ziwa Galilaya, Sheria ya Mose na mafundisho ya manabii. Sikuja aliwaona ndugu wawili wavuvi; Simoni (aitwae Petro) kutangua bali kukamilisha. 18 Kweli nawaambieni, na Andrea, ndugu yake; walikuwa wakivua samaki mpaka hapo mbingu na dunia zitakapopita, hakuna kwa nyavu ziwani. 19 Basi, akawaambia, "Nifuaneni, hata nukta moja au sehemu ndogo kabisa ya Sheria nami nitawafanya ninyi wavuvi wa watu." 20 Mara itakayoondolewa, mpaka yote yametimia. 19 Basi, wakaziacha nyavu zao, wakamfuata. 21 Alipokwenda yeyote atakayevunja hata amri moja ndogo kuliko mbele kidogo, aliwaona ndugu wengine wawili: zote, na kuwafundisha wengine wafanye hivyo, Yakobo na Yohane, wana wa Zebedayo. Hao walikuwa huyo atakuwa mdogo kabisa katika Ufalme wa ndani ya mashua pamoja na baba yao Zebedayo, mbiguni. Lakini yule atakayezishika na kuwafundisha wakitengeneza nyavu zao. Basi Yesu akawaita, 22 wengine, huyo atakuwa mkubwa katika Ufalme wa nao mara wakaiacha mashua pamoja na baba yao, mbiguni. 20 Ndiyo maana nawaambieni, wema wenu wakamfuata. 23 Yesu alikuwa anakwenda kila mahali usipozidi ule wa Mafarisayo na walimu wa Sheria, wilayani Galilaya, akifundisha katika masunagogi na kuhubiri Habari Njema juu ya ufalme wa Mungu. Aliponya kila namna ya maradhi na magonjwa walioyokuwa nayo watu. 24 Habari zake zikaenea katika mkoaa wote wa Siria. Wagonjwa wote wenye maradhi ya kila namna na wale waliosumbuliwa na kila namna ya taabu: waliopagawa na pepo, wenye kifafa na watu walioyokuwa wamelemaa, walipelekwa kwake; naye akawaponya wote. 25 Makundi mengi ya watu kutoka Galilaya, Dekapoli, Yerusalem, Yudea na ng'ambo ya mto Yordan, walimfuata.

5 Yesu alipoyaona makundi ya watu, alipanda mlimani, akaketi. Wanafunzi wake wakamwendea, 2 naye akaanza kuwafundisha: 3 "Heri walio maskini rohoni, maana ufalme wa mbinguni ni wao. 4 Heri walio na huzuni, maana watafarijiwa. 5 Heri walio wapole, maana watairithi nchi. 6 Heri wenye njaa na kiu ya kufanya atakavyo Mungu, maana watashibishwa. 7 Heri walio na huruma, maana watahurumiwa. 8 Heri wenye moyo safi, maana watamwona Mungu. 9 Heri wenye kuleta amani, maana wataitwa watoto wa Mungu. 10 Heri wanaoteswa kwa sababu ya kufanya atakavyo Mungu, maana ufalme wa mbinguni ni wao. 11 "Heri yenu ninyi watu wakiwatukana, wakiwadhulumu na kuwasingizia kila aina ya uovu kwa ajili yangu. 12 Furahini na kushangilia maana tizo lenu ni kubwa mbinguni. Hivyo ndivyo walivyowadhulumu manabii walioyukwako kabla yenu. 13 "Ninyi ni chumvi ya dunia! Lakini chumvi ikipoteza ladha yake itakolezwa na nini? Haifai kitu tena, ila hutupwa nije na kukanyagwa na watu. 14 "Ninyi ni mwanga wa ulimwengu! Mji uliojengwa juu ya mlima hauwezi kufichika. 15 Wala watu hawawashi taa na kuifunika kwa chungu, ila huiweka juu ya kinara ili iwaangazie wote waliomo nyumbani. 16 Vivyo hivyo, ni lazima mwanga wenu uangaze mbele ya watu, ili wayaone matendo yenu mema, wamtukeze Baba yenu aliye

usipozidi ule wa Mafarisayo na walimu wa Sheria, hamtaingia kamwe katika Ufalme wa mbiguni. 21 "Mmekwisha sikia ya kuwa watu wa kale waliambiwa: Usiue! Atakayeua lazima ahukumiwe. 22 Lakini mimi nawaambieni, yeyote anayemkasirika ndugu yake, lazima ahukumiwe. Anayemdharau ndugu yake atapelekwa mahakamani. Anayemwita ndugu yake: Pumbavu atastahili kuingia katika moto wa Jehanamu. (Geenna g1067) 23 Basi, ukipeleka sadaka yako mbele ya madhabahu na hapo ukakumbuka kwamba ndugu yako ana ugomvi nawe, 24 iache sadaka yako mbele ya madhabahu, nenda kwanza ukapatane na ndugu yako, ndipo urudi ukatoe sadaka yako. 25 "Patana na mshtaki wako upesi mkiwa bado njiani, kwenda mahakamani. La sivyo, mshtaki wako atakukabidhi kwa hakimu, naye hakimu atakukabidhi kwa askari, nawe utafungwa gerezani. 26 Kweli nakwambia, hutatoka humo mpaka umemaliza kulipa senti ya mwisho. 27 "Mmesikia ya kuwa watu waliambiwa: Usizini! 28 Lakini mimi nawaambieni, atakayemtazama mwanamke kwa kumtamani, amekwisha zini naye moyoni mwake. 29 Basi, kama jicho lako la kulia linakukosesha, ling'oe ukalitupe mbali. Afadhalii zaidi kwako kupoteza kiungo kimoja cha mwili wako, kuliko mwili wako wote kutupwa katika moto wa Jehanamu. (Geenna g1067) 30 Na kama mkono wako wa kulia unakukosesha, ukate ukautupe mbali. Afadhalii zaidi kupoteza kiungo kimoja cha mwili, kuliko mwili wako wote uende katika moto wa Jehanamu. (Geenna g1067) 31 "Ilikwisha semwa pia: Anayemwacha mke wake, yampasa ampe hati ya talaka. 32 Lakini mimi nawaambieni, anayempa mkeewe talaka, isipokuwa kwa sababu ya uzinzi, anamfanya azini; na mtu akimwoa mwanamke aliyepewa talaka, anazini. 33 "Tena mmesikia kuwa watu wa kale waliambiwa: Usivunje kiapo chako, bali ni lazima utimize kiapo chako kwa Bwana. 34 Lakini mimi nawaambieni, misiape kamwe; wala kwa mbingu, maana ni kiti cha enzi cha Mungu; 35 wala kwa dunia, maana ni kiti

chake cha kuwekeea miguu; wala kwa Yerusalem, lako litukuzwe. **10** Ufalme wako ufile. Utakalo lifanyike maana ni mji wa Mfalme mkuu. **36** Wala usiapi duniani kama mbinguni. **11** Utupe leo chakula chetu kwa kichwa chako, maana huwezi kuufanya hata tunachohitaji. **12** Utusamehe makosa yetu, kama unywele mmoja kuwa mweupe au mweusi. **37** nasi tunavyowasamehe waliotukosea. **13** Usitutie Ukisema, Ndiyo, basi iwe Ndiyo; ukisema Siyo, katika majoribu, lakini utuokoe na yule Mwovu. is basi iwe kweli Siyo. Chochote kinachozidi hayo Baadhi ya makala za zamani zina; Kwa kuwa ufalme hutoka kwa yule Mwovu. **38** "Mmesikia kwamba ni wako, na nguvu, na utukufu, hata milele. Amina. ilisemwa: Jicho kwa jicho, jino kwa jino. **39** Lakini **14** "Maana mkiwasamehe watu makosa yao, Baba mimi nawaambieni, usimlipize kisasi mtu mbaya. Mtu yenu wa mbinguni atawasamehe ninyi pia. **15** Lakini akikupiga kofi shavu la kulia, mgeuzie pia shavu la pili. msipowasamehe watu makosa yao, naye Baba yenu **40** Mtu akikupeleka mahakamani kutaka kukuchukulia hatawasamehe ninyi makosa yenu. **16** "Mnapofunga, shati lako, mwache achukue pia koti lako. **41** Mtu msiwe na huzuni kama wanafiki. Wao hukunja nyuso akikulazimisha kubeba mzigo wake kilomita moja, zao wapate kuonekana na watu kuwa wanafunga. ubebe kilomita mibili. **42** Akuombaye mpe, na mtu Nawaambieni hakika, hao wamekwisha pata tuzo akitaka kukukopa kitu usimnyime. **43** "Mmesikia lao. **17** Wewe lakini unapofunga, paka kichwa chako kwamba ilisemwa: Mpende jirani yako na kumchukia mafuta, nawa uso wako, **18** ili mtu yejote asijue adui yako. **44** Lakini mimi nawaambieni, wapendeni kwamba unafunga, ila ujilikane tu kwa Baba yako adui zenu na kuwaombea wale wanaowadhulumu asyeonekana. Naye Baba yako aonaye yaliyofichika ninyi **45** ili mpate kuwa watoto wa Baba yenu aliye atakutuza. **19** "Msijiwekee hazina hapa duniani mbinguni. Kwa maana yeje huwaangazia jua lake ambako nondo na kutu huharibu, na wezi huingia na watu wabaya na wema, na kuwanyeshea mvua watu kuiba. **20** Jiwekeeni hazina mbinguni ambako nondo wanyofu na waovu. **46** Je, mtapata tuzo gani kwa kuwapenda tu wale wanaowapenda ninyi? Hakuna! Kwa maana hata watoza ushuru hufanya hivyo! **47** Kama mkiwasalimu ndugu zenu tu, je, mmefanya kitu kisicho cha kawaida? Hata watu wasiomjua Mungu nao hufanya vivyo hivyo. **48** Basi, muwe wakamilifu kama Baba yenu wa mbinguni alivy m'kamilifu.

6 "Jihadharini msije mkafanya matendo yenu mema mbele ya watu kusudi mwonekane nao. La sivo, Baba yenu aliye mbinguni hatawepen tuzo. **2** "Basi, unapomsaidia maskini, usijitangaze. Usifanye kama wanafiki wafanyakyo katika masunagogi na njiani ili watu wawasifu. Kweli nawaambieni, hao wamekwisha pata tuzo lao. **3** Lakini wewe unapomsaidia maskini, fanya hivyo kwamba hata rafiki yako asijue ufanyalo. **4** Toa msaada wako kwa siri, na Baba yako aonaye yaliyofichika, atakutuza. **5** "Mnaposali, msifanye kama wanafiki. Wao hupenda kusimama na kusali katika masunagogi na katika pembe za njia ili watu wawaone. Kweli nawaambieni, hao wamekwisha pata tuzo lao. **6** Lakini wewe unaposali, ingia chumbani mwako, funga mlango, kisha umwombe Baba yako asyeonekana. Naye Baba yako aonaye yaliyofichika, atakutuza. **7** "Mnaposali, msipayuke maneno kama watu wasiomjua Mungu. Wao hudhani kwamba Mungu atawasiliza ati kwa sababu ya maneno mengi. **8** Msiwe kama wao. Baba yenu anajua mnayohitaji hata kabla ya kumwomba. **9** Basi, hivi ndivyo mnayopaswa kusali: Baba yetu uliye mbinguni: Jina

Kama jicho lako ni zima, mwili wako wote utakuwa katika mwanga. **23** Lakini ikiwa jicho lako ni bovu, mwili wako wote utakuwa katika giza. Basi, ikiwa mwanga ulioko ndani yako ni giza, basi, hilo ni giza la kutisha mno. **24** "Hakuna mtu awezaye kutumikia mabwana wawili. Maana atamchukia mmoja na kumpenda huyo wa pili; au ataambatana na mmoja na kumdhara huyo mwingine. Hamwezi kumtumikia Mungu na mali pamoja. **25** "Ndiyo maana nawaambieni, msiwe na wasiwasi juu ya chakula na kinywaji mnavyohitaji ili kuishi, wala juu ya mavazi mnayohitaji kwa ajili ya miili yenu. Je, maisha ni chakula tu au zaidi? Na mwili, je, si zaidi ya mavazi? **26** Waangalieni ndege wa mwituni: hawapandi, hawavuni, wala hawana ghala yoyope. Hata hivyo, Baba yenu wa mbinguni huwalisha. Je, ninyi si wa thamani kuliko hao? **27** Ni nani mionganii mwenu kwa kuwa na wasiwasi sana anaweza kuuongeza muda wa maisha yake? **28** "Na kuhusu mavazi, ya nini kuwa na wasiwasi? Tazameni maua ya porini jinsi yanavyostawi. Hayafanyi kazi wala hayasokoti. **29** Lakini nawaambieni, hata Solomonii mwenyewe na fahari zake zote hakupata kuvikwa vizuri kama ua mojawapo. **30** Ikiwa basi Mungu hulivika hivyo jani la shambani ambalo leo liko na kesho latupwa motoni, je, hatafanya zaidi kwenu ninyi? Enyi watu wenye imani haba! **31** "Basi, msiwe na wasiwasi: Tutakula nini, tutakunywa nini, tutavaa

nini! 32 Maana hayo yote yanahangaikiwa na watu motoni. 20 Kwa hiyo, mtawatambua kwa matendo wasiomjua Mungu. Baba yenu wa mbinguni anajua yao. 21 "Si kila aniambiaye, Bwana, Bwana, ataingia kwamba mnahitaji vitu hivyo vyote. 33 Bali, zingatiensi katika Ufalme wa mbinguni; ila ni yule tu anayetimiza kwanza Ufalme wa Mungu na matakwa yake, na mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni. 22 Wengi hayo mengine yote mtapewa kwa ziada. 34 Basi, wataniambia Siku ile ya hukumu: Bwana, Bwana! msiwe na wasiwasi juu ya kesho; kesho inayo yake. 23 Matatizo ya siku moja yanawatosheni kwa siku hiyo. kwa jina lako tulitangaza ujumbe wako, na kwa jina lako tuliwatoa pepo na kufanya miujiza mingi.

7 "Msiwahukumu wengine, msiije nanyi mkahukumiwa na Mungu; 2 kwa maana jinsi mnavyowahukumu wengine, ndivyo nanyi mtakavyohukumiwa; na kipimo kilekile mnachotumia kwa wengine ndicho Mungu atakachotumia kwenu. 3 Kwa nini wakiona kibanzi kilicho jichoni mwa ndugu yako, na papo hapo huioni boriti iliyoko jichoni mwako? 4 Au, wavezaje kumwambia ndugu yako, Ndugu, ngoja nikuondoe kibanzi jichoni mwako, wakati wewe mwenyewe unayo boriti jichoni mwako? 5 Mnafiki wewe! Ondoa kwanza boriti iliyoko jichoni mwako na hapo ndipo uteona waziwazi kiasi cha kuweza kuondoa kibanzi kilichoko jichoni mwa ndugu yako. 6 "Msiwape mbwa vitu vitakatifu wasije wakageuka na kuwararua ninyi; wala msiwatupie nguruwe lulu zenu wasije wakazikanyaga. 7 "Ombeni, nanyi mtapewa; taftueni, nanyi mtapata; bisheni, nanyi mtafunguliwa. 8 Maana, aombaye hupewa, atafutaye hupata, na abishaye hufunguliwa. 9 Je, kuna ye yote mionganoni mwenu ambaye mtoto wake akimwomba mkate, atampa jiwe? 10 Au je, akimwomba samaki, atampa nyoka? 11 Kama basi ninyi, ingawa ni waou, mwajua kuwapa watoto wenu vitu vizuri, hakika Baba yenu wa mbinguni atafanya zaidi: atawapa mema wale wanaomwomba. 12 "Watendeeni wengine yale mnayotaka wao wawatendee ninyi. Hii ndiyo maana ya Sheria ya Mose na mafundisho ya manabii. 13 Ingieni kwa kupitia mlango mwembamba. Kwa maana njia inayoongoza kwenye maangamizi ni pana, na mlango wa kuingilia humo ni mpiana; waendao njia hiyo ni wengi. 14 Lakini njia inayoongoza kwenye uzima ni nyembamba, na mlango wa kuingilia humo ni mwembamba; ni watu wachache tu wanaoweza kuigundua njia hiyo. 15 "Jihadharini na manabii wa uongo. Wao huja kwenu wakionekana kama kondoo kwa nje, lakini kwa ndani ni mbwa mwitu wakali. 16 Mtawatambua kwa matendo yao. Je, watu mbigili? La! 17 Basi, mti mwema huzaa matunda mema, na mti mbaya huzaa matunda mabaya. 18 Mti mwema hauwezi kuzaa matunda mabaya, wala huchuma zabibu katika miti ya miiba, au tini katika mti mbaya hauwezi kuzaa matunda mema. 19 Kila mti usiozaa matunda mema utakatwa na kutupwa

motoni. 20 Kwa hiyo, mtawatambua kwa matendo wasiomjua Mungu. Baba yenu wa mbinguni anajua yao. 21 "Si kila aniambiaye, Bwana, Bwana, ataingia kwamba mnahitaji vitu hivyo vyote. 33 Bali, zingatiensi katika Ufalme wa mbinguni; ila ni yule tu anayetimiza kwanza Ufalme wa Mungu na matakwa yake, na mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni. 22 Wengi hayo mengine yote mtapewa kwa ziada. 34 Basi, wataniambia Siku ile ya hukumu: Bwana, Bwana! msiwe na wasiwasi juu ya kesho; kesho inayo yake. 23 Matatizo ya siku moja yanawatosheni kwa siku hiyo. kwa jina lako tulitangaza ujumbe wako, na kwa jina lako tuliwatoa pepo na kufanya miujiza mingi. 24 Hapo nitawaambia: Sikuajua ninyi kamwe; ondokeni mbele yangu, enyi watenda maovu. 25 "Kwa sababu hiyo, kila mtu anayeyasikia maneno yangu na kuyazingatia, anafanana na mtu mwenye busara, aliyejenga nyumba yake juu ya mwamba. 26 Mvua ikanyesha, mito ikafurika, pepo kali zikavuma na kuipliga nyumba hiyo. Lakini haikuanguka kwa sababu ilikuwa imejengwa juu ya mwamba. 27 "Lakini ye yote anayesikia maneno yangu haya bila kuyazingatia, anafanana na mtu mpumbavu aliyejenga nyumba yake juu ya mchanga. 28 Mvua ikanyesha, mito ikafurika, pepo kali zikavuma na kuipliga nyumba hiyo, nayo ikaanguka; tena kwa kishindo kikubwa." 29 Yesu alipomaliza kusema maneno hayo, umati wa watu ukashangazwa na mafundisho yake. 29 Hakuwa kama walimu wao wa Sheria, bali alifundisha kwa mammaka.

8 Yesu aliposhuka kutoka mlimali, makundi mengi ya watu yalimfuata. 2 Basi, akaja mtu mmoja mwenye ukoma, akamsujudia akisema, "Bwana, ukitaka, waweza kunitakasa!" 3 Yesu akanyosha mfono wake, akamgusa na kusema, "Nataka! Takasika." Mara huyo mtu akapona ukoma wake. 4 Kisha Yesu akamwambia, "Sikiliza, usimwambie mtu ye yote, ila nenda ukajionyeshe kwa kuhani, na ukatoe sadaka iliyoomriwa na Mose kuwathibitishia kwamba umepona." 5 Yesu alipokuwa anaingia mjini Kafarnaumu, ofisa mmoja Mroma alimwendea, akamsihi 6 akisema, "Mheshimiwa, mtumishi wangu amelala nyumbani, mgonjwa wa kupooza na anaumwa sana." 7 Yesu akamwambia, "Nitakuja kumponya." 8 Huyo ofisa akamwambia, "Mheshimiwa, sistahili na mtumishi wangu atapona. 9 Maana, hata mimi na ninao askari chini ya mamlaka ya wengine, ninao kuhunda njia hiyo. 10 Yesu aliposikia hayo, alistaajabu, akawaambia watu waliokuwa wanamfuata, "Kweli nawaambieni, na imani kama hii. 11 Basi, nawaambieni kwamba mti usiozaa matunda mema utakatwa na kutupwa

nao wataketi karamuni pamoja na Abrahamu, Isaka maji. 33 Wachungaji wa hao nguruwe walikimbia, na Yakobo katika Ufalme wa mbinguni. 12 Lakini wakaenda mjini. Huko walitoa habari zote na mambo wale ambao wangalipaswa kuwa katika Ufalme huo yaliyowapata wale watu waliokuwa wamepagawa. 34 watatupwa nje, gizani, ambako watalia na kusaga Basi, watu wote katika mji ule walitoka, wakamwendea meno.” 13 Kisha Yesu akamwambia huyo ofisa Yesu; na walipomwona, wakamsihi aondoke katika Mroma, “Nenda nyumbani; na iwe kama ulivyoamini.” nchi yao.

Na mtumishi wake akapona saa ileile. 14 Yesu alifika nyumbani kwa Petro, akamkuta mama mkwe wa Petro amelala kitandani, ana homa kali. 15 Basi, Yesu akamgusa huyo mama mkono, na homa ikamwacha; akasimama, akamtumikia. 16 Ilipokuwa jioni, walimletea watu wengi waliokuwa wamepagawa na pepo; naye, kwa kusema neno tu, akawafukuza hao pepo. Aliwaponya pia watu wote waliokuwa wagonjwa. 17 Alifanya hivyo ili yale aliyosema nabii Isaya yatimie: “Yeye mwenyewe ameondoa udhaifu wetu, ameyachukua magonjwa yetu.” 18 Yesu alipoona kundi la watu limemzunguka, aliwaamuru wanafunzi wake waende ng’ambo ya ziwa. 19 Mwalimu mmoja wa Sheria akamwendea, akamwambia, “Mwalimu, mimi nitakuftuata kokote uendako.” 20 Yesu akamjibu, “Mbweha wana mapango, na ndege wana viota; lakini Mwana wa Mtu hana mahali pa kupumzikia.” 21 Kisha mtu mwininge mionganoni mwa wanafunzi wake akamwambia, “Bwana, niruhusu kwanza niende nikamzike baba yangu.” 22 Lakini Yesu akamwambia, “Nifuate! Waache wafu wazike wafu wao.” 23 Yesu alipanda mashua, na wanafunzi wake wakaenda pamoja naye. 24 Ghafla, dhoruba kali ikatokea ziwani, hata mawimbi yakaanza kuifunka mashua. Yesu alikuwa amelala usingizi. 25 Wanafunzi wakamwendea, wakamwamsha wakisema, “Bwana, tuokoe, tunaangamia!” 26 Yesu akawaambia, “Enyi watu wenye imani haba; mbona mnaogopa?” Basi, akainuka, akazikemea pepo na mawimbi; kukawa shwari kabisa. 27 Watu wakashangaa, wakasema, “Ni mtu wa namna gani huyu? Hata pepo na mawimbi vinamiti!” 28 Yesu alifika katika nchi ya Wagerasi, ng’ambo ya ziwa, na huko watu wawili walipagawa na pepo wakakutana naye wakitokea makaburini. Watu hawa walikuwa wenye kutisha mno, hata hakuna mtu aliyethubutu kupita katika njia hiyo. 29 Nao wakaanza kupiga kelele, “Una shauri gani nasi, wewe Mwana wa Mungu? Je, umekuja kututesa kabla ya wakati wake?” 30 Karibu na mahali hapo kulikuwa na nguruwe wengi wakichungwa. 31 Basi, hao pepo wakamshihi, “Ikiwa utatutoa, basi uturuhusu tuwaingie nguruwe wale.” 32 Yesu akawaambia, “Haya, nendeni.” Hapo wakawatoka watu hao, wakawaingia nguruwe. Kundi lote la nguruwe likaporomoka kwenye ule mteremko mkali, likatumtumbukia ziwani; nguruwe wote wakafa

9 Yesu alipanda mashua, akavuka ziwa na kufika katika mji wake. 2 Hapo watu walimletea mtu mmoja aliyepooza mwili, amelazwa juu ya kitanda. Yesu alipoona imani yao, akamwambia huyo mtu aliyepooza, “Jipe moyo mwanangu! Umesamehewa dhambi zako.” 3 Baadhi ya walimu wa Sheria wakaanza kufikiri, “Mtuyu huyu anamkufuru Mungu!” 4 Yesu aliyajua mawazo yao, akasema, “Kwa nini mnawaza mabaya miyoni mwenu? 5 Ni lipi lililo rahisi zaidi: kusema, Umesamehewa dhambi zako, au kusema, Simama, utembee? 6 Basi, nataka mjue kwamba Mwana wa Mtu anao uwezo wa kuwasamehe watu dhambi duniani.” Hapo akamwambia huyo mtu aliyepooza, “Inuka, chukua kitanda chako, uende nyumbani kwako.” 7 Huyo mtu aliyekuwa amepooza akainuka, akaenda nyumbani kwake. 8 Watu wote katika ule umati walipoona hayo, walishangaa na kuogopa; wakamkuza Mungu aliyewapa binadamu uwezo wa namna hiyo. 9 Yesu aliondoka hapo, na alipokuwa anakwenda zake, alimwona mtu mmoja aitwaye Mathayo, ameketi katika ofisi ya ushuru. Basi, Yesu akamwambia, “Nifuate.” Naye Mathayo akainuka, akamfuata. 10 Yesu alipokuwa nyumbani ameketi kula chakula, watoza ushuru wengi na wahalifu walikuja wakaketi pamoja naye na wanafunzi wake. 11 Mafarisayo walipoona hayo, wakawaambia wanafunzi wake, “Mbona mwalimu wenu anakula pamoja na watoza ushuru na wenye dhambi?” 12 Yesu aliasikia, akasema, “Watu wenye afya hawahitaji daktari; wanaomhitaji ni wale walio wagonjwa. Sikuja kuwaita watu wema, ila wenye dhambi. 13 Basi, kajifunzeni maana ya maneno haya: Nataka huruma, wala si dhabihu. Sikuja kuwaita watu wema, bali wenye dhambi.” 14 Kisha wanafunzi wa Yohane mbatizaji walimwendea Yesu, wakamwuliza, “Sisi na Mafarisayo hufunga mara nyingi; mbona wanafunzi wako hawafungi?” 15 Yesu akawajibu, “Je, walioalikwa arusini wanaweza kuomboleza wakati bwana arusi yupo pamoja nao? La hasha! Lakini wakati utafika ambapo bwana arusi ataondolewa kati yao; wakati huo ndipo watakapofunga. 16 “Hakuna mtu atiaye kiraka cha nguo mpya katika vazi kuukuu. Maana kiraka hicho kitaruarua hilo vazi kuukuu, na pale palipokuwa pameraruka pataongezeka. 17 Wala hakuna mtu

awekaye divai mpya katika viriba vikuukuu. Akifanya hivyo, viriba hupasuka na divai ikamwagika, navyo viriba vikaharibika. Ila divai mpya hutiwa katika viriba vipyta, na vyote viwili, viriba na divai, vikahifadhiwa salama.” 18 Yesu alipokuwa akisema hayo, ofisa mmoja Myahudi alifika, akamwinamia na kusema, “Binti yangu amekufa sasa hivi. Lakini, tafadhalii njoo umwekee mkono wako naye ataishi.” 19 Yesu akaondoka pamoja na wanafunzi wake, akamfuata. 20 Mama mmoja, mgonjwa wa kutokwa damu kwa muda wa miaka kumi na miwili, alimfuata Yesu nyuma, akagusa pindo la vazi lake. 21 Alifanya hivyo kwani alifikiri moyoni: “Nikigusa tu vazi lake, nitapona.” 22 Basi, Yesu akageuka akamwona, akamwambia, “Binti, jipe moyo! Imani yako imekuponya.” Mama huyo akapona saa ileile. 23 Kisha Yesu akaingia nyumbani kwa yule ofisa. Na alipowaona wapiga filimbi na umati wa watu wanaofanya matanga, 24 akasema, “Ondokeni hapa! Msichana huyu hakufa, amelala tu.” Nao wakamcheka. 25 Basi, umati wa watu ulipoondolewa, Yesu aliiinga ndani, akamshika huyo msichana mkono, naye akasimama. 26 Habari hiyo ikavuma sana katika nchi ile yote. 27 Yesu aliondoka hapo, na alipokuwa anakwenda, vipofu wawili walimfuata wakipiga kelele, “Mwana wa Daudi, utuhurumie!” 28 Yesu alipoingia nyumbani, vipofu hao wawili wakamwendea, naye akawaauliza, “Je, mnaamini kwamba naweza kuwafanyia jambo hilo?” Nao wakamjibu, “Naam, Mheshimiwa.” 29 Hapo Yesu akayagusa macho yao, akasema, “Na iwe kwenu kama mnavyoamini.” 30 Macho yao yakafunguliwa. Naye Yesu akawaonya kwa ukali: “Msimwambie mtu ye yote jambo hili.” 31 Lakini wao wakaondoka, wakaeneza habari za Yesu katika nchi ile yote. 32 Watu walipokuwa wanakwenda zao, wengine walimletea Yesu mto mmoja aliyekuwa bubu kwa sababu alikuwa amepagawa na pepo. 33 Mara tu huyo pepo alipotolewa, mtu huyo aliyekuwa bubu akaanza kuongea tena. Watu wakashangaa na kusema, “Jambo kama hili halijapata kuonekana katika Israeli!” 34 Lakini Mafarisayo wakawa wanasesha, “Anawatoa pepo kwa nguvu ya mkuu wa pepo wabaya.” 35 Yesu alitembelea miji yote na vijiji, akafundisha katika masunagogi yao akihubiri Habari Njema ya Ufalme wa Mungu, na kuponya magonjwa yote na udhaifu wa kila namna. 36 Basi, alipowaona watu, makundi kwa makundi, aliaonea huruma kwa sababu walikuwa hoi na wenye wasiwasi kama kondoo wasio na mchungaji. 37 Hapo akaawambia wanafunzi wake, “Mavuno ni mengi, lakini wawunaji ni wachache.

38 Kwa hivyo mwombeni mwenye shamba atume wawunaji shambani mwake.”

10 Yesu aliwaita wanafunzi wake kumi na wawili, akawapa uwezo wa kutoa pepo wachafu na kuponya magonjwa na maradhi yote. 2 Majina ya hao mitume kumi na wawili ni haya: wa kwanza ni Simoni aitwae Petro, na Andrea ndugu yake; Yakobo mwana wa Zebedayo, na Yohane ndugu yake; 3 Filipo na Bartholomayo, Thoma na Mathayo aliyekuwa mtoza ushuru; Yakobo mwana wa Alfayo, na Thadayo; 4 Simoni Mkanaani, na Yuda Iskarioti ambaye alimsaliti Yesu. 5 Yesu aliwatumwa hao kumi na wawili na kuwapa maagizo haya: “Msiente kwa watu wa mataifa mengine, wala msiingie katika mji wa Wasamaria. 6 Ila nendeni kwa watu wa Israeli walipotea kama kondoo. 7 Mnapokwenda hubirini hivi: Ufalme wa mbinguni umekaribia. 8 Ponyeni wagonjwa, fufueni wafu, takaseni wenyе ukoma, toeni pepo. Mmepewa bure, toeni bure. 9 Msichukue mifukoni mwenu dhahabu, wala fedha, wala sarafu za shaba. 10 Msichukue mkoba wa kuombea njiani, wala koti la ziada, wala viatu, wala fimbo. Maana mfanyakazi anastahili riziki yake. 11 “Mkiingia katika mji wowote au kijji, tafuteni humo mtu ye yote aliye tayari kuwakaribisheni, na kaeni naye mpaka mtakapoondoka mahali hapo. 12 Mnapoingia nyumbani wasalimuni wenyeji wake. 13 Kama wenyeji wa nyumba hiyo wakiipokea salamu hiyo, basi, amani yenu itakaa pamoja nao. Lakini ikiwa hawaipokei, basi amani yenu itawrudia ninyi. 14 Kama mtu ye yote atakataa kuwakaribisheni au kuwasikilizeni, basi mtokapo katika nyumba hiyo au mji huo, yakung'uteni mavumbi miguuni mwenu kama onyo kwao. 15 Kweli nawaambieni, Siku ya hukumu mji huo utapata adhabu kubwa kuliko ile iliyopata miji ya Sodoma na Gomora. 16 “Sasa, mimi nawatuma ninyi kama kondoo kati ya mbwa mwitu. Muwe na busara kama nyoka, na wapole kama njija. 17 Jihadharini na watu, maana watawapeleka ninyi mahakamani na kuwapiga viboko katika masunagogi yao. 18 Mtapelekwa mbele ya watawala na wafalme kwa sababu yangu, mpati kutangaza Habari Njema kwao na kwa mataifa. 19 Basi, watakapowapeleka ninyi mahakamani, msiwe na wasiwasi mtasema nini au namna gani; wakati utakapofika, mtapewa la kusema. 20 Maana si ninyi mtakaoesema, bali ni Roho wa Baba yenu asemaye ndani yenu. 21 “Ndugu atamsaliti ndugu yake auawe, na baba atamsaliti mwanawee, nao watoto watawashambulia wazazi wao na kuwaua. 22 Watu wote watawachukieni kwa sababu ya jina langu. Lakini atakayevumilia mpaka mwisho,

ataokolewa. **23** "Watu wakiwadhulumu katika mji ya Kristo. Basi, Yohane akawatuma wanafunzi wake, mmoja, kimbilieni mji mwagine. Kweli nawaambieni, **3** wamwulize: "Je, wewe ni yule anayekuja, au hamtamaliza ziara yenu katika mji yote ya Israeli tumingoje mwagine?" **4** Yesu akawajibu, "Nendeni kabla Mwana wa Mtu hajafika. **24** "Mwanafunzi mkamwambie Yohane mambo mnayoyasikia na si mkuu kuliko mwalimu wake, wala mtumishi si kuyaona: **5** vipofu wanaona, viwete wanatembea, mkuu kuliko bwana wake. **25** Yatosha mwanafunzi wenyewe ukoma wanatakaswa na viziwi wanasikia, kuwa kama mwalimu wake, na mtumishi kuwa kama wafu wanafufuliwa na maskini wanahubiriwa Habari bwana wake. Ikiwa wamemwita mkubwa wa jamaa Njema. **6** Heri mtu yule asiyejewa na mashaka Beelzebuli, je hawatawaita watu wengine wa jamaa nami." **7** Basi, hao wajumbe wa Yohane walipokuwa hiyo majina mabaya zaidi? **26** "Basi, msiwaogope wanakwenda zao, Yesu alianza kuyaambia makundi watu hao. Kila kilichofunkwa kitafunuliwa, na kila ya watu habari za Yohane: "Mlikwenda kutazama nini kilichofichwa kitafichuliwa. **27** Ninalowaambieni ninyi kule jangwani? Je, mlitaka kuona mwanzu unaotikiswa katika giza, lisemeni katika mwanga; na jambo na upepo? **8** Lakini mlkwenda kuona nini? Mlikwenda millosikia likinong'onezwa, litangazeni hadharani. kumtazama mtu aliyeava mavazi maridadi? Watu **28** Msiwaogope wale wauao mwili, lakini hawawezi wanaovaa mavazi maridadi hukaa katika nyumba kuiua roho. Afadhalii zaidi kumwogopa yule awezaye za wafalme. **9** Basi, mlkwenda kuona nini? Nabii? kuuangamiza mwili pamoja na roho katika moto Naam, hakika ni zaidi ya nabii. **10** "Huyu ndiye wa Jehanamu. (Geenna g1067) **29** Shomoro wawili anayesemwa katika Maandiko Matakatifu: Tazama, huuzwa kwa senti tano. Lakini hata mmoja wao hapa namtuma mijumbe wangu, asema Bwana, haanguki chini bila kibali cha Baba yenu. **30** Lakini akutangulie na kukutayarishia njia yako. **11** Kweli kwa upande wenu, hata nywele za vichwa vyenu nawaambieni, mionganii mwa watoto wote wa watu, zimehesabiwa zote. **31** Kwa hiyo msiogope; ninyi hajatokea aliye mkuu kuliko Yohane mbatizaji. Hata mu wa thamani kuliko shomoro wengi. **32** "Kila mtu hivyo, yule aliye mdogo kabisa katika Ufalme wa anayekiri hadharani kwamba yeche ni wangu, mimi mbinguni, ni mkubwa kuliko yeche. **12** Tangu wakati wa pia nitamkiri mbele ya Baba yangu aliye mbinguni. Yohane mbatizaji mpaka leo hii, Ufalme wa mbinguni **33** Lakini yejote atakayenikana hadharani, nami unashambuliwa vikali, na watu wakali wanajaribu nitamkana mbele ya Baba yangu aliye mbinguni. **34** kuunyakua kwa nguvu. **13** Mafundisho yote ya manabii "Msidhani kwamba nimekuja kuleta amani duniani. na sheria yalibashiri juu ya nyakati hizi. **14** Kama Sikuja kuleta amani bali upanga. **35** Maana nimekuja mwaweeza kukubali basi, Yohane ndiye Eliya ambaye kuleta mafarakano kati ya mtu na baba yake, kati ya angekuja. **15** Mwenye masikio na asikie! **16** "Basi, binti na mama yake, kati ya mkwe na mkwe wake. **36** nitakifananisha kizazi hiki na kitu gani? Ni kama vijana Na maadui wa mtu ni watu wa nyumbani mwake. **37** waliokuwa wamekaa uwanjanji, wakawa wakiambiana "Ampendaye baba au mama yake kuliko anipendavyo kikundi kimoja kwa kingine: **17** Tumewapigieni ngoma mimi, hanistahili. Ampendaye mwana au binti kuliko lakini hamkucheza; tumeimba nyimbo za huzuni lakini mimi, hanistahili. **38** Mtu asiyechukua msalaba wake hamkulia! **18** Kwa maana Yohane alikuja, akafunga na na kunifuata, hanistahili. **39** Anayeyashikilia maisha wala hakunywa divai, nao wakasema: Amepagawa na yake, atayapoteza; lakini anayeyapoteza maisha yake pepo. **19** Mwana wa Mtu akaja, anakula na kunywa, kwa ajili yangu, atayapata. **40** "Anayewakaribisha nao wakasema: Mtazameni huyu, mlafi na mlevi, rafiki ninji, ananikaribisha mimi; na anayerikaribisha mimi, yao watoza ushuru na wahalifu! Hata hivyo, hekima anamkaribisha yule aliyenituma. **41** Anayemkaribisha ya Mungu inathibitishwa kuwa njema kutokana na nabii kwa sababu ni nabii, atapokea tuzo la nabii. matendo yake." **20** Kisha Yesu akaanza kuilaumu Anayemkaribisha mtu mwema kwa sababu ni mtu mji ambayo, ingawaje alifanya miujiza mingi humo, mwema, atapokea tuzo la mtu mwema. **42** Kweli watu wake hawakutaka kubadili nia zao mbaya: **21** nawaambieni, yejote atakayemba mmojawapo wa "Ole wako Korazini! Ole wako Bethsaida! Maana, wadogo hawa kikombe cha maji baridi kwa sababu ni kama miujiza iliyofanyika kwako ingalifanyika kule mfuasi wangu, hatakosa kamwe kupata tuzo lake."

11 Yesu alipomaliza kuwapa wanafunzi kumi na wawili maagizo, alitoka hapo, akaenda kufundisha na kuhubiri katika miji yao. **2** Yohane mbatizaji akiwa gerezani alipata habari juu ya matendo

ya gunia na kujipaka majivu zamani, ili kuonyesha kwamba wametubu. **22** Hata hivyo nawaambieni, Siku ya hukumu, ninji mtapata adhabu kubwa kuliko Tiro na Sidoni. **23** Na wewe Kafarnaumu, je, utajikweza mpaka mbinguni? Utaporomoshwa mpaka Kuzimu!

Maana, kama miujiza iliyofanyika kwako ingalifanyika kule Sodoma, mji huo ungalikuwako mpaka hivi leo. (Hadēs g86) 24 Lakini nawaambieni, Siku ya hukumu itakuwa naafuu zaidi kwa watu wa Sodoma, kuliko kwako wewe.” 25 Wakati huo Yesu alisema, “Nakushukuru ee Baba, Bwana wa mbingu na dunia, moyoni. Nitaiweka Roho yangu juu yake, naye maana umewaficha wenye hekima mambo haya, atatangaza hukumu yangu kwa mataifa yote. 19 ukawafumbulia watoto wadogo. 26 Naam Baba, Hatakuwa na ubishi wala kupiga kelele, wala sauti ndivyo ilivyokupendeza. 27 “Baba yangu amenikabidhi yake haitasikika barabarani. 20 Mwanzi uliopondeka vitu vyote. Hakuna amjuaye Mwana ila Baba, wala amjuaye Baba ila Mwana, na yejote yule ambaye Mwana atapenda kumjulisha. 28 Njoni kwangu ninyi nyote msumbukao na kulemewa na mizigo, nami nitawapumzisha. 29 Jifungeni nira yangu, mkajifunze kwangu, maana mimi ni mpole na mnyenyeketu wa moyo, nanyi mtatulizwa rohoni mwenu. 30 Maana, nira niwapayo mimi ni laini, na mizigo wangu ni mwepesi.”

12 Wakati huo, Yesu alikuwa anapita katika mashamba ya ngano siku ya Sabato. Basi, wanafunzi wake wakaona njaa, wakaanza kukwanya masuke ya ngano, wakala punje zake. 2 Mafarisayo walipoona hayo, wakamwambia Yesu, “Tazama, wanafunzi wako wanafanya jambo ambalo si halali siku ya Sabato.” 3 Yesu akawajibu, “Je, hamjasoma aliyofanya Daudi pamoja na wenzake wakati walipokuwa na njaa? 4 Yeye alingia katika Nyumba ya Mungu pamoja na wenzake, wakala ile mikate iliyowekwa mbele ya Mungu. Yeye wala hao wenzake hawakuruhusiwa kula mikate hiyo isipokuwa tu makuhani peke yao. 5 Au je, hamjasoma katika Sheria kwamba kila siku ya Sabato makuhani huijunja Sheria Hekaluni, lakini hawafikiriwi kuwa na hatia? 6 Basi, nawaambieni kwamba hapa pana kikuu kuliko Hekalu. 7 Kama tu mngejua maana ya maneno haya: Nataka huruma wala si dhabihu, hamngewahukumu watu wasio na hatia. 8 Maana Mwana wa Mtu ni Bwana wa Sabato.” 9 Yesu alitoka hapo, akaenda katika sunagogi lao. 10 Kulikuwa na mtu mmoja mwenye mkono uliopoza. Basi, watu wakamwuliza Yesu, “Je, ni halali kumponya mtu siku ya Sabato?” Walimwuliza hivyo wapate kisa cha kumshtaki. 11 Lakini Yesu akawaambia, “Tuseme mmoja wenu ana kondoo wake ambaye ametumbukia shimonii; je, hatamshika na kumtoa humo siku ya Sabato? 12 Mtu ana thamani kuliko kondoo! Basi, ni halali kutenda mema siku ya Sabato.” 13 Kisha akamwambia yule mtu, “Nyosha mkono wako.” Akaunyosha, nao ukawa mzima kabisa kama ule mwininge. 14 Basi, Mafarisayo wakatoka nje, wakashauriana jinsi watakavyomwangamiza Yesu. 15 Lakini Yesu

alipojua jambo hilo, akatoka mahali pale. Watu wengi walimuata, akawaponya wagonjwa wote, 16 akawaamuru wasiwaambie watu habari zake, 17 ili yale aliyosema nabii Isaya yatimie: 18 “Hapa ni mtumishi wangu niliyemteua, mpendwa wangu anipendezaye hatauvunja, wala utambi ufukao moshi hatauzima, mpaka atakapoifanya hukumu ya haki itawale. 21 Katika jina lake mataifa yatakuwa na tumaini.” 22 Hapo watu wakamletea Yesu kipofu mmoja ambaye alikuwa bubu kwa sababu alikuwa amepagawa na pepo. Yesu akamponya hata, akaweza kusema na kuona. 23 Umati wote wa watu ulishangaa ukasema, “Je, huenda ikawa huyu ndiye Mwana wa Daudi?” 24 Lakini Mafarisayo waliposikia hayo, wakasema, “Mtu huyu anawafukuza pepo kwa uwezo wa Beelzebuli, mkuu wa pepo.” 25 Yesu, akiwa anayajua mawazo yao, akawaambia, “Ufalme wowote uliogawanyika makundimakundi yanayopingana, hauwezi kudumu, na mji wowote au jamaa yoyote iliyogawanyika makundimakundi yanayopingana, itaanguka. 26 Ikiwa Shetani anamfukuza Shetani, anajipinga mwenye. Basi, ufalme wake utasimamaje? 27 Ninyi mnasema ati nawafukuza pepo kwa uwezo wa Beelzebuli; je, watoto wenu huwafukuza kwa uwezo wa nani? Kwa sababu hiyo wao ndio watakaowahukumu ninyi. 28 Lakini ikiwa ninawafukuza pepo kwa nguvu ya Roho wa Mungu, basi jueni kwamba Ufalme wa Mungu umekwisha fika kwenu. 29 “Au, anawezaje mtu kuivamia nyumba ya mtu mwenye nguvu na kumnyang’anya mali yake, bila kwanza kumfunga huyo mtu mwenye nguvu? Hapo ndipo atakapoweza kumnyang’anya mali yake.” 30 “Yeyote asiyejunga nami, anapingana nami; na yejote asiyekusanya pamoja nami, hutawanya. 31 Kwa sababu hiyo, nawaambieni, watu watasamehewa dhambi na kufuru zao zote, lakini hawatasamehewa dhambi ya kumkufuru Roho Mtakatifu. 32 Tena, asemaye neno la kumpinga Mwana wa Mtu atasamehewa, lakini yule asemaye neno la kumpinga Roho Mtakatifu, hatasamehewa, wala katika ulimwengu huu, wala katika ulimwengu ujao. (aiōn g165) 33 “Ufanyeni mti kuwa mzuri na matunda yake yatakuwa mema; ufanyeni kuwa mbaya na matunda yake yatakuwa mabaya. Mti hujulikana kwa matunda yake. 34 Enyi kizazi cha nyoka! Mnawezaje kusema mambo mema hali ninyi ni waovu? Maana mtu husema kutokana na yale yaliyojaa moyoni. 35 Mtu mwema hutoa mambo

memaka katiha hazina yake njema; na mtu mbaya hutoa zilianguka njiani, ndege wakaja wakazila. 5 Nyingine mambo mabaya katiha hazina yake mbaya. 36 "Basi, zilianguka penye mawe pasipokuwa na udongo nawaambieni, Siku ya hukumu watu watapaswa kujibu juu ya kila neno lisilofaa wanaloosema. 37 Maana na kina. 6 Jua lilipochomoza, zilichomeka; na kwa kwa maneno yako, utakubaliwa kuwa mwadilifu, na kuwa mizizi yake haikuwa na nguvu, zikanyauka. kwa maneno yako, utahukumiwa kuwa na hatia." 38 7 Nyingine zilianguka kwenye miti ya miiba, nayo Kisha baadhi ya walimu wa Sheria na Mafarisayo ikakua na kuzisonga. 8 Lakini nyingine zilianguka wakamwambia Yesu, "Mwalimu, tunataka kuona penye udongo mzuri, zikaota,zikazaa:nyingine punje ishara kutoka kwako." 39 Naye akawajibu, "Kizazi mia moja, nyingine sitini na nyingine thelathini. 9 kiovu kisicho na uaminifu! Mnataka ishara; hamtapewa Mwenye masikio na asikie!" 10 Wanafunzi wake ishara nyingine, ila tu ile ishara ya nabii Yona. 40 Jinsi wakamwendea, wakamwuliza, "Kwa nini unasema Yona aliyokaa siku tatu kutwa kucha tumboni mwa na watu kwa mifano?" 11 Yesu akawajibu, "Ninyi nyangumi, ndiyo naye Mwana wa Mtu atakavyokaa mmejaliwa kuzijua siri za Ufalme wa mbinguni, ndani ya ardhii siku tatu kutwa kucha. 41 Watu wa lakini wao hawakujaliwa. 12 Maana, aliye na kitu Ninewi watatokea siku ya hukumu, nao watakihukumu atapewa na kuzidishiwa; lakini yule asiye na kitu, kizazi hiki kwamba kina hatia. Maana Waninewi hata kile alicho nacho kitachukuliwa. 13 Ndiyo maana walitbu kwa sababu ya mahubiri ya Yona, na ninasema nao kwa mifano, kwa sababu wanatazama kumbe hapa kuna kikuu kuliko Yona! 42 Malkia wa lakini hawaoni, wanaskiliza lakini hawasaki, wala kusini atatoka wakati kizazi hiki kitakopohukumiwa, hawaelewi. 14 Kwao yametimia yale aliyosema nabii naye atakihukumu kwamba kina hatia. Maana yeeye Isaya: Kusikia mtasikia, lakini hamtaelewa; Kutazama alisafiri kutoka mbali akaja kusikiliza maneno ya mtatazama, lakini hamtaona. 15 Maana akili za hekima ya Solomoni, na kumbe hapa kuna kikuu watu hawa zimepumbaa, wameyaziba masikio yao, kuliko Solomoni. 43 "Pepo mchafu akifukuzwa kwa wameyafumba macho yao. La sivyo, wangeona kwa mtu, huzururazurura jangwani akitafuta mahali pa macho yao. wangesikia kwa masikio yao, wangeelewa kupumzika asipate. 44 Hapo hujisemea: Nitarudi kwa akili zao, na kunigeukia, asema Bwana, nami nyumbani kwangu nilikotoka. Lakini anaporudi na ningewaponya. 16 "Lakini heri yenu ninyi, maana kuikuta tupu, imefagiwa na kupambwa, 45 huenda macho yenu yanaona na masikio yenu yanasisikia. 17 kuwachukua pepo wengine saba, wabaya kuliko Kweli nawaambieni, manabii na watu wengi wema yeeye; na wote huja wakamwingia huyo mtu. Na hali walitamani kuyaona yale mnayoyaona, wasiyaone, na ya mtu huyo sasa huwa mbaya kuliko hapo mwanzo. kuyasikia yale mnayoyasikia, wasiyasikie. 18 "Basi, Ndivilo itakavyokuwa kwa watu hawa waovu." 46 ninyi sikilizeni maana ya mfano huo wa mpanzi. 19 Yesu alikuwa bado anasema na umati wa watu wakati Yeyote asikiaye ujumbe wa ufalme bila kuuelewa, mama yake na ndugu zake walipofika na kusimama ni kama zile mbegu zilizoanguka njiani; yule Mwovu nije, wakitaka kusema naye. 47 Basi, mtu mmoja huja na kunyakua kile kilichopandwa moyoni mwake. akamwambia, "Mama yako na ndugu zako wako nije, 20 Ile mbegu iliyopandwa penye mawe ni mfano wanataka kusema nawe." 48 Lakini Yesu akamjibu wa mtu asikiaye ujumbe huo na mara akaupokea mtu huyo, "Mama yangu ni nani? Na ndugu zangu kwa furaha. 21 Lakini haumwingii na kuwa na mizizi ni kina nani?" 49 Kisha akaunyosha mkono wake ndani yake; huendelea kuuzingatia ujumbe huo kwa kueleke wanafunzi wake, akasema, "Hava ndio kitalmo tu, na wakati taabu au udhalimu vinapotokea mama yangu na ndugu zangu! 50 Maana yeote kwa sababu ya ujumbe huo, anakata tamaa mara. anayefanya anavyotaka Baba yangu aliye mbinguni, huyo ndiye ndugu yangu, dada yangu na mama yangu."

13 Siku hiyo, Yesu alitoka katika ile nyumba, akaenda na kuketi kando ya ziwa. 2 Makundi makubwa ya watu yalimzunguka hata Yesu akapanda mashua, akaketi. Hao watu walismama kwenye ukingo wa ziwa, 3 naye Yesu akawaambia mambo mengi kwa mifano. "Sikilizeni! Mpanzi alikwenda kupanda mbegu. 4 Alipokuwa akipanda, nyingine

wa mtu asikiaye ujumbe huo na mara akaupokea kwa furaha. 22 Ile mbegu iliyopandwa katika udongo mzuri ni mfano wa mtu ausikiaye ujumbe huo na kuuelewa, naye huzaa matunda; mmoja mia, mwininge sitini na mwininge thelathini." 24 Yesu akaawaambia watu mfano mwininge: "Ufalme wa mbinguni unafanana na mtu aliyeponda mbegu nzuri katika shamba lake. 25 Lakini watu wakiwa wamelala, adui yake akaja akapanda

magugu kati ya ngano, akaenda zake. **26** Basi, mimea mwenye kutafuta lulu nzuri. **46** Alipopata lulu moja ya ilipoota na kuanza kuchanua, magugu pia yakaanza thamani kubwa, alienda akauzu yote aliyokuwa nayo, kuonekana. **27** Watumishi wa yule mwenye shamba wakamwendea, wakamwambia, Mheshimiwa, bila unafanana na wavu uliotupwa baharini, ukanaasa shaka ulipanda mbegu nzuri katika shamba lako. Sasa magugu yametoka wapi? **28** Yeye akawajibu, Adui ndiye aliyefanya hivyo. Basi, watumishi wake wakamwuliza, Je, unataka twende tukayang'oe **29** Naye akawajibu, La, msije labda mnapokusanya magugu, mkang'o na ngano pia. **30** Acheni vikue pamoja mpaka wakati wa mavuno. Wakati huo tanuru ya moto. Huko watalia na kusaga meno." nitawaambia wavunaji: kusanyeni kwanza magugu **51** Yesu akawauliza, "Je, mmeelewa mambo haya mkayafunge mafungumafungu ya kuchomwa. Lakini yote?" Wakamjibu, "Naam." **52** Naye akawaambia, ngano ikusanyeni mkaiweke ghalani mwangu." **31** "Hivyo basi, kila mwalimu wa Sheria aliye mwanafunzi Yesu akawaambia watu mfano mwingine: "Ufalme wa wa Ufalme wa mbinguni anafanana na mwenye mbinguni unafanana na mbegu ya haradali aliyotwaa nyumba atoaye katika hazina yake vitu vipyta na mtu mmoja, akaipanda katika shamba lake. **32** vya kale." **53** Yesu alipomaliza kusema mifano hiyo Yenyewe ni ndogo kuliko mbegu zote, lakini ikishaota alitoka mahali hapo, **54** akaenda kijiji kwake. Huko huwa kubwa kuliko mimea yote. Hukua ikawa mti, akawa anawafundisha watu katika sunagogi hata na ndege wa angani huja na kujenga viota katika wakashangaa, wakasema, "Huyu amepata wapi matawi yake." **33** Yesu akawaambia mfano mwingine: hekima hii na maajabu? **55** Je, huyu si yule mwana "Ufalme wa mbinguni umefanana na chachu aliyotwaa wa seremala? Je, mama yake si anaitwa Maria, na mama mmoja, akaichanganya na unga pishi tatu, ndugu zake si kina Yakobo, Yosefu, Simoni na Yuda? hata unga wote ukaumuka." **34** Yesu aliwaambia **56** Na dada zake je, si wote wako hapa pamoja nasi? watu hayo yote kwa mifano. Hakubaambia chochote Basi amepata wapi haya yote?" **57** Basi, wakawa bila kutumia mifano, **35** ili jambo lililonenwa na na mashaka naye. Lakini Yesu akawaambia, "Nabii nabii litimie: "Nitaspera kwa mifano; nitawaambia hakosi kuheshimiwa, isipokuwa katika nchi yake na mambo yaliyofichika tangu kuumbwa ulimwengu." **36** nyumbani mwake!" **58** Kwa hiyo, hakutenda miujiza Kisha Yesu aliwaaga wale watu, akaingia nyumbani. mingi pale kwa sababu ya kutoamini kwao.

Wanafunzi wake wakamwendea, wakamwambia, "Tufafanilie ule mfano wa magugu shambani." **37** Yesu akawaambia, "Mpanzi wa zile mbegu nzuri ni Mwana wa Mtu. **38** Lile shamba ni ulimwengu. Zile mbegu nzuri ni watu wale ambao Ufalme ni wao. Lakini yale magugu ni wale watu wa yule Mwovu. **39** Adui aliyepanda yale magugu ni Ibilisi. Mavuno ni mwisho wa nyakati na wavunaji ni malaika. (aiōn g165) **40** Kama vile magugu yanavyokusanya kuchomwa moto, ndivo itakavyokuwa mwishoni mwa nyakati; (aiōn g165) **41** Mwana wa Mtu atawatuma malaika wake wawakusanye kutoka katika Ufalme wake wale wote wenye kusababisha dhambi, na wote wenye kutenda maovu, **42** na kuwatupa katika tanuru ya moto, na huko watalia na kusaga meno. **43** Kisha, wale wema watang'ara kama jua katika Ufalme wa Baba yao. Sikieni basi, kama mna masikio! **44** "Ufalme wa mbinguni umefanana na hazina iliyofichika shambani. Mtu mmoja aligundua, akaificha tena. Alifurahi sana hata akaenda kuza yote aliyokuwa nayo, akalinunua shamba lile. **45** "Tena, Ufalme wa mbinguni umefanana na mfanyakishara mmoja mwenye kutafuta lulu nzuri. **46** Alipopata lulu moja ya ilipoota na kuanza kuchanua, magugu pia yakaanza thamani kubwa, alienda akauzu yote aliyokuwa nayo, kuonekana. **27** Watumishi wa yule mwenye shamba wakamwendea, wakamwambia, Mheshimiwa, bila unafanana na wavu uliotupwa baharini, ukanaasa shaka ulipanda mbegu nzuri katika shamba lako. Samaki wa kila aina. **48** Ulipojaa, watu waliuvu pwani, ndani ya vikapu vyao, na wabaya wakawatupa. **49** Ndivyo itakavyokuwa mwishoni mwa nyakati: malaika watatokea, watawatenganisha watu wabaya na watu wema, (aiōn g165) **50** na kuwatupa hao wabaya katika tanuru ya moto. Huko watalia na kusaga meno." **51** Yesu akawauliza, "Je, mmeelewa mambo haya mkayafunge mafungumafungu ya kuchomwa. Lakini yote?" Wakamjibu, "Naam." **52** Naye akawaambia, ngano ikusanyeni mkaiweke ghalani mwangu." **31** "Hivyo basi, kila mwalimu wa Sheria aliye mwanafunzi Yesu akawaambia watu mfano mwingine: "Ufalme wa wa Ufalme wa mbinguni anafanana na mwenye mbinguni unafanana na mbegu ya haradali aliyotwaa nyumba atoaye katika hazina yake vitu vipyta na mtu mmoja, akaipanda katika shamba lake. **32** vya kale." **53** Yesu alipomaliza kusema mifano hiyo Yenyewe ni ndogo kuliko mbegu zote, lakini ikishaota alitoka mahali hapo, **54** akaenda kijiji kwake. Huko huwa kubwa kuliko mimea yote. Hukua ikawa mti, akawa anawafundisha watu katika sunagogi hata na ndege wa angani huja na kujenga viota katika wakashangaa, wakasema, "Huyu amepata wapi matawi yake." **33** Yesu akawaambia mfano mwingine: hekima hii na maajabu? **55** Je, huyu si yule mwana "Ufalme wa mbinguni umefanana na chachu aliyotwaa wa seremala? Je, mama yake si anaitwa Maria, na mama mmoja, akaichanganya na unga pishi tatu, ndugu zake si kina Yakobo, Yosefu, Simoni na Yuda? hata unga wote ukaumuka." **34** Yesu aliwaambia **56** Na dada zake je, si wote wako hapa pamoja nasi? watu hayo yote kwa mifano. Hakubaambia chochote Basi amepata wapi haya yote?" **57** Basi, wakawa bila kutumia mifano, **35** ili jambo lililonenwa na na mashaka naye. Lakini Yesu akawaambia, "Nabii nabii litimie: "Nitaspera kwa mifano; nitawaambia hakosi kuheshimiwa, isipokuwa katika nchi yake na mambo yaliyofichika tangu kuumbwa ulimwengu." **36** nyumbani mwake!" **58** Kwa hiyo, hakutenda miujiza Kisha Yesu aliwaaga wale watu, akaingia nyumbani. mingi pale kwa sababu ya kutoamini kwao.

14 Wakati huo, mtawala Herode alisikia sifa za Yesu. **2** Basi, akawaambia watumishi wake, "Mtu huyu ni Yohane mbatizaji, amefufuka kutoka wafu; ndiyo maana nguvu za miujiza zinafanya kazi ndani yake." **3** Herode ndiye aliyeokuwa amemtia Yohane nguvuni, akamfunga minyororo na kumtia gerezani kwa sababu ya Herodia, mke wa Filipo, ndugu yake. Sababu hasa ni **4** kwamba alikuwa amemwambia Herode, "Si halali kwako kuishi na huyo mwanamke!" **5** Herode alitaka kumwua Yohane, lakini aliogopa watu kwa sababu kwao Yohane alikuwa nabii. **6** Katika sherehe za sikukuu ya kuzaliwa kwake Herode, binti ya Herodia alicheza mbele ya wageni. Herode alifurahiwa, **7** hata akaahidi kwa kiapo kumpa huyo msichana chochote atakachoomba. **8** Naye, huko akichochewa na mama yake, akaombia, "Nipe papahapa katika sinia kichwa cha Yohane mbatizaji." **9** Mfalte alihuzunika, lakini kwa sababu ya kile kiapo chake na kwa sababu ya wale wageni karamuni, akaamuru apewe. **10** Basi, Herode akatuma mtu gerezani amkate kichwa Yohane. **11** Kichwa chake

kikaletwa katika sinia, wakampa yule msichana, naye akampelekeea mama yake. **12** Wanafunzi wa Yohane wakaja, wakauchukua mwili wake, wakauzika. Kisha wakaenda kumpasha habari Yesu. **13** Yesu alipopata habari hiyo, aliondoka mahali pale kwa mashua, akaenda mahali pa faragha peke yake. Lakini watu walipata habari, wakamfuata kwa miguu toka mijini. **14** Basi, aliposhuka pwani, aliona umati mkubwa wa watu, akawaonea huruma, akawaponya wagonjwa wao. **15** Kulipokuwa jioni, wanafunzi wake walimwendea wakamwambia, "Mahali hapa ni nyikani, na saa zimepita. Basi, uwaage watu ili waende vijijini wakajinunulie chakula." **16** Yesu akawaambia, "Si lazima waende, wapeni ninyi chakula." **17** Lakini wao wakamwambia, "Tunayo mikate mitano tu na samaki wawili." **18** Yesu akawaambia, "Nileteeni hapa." **19** Akawaamuru watu waketi katika nyasi. Kisha akaitwa ile mikate mitano na wale samaki wawili, akatazama juu mbinguni, akamshukuru Mungu. Halafu akaimega hiyo mikate, akawapa wanafunzi wake, nao wakawapa watu. **20** Watu wote wakala, wakashiba. Kisha wanafunzi wakakusanya mabaki, wakajaza vikapu kumi na viwili. **21** Jumla ya waliokula ilikuwa wanaume wapatao elfu tano, bila kuhesabu wanawake na watoto. **22** Mara, Yesu akawaamuru wanafunzi wake wapande mashua, wamtangulie ng'ambo ya ziwa wakati yeze anawaaga watu. **23** Baada ya kuwaaga, alipanda mlimani peke yake kusali. Ilipokuwa jioni, yeze aliquwa huko peke yake, **24** na wakati huo ile mashua ilikwishafika karibu katikati ya ziwa, lakini ilikuwa inakwenda mrاما kwa sababu upepo ulikuwa unaipinga. **25** Usiku, karibu na mapambazuko, Yesu aliwaendea wanafunzi akitembea juu ya maji. **26** Wanafunzi wake walipomwona akitembea juu ya maji waliingiwa na hofu, wakasema, "Ni mzimu!" Wakapiga kelele kwa hofu. **27** Mara, Yesu akasema nao, "Tulieni, ni mimi. Msiogope!" **28** Petro akamwambia, "Bwana, ikiwa ni wewe kweli, amuru nitembee juu ya maji nije kwako." **29** Yesu akasema, "Haya, njoo." Basi, Petro akashuka kutoka ile mashua, akatembea juu ya maji, akamwendea Yesu. **30** Lakini alipouona ule upepo, aliogopa, akaanza kuzama; akalia kwa sauti, "Bwana, niokoe!" **31** Hapo, Yesu akaunyosha mkono wake, akamshika na kumwambia, "Ewe mwenye imani haba! Kwa nini uliona shaka?" **32** Basi, wakapanda mashuani, na upepo ukatulia. **33** Wote waliokuja ndani ya mashua walimsujidua, wakasema, "Hakika wewe ni Mwana wa Mungu." **34** Walivuka ziwa, wakafika nchi ya Genesareti. **35** Watu wa huko walipomtambua, wakaeneza habari pote katika sehemu hizo. Basi, wakamletea Yesu wagonjwa wote, **36** wakamwomba awaruhusu waguse tu pindo la vazi lake; wote waliomgusa walipona.

15 Kisha Mafarisayo na walimu wa Sheria wakafika kutoka Yerusalem, wakamwendea Yesu, wakamwuliza, **2** "Kwa nini wanafunzi wako hawajali mapokeo tuliyopokea kutoka kwa wazee wetu? Hawanawi mikono yao kama ipasavy kabla ya kula!" **3** Yesu akawajibu, "Kwa nini nanyi mnapendelea mapokeo yenu wenyewe na hamuijali Sheria ya Mungu? **4** Mungu amesema: Waheshimu baba yako na mama yako, na Anayemkashifu baba yake au mama yake, lazima auawe. **5** Lakini ninyi mwafundisha ati mtu akiwa na kitu ambacho angeweza kuwasaidia nacho baba au mama yake, lakini akasema: Kitu hiki nimemtolea Mungu, **6** basi, hapaswi tena kumheshimu baba yake! Ndivyo mnavyodharau neno la Mungu kwa kufuata mfundisho yenu wenyewe. **7** Enyi wanafiki! Isaya alitabiri sawa kabisa juu yenu: **8** Watu hawa, asema Mungu, huniheshimu kwa maneno tu, lakini miyoni mwao wako mbali nami. **9** Kuniabudu kwo hakufai, maana mambo wanayofundisha ni maagizo ya kibinadamu tu." **10** Yesu aliuita ule umati wa watu, akawaambia, "Sikilizeni na muelewe! **11** Kitu kinachomtia mtu najisi si kile kiingiacho kinywani, bali kile kitokacho kinywani. Hicho ndicho kimtiacho mtu najisi." **12** Kisha wanafunzi wakamwendea, wakamwambia, "Je, unajua kwamba Mafarisayo walichukizwa waliposikia maneno yako?" **13** Lakini yeze akawajibu, "Kila mmea ambao Baba yangu aliye mbinguni hakuupanda, utang'olewa. **14** Waacheni wenye! Wao ni vipofu, viongozi wa vipofu; na kipofu akimwongoza kipofu, wote wawili hutumbukia shimonii." **15** Petro akadakia, "Tufafanilie huo mfano." **16** Yesu akasema, "Hata nyinyi hamwelewi? **17** Je, hamwelewi kwamba kila kinachoingia kinywani huenda tumboni na baadaye hutupwa nje chooni? **18** Lakini yale yatokayo kinywani hutoka moyoni, na hayo ndiyo yanayomtia mtu najisi. **19** Maana moyoni hutoka mawazo maovu yanayosababisha uuaji, uzinzi, uasherati, wizi, ushahidi wa uongo na kashfa. **20** Hayo ndiyo yanayomtia mtu najisi. Lakini kula chakula bila kunawa mikono hakumtii mtu najisi." **21** Yesu aliondoka mahali hapo akaenda kukaa katika sehemu za Tiro na Sidoni. **22** Basi, mama mmoja Mkaanani wa nchi hiyo alimjia, akapaaza sauti: "Mheshimiwa, Mwana wa Daudi, nione huruma! Binti yangu anasumbuliwa na pepo." **23** Lakini Yesu hakumjibu neno. Basi, wanafunzi wake wakamwendea, wakamwambia, "Mwambie aende zake kwa maana anatufuatafuata akipiga kelele." **24** Yesu akajibu, "Sikutumwa ila

kwa watu wa Israeli waliopotea kama kondoo.” 25 na Masadukayo! 7 Lakini wao wakawa wanajadiliana: Hapo huyo mama akaja, akapiga magoti mbele “Anasema hivyo kwa kuwa hatukuchukua mikate.” 8 yake, akasema, “Mheshimiwa, nisaide.” 26 Yesu Yesu alijua mawazo yao, akawaambia, “Enyi watu akamjibu, “Si sawa kuchukua chakula cha watoto wenyi imani haba! Mbona mnajadiliana juu ya na kuwatupia mbwa.” 27 Huyo mama akajibu, “Ni kutokuwa na mikate? 9 Je, hamjaelewa bado? Je, kweli, Mheshimiwa; lakini hata mbwa hula makombo hamkumbuki nilipoimega ile mikate mitano kwa ajili yanayoanguka kutoka meza ya bwana wao.” 28 ya wale watu elfu tano? Je, mlajaza vikapu vingapi Hapo Yesu akamjibu, “Mama, imani yako ni kubwa; nya makombo? 10 Au, ile mikate saba waliyogawiwa basi, ufanyiwe kama unavyotaka.” Yule binti yake wale watu elfu nne, je, mlukusanya vikapu vingapi nya akapona tangu saa hiyo wakati huohuo. 29 Yesu mabaki? 11 Inawezekanaje hamwelewi ya kwamba alitoka hapo akaenda kando ya ziwa Galilaya, sikuwa nikisema juu ya mikate? Jihadharini na chachu akapanda mlimani, akaketi. 30 Watu wengi sana ya Mafarisayo na Masadukayo! 12 Hapo wanafunzi wakamjia wakiwaleta vilema, vipofu, viwete, bubu na wakafahamu kwamba aliwaambia wajihadhari siyo na wengine wengi waliokuwa wagonjwa, wakawaweka chachu ya mikate, bali na mafundisho ya Mafarisayo mbele ya miguu yake, naye Yesu akawaponya. na Masadukayo. 13 Yesu alipofika pande za Kaisarea 31 Umati ule wa watu ulishangaa sana ulipoona Filipi, aliwaliza wanafunzi wake, “Watu wanasema bubu wakiongea, waliokuwa wamelemaa wamepona, Mwana wa Mtu kuwa ni nani?” 14 Wakamjibu, viwete wakitembea na vipofu wakiona; wakamsifu “Wengine wanasema kuwa ni Yohane mbatizaji, Mungu wa Israeli. 32 Basi, Yesu aliwaita wanafunzi wengine Eliya, wengine Yeremia au mmojawapo wake, akasema, “Nawaonea watu hawa huruma kwa wa manabii.” 15 Yesu akawauliza, “Na ninyi je, sababu kwa siku tatu wamekuwa nami, wala hawana mwasesma mimi ni nani?” 16 Simoni Petro akajibu, chakula. Sipendi kuwaacha waende bila kula wasije “Wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu aliye hai.” wakazimia njiani.” 33 Wanafunzi wakamwambia, 17 Yesu akasema, “Heri wewe Simoni mwana wa “Hapa tuko nyikani; tutapata wapi chakula cha Yona, kwa maana si binadamu aliyekufunulia ukweli kuwatoshia watu wengi hivi?” 34 Yesu akawauliza, huu, ila Baba yangu aliye mbinguni. 18 Nami “Mnayo mikate mingapi?” Wakamjibu, “Saba na visamaki vichache.” 35 Basi, Yesu akawaamuru watu wakae chini. 36 Akaittwaa ile mikate saba na vile hakitaweza kulishinda. (Hadés g86) 19 Nitakupa funguo visamaki, akamshukuru Mungu, akavimega, akawapa za Ufalme wa mbinguni; kila utakachofunga duniani, wanafunzi, nao wakawagawia watu. 37 Wote wakala, kitafungwa pia mbinguni; kila utakachofungua duniani, wakashiba. Kisha wakakusanya makombo, wakajaza kitafunguliwa pia mbinguni.” 20 Kisha akawaonya vikapu saba. 38 Hao waliokula walikuwa wanaume wanafunzi wasimwambie mtu ye yote kwamba ye ye eyeye elfu nne, bila kuhesabu wanawake na watoto. 39 Basi, ndiye Kristo. 21 Tangu wakati huo Yesu alianza Yesu akawaaga watu, akapanda mashua, akaenda kuwalishua waziwazi wanafunzi wake: “Ni lazima katika eneo la Magadan.

16 Mafarisayo na Masadukayo walimwenda Yesu, na kwa kumjaribu, wakamwomba afanye ishara itokayo mbinguni. 2 Lakini Yesu akawajibu, “Wakati wa jioni ukifika ninyi husema: Hali ya hewa itakuwa nzuri kwa maana anga ni jekundu! 3 Na alfajiri mwasesma: Leo hali ya hewa itakuwa ya dhoruba, maana anga ni jekundu na tena mawingu yametanda! Basi, ninyi mnajua sana kusoma majira kwa kuangalia anga, lakin kutambua dalili za nyakati hizi hamjui. 4 Kizazi kiovu kisicho na uaminifu! Mnataka ishara, lakin hamtapewa ishara yoyote isipokuwa tu ile ya Yona.” Basi, akawaacha, akaenda zake. 5 Wanafunzi wake walipokwisha vukia upande wa pili wa ziwa, walijikuta wamesahau kuchukua mikate. 6 Yesu akawaambia, “Muwe macho na mjihadhari na chachu ya Mafarisayo

Maana, Mwana wa Mtu atakuja katika utukufu wa mlima huu: Toka hapa uende pale, nao utakwenda. Baba yake pamoja na malaika wake, na hapo ndipo Hakuna chochote ambacho hakingewezekana kwenu." atakapomilipa kila mtu kadiri ya matendo yake. 28 21 "Pepo wa namna hii hawezekana kwenu." Kweli nawaambieni, wako wengine papahapa ambao hawatakuwa kabla ya kumwona Mwana wa Mtu akija katika Ufalme wake."

17 Baada ya siku sita, Yesu aliwachukua Petro, Yakobo na Yohane nduguye, akaenda nao peke yao juu ya mlima mrefu. 2 Huko, wakiwa wanamtazama, akageuka sura, uso wake ukang'aa kama jua na mavazi yake yakawa meupe kama nuru. 3 Mose na Eliya wakawatokea, wakawa wanazungumza naye. 4 Hapo Petro akamwambia Yesu, "Bwana, ni vizuri sana kwamba tupo hapa! Ukipenda nitajenga vibanda vitatu: kimoja chako, kimoja cha Mose na kimoja cha Eliya." 5 Alipokuwa bado anasema hivyo, wingu jeupe likawafunika, na sauti ikasikika kutoka katika hilo wingu: "Huyu ni Mwanangu mpendwa, ninayependezwa naye, msikilizeni." 6 Wanafunzi waliposikia hivyo wakaanguka kifudifudi, wakaogopa sana. 7 Yesu akawaendea, akawagusa, akasema, "Simameni, msiogope!" 8 Walipoinua macho yao hawakumwona mtu, ila Yesu peke yake. 9 Basi, walipokuwa wanashuka mlimani, Yesu akawaonya: "Msimwambie mtu mambo mliyoyaona mpaka Mwana wa Mtu atakapofufuliwa kutoka wafu." 10 Kisha wanafunzi wakamwuliza, "Mbona walimu wa Sheria wanasesma ati ni lazima kwanza Eliya aje?" 11 Yesu akawajibu, "Kweli, Eliya atakuja kutayarisha mambo yote. 12 Lakini nawaambieni, Eliya amekwisha kuja nao hawakumtambua, bali walimtendea jinsi walivyotaka. Mwana wa Mtu atateswa vivyo hivyo mikononi mwao." 13 Hapo hao wanafunzi wakafahamu kwamba alikuwa akiwaambia juu ya Yohane mbatizaji.

14 Walipojunga tena na ule umati wa watu, mtu mmoja alimwendea Yesu, akampigia magoti, 15 akasema, "Mheshimiwa, mwonee huruma mwanangu kwa kuwa ana kifafa, tena anateseka sana; mara nyangi yeye huanguka motoni na majini. 16 Nilimleta kwa wanafunzi wako lakini hawakuweza kumponya." 17 Yesu akajibu, "Enyi kizazi kisicho na imani, kilichopotoka! Nitakaa nanyi mpaka lini? Nitawavumilia ninyi mpaka lini? Mleteni hapa huyo mtoto." 18 Basi, Yesu akamkemea huyo pepo, naye akamtoka, na yule mtoto akapona wakati huohuo. 19 Kisha wanafunzi wakamwendea Yesu kwa faragha, wakamwuliza, "Kwa nini sisi hatukuweza kumtoa yule pepo?" 20 Yesu akawajibu, "Kwa sababu ya imani yenu haba. Nawaambieni kweli, kama tu mkiwa na imani, hata iwe ndogo kama mbegu ya haradali, mtaweza kuuambia

mlima huu: Toka hapa uende pale, nao utakwenda. Baba yake pamoja na malaika wake, na hapo ndipo Hakuna chochote ambacho hakingewezekana kwenu." 21 "Pepo wa namna hii hawezekana kwenu." Kweli nawaambieni, wako wengine papahapa ambao hawatakuwa kabla ya kumwona Mwana wa Mtu akija katika Ufalme wake."

22 Walipokuwa pamoja huko Galilaya, Yesu aliwaambia, "Mwana wa Mtu atakabidhiwa kwa watu. 23 Watamuua, lakin siku ya tatu atafufuliwa." Wanafunzi wakahuuzuni mno. 24 Walipofika Kafarnaumu watu wenye kukusanya fedha ya zaka ya Hekalu walimwendea Petro, wakamwuliza, "Je, mwalimu wenu hulipa fedha ya zaka?" 25 Petro akajibu, "Naam, hulipa." Basi, Petro alipoingia ndani ya nyumba, kabla hata hajasema neno, Yesu akamwuliza, "Simoni, wewe unaonaje? Wafalme wa dunia hukusanya ushuru au kodi kutoka kwa kina nani? Kutoka kwa wananchi ama kutoka kwa wageni?" 26 Petro akajibu, "Kutoka kwa wageni." Yesu akamwambia, "Haya basi, wananchi hawahusiki. 27 Lakini kusudi tuisiwakwaze, nenda ziwani ukatupe ndoana; chukua samaki wa kwanza atakayenaswa, fungua kinywa chake, na ndani utakuta fedha taslimu ya zaka. Ichukue ukawape kwa ajili yangu na kwa ajili yako."

18 Wakati ule wanafunzi walimwendea Yesu, wakamwuliza, "Ni nani aliye mkuu katika Ufalme wa mbinguni?" 2 Yesu akamwita mtoto mmoja, akamsimamisha kati yao, 3 kisha akasema, "Nawaambieni kweli, msipogeuka na kuwa kama watoto, hamtaingia kamwe katika Ufalme wa mbinguni. 4 Yeyote anayejinyenyesha kama mtoto huyu, huyo ndiye aliye m Kubwa katika Ufalme wa mbinguni. 5 Yeyote anayemkaribisha mtoto mmoja kama huyu kwa jina langu, ananikaribisha mimi. 6 "Yeyote atakayemkesha mmoja wa hawa wadogo wanaoni amini, ingekuwa afadhali afungwe shingoni jiwe kubwa la kusagia na kuzamishwa kwenye kilindi cha bahari. 7 Ole wake ulimwengu kwa sababu ya vikwazo vinavyowaangusha wengine. Vikwazo hivyo ni lazima vitokee lakini ole wake mtu yule atakayevisababisha. 8 "Kama mkono au mguu wako ukikukosesha, ukate na kuutupa mbali nawe. Ni afadhali kwako kuingia katika uzima bila mkono au mguu, kuliko kutupwa katika moto wa milele ukiwa na mikono miwili na miguu yako miwili. (aiōnios 9:16) 9 Na kama jicho lako likikukosesha, ling'oe na kulitupa mbali nawe. Ni afadhali kwako kuingia katika uzima ukiwa chongo, kuliko kutupwa katika moto wa Jehanamu ukiwa na macho yako yote miwili. (Geenna g10:67) 10 "Jihadharini! Msimdharau mmojawapo wa wadogo hawa. Nawaambieni, malaika wao huko mbinguni wako daima mbele ya Baba

yangu aliye mbinguni. 11 Maana Mwana wa Mtu alikuja kuwaokoa wale waliopotea. 12 Mnaonaje? Mtu “Basi, huyo bwana alikasirika sana, akamtoa huyo akiwa na kondoo mia, akimpoteza mmoja, hufanyaje? Huwaacha wale tisini na tisa mlimani, na huenda kumtafuta yule aliyepotea. 13 Akimpata, nawaambieni kweli, humfurahia huyo kuliko awafurahiavyo wale tisini na tisa ambao hawakupotea. 14 Hali kadhalika, Baba yenu wa mbinguni hapendi hata mmoja wa hawa wadogo apotee. 15 “Ndugu yako akikukosea, mwendee ukamwonye mkiwa ninyi peke yenu. Akikusikia utakuwa umempata ndugu yako. 16 Asipokusikia, chukua mtu mmoja au wawili pamoja nawe, ili kwa mawaidha ya mashahidi wawili au watatu, kila tatizo litatuliwe. 17 Asipowasikia hao, liambie kanisa. Na kama hatalisikia kanisa, na awe kwako kama watu wasiomjua Mungu na watoza ushuru. 18 “Nawaambieni kweli, mtakachofunga duniani kitafungwa mbinguni, na mtakachofunga duniani kitafunguliwa mbinguni. 19 Tena nawaambieni, wawili mionganoni mwenu wakikubaliana hapa duniani kuhusu jambo lolote la kuomba, Baba yangu wa mbinguni atawafanya jambo hilo. 20 Kwa maana popote pale wanapokusanya wawili au watatu kwa jina langu, mimi nipo hapo kati yao.” 21 Kisha Petro akamwendea Yesu, akamwuliza, “Je, ndugu yangu akinikosea, nimsamehe mara ngapi? Mara saba?” 22 Yesu akamjibu, “Sisemi mara saba tu, bali sabini mara saba. 23 Ndiyo maana Ufalme wa mbinguni umefanana na mfalme mmoja aliyeamua kukagua hesabu za watumishi wake. 24 Ukaguzi ulipoanza, akaletewa mtu mmoja aliyekuwa na deni la fedha talanta elfu kumi. 25 Mtu huyo hakuwa na chocohote cha kulipa; hivyo bwana wake aliamuru wauzwe, yeye, mke wake, watoto wake na vitu vyote alivyokuwa navyo, ili deni lilipwe. 26 Basi, huyo mtumishi akapiga magoti mbele yake, akasema, Unisubiri nami nitakulipa deni lote. 27 Yule bwana alimwonea huruma, akamsamehe lile deni, akamwacha aende zake. 28 “Lakini huyo mtumishi akaondoka, akamkuta mmoja wa watumishi wenzake aliyekuwa na deni lake fedha denari mia moja. Akamkamata, akamkaba koo akisema, Lipa deni lako! 29 Huyo mtumishi mwenzake akapiga magoti, akamwomba, Unisubiri nami nitalipa deni langu lote. 30 Lakini yeye hakutaka, bali alimtia gerezani mpaka hapo atakapolipa lile deni. 31 “Basi, watumishi wenzake walipoona jambo hilo walisisitika sana, wakaenda kumpasha habari bwana wao juu ya mambo hayo yaliyotukia. 32 Hapo yule bwana alimwita huyo mtumishi, akamwambia, Wewe ni mtumishi mbaya sana! Uliniomba, nami nikakusamehe deni lako lote. 33 Je, haikukupasa nawe kumhurumia

mtumishi mwenzako kama nilivyokuhurumia? 34

“Basi, huyo bwana alikasirika sana, akamtoa huyo akiwa na kondoo mia, akimpoteza mmoja, hufanyaje? mtumishi aadhibiwe mpaka hapo atakapolipa deni lote. 35 Na baba yangu aliye mbinguni atawafanyieni vivyo hivyo kama kila mmoja wenu hatamsamehe ndugu yake kwa moyo wake wote.”

19 Yesu alipomaliza kusema maneno hayo, alitoka Galilaya, akaenda katika mkoa wa Yudea, ng’ambo ya mto Yordani. 2 Watu wengi walimfuata huko, naye akawaponya. 3 Mafarisayo kadhaa walimjia, wakamwuliza kwa kumtega, “Je, ni halali mume kumpa talaka mkewe kwa kisa chochote?” 4 Yesu akawajibu, “Je, hamkusoma katika Maandiko Matakatifu kwamba Mungu aliyuemuumba mtu tangu mwanzo alimfanya mwanamume na mwanamke, 5 na akasema: Kwa sababu hiyo mwanamume atamwacha baba yake na mama yake, ataungana na mke wake, nao wawili watakuwa mwili mmoja? 6 Kwa hiyo wao si wawili tena, bali mwili mmoja. Basi, alichounganisha Mungu, binadamu asikitengenish.” 7 Lakini wao wakamwuliza, “Kwa nini basi, Mose alituagiza mwanamke apewe hati ya talaka na kuachwa?” 8 Yesu akawajibu, “Mose aliwaruhusu kuwaacha wake zenu kwa sababu ya ugumu wa mioyo yenu. 9 Lakini haikuwa hivyo tangu mwanzo. Basi nawaambieni, yeote atakayemwacha mke wake isipokuwa kwa sababu ya uzinzi, akaoa mke mwininge, anazini.” 10 Wanafunzi wake wakamwambia, “Ikiwa mambo ya mume na mkewe ni hivyo, ni afadhali kutooa kabisa.” 11 Yesu akawaambia, “Si wote wanaoweza kulipokea fundisho hili, isipokuwa tu wale walijoaliwa na Mungu. 12 Maana kuna sababu kadhaa za kuteweza kuoa: wengine ni kwa sababu wamezaliwa hivyo, wengine kwa sababu wamefanya hivyo na watu, na wengine wameamua kutooa kwa ajili ya Ufalme wa mbinguni. Awezaye kulipokea fundisho hili na alipokee.” 13 Kisha watu wakamletea Yesu watoto wadogo ili awawekee mikono na kuwaombea. Lakini wanafunzi wakawakemea. 14 Yesu akasema, “Waachenii hao watoto waje kwangu, wala msiwazuie; maana Ufalme wa mbinguni ni wa watu walio kama watoto hawa.” 15 Basi, akawewekea mikono, kisha akaondoka mahali hapo. 16 Mtu mmoja alimjia Yesu, akamwuliza, “Mwalimu, nifanye kitu gani chema ili niupate uzima wa milele?” (aiōnios g166) 17 Yesu akamwambia, “Mbona unaniuliza kuhusu jambo jema? Kuna mmoja tu aliye mwema. Ukitaka kuingia katika uzima, shika amri.” 18 Yule mtu akamwuliza, “Amri zipi?” Yesu akasema, “Usiue, usizini, usiibe, usitoe ushahidi wa uongo, 19 waheshimu baba yako na mama

yako; na, mpende jirani yako kama unavyojipenda na kumalizia na wale wa kwanza. 9 Basi, wakaja wale mwenyewe.” 20 Huyo kijana akamwambia, “Hayo yote walioajiriwa mnamo saa kumi na moja, wakapokea nimeyazingatia tangu utoto wangu; sasa nifanye nini kila mmoja dinari moja. 10 Wale wa kwanza walipofika, zaidi?” 21 Yesu akamwambia, “Kama unapenda kuwa walikuwa wanadhani watapewa zaidi; lakini hata wao mkamilifu, nenda ukauze mali yako uwape maskini wakapewa kila mmoja dinari moja. 11 Wakazipokea hiyo fedha, nawe utakuwa na hazina mbinguni, kisha fedha zao, wakaanza kumnungunikia yule bwana. 12 njoo unifuate.” 22 Huyo kijana aliposikia hayo, alienda Wakasema, Watu hawa walioajiriwa mwisho walifanya zake akiwa mwenye huzuni, maana alikuwa na kazi kwa muda wa saa moja tu, mbona umetutendea mali nyngi. 23 Hapo Yesu akawaambia wanafunzi sawa na wao hali sisi tumevumilia kazi ngumu kutwa wake, “Kweli nawaambieni, itakuwa vigumu sana na jua kali? 13 “Hapo yule bwana akamjibu mmoja kwa tajiri kuingia katika Ufalme wa mbinguni. 24 wao, Rafiki, sikukupunja kitu! Je, hukupatana nami Tena nawaambieni, ni rahisi zaidi kwa ngamia kupita mshahara wa denari moja? 14 Chukua haki yako, katika tundu la sindano, kuliko kwa tajiri kuingia uende zako. Napenda kumpa huyu wa mwisho sawa katika Ufalme wa mbinguni.” 25 Wale wanafunzi na wewe. 15 Je, sina haki ya kufanya na mali yangu waliposikia hivyo walishangaa, wakamwuliza, “Ni nani nipendavyo? Je, unaona kijicho kwa kuwa mimi ni basi, awezaye kuokoka?” 26 Yesu akawatazama, mwema?” 16 Yesu akamaliza kwa kusema, “Hivyo, akasema, “Kwa binadamu jambo hili haliwezekani, walio wa mwisho watakuwa wa kwanza na wa kwanza lakini kwa Mungu mambo yote huwezekana.” 27 watakuwa wa mwisho.” 17 Yesu alipokuwa anakwenda Kisha Petro akasema, “Na sisi je? Tumeacha yote Yerusalem, aliwachukua wale wanafunzi kumi na tukufu; tutapata nini basi?” 28 Yesu akawaambia, wawili faraghani, na njiani akawaambia, 18 “Sikilizeni! “Nawaambieni kweli, Mwana wa Mtu atakapoketi Tunakwenda Yerusalem, na huko Mwana wa Mtu katika kiti cha enzi cha utukufu wake katika ulimwengu atakabidhiwa kwa makuhani wakuu na walimu wa mpya, ninyi mlionifuata mtaketi katika viti kumi na Sheria, nao watamhukumu auawe. 19 Watamkabidhi viwili mkiyahukumu makabila kumi na mawili ya kwa watu wa mataifa mengine ili adhihakiwe, apigwe Israeli. 29 Na kila aliyeacha nyumba, au ndugu, au viboko na kusulubiwa; lakini siku ya tatu atafufuliwa.” dada, au baba, au mama, au watoto, au mashamba, 20 Hapo mama yao wana wa Zebedayo alimjia Yesu kwa ajili yangu, atapokea mara mia zaidi, na kupata pamoa na wanawe, akapiga magoti mbele yake na uzima wa milele. (aionios g166) 30 Lakini walio wa kumwomba kitu. 21 Yesu akamwuliza, “Unataka nini?” kwanza watakuwa wa mwisho, na walio wa mwisho Huyo mama akamwambia, “Ahidi kwamba katika watakuwa wa kwanza. 22 Yesu akajibu, “Hamjui mnaombia nini. Je, Ufalme wako, hawa wanangu wawili watakaa mmoja upande wako wa kulia na mwingine upande wako wa kushoto.” 22 Yesu akajibu, “Hamjui mnaombia nini. Je, mnawenza kunywa kikombe nitakachokunywa mimi?” 23 Yesu akawaambia, “Kweli mtakunywa kikombe changu, lakini kuketi kulia au kushoto kwangu si kazi yangu kupanga; jambo hilo watapewa wale waliowekewa tayari na Baba yangu.” 24 Wale wanafunzi wengine kumi waliposikia hayo, wakawakasirikia hao ndugu wawili. 25 Hivyo Yesu akawaita, akawaambia, “Mnajua kwamba watawala wa mataifa hutawala watu wao kwa mabavu na wakuu hao huwamiliki watu wao. 26 Lakini kwenu isiwe hivyo, ila yejote anayetaka kuwa mkuu kati yenu sharti awe mtumishi wa wote; 27 na anayetaka kuwa wa kwanza kati yenu sharti awe mtumishi wenu. 28 Jinsi hiyohiyo, Mwana wa Mtu hakuja kutumikiwa, bali kutumikia na kutoa maisha yake kuwa fidia ya watu wengi.” 29 Yesu alipokuwa anaondoka mjini Yeriko, umati wa watu ulimfuata. 30 Basi, kulikuwa na vipofo wawili wameketi kando ya njia, na waliposikia kwamba Yesu alikuwa anapitia hapo, walipaaza sauti: “Mheshimiwa,

20 “Ufalme wa mbinguni unafanana na mtu mwenye shamba la mizabibu, ambaye alitoka asubuhi na mapema kuwajiri wafanyakazi katika shamba lake. 2 Akapatana nao kuwalipa dinari moja kwa siku, kisha akawapeleka katika shamba lake la mizabibu. 3 Akatoka mnamo saa tatu asubuhi, akaona watu wengine wamesimama sokoni, hawana kazi. 4 Akawaambia, Nendeni nanyi mkafanye kazi katika shamba la mizabibu, nami nitawapeni haki yenu. 5 Basi, wakaenda. Huyo mwenye shamba akatoka tena mnamo saa sita na saa tisa, akafanya vivyo hivyo. 6 Hata mnamo saa kumi na moja jioni, akatoka tena; akakuta watu wengine wamesimama pale sokoni. Basi, akawauliza, Mbona mmesimama hapa mchana kutwa bila kazi? 7 Wakamjibu: Kwa sababu hakuna mtu aliyetuajiri. Yeye akawaambia, Nendeni nanyi mkafanye kazi katika shamba la mizabibu. 8 “Kulipokuchwa, huyo mwenye shamba alimwambia mtunza hazina wake, Waite wafanyakazi ukawalipe mshahara wao, ukianzia na wale walioajiriwa mwisho,

Mwana wa Daudi, utuhurumie!" 31 Ule umati wa watu ukawakemea na kuwaambia wanyamaze. Lakini wao wakazidi kupaaza sauti: "Mheshimiwa, Mwana wa Daudi, utuhurumie!" 32 Yesu akasimama, akawaita na kuwaauliza, "Mnataka niwfanyie nini?" 33 Wakamjibu, "Mheshimiwa, tunaomba macho yetu yafumbuliwe." 34 Basi, Yesu akawaonea huruma, akawagusa macho yao, na papo hapo wakaweza kuona, wakamuuta.

21 Yesu na wanafunzi wake walipokaribia Yerusalem na kufika Bethfage katika mlima wa Mizeituni, aliwatuma wanafunzi wake wawili, 2 akawaambia, "Nendeni hadi kijiji kilicho mbele yenu na mtamkuta punda amefungwa na mtoto wake. Wafungueni mkawalete kwangu. 3 Kama mtu akiwaauliza sababu, mwambieni, Bwana anawahitaji, naye atawaachieni mara." 4 Jambo hili lilifanya ili yale yaliyosemwa na nabii yatimie: 5 "Uambieni mji wa Sioni: Tazama, Mfalme wako anakujia! Ni mpole na amepanda punda, mwana punda, mtoto wa punda." 6 Hivyo, wale wanafunzi walienda wakafanya kama Yesu alivyowaagiza. 7 Wakamleta yule punda na mtoto wake, wakatandika nguo zao juu yao na Yesu akaketi juu yake. 8 Umati mkubwa wa watu ukatandaza nguo zao barabarani, na watu wengine wakakata matawi ya miti wakayatandaza barabarani. 9 Makundi ya watu waliomtangulia na wale waliomfuata wakapaaza sauti: "Hosana Mwana wa Daudi! Abarikiwe huyo ajaye kwa jina la Bwana! Hosana Mungu juu mbinguni!" 10 Yesu alipokuwa anaingia Yerusalem, mji wote ukajaa ghasia. Watu wakawa wanauuliza, "Huyu ni nani?" 11 Watu katika ule umati wakasema, "Huyu ni nabii Yesu, kutoka Nazareti katika mkoja wa Galilaya." 12 Basi, Yesu akaingia Hekaluni, akawafukuza nije watu waliokuwa wanauza na kununua vitu ndani ya Hekalu; akazipindua meza za wale waliokuwa wanavunja fedha, na viti nya wale waliokuwa wanauza njiwa. 13 Akawaambia, "Imeandikwa katika Maandiko Matakatifu: Nyumba yangu itaitwa nyumba ya sala. Lakini ninyi mmeifanya kuwa pango la wanyang'anyi." 14 Vipofu na vilema walimwendea huko Hekaluni, naye Yesu akawaponya. 15 Basi, makuhani wakuu na walimu wa Sheria walipoyaona maajabu aliyoyafanya Yesu, na pia watoto walipokuwa wanapaaza sauti zao Hekaluni wakisema: "Sifa kwa Mwana wa Daudi," wakakasirika. 16 Hivyo wakamwambia, "Je, husikii wanachosema?" Yesu akawajibu, "Naam, nasikia! Je hamjasoma Maandiko haya Matakatifu? Kwa vinywa nya watoto wadogo na wanyonyao unajipatia sifa kamiliifu." 17 Basi, akawaacha, akatoka nije ya mji na kwenda Bethania, akalala huko. 18 Yesu alipokuwa

anarudi mjini asubuhi na mapema, aliona njia. 19 Akauona mtini mmoja kando ya njia, akauendea; lakini aliukuta hauma chochote ila majani matupu. Basi akauambia, "Usizae tena matunda milele!" Papo hapo huo mtini ukanyauka. (aiōn g165) 20 Wanafunzi walipouona walishangaa wakisema, "Kwa nini mtini huu umeenyauka ghafla?" 21 Yesu akawajibu, "Kweli nawaambieni, kama mkiwa na imani bila kuwa na mashaka, mnawenza si tu kufanya hivyo, bali hata mkiambia mlima huu: Ng'oka ukajitose baharini, itafanyika hivyo. 22 Na mkiwa na imani, chochote mtakachoomba katika sala, mtapata." 23 Yesu alilingia Hekaluni, akawa anafundisha. Alipokuwa akifundisha, makuhani wakuu na wazee wa watu wakamwuliza, "Unafanya mambo haya kwa mamlaka gani? Nani amekupa mamlaka haya?" 24 Yesu akawajibu, "Na mimi nitawaulizeni swalii moja; mkinijibu, basi nami nitawaambieni ninafanya mambo haya kwa mamlaka gani. 25 Je, mamlaka ya Yohane ya kubatiza yalitoka kwa nani? Je, yalitoka mbinguni ama kwa watu?" Lakini wakajadiliana wao kwa wao hivi: "Tukisema, Yalitoka mbinguni, atatuuliza, Basi, mbona hamkumsadiki? 26 Na tukisema, Yalitoka kwa watu, tunaogopa umati wa watu maana wote wanakubali kwamba Yohane ni nabii." 27 Basi, wakamjibu, "Hatuju!" Naye Yesu akawaambia, "Nami pia sitawaambieni ninafanya mambo haya kwa mamlaka gani. 28 "Ninyi mnaonaje; mtu mmoja alikuwa na wana wawili. Akamwambia yule wa kwanza, Mwanangu, leo nenda ukafanye kazi katika shamba la mizabibu. 29 Yule kijana akamwambia, Sitaki! Lakini baadaye akabadii nia, akaenda kufanya kazi. 30 Yule baba akamwambia mtoto wake wa pili vivyo hivyo, naye akamjibu, Naam baba! Lakini hakwenda kazini. 31 Je, ni nani kati ya hawa wawili aliyetimiza matakwa ya baba yake?" Wakamjibu, "Yule mtoto wa kwanza." Basi, Yesu akawaambia, "Kweli nawaambieni, watoza ushuru na waasherati wataingia katika Ufalme wa Mungu kabla yenu. 32 Maana Yohane alikuja kwenu akawaonyesha njiya njema ya kuishi, nanyi hamkumwamini; lakini watoza ushuru na waasherati walimwamini. Hata baada ya kuona hayo yote ninyi hamkubadili miyo yenu, na hamkusadiki." 33 Yesu akasema, "Sikilizeni mfano mwininge. Mtu mmoja mwenye nyumba alilima shamba la mizabibu; akalizungushia ukuta, akachimba kisima cha kusindikia divai, akajenga humo mnara pia. Kisha akalikodisha kwa wakulima, akasafiri kwenda nchi ya mbali. 34 Wakati wa mavuno ulipofika, aliwatuma watumishi wake kwa wale wakulima, ili wakachukue sehemu ya mavuno yake. 35 Wale wakulima wakawakamata hao watumishi; mmoja

wakampiga, mwininge wakamwua na mwininge "Mfalme alipoingia kwaona wageni, akamwona mtu wakampiga mawe. 36 Huyo mtu akawatuma tena mmoja ambaye hakuvaav mavazi ya arusi. 12 Mfalme watumishi wengine, wengi kuliko wa safari ya akamwuliza, Rafiki, umeingiaje hapa bila vazi la kwanza. Wale wakulima wakawatendea namna ileile. arusi? Lakini yeye akakaa kimya. 13 Hapo mfalme 37 Mwishowe akamtuma mwanawewe huku akifikiri: akawaambia watumishi, Mfungeni miguu na mikono Watamheshimu mwanangu. 38 Lakini wale wakulima mkamtupe nje gizani; huko atalia na kusaga meno." walipomwona mwanawewe wakasemezana wao kwa 14 Yesu akamaliza kwa kusema, "Wengi wamealikwa, wao: Huyu ndiye mrithi; na tumuue ili tuuchukue lakini wachache wameteuliwa." 15 Kisha, Mafarisayo urithi wake! 39 Basi, wakamkamata, wakamtoa nje wakaenda zao, wakashauriana jinsi ya kummasa Yesu ya lile shamba la mizabibu, wakamwua. 40 "Sasa, kwa maneno yake. 16 Basi, wakawatuma wafuasi huyo mwenye shamba la mizabibu atakapokuja, wao pamoja na wafuasi wa kikundi cha Herode. atawafanyaje hao wakulima?" 41 Wao wakamjibu, Wakamwuliza, "Mwalimu, tunajua kwamba wewe "Atawaangamiza vibaya hao waovu, na lile shamba ni mtu mwaminifu, na kwamba wafundisha njia ya atawapa wakulima wengine ambaa watampa sehemu Mungu kwa uaminifu; humwogopi mtu yeoyote, maana ya mavuno wakati wa mavuno." 42 Hapo Yesu cheo cha mtu si kitu kwako. 17 Haya, twambie akawaambia, "Je, hamkusoma jambo hili katika maoni yako. Je, ni halali au la, kulipa Kaisari?" Maandiko Matakatifu? Jiwe walilokataa waashi sasa 18 Lakini Yesu alitambua uovu wao, akawaambia, limekuwa jiwe kuu la msingi. Bwana ndiye aliyefanya "Enyi 19 Nionyesheni fedha ya kulipia kodi." Nao jambo hili, nalo ni la ajabu sana kwetu! 43 "Kwa wakamtolea sarafu ya fedha. sarafu ya fedha. 20 hiyo nawaambieni, Ufalme wa Mungu utaondolewa Basi, Yesu akawaauliza, "Sura na chapa hii ni ya kwenu na kupewa watu wa mataifa mengine wenye nani?" 21 Wakamjibu, "Ni vya Kaisari." Hapo Yesu kutoa matunda yake." 44 "Atakayeanguka juu ya jiwe akawaambia, "Basi, mpeni Kaisari yaliyo yake Kaisari, hilo atavunjika vipandevipande; na likimwangukia na Mungu yaliyo yake Mungu." 22 Waliposikia hivyo mtu yeoyote, litamponda." 45 Makuhani wakuu na wakashangaa; wakamwacha, wakaenda zao. 23 Siku Mafarisayo waliposikia hiyo mifano yake walitambua hiyo, baadhi ya Masadukayo walimwendea Yesu. kwamba alikuwa anawasema wao. 46 Kwa hiyo Hao ndio wale wasemao kwamba wafu hawafufuki. wakawa wanatafuta njia ya kumtia nguvuni, lakini 24 Basi, wakamwambia, "Mwalimu, Mose alisema waliwaogopa watu kwa sababu wao walimtambua mtu aliyeoa akifa bila kuacha watoto, lazima ndugu yake amwoe huyo mama mjane, amzalie ndugu yake watoto. 25 Sasa, hapa petu palikuwa na ndugu saba. Wa kwanza alioa kisha akafa bila kujaliwa watoto, akamwachia ndugu yake huyo mke wake mjane. 26 Ikawa vivyo hivyo kwa ndugu wa pili, na wa tatu, mpaka wa saba. 27 Baada ya ndugu hao wote kufa, akafa pia yule mama. 28 Je, siku wafu watakafufuka mama huyo atakuwa mke wa nani mionganii mwa wale ndugu saba? Maana Wote saba walimwoa." 29 Yesu akawajibu, "Kweli mmeikosea kwa sababu hamjui Maandiko Matakatifu wala nguvu ya Mungu! 30 Maana wafu watakafufufuliwa hawataaoa wala kuolewa, watakuwa kama malaika mbinguni. 31 Lakini kuhusu suala la wafu kufufuka, hamjasoma yale aliywaaambieni Mungu? 32 Aliwaambia, Mimi ni Mungu wa Abrahamu, Isaka na Yakobo! Basi, yeye si Mungu wa wafu, bali ni Mungu wa walio hai." 33 Ule umati wa watu uliposikia hivyo ukayastaajabia mafundisho yake. 34 Mafarisayo waliposikia kwamba Yesu alikuwa amewanyamazisha Masadukayo, wakakutana pamoja. 35 Mmoja wao, mwanasheria, akamwuliza Yesu kwa kumjaribu, 36 "Mwalimu, ni amri ipi iliyo kuu katika Sheria ya Mose?"

22 Yesu alisema nao tena kwa kutumia mifano:

2 "Ufalme wa mbinguni umefanana na mfalme aliywandalia mwanawewe karamu ya arusi. 3 Basi, akawatuma watumishi kuwaita walioalikwa waje arusini, lakini walioalikwa hawakutaka kufika. 4 Akawatuma tena watumishi wengine, akisema, Waambieni wale walioalikwa: karamu yangu iko tayari sasa; fahali wangu na ng'ombe wanono wamekwisha chinjwa; kila kitu ni tayari, njoni arusini. 5 Lakini wao hawakujali, wakaenda zao; mmoja shambani kwake, mwininge kwenye shughuli zake, 6 na wengine wakawakamata wale watumishi wakawatukana, wakawaua. 7 Yule mfalme akakasirika, akawatuma askari wake wakawaangamize wauaji hao na kuuteketeza mji wao. 8 Kisha akawaambia watumishi wake: Karamu ya arusi iko tayari kweli, lakini walioalikwa hawakustahili. 9 Basi, nendeni kwenye barabara na wowote wale mtakaowakuta waiteni waje arusini. 10 Wale watumishi wakatoka, wakaenda njiani, wakawaleta watu wote, wabaya na wema. Nyumba ya arusi ikajaa wageni. 11

37 Yesu akamjibu, "Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, kwa roho yako yote na kwa akili yako yote. 38 Hii ndiyo amri kuu ya kwanza. 39 Ya pili inafanana na hiyo: Mpende jirani yako kama unavyojipenda wewe mwenyewe. 40 Sheria yote ya Hekalu, kiapo hicho si kitu; lakini akiapa kwa dhahabu Mose na mafundisho ya manabii vinategemea amri ya Hekalu, kiapo hicho kinamshika. 17 Enyi vipofo hizi mbili." 41 Mafarisayo walipokusanya pamoja, wapumbavu! Kipi kilicho cha maana zaidi: dhahabu Yesu aliuauliza, 42 "Ninyi mwaonaje juu ya Kristo? au Hekalu linalofanya hiyo dhahabu kuwa takatifu? Je, ni mwana wa nani?" Wakamjibu, "Wa Daudi." 43 18 Tena mwasema ati mtu akiapa kwa madhabahu Yesu akaawambia, "Basi, inawezekanaje kwamba si kitu; lakini akiapa kwa zawadi iliyowekwa juu kwa nguvu ya Roho Mtakatifu Daudi anamwita yeye ya madhabahu, kiapo hicho humshika. 19 Enyi Bwana? Maana alisema: 44 Bwana alimwambia vipofo! Ni kipi kilicho cha maana zaidi: ile zawadi, Bwana wangu: keti upande wangu wa kulia, mpaka niwaweke adui zako chini ya miguu yako. 45 Basi, takatifu? 20 Anayeaapa kwa madhabahu ameapa kwa ikiwa Daudi anamwita Kristo Bwana, anawezaje kuwa mwanawe?" 46 Hakuna mtu ye yote aliyewenza kumjibu yake. 21 Na anayeaapa kwa Hekalu ameapa kwa hilo neno. Na tangu siku hiyo hakuna aliyethubutu tena kumwuliza swali.

23 Kisha Yesu akaawambia umati wa watu pamoja na wanafunzi wake, 2 "Walimu wa Sheria na Mafarisayo wana mamlaka ya kufafanua Sheria ya Mose. 3 Kwa hiyo shikeni na kutekeleza chochote watakachowaambieni. Lakini msiyage matendo yao, maana hawatekelezi yale wanayohubiri. 4 Hufunga mizigo mizito na kuwatwika watu mabegani, lakini wao wenyewe hawataki kunyosha hata kidole wapate kuibeba. 5 Wao hufanya matendo yao yote ili watu wawaone. Huva tepe zenyenye maandishi ya Sheria juu ya panda la uso na mikononi na hupanua pindo za makoti yao. 6 Hupenda nafasi za heshima katika karamu na viti vya heshima katika masunagogi. 7 Hupenda kusalimiwa kwa heshima sokoni na kupendelea kuitwa na watu: Mwalimu. 8 Lakini ninyi msititwe kamwe Mwalimu, maana mwalimu wenu ni mmoja tu, nanyi nyote ni ndugu. 9 Wala msimwite mtu ye yote Baba hapa duniani, maana Baba yenu ni mmoja tu aliye mbinguni. 10 Wala msititwe Viongozi, maana kiongozi wenu ni mmoja tu, ndiye Kristo. 11 Aliye mkubwa mionganoni mwenu ni lazima awe mtumishi wenu. 12 Anayejikweza atashushwa, na anayejishusha atakwezwa. 13 "Ole wenu walimu wa Sheria na Mafarisayo, wanafiki! Mnaufunga mlango wa Ufalme wa mbinguni mbele ya macho ya watu. Ninyi wenyewe hamwingii ndani, wala hamwaruhusu wanaotaka kuingia waingie. 14 Ole wenu walimu wa Sheria na Mafarisayo, wanafiki! Mnawanyonya wajane na kujisingizia kuwa watu wema kwa kusali sala ndefu. Kwa sababu hiyo mtapata adhabu kali. 15 "Ole wenu walimu wa Sheria na Mafarisayo, wanafiki! Mnasafiri baharini na nchi kavu ili kumpata mtu

mmoja afuate dini yenu. Mnapompata, mnampanya astahili maradufu kwenda katika moto wa Jehanamu kuliko ninyi wenye. (Geenna g1067) 16 "Ole wenu viongozi vipofo! Ninyi mwasema ati mtu akiapa kwa Hekalu, kiapo hicho si kitu; lakini akiapa kwa dhahabu Mose na mafundisho ya manabii vinategemea amri ya Hekalu, kiapo hicho kinamshika. 17 Enyi vipofo hizi mbili." 18 Tena mwasema ati mtu akiapa kwa madhabahu au madhabahu ambayo hufanya hiyo zawadi kuwa niwaweke adui zako chini ya miguu yako. 19 Basi, takatifu? 20 Anayeaapa kwa madhabahu ameapa kwa ikiwa Daudi anamwita Kristo Bwana, anawezaje kuwa mwanawe?" 21 Na anayeaapa kwa Hekalu ameapa kwa hilo neno. 22 Na anayeaapa kwa mbingu ameapa kwa kiti cha enzi cha Mungu, na kwa huyo akietye juu yake. 23 Ole wenu walimu na jira, na huku mnaacha mambo muhimu ya Sheria kama vile haki, huruma na imani. Haya ndiyo hasa mliyopaswa kuyazingatia bila kusahau yale mengine. 24 Viongozi vipofo! Mnatoa nzi katika kinywaji, lakini mnameza ngamia! 25 "Ole wenu walimu na Sheria na Mafarisayo, wanafiki! Mnasafisha kikombe na bakuli kwa nije, lakini ndani mnaacha kumejaa vitu mliyopata kwa unyang'anyi na uchoyo. 26 Mafarisayo kipofu! Kisafishe kikombe ndani kwanza na nije kutakuwa safi pia. 27 "Ole wenu walimu wa Sheria na Mafarisayo, wanafiki! Mko kama makaburi yaliyopakwa chokaa ambayo kwa nije yanaonekana kuwa mazuri, lakini ndani yamejaa mifupa ya maiti na kila namna ya uchafu. 28 Hali kadhalika ninyi mnaonekana na watu kwa nije kuwa wema, lakini kwa ndani mmejaa unafiki na uovu. 29 "Ole wenu walimu na Sheria na Mafarisayo, wanafiki! Mnajenga makaburi ya manabii na kuyapamba makaburi ya watu wema. 30 Mwasema: Kama sisi tungaliishi nyakati za wazee wetu hatungalishirkiana nao katika mauaji ya manabii! 31 Hivyo mnathibitisha ninyi wenyewe kwamba ninyi ni watoto wa watu waliowaua manabii. 32 Haya, kamilisheni ile kazi wazee wenu waliyoianza! 33 Enyi kizazi cha nyoka wenyewe sumu! Mnawezaje kuiepa hukumu ya moto wa Jehanamu? (Geenna g1067) 34 Ndiyo maana mimi ninawapelekea ninyi manabii, watu wenyewe hekima na walimu; mtawaua na kuwasulubisha baadhi yao, na wengine mtawapiga viboko katika masunagogi yenu na kuwasaka katika kila mji. 35 Hivyo lawama yote itawapateni kwa ajili ya

damu yote ya watu wema iliyomwagwa juu ya ardhi. kuchukua vazi lake. **19** Ole wao kina mama waja Naam, tangu kuuawa kwa Abeli ambaye hakuwa wazito na wanaonyonyesha siku hizo! **20** Ombeni na hatia, mpaka kuuawa kwa Zakariya, mwana wa iliukimbia kwenu kusiwe siku za baridi au siku Barakia, ambaye mlimuua Hekaluni kati ya patakatifu ya Sabato! **21** Maana wakati huo kutakuwa na na madhababu. **36** Nawaambieni kweli, kizazi hiki dhiki kuu ambayo haijapata kuwako tangu mwanzo kitapata adhabu kwa sababu ya mambo haya. **37** wa ulimwengu mpaka leo, wala haitapata kutokea "Yerusalem, Ee Yerusalem! Unawaua manabii tena. **22** Kama siku hizo hazingalipunguzwa, hakuna na kuwapiga mawe wale waliotumwa kwako. Mara binadamu ye yote ambaye angeokoka; lakini siku hizo ngapi nimejaribu kuwakusanya watoto wako kwangu, zitapunguzwa kwa ajili ya wale walio teuliwa. **23** "Basi, kama vile kuku anavyokusanya vifaranga vyake chini ya mabawa yake, lakini hukutaka. **38** Haya basi, nyumba yako itaachwa mahame. **39** Nakwambia kweli, hutani ona tena mpaka wakati utakaposema: Abarikiwe huyo ajaye kwa jina la Bwana."

24 Yesu alitoka Hekaluni, na alipokuwa akienda zake, wanafunzi wake walimwendea, wakamwonyesha majengo ya Hekalu. **2** Yesu akawaambia, "Sawa, mnaweza kuyatazama haya yote! Kweli nawaambieni, hakuna hata jiwe moja litakalosalia hapa juu ya lingine; kila kitu kitaharibiwa." **3** Yesu alipokuwa ameketi juu ya mlima wa Mizeituni, wanafunzi walimwendea faraghani, wakamwuliza, "Twambie mambo haya yatatukia lini? Ni ishara gani itakayoonyesha kuja kwako na mwisho wa nyakati?" (*aiōn g165*) **4** Yesu akawajibu, "Jihadharini msije mkadanganywa na mtu. **5** Maana wengi watatokea na kulitumia jina langu wakisema: Mimi ndiye Kristo, nao watawatosha watu wengi. **6** Mtasikia juu ya vita na fununu za vita; lakini msifadhaike, maana hayo hayana budi kutokea, lakini mwisho wenye wengi bado. **7** Taifa moja litapigana na taifa lingine; ufalme mmoja utapigana na ufalme mwingine. Hapa na pale patakuwa na njaa na mitetemeko ya ardhi. **8** Yote hayo ni kama mwanzo wa maumivu ya kujifungua mtoto. **9** "Kisha watawatoeni ili mteswe na kuuawa. Mataifa yote yatawachukieni kwa ajili ya jina langu. **10** Tena, wengi wataiacha imani yao, watasalitiana na kuchukiana. **11** Watatokea manabii wengi wa uongo watakawapotosha watu wengi. **12** Kwa sababu ya ongezeko la uhalifu, upendo wa watu wengi utafifia. **13** Lakini atakayevumilia mpaka mwisho, ataokoka. **14** Ila, kabla ya mwisho kufika, hii Habari Njema ya Ufalme wa Mungu itahubiriwa ulimwenguni kote kama ushuhuda kwa mataifa yote. **15** "Basi, mtakapoona Chukizo Haribifu liililonenwa na nabii Danieli limesimama mahali patakatifu, (msomaji na atambue maana yake), **16** hapo, walioko Yudea na wakimbile milimani. **17** Aliye juu ya paa la nyumba yake asishuke kuchukua kitu nyumbani mwake. **18** Aliye shambani asirudi nyuma

mtu akiwaambieni siku hizo: Kristo yuko hapa au Yuko pale, msimsadiki. **24** Maana watatokea kina Kristo wa uongo na manabii wa uongo. Watafanya ishara kubwa na maajabu ya kuweza kuwatosha ikiwezekana hata wateule wa Mungu. **25** Sikilizeni, nimekwisha kuwaonya kabla ya wakati. **26** Basi, wakiwaambieni, Tazameni, yuko jangwani, msiende huko; au, Tazameni, amejificha ndani, msisadiki; **27** maana, kama vile umeme uangazavyo toka mashariki hadi magharibi, ndivyo kutakavyokuwa kuja kwake Mwana wa Mt. **28** Pale ulipo mzoga, ndipo watakapokusanya tai. **29** "Mara baada ya dhiki ya siku hizo, jua litatiwa giza, mwezi hautaangaza, nyota zitaanguka kutoka angani, na nguvu za mbingu zitatikiswa. **30** Kisha, ishara ya Mwana wa Mtu itaonekana angani, na hapo makabila yote duniani yatalalamika; watamwona Mwana wa Mtu akija juu ya mawingu ya angani mwenye nguvu na utukufu mwiningi. **31** Naye atawatuma malaika wake wenye tarumbeta la kuvuma sana, nao watawakusanya wateule wake kutoka pande zote nne za dunia, toka mwisho huu wa mbingu hadi mwisho huu. **32** "Kwa mtini jifunzeni mfano huu: Mara tu matawi yake yanapoanza kuwa laini na kuchanua majani, mnajua kwamba wakati wa kiangazi umekaribia. **33** Hali kadhalika nanyi mtakapoona mambo haya yote yaktitendeka, jueni kwamba yuko karibu sana. **34** Nawaambieni kweli, kizazi hiki hakitapita kabla ya mambo hayo yote kutukia. **35** Naam, mbingu na dunia zitapita, lakini maneno yangu hayatapita kamwe. **36** "Lakini, juu ya siku au saa hiyo, hakuna mtu ajuaye itakuja lini; wala malaika wa mbunguni, wala Mwana, ila Baba peke yake ndiye ajuaye. **37** Kwa maana kama ilivyokuwa nyakati za Noa, ndivyo itakavyokuwa kuja kwake Mwana wa Mt. **38** Maana nyakati hizo, kabla ya gharika kuu, watu walikuwa wakila na kunywa, wakio na kuolewa, mpaka Noa alipoingia ndani ya ile safina. **39** Hawakujua kuna nini mpaka ile gharika ilipotokea, ikawakumba wote. Ndivyo itakavyokuwa wakati Mwana wa Mtu atakapokuja. **40** Wakati huo watu wawili watakuwa shambani; mmoja atachukuliwa na mwininge ataachwa. **41**

Kina mama wawili watakuwa wanasa nafaka, na mwingine talanta moja, kisha akasafiri. **16** Mara mmoja atachukuliwa na mwingine ataachwa. **42** yule aliye kabitidiwa talanta tano akafanya kazi nazo Basi, kesheni, kwa maana hamjui siku atakayokuja akapata faida talanta tano. **17** Hali kadhalika na yule Bwana wenu. **43** Lakini kumbukeni jambo hili: kama aliye kabitidiwa talanta mbili akapata faida talanta mwenye nyumba angejua siku mwizi atakapofika, mbili. **18** Lakini yule aliye kabitidiwa talanta moja angekesha, wala hangeiacha nyumba yake ivunjwe. akaenda akachimba shimo ardini, akaificha fedha ya **44** Kwa hiyo, nanyi pia muwe tayari, kwa maana bwana wake. **19** "Baada ya muda mrefu, yule bwana Mwana wa Mtu atakuja saa msyoitazamia." **45** alirudi, akaanza kukagua hesabu ya matumizi na Yesu akaendelea kusema, "Ni nani basi mtumishi mapato ya fedha yake. **20** Mtumishi aliye kabitidiwa mwaminifu na mwenye busara, ambaye bwana wake talanta tano akaja amechukua zile talanta tano faida, atamweka juu ya watu wake, awape chakula kwa akamwambia, Bwana, ulinikabitidi talanta tano, hapa wakati wake? **46** Heri mtumishi yule ambaye bwana pana talanta tano zaidi faida niliyopata. **21** Bwana wake atakapokuja atamkuta akifanya hivyo. **47** Kweli wake akamwambia, Vema, mtumishi mwema na nawaambieni, atamweka mtumishi huyo aismamie mwaminifu. Umekuwa mwaminifu katika mambo mali yake yote. **48** Lakini kama mtumishi mbaya madogo nitakubitidi makubwa. Njoo ufurahi pamoja akijisemea moyoni: Bwana wangu anakawia kurudi, na bwana wako. **22** "Mtumishi aliye kabitidiwa talanta **49** kisha akaanza kuwapiga watumishi wenzake, mbili akaja, akatoa talanta mbili faida, akisema, akaanza kula na kunywa pamoja na walevi, **50** bwana Bwana, ulinikabitidi talanta mbili. Chukua talanta mbili wake atakuja siku asyoitazamia na saa asyoi jua. zaidi faida niliyopata. **23** Bwana wake akamwambia, **51** Atamatilia mbali na kumweka kundi moja na Vema, mtumishi mwema na mwaminifu. Umekuwa wanafiki. Huko kutakuwa na kilio na kusaga meno.

25 "Wakati huo, Ufalme wa mbinguni utafanana na wasichana kumi waliochukua taa zao, wakaenda kumlaki bwana arusi. **2** Watano mionganoni mwao walikuwa wapumbavu na watano walikuwa wenye busara. **3** Wale wapumbavu walichukua taa zao, lakini hawakuchukua akiba ya mafuta. **4** Lakini wale wenye busara walichukua mafuta katika chupa pamoja na taa zao. **5** Kwa kuwa bwana arusi alikawia kuja, wale wanawali wote wote walisinzia, wakalala. **6** Usiku wa manane kukawa na kelele: Haya, haya! Bwana arusi anakuja; nendeni kumlaki. **7** Hapo wale wanawali wote wakaamka, wakazitayarisha taa zao. **8** Wale wapumbavu wakawaambia wale wenye busara: Tupeni mafuta yenu kidogo maana taa zetu zinazimika. **9** Lakini wale wenye busara wakawaambia, Hayatatutosha sisi na ninyi! Afadhalii mwende dukani mkajinunulie wenywewi! **10** Basi, wale wanawali wapumbavu walipokwenda kununua mafuta, bwana arusi akafika, na wale wanawali waliokuwa tayari wakaingia pamoja naye katika jumba la arusi, kisha mlango ukafungwa. **11** Baadaye wale wanawali wengine wakaja, wakaita: Bwana, bwana, tufungulie! **12** Lakini ye ye akawajibu, Nawaambieni kweli, siwajui ninyi." **13** Kisha Yesu akasema, "Kesheni basi, kwa maana hamjui siku wala saa. **14** Itakuwa kama mtu mmoja aliyetaka kusafiri ng'ambo: aliwaita watumishi wake, akawakabitidi mali yake. **15** Alimpa kila mmoja kadiri ya uwezo wake: mmoja sarafu tano za fedha ziitwazo talanta, mwingine talanta mbili

talanta tano akaja amechukua zile talanta tano faida, akamwambia, Bwana, ulinikabitidi talanta tano, hapa wakati wake? **46** Heri mtumishi yule ambaye bwana pana talanta tano zaidi faida niliyopata. **21** Bwana wake akamwambia, Vema, mtumishi mwema na mwaminifu. Umekuwa mwaminifu katika mambo madogo, nitakubitidi makubwa. Njoo ufurahi pamoja na bwana wako. **24** "Lakini yule aliye kabitidiwa talanta moja akaja, akasema, Bwana, najua wewe ni mtu mgumu; wewe huvuna pale ambapo hukupanda, na kukusanya pale ambapo hukutawanya. **25** Niliogopa, nikaificha fedha yako katika ardhi. Chukua basi mali yako. **26** "Bwana wake akamwambia, Wewe ni mtumishi mwovu na mvivu! Unajua kuwa mimi huvuna mahali ambapo sikupanda, na hukusanya pale ambapo sikutawanya. **27** Ilipupasa basi, kuiweka fedha yangu katika benki, nami ningelichukua mtaji wangu na faida yake! **28** Basi, mnyang'anyeni hiyo fedha mkampe yule mwenye talanta kumi. **29** Maana, aliye na kitu atapewa na kuzidishwa. Lakini yule asiyi na kitu, hata kile alicho nacho kitachukuliwa. **30** Na kuhusu huyu mtumishi asiyi na faida, mtupeni nije gizani! Huko kutakuwa na kilio na kusaga meno. **31** "Wakati Mwana wa Mtu atakapokuja katika utukufu wake na malaike wote wakiwa pamoja naye, hapo ataketi juu ya kiti chake cha enzi kitukufu, **32** na mataifa yote yatakusanyika mbele yake, naye atawatengenisha watu kama mchungaji anavyotenganisha kondoo na mbuzi. **33** Atawaweka kondoo upande wake wa kulia na mbuzi upande wake wa kushoto. **34** "Kisha Mfalme atawaambia wale walio upande wake wa kulia, Njoni enyi mliobarikiwa na Baba yangu; pokeeni Ufalme mliotayarishiwa tangu kuumbwa kwa ulimwengu. **35** Maana nilikuwa na njaa nanyi mkanipa chakula; nilikuwa na kiu nanyi mkanipa maji; nilikuwa mgeni nanyi mkanikaribisha; **36** nilikuwa uchi,

mkanivika; nilikuwa mgonjwa nanyi mkaja kunitazama; itahubiriwa ulimwenguni, kitendo hiki alichofanya nilikuwa gerezani nanyi mkaja kunitembelea. **37** mama huyu kitatajwa kwa kumkumbuka yeye.” **14** Hapo, hao watu wema watamjibu mfalme Bwana, ni Kisha, Yuda Iskarioti, mmoja wa wale kumi na wawili, lini tulikuona mwenye njaa nasi tukakupa chakula, akaenda kwa makuhani wakuu, **15** akawaambia, au ukiwa na kiu nasi tukakunywesha maji? **38** Ni “Mtanipa kitu gani kama nikimkabidhi Yesu kwenu?” lini tulikuona ukiwa mgeni nasi tukakukaribisha, au Wakamhesabia sarafu thelathini za fedha; **16** na tangu bila nguo nasi tukakuvika? **39** Ni lini tulikuona ukiwa wakati huo Yuda akawa anatafuta nafasi ya kumsaliti. mgonjwa au mfungwa nasi tukaja kukutazama? **17** Siku ya kwanza kabla ya Sikukuu ya Mikate **40** Mfalte atawajibu, Kweli nawaambieni, kila kitu Isiyotiwa Chachu, wanafunzi walimwendea Yesu mllichomtendea mmojawapo wa hawa ndugu zangu wadogo, mlinitendea mimi. **41** “Kisha atawaambia wale walio upande wake wa kushoto, Ondokeni mbele yangu enyi mliolaaniwa! Nendeni katika moto wa milele aliotayarishiwa Ibilisi na malaika wake. (aiōnios g166) **42** Maana nilikuwa na njaa nanyi hamkunipa kama Yesu alivyowaagiza, wakaandaa Pasaka. **20** chakula; nilikuwa na kiu nanyi hamkunipa maji. **43** Kulipokuwa jioni, Yesu akakaa mezani pamoja na Nilikuwa mgeni nanyi hamkurikaribisha; nilikuwa wanafunzi wake kumi na wawili. **21** Walipokuwa mgonjwa na mfungwa nanyi hamkuja kunitazama. **44** wakila, Yesu akasema, “Nawaambieni kweli, mmoja “Hapo nao watajibu, Bwana, ni lini tulikuona ukiwa wenu atanisaliti.” **22** Wanafunzi wakahuzuni sana, na njaa au kiu, ukiwa mgeni au bila nguo, ukiwa wakaanza kuuliza mmojammoja, “Bwana! Je, ni mimi?” **45** Naye atawajibu, Nawaambieni kweli, kila mlipokataa kumtendea mambo haya mmojawapo wa hawa wadogo, mlitakataa kunitendea mimi. **46** Basi, hawa watakwenda kwenye adhabu ya milele, lakini wale waadilifu watakwenda kwenye uzima wa milele.” (aiōnios g166)

26 Yesu alipomaliza kusema hayo yote, aliwaambia wanafunzi wake, **2** “Mnajua kwamba baada ya siku mbili tutakuwa na sikukuu ya Pasaka, na Mwana wa Mtu atatolewa ili asulubiwe.” **3** Wakati huo makuhani wakuu na wazee wa watu walikutana pamoja katika ukumbi wa Kayafa, Kuhani Mkuu. **4** Wakashauriana jinsi ya kumtia Yesu nguvuni kwa hila wamuue. **5** Lakini wakaamua jambo hilo lisifanyike wakati wa sikukuu, kusije kukatokea ghasia kati ya watu. **6** Yesu alipokuwa Bethania, nyumbani kwa Simoni, aitwaye Mkoma, **7** mama mmoja aliyekuwa na chupa ya alabasta yenyе marashi ya thamani kubwa, alimjia pale mezani alipokuwa amekaa kula chakula, akammiminia hayo marashi kichwani. **8** Wanafunzi wake walipoona hayo wakakasirika, wakasema, “Ya nini hasara hii? **9** Marashi haya yangaliweza kuuzwa kwa bei kubwa, maskini wakapewa hizo fedha.” **10** Yesu alitambua mawazo yao, akawaambia, “Mbona mnamsumbua huyu mama? Yeye amenitendea jambo jema. **11** Maskini mnao daima pamoja nanyi, lakini mimi sitakuwapo pamoja nanyi daima. **12** Huyu mama amenimiminia marashi ili kunitayarisha kwa maziko. **13** Nawaambieni kweli, popote ambapo hii Habari Njema

wakati wangu umefika; kwako nitakula Pasaka pamoja nami katika bakuli ndiye atakayenisaliti. **24** Naam, Mwana wa Mtu anakwenda zake kama Maandiko Matakatifu yasemavyo, lakini ole wake mtu yule atakayemsaliti Mwana wa Mtu! Ingaliwa afadhalii kwa mtu huyo kama hangalizaliwa.” **25** Yuda, ambaye ndiye aliyetaka kumsaliti, akamwuliza, “Mwalimu! Je, ni mimi?” Yesu akamjibu, “Wewe umesema.” **26** Walipokuwa wanakula, Yesu akatwaa mkate, akashukuru, akaumega, akawapa wanafunzi wake akisema, “Twaeni mle; huu ni mwili wangu.” **27** Kisha akatwaa kikombe, akamshukuru Mungu, akawapa akisema, “Nyweni nyote; **28** maana hii ni damu yangu inayothibitisha agano, damu inayomwagwa kwa ajili ya watu wengi ili kuwaondolea dhambi. **29** Nawaambieni, sitakunywa tena divai ya zabibu mpaka siku ile nitakapoinwywa mpya pamoja nanyi katika Ufalme wa Baba yangu.” **30** Baada ya kuimba wimbo, wakaondoka, wakaenda katika mlima wa Mizeituni. **31** Kisha Yesu akawaambia, “Usiku huu wa leo, ninyi nyote mtakuwa na mashaka nami, maana Maandiko Matakatifu yasema: Nitampiga mchungaji, na kondoo wa kundi watatawanyika. **32** Lakini baada ya kufufuka kwangu, nitawatangulieni Galilaya.” **33** Petro akamwambia Yesu “Hata kama wote watakuwa na mashaka nawe na kukuacha, mimi sitakuacha kamwe.” **34** Yesu akamwambia, “Kweli nakwambia, usiku huu kabla jogoo hajawika, utanikana mara tatu.” **35** Petro akamwambia, “Hata kama ni lazima nife pamoja nawe, sitakukana kamwe.” Wale wanafunzi wengine wote wakasema vivyo hivyo. **36** Kisha

Yesu akaenda pamoja nao bustanini Gethsemane, na hamkunikamata! **56** Lakini haya yote yametendeka akawaambia wanafunzi wake, "Kaeni hapa nami ili Maandiko ya manabii yatimie." Kisha wanafunzi niende pale mbele kusali." **37** Akawachukua Petro na wote wakamwacha, wakakimbia. **57** Basi, hao watu wana wawili wa Zebedayo, akaanza kuwa na huzuni waliomkamata Yesu walimpaleka nyumbani kwa na mahangaiko. **38** Hapo akawaambia, "Nina huzuni Kayafa, Kuhani Mkuu, walikokusanya walimu wa kubwa moyoni hata karibu kufa. Kaeni hapa mkeshe Sheria na wazee. **58** Petro alimuata kwa mbali mpaka pamoja nami." **39** Basi, akaenda mbele kidogo, uani kwa Kuhani Mkuu, akaingia ndani pamoja na akaanguka kifudifudi, akasali: "Baba yangu, kama walinzi ili apate kuona mambo yatakavyokuwa. **59** inawezekana, aacha kikombe hiki cha mateso kinipite; Basi, makuhani wakuu na Baraza lote wakatafuta lakini isiwe nitakavyo mimi, ila utakavyo wewe." **40** ushahidi wa uongo dhidi ya Yesu wapate kumwua, **60** Akawaendea wale wanafunzi, akawakuta wamelala. Iakini hawakupata ushahidi wowote, ingawa walikuja Akamwambia Petro, "Ndiyo kusema hamkuweza mashahidi wengi wa uongo. Mwishohe wakaja kukesha pamoja nami hata saa moja? **41** Kesheni mashahidi wawili, **61** wakasema, "Mtu huyu alisema: na kusali ili msije mkaingia katika majoribu. Roho Ninaweza kuliharibu Hekalu la Mungu na kulijenga i tayari lakini mwili ni dhaifu." **42** Akaenda tena tena kwa siku tatu." **62** Kuhani Mkuu akasimama, mara ya pilii akasali: "Baba yangu, kama haiwezekani akamwuliza Yesu, "Je, hujibu neno? Watu hawa kikombe hiki kinipite bila mimi kukinywa, basi, mapenzi wanashuhudia nini dhidi yako?" **63** Lakini Yesu akakaa yako yafanyike." **43** Akawaendea tena, akawakuta kimya. Kuhani Mkuu akamwambia, "Nakuapisha wamelala, maana macho yao yalikuwa yamebanwa kwa Mungu aliye hai, twambie kama wewe ndiwe na usingizi. **44** Basi, akawaacha, akaenda tena Kristo, Mwana wa Mungu!" **64** Yesu akamwambia, kusali mara ya tatu kwa maneno yaleyale. **45** "Wewe umesema! Lakini nawaambieni, tangu sasa Kisha akawaendea wale wanafunzi, akawaambia, mtamwona Mwana wa Mtu ameketi upande wa kulia "Je, mnngali mmelala na kupumzika? Tazameni! Saa wa Mwenyezi, akija juu ya mawingu ya mbinguni." **65** yenyeve imefika, na Mwana wa Mtu atatolewa kwa Hapo, Kuhani Mkuu akararua mavazi yake, akasema, watu wenye dhambi. **46** Amkeni, twendeni zetu. "Amekekuru! Tuna haja gani tena ya mashahidi? Sasa Tazameni! Anakuja yule atakayenisaliti." **47** Basi, mmesikia kufuru yake. **66** Ninyi mwaonaje?" Wao Yesu alipokuwa bado anasema nao, mara akaja wakamjibu, "Anastahili kufa!" **67** Kisha wakamtemea Yuda, mmoja wa wale kumi na wawili. Pamoja mate usoni, wakampiga makofi. Wengine wakiwa naye walikuja watu wengi wenye mapanga na wanampiga makofi, **68** wakasema, "Haya Kristo, marungu amba walitumwa na makuhani wakuu tutabirie; ni nani amekupiga!" **69** Petro alikuwa na wazee wa watu. **48** Huyo aliyetaka kumsaliti ameketi nije uani. Basi, mtumishi mmoja wa kike Yesu, alikuwa amekwisha wapa ishara akisema: akamwendea, akasema, "Wewe ulikuwa pamoja "Yule nitakayembusu ndiye; mkamateni." **49** Basi, na Yesu wa Galilaya." **70** Petro akakana mbele Yuda akamkaribia Yesu, akamwambia, "Shikamoo, ya wote akisema, "Sijui hata unasema nini." **71** Mwalimu!" Kisha akambusu. **50** Yesu akamwambia, Alipokuwa akitoka mlangoni, mtumishi mwininge wa "Rafiki, fanya ulichokuja kufanya." Hapo wale watu kike akamwonia, akawaambia wale waliokuwa pale, wakaja, wakamkamata Yesu, wakamtia nguvuni. "Mtu huyu alikuwa pamoja na Yesu wa Nazareti." **72** **51** Mmoja wa wale waliokuwa pamoja na Yesu Petro akakana tena kwa kiapo: "Simjui mtu huyo." **73** akanyosha mrkono, akauchormoa upanga wake, Baadaye kidogo, watu waliokuwa pale wakamwendea akampiga mtumishi wa Kuhani Mkuu, akamkata sikio. Petro, wakamwambia, "Hakika, wewe pia ni mmoja **52** Hapo Yesu akamwambia, "Rudisha upanga wako wao, maana msemo wako unakutambulisha." **74** alani, maana ye yeyote anayeutumia upanga, atakufa Hapo Petro akaanza kujilaani na kuapa akisema, kwa upanga. **53** Je, hamjui kwamba ningeweza "Simjui mtu huyo!" Mara jogoo akawika. **75** Petro kumwomba Baba yangu naye mara angeniletea akakumbuka maneno alioambiwa na Yesu: "Kabla zaidi ya majeshi kumi na mawili ya malaika? **54** jogoo hajawika, utanikana mara tatu." Basi, akatoka Lakini yatatimiaje Maandiko Matakatifu yasemayo nje akalia sana.

kwamba ndivyo inavyopaswa kuwa?" **55** Wakati huohuo Yesu akaumbia huo umati wa watu waliokuja kumtia nguvuni, "Je, mmekuja kunikamata kwa mapanga na marungu kama kwamba mimi ni mnyang'anyi? Kila siku nilikuwa Hekaluni nikundishia,

27 Kulipopambazuka, makuhani wakuu wote na wazee wa watu walifanya mashauri juu ya Yesu wapate kumwua. **2** Wakamfunga pingu, wakamchukua, wakamkabidhi kwa Pilato, mkuu wa

mkoa. 3 Hapo, Yuda ambaye ndiye aliyemsaliti, akawafungulia Baraba kutoka gerezani, lakini akamtoa alipoona kwamba wamekwisha mhukumu Yesu, Yesu asulubiwe. 27 Kisha askari wa mkuu wa mkoa akajuta, akawarudishia makuhani wakuu zile sarafu wakamwingiza Yesu ndani ya ikulu, wakamkusanyikia thelathini za fedha. 4 Akawaambia, "Nimekosa kikosi kizima. 28 Wakamvua nguo zake, wakamvika kwa kumtoa mtu asiye na hatia auawe." Lakini joho la rangi nyekundu. 29 Kisha wakasokota taji ya wao wakasema, "Yatuhusu nini sisi? Hilo ni shauri miiba, wakamvika kichwani, wakamwekea pia mwanzo lako." 5 Naye akazitupa zile fedha Hekaluni, akatoka katika mfono wake wa kulia. Wakapiga magoti mbele nje, akaenda akajinyonga. 6 Makuhani wakuu yake, wakamdhihaki wakisema, "Shikamoo mfalme wakazichukua zile fedha, wakasema, "Haifai kuziweka wa Wayahudi!" 30 Wakamtemea mate, wakauchukua katika hazina ya Hekalu kwa maana ni fedha za ule mwanzo, wakampiga nao kichwani. 31 Baada damu." 7 Basi, wakashauriana, wakazitumia kununua ya kumdhihaki, wakamvua lile joho, wakamvika shamba la mfinyanzi liwe mahali pa kuzika wageni. 8 nguo zake, kisha wakampeleka kumsulubisha. 32 Ndiyo maana mpaka leo shamba hilo linaitwa Shamba Walipokuwa wakienda, wakamkuta mtu mmoja jina la Damu. 9 Hivyo maneno ya nabii Yeremia yakatimia: lake Simoni, mwenyeji wa Kurene, wakamlazimisha "Walizichukua sarafu thelathini za fedha, thamani kuuchukua msalaba wake Yesu. 33 Walipofika ya yule ambaye watu wa Israeli walipanga bei, 10 mahali paitwapo Golgotha, maana yake, "Mahali pa wakanunua nazo shamba la mfinyanzi, kama Bwana Fuvu la kichwa," 34 wakampa mchanganyiko wa aliyoniagiza." 11 Yesu alisimamishwa mbele ya mkuu divai na nyongo. Lakini Yesu alipoonja akakataa wa mkoa. Basi, mkuu wa mkoa akamwuliza, "Je, wewe kunywa. 35 Walimsulubisha, kisha wakagawana ndiwe Mfalme wa Wayahudi?" Yesu akamwambia, mavazi yake kwa kuyapigia kura. 36 Wakaketi, "Wewe umesema." 12 Lakini makuhani wakuu na wakawa wanachunga. 37 Juu ya kichwa chake wazee walipokuwa wanamshtaki, hakujibu neno. 13 wakaweka shtaka dhidi yake lilioandikwa, "Huyu ni Hivyo Pilato akamwuliza, "Je, husikii mashtaka hayo Yesu, Mfalme wa Wayahudi." 38 Wanyang'anyi wawili yote wanayotoa juu yako?" 14 Lakini Yesu hakumjibu walisulubishwa pia pamoja naye, mmoja upande hata neno moja; hata huyo mkuu wa mkoa akashangaa wa kushoto na mwengine upande wa kulia. 39 sana. 15 Ilikuwa kawaida wakati wa Sikukuu ya Watu waliokuwa wanapita mahali hapo walimtukana Pasaka mkuu wa mkoa kuwafungulia Wayahudi wakitikisa vichwa vyao na kusema, 40 "Wewe! Si mfungwa mmoja waliyemtaka. 16 Wakati huo kulikuwa ulijidai kulivunja Hekalu na kulijenga kwa siku tatu? na mfungwa mmoja, jina lake Baraba. 17 Hivyo, watu Sasa jikoe mwenyewe. Kama wewe ni Mwana wa walipokusanyika pamoja, Pilato akawauliza, "Mwataka Mungu, basi shuka msalabani!" 41 Hali kadhalika nimfungue yupi kati ya wawili hawa, Baraba ama na makuhani wakuu pamoja na walimu wa Sheria Yesu aitxae Kristo?" 18 Alisema hivyo maana alijua na wazee walimdhihaki wakisema, 42 "Aliwaokoa wazi kwamba walimleta kwake kwa sababu ya wivu. wengine, lakini kuijoko mwenyewe hawezi! Eti yeze 19 Pilato alipokuwa amekaa katika kiti cha hukumu, ni mfalme wa Wayahudi! Basi, sasa na ashuke mke wake akampelekea ujumbe: "Usijitie katika msalabani, nasi tutamwamini. 43 Alimtumainia Mungu shauri la mtu huyu mwema, maana leo nimeteseka na kusema eti yeze ni Mwana wa Mungu; basi, Mungu sana katika ndoto kwa sababu yake." 20 Lakini na amwokoe kama anamtaka." 44 Hali kadhalika na makuhani wakuu na wazee wakawashawishi watu wale waliosulubiwa pamoja naye wakamtukana. 45 waombe Baraba afunguliwe na Yesu auawe. 21 Mkuu Tangu saa sita mchana mpaka saa tisa, nchi yote wa mkoa akawauliza, "Ni yupi kati ya hawa wawili ikawa katika giza. 46 Mnamo saa tisa Yesu akalia kwa mnayetaka nimfungue?" Wakamjibu, "Baraba!" 22 sauti kubwa, "Eli, Eli, lema sabakthani?" Maana yake, Pilato akawauliza, "Sasa, nifanye nini na Yesu aitwaye "Mungu wangu, Mungu wangu, mbona umeniacha?" Kristo?" Wote wakasema, "Asulubiwe!" 23 Pilato 47 Lakini wale waliosimama pale waliposikia hivyo akaauliza, "Kwa nini? Amefanya kosa gani?" Wao wakasema, "Anamwita Eliya." 48 Mmoja wao wakazidi kupaaza sauti: "Asulubiwe!" 24 Basi, Pilato akakimbia, akachukua sifongo, akaichovya katika alipotambua kwamba hafanikiwi chochole na kwamba siki, akaiweka juu ya mwanzo, akampa anywe. 49 maasi yalikuwa yanaanza, alichukua maji, akanawa Wengine wakasema, "Acha tuone kama Eliya anakuja mikono mbele ya ule umati wa watu, akasema, "Mimi kumwokoa." 50 Basi, Yesu akalia tena kwa sauti sina lawama juu ya kifo cha mtu huyu; shauri lenu kubwa, akakata roho. 51 Hapo pazia la Hekalu wenyewe." 25 Watu wote wakasema, "Damu yake na likapasuka vipande viwili, toka juu mpaka chini; iwe juu yetu na juu ya watoto wetu!" 26 Hapo Pilato nchi ikatetemeka; miamba ikapasuka; 52 makaburi

yakafunguka na watu wengi wa Mungu waliokufa Galilaya; huko mtamwona. Haya, mimi nimekwisha wakafufuliwa; **53** nao, baada ya kufufuka kwake, waambieni.” **8** Wakiwa wenyenye hofu na furaha wakatoka makaburini, wakaingia katika Mji Mtakatifu, kubwa, hao wanawake walitoka upesi kaburini, wakaonekana na watu wengi. **54** Basi, jemadari na wakakimbia kwenda kuwaambia wanafunzi wake. **9** wale waliokuwa wakimlinda Yesu walipoona tatemeko Mara, Yesu akakutana nao, akawasalimu: “Salamu.” la ardhi na yale mambo yaliyotukia, wakaogopa sana, Hao wanawake wakamwendea, wakapiga magoti wakasema, “Hakika mtu huyu alikuwa Mwana wa mbele yake, wakashika miguu yake. **10** Kisha Yesu Mungu.” **55** Mahali hapo walikuwapo wanawake wengi akawaambia, “Msigope! Nendeni mkawaambie wakitzama kwa mbali. Hao ndio wale waliomfuata ndugu zangu waende Galilaya, na huko wataniona.” Yesu kutoka Galilaya wakintumikia. **56** Mionganoni **11** Wale wanawake walipokuwa wanakwenda zao, mwao walikuwa Maria Magdalene, Maria mama yao baadhi ya walini wa lile kaburi walikwenda mijini Yakobo na Yosefu, pamoja na mama yao wana wa kutoa taarifa kwa makuhani wakuu juu ya mambo Zebedayo. **57** Ilipokuwa jioni, akaja mtu mmoja tajiri yote yaliyotukia. **12** Basi, wakakutana pamoja na mwenyeji wa Armathaya, jina lake Yosefu. Yeye wazee, na baada ya kushauriana, wakawapa wale pia alikuwa mwanafunzi wa Yesu. **58** Akamwendea askari kiasi kikubwa cha fedha **13** wakisema, “Ninyi Pilato, akaomba apewe mwili wa Yesu. Basi, Pilato mtasema hivi: Wanafunzi wake walikuwa usiku, akaamuru apewe. **59** Yosefu akauchukua ule mwili wakamwiba sisi tukiwa tumelala. **14** Na kama mkuu akauzungushia sanda safi ya kitani, **60** akauweka wa mkoaa akijua jambo hili, sisi tutasema naye na ndani ya kaburi lake jipya alilokuwa amelichonga katika kuhakikisha kuwa ninyi hamtapata matatizo.” **15** mwamba. Kisha akavingirisha jiwe kubwa mbele ya Wale walini wakazichukua zile fedha, wakafanya mlango wa kaburi, akaenda zake. **61** Maria Magdalene kama walivyofundishwa. Habari hiyo imeenea kat na yule Maria mwingine walikuwa wameketi kulielekea ya Wayahudi mpaka leo. **16** Wale wanafunzi kumi kaburi. **62** Kesho yake, yaani siku iliyofuata ile na mmoja walikwenda Galilaya kwenye ule mlima ya Maandalio, makuhani wakuu na Mafarisayo aliowaagiza Yesu. **17** Walipomwona, wakamwabudu, walimwendea Pilato, **63** Wakasema, “Mheshimiwa, ingawa wengine walikuwa na mashaka. **18** Yesu tunakumbuka kwamba yule mdanganyifu alisema akaja karibu, akawaambia, “Nimepewa mamlaka yote kabla ya kufa ati, Baada ya siku tatu nitafufuka. **64** mbinguni na duniani. **19** Nendeni basi, mkawafanye Kwa hiyo amuru kaburi ilindwe mpaka siku ya tatu ili watu wa mataifa yote wawe wanafunzi wangu; wanafunzi wake wasije wakamwiba na kuwaambia mkiwabatiza kwa jina la Baba, na la Mwana, na la watu kwamba amefufuka. Uongo huu wa mwisho Roho Mtakatifu. **20** Wafundisheni kushika maagizo utakuwa mbaya kuliko ule wa awali.” **65** Pilato yote niliyowapeni. Nami nipo pamoja nanyi siku zote; akawaambia, “Haya, mnao walini; nendeni mkalinde kadiri mjuavyo.” **66** Basi, wakaenda, wakalilinda kaburi, wakatia mhuri juu ya lile jiwe na kuacha hapo askari walini.

28 Baada ya Sabato, karibu na mapambazuko ya siku ile ya Jumapili, Maria Magdalene na yule Maria mwingine walikwenda kutazama lile kaburi. **2** Ghafla kutatokea tatemeko kubwa la nchi; malaika wa Bwana alishuka kutoka mbinguni, akalivingirisha lile jiwe, akalikalia. **3** Alionekana kama umeme na mavazi yake yalikuwa meupe kama theluji. **4** Walinzi wa lile kaburi wakatetemeka kwa hofu kubwa, hata wakawa kama wamekufa. **5** Lakini yule malaika akawaambia wale wanawake, “Ninyi msigope! Najua kwamba mnamatfuta Yesu aliyesulubiwa. **6** Hayupo hapa maana amefufuka kama alivyo sema. Njoni mkaone mahali alipokuwa amelala. **7** Basi, nendeni upesi mkawaambie wanafunzi wake kwamba amefufuka kutoka wafu, na sasa anawatangulieni kule

Marko

1 Habari Njema ya Yesu Kristo, Mwana wa Mungu. 2 Ilanza kama ilivoandikwa katika kitabu cha nabii Isaya: "Tazama, namtuma mjmbe wangu akutangulie; ye ye atakutayarishia njia yako. 3 Sauti ya mtu imesikika jangwani: Mtayarishieni Bwana njia yake, nyoosheni mapito yake." 4 Yohane Mbatizaji alitokea jangwani, akahubiri kwamba ni lazima watu watubu na kubatizwa ili Mungu awasamehe dhambi zao. 5 Watu kutoka sehemu zote za Yudea na wenyeji wote wa Yerusalem walimwenda, wakaziungama dhambi zao, naye akawabatiza katika mto Yordani. 6 Yohane alikuwa ameavaa vazi lililofumwa kwa manyoya ya ngamia, na mkanda wa ngozi kiunoni mwake. Chakula chake kilikuwa nzigie na asali ya mwituni. 7 Naye alihubiri akisema, "Baada yangu anakuja mwenye uwezo zaidi kuliko mimi, ambaye mimi sistahili hata kuinama na kufungua kamba za viatu vyake. 8 Mimi ninawabatiza kwa maji, lakini ye ye atawabatiza kwa Roho Mtakatifu." 9 Siku hizo, Yesu alifika kutoka Nazareti, mji wa Galilaya, akabatizwa na Yohane katika mto Yordani. 10 Mara tu alipotoka majini, aliona mbingu zimefunguliwa, na Roho akishuka juu yake kama njwa. 11 Sauti ikasikika kutoka mbinguni: "Wewe ni Mwanangu mpendwa, nimependezwa nawe." 12 Mara akaongozwa na Roho kwenda jangwani, 13 akakaa huko siku arubaini akijaribwa na Shetani. Alikuwa huko pamoja na wanyama wa porini, nao malaika wakawa wanamtumikia. 14 Yohane alipokwisha fungwa gerezani, Yesu alikwenda Galilaya, akahubiri Habari Njema ya Mungu, akisema, 15 "Wakati umetimia, na Ufalme wa Mungu umekaribia. Tubuni na kuiamini Habari Njema!" 16 Alipokuwa anapita kando ya ziwa Galilaya, alialiwaonan wavuvi wawili: Simoni na Andrea ndugu yake wakivuu samaki kwa wavy. 17 Yesu akawaambia, "Nifuateni nami nitawafanya ninyi wavuvi wa watu." 18 Mara wakaziacha nyavu zao, wakamuata. 19 Alipokwenda mbele kidogo, alialiwaonan Yakobo na Yohane, wana wa Zebedayo. Nao pia walikuwa ndani ya mashua yao wakizitengeneza nyavu zao. 20 Yesu akawaita mara, nao wakamuwa baba yao Zebedayo katika mashua pamoja na wafanyakazi, wakamuata. 21 Wakafika mjini Kafarnaumu, na mara ilipofika Sabato, Yesu akaingia katika Sunagogi, akaanza kufundisha. 22 Watu wote waliomsikia walishangazwa na mafundisho yake, maana hakuwa anafundisha kama walimu wao wa Sheria, bali kama mtu mwenye mamlaka. 23 Mara akatokea mle ndani ya sunagogi mtu mmoja mwenye

pepo mchafu, 24 akapaaza sauti, "Una nini nasi, wewe Yesu wa Nazareti? Je, umekuja kutuangamiza? Najua wewe ni nani: wewe ni Mtakatifu wa Mungu!" 25 Yesu akamkemea, "Nyamaza! Mtoke mtu huyu." 26 Basi, huyo pepo mchafu akamkitisatikisa mtu huyo, kisha akalia kwa sauti kubwa, akamtoka. 27 Watu wote wakashangaa, wakaulizana, "Ni mambo gani haya? Je, ni mafundisho mapya? Mtu huyu anayo mamlaka ya kuamuru hata pepo wachafu, nao wanamtii!" 28 Habari za Yesu zikaenea upesi kila mahali katika wilaya ya Galilaya. 29 Wakatoka katika sunagogi, wakaenda moja kwa moja hadi nyumbani kwa Simoni na Andrea; Yakobo na Yohane walikwenda pamoja nao. 30 Basi, mama mmoja, mkwewe Simoni, alikuwa kitandani ana homa kali. Wakamwarifu Yesu mara alipowasili. 31 Yesu akawendea huyo mama, akamshika mkono, akamwinua. Na ile homa ikamwacha, akaanza kuwatumi. 32 Jioni, juu ilipokwisha tua, wakamletea Yesu wagonjwa wote na watu waliopagawa na pepo. 33 Watu wote wa mji ule wakakusanya nje ya mlango. 34 Naye Yesu akawaponya watu wengi waliokuwa na magonjwa mbalimbali; aliwafukuza pepo wengi, lakini hakuwaruhusu kusema kitu maana walikuwa wanamjua ye ye ni nani. 35 Kesho yake, kabla ya mapambazuko, Yesu alitoka, akaenda mahali pa faragha kusali. 36 Simoni na wenzake wakaenda kumtafuta. 37 Walipomwona wakamwambia, "Kila mtu anakutafuta." 38 Yesu akawaambia, "Twendeni katika miji mingine ya jirani nikahubiri huko pia, maana nimekuja kwa sababu hiyo." 39 Basi, akaenda kila mahali Galilaya akihubiri katika masunagogi na kufukuza pepo. 40 Mtu mmoja mwenye ukoma alimwenda Yesu, akapiga magoti, akamwomba, "Ukitaka, waweza kunitakasa!" 41 Yesu akamwonea huruma, akanyosha mkono wake, akamgusa na kumwambia, "Nataka, takasika!" 42 Mara ukoma ukamwacha mtu huyo, akatakasika. 43 Kisha Yesu akamwambia aende zake upesi na kumwonya vikali, 44 "Usimwambie mtu yeyote jambo hili, ila nenda ukajionyeshe kwa kuhanini; kisha utoe sadaka kwa ajili ya kutakasika kwako kama alivyoamru Mose, iwe uthibitisho kwao kwamba umepona." 45 Lakini huyo mtu akaenda, akaanza kueneza habari hiyo kila mahali na kusema mambo mengi hata Yesu hakuweza tena kuingia katika mji wowote waziwazi; ikamlazimu kukaa nje, mahali pa faragha. Hata hivyo, watu wakamwenda kutoka kila upande.

2 Baada ya siku kadhaa, Yesu alirudi Kafarnaumu, watu wakapata habari kwamba alikuwa nyumbani.

2 Basi, wakaja watu wengi sana hata nafasi yoyote pamoja na bwana harusi hawawezi kufunga. **20** Lakini ikakosekana mlangoni. Yesu alikuwa akiwahubiria wakati utafika ambapo bwana harusi ataondolewa kat ujumbe wake, **3** wakati mtu mmoja aliyeppooza yao; wakati huo ndipo watakapofunga. **21** "Hakuna alipoletwa kwake akiwa amechukuliwa na watu wanne. mtu anayekata kiraka kutoka katika nguo mpya na **4** Kwa sababu ya huo umati wa watu, hawakuweza kukishonea katika nguo kuukuu. Kama akifanya hivyo, kumpeleka karibu na Yesu. Basi, wakatoboa sehemu hicho kiraka kipy kitararuka kutoka hilo vazi kuukuu, ya dari iliyokuwa juu ya mahali alipokuwa Yesu. nalo litaharibika zaidi. **22** Wala hakuna mtu atiaye Walipokwisha pata nafasi, wakamteremsha huyo mtu divai mpya katika viriba vikuukuu. Kama akifanya akiwa amelala juu ya mkeka. **5** Yesu alipoona imani hivyo, divai itavipasua hivyo viriba, nayo divai pamoja yao, akamwambia huyo mtu aliyeppooza, "Mwanangu, na hivyo viriba vitaharibika. Divai mpya hutiwa katika umesamehewa dhambi zako." **6** Baadhi ya walimu wa Sheria waliokuwa wameketi hapo wakawaza miyoni na viriba vipy!" **23** Siku moja ya Sabato, Yesu alikuwa mwao, **7** "Anathubutuje kusema hivyo? Anamkufuru anapita katika mashamba ya ngano. Walipokuwa Mungu! Hakuna mtu awezaye kusamehe dhambi wanatembea, wanafunzi wake wakaanza kukwanyua isipokuwa Mungu peke yake." **8** Yesu alitambua "Tazama! Kwa nini wanafanya jambo ambalo si halali mara mawazo yao, akawaambia, "Mbona mnawaza kufanya wakati wa Sabato?" **25** Yesu akawajibu, hivyo miyoni mwenu? **9** Ni lipi lillio rahisi zaidi: "Je, hamjapata kusoma juu ya kile alichofanya kumwambia mtu huyu aliyeppooza, Umesamehewa Daudi wakati alipohitaji chakula? Yeye pamoja na dhambi zako, au kumwambia, Inuka! Chukua mkeka wenzake waliona njaa, **26** naye akaingia ndani ya wako utembee? **10** Basi, nataka mjue kwamba Nyumba ya Mungu, akala ile mikate iliyowekwa mbele Mwana wa Mtu anayo mamlaka ya kuwasamehe ya Mungu. Jambo hili lilitanyika wakati Abiathari watu dhambi duniani." Hapo akamwambia huyo mtu alikuwa Kuhani Mkuu. Na ni makuhani tu peke yao aliyeppooza, **11** "Nakwambia simama, chukua mkeka waliokuwa wameruhusiwa kula mikate hiyo. Lakini wako uende nyumbani!" **12** Mara, watu wote wakiwa Daudi aliila, tena akawapa na wenzake." **27** Basi, wanamtazama, huyo mtu akainuka, akauchukua Yesu akawaambia, "Sabato iliwekwa kwa ajili ya mkeka wake, akaenda zake. Watu wote wakashangaa binadamu na si binadamu kwa ajili ya Sabato! **28** Kwa na kumtukuzu Mungu wakisema, "Hatujapata kamwe hiyo, Mwana wa Mtu ni Bwana hata wa Sabato."

kuona jambo kama hili." **13** Yesu alikwenda tena kando **3** Yesu aliingia tena katika sunagogi na mle ndani ya ziwa. Umati wa watu ukamwendea, naye akaanza mlikuwa na mtu aliyekuwa na mkono uliopooya. **14** Alipokuwa akipita, akamwonia Lawi mtu huyo siku ya sabato ili wapate kumshtaki. **3** Yesu akamwambia huyo mtu aliyekuwa na mkono mwana wa Alfayo, ameketi katika ofisi ya ushuru. Yesu uliopooya, "Njoo hapa katikati." **4** Kisha, akawauliza, akamwambia, "Nifuate!" Lawi akasimama, akamfuata. **15** Baadaye, Yesu alikuwa amekaa mezani, nyumbani kwa Lawi, kula chakula. Watoza ushuru wengi na wenye dhambi walikuwa wamemfuata Yesu na wengi wao wakawa wamekaa mezani pamoja naye na wanafunzi wake. **16** Basi, baadhi ya walimu wa Sheria ambaa walikuwa Mafarisayo walipomwona Yesu akila pamoja na watu wenye dhambi na watoza ushuru, wakawauliza wanafunzi wake, "Kwa nini anakula pamoja na watoza ushuru na wenye dhambi?" **17** Yesu alipowasikia, akawaambia, "Watu wenye afya hawahitaji daktari; wanaomhitaji ni wale walio wagonjwa. Sikuja kuwaita watu wema, ila wenye dhambi." **18** Wakati mmoja wanafunzi wa Yohane na wanafunzi wa Mafarisayo walikuwa wanafunga. Basi, watu wakaja, wakamwuliza Yesu, "Kwa nini wanafunzi wa Yohane na wa Mafarisayo wanafunga, lakini wanafunzi wako hawafungi?" **19** Yesu akajibu, "Walioalikwa harusini wanawezaje kufunga kama bwana harusi yupo pamoja nao? Wakati wote wawapo

10 Alikuwa amewaponya watu wengi, na wagonjwa akasema, "Tazameni! Hawa ndio mama yangu na wote wakawa wanamsonga ili wapate kumgusa. 11 ndugu zangu. 35 Mtu yeoyote anayefanya anayotaka Na watu waliokuwa wamepagawa na pepo wachafu Mungu, huyo ndiye kaka yangu, dada yangu na walipomwona, walijitupa chini mbele yake na kupaaza mama yangu."

sauti, "Wewe ni Mwana wa Mungu!" 12 Lakini Yesu akawaamuru kwa ukali wasimjulische kwa watu. 13 Yesu alipanda kilimani, akawaita wale alioawataka. Basi, wakamwendea, 14 naye akawateua watu kumi na wawili ambao aliwaita mitume, wakae naye, awatume kuhubiri 15 na wawe na mamlaka ya kuwafukuza pepo. 16 Basi, hao kumi na wawili walioteuliwa ndio hawa: Simoni (ambaye Yesu alimpa jina, Petro), 17 Yakobo na Yohane, wana wa Zebedayo (Yesu aliwapa hawa ndugu wawili jina Boanerge, maana yake "wanangurumo"), 18 Andrea na Filipo, Batholomayo, Mathayo, Thoma, Yakobo mwana wa Alfayo, Thadayo, Simoni Mkanani na 19 Yuda Iskarioti ambaye alimsaliti Yesu. 20 Kisha Yesu alikwenda nyumbani. Umati wa watu ukakusanyika tena, hata Yesu na wafuasi wake wasiweze kupata nafasi ya kula chakula. 21 Basi, watu wa jamaa yake walipopata habari hiyo wakatoka kwenda kumchukua maana walikuwa wanasema kwamba amepatwa na wazimu. 22 Nao walimu wa Sheria waliokuwa wametoka Yerusalem, wakasema, "Ana Beelzebul! Tena, anawafukuza pepo kwa nguvu ya mkuu wa pepo." 23 Hapo Yesu akawaita, akawaambia kwa mifano, "Shetani anawezaje kumfukuza Shetani? 24 Ikiwa utawala mmoja umegawanyika makundimakundi yanayopigana, utawala huo hauwezi kudumu. 25 Tena, ikiwa jamaa moja imegawanyika makundimakundi yanayopingana, jamaa hiyo itaangamia. 26 Ikiwa basi, utawala wa Shetani umegawanyika vikundivikundi hauwezi kudumu, bali utaangamia kabisa. 27 "Hakuna mtu awezaye kuivamia nyumba ya mtu mwenye nguvu na kumnyang'anya mali yake, isipokuwa kwanza amemfunga huyo mtu mwenye nguvu; hapo ndipo atakapeweza kumnyang'anya mali yake. 28 "Kweli nawaambieni, watu watasamehewa dhambi zao zote na kufuru zao zote; 29 lakin anayesema mabaya dhidi ya Roho Mtakatifu, hatasamehewa kamwe; ana hatia ya dhambi ya milele." (aiōn g165, aiōnios g166) 30 (Yesu alisema hivyo kwa sababu walikuwa wanasema, "Ana pepo mchafu.") 31 Mama yake Yesu na ndugu zake walifika hapo, wakasimama nje, wakampelekea ujumbe kutaka kumwona. 32 Umati wa watu ulikuwa umekaa hapo kumzunguka. Basi, wakamwambia, "Mama yako na ndugu zako wako nje, wanataka kukuona." 33 Yesu akawaambia, "Mama yangu na ndugu zangu ni kina nani?" 34 Hapo akawatazama watu waliokuwa wamemzunguka,

4 Yesu alianza kufundisha tena akiwa kando ya ziwa. Umati mkubwa wa watu ulimzunguka hata ikambidi aingie katika mashua na kuketi. Watu wakawa wamekaa katika nchi kavu, kando ya ziwa. 2 Aliwfundisha mambo mengi kwa mifano, na katika mafundisho yake aliwaambia, 3 "Sikilizeni! Mpanzi alikwenda kupanda mbegu. 4 Alipokuwa akipanda, nyingine zilianguka njiani, ndege wakaja wakazila. 5 Nyingine zilianguka penye mawe pasipokuwa na udongo mwiningi. Mbegu hizo ziliota mara kwa kuwa udongo haukuwa na kina. 6 Jua lilipochomoza, zikachomeka; na kwa kuwa mizizi yake haikuwa na nguvu, zikanyauka. 7 Nyingine zilianguka kwenye miti ya miiba, nayo ikakua na kuzisonga, nazo hazikuzaa nafaka. 8 Nyingine zilianguka katika udongo mzuri, zikakua na kuzaa: moja punje thelathini, moja sitini na hyingine mia." 9 Kisha akawaambia, "Mwenye masikio na asikie!" 10 Yesu alipokuwa peke yake, baadhi ya wale waliomsikia walimwendea pamoja na wale kumi na wawili, wakamwuliza juu ya hiyo mifano. 11 Naye akawaambia, "Ninyi mmejaliwa kujua siri ya Utawala wa Mungu, lakini wale walio nje wataambiwa kila kitu kwa mifano, 12 ili, Watazame kweli, lakini wasione. Wasikie kweli, lakini wasielewe. La sivyo, wangemgeukia Mungu, naye angewasamehe." 13 Basi, Yesu akawauliza, "Je, ninyi hamwelewi mfano huu? Mtawezaje basi, kuelewa mfano wowote? 14 Mpanzi hupanda neno la Mungu. 15 Watu wengine ni kama wale walio njiani ambapo mbegu zilianguka. Hawa hulisikia hilo neno lakini mara Shetani huja na kuliondoa neno hilo liliopandwa ndani yao. 16 Watu wengine ni kama zile mbegu zilizopandwa penye mawe. Mara tu wanapolisikia hilo neno hulipokea kwa furaha. 17 Lakini haliwaingii na kuwa na mizizi ndani yao; huendelea kulizingatia kwa kitambo tu, na wakati taabu au udhalimu vinapotokea kwa sababu ya hilo neno mara wanakata tamaa. 18 Watu wengine ni kama zile mbegu zilizoanguka penye miti ya miiba. Huo ni mfano wa wale wanaolisikia hilo neno, 19 lakin wasiwaswa wa ulimwengu huu, anasa za mali na tamaa za kila namna huwaingia na kulisonga hilo neno, nao hawazai matunda. (aiōn g165) 20 Lakini wengine ni kama zile mbegu zilizopandwa katika udongo mzuri. Hawa hulisikia hilo neno, wakalipokea, wakazaa matunda: wengine thelathini, wengine sitini na wengine mia moja." 21

Yesu akaendelea kuwaambia, "Je, watu huwasha taa akiishi makaburini wala hakuna mtu aliyezeza tena wakaileta ndani na kuifunika kwa pishi au kuiweka kumfunga kwa minyororo. 4 Mara nyingi walimfunga mvunguni? La! Huiweka juu ya kinara. 22 Basi, kwa pingu na minyororo lakini kila mara aliweza kila kilichofichwa kitafchuliwa, na kila kilichofunikwa kuikata hiyo minyororo na kuzivunja hizo pingu, wala kitafunuliwa. 23 Mwenye maskio na asikie!" 24 hakuna mtu aliyezeza kumzua. 5 Mchana na usiku Akawaambia pia, "Sikilizeni kwa makini mnachosikia! alikaa makaburini na milimani akipaaza sauti na Kipimo kilekile mnachowapimia watu wengine, ndicho kujikatakata kwa mawe. 6 Alipomwona Yesu kwa mtakachopimiwa; tena mtazidishiwa. 25 Aliye na mbali, alimkimbillia, akamwinamia 7 akisema kwa kitu atapewa zaidi; asiye na kitu, hata kile alichu sauti kubwa, "Una shauri gani nami, wewe Yesu nacho kitachukuliwa." 26 Yesu akaendelea kusema, Mwana wa Mungu aliye juu? Kwa jina la Mungu, "Ufalme wa Mungu ni kama ifuatavyo. Mtu hupanda nakusihu usinise!" 8 (Alisema hivyo kwa kuwa Yesu mbegu shambani. 27 Usiku hulala, mchana yu macho alikuwa amemwambia, "Pepo mchafu, mtoke mtu na wakati huo mbegu zinaota na kukua; yeje hajui huyu.") 9 Basi, Yesu akamwuliza, "Jina lako nani?" inavyofanyika. 28 Udongo wenyewe huiwezesha Naye akajibu, "Jina langu ni Jeshi, maana sisi tu mimea kukua na kuzaa matunda: kwanza huchipua wengi." 10 Kisha akamsihi Yesu asiwafukuze hao jani changa, kisha suke, na mwishowe nafaka ndani pepo katika nchi ile. 11 Kulikuwa na kundi kubwa ya suke. 29 Nafaka inapoiva, huyo mtu huanza la nguruwe malishoni kwenye mteremko wa mlima. kutumia mundu wake, maana wakati wa mavuno 12 Basi, hao pepo wakamsihi, "Utupeleke kwa hao umefika." 30 Tena, Yesu akasema, "Tuufananishe nguruwe, tuwaingie." 13 Naye akawaruhusu. Basi, Utawala wa Mungu na nini? Tuueleze kwa mifano hao pepo wachafu wakatoka, wakawaingia wale gani? 31 Ni kama mbegu ya haradali ambayo ni nguruwe. Kundi lote la nguruwe wapatao elfu mbili ndogo kuliko mbegu zote. 32 Lakini ikisha pandwa, likaporomoka kwenye ule mteremko mkali mpaka huota na kuwa mmea mkubwa kuliko mimea yote ziwani, likatumbukia majini. 14 Wachungaji wa hao ya shambani. Matawi yake huwa makubwa hata nguruwe walikimbia, wakatangaza jambo hilo mijini na ndege wa angani huweza kujenga viota vyao katika mashambani. Watu wakafika kuona yaliyotukia. 15 kivuli chake." 33 Yesu aliwhabiria ujumbe wake Wakamwenda Yesu, wakamwona na mtu yuleyle kwa mifano mingine mingi ya namna hiyo; aliongea aliyekuwa amepagawa na jeshi la pepo ameketi chini, nao kadiri walivyowenza kusikia. 34 Hakuongea nao amevaa nguo na ana akili yake sawa, wakaogopa. chochote bila kutumia mifano; lakin alipokuwa pamoja 16 Watu walishuhudia tukio hilo wakaeleza wengine na wanafunzi wake peke yao alikuwa akiwafafanulia mambo yaliyompata huyo mtu aliyekuwa amepagawa kila kitu. 35 Jioni, siku hiyohiyo, Yesu aliwaambia na pepo na juu ya wale nguruwe. 17 Basi, wakaanza wanafunzi wake, "Tuvuke ziwa, twende ng'ambo." 36 kumwomba aondoke katika nchi yao. 18 Yesu Basi, wakauacha ule umati wa watu, wakamchukua alipokuwa anapanda mashuani, yule mtu aliyekuwa Yesu katika mashua alimokuwa. Palikuwapo pia amepagawa na pepo akamwomba amruhusu kwenda mashua nyingine hapo. 37 Basi, dhoruba kali ikaanza naye. 19 Lakini Yesu akamkatalia. Badala yake kuvuma, mawimbi yakaipiga ile mashua hata ikaanza akamwambia, "Nenda nyumbani kwa jamaa yako, kujaa maji. 38 Yesu alikuwa sehemu ya nyuma ukawaambie mambo yote Bwana aliyokutendea ya mashua, amelala juu ya mto. Basi, wanafunzi na jinsi aliyokunea huruma." 20 Basi, huyo mtu wakamwamsha na kumwambia, "Mwalimu, je, hujali akaenda, akaanza kutangaza huko Dekapolii mambo kwamba sisi tunaangamia?" 39 Basi, akaamka, yote Yesu aliymtendea; watu wote wakashangaa. akaukemea ule upopo na kuyaamrisha mawimbi ya 21 Yesu alivukia tena upande wa pili wa ziwa kwa ziwa, "Kimya! Tulia!" Hapo upopo ukakoma, kukawa mashua. Umati mkubwa wa watu ukakusanya mbele shwari kabisa. 40 Kisha Yesu akawaambia wanafunzi yake, naye akawa amesimama kando ya ziwa. 22 wake, "Mbona mnaogopa? Je, bado hamna imani?" Hapo akaja mmojawapo wa maofisa wa sunagogi, 41 Nao wakaogopa sana, wakawa wanaulizana, "Huyu jina lake Yairo. Alipomwona Yesu, akajitupa mbele ni nani basi, hata upopo na mawimbi vinamii?"

5 Basi, wakafika katika nchi ya Wagerase, ng'ambo ya ziwa. 2 Mara tu Yesu aliposhuka mashuani, mtu mmoja aliyepagawa na pepo mchafu alitoka makaburini, akakutana naye. 3 Mtu huyo alikuwa

akiishi makaburini wala hakuna mtu aliyezeza tena wakaileta ndani na kuifunika kwa minyororo. 4 Mara nyingi walimfunga mvunguni? La! Huiweka juu ya kinara. 22 Basi, kwa pingu na minyororo lakini kila mara aliweza kila kilichofichwa kitafchuliwa, na kila kilichofunikwa kuikata hiyo minyororo na kuzivunja hizo pingu, wala kitafunuliwa. 23 Mwenye maskio na asikie!" 24 hakuna mtu aliyezeza kumzua. 5 Mchana na usiku Akawaambia pia, "Sikilizeni kwa makini mnachosikia! alikaa makaburini na milimani akipaaza sauti na Kipimo kilekile mnachowapimia watu wengine, ndicho kujikatakata kwa mawe. 6 Alipomwona Yesu kwa mtakachopimiwa; tena mtazidishiwa. 25 Aliye na mbali, alimkimbillia, akamwinamia 7 akisema kwa kitu atapewa zaidi; asiye na kitu, hata kile alichu sauti kubwa, "Una shauri gani nami, wewe Yesu nacho kitachukuliwa." 26 Yesu akaendelea kusema, Mwana wa Mungu aliye juu? Kwa jina la Mungu, "Ufalme wa Mungu ni kama ifuatavyo. Mtu hupanda nakusihu usinise!" 8 (Alisema hivyo kwa kuwa Yesu mbegu shambani. 27 Usiku hulala, mchana yu macho alikuwa amemwambia, "Pepo mchafu, mtoke mtu na wakati huo mbegu zinaota na kukua; yeje hajui huyu.") 9 Basi, Yesu akamwuliza, "Jina lako nani?" inavyofanyika. 28 Udongo wenyewe huiwezesha Naye akajibu, "Jina langu ni Jeshi, maana sisi tu mimea kukua na kuzaa matunda: kwanza huchipua wengi." 10 Kisha akamsihi Yesu asiwafukuze hao jani changa, kisha suke, na mwishowe nafaka ndani pepo katika nchi ile. 11 Kulikuwa na kundi kubwa ya suke. 29 Nafaka inapoiva, huyo mtu huanza la nguruwe malishoni kwenye mteremko wa mlima. kutumia mundu wake, maana wakati wa mavuno 12 Basi, hao pepo wakamsihi, "Utupeleke kwa hao umefika." 30 Tena, Yesu akasema, "Tuufananishe nguruwe, tuwaingie." 13 Naye akawaruhusu. Basi, Utawala wa Mungu na nini? Tuueleze kwa mifano hao pepo wachafu wakatoka, wakawaingia wale gani? 31 Ni kama mbegu ya haradali ambayo ni nguruwe. Kundi lote la nguruwe wapatao elfu mbili ndogo kuliko mbegu zote. 32 Lakini ikisha pandwa, likaporomoka kwenye ule mteremko mkali mpaka huota na kuwa mmea mkubwa kuliko mimea yote ziwani, likatumbukia majini. 14 Wachungaji wa hao ya shambani. Matawi yake huwa makubwa hata nguruwe walikimbia, wakatangaza jambo hilo mijini na ndege wa angani huweza kujenga viota vyao katika mashambani. Watu wakafika kuona yaliyotukia. 15 kivuli chake." 33 Yesu aliwhabiria ujumbe wake Wakamwenda Yesu, wakamwona na mtu yuleyle kwa mifano mingine mingi ya namna hiyo; aliongea aliyekuwa amepagawa na jeshi la pepo ameketi chini, nao kadiri walivyowenza kusikia. 34 Hakuongea nao amevaa nguo na ana akili yake sawa, wakaogopa. chochote bila kutumia mifano; lakin alipokuwa pamoja 16 Watu walishuhudia tukio hilo wakaeleza wengine na wanafunzi wake peke yao alikuwa akiwafafanulia mambo yaliyompata huyo mtu aliyekuwa amepagawa kila kitu. 35 Jioni, siku hiyohiyo, Yesu aliwaambia na pepo na juu ya wale nguruwe. 17 Basi, wakaanza wanafunzi wake, "Tuvuke ziwa, twende ng'ambo." 36 kumwomba aondoke katika nchi yao. 18 Yesu Basi, wakauacha ule umati wa watu, wakamchukua alipokuwa anapanda mashuani, yule mtu aliyekuwa Yesu katika mashua alimokuwa. Palikuwapo pia amepagawa na pepo akamwomba amruhusu kwenda mashua nyingine hapo. 37 Basi, dhoruba kali ikaanza naye. 19 Lakini Yesu akamkatalia. Badala yake kuvuma, mawimbi yakaipiga ile mashua hata ikaanza akamwambia, "Nenda nyumbani kwa jamaa yako, kujaa maji. 38 Yesu alikuwa sehemu ya nyuma ukawaambie mambo yote Bwana aliyokutendea ya mashua, amelala juu ya mto. Basi, wanafunzi na jinsi aliyokunea huruma." 20 Basi, huyo mtu wakamwamsha na kumwambia, "Mwalimu, je, hujali akaenda, akaanza kutangaza huko Dekapolii mambo kwamba sisi tunaangamia?" 39 Basi, akaamka, yote Yesu aliymtendea; watu wote wakashangaa. akaukemea ule upopo na kuyaamrisha mawimbi ya 21 Yesu alivukia tena upande wa pili wa ziwa kwa ziwa, "Kimya! Tulia!" Hapo upopo ukakoma, kukawa mashua. Umati mkubwa wa watu ukakusanya mbele shwari kabisa. 40 Kisha Yesu akawaambia wanafunzi yake, naye akawa amesimama kando ya ziwa. 22 wake, "Mbona mnaogopa? Je, bado hamna imani?" Hapo akaja mmojawapo wa maofisa wa sunagogi, 41 Nao wakaogopa sana, wakawa wanaulizana, "Huyu jina lake Yairo. Alipomwona Yesu, akajitupa mbele ni nani basi, hata upopo na mawimbi vinamii?"

wa kutokwa damu kwa muda wa miaka kumi na huyu si yule seremala mwana wa Maria, na ndugu miwili. 26 Mwanamke huyo alikuwa amekwisha yao kina Yakobo, Yose, Yuda na Simoni; Je, dada sumbuka sana kuwaendea waganga wengi. Na zake si wanaishi papa hapa kwetu?" Basi, wakawa ingawa alikuwa amekwisha tumia mali yake yote, na mashaka naye. 4 Yesu akawaambia, "Nabii hakosi hakupata nafuu bali hali yake ilizidi kuwa mbaya. 27 heshima isipokuwa katika nchi yake, kwa jamaa Alikuwa amesikia habari za Yesu, na hivyo akaupenya zake na nyumbani mwake." 5 Hakuweza kutenda msongamano wa watu kutoka nyuma, akagusa vazi miujiza hapo, ila aliwawekea mikono wagonjwa lake. 28 Alifanya hivyo, maana alijisemea, "Nikigusa wachache, akawaponya. 6 Alishangaa sana kwa tu vazi lake, nitapona." 29 Mara chemchemi ya damu sababu ya kutoamini kwo. Kisha Yesu alivitembelea yake ikakauka, akajisikia mwilini mwake kwamba vijiji vya pale karibu akiwafundisha watu. 7 Aliwaita ameponywa ugonjwa wake. 30 Yesu alitambua mara wale wanafunzi kumi na wawili, akaanza kuwatuma kwamba nguvu imemtoka. Basi akaugeukia ule wawiliwawili. Aliwapa uwezo wa kuwatoa pepo umati wa watu, akauliza, "Nani aliyegusa mavazi wachafu, 8 na kuwaamuru, "Msichukue chochote yangu?" 31 Wanafunzi wake wakamjibu, "Unaona mnapokwenda isipokuwa fimbo tu. Msichukue mkate, jinsi watu wanavyokusonga; mbona wauliza nani wala mkoba, wala fedha kibindoni. 9 Vaeni viatu aliyekugusa?" 32 Lakini Yesu akaendelea kutazama lakini msivae kanzu mbili." 10 Tena alijaambia, amwone huyo aliyefanya hivyo. 33 Hapo huyo "Popote mtakapokaribishwa nyumbani, kaeni humo mwanamke, akifahamu yaliyompata, akajitokeza mpaka mtakapoondoka mahali hapo. 11 Mahali akitetemeka kwa hofu, akajitupa chini mbele ya Yesu popote ambapo watu watakataa kuwakaribisheni na kusema ukweli wote. 34 Yesu akamwambia, au kuwasikiliza, ondokeni hapo na kuyakung'uta "Binti, imani yako imekuponya. Nenda kwa amani, mavumbi miguuni mwenu kama onyo kwo." 12 upone kabisa ugonjwa wako." 35 Yesu alipokuwa Basi, wakaondoka, wakahubiri watu watubu. 13 bado anaongea, watu walifika kutoka nyumbani kwa Waliwfukuza pepo wengi wabaya; wakawapaka yule ofisa wa sunagogi, wakamwambia, "Binti yako mafuta wagonjwa wengi, wakawaponya. 14 Basi, amekwisha kufa. Ya nini kuendelea kumsumbuu mfalme Herode alisikia juu ya hayo yote, maana Mwalimu?" 36 Lakini, bila kujali walichosema, Yesu sifa za Yesu zilienea kila mahali. Baadhi ya watu akamwambia mkuu wa sunagogi, "Usiogope, amini walikuwa wakisema, "Yohane Mbatizaji amefufuka tu." 37 Wala hakumruhusu mtu yeoyote kufuatana kutoka wafu, ndio maana nguvu za miujiza zinatanya naye ila Petro, Yakobo na Yohane nduguye Yakobo. kazi ndani yake." 15 Wengine walisema, "Mtu huyu 38 Wakafika nyumbani kwa ofisa wa sunagogi naye ni Eliya." Wengine walisema, "Huyu ni nabii kama Yesu akasikia makelele, kilio na maombolezo mengi. mmojawapo wa manabii wa kale." 16 Lakini Herode 39 Akaingia ndani, akawaambia, "Mbona mnapiga alipopata habari hizi alisema, "Huyu ni Yohane! kelele na kulia? Msichana hakufa, amelala tu." 40 Nilimkata kichwa, lakini amefufuka." 17 Hapo awali Lakini wao wakamcheka. Basi, akawaondoa wote Herode mwenyewe alikuwa ameamuru Yohane atiwe nje, akawachukua baba na mama ya huyo msichana nguvuni, akamfunga gerezani. Herode alifanya hivyo na wale wanafunzi wake, wakaingia chumbani kwa sababu ya Herodia ambaye Herode alimwoa alimokuwa huyo msichana. 41 Kisha akamshika ingawaje alikuwa mke wa Filipo, ndugu yake. 18 mkono, akamwambia, "Talitha, kumi," maana yake, Yohane alikuwa amemwambia Herode, "Si halali "Msichana, nakwambia, amka!" 42 Mara msichana kwako kumchukua mke wa ndugu yako." 19 Basi akasimama, akaanza kutembea. (Alikuwa na umri Herodia alimchukia sana Yohane, akataka kumwua, wa miaka kumi na miwili.) Hapo watu wakashangaa asiweze. 20 Herode alimwogopa Yohane kwa maana kupita kiasi. 43 Yesu akawakataza sana wasimjulise alijua kwamba yeye ni mtu mwema na mtakatifu, mtu jambo hilo. Kisha akawaambia wampe huyo na hivyo akamlinda. Herode alipenda kumsikiliza Yohane, ingawaje baada ya kumsikiliza, alifadhaika sana. 21 Ikapatikana nafasi, wakati wa sikuu ya kuzaliwa kwake Herode. Herode aliwafanyia karamu wazee wa baraza lake, majemadari na viongozi wa Galilaya. 22 Basi, binti yake Herodia alilingia, akacheza, akawafurahisha sana Herode na wageni wake. Mfalme akamwambia huyo msichana, "Niombi chochote utakacho, nami nitakupa." 23 Tena

6 Yesu aliondoka hapo akaenda katika kijiji chake, akifuatwa na wanafunzi wake. 2 Siku ya Sabato ilipofika, alianza kufundisha katika sunagogi. Wengi waliomsikia walishangaa, wakasema, "Je, ameyapata wapi mambo haya? Ni hekima gani hii aliypewa? Tena, anatendaje maajabu haya anayoyafanya? 3 Je,

akamwapia, "Chochote utakachoniomba, nitakupa: 45 Mara Yesu akawaamuru wanafunzi wake wapande hata ikiwa ni nusu ya ufalme wangu." 24 Hapo huyo mashua, wamtangulie kwenda Bethsaida, ng'ambo msichana akatoka, akamwuliza mama yake, "Niombe ya ziwa, wakati ye ye ana uaga umati wa watu. 46 nini?" Naye akamjibu, "Kichwa cha Yohane mbatizaji." Baada ya kuwaaga watu alikwenda mlimani kusali. 25 Msichana akamrudia mfalme mbio akamwombwa, 47 Ilipokuwa jioni, mashua ilikuwa katikati ya ziwa, "Nataka unipe sasa hivi katika sinia kichwa cha Yohane naye alikuwa peke yake katika nchi kavu. 48 Basi, mbatizaji." 26 Mfalme akahuzuniaka sana, lakini kwa akawaona wanafunzi wake wakitaabika kwa kupiga sababu ya kiapo chake, na kwa ajili ya wale wageni makasia, maana upepo ulikuwa unawapinga. Karibu wake karamuni, hakutaka kumkatalia. 27 Basi, mfalme na mapambazuko, Yesu aliwaendea akitembea juu ya askamwamuru askari kukileta kichwa cha Yohane. maji. Alitaka kuwapita. 49 Lakini walimwona akitembea Askari akaenda, akamkata kichwa Yohane mle juu ya maji, wakadhani ni mzimu, wakapiga yowe. 50 gerezani, 28 akakileta katika sinia, akampa msichana Maana wote walipomwona waliogopa sana. Mara Yesu naye msichana akampa mama yake. 29 Wanafunzi wa akasema nao, "Tulieni, ni mimi. Msiogope!" 51 Kisha Yohane walipopata habari, walikwenda wakachukua akapanda mashuani walimokuwa, na upepo ukatulia. mwili wake, wakauzika kaburini. 30 Wale mitume Nao wakashangaa sana. 52 maana hawakuwa bado walirudi, wakakusanyika mbele ya Yesu wakamwarifu wameelewa maana ya ile mikate. Akili zao zilikuwa yote waliyotenda na kufundisha. 31 Alisema hiyo kwa bado zimepumbazika. 53 Walivuka ziwa, wakafika kuwa kulikuwa na watu wengi mno walikuwa wanafika nchi ya Genesareti, wakatia nanga. 54 Walipotoka hapo na kuondoka hata Yesu na wanafunzi wake mashuani, mara watu wakamtambua Yesu. 55 hawakuweza kupata nafasi ya kula chakula. Basi, Basi, kwa haraka wakazunguka katika nchi ile yote, Yesu akawaambia, "Twendeni peke yetu mahali pa wakaanza kuwachukua wagonjwa wamelala juu ya faragha kula chakula, mkapumzike kidogo." 32 Basi, mikeka yao, wakawapeleka kila mahali waliposikia Wakaondoka peke yao kwa mashua, wakaenda mahali Yesu yupo. 56 Kila mahali Yesu alipokwenda, vijijini, pa faragha. 33 Lakini watu wengi waliwaona wakienda, mijini, au mashambani, watu waliwaweka wagonjwa wakawatambua. Hivyo wengi wakatoka katika kila uwanijanji, wakamsihi waguse walau pindo la vazi mji, wakakimbilia huko Yesu na wanafunzi wake lake. Nao wote waliomgusa walipona.

walikokuwa wanakwenda, wakawatangulia kufika. 34 7 Baadhi ya Mafarisayo na walimu wa Sheria Waliposhuka pwani, Yesu aliona umati mkubwa wa watu, akawahurumia, kwa sababu walikuwa kama kondoo wasio na mchungaji. Akaanza kuwafundisha mambo mengi. 35 Saa za mchana zilikwisha pita. Basi, wanafunzi wakamwendea Yesu, wakamwambia, "Hapa ni nyikani, na sasa kunakuchwa. 36 Afadhalii uwaage watu waende mashambani na katika viji yva jirani, wanunue chakula." 37 Lakini Yesu akawaambia, "Wapeni ninyi chakula." Nao wakamwuliza, "Je, twende kununua mikate kwa fedha dinari mia mbili, na kuwapa chakula?" 38 Yesu akawauliza, "Mnayo mikate mingapi? Nendeni matakazame." Walipokwisha tazama, wakamwambia, "Kuna mikate mitano na samaki wawili." 39 Basi, Yesu akawaamuru wanafunzi wawaketishe watu wote makundimakundi penye nyasi. 40 Nao wakaketi makundimakundi ya watu mia moja na ya watu hamsini. 41 Kisha Yesu akaitwa ile mikate mitano na wale samaki wawili, akatazama juu mbinguni, akamshukuru Mungu, akaimega mikate, akawapa wanafunzi wake wawagawie watu. Na wale samaki wawili pia akawagawia wote. 42 Watu wote wakala, wakashiba. 43 Wakaokota mabaki ya mikate na samaki pia, wakajaza vikapu kumi na vivili. 44 Nao walikula hiyo mikate walikuwa wanaume elfu tano.

na mama yako, na, Anayemlaani baba au mama, lazima afe. **11** Lakini ninyi mwafundisha, Kama mtu anacho kitu ambacho angeweza kuwasaidia nacho baba au mama yake, lakini akasema kwamba kitu hicho ni Korbani (yaani ni zawadi kwa Mungu), **12** basi, halazimiki tena kuwasaidia wazazi wake. **13** Hivyo ndivyo mnavyodharau neno la Mungu kwa ajili ya mafundisho mnayopokezana. Tena mnafanya mambo mengi ya namna hiyo.” **14** Yesu aliuita tena ule umati wa watu, akawaambia, “Nisikilizeni nyote, mkaelewe. **15** Hakuna kitu kinachoingia ndani ya mtu toka nje ambacho chawenza kumtia mtu najisi. Lakini kinachotoka ndani ya mtu ndicho kinachomtia mtu najisi.” **16** Mwenye masikio na asike! **17** Alipouacha umati wa watu na kuingia nyumbani, wanafunzi wake walimwuliza maana ya huo mfano. **18** Naye akawaambia, “Je, hata ninyi hamwelewi? Je, hamwelewi kwamba kitu kinachomwingia mtu toka nje hakiwezi kumtia unajisi, **19** kwa maana hakimwingii moyoni, ila tumboni, na baadaye hutolewa nje chooni?” (Kwa kusema hivyo, Yesu alivihalisha vyakula vyote.) **20** Akaendelea kusema, “Kinachotoka ndani ya mtu ndicho kinachomtia najisi. **21** Kwa maana kutoka ndani, katika moyo wa mtu, hutoka mawazo mabaya, uasherati, wizi, uuaji, **22** uzinzi, uchoyo, uovu, udanganyifu, ujisadi, vivu, kashfa, kiburi na upumbavu. **23** Maovu hayo yote yatoka ndani ya mtu, nayo humtia mtu najisi.” **24** Yesu aliondoka hapo, akaenda hadi wilaya ya Tiro. Huko aliingia katika nyumba moja na hakutaka mtu ajue; lakini hakuweza kujificha. **25** Mwanamke mmoja ambaye binti yake alikuwa na pepo, alisikia habari za Yesu. Basi, akaja akajitupa chini mbele ya miguu yake. **26** Mama huyo alikuwa Mgiriki, mwenyeji wa Sirofoinike. Basi, akamwomba Yesu amtoe binti yake pepo mchafu. **27** Yesu akamwambia, “Kwanza watoto washibe; kwa maana si vizuri kuchukua chakula cha watoto na kuwatupia mbwa.” **28** Lakini huyo mama akasema, “Sawa, Bwana, lakini hata mbwa walio chini ya meza hula makombo ya watoto.” **29** Yesu akamwambia, “Kwa sababu ya neno hilo, nenda. Pepo amemtoka binti yako!” **30** Basi, akaenda nyumbani kwake, akamkuta mtoto amelala kitandani, na pepo amekwisha mtoka. **31** Kisha Yesu aliondoka wilayani Tiro, akapitia Sidoni, akafika ziwa Galilaya kwa kupitia nchi ya Dekapoli. **32** Basi, wakamletea bubu-kizizi, wakamwomba amwekee mikono. **33** Yesu akamtenga na umati wa watu, akamtia vidole masikioni, akatema mate na kumgusa ulimi. **34** Kisha akatazama juu mbinguni, akapiga kite, akamwambia, “Efatha,” maana yake, “Funguka.” **35** Mara masikio yake yakafunguka na

ulimi wake ukafunguliwa, akaanza kusema sawasawa. **36** Yesu akawaamuru wasimwambie mtu juu ya jambo hilo. Lakini kadiri alivyowakataza, ndivyo walivyozidi kutangaza habari hiyo. **37** Watu walishangaa sana, wakasema, “Amefanya yote vyema: amewajalia viziwi kusikia, na bubu kusema!”

8 Wakati huo umati mkubwa wa watu ulikusanya tena, na hawakuwa na chakula. Basi, Yesu akawaita wanafunzi wake, akawaambia, **2** “Nawahurumia watu hawa kwa sababu wamekuwa nami kwa muda wa siku tatu, wala hawana chakula. **3** Nikiwaacha waende nyumbani wakiwa na njaa watazimia njiani, maana baadhi yao wametoka mbali.” **4** Wanafunzi wake wakamwuliza, “Hapa nyikani itapatikana wapi mikate ya kuwashibisha watu hawa wote?” **5** Yesu akawaauliza, “Mnayo mikate mingapi?” Nao wakamjibu, “Saba.” **6** Basi, akawaamuru watu wakae chini. Akaitwaa ile mikate saba, akamshukuru Mungu, akaimega, akawapa wanafunzi wake wawagawie watu, nao wakawagawia. **7** Walikuwa pia na visamaki vichache. Yesu akavibariki, akaamuru vigawiwe watu vilevile. **8** Watu wakala, wakashiba. Wakaokota mabaki yaliyosalia wakajaza makupu saba. **9** Nao waliokula walikuwa watu wapatao elfu nne. Yesu akawaaga, **10** na mara akapanda mashua pamoja na wanafunzi wake, akaenda wilaya ya Dalmanutha. **11** Mafarisayo walikuja, wakaanza kujadiliana na Yesu. Kwa kumjaribu, wakamtaka awafanyie ishara kuonyesha anayo idhini kutoka mbinguni. **12** Yesu akahuzuniaka rohoni, akasema, “Mbona kizazi hiki kinataka ishara? Kweli nawaambieni, kizazi hiki hakitapewa ishara yoyote!” **13** Basi, akawaacha, akapanda tena mashua, akaanza safari kwenda ng'ambo ya pili ya ziwa. **14** Wanafunzi walikuwa wamesahau kuchukua mikate; walikuwa na mkaate mmoja tu katika mashua. **15** Yesu akawaonya, “Angalieni sana! Jihadharini na chachu ya Mafarisayo na chachu ya Herode.” **16** Wanafunzi wakaanza kujadiliana wao kwa wao, “Anasema hivyo kwa kuwa hatuna mikate.” **17** Yesu alitambua hayo, akawaambia, “Mbona mnajadiliana juu ya kutokuwa na mikate? Je, bado hamjafahamu, wala hamjaelewa? Je, miyo yenu imeshupaa? **18** Je, Mnayo macho na hamwoni? Mnayo masikio na hamsikii? Je, hamkumbuki **19** wakati ule nilipoimega ile mikate mitano na kuwapa watu elfu tano? Mlikusanya vikapu vingapi vya mabaki ya makombo?” Wakamjibu, “Kumi na viwili.” **20** “Na nilipoimega ile mikate saba na kuwapa watu elfu nne, mlikusanya makupu mangapi ya makombo?” Wakamjibu, “Saba.” **21** Basi,

akawaambia, "Na bado hamjaelewa?" 22 Yesu alifika yake yakang'aa, yakawa meupe sana, jinsi dobi Bethsaida pamoja na wanafunzi wake. Huko watu yeote duniani asingeweza kuyafanya meupe. 4 wakamletea kipofu mmoja, wakamwomba amguse. Eliya na Mose wakawatokea, wakazungumza na 23 Yesu akamshika mkono huyo kipofu, akampeleka Yesu. 5 Petro akamwambia Yesu, "Mwalimu, ni vizuri nje ya kijiji. Akamtemea mate machoni, akamwekea sana kwamba tuko hapa. Basi, afadhali tujenge mikono, akamwuliza, "Je, unawenza kuona kitu?" 24 vibanda vitatu: kimoja chako, kimoja cha Mose na Huyo kipofu akatazama, akasema, "Ninawaona watu kimoja cha Eliya." 6 Yeye na wenzake waliogopa wanaoonekana kama miti inayotembea." 25 Kisha hata hakujua la kusema. 7 Kisha likatokea wingu Yesu akamwekea tena mikono machoni, naye akakaza likawafunika, na sauti ikasikika kutoka katika hilo macho, uwezo wake wa kuona ukamrudia, akaona wingu, "Huyu ni Mwanangu mpendwa, msikilizeni." kila kitu sawasawa. 26 Yesu akamwambia aende zake 8 Mara wanafunzi hao wakatazama tena, lakini nyumbani na kumwamuru, "Usirudi kijijini!" 27 Kisha hawakumwona mtu mwingine, ila Yesu peke yake Yesu na wanafunzi wake walikwenda katika vijiji nya pamoja nao. 9 Walipokuwa wakishuka mlimali, Kaisarea Filipi. Walipokuwa njiani, Yesu aliwauliza Yesu aliwakataza wasimwambie mtu yeote mambo wanafunzi wake, "Watu wanasema mimi ni nani?" 28 waliyoyaona, mpaka Mwana wa Mtu atakapokuwa Wakamjibu, "Wengine wanasema wewe ni Yohane amefufuka kutoka wafu. 10 Basi, wakashika agizo hilo, Mbatizaji, wengine Eliya na wengine mmojawapo wa Iakini wakawa wanajadiliana wao kwa wao maana manabii." 29 Naye akawauliza, "Na ninyi je, mnasema ya kufufuka kutoka wafu. 11 Wakamwuliza Yesu, mimi ni nani?" Petro akamjibu, "Wewe ndiwe Kristo." "Mbona walimu wa Sheria wanasema kwamba ni 30 Kisha Yesu akawaonya wasimwambie mtu yeote lazima Eliya aje kwanza?" 12 Naye akawajibu, "Naam, habari zake. 31 Yesu alianza kuwfundisha wanafunzi Eliya anakuja kwanza kutayarisha yote. Hata hiyo, wake: "Ni lazima Mwana wa Mtu apatwe na mateso kwa nini basi imeandikwa katika Maandiko Matakatifu mengi na kukataliwa na wazee na makuhani wakuu kwamba Mwana wa Mtu atapatwa na mateso mengi na walimu wa Sheria. Atauawa na baada ya siku tatu na kudharauliwa? 13 Lakini nawaambieni, Eliya atafufuka." 32 Yesu aliwaambia jambo hilo waziwazi. amekwisha kuja, nao wakamtenda waliviyotaka Basi, Petro akamchukua kando, akaanza kumkemea. kama ilivyoadikwa juu yake." 14 Walipowafikia wale 33 Lakini Yesu akageuka, akawatazama wanafunzi wanafunzi wengine, waliona umati mkubwa wa watu wake, akamkemea Petro akisema, "Ondoka mbele hapo. Na baadhi ya walimu wa Sheria walikuwa yangu, Shetani! Fikira zako si za kimungu ila ni wanajadiliana nao. 15 Mara tu ule umati wa watu za kibinadamu!" 34 Kisha akauita umati wa watu ulipomwona, wote walishangaa sana, wakamkimbia pamoja na wanafunzi wake, akawaambia, "Mtu wamsalimu. 16 Yesu akawauliza, "Mnajadiliana nini yeote akitaka kuwa mfuasi wangu, lazima ajikane nao?" 17 Hapo mtu mmoja katika ule umati wa mwenyewe, auchukue msalaba wake, anifuate. watu akamjibu, "Mwalimu, nimemleta mwanangu 35 Maana mtu anayetaka kuyaokoa maisha yake kwako, ana pepo aliyemfanya kuwa bubu. 18 mwenyewe, atayapoteza, lakini mtu atakayepoteza Kila mara anapomvamia, humwangusha chini na maisha yake kwa ajili yangu na kwa ajili ya Habari kumfanya atokwe na povu kinywani, akisaga meno Njema, atayaokoa. 36 Je, kuna faida gani mtu kuupata na kuwa mkavu mwili wote. Niliwaomba wanafunzi ulimwengu wote na kuyapoteza maisha yake? 37 wako wamtoe huyo pepo lakini hawakuweza." 19 Ama mtu atatoa kitu gani badala ya maisha yake? Yesu akawaambia, "Enyi kizazi kisicho na imani! 38 Mtu yeote katika kizazi hiki kiovu na kisichomjali Nitakaa nanyi mpaka lini? Nitawavumilia mpaka Mungu anayenionea aibu mimi na mafundisho yangu, lini? Mletoni kwangu." 20 Wakampeleka. Mara tu Mwana wa Mtu atamwonea aibu mtu huyo wakati huyo pepo alipomwona Yesu, alimtia mtoto kifafa, atakapokuja katika utukufu wa Baba yake pamoja na naye mtoto akaanguka chini, akagaagaa na kutoka malaika watakatifu."

9 Yesu akaendelea kuwaambia, "Kweli nawaambieni, wako wengine papa hapa ambao hawatakufa kabla ya kuuona Ufalme wa Mungu ukija kwa enzi." 2 Baada ya siku sita, Yesu aliwachukua Petro, Yakobo na Yohane juu ya mlima mrefu peke yao. Huko, Yesu akageuka sura mbele yao, 3 mavazi

sauti, "Naamini! Lakini imani yangu haitoshi, nisaidie!" 25 Yesu alipouona umati wa watu unaongezeka upesi imbele yake, alimkemea yule pepo mchafu, "Pepo unayemfanya huyu mtoto kuwa bubu-kiziwi, nakuamuru, mtoka mtoto huyu wala usimwingie tena!" 26 Hapo huyo pepo alipaaza sauti, akamwangusha huyo mtoto chini, kisha akamtoka. Mtoto alonekana kama maiti, hata wengine walisema, "Amekufa!" 27 Lakini Yesu akamshika mkono, akamwinua, naye akasimama. 28 Yesu alipoingia nyumbani, wanafunzi wake walimwuliza kwa faragha, "Kwa nini sisi hatukuweza kumtoa?" 29 Naye akawaambia, "Pepo wa aina hii haweye kutoka isipokuwa kwa sala tu." 30 Yesu na wanafunzi wake waliondoka hapo, wakaendelea na safari kupitia wilaya ya Galilaya. Yesu hakupenda watu wajue alipokuwa, 31 kwa sababu alikuwa anawafundisha wanafunzi wake. Aliwaambia, "Mwana wa Mtu atakabidhiwa kwa watu ambaa watamuua; lakini siku ya tatu baada ya kuuawa atafufuka." 32 Wanafunzi hawakufahamu jambo hilo. Wakaogopa kumwuliza. 33 Basi, walifika Kafarnaumu. Na alipokuwa nyumbani, aliwalizwa, "Mlikuwa mnajadiliana nini njiani?" 34 Lakini wao wakanyamaza, maana njiani walikuwa wamebishana ni nani aliye mkuu kati yao. 35 Yesu akaketi chini, akawaita wale kumi na wawili, akawaambia, "Yeyote anayetaka kuwa wa kwanza lazima awe wa mwisho na kuwa mtumishi wa wote." 36 Kisha akamchukua mtoto mdogo, akamsimamisha kati yao, akamku mbatia, halafu akawaambia, 37 "Anayempokea mtoto kama huyu kwa jina langu, ananipokea mimi; na anayenipokea mimi, hanipokei mimi tu, bali anampokea yule aliyenituma." 38 Yohane akamwambia, "Mwalimu, tumemwona mtu mmoja akitoa pepo kwa kulitumia jina lako, nasi tukajaribu kumkataza kwa kuwa yeye si mmoja wetu." 39 Lakini Yesu akasema, "Msimkataze, maana hakuna mtu anayefanya muujiza kwa jina langu, na papo hapo akaweza kusema mabaya juu yangu. 40 Maana, asiyepingana nasi, yuko upande wetu. 41 Mtu yeyote atakeyewapeni kikombe cha maji ya kunywa kwa sababu ninyi ni watu wake Kristo, hakika hatakosa kupata tuzo lake. 42 "Mtu yeyote atakayemfanya mmoja wa hawa wadogo wanaoni amini atende dhambi, ingekuwa afadhalii kwa mtu huyo kufungiwa shingoni mwake jiwe kubwa la kusagia na kutupwa baharini. 43 Mkono wako ukikukosesha, ukate! Afadhalii kuingia kwenye uzima bila mkono mmoja, kuliko kuwa na mikono miwili na kwenda katika moto wa Jehanamu. (Geenna g1067) 44 Humo, wadudu wake hawafi na moto hauzimiki. 45 Na mguu wako

ukikukosesha, ukate! Afadhalii kuingia katika uzima bila mguu mmoja, kuliko kuwa na miguu yote miwili na kutupwa katika moto wa Jehanamu. (Geenna g1067) 46 Humo, wadudu wake hawafi na moto hauzimiki. 47 Na jicho lako likikukosesha, ling'oe! Afadhalii kuingia katika utawala wa Mungu ukiwa na jicho moja tu, kuliko kuwa na macho yako yote mawili na kutupwa katika moto wa Jehanamu. (Geenna g1067) 48 Humo wadudu wake hawafi, na moto hauzimiki. 49 "Maana kila mmoja atakolezwa kwa moto. 50 Chumvi ni nzuri, lakini ikipoteza ladha yake, itakolezwa na nini? Muwe na chumvi ndani yenu na kudumisha amani kati yenu."

10 Yesu alitoka hapo akaenda mkoani Yudea na hata ng'ambo ya mto Jordani. Umati wa watu ukamwendea tena, naye akawafundisha tena kama ilivyokuwa desturi yake. 2 Basi, Mafarisayo wakamwendea, na kwa kumjaribu wakamwuliza, "Je, ni halali mtu kumpa talaka mkewe?" 3 Yesu akawajibu, "Mose aliwapa maagizo gani?" 4 Nao wakasema, "Mose aliagiza mume kumpatia mkewe hati ya talaka na kumwacha." 5 Yesu akawaambia, "Mose aliwaandikia amri hiyo kwa sababu ya ugumu wa mioyo yenu. 6 Lakini tangu kuumbwa ulimwengu, Mungu aliumba mwanamume na mwanamke. 7 Hivyo mwanamume atawaacha baba yake na mama yake, ataungana na mkewe, 8 nao wawili watakuwa mwili mmoja. Kwa hiyo, wao si wawili tena bali mwili mmoja. 9 Basi, alichounganisha Mungu, binadamu asitenganganishe." 10 Walipoingia tena ndani ya nyumba, wanafunzi wake walimwuliza juu ya jambo hilo. 11 Naye akawaambia, "Anayemwacha mkewe na kuo mwininge, anazini dhidi ya mkewe. 12 Na mwanamke anayemwacha mumewe na kuolewa na mwininge anazini." 13 Watu walimpletea Yesu watoto wadogo ili awaguse, lakini wanafunzi wakawakemea. 14 Yesu alipoona hivyo, alikasirika akawaambia, "Waachenii hao watoto waje kwangu, wala msiwazuie, kwa maana Ufalme wa Mungu ni kwa ajili ya watu walio kama watoto hawa. 15 Nawaambieni kweli, mtu yeyote asiyepokea Ufalme wa Mungu kama mtoto mdogo hataingia katika Ufalme huo." 16 Kisha akawapokea watoto hao, akawakeea mikono, akawabariki. 17 Yesu alipoanza tena safari yake, mtu mmoja alimjia mbio, akapiga magoti mbele yake, akamwuliza, "Mwalimu mwema, nifanyeje ili niupate uzima wa milele?" (aiōnios g166) 18 Yesu akamjibu, "Mbona unaniita mwema? Hakuna aliye mwema ila Mungu peke yake. 19 Unazijua amri: Usizini; Usiue; Usiibe; Usitoe ushahidi wa uongo; Usidanganye; Waheshimu

baba na mama yako.” 20 Naye akamjibu, “Mwalimu, akawaambia, “Kikombe nitakachokunyuwa mtakinywa hayo yote nimeyazingatia tangu ujana wangu.” kweli, na mtabatizwa kama nitakavyobatizwa. 40 21 Yesu akamtazama, akampenda, akamwambia, Lakini ni nani atakayeketi kulia au kushoto kwangu si “Umepungukiwa na kitu kimoja: nenda ukauze vitu wajibu wangu kupanga, bali nafasi hizo watapewa ulivyo navyo, uwape maskini, nawe utakuwa na wale walio tarishiwa.” 41 Wale wanafunzi wengine hazina mbinguni; kisha njoo unifuate.” 22 Aliposikia kumi waliposikia hayo, walianza kuchukiza na hayo, alisikitika, akaenda zake akiwa na huzuni, kwa Yakobo na Yohane. 42 Yesu akawaita, akawaambia, maana alikuwa na mali nyngi. 23 Yesu akatazama “Mnajua kwamba wale wanaofikiwa kuwa watawala pande zote, akawaambia wanafunzi wake, “Jinsi gani wa mataifa huwatawala watu wao kwa mabavu, na itakavyokuwa vigumu kwa matajiri kuingia katika wakuu hao huwamiliki watu wao. 43 Lakini kwenu Ufalme wa Mungu!” 24 Wanafunzi walishangazwa isieme hivyo, ila anayetaka kuwa mkuu kati yenu, sharti na maneno yake. Yesu akawaambia tena, “Watoto awe mtumishi wenu. 44 Anayetaka kuwa wa kwanza, wangu, ni vigumu sana kuingia katika Ufalme wa sharti awe mtumishi wa wote. 45 Maana Mwana Mungu! 25 Ni rahisi zaidi ngamia kuppenya katika wa Mtu hakuja kutumikiwa, ila alikuja kutumikia, na tundu la sindano, kuliko tajiri kuingia katika Ufalme kutoa maisha yake kuwa fidia ya watu wengi.” 46 wa Mungu.” 26 Wanafunzi wake wakashangaa Basi, wakafika Yeriko, naye Yesu alipokuwa anatoka sana wakaulizana, “Ni nani basi, atakayeweza katika mji huo akiwa na wanafunzi wake pamoja na kuokoka?” 27 Yesu akawatazama, akawaambia, “Kwa umati mkubwa wa watu, kipofu mwombaji aitwaye binadamu haiwezekani, lakini kwa Mungu si hivyo, Bartimayo mwana wa Timayo alikuwa ameketi kando maana kwa Mungu mambo yote huwezekana.” 28 ya barabara. 47 Aliposikia kwamba ni Yesu wa Petro akamwambia, “Na sisi je? Tumeacha yote, Nazareti aliyekuwa anapita mahali hapo, alianza tukakufuata!” 29 Yesu akasema, “Kweli nawaambieni, kupaaza sauti, “Yesu, Mwana wa Daudi, nihurumie!” kila mtu aliyeacha nyumba, au ndugu, au dada, 48 Watu wengi walimkemea ili anyamaze, lakini au mama, au baba, au watoto au mashamba ye ye akazidi kupaaza sauti, “Mwana wa Daudi, kwa ajili yangu na kwa ajili ya Habari Njema, nihurumie!” 49 Yesu alisimama, akasema, “Mwiteni.” 30 atapokea mara mia zaidi wakati huu wa sasa nyumba, ndugu, dada, mama, watoto na mashamba moyo! Simama, anakuita.” 50 Naye akatupilia mbali pamoja na mateso; na katika wakati ujao atapokea vazi lake, akaruka juu, akamwendea Yesu. 51 Yesu uzima wa milele. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Lakini akamwuliza, “Unataka niufanyie nini?” Huyo kipofu wengi walio wa kwanza watakuwa wa mwisho, na walio wa mwisho watakuwa wa kwanza.” 32 Basi, Yesu akamwambia, “Nenda, imani yako imekuponya.” walikuwa njiani kwenda Yerusalem, na Yesu alikuwa Mara huyo kipofu akaweza kuona, akamfuata Yesu anawatangulia. Wanafunzi wake walijawa na hofu, njiani.

na watu waliofuta waliogopa. Yesu akawachukua tena kando wale kumi na wawili, akaanza kuwaambia yale yatakayompata: 33 “Sikilizeni! Tunakwenda Yerusalem, na huko Mwana wa Mtu atakabidhiwa kwa makuhani wakuu na walimu wa Sheria, nao watamhukumu auawe na kumkabidhi kwa watu wa mataifa. 34 Nao watamdhifikasi; watamtemea mate, watampiga mijeledi na kumwua. Na baada ya siku tatu atafufuka.” 35 Yakobo na Yohane, wana wa Zebedayo, walimwendea Yesu wakamwambia, “Mwalimu, tunataka utufanyie kitu tutakachokuomba.” 36 Yesu akawauliza, “Mnataka niwfanyie nini?” 37 Wakamjibu, “Uturuhusu tuketi mmoja upande wako wa kulia na mwingine upande wako wa kushoto katika utukufu wa Ufalme wako.” 38 Yesu akawaambia, “Hamjui mnachoomba! Je, mnaweza kunywa kikombe nitakachokunyuwa, au kubatizwa kama nitakavyobatizwa?” 39 Wakamjibu, “Tunaweza.” Yesu

11 Walipokuwa wanakaribia Yerusalem walifika Bethfage na Bethania, karibu na mlima wa Mizeutini. Hapo aliwatumwa wawili wa wanafunzi wake, 2 akawaambia, “Nendeni katika kijiji kilicho mbele yenu. Mtakapokuwa mnaingia humo, mtakata mwana punda amefungwa ambaye bado hajatumiwa na mtu. Mfungueni mkamle. 3 Kama mtu akiwaliza, Mboma mnafanya hivyo? Mwambieni, Bwana anamhitaji na atamrudisha hapa mara.” 4 Basi, wakaenda, wakamkuta mwana punda barabarani amefungwa mlangoni. Walipokuwa wakimfungua, 5 baadhi ya watu waliokuwa wamesimama hapo wakawauliza “Kwa nini mnafunga huyo mwana punda?” 6 Wanafunzi wakajibu kama Yesu alivyokuwa amewaambia; nao wakawaacha waende zao. 7 Wakampelekea Yesu huyo mwana punda. Wakatandika mavazi yao juu ya huyo mwana punda, na Yesu akaketi juu yake. 8

Watu wengi wakatandaza mavazi yao barabarani; mamlaka ya kufanya mambo haya?" 29 Lakini Yesu wengine wakatandaza matawi ya miti walioyoyakata akawaambia, "Nitawaulizeni swali moja; mkinijibu, na mashambani. 9 Watu wote walio tangulia na wale pia nitawaambieni ni kwa mamlaka gani ninafanya waliofuta wakapaaza sauti zao wakisema, "Hosana! mambo haya. 30 Je, mamlaka ya Yohane ya kubatiza Abarikiwe huyo ajaye kwa jina la Bwanal! 10 Ubarikiwe yalitoka mbinguni ama kwa watu? Nijibuni." 31 Ufalme ujao wa baba yetu Daudi. Hosana juu Wakaanza kujadiliana, "Tukisema, Yalitoka mbinguni, mbinguni!" 11 Yesu alilingia mjini Yerusalem akaenda atatuuliza, Basi, mbona hamkumsadiki? 32 Na moja kwa moja mpaka Hekaluni, akatazama kila tukisema, Yalitoka kwa watu..." (Walio gopa umati wa kitu kwa makini. Lakini kwa vile ilikwisha kuwa jioni, watu maana wote wali amini kwamba Yohane alikuwa akaenda Bethania pamoa na wale kumi na wawili. 12 kweli nabii.) 33 Basi, wakamijibu Yesu, "Sisi hatujui." Kesho yake, walipokuwa wanatoka Bethania, Yesu aliona njaa. 13 Basi, akaona kwa mbali mtini wenye ninafanya mambo haya kwa mamlaka gani."

majani mengi. Akauendea ili aone kama ulikuwa na tunda lolote. Alipoufikia, aliukuta bila tunda lolote ila majani matupu, kwa vile hayakuwa majira ya mtini kuzaa matunda. 14 Hapo akauambia mtini, "Tangu leo hata milele mtu ye yote asile matunda kwako." Nao wanafunzi wake walisikia maneno hayo. (aión g165) 15 Basi, wakafika Yerusalem. Yesu akaingia Hekaluni, akaanza kuwafukuza nje watu wali okuwa wana uza na kununua vitu humo ndani. Akazipindua meza za wale wali okuwa wakibadilishana fedha na viti vya wale wali okuwa waki uza njiwa. 16 Hakumruhusu mtu ye yote kupitia Hekaluni akichukua kitu. 17 Kisha akawafundisha, "Ime andikwa: Nyumba yangu itaitwa nyumba ya sala kwa ajili ya mataifa yote! Lakini ninyi mmeifanya kuwa pango la wanyang'anyi!" 18 Makuhani wakuu na walimu wa Sheria waliposikia hayo, walianza kutafuta njia ya kumwangamiza. Lakini walimwogopa kwa sababu umati wa watu ulishangazwa na mafundisho yake. 19 Ilipokuwa jioni, Yesu na wanafunzi wake waliondoka mjini. 20 Asubuhi na mapema, walipokuwa wanapita, waliuona ule mtini umenyauka wote, hata mizizi. 21 Petro aliukumbuka, akamwambia Yesu, "Mwalimu, tazama! Ule mtini ulioulaani, umenyauka!" 22 Yesu akaawaambia, "Mwaminini Mungu. 23 Nawaambieni kweli, mtu akiuambia mlima huu: Ng'oka ukajitose baharini bila kuona shaka moyoni mwake, ila akaamini kwamba mambo yote anayosema yanafanya, atafanya jambo hilo. 24 Kwa hiyo nawaambieni, mnaposali na kuomba kitu, aminini kwamba mmekipokea, nanyi mtapewa. 25 Mnaposimama kusali, sameheni kila mtu aliyewakosea chochote, ili Baba yenu aliye mbunguni awasamehe ninyi makosa yenu. 26 Lakini msipowasamehe wengine, hata Baba yenu aliye mbunguni hatawasamehe ninyi makosa yenu." 27 Basi, wakafika tena Yerusalem. Yesu alipokuwa akitembea Hekaluni, makuhani wakuu, walimu wa Sheria na wazee walimwendea, 28 wakamwuliza, "Unafanya mambo haya kwa mamlaka gani? Nani aliye kupa-

12 Yesu alianza kusema nao kwa mifano: "Mtu mmoja alilima shamba la mizabibu. Akalizungushia ukuta, na katikati yake akachimba kisima cha kusindikia divai, akajenga mnara pia. Akalikodisha shamba hilo kwa wakulima, akasafiri hadi nchi ya mbali. 2 Wakati wa mavuno, alimtuma mtumishi wake kwa wale wakulima akamletee sehemu ya mazao ya shamba lake. 3 Wale wakulima wakamkamata, wakampiga, wakamrudisha mikono mitupu. 4 Akatuma tena mtumishi mwininge; huyu wakamuumiza kichwa na kumtendea vibaya. 5 Mwenye shamba akatuma mtumishi mwininge tena, na huyo wakamuua. Wengine wengi waliotumwa, baadhi yao walipigwa, na wengi wakauawa. 6 Alibakiwa bado na mtu mmoja, yaani mwanawe mpendwa. Mwisho we akamtuma huyo akisema, Watamheshimu mwanangu. 7 Lakini hao wakulima wakaambiana, Huyu ndiye mrithi, basi, tumuuve ili urithi wake uwe wetu! 8 Kwa hiyo wakamkamata, wakamuua na kumtupa nje ya lile shamba la mizabibu. 9 "Basi, mwenye shamba atafanya nini? Atakuja kuwa angamiza hao wakulima na kulikodisha hilo shamba la mizabibu kwa watu wengine. 10 Je, hamjasoma Maandiko haya? Jiwe walilokataa waashi sasa limekuwa jiwe kuu la msingi. 11 Bwana ndiye aliye fanya jambo hili, nalo ni la ajabu sana kwetu." 12 Makuhani wakuu, walimu wa Sheria na wazee walifahamu ya kwamba mifano huo ulikuwa unawahu. Kwa hiyo walijaribu kumtia nguvuni, lakini walio gopa umati wa watu. Basi, wakamwacha wakaenda zao. 13 Basi, baadhi ya Mafarisayo na wafuasi wa kikundi cha Herode walitumwa ili wamtege Yesu kwa maneno yake. 14 Wakamwendea, wakamwambia, "Mwalimu, tunajua kwamba wewe ni mtu mwaminifu unayesema ukweli mitupu, wala humjali mtu ye yote. Wala cheo cha mtu si kitu kwako, lakini wafundisha ukweli kuhusu njia ya Mungu. Je, ni halali kulipa kodi kwa Kaisari, au la? Tulipe au tusilipe?" 15 Lakini Yesu alijua unafiki

wao, akawaambia, "Mbona mnajiaribu? Nionyesheni mwana wa Daudi? **36** Daudi mwenyewe akiongozwa sarafu." **16** Wakamwonyesha. Naye akawauliza, na Roho Mtakatifu alisema: Bwana alimwambia "Sura na chapa hii ni ya nani?" Wakamjibu, "Ni Bwana wangu: Keti upande wangu wa kulia, Mpaka ya Kaisari." **17** Basi, Yesu akawaambia, "Mpeni nitakapowaweka adui zako chini ya miguu yako." **37** Kaisari yaliyo yake Kaisari na Mungu yaliyo yake "Daudi mwenyewe anamwita Kristo Bwana. Basi, Mungu." Wakashangazwa sana naye. **18** Masadukayo Kristo atakuwaje mwanae?" Umati wa watu ulikuwa wasemao kwamba hakuna ufufuo walimwendea Yesu, ukimsikiliza kwa furaha. **38** Katika mafundisho yake, wakamwuliza, **19** "Mwalimu, Mose alituagiza hivi: Mtu Yesu alisema, "Jihadharini na walimu wa Sheria akifa na kuacha mke bila mtoto, ndugu yake lazima ambao hupenda kupitapita wamejivalia kanzu nedefu amchukue huyo mama mjane amzalie watoto ndugu na kusalimiwa na watu kwa heshima sokoni; hupenda yake marehemu. **20** Basi, kulikuwa na ndugu saba. kuketi mahali pa heshima katika masunagogi, **39** Wa kwanza alioa, akafa bila kuacha mtoto. **21** Ndugu na kuchukua nafasi za heshima katika karamu. **40** wa pili akamwoa huyo mjane, naye pia akafa bila Huwanyonya wajane huku wakijisngizia kusali sala kuacha mtoto; na ndugu watatu hali kadhalika. **22** nedefu. Siku ya hukumu watapata adhabu kali!" **41** Wote saba walikufa bila kuacha mtoto. Mwishowe Yesu alikuwa ameketi karibu na sanduku la hazina. yule mama mjane naye akafa. **23** Basi, siku watu Akawa anatazama jinsi watu wengi walivokuwa watakopofufuka, mama huyo atakuwa mke wa nani? wakitoa fedha na kuzitia katika hazina ya Hekalu. Maana wote saba walikuwa wamemwoa." **24** Yesu Matajiri wengi walitoa fedha nyangi. **42** Hapo akaja akawaambia, "Ninyi mmekosea sana, kwa sababu mama mmoja mjane maskini, akatoa sarafu mbili hamjui Maandiko Matakatifu wala nguvu ya Mungu. **25** ndogo za fedha. **43** Yesu akawaita wanafunzi wake, Maana wafu watakopofufuka, hawataoa wala kuolewa; akawaambia, "Kweli nawaambieni, huyu mama mjane watakuwa kama malaika wa mbinguni. **26** Lakini maskini ametoa zaidi kuliko wengine wote waliotia kuhusu kufufuliwa kwa wafu, je, hamjasoma kitabu fedha katika sanduku la hazina. **44** Maana wote cha Mose katika sehemu inayohusu kile kichaka walitoa kutokana na ziada ya mali zao, lakini huyu kilichokuwa kinawaka moto? Mungu alimwambia Mose, Mimi ni Mungu wa Abrahamu, Mungu wa Isaka, na Mungu wa Yakobo. **27** Basi, yeye si Mungu wa wafu, bali ni Mungu wa walio hai. Ninyi mmekosea sana!" **28** Mmojawapo wa walimu wa Sheria alifika, akasikia mabishano yao. Alipoona kwamba Yesu aliwajibu vyema, akajitokeza akamwuliza, "Katika amri zote ni ipi iliyo ya kwanza?" **29** Yesu akamjibu, "Ya kwanza ndiyo hii: Sikiliza, Israeli! Bwana Mungu wetu ndiye peke yake Bwana. **30** Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, kwa roho yako yote, kwa akili yako yote na kwa nguvu zako zote. **31** Na ya pili ndiyo hii: Mpende jirani yako kama unavyojipenda mwenyewe. Hakuna amri nytingine iliyo kuu kuliko hizi." **32** Basi, yule mwalimu wa Sheria akamwambia, "Vyema Mwalimu! Umesema kweli kwamba Mungu ni mmoja tu wala hakuna mwingine ila yeze. **33** Na ni lazima mtu kumpenda Mungu kwa moyo wote, kwa akili yote, na kwa nguvu zote, na kumpenda jirani yake kama unavyojipenda mwenyewe. Jambo hili ni muhimu zaidi kuliko dhabihu na sadaka zote za kuteketezwa." **34** Yesu alipoona kwamba huyu mtu alimjibu kwa ujasiri, akamwambia, "Wewe huko mbali na Ufalme wa Mungu." Baada ya hayo, hakuna mtu aliyethubutu tena kumwuliza kitu. **35** Wakati Yesu alipokuwa akifundisha Hekaluni, aliuliza, "Mbona walimu wa Sheria wanasema ya kwamba Kristo ni

13 Yesu alipokuwa anatoka Hekaluni, mmoja wa wanafunzi wake alimwambia, "Mwalimu, tazama jinsi mawe haya na majengo haya yalivyo ya ajabu!" **2** Yesu akamwambia, "Je, unayaona majengo haya makubwa? Hakuna hata jiwe moja litakalosalia juu ya lingine; kila kitu kitabomolewa." **3** Yesu alipokuwa ameketi juu ya mlima wa Mizeituni akiielekea Hekalu, Petro, Yakobo, Yohane na Andrea wakamwuliza kwa faragha, **4** "Twambie mambo haya yatatukia lini? Ni ishara gani itakayoonesha kwamba mambo haya karibu yatimizwe?" **5** Yesu akaanza kuwaambia, "Jihadharini msije mkadanganya na mtu. **6** Maana wengi watakuja wakilitumia jina langu, wakisema, Mimi ndiye! nao watawapotosha watu wengi. **7** Mtakaposikia juu ya vita na fununu za vita, msifadhaike. Mambo hayo lazima yatokee, lakini mwisho wenyeve ungali bado. **8** Taifa moja litapigana na taifa lingine; utawala mmoja utapigana na utawala mwingine; kila mahali kutakuwa na mitetemeko ya ardhi na njaa. Mambo haya ni kama tu maumivu ya kwanza ya kujifungua mtoto. **9** "Lakini ninyi jihadharini. Maana watu watawapelekeni mahakamani, na kuwapigeni katika masunagogi. Mtapelekwa mbele ya watawala na wafalme kwa sababu yangu ili mpate kunishuhudia

kwo. 10 Lakini lazima kwanza Habari Njema madaraka, kila mmoja na kazi yake; akamwambia ihubiriwe kwa mataifa yote. 11 Nao watakapowatieni mlinzi wa mlango awe macho. 35 Kesheni, basi, kwa nguvuni na kuwapeleka mahakamani, msiwe na maana hamjui mwenye nyumba atarudi lini; huenda wasiwasiju ya yale mtakayosema; saa ile itakapofika, ikawa jioni, usiku wa manane, alfajiri au asubuhi. 36 Semeni chochole mtakachopewa, maana si ninyi Kesheni ili akija ghafla asije akawakuta mmelala. 37 mtakaosema, bali Roho Mtakatifu. 12 Ndugu atamsaliti mwanae; watoto watawashambulia wazazi wao na kuwaua. 13 Watu wote watawachukieni ninyi kwa sababu ya jina langu. Lakini atakayevumilia mpaka mwisho ndiye atakayeokolewa. 14 "Mtakapoona Chukizo Haribifu limesimama mahali ambapo si pake, (msomaji na atambue maana yake!) Hapo watu walioko Yudea wakimbili milimani. 15 Mtu aliye juu ya paa la nyumba asishuke kuingia nyumbani mwake kuchukua kitu. 16 Aliye shambani asirudi nyuma kuchukua vazi lake. 17 Ole wao waja wazito na wanaonyonyesha siku hizo! 18 Ombeni ili mambo hayo yasitukie nyakati za baridi. 19 Maana wakati huo kutakuwa na dhiki ambayo hajatokea tangu Mungu alipoumba ulimwengu mpaka leo, wala haitatokea tena. 20 Kama Bwana asingepunguza siku hizo, hakuna binadamu ambaye angeokolewa. Lakini kwa ajili ya wateule wake, Bwana amezipunguza siku hizo. 21 "Basi mtu akiwaambieni, Tazama, Kristo yupo hapo! au Yupo pale! msimsadiki. 22 Maana watatokea kina Kristo wa uongo na manabii wa uongo, watafanya ishara na maajabu, ili kuwapotosha wateule wa Mungu, kama ikiwezekana. 23 Lakini ninyi jihadharini. Mimi nimewaambieni mambo yote kabla hayajatokea. 24 "Basi, siku hizo baada ya dhiki hiyo, jua litatiwa giza na mwezi hautaangaza. 25 Nyota zitaanguka kutoka angani, na nguvu za mbingu zitatikiswa. 26 Hapo watamwona Mwana wa Mtu akija katika mawingu kwa nguvu nyingi na utukufu. 27 Kisha atawatuma malaika wake; atawakusanya wateule wake kutoka pande zote nne za dunia, kutoka mwisho wa dunia mpaka mwisho wa mbingu. 28 "Kwa mtini jifunzeni mfano huu: Mara tu matawi yake yanapoanza kuwa laini na kuchanua majani, mnajua kwamba wakati wa kiangazi umekaribia. 29 Hali kadhalika nanyi mtakapoona mambo hayo yakitendeka, jueni kwamba Mwana wa Mtu yuko karibu sana. 30 Nawaambieni kweli, kizazi hiki hakitapita kabla ya mambo hayo yote kutukia. 31 Mbingu na dunia zitapita, lakini maneno yangu hayatapita kamwe. 32 "Lakini hakuna mtu ajuaye siku au saa hiyo itakuja lini; wala malaika wa mbinguni, wala Mwana; Baba peke yake ndiye ajuaye. 33 Muwe waangalifu na kesheni, maana hamjui wakati huo utafika lini. 34 Itakuwa kama mtu anayeondoka nyumbani kwenda safari akiwaachia watumishi wake Ninayaambieni ninyi, nawaambia wote: Kesheni!"

14 Ilikuwa siku mbili tu kabla ya sikukuu ya Pasaka na ya Mikate Isiyotiwa Chachu. Makuhani wakuu na walimu wa Sheria walikuwa wakitafuta njia ya kumtia Yesu nguvuni kwa hila wamuue. 2 Lakini walisema, "Tusimtie nguvuni wakati wa sikukuu, watu wasije wakafanya ghasia." 3 Yesu alikuwa Bethania, nyumbani kwa Simoni, Mkoma. Alipokuwa mezani kula chakula, mama mmoja aliyekuwa na chupa ya alabasta yenye marashi ya nardo safi ya thamani kubwa alikuja, akaivunja hiyo chupa, akammiminia Yesu marashi hayo kichwani. 4 Baadhi ya watu waliokuwa hapo walikasirika wakajisemea, "Kwa nini kupoteza ovyo marashi haya? 5 Yangaliweza kuuzwa kwa fedha kiasi cha denari mia tatu, wakapewa maskini!" Wakamkemea huyo mama. 6 Lakini Yesu akawaambia, "Mwachenii; kwa nini mnamsumbua? Amenitendea jambo jema. 7 Maskini mnao daima pamoja nanyi; mnaweweza kuwasaidia wakati wowote mnaopenda. Lakini mimi sitakuwapo pamoja nanyi daima. 8 Yeye amefanya alivyoweza; ameupaka mwili wangu marashi kuutayarisha kwa maziko. 9 Nawaambieni kweli, popote ulimwenguni Habari Njema itakapohubiriwa, kitendo hiki alichofanya kitatajwa kwa ajili ya kumkumbuka." 10 Kisha Yuda Iskarioti, mmoja wa wale kumi na wawili, alienda kwa makuhani wakuu ili kumsaliti Yesu. 11 Makuhani wakuu waliposikia habari hiyo, walifurahi, wakaahidi kumpa fedha. Basi, Yuda akaanza kutafuta nafasi ya kumsaliti Yesu. 12 Siku ya kwanza ya sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu, wakati ambapo mwana kondoo wa Pasaka huchinjwa, wanafunzi wake walimwuliza, "Wataka tkuandalie wapi karamu ya Pasaka?" 13 Basi Yesu akawatuma wawili wa wanafunzi wake akiwaambia, "Nendeni mjini, nanyi mtakutana na mtu anayebeba mtungi wa maji. Mfuateni 14 mpaka katika nyumba atakayoingia, mkamwambie mwenye nyumba, Mwalimu anasema: wapi chumba changu ambamo nitakula Pasaka pamoja na wanafunzi wangu? 15 Naye atawaonyesha chumba kikubwa ghorofani kilichotayarishwa na kupambwa. Tuandalieni humo." 16 Wanafunzi wakaondoka, wakaenda mjini, wakakuta kila kitu sawa kama Yesu alivyokuwa amewaambia. Wakaandaa karamu ya Pasaka. 17 Ilipokuwa jioni, Yesu alifika pamoja na wanafunzi wake

kumi na wawili. 18 Walipokuwa mezani wakila, Yesu wamelala. Macho yao yalikuwa yamebanwa na alisema, "Kweli nawaambieni, mmoja wenu anayekula usingizi. Hawakujua la kumjibu. 41 Alipowajia mara ya pamoja nami, atanisaliti." 19 Hapo wanafunzi wake tatu aliwaambia, "Mnalala bado na kupumzika? Sasa wakaanza kuhuzunika, wakamwuliza mmojammoja, imetosha! Saa imefika! Mwana wa Mtu anakabidhiwa "Je, ni mimi?" 20 Yesu akawaambia, "Ni mmoja kwa watu waovu. 42 Amkeni, twendeni zetu. Tazameni, wenu ninyi kumi na wawili, anayechovya mkate yule atakayenisaliti amekaribia." 43 Yesu alipokuwa pamoja nami katika bakuli. 21 Kweli Mwana wa bado anasema, Yuda, mmoja wa wale kumi na wawili, Mtu anakwenda zake kama Maandiko Matakatifu akafika pamoja na umati wa watu wenye mapanga yanavyosema juu yake; lakini, ole wake mtu yule na marungu. Watu hao walikuwa wametumwa na anayemsaliti Mwana wa Mtu! Ingaliwa afadhali makuhani wakuu, walimu wa Sheria na wazee. kwa mtu huyo kama hangalizaliwa!" 22 Walipokuwa 44 Msaliti Yuda alikuwa amewapa ishara: "Yule wanakula, Yesu alitwaa mkate, akashukuru, akaumega nitakayembus ndiye; mkamateni, mkampeleke chini na kuwapa wanafunzi wake akisema, "Twaeni; ya ulinzi." 45 Yuda alipofika tu, alimwendea Yesu moja huu ni mwili wangu." 23 Kisha akitwaa kikombe, kwa moja, akasema, "Mwalimu!" Kisha akambusu. akamshukuru Mungu, akawapa; nao wote wakanywa 46 Basi, hao watu wakamkamata Yesu, wakamtia katika kikombe hicho. 24 Akawaambia, "Hii ni nguvuni. 47 Mmoja wa wale waliokuwa wamesimama damu yangu inayothibitisha agano la Mungu, damu hapo pamoja na Yesu akauchomoa upanga wake, inayomwagua kwa ajili ya watu wengi. 25 Kweli akampiga mtumishi wa Kuhani Mkuu, akamkata sikio. nawaambieni, sitakunywa tena divai ya zabibu mpaka 48 Yesu akawaambia, "Je, mmekuja na mapanga siku ile nitakapoinywa upya katika Ufalme wa Mungu." na marungu kunikamata kana kwamba mimi ni 26 Kisha wakaimba wimbo, wakaondoka, wakaenda mnyang'anyi? 49 Kila siku nilikuwa pamoja nanyi katika mlima wa Mizeituni. 27 Yesu akawaambia nikifundisha Hekaluni, wala hamkunikamata. Lakini wanafunzi wake, "Ninyi nyote mitakuwa na mashaka sasa lazima Maandiko Matakatifu yatimie." 50 Hapo nami; maana Maandiko Matakatifu yasema: Nitampiga wanafunzi wote wakamwacha, wakakimbia. 51 mchungaji nao kondoo watatawanyika. 28 Lakini Kulikuwa na kijana mmoja aliyekuwa anamfuata Yesu nikisha fufuka, nitawatangulieni kule Galilaya." 29 akiwa ameava shuka. Nao wakajaribu kumkamata. Petro akamwambia "Hata kama wote watakuwa 52 Lakini ye ye akaponyoka, akaichilia ile shuka, na mashaka nawe na kukuacha, mimi sitakukana akakimbia uchi. 53 Basi, wakampeleka Yesu kwa kamwe!" 30 Yesu akamwambia, "Kweli nakwambia, Kuhani Mkuu ambapo makuhani wakuu wote, wazee usiku huu, kabla jogoo hajawika mara mbili, utanikana na walimu wa Sheria walikuwa wamekutanika. 54 mara tatu." 31 Lakini Petro akasisitiza, "Hata kama Petro alimfuata Yesu kwa mbali, akaingia ndani ni lazima nife pamoja nawe, sitakuacha kamwe." ya ya wa Kuhani Mkuu, akaketi pamoja na walini Wanafunzi wote pia wakasema vivyo hivyo. 32 akiota moto. 55 Makuhani wakuu na Baraza lote Basi, wakafika katika bustani iitwayo Gethsemane. wakatafuta ushahidi wa kumshtaki Yesu wapate Yesu akawaambia wanafunzi wake, "Kaeni hapa kumwua, lakini hawakupata. 56 Watu wengi walitoa wakati mimi nasali." 33 Kisha akawachukua Petro, ushahidi wa uongo juu ya Yesu, lakini ushahidi wao Yakobo na Yohane; akaanza kufadhaika sana na haukupatana. 57 Kisha wengine walismimama, wakatoa kuhangaika. 34 Akawaambia, "Nina huzuni kubwa ushahidi wa uongo wakisema: 58 "Tulimsikia mtu moyoni hata karibu kufa. Kaeni hapa mkeshe." 35 huyu akisema, Nitaliharibu Hekalu hili lililojengwa kwa Akaenda mbele kidogo, akajitupa chini kifudifudi, mikono, na kwa siku tatu nitajenga lingine lisilojengwa akasali kwamba, kama ingewezeekana, asiipitie saa kwa mikono." 59 Lakini hata hivyo, ushahidi wao hiyo ya mateso. 36 Akasema, "Baba yangu, kwako haukupatana. 60 Basi, Kuhani Mkuu akasimama mambo yote yanawezekana. Uniondolee kikombe katikati yao, akamwuliza Yesu, "Je, hujibu neno? hiki; lakini isiwe kama nitakavyo mimi, bali utakavyo Watu hawa wanashuhudia nini dhidi yako?" 61 wewe." 37 Kisha akarudi kwa wanafunzi wale Lakini ye ye akakaa kimya; hakusema hata neno watatu, akawakuta wamelala. Basi, akamwuliza Petro, moja. Kuhani Mkuu akamwuliza tena, "Je, wewe "Simoni, je umelala? Hukuveza kukesha hata saa ndiye Kristo, Mwana wa Mungu Mtukufu?" 62 Yesu moja?" 38 Kisha akawaambia, "Kesheni na kusali ili akajibu, "Naam, mimi ndiye. Tena, mtamwona Mwana msije mkaingia katika majoribu. Roho i radhi, lakini wa Mtu amekaa upande wa kulia wa Wenyewezi, mwili ni dhaifu." 39 Akaenda kusali tena akirudia akija katika mawingu ya mbinguni." 63 Hapo Kuhani maneno yaleyale. 40 Kisha akarudi tena, akawakuta Mkuu akararua joho lake, akasema, "Tuna haja

gani tena ya mashahidi? 64 Mmesikia kufuru Lakini wao wakazidi kupaaza sauti, "Msulubishe!" 15 yake! Ninyi mwaonaje?" Wote wakaamua kwamba Pilato alitaka kuuridhisha huo umati wa watu; basi, anastahili kuuawa. 65 Basi, baadhi yao wakaanza akamwachilia Baraba kutoka gerezani. Akaamuru kumtemea mate, wakamfunika uso, wakampiga na Yesu apigwe viboko, kisha akamtoa asulubiwe. 16 kumwambia, "Bashiri ni nani aliyeupigal" Hata Kisha askari walimpeleka Yesu ndani ukumbini, katika watumishi wakamchukua, wakampiga makozi. 66 ikulu, wakakusanya kikosi kizima cha askari. 17 Petro alipokuwa bado chini ukumbini, mmoja wa Wakamvika vazi la rangi ya zambarau, wakasokota wajakazi wa kuhani Mkuu alikuja. 67 Alipomwona taji ya miiba, wakamwekea kichwani. 18 Wakaanza Petro akiota moto, alimtazama, akamwambia, "Hata kumsalimu, "Shikamoo Mfalme wa Wayahudi!" 19 wewe ulikuwa pamoja na Yesu Mnazareti." 68 Lakini Wakampiga kichwani kwa mwanzo, wakamtemea Petro akakana, "Sijui, wala sielewi unayosema!" mate; wakampigia magoti na kumsujudia. 20 Baada Kisha Petro akaondoka, akaenda nje uani. Hapo ya kumdhihaki, walimvua ilee joho, wakamvika jogoo akawika. 69 Yule mijakazi alipomwona tena nguo zake, kisha wakampeleka kumsulubisha. 21 Petro, akaanza tena kuwaambia watu waliokuwa Walipokuwa njiani, walikutana na mtu mmoja aitwaye wamesimama hapo, "Mtu huyu ni mmoja wao." 70 Simoni, mwenyeji wa Kurene. Yeye alikuwa baba wa Petro akakana tena. Baadaye kidogo, watu waliokuwa Aleksanda na Rufo, na wakati huo alikuwa akitoka wamesimama hapo wakamwambia Petro, "Hakika shambani. Basi, wakamlazimisha auchukue msalaba wewe ni mmoja wao, maana wewe ni Mgamilaya." wa Yesu. 22 Kisha wakampeleka Yesu mpaka mahali 71 Lakini Petro akaanza kulaani na kuapa akisema, palipoitwa Golgotha, maana yake, "Mahali pa Fuvu "Mimi simjui mtu huyu mnayesema habari zake." la Kichwa." 23 Wakampa divai iliyochanganywa 72 Hapo jogoo akawika mara ya pili. Basi, Petro, akakumbuka jinsi Yesu alivyokuwa amemwambia: "Kabla jogoo hajawika mara mbili, utanikana mara kuyapigia kura waamue nani angepata nini. 25 Ilikuwa tatu." Petro akabubujika machozi.

15 Kulipopambazuka, makuhani wakuu walifanya shauri pamoja na wazee, walimu wa Sheria na Baraza lote, wakamfunga Yesu pingi, wakampeleka na kumkabidhi kwa Pilato. 2 Pilato akamwuliza Yesu, "Je, wewe ni mfalme wa Wayahudi?" Yesu akajibu, "Wewe umesema." 3 Makuhani wakuu wakamshtaki Yesu mambo mengi. 4 Pilato akamwuliza tena Yesu, "Je, hujibu neno? Tazama wanavyotoa mashtaka mengi juu yako." 5 Lakini Yesu hakujibu neno, hata pilato akashangaa. 6 Kila wakati wa sikukuu ya Pasaka, Pilato alikuwa na desturi ya kuwafungulia mfungwa mmoja waliyemtaka. 7 Basi, kulikuwa na mtu mmoja aitwaye Baraba, ambaye alikuwa amefungwa pamoja na waasi wengine kwa kusababisha uasi na mauaji. 8 Watu wengi wakamwendea Pilato wakamwomba awafanyie kama kawaida yake. 9 Pilato akawauliza, "Je, mwataka niwafungulieni Mfalme wa Wayahudi?" 10 Alisema hivyo kwa sababu alijua wazi kwamba makuhani wakuu walimkabidhi Yesu kwake kwa sababu ya wivu. 11 Lakini makuhani wakuu wakawachochaea watu wamwombe Pilato awafungulie Baraba. 12 Pilato akawauliza tena, "Basi, sasa mwataka nifanye nini na mtu huyu mnayemwita Mfalme wa Wayahudi?" 13 Watu wote wakapaaza sauti tena: "Msulubishe!" 14 Lakini Pilato akawauliza, "Kwa nini! Amefanya kosa gani?"

Lakini wao wakazidi kupaaza sauti, "Msulubishe!" 15 Pilato alitaka kuuridhisha huo umati wa watu; basi, anastahili kuuawa. 16 Basi, baadhi yao wakaanza akamwachilia Baraba kutoka gerezani. Akaamuru kumtemea mate, wakamfunika uso, wakampiga na Yesu apigwe viboko, kisha akamtoa asulubiwe. 17 Kisha askari walimpeleka Yesu ndani ukumbini, katika watumishi wakamchukua, wakampiga makozi. 18 ikulu, wakakusanya kikosi kizima cha askari. 19 Wakamvika vazi la rangi ya zambarau, wakasokota wajakazi wa kuhani Mkuu alikuja. 20 Taji ya miiba, wakamwekea kichwani. 21 Wakaanza Petro akiota moto, alimtazama, akamwambia, "Hata kumsalimu, "Shikamoo Mfalme wa Wayahudi!" 22 mate; wakampigia magoti na kumsujudia. 23 Baada Kisha Petro akaondoka, akaenda nje uani. Hapo ya kumdhihaki, walimvua ilee joho, wakamvika jogoo akawika. 24 Petro, akaanza tena kuwaambia watu waliokuwa Walipokuwa njiani, walikutana na mtu mmoja aitwaye wamesimama hapo, "Mtu huyu ni mmoja wao." 25 Simoni, mwenyeji wa Kurene. Yeye alikuwa baba wa Petro akakana tena. Baadaye kidogo, watu waliokuwa Aleksanda na Rufo, na wakati huo alikuwa akitoka wamesimama hapo wakamwambia Petro, "Hakika shambani. Basi, wakamlazimisha auchukue msalaba wewe ni mmoja wao, maana wewe ni Mgamilaya." wa Yesu. 26 Lakini wakampeleka Yesu mpaka mahali 26 Na mshtaka wake ulikuwa umeandikwa: "Mfalme wa Wayahudi." 27 Pamoja naye waliwasulubisha wanyang'anyi wawili, mmoja upande wake wa kulia na mwengine upande wake wa kushoto. 28 Hapo yakatimia Maandiko Matakatifu yanayosema, "Aliwekwa kundi moja na waovu." 29 Watu waliokuwa wanapita mahali hapo walimtukana, wakitikisa vichwa vyao na kusema, "Aha! Wewe mwenye kuvunja Hekalu na kulijenga kwa siku tatu! 30 Sasa, shuka msalabani ujiokoe mwenywewi!" 31 Nao makuhani wakuu pamoja na walimu wa Sheria walimdhihaki wakisema, "Aliwaokoa wengine, lakini kujiooka mwenywewe hawezni! 32 Eti yeye ni Kristo, Mfalme wa Israeli! Basi, na ashuke msalabani ili tuone na kuamini." Hata watu wale waliosulubiwa pamoja naye walimtukana. 33 Tangu saa sita mchana mpaka saa tisa kulikuwa giza nchini kote. 34 Saa tisa alasiri Yesu akalia kwa sauti kubwa, "Eloi, Eloi, lema sabakthani?" Maana yake, "Mungu wangu, Mungu wangu, mbona umeniachana?" 35 35 Baadhi ya watu waliosimama pale waliposikia hivyo, walisema, "Sikiliza! Anamwita Eliya!" 36 Mtu mmoja akakimbia, akachovya sifongo katika siki, akaiweka juu ya mwanzo, akampa anywe akisema, "Hebu tuone kama Eliya atakuja kumteremsha msalabani!" 37 Yesu akapaaaza sauti kubwa, akakata roho. 38 Basi, pazia la Hekalu likapasuka vipande viwili toka juu mpaka chini. 39 Jemadari mmoja aliyekuwa

amesimama mbele yake aliona jinsi Yesu alivyolia akawajulisha wale walikuwa pamoja na Yesu, na kwa sauti na kukata roho, akasema, "Kweli mtu wakati huo walikuwa wanaomboleza na kulia. 11 huyu alikuwa Mwana wa Mungu!" 40 Walikuwako pia Lakini waliposikia ya kwamba Yesu yu hai na kwamba wanawake waliotazama kwa mbali, mionganii mwao Maria Magdalene amemwona, hawakuamini. 12 akiwa Maria toka mji wa Magdala, Salome, na Maria Baadaye Yesu aliwatokea wanafunzi wawili akiwa na mama wa kina Yakobo mdogo na Yose. 41 Hawa sura nyingine. Wanafunzi hao walikuwa wanakwenda walimfuata Yesu alipokuwa Galilaya na kumtumikia. shambani. 13 Nao pia wakaenda wakawaambia Kulikuwa na wanawake wengine wengi walikuja wenzao. Hata hivyo hawakuamini. 14 Mwishowe, Yesu Yerusalemu pamoja naye. 42 Wakati wa jioni ulikuwa aliwatokea wanafunzi kumi na mmoja walipokuwa umekwisha fika. Hiyo ilikuwa siku ya Maandalio, yaani pamoja mezani. Akawakemea sana kwa sababu ya siku inayotangulia Sabato. 43 Hapo akaja Yosefu kutoamini kwao na ukaidi wao, maana hawakuwaamini mwenyeji wa Armathaya, mijumbe wa Baraza Kuu, bila uoga, akaomba apewe mwili wa Yesu. 44 Pilato na kubatizwa ataokolewa; asiyeamini atahukumiwa. 17 alishangaa kusikia kwamba Yesu alikuwa amekwisha Na ishara hizi zitaandamana na wale wanaoamini: kwa kufa. Basi, akamwita jemadari, akamwuliza kama jina langu watatoo pepo na watasema kwa lugha mpya. Yesu alikuwa amekufa kitambo. 45 Pilato alipoarifiwa 18 Wakishika nyoka au wakinywa kitu chochote chenyne na huyo jemadari kwamba Yesu alikuwa amekwisha sumu, hakitawadhuru. Watawawekea wagonjwa kufa, akamruhusu Yosefu auchukue mwili wake. 46 mikono, nao watapona." 19 Basi, Bwana Yesu Hapo Yosefu akanunua sanda ya kitani, akauteremsha alipokwisha sema nao, akachukuliwa mbinguni, chini huo mwili, akauzungushia sanda. Akauweka akaketi upande wa kulia wa Mungu. 20 Wanafunzi katika kaburi lililokuwa limechongwa mwambani, wakaenda wakihubiri kila mahali. Bwana akafanya kisha akavingirisha jiwe kubwa mbele ya mlango. 47 kazi pamoja nao na kuimarisha ujumbe huo kwa Nao Maria Magdalene na Maria mama yake Yose ishara zilizoandamana nao. walipaona hapo alipolazwa.

16 Baada ya siku ya Sabato, Maria Magdalene,

Salome na Maria mama yake Yakobo walinunua manukato ili wakaupake mwili wa Yesu. 2 Basi, alfajiri na mapema siku ya Jumapili, juu lilipoanza kuchomoza, walienda kaburini. 3 Nao wakawa wanaambiana, "Nani atakayetuondolea lile jiwe mlangoni mwa kaburi?" 4 Lakini walipotazama, waliona jiwe limekwisha ondolewa. (Nalo lilikuwa kubwa mno.) 5 Walipoingia kaburini, walimwona kijana mmoja aliyeavaa vazi jeupe, ameketi upande wa kulia; wakashangaa sana. 6 Lakini huyo kijana akawaambia, "Msishangae. Mhamtafuta Yesu wa Nazareti aliyesulubiwa. Amefufuka, hayumo hapa. Tazameni mahali walipokuwa wamemlaza. 7 Nendeni mkawaambie wanafunzi wake pamoja na Petro ya kwamba anawatangulieni kule Galilaya. Huko mtamwona kama alivyowaambieni." 8 Basi, wakatoka pale kaburini mbio, maana walitetemeka kwa hofu na kushangaa. Hawakumwambia mtu ye yote kitu, kwa sababu waligopa mno. 9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Yesu alipofufuka mapema Jumapili, alijionyesha kwanza kwa Maria Magdalene, ambaye Yesu alikuwa amemtoea pepo saba. 10 Maria Magdalene akaenda,

Luka

1 Mheshimiwa Theofilo: Watu wengi wamejitahidi kuandika juu ya mambo yale yaliyotendeka kati yetu. **2** Waliandika kama tulivoyelezwa na wale walioyaona kwa macho yao tangu mwanzo, na waliotangaza ujumbe huo. **3** Inafaa nami pia, Mheshimiwa, baada ya kuchunguza kwa makini mambo yote tangu mwanzo, nikuandikie kwa mpango, **4** ili nawe uweze kujionea mwenyewe ukweli wa mambo yale uliyofundishwa. **5** Wakati Herode alipokuwa mfalme wa Yudea, kulikuwa na kuhani mmoja jina lake Zakaria, wa kikundi cha Abia. Mke wake alikuwa anaitwa Elisabeti, naye alikuwa wa ukoo wa kuhani Aroni. **6** Wote wawili walikuwa wanyofu mbele ya Mungu, wakiishi kwa kufuata amri na maagizo yote ya Bwana bila lawama. **7** Lakini hawakuwa wamejaliwa watoto kwa vile Elisabeti alikuwa tasa, nao wote wawili walikuwa wazee sana. **8** Siku moja, ilipokuwa zamu yake ya kutoa huduma ya ukuhani mbele ya Mungu, **9** Zakariya alichaguliwa kwa kura, kama ilivyokuwa desturi, kuingia hekaluni ili afukize ubani. **10** Watu, umati mkubwa, walikuwa wamekusanyika nje wanwasali wakati huo wa kufukiza ubani. **11** Malaika wa Bwana akamtokea humo ndani, akasimama upande wa kulia wa madhabahu ya kufukizia ubani. **12** Zakariya alipomwona alifadhaika, hofu ikamwingia. **13** Lakini malaika akamwambia, "Zakariya, usiogope, kwa maana sala yako imesikilizwa, na Elisabeti mkeo atakuzalia mtoto wa kiume, nawe utampa jina Yohane. **14** Utakuwa na furaha kubwa na watu wengi watashangilia kwa sababu ya kuzaliwa kwake. **15** Atakuwa mkuu mbele ya Bwana. Hatakunyuwa divai wala kileo, atajazwa Roho Mtakatifu tangu tumboni mwa mama yake. **16** Atawaelekeza wengi wa watu wa Israeli kwa Bwana Mungu wao. **17** Atamtangulia Bwana akiongozwa na nguvu na roho kama Eliya. Atawapatanisha kina baba na watoto wao; atawafanya wasiotii wawe na fikira za uadilifu, na hivyo amtayarishie Bwana watu wake." **18** Zakariya akamwambia huyo malaika, "Ni kitu gani kitakachonihakikishia jambo hilo? Mimi ni mzee, hali kadhalika na mke wangu." **19** Malaika akamjibu, "Mimi ni Gabrieli, nisimamaye mbele ya Mungu, na nimetumwa niseme nawe, nikuletee hii habari njema. **20** Sikiliza, utakuwa bubu kwa sababu huyasadiki haya maneno yatakayotimia kwa wakati wake. Hutawenza kusema mpaka hayo niliyokuambia yatakapotimia." **21** Wakati huo, wale watu walikuwa

wanamngoja Zakariya huku wakishangaa juu ya kukawia kwake Hekaluni. **22** Alipotoka nje, hakuweza kusema nao. Ikawa dhahiri kwao kwamba alikuwa ameona maono Hekaluni. Lakini akawa anawapa ishara kwa mikono, akabaki bubu. **23** Zamu yake ya kuhudumu ilipokwisha, alirudi nyumbani. **24** Baadaye Elisabeti mkewe akapata mimba. Akajificha nyumbani kwa muda wa miezi mitano, akisema: **25** "Hivi ndivyo alivyonitendea Bwana; ameniangalia na kuniondolea aibu niliyokuwa nayo mbele ya watu." **26** Mnamo mwezi wa sita, malaika Gabrieli alitumwa na Mungu aende kwenye mji uitwao Nazareti huko Galilaya, **27** kwa msichana mmoja aitwaye Maria, mchumba wa mtu mmoja jina lake Yosefu, wa ukoo wa Daudi. **28** Malaika akamwenda, akamwambia, "Salamu Maria! Umejaliwa neema nyingi! Bwana yu pamoja nawe." **29** Maria aliposikia maneno hayo alifadhaika sana, akawaza: maneno haya yanamaanisha nini? **30** Malaika akamwambia, "Usiogope Maria, kwa maana Mungu amekujalia neema. **31** Utachukua mimba, utamzaa mtoto wa kiume na utampa jina Yesu. **32** Yeye atakuwa mkuu na ataitwa Mwana wa Mungu Mkuu. Bwana Mungu atampa kiti cha mfalme Daudi, babu yake. **33** Kwa hivyo atautawala ukoo wa Yakobo milele, na ufalme wake hautakuwa na mwisho." (aiōn 9165) **34** Maria akamjibu, "Yatawezekanje hayo, hali mimi ni bikira?" **35** Malaika akamjibu, "Roho Mtakatifu atakushukia, na uwezo wake Mungu Mkuu utakujia kama kivuli; kwa sababu hiyo, mtoto atakayezaliwa ataitwa Mtakatifu, Mwana wa Mungu. **36** Ujue pia kwamba hata Elisabeti, jamaa yako, naye amepata mimba ingawa ni mzee, na sasa ni mwezi wa sita kwake ye ye ambaye watu walimfahamu kuwa tasa. **37** Kwa maana hakuna jambo lisilowezekana kwa Mungu." **38** Maria akasema, "Mimi ni mtumishi wa Bwana, nitendewe kama uliyosema." Kisha yule malaika akaenda zake. **39** Siku kadhaa baadaye, Maria alifunga safari akaenda kwa haraka hadi mji mmoja ulioko katika milima ya Yuda. **40** Huko, alingia katika nyumba ya Zakariya, akamsalimu Elisabeti. **41** Mara tu Elisabeti aliposikia sauti ya Maria, mtoto mchanga tumboni mwake Elisabeti akaruka. Naye Elisabeti akajazwa Roho Mtakatifu, **42** akasema kwa sauti kubwa, "Umebarikiwa kuliko wanawake wote, naye utakayemzaa amebarikiwa. **43** Mimi ni nani hata mama wa Bwana wangu afike kwangu? **44** Nakwambia, mara tu niliposikia sauti yako, mtoto mchanga tumboni mwangu aliruka kwa furaha. **45** Heri yako wewe uliyesadiki kwamba yatatimia yale Bwana aliyokwambia." **46** Naye Maria akasema, **47** "Moyo wangu wamtukuza Bwana, roho yangu

inafurahi kwa sababu ya Mungu Mwokozi wangu. 77 kuwatangazia watu kwamba wataokolewa kwa 48 Kwa kuwa amemwangalia kwa huruma mtumishi kuondolewa dhambi zao. 78 Mungu wetu ni mpole na wake mnyenyeketu. Hivyo tangu sasa watu wote mwenye huruma. Atasababisha pambazuko angavu wataniita mwenye heri. 49 Kwa kuwa Mwenyezi la ukombozi litujie kutoka juu, 79 na kuwaangazia Mungu amenitendea makuu, jina lake ni takatifu. wote wanaokaa katika giza kuu la kifo, aongoze hatua 50 Huruma yake kwa watu wanaomcha hudumu zetu katika njia ya amani.” 80 Mtoto akakua, akapata kizazi hata kizazi. 51 Amefanya mambo makuu nguvu rohoni. Alikaa jangwani mpaka alipojionyesha kwa mkono wake: amewatawanya wenye kiburi rasmi kwa watu wa Israeli.

katika mawazo ya miyo yao; 52 amewashusha wenyewe nguvu kutoka vitu vyao vya enzi, akawakweza wanyenyeketu. 53 Wenye njaa amewashibisha mema, matajiri amewaacha waende mikono mitupu. 54 Amemsaidia Israeli mtumishi wake, akikumbuka huruma yake. 55 Kama alivyowaahidia wazee wetu Abrahamu na wazawa wake hata milele.” (aiōn g165) 56 Maria alikaa na Elisabeti kwa muda upatao miezi mitatu, halafu akarudi nyumbani kwake. 57 Wakati wa kujifungua kwake Elisabeti ulifika, akajifungua mtoto wa kiume. 58 Jirani na watu wa jamaa yake walipopata habari kwamba Bwana amemwonea huruma kubwa, walifurahi pamoja naye. 59 Halafu siku ya nane walifika kumtahiri mtoto, wakataka kumpa jina la baba yake, Zakariya. 60 Lakini mama yake akasema, “La, sivyo, bali ataitwa Yohane.” 61 Wakamwambia, “Mbona hakuna ye yeyote katika ukoo wake mwenye jina hilo?” 62 Basi, wakamwashiria baba yake wapate kujua alitaka mtoto wake apewe jina gani. 63 Naye akaomba kibao cha kuandikia, akaandikia hivi: “Yohane ndilo jina lake.” Wote wakastaajabu. 64 Papo hapo midomo na ulimi wake Zakariya vikafunguliwa, akawa anaongea akimsifu Mungu. 65 Hofu ikawaingia jirani wote, na habari hizo zikaenea kila mahali katika milima ya Yudea. 66 Wote waliosikia mambo hayo waliyatifikari miyoni mwao wakisema: “Mtoto huyu atakuwa mtu wa namna gani?” Maana, hakika nguvu ya Bwana ilikuwa pamoja naye. 67 Zakariya, baba yake mtoto, akajazwa Roho Mtakatifu, akatamka ujumbe wa Mungu: 68 “Asifiwe Bwana Mungu wa Israeli, kwani amekuja kuwasaidia na kuwakomboa watu wake. 69 Ametupatia Mwokozi shujaa, mzawa wa Daudi mtumishi wake. 70 Aliahidi hapo kale kwa njia ya manabii wake watakatifu, (aiōn g165) 71 kwamba atatuokoa mikononi mwa adui zetu na kutoka mikononi mwa wote wanaotuchukia. 72 Alisema atawahurumia wazee wetu, na kukumbuka agano lake takatifu. 73 Kiapo alichomwapia Abrahamu baba yetu, ni kwamba atatujalia sisi 74 tukombolewe kutoka adui zetu, tupate kumtumikia bila hofu, 75 kwa unyofu na uadilifu mbele yake, siku zote za maisha yetu. 76 Nawe mwanangu, utaitwa, nabii wa Mungu Mkuu, utamtangulia Bwana kumtayarishia njia yake;

2 Siku zile, tangazo rasmi lilitolewa na Kaisari Augusto kuwataka watu wote chini ya utawala wake wajiandikishe. 2 Kuandikishwa huku kulikuwa mara ya kwanza, wakati Kirenio alipokuwa mkuu wa mkooa wa Siria. 3 Basi, wote waliohusika walikwenda kujijandikisha, kila mtu katika mji wake. 4 Yosefu pia alifanya safari kutoka mjini Nazareti mkoani Galilaya. Kwa kuwa alikuwa wa jamaa na ukoo wa Daudi alikwenda mjini Bethlehemu mkoani Yuda alikozaliwa Mfalme Daudi. 5 Alikwenda kujijandikisha pamoja na mchumba wake Maria ambaye alikuwa mja mzito. 6 Walipokuwa huko, siku yake ya kujifungua ikawadnia, 7 akajifungua mtoto wake wa kwanza wa kiume, akamvika nguo za kitoto, akamilaza horini kwa sababu hawakupata nafasi katika nyumba ya wageni. 8 Katika sehemu hizo, walikuwako wachungaji wakikesha usiku mbugani kulinda mifugo yao. 9 Malaika wa Bwana akawatokea ghafla, na utukufu wa Bwana ukawaangazia pande zote. Wakaogopa sana. 10 Malaika akawaambia, “Msigope! Nimewaleeteeni habari njema ya furaha kuu kwa watu wote. 11 Kwa maana, leo hii katika mji wa Daudi, amezaliwa Mwokozi kwa ajili yenu, ndiye Kristo Bwana. 12 Na hiki kitakuwa kitambulisho kwenu: mtamkuta mtoto mchanga amevikwa nguo za kitoto, amelazwa horini.” 13 Mara kundi kubwa la jeshi la mbinguni likajunga na huyo malaika, wakamsifu Mungu wakisema: 14 “Utukufu kwa Mungu juu mbinguni, na amani duniani kwa watu aliopendezwa nao!” 15 Baada ya hao malaika kuondoka na kurudi mbinguni, wachungaji wakaambiana: “Twendeni moja kwa moja mpaka Bethlehemu tukalione tukio hili Bwana alilotujulisha.” 16 Basi, wakaenda mbio, wakamkuta Maria na Yosefu na yule mtoto mchanga amelazwa horini. 17 Hao wachungaji walipomwona mtoto huyo wakawajulisha wote habari waliyokuwa wamesikia juu yake. 18 Wote waliosikia hayo walishangaa juu ya habari walizoambiwa na wachungaji. 19 Lakini Maria aliyaweka na kuyatafakari mambo hayo yote moyoni mwake. 20 Wale wachungaji walirudi makwao huku wakimtukuza na kumsifu Mungu kwa yote waliyokuwa wamesikia na kuona; yote yalikuwa kama

walivyokuwa wameambiwa. **21** Siku nane baadaye, mwaka wakati wa sikuu ya Pasaka. **42** Mtoto wakati wa kumtahiri mtoto ulipofika, walimpa jina alipokuwa na umri wa miaka kumi na miwili, wote Yesu, jina ambalo alikuwa amepewa na malaika kabla walikwenda kwenye sikuu hiyo kama ilivyokuwa hajachukuliwa mimba. **22** Siku zilipotimia za Yosefu desturi. **43** Baada ya sikuu, walianza safari ya na Maria kutakaswa kama waliviyotakiwa na Sheria kurudi makwao, lakini Yesu alibaki Yerusalem bila ya Mose, wazazi hao walimchukua mtoto, wakaenda wazazi wake kuwa na habari. **44** Walidhani alikuwa naye Yerusalem ili wamweke mbele ya Bwana. **23** pamoja na kundi la wasafiri, wakaenda mwendo wa Katika Sheria ya Bwana imeandikwa: "Kila mzaliwa kutwa, halafu wakaanza kumtafuta mionganoni mwa wa kwanzwa wa kiume atawekwa wakfu kwa Bwana." jamaa na marafiki. **45** Kwa kuwa hawakumwona, **24** Pia walikwenda ili watoe sadaka: hua wawili au walirudi Yerusalem wakimtafuta. **46** Siku ya tatu makinda wawili ya njiwa, kama iliviyotakiwa katika walimkuta Hekaluni kati ya walimu, akiwasikiliza Sheria ya Bwana. **25** Wakati huo huko Yerusalem na kuwaauliza maswali. **47** Wote waliosikia maneno kulikuwa na mtu mmoja, mwema na mcha Mungu, yake walistaajabia akili yake na majibu yake ya jina lake Simeoni. Yeye alikuwa akitazamia kwa hamu hekima. **48** Wazazi wake walipomwona walishangaa. ukombozi wa Israeli. Roho Mtakatifu alikuwa pamoja Maria, mama yake, akamwuliza, "Mwanangu, kwa naye. **26** Roho Mtakatifu alikuwa amemhakikishia nini umetutenda hivyo? Baba yako na mimi tumekuwa kwamba hatakuwa kabla ya kumwona Masicha wa tukikutafuta kwa huzuni." **49** Yeye akawajibu, "Kwa Bwana. **27** Basi, akiongozwa na Roho Mtakatifu, nini mlinitafuta? Hamkjua kwamba inanipasa kuwa Simeoni aliingia Hekaluni; na wazazi wa Yesu katika nyumba ya Baba yangu?" **50** Lakini wazazi walipomleta Hekaluni mtoto wao ili wamfanyie kama wake hawakuelewa maana ya maneno aliyoaambia. iliviyotakiwa na Sheria, **28** Simeoni alimpokea mtoto **51** Basi, akarudi pamoja nao hadi Nazareti, akawa Yesu mikononi mwake huku akimtukiza Mungu na anawatii. Mama yake akaweka mambo hayo yote kusema: **29** "Sasa Bwana, umetimiza ahadi yako, moyoni mwake. **52** Naye Yesu akaendelea kukua waweza kumruhusu mtumishi wako aende kwa amani. katika hekima na kimo; akazidi kupendwa na Mungu **30** Maana kwa macho yangu nimeuona wokovu utokao na watu.

kwako, **31** ambao umeutayarisha mbele ya watu wote: **32** Mwanga utakaowaangazia watu wa mataifa, na utukufu kwa watu wako Israeli." **33** Baba na mama yake Yesu walikuwa wakistaajabia maneno aliyosema Simeoni juu ya mtoto. **34** Simeoni akawabariki, akamwambia Maria mama yake, "Mtoto huyu atakuwa sababu ya kupotea na kuokoka kwa watu wengi katika Israeli. Naye atakuwa ishara itakayopingwa na watu; **35** na hivyo mawazo ya watu wengi yataonekana wazi. Nawe mwenyewe, uchungu ulio kama upanga mkali utauchoma moyo wako." **36** Palikuwa na nabii mmoja mwanamke, mzee sana, jina lake Ana, binti Fanueli, wa kabilia la Asheri. Alikuwa ameishi na mumewe kwa miaka saba tangu alipoolewa. **37** Halafu alibaki mjane hadi wakati huo akiwa mzee wa miaka themanini na minne. Wakati huo wote alikaa Hekaluni akifunga na kusali usiku na mchana. **38** Saa hiyojio alijitokeza mbele, akamshukuru Mungu, na akaeleza habari za huyo mtoto kwa watu wote waliokuwa wanatazamia ukombozi wa Yerusalem. **39** Hao wazazi walipokwisha fanya yote yaliyoamriwa na Sheria ya Bwana, walirudi makwao Nazareti, mkoani Galilaya. **40** Mtoto akakua, akazidi kupata nguvu, akajaa hekima, na neema ya Mungu ilikuwa pamoja naye. **41** Wazazi wa Yesu walikuwa na desturi ya kwenda Yerusalem kila

3 Mwaka wa kumi na tano wa utawala wa Kaisari Tiberio, Pontio Pilato alikuwa anatawala mkoa wa Yudea. Herode alikuwa mkuu wa mkoa wa Galilaya, na Filipo, ndugu yake, alikuwa mkuu wa mikoa ya Iturea na Trakoniti. Lusania alikuwa mkuu wa mkoa wa Abilene, **2** na Anasi na Kayafa walikuwa makuhani wakuu mjini Yerusalem. Wakati huo ndipo neno la Mungu lilipomjia Yohane, mwana wa Zakariya, kule jangwani. **3** Basi, Yohane akaenda katika sehemu zote zilizopakanwa na mto Yordani, akihubiri watu watubu na kubatizwa ili Mungu awaondolee dhambi. **4** Ndivyo ilivoandyikwa katika kitabu cha nabii Isaya: "Sauti ya mtu imesikika jangwani: Mtayarishieni Bwana njia yake; nyosheni mapito yake. **5** Kila bonde litafukiwa, kila mlima na kilima vitasawazishwa; palipopindika patanyooshwa, njia mbaya zitatengenezwa. **6** Na, watu wote watauona wokovu utokao kwa Mungu." **7** Basi, Yohane akawa anawaambia watu wengi waliofika ili awabatize: "Enyi kizazi cha nyoka! Ni nani aliywadokezea kwamba mngeweza kuiepuka ghadhabu inayokuja? **8** Basi, onyesheni kwa matendo kwamba mmetubu. Msianze sasa kusema: Sisi ni watoto wa Abrahamu. Nawaambieni hakika, Mungu anawenza kuyageuza mawe haya yaye watoto wa Abrahamu! **9** Lakini, sasa hivi shoka limewekwa

tayari kukata mizizi ya miti. Kila mti usiozaa matunda 31 mwana wa Melea, mwana wa Mena, mwana wa mazuri utakatwa na kutupwa motoni.” 10 Umati wa Matatha, mwana wa Nathani, mwana wa Daudi, 32 watu ukamwuliza, “Tufanye nini basi?” 11 Akawajibu, mwana wa Yese, mwana wa Obedi, mwana wa Boazi, “Aliye na nguo mbili amgawie yule asiyé na nguo; mwana wa Salmoni, mwana wa Nashoni, 33 mwana aliye na chakula afanye vivyo hiyo.” 12 Nao watoza wa Aminadabu, mwana wa Admini, mwana wa Arni, ushuru wakaja pia ili wabatiwwe, wakamwuliza, mwana wa Hesroni, mwana wa Feresi, mwana wa “Mwalimu, tufanye nini?” 13 Naye akawaambia, Yuda, 34 mwana wa Yakobo, mwana wa Isaka, “Msitoze ushuru zaidi ya kima kilichowekwa.” 14 Nao mwana wa Abrahamu, mwana wa Tera, mwana wa askari wakamwuliza, “Na sisi tufanye nini?” Naye Nahori, 35 mwana wa Serugi, mwana wa Reu, mwana akawajibu, “Msichukue vitu vya mtu ye yote kwa nguvu wa Pelegi, mwana wa Eberi, mwana wa Sala, 36 wala kumshtaki ye yote kwa uongo. Toshekeni na mwana wa Kainani, mwana wa Arfaksadi, mwana mishahara yenu.” 15 Wote walikuwa wanatazamia kitu wa Shemu, mwana wa Noa, mwana wa Lameki, 37 fulani; basi, wakaanza kujiliza miyoni mwao kuhusu mwana wa Mathusala, mwana wa Henoki, mwana wa Yohane: kuwa labda ye yeye ndiye Kristo. 16 Hapo Yaredi, mwana wa Mahalaleli, mwana wa Kenani, Yohane akawaambia wote, “Mimi ninawabatiza kwa 38 mwana wa Enosi, mwana wa Sethi, mwana wa maji, lakini anakuja mwenye uwezo zaidi kuliko mimi Adamu, aliye kuwa wa Mungu.

4 Yesu alitoka katika mto Jordani akiwa amejaa Roho Mtakatifu, akaongozwa na Roho mpaka jangwani.

2 Huko alijaribowi na Ibilisi kwa muda wa siku arubaini. Wakati huo wote hakula chochote, na baada ya siku hizo akasikia njaa. 3 Ndipo Ibilisi akamwambia, “Kama wewe ni Mwana wa Mungu, amuru jiwe hili liwe mkate.” 4 Yesu akamjibu, “Imeandikwa: Mtu haishi kwa mkate tu.” 5 Kisha Ibilisi akamchukua hadi mahali pa juu, akamwonyesha kwa mara moja falme zote za ulimwengu. Huyo Shetani akamwambia, 6 “Nitakupa uwezo juu ya falme zote hizi na fahari zake, kwa maana nimepewa hivi vyote; nikitaka kumpa mtu ninaweza. 7 Hivi vyote vitakuwa mali yako wewe, kama ukiniabudu.” 8 Yesu akamjibu, “Imeandikwa: Utamwabudu Bwana Mungu wako, na utamtumikia yeye peke yake.” 9 Ibilisi akamchukua mpaka Yerusalem, kwenye mnara wa Hekalu, akamwambia, “Kama wewe ni Mwana wa Mungu, 10 kwa maana imeandikwa: Atawaamuru malaika wake wakulinde, 11 na tena, Watakuchukua mikononi mwao usije ukajikwaa mguu wako kwenye jiwe.” 12 Lakini Yesu akamjibu, “Imeandikwa: Usimjaribu Bwana Mungu wako.” 13 Ibilisi alipokwishamjaribu kwa kila njia, akamwacha kwa muda. 14 Yesu alirudi Galilaya akiwa amejaa nguvu za Roho Mtakatifu, na habari zake zikaenea katika sehemu zote za jirani. 15 Naye akawa anawafundisha watu katika masunagogi yao, akasifiwa na wote. 16 Basi, Yesu alikwendwa Nazareti, mahali alipolelewa, na siku ya Sabato, aliingia katika sunagogi, kama ilivyokuwa desturi yake. Akasimama ili asome Maandiko Matakatifu kwa sauti. 17 Akapokea kitabu cha nabii Isaya, akakifungua na akakuta mahali palipoandikwa: 18 “Roho wa Bwana yu juu yangu, kwani amenipaka mafuta ni wahabirie maskini Habari

Njema. Amenituma niwatangazie mateka watapata 40 Jua lilipokuwa linatua, wote waliokuwa na wagonjwa uhuru, vifofu watapata kuona tena; amenituma wao mbalimbali waliwaleta kwake; naye akaweka niwakomboe wanaonewa, 19 na kutangaza mwaka mikono yake juu ya kila mmoja wao, akawaponya wa neema ya Bwana." 20 Baada ya kusoma, akafunga wote. 21 Naye akaanza kuwaambia, kelele wakisema: "Wewe u Mwana wa Mungu!" Lakini wakamkodolea macho. 22 Naye akaanza kuwaambia, Yesu akawakemea, wala hakuwaruhusu kusema, "Andiko hili mlilosikia likisomwa, limetimia leo." 23 Naye akawaambia, "Bila shaka walipofika mahali alipokuwa, wakajaribu kumzuia mtaniambia msemo huu: Mganga jiponye mwenyewe, ili asiondoke kwao. 24 Naye akawaambia, na pia mtasema: Yote tuliyosikia umeyafanya kule "Ninapaswa kuhubiri Habari Njema za Ufalme wa Kafarnaumu, yafanye hapa pia katika kijiji chako." 25 Lakini, sikiliseni!

Kweli kulikuwa na wajane wengi katika nchi ya Israeli nyakati za Eliya. Wakati huo mvua iliacha kunyesha kwa muda wa miaka mitatu na nusu; kukawa na njaa kubwa katika nchi yote. 26 Hata hivyo, Eliya hakutumwa kwa mijane ye yote ila kwa mwanimke mijane wa Sarepta, Sidoni. 27 Tena, katika nchi ya Israeli nyakati za Elisha kulikuwa na wenye ukoma wengi. Hata hivyo, hakuna yeyote aliyetakaswa ila tu Naamani, mwenyeji wa Siria." 28 Wote waliokuwa katika lile sunagogi waliposikia hayo walikasirika sana. 29 Wakasimama, wakamtoa nye ya mji wao uliokuwa umejengwa juu ya kilima, wakampeleka mpaka kwenye ukingo wa kilima hicho ili warmtupe chini. 30 Lakini Yesu akapita katikati yao, akaenda zake. 31 Kisha Yesu akashuka mpaka Kafarnaumu katika mkoa wa Galilaya, akawa anawafundisha watu siku ya Sabato. 32 Wakastaaajabia uwezo aliokuwa nao katika kufundisha. 33 Na katika lile sunagogi kulikuwa na mtu aliyekuwa amepagawa na roho ya pepo mchafu; akapiga ukelele wa kuziba masikio: 34 "We! Yesu wa Nazareti! Kwa nini unatuingilia? Je, umekuja kutuungamiza? Ninakufahamu wewe ni nani. Wewe ni miumbe Mtakatifu wa Mungu!" 35 Lakini Yesu akamkemea huyo pepo akisema: "Nyamaza! Mtoke mtu huyu!" Basi, huyo pepo baada ya kumwangusha yule mtu chini, akamtoka bila kumdhuru hata kidogo. 36 Watu wote wakashangaa, wakawa wanaambiana, "Hili ni jambo la ajabu, maana kwa uwezo na nguvu anawaamuru pepo wachafu watoke, nao wanatoka!" 37 Habari zake zikaenea mahali pote katika mkoa ule. 38 Yesu alitoka katika lile sunagogi, akaenda nyumbani kwa Simoni. Mama mmoja, mkwewe Simoni, alikuwa na homa kali; wakamwomba amponye. 39 Yesu akaenda akasimama karibu naye, akaikemea ile homa, nayo ikamwacha. Mara yule mama akainuka, akawatumikia.

5 Siku moja Yesu alikuwa amesimama kando ya ziwa Genesareti, na watu wengi walikuwa wamemzunguka wakisongana wanalisikiliza neno la Mungu. 2 Akaona mashua mbili ukingoni mwa ziwa; wavuvi wenyewe walikuwa wametoka, wanaosha nyavu zao. 3 Baada ya Yesu kuingia katika mashua moja, iliokuwa ya Simoni, alimtaka Simoni aisogeze majini, mbali kidogo na ukingo wa ziwa. Akaketi, akafundisha umati wa watu akiwa ndani ya mashua.

4 Alipomaliza kufundisha, akamwambia Simoni, "Peleka mashua mpaka kilindini, mkatupe nyavu zenu mpate kuvua samaki." 5 Simoni akamjibu, "Bwana, tumejitätidi kuvua samaki usiku kucha bila kupata kitu, lakini kwa kuwa umesema, nitatupa nyavu." 6 Baada ya kufanya hivyo, wakavua samaki wengi, hata nyavu zao zikaanza kukatika. 7 Wakawaita wenzao waliokuwa katika mashua nyingine waje kuwasaidia. Wakaja, wakazijaza mashua zote mbili samaki, hata karibu zingeza. 8 Simoni Petro alipoona hayo, akapiga magoti mbele ya Yesu akisema, "Ondoka mbele yangu, ee Bwana, kwa kuwa mimi ni mwenye dhambi!" 9 Simoni pamoja na wenzake wote walishangaa kwa kupata samaki wengi vile. 10 Hali kadhalika Yakobo na Yohane, wana wa Zebedayo, waliokuwa wavuvi wenzake Simoni. Yesu akamwambia Simoni, "Usiogope; tangu sasa utakuwa ukivua watu." 11 Basi, baada ya kuzileta zile mashua ukingoni mwa ziwa, wakaacha yote, wakamfuata. 12 Ikwawa, Yesu alipokuwa katika mmojawapo wa miji ya huko, mtu mmoja mwenye ukoma mwili mzima akamwona. Basi, mtu huyo akaanguka kifudifudi akamwomba Yesu: "Mheshimiwa, ukitaka, waweza kunitakasa." 13 Yesu akaunyosha mikonu wake, akamgusa na kusema, "Nataka, takasika!" Mara ule ukoma ukamwacha. 14 Yesu akamwamu:

"Usimwambie mtu yeyote; bali nenda ukajionyeshe Yohane mbatizaji hufunga mara nyinyi na kusali; hata kwa kuhani, ukatoe sadaka kwa ajili ya kutakasika wafuasi wa Mafarisayo hufanya vivyo hivyo. Lakini kwako kama inavyotaki na Sheria ya Mose, iwe wafuasi wako hula na kunywa." 34 Yesu akawajibu, uthibitisho kwao kwamba umepona." 35 Lakini habari "Je, mnaweza kuwataka wale walioalikwa arusini za Yesu zilizidi kuenea kila mahali. Watu makundi mengi wakakusanyika ili kumsikiliza na kuponywa wakati utafika ambapo bwana arusi ataondolewa katii magonjwa yao. 36 Lakini ye ye alikwenda zake yao, na wakati huo ndipo watakapofunga." 37 Yesu mahali pasipo na watu, akawa anasali huko. 38 akawaambia mfano huu: "Hakuna mtu akataye kiraka Siku moja Yesu alikuwa akifundisha. Mafarisayo cha nguo mpya na kukitia katika vazi kuukuu; kama na walimu wa Sheria kutoka katika kila kijiji cha akifanya hivyo, atakuwa amelikata hilo vazi jipya, na Galilaya, Yudea na Yerusalem, walikuwa wameketi hicho kiraka hakitachukuana na hilo vazi kuukuu. hapo. Nguvu ya Bwana ilikuwa pamoja naye kwa 39 Wala hakuna mtu atiaye divai mpya katika viriba ajili ya kuponyea wagonjwa. 40 Mara watu wakaja vikuukuu; kwani hiyo divai mpya itavipasua hivyo wamemchukua mtu mmoja aliyepooza maungo, viriba, divai itamwagika, na viriba vitaharibika. 41 amelala kitandani; wakajaribu kumwingiza ndani Divai mpya hutiwa katika viriba vipyta! 42 Wala hakuna wamweke mbele ya Yesu. 43 Lakini kwa sababu mtu ambaye hutamani kunywa divai mpya baada ya ya wingi wa watu, hawakuweza kuingia ndani. kunywa ya zamani, kwani husema: Ile ya zamani ni Basi, wakapanda juu ya dari, wakaondoa vigae, nzuri zaidi."

wakamshusha huyo aliyepooza pamoja na kitanda chake, wakamweka mbele ya Yesu. 44 Yesu alipoona jinsi walivyoukuwa na imani kubwa, akamwambia huyo mtu, "Rafiki, umesamehewa dhambi zako." 45 Walimu wa Sheria na Mafarisayo wakaanza kujuliza: "Nani huyu anayemkufuru Mungu kwa maneno yake? Hakuna mtu awezaye kusamehe dhambi ila Mungu peke yake!" 46 Yesu alitambua mawazo yao, akawaauliza, "Mnawaza nini miyononi mwenu? 47 Ni lipi lillio rahisi zaidi: kusema, Umesamehewa dhambi, au kusema, Simama utembee?" 48 Basi, nataka mjue kwamba Mwana wa Mtu anao uwezo wa kusamehe dhambi duniani." Hapo akamwambia huyo mtu aliyepooza, "Simama, chukua kitanda chako uende zako nyumbani." 49 Mara, huyo mtu aliyepooza akasimama mbele yao wote, akachukua kitanda chake akaenda zake nyumbani huku akimtukuzza Mungu. 50 Wote wakashangaa na kushikwa na hofu; wakamtukuzza Mungu wakisema: "Tumeona maajabu leo." 51 Baada ya hayo, Yesu akatoka nje, akamwonia mtoza ushuru mmoja aitwaye Lawi, ameketi ofisini. Yesu akamwambia, "Nifuate!" 52 Lawi akaacha yote, akamuuta. 53 Kisha Lawi akamwandalia Yesu karamu kubwa nyumbani mwake; na kundi kubwa la watoza ushuru na watu wengine walikuwa wameketi pamoja nao. 54 Mafarisayo na walimu wa Sheria wakawanung'unikia wafuasi wake wakisema: "Mbona mnakula na kunywa pamoja na watoza ushuru na wenye dhambi?" 55 Yesu akawajibu, "Wenye afya hawahitaji daktari, lakini wanaomhitaji ni wale walio wagonjwa. 56 Sikuja kuwaita watu wema, bali wenye dhambi, ili wapate kutubu." 57 Watu wengine wakamwambia Yesu, "Wafuasi wa

6 Siku moja ya Sabato, Yesu alikuwa anapita katika mashamba ya ngano, na wanafunzi wake wakaanza kukwanyua masuke ya ngano, wakaondoa punje zake kwa mikono, wakala. 2 Baadhi ya Mafarisayo wakawaauliza, "Mbona mnafanya jambo ambalo si halali siku ya Sabato?" 3 Yesu akawajibu, "Je, hamjasoma jinsi alivyofanya Daudi pamoja na wenzake wakati walipokuwa na njaa? 4 Yeye aliingia ndani ya nyumba ya Mungu, akachukua ile mikate iliyowekwa mbele ya Mungu, akala na kuwapa wenzake. Kisheria, ni makuhani tu peke yao ndio walioruhusiwa kula mikate hiyo." 5 Hivyo akawaambia, "Mwana wa Mtu ni Bwana wa Sabato." 6 Siku nyininge ya Sabato, Yesu aliingia katika sunagogi, akafundisha. Mle ndani mlikuwa na mtu ambaye mkono wake wa kuume ulikuwa umepooza. 7 Walimu wa Sheria na Mafarisayo walitaka kupata kisingizio cha kumshtaki Yesu na hivyo wakawa wanangojea waone kama angemponya mtu siku ya Sabato. 8 Lakini Yesu alijua mawazo yao, akamwambia yule mwenye mkono uliopooza, "Inuka, simama katikati." Yule mtu akaenda akasimama katikati. 9 Kisha Yesu akawaambia, "Nawaaulizeni, je, ni halali siku ya Sabato kutenda jambo jema au kutenda jambo baya; kuoko maisha au kuyaangamiza?" 10 Baada ya kuwatazama wote waliokuwa pale, akamwambia yule mtu, "Nyosha mkono wako." Naye akafanya hivyo, na mkono wake ukawa mzima tena. 11 Lakini wao wakakasirika sana, wakajadiliana jinsi ya kumtendea Yesu maovu. 12 Siku moja Yesu alikwenda mlimani kusali, akakesha huko usiku kucha akimwomba Mungu. 13 Kesho yake aliwaita wanafunzi

wake, na mionganoni mwao akachagua kumi na wawili warudishiwe kima kilekile! 35 Ila nyinyi wapendeni ambaao aliwaita mitume: 14 Simoni (ambaye Yesu adui zenu, na kuwatendea mema; kopesheni bila alimpa jina Petro) na Andrea ndugu yake, Yakobo kutazamia malipo, na tuzo lenu litakuwa kubwa, nanyi na Yohane, Filipo na Bartholomayo, 15 Mathayo mtakuwa watoto wa Mungu aliye juu. Kwa maana na Thoma, Yakobo wa Alfayo na Simoni (aliyeitwa yeche ni mwema kwa wale wasio na shukrani na Zelote), 16 Yuda wa Yakobo na Yuda Iskarioti ambaye walio wabaya. 36 Muwe na huruma kama Baba baadaye alikuwa msaliti. 17 Baada ya kushuka yenu alivyo na huruma. 37 "Msiwahukumu wengine, mlimani pamoja na mitume, Yesu alisimama mahali nanyi hamtahukumiwa; msiwalaumu wengine, palipokuwa tambarare. Hapo palikuwa na kundi nanyi hamtalaumiwa; wasameheni wengine, nanyi kubwa la wanafunzi wake na umati wa watu waliotoka mtasamehewa. 38 Wapeni wengine wanavyohitaji, pande zote za Yudea na Yerusalem na pwani ya nanyi mtapewa. Naam, mtapokea mikononi mwenu Tiro na Sidoni. Wote walifika kumsikiliza Yesu na kipimo kilichojaa, kikashindiliwa na kusukwasukwa kuponywa magonjwa yao. 18 Aliwaponya pia wote hata kumwagika. Kwa maana kipimo kilekile waliokuwa wanasmumbuliwa na pepo wachafu. 19 mnachotumia kwa wengine ndicho ambacho Mungu Watu wote walitaka kumgusa, kwa maana nguvu atatumia kwenu." 39 Akawaambia mfano huu: "Je, ilikuwa inatoka ndani yake na kuwaponya wote. 20 kipofu anaweza kumwongoza kipofu mwenzake? La! Yesu akawageukia wanafunzi wake, akasema: "Heri Wote wataanguka shimonii. 40 Mwanafunzi hamshindi ninyi mlion maskini, maana Ufalme wa Mungu ni wenu. mwalimu wake, lakini kila mwanafunzi akisha hitimu 21 Heri nnyi mnaosikia njaa sasa, maana baadaye huwa kama mwalimu wake. 41 Unawezaje kukiona mtashiba. Heri nnyi mnaolia sasa, maana baadaye kibanzi kilicho katika jicho la mwenzio, usione boriti mtacheke kwa furaha. 22 "Heri yenu nnyi iwapo ilio katika jicho lako mwenyewe? 42 Au, unawezaje watu watawachukia, watawatenga, watawatukana kumwambia mwenzako, Ndugu, ngoja nikuondoe na kuwarahibieni jina kwa ajili ya Mwana wa Mtu! kibanzi katika jicho lako, na huku huioni boriti iliyoko 23 Wakati hayo yatakapotokea, furahini na kucheza, katika jicho lako mwenyewe? Mnafiki wewe! Toa maana hakika tuzo lenu ni kubwa mbinguni. Kwa kwanza boriti iliyoko jichoni mwako, na hivyo utaona maana wazee wao waliwatendea manabii vivyo sawasawa kiasi cha kuweza kuondoa kibanzi kilicho hivyo. 24 Lakini ole wenu nnyi mlion matajiri, maana katika jicho la ndugu yako. 43 "Mti mwema hauzai mmeekwisha pata faraja yenu. 25 Ole wenu nnyi matunda mabaya, wala mti mbaya hauzai matunda mnaoshiba sasa, maana baadaye mtasikia njaa. Ole mazuri. 44 Watu huutambua mti kutokana na matunda wenu nnyi mnaocheka kwa furaha sasa, maana yake. Ni wazi kwamba watu hawachumi tini katika baadaye mtaomboleza na kulia. 26 Ole wenu nnyi michongoma, wala hawachumi zabibu katika mbigili. iwapo watu wote wanawasifu, maana wazee wao 45 Mtu mwema hutoa yaliyo mema kutoka katika waliwfanyia manabii wa uongo vivyo hivyo. 27 "Lakini hazina bora ilio moyoni mwake; na mtu mbaya hutoa nawaambieni nnyi mnaonisikiliza: wapendeni adui yaliyo mabaya katika hazina mbaya ilio moyoni zenu, watendeeni mema wale wanaowachukieni. 28 mwake, kwa maana mtu huongea kutokana na Watakieni baraka wale wanaowalaani, na waombeeni yale yaliyojaa moyoni mwake. 46 "Mbona mwaniita wale wanaowatendea vibaya. 29 Mtu akikupiga Bwana, Bwana, na huku hamtimizi yale ninayosema? shavu moja mgeuzie na la pili. Mtu akikunyang'anya 47 Nitawapeni mfano unaofaa kuonyesha alivyo koti lako mwachie pia shati lako. 30 Yeyote yeyote yule anayekuja kwangu, akasikia maneno anayekuomba mpe, na mtu akikunyang'anya mali yangu na kuyatimiza: 48 Huyo anafanana na mtu yako usimtake akurudishie. 31 Watendeeni wengine ajengaye nyumba, ambaye amechimba chini na kama mnavyotaka wawatendee nnyi. 32 "Na ikiwa kuweka msingi wake juu ya mwamba; kukatokea mnawapenda tu wale wanaowapenda nnyi, je, mafuriko ya mto, mkondo wa maji ukaipiga nyumba mtapata tuzo gani? Hakuna! Kwa maana hata ile, lakini haukuweza kuitikisa, kwa sababu ilikuwa wenye dhambi huwapenda wale wanaowapenda imejengwa imara. 49 Lakini yeyote anayesikia maneno wao. 33 Tena, kama mkiwatendea mema wale yangu lakini asifanye chochote, huyo anafanana na tu wanaowatendeeni mema, mtapata tuzo gani? mtu aliyejenga nyumba juu ya udongo, bila msingi. Hata wenye dhambi hufanya vivyo hivyo! 34 Mafuriko ya mto yakatokea, mkondo wa maji ukaipiga Na kama mnawakopesha wale tu mnaotumaini nyumba ile, ikaanguka na kuharibika kabisa!" watawaliopeni, je, mtapata tuzo gani? Hata wenye dhambi huwakopesha wenye dhambi wenzao ili

7 Baada ya kusema yale aliyotaka watu wasikie, waliopagawa na pepo wabaya, akawawezesha vifofu Yesu alikwenda Kafarnaumu. **2** Huko kulikuwa na wengi kuona tena. **22** Basi, Yesu akawajibu, "Nendeni jemadari mmoja Mroma ambaye alikuwa na mtumishi mkamwambie Yohane yale mliyojionea na kuyasikia: wake aliyempenda sana. Huyu mtumishi alikuwa vifofu wanaona, viwete wanatembea, wenye ukoma mgonjwa karibu kufa. **3** Yule jemadari aliposikia habari wanatakaswa, viziwi wanasikia, wafu wanafufuliwa, za Yesu, aliwatuma wazee fulani Wayahudi waende na maskini wanahubiriwa Habari njema. **23** Heri kumwombwa aje amponye mtumishi wake. **4** Walipofika mtu yule ambaye hana mashaka nami!" **24** Hapo kwa Yesu, walimsih sana, wakasema: "Huyu anastahili wajumbe wa Yohane walipokwisha kwenda zao, Yesu afanyiwe jambo hilo, **5** maana analipenda taifa alianza kuyaambia makundi ya watu juu ya Yohane: letu, na ndiye aliyetujengea lile sunagogi." **6** "Mlikwenda kule jangwani, hivi militaka kuona kitu Basi, Yesu akaenda pamoja nao. Alipokuwa karibu gani? Militaka kuona unyasi unaotikiswa na upepo? kufika nyumbani kwa yule jemadari Mroma, yule **25** Basi, mlikwenda kuona nini? Mlikwenda kumwona jemadari aliwatuma marafiki zake wamwambie Yesu: mtu aliyevalia mavazi maridadi? La hasha! Wanaovaa "Bwana, usijisumbue zaidi, maana mimi sistahili uingie mavazi maridadi na kuishi maisha ya anasa, hukaa nyumbani mwangu. **7** Ndio maana sikujiona nastahili katika majumba ya wafalme! **26** Basi, niambieni, hata kuja kwako; amuru tu, na mtumishi wangu mlikwenda kuona nini? Mlikwenda kumwona nabii? atapona. **8** Mimi pia ni mtu niliye chini ya mamlaka, na Naam, hakika ni zaidi ya nabii. **27** Huyu Yohane ninao askari chini yangu. Namwambia mmoja, Nenda!, ndiye anayesemwa katika Maandiko Matakatifu: naye huenda; namwambia mwengine, Njoo! naye Hapa ni mtumishi wangu, asema Bwana; niinamtuma huja; na nikimwambia mtumishi wangu, Fanya hiki!, akutangulie, akutayarishie njia." **28** Yesu akamalizia hufanya." **9** Yesu aliposikia hayo, alishangaa; halafu kwa kusema, "Nawaambieni, kati ya binadamu wote akauelekea ule umati wa watu uliokuwa unamuata, hakuna aliye mkubwa zaidi kuliko Yohane Mbatizaji. akasema, "Sijaona imani kubwa namna hii hata Hata hivyo, yule aliye mdogo kabisa katika ufalme wa katika Israeli." **10** Wale watu walipowasili nyumbani Mungu ni mkubwa zaidi kuliko yeeye." **29** Waliposikia walimkuta yule mtumishi hajambo kabisa. **11** Baadaye hayo watu wote na watoza ushuru waliusifu wema kidogo Yesu alikwenda katika mji mmoja uitwao Naini, wa Mungu; hao ndio wale waliokuwa wameupokea na wafuasi wake pamoja na kundi kubwa la watu ubattizo wa Yohane. **30** Lakini Mafarisayo na walimu waliandamana naye. **12** Basi, alipokuwa anakaribia wa Sheria waliakataa mpango wa Mungu uliowahuus lango la mji, walitokea watu wamebeba maiti ya wakakataa kubatizwa na Yohane. **31** Yesu akaendelea kijana mmoja, mtoto wa pekee wa mama mjane. kusema, "Basi, nitawafananisha watu wa kizazi hiki Watu wengi wa mji ule walikuwa pamoja na huyo na kitu gani? Ni watu wa namna gani? **32** Ni kama mama. **13** Bwana alipomwona mama huyo, alimwonea vijana waliokuwa wamekaa sokoni na kuambiana, huruma, akamwambia, "Usilie." **14** Kisha akaenda, kikundi kimoja na kingine: Tumewapigieni ngoma, akaligusa lile jeneza, na wale waliokuwa wanachukua lakini hamkucheza! Tumeomboleza, lakini hamkulia! wakasimama. Halafu akasema, "Kijana! Nakuumuru, **33** Kwa maana Yohane alikuja, yeeye alifunga na amka!" **15** Yule aliyekufa akaketi, akaanza kuongea. hakunywa divai, nanyi mkasema: Amepagawa na Na Yesu akamkabidhi kwa mama yake. **16** Watu pepo! **34** Akaja Mwana wa Mtu; anakula na kunywa, wote walishikwa na hofu, wakawa wanamtkuza mkasema: Mwangalieni mlafi huyu na mlevi; rafiki Mungu wakisema: "Nabii mkuu ametokea kati yetu. ya watoza ushuru na wenye dhambili! **35** Hata Mungu amekuja kuwakomboa watu wake." **17** hivyo, hekima ya Mungu imethibitishwa kuwa njema Habari hizo zikaenea kote katika Uyahudi na katika na wote wale wanaoikubali." **36** Mfarisayo mmoja nchi za jirani. **18** Wanafunzi wa Yohane walimpa alimwalika Yesu kula chakula nyumbani kwake. habari Yohane juu ya mambo hayo yote. Naye Akaingia nyumbani mwa huyo Mfarisayo, akaaka Yohane, baada ya kuwaita wawili kati ya wanafunzi kula chakula. **37** Basi, katika mji ule kulikuwa na wake, **19** aliwatuma kwa Bwana wamwulize: "Wewe mama mmoja aliyekuwa anaishi maisha mabaya. ndiye yule ajaye, au tumtazamie mwengine?" **20** Alipopata habari kwamba Yesu yuko nyumbani kwa Wale wanafunzi walipomfikia Yesu wakamwambia, huyo Mfarisayo, alichukua chupa ya alabasta yenye "Yohane Mbatizaji ametutuma kwako tkuulize: Wewe marashi. **38** Akaja, akasimama karibu na miguu yake ndiye yule ajaye, au tumtazamie mwengine?" **21** Yesu, akilia, na machozi yake yakamdondeka Yesu Wakati huohuo, Yesu alikuwa anawaponya watu miguuni. Huyo mwanamke akiapangusa miguu ya wengi waliokuwa wanateseka kwa magonjwa na Yesu kwa nyewe zake. Kisha akaibusu na kuipaka

yale marashi. 39 Yule Mfarisayo aliywaliika Yesu mawe, na baada ya kuota zikanyauka kwa kukosa alipoona hayo, akawaza moyoni mwake, "Kama mtu maji. 7 Nyingine zilianguka kati ya miti ya miiba. huyu angekuwa kweli nabii angejua huyu mwanamke lle miti ya miiba ilipoota ikazisonga. 8 Nyingine ni wa namna gani, ya kwamba ni mwenye dhambi." 40 zilianguka katika udongo mzuri, zikaota na kuzaa Yesu akamwambia huyo Mfarisayo, "Simoni, ninacho asilimia mia." Baada ya kusema hayo, akapaaza kitu cha kukwambia." Naye Simoni akamwambia, sauti, akasema, "Mwenye masikio na asikie!" 9 "Ndio Mwalimu, sema." Yesu akasema, 41 "Watu Wanafunzi wake wakamwuliza Yesu maana ya mfano wawili walikuwa wamemkopa mtu fedha: mmoja huo. 10 Naye akajibu, "Ninyi mmejaliwa kujua siri alikuwa amekopa dinari mia tano, na mwingine za Ufalme wa Mungu, lakini hao wengine sivyo; ila hamsini. 42 Waliposhindwa kulipa madeni yao, huyo hao huambwa kwa mifano, ili wakitazama wasiweze mtu aliwasamehe wote wawili. Sasa ni yupi kati ya kuona, na wakisikia wasifahamu. 11 "Basi, maana ya hao wawili atampenda zaidi huyo bwana?" 43 Simoni mfano huu ni hii: mbegu ni neno la Mungu. 12 Zile akamjibu, "Ni dhahiri kwamba yule aliyesamehewa zilizoanguka njiani zinaonyesha watu wale wanaosikia deni kubwa zaidi atampenda zaidi yule bwana." lile neno, halafu Ibilisi akaja na kuliondoa miyoni Yesu akamwambia, "Sawa." 44 Halafu akamgeukia mwao wasije wakaamini na hivyo wakaokoka. 13 yule mwanamke na kumwambia Simoni, "Unamwona Zile zilizoanguka penye mawe zinaonyesha watu huyu mwanamke, sivyo? Basi, mimi nilipoingia hapa wale ambaa wanaposikia juu ya lile neno hulipokea nyumbani kwako hukunipa maji ya kunawa miguu kwa furaha. Hata hivyo, kama zile mbegu, watu hao yangu; lakini mwanamke huyu ameniosha miguu hawana mizizi maana husadiki kwa kitambo tu, na yangu kwa machozi yake na kuniangusa kwa nywele wanapajaribwa hukata tamaa. 14 Zile zilizoanguka zake. 45 Wewe hukunisalimu kwa kuniibusu, lakini huyu kwenye miti ya miiba ni watu wale wanaosikia lile mwanamke tangu nilipoingia hapa amekuwa akiibusu neno, lakini muda si muda, wanapokwenda zao, miguu yangu. 46 Wewe hukunionesha ukarimu wako hawazai matunda yakakomaa. 15 Na zile zilizoanguka amefanya hivyo kwa kuniapaka mafuta kichwani, lakini huyu mwanamke kwenye udongo mzuri ndio watu wale wanaolistikia 47 Kwa hiyo nakwambia amesamehewa dhambi zake lile neno, wakalizingatia kwa moyo mwema na wa nyingi kwa kuwa ameonyesha upendo mkubwa. utii. Hao huvumilia mpaka wakazaa matunda. 16 Mwenye kusamehe kidogo, hupenda kidogo." 48 Basi, "Watu hawawashi taa na kuifunika kwa chombo au Yesu akamwambia yule mwanamke, "Umesamehewa kuiweka mvunguni. Lakini huiweka juu ya kinara ili dhambi zako." 49 Na hapo wale waliokuwa pamoja watu wanapoingia ndani wapate kuona mwanga. 17 naye mezani wakaulizana, "Ni mtu wa namna "Chochote kilichofichwa kitafichuliwa na siri yoyote gani huyu awezaye kusamehe dhambi?" 50 Naye itagunduliwa na kujulikana hadharani. 18 "Kwa Yesu akamwambia yule mwanamke, "Imani yako hiyo, jihadharini jinsi mnavyosikia; maana aliye na imekuo; nenda kwa amani."

8 Baada ya hayo, Yesu alipitia katika miji na vijiji akitangaza Habari Njema za Ufalme wa Mungu. Wale kumi na wawili waliandamana naye. 2 Pia wanawake kadhaa ambaa Yesu alikuwa amewatoa pepo wabaya na kuwaponya magonjwa, waliandamana naye. Hao ndio akina Maria (aitwaye Magdalene), ambaye alitolewa pepo wabaya saba; 3 Yoana, mke wa Kuza, mfanyakazi mkuu wa Herode; Susana na wengine kadhaa. Hao wanawake walikuwa wakiwatumiika kwa mali yao wenye. 4 Kundi kubwa la watu lilikuwa linakusanyika, na watu walikuwa wanamjia Yesu kutoka kila mji. Naye akawaambia mfano huu: 5 "Mpanzi alikwenda kupanda mbegu zake. Alipokuwa akipanda zile mbegu, nyingine zilianguka njiani, na wapita nija wakazikanyaga, na ndege wakazila. 6 Nyingine zilianguka penye mawe, na baada ya kuota zikanyauka kwa kukosa alipoona hayo, akawaza moyoni mwake, "Kama mtu maji. 7 Nyingine zilianguka kati ya miti ya miiba. huyu angekuwa kweli nabii angejua huyu mwanamke lle miti ya miiba ilipoota ikazisonga. 8 Nyingine ni wa namna gani, ya kwamba ni mwenye dhambi." 40 zilianguka katika udongo mzuri, zikaota na kuzaa Yesu akamwambia huyo Mfarisayo, "Simoni, ninacho asilimia mia." Baada ya kusema hayo, akapaaza kitu cha kukwambia." Naye Simoni akamwambia, sauti, akasema, "Mwenye masikio na asikie!" 9 "Ndio Mwalimu, sema." Yesu akasema, 41 "Watu Wanafunzi wake wakamwuliza Yesu maana ya mfano wawili walikuwa wamemkopa mtu fedha: mmoja huo. 10 Naye akajibu, "Ninyi mmejaliwa kujua siri alikuwa amekopa dinari mia tano, na mwingine za Ufalme wa Mungu, lakini hao wengine sivyo; ila hamsini. 42 Waliposhindwa kulipa madeni yao, huyo hao huambwa kwa mifano, ili wakitazama wasiweze mtu aliwasamehe wote wawili. Sasa ni yupi kati ya kuona, na wakisikia wasifahamu. 11 "Basi, maana ya hao wawili atampenda zaidi huyo bwana?" 43 Simoni mfano huu ni hii: mbegu ni neno la Mungu. 12 Zile akamjibu, "Ni dhahiri kwamba yule aliyesamehewa zilizoanguka njiani zinaonyesha watu wale wanaosikia deni kubwa zaidi atampenda zaidi yule bwana." lile neno, halafu Ibilisi akaja na kuliondoa miyoni Yesu akamwambia, "Sawa." 44 Halafu akamgeukia mwao wasije wakaamini na hivyo wakaokoka. 13 yule mwanamke na kumwambia Simoni, "Unamwona Zile zilizoanguka penye mawe zinaonyesha watu huyu mwanamke, sivyo? Basi, mimi nilipoingia hapa wale ambaa wanaposikia juu ya lile neno hulipokea nyumbani kwako hukunipa maji ya kunawa miguu kwa furaha. Hata hivyo, kama zile mbegu, watu hao yangu; lakini mwanamke huyu ameniosha miguu hawana mizizi maana husadiki kwa kitambo tu, na yangu kwa machozi yake na kuniangusa kwa nywele wanapajaribwa hukata tamaa. 14 Zile zilizoanguka amefanya hivyo kwa kuniapaka mafuta kichwani, lakini huyu kwenye udongo mzuri ndio watu wale wanaolistikia 45 Kwa hiyo nakwambia amesamehewa dhambi zake lile neno, wakalizingatia kwa moyo mwema na wa nyingi kwa kuwa ameonyesha upendo mkubwa. utii. Hao huvumilia mpaka wakazaa matunda. 15 Na zile zilizoanguka mwanamke tangu nilipoingia hapa amekuwa akiibusu neno, lakini muda si muda, wanapokwenda zao, miguu yangu. 46 Wewe hukunionesha ukarimu wako hawazai matunda yakakomaa. 16 Mwenye kusamehe kidogo, hupenda kidogo." 48 Basi, "Watu hawawashi taa na kuifunika kwa chombo au Yesu akamwambia yule mwanamke, "Umesamehewa kuiweka mvunguni. Lakini huiweka juu ya kinara ili dhambi zako." 49 Na hapo wale waliokuwa pamoja watu wanapoingia ndani wapate kuona mwanga. 17 naye mezani wakaulizana, "Ni mtu wa namna "Chochote kilichofichwa kitafichuliwa na siri yoyote gani huyu awezaye kusamehe dhambi?" 50 Naye itagunduliwa na kujulikana hadharani. 18 "Kwa Yesu akamwambia yule mwanamke, "Imani yako hiyo, jihadharini jinsi mnavyosikia; maana aliye na imekuo; nenda kwa amani."

Kisha akawaambia, "Iko wapi imani yenu?" Lakini wao wa pekee mwenye umri wa miaka kumi na miwili, walishangaa na kuogopa huku wakiambiana, "Huyu ni alikuwa mahututi. Yesu alipokuwa akienda, watu nani basi, hata anaamuru dhoruba na mawimbi, navyo wakawa wanamsonga kila upande. **43** Kulikuwa na vinamtii?" **26** Wakaendelea na safari, wakafika pwani mwanamke mmoja kati ya lile kundi la watu, ambaye ya nchi ya Wagerase inayokabiliana na Galilaya, alikuwa na ugonjwa wa kutokwa damu kwa muda ng'ambio ya ziwa. **27** Alipokuwa anashuka pwani, wa miaka kumi na miwili, ingawa alikuwa amekwisha mtu mmoja aliyekuwa amepagawa na pepo alimjia tumia mali yake yote kwa waganga, hakuna aliyefaulu kutoka mjini. Kwa muda mrefu mtu huyo, hakuwa kumponya. **44** Huyo mwanamke alimuata Yesu anavaa nguo, wala hakuwa anaishi nyumbani bali nyuma, akagusa pindo la vazi lake. Papo hapo makaburini. **28** Alipomwona Yesu, alipiga kelele na akaponywa ugonjwa wake wa kutokwa damu. **45** Yesu kujitupa chini mbele yake, na kusema kwa sauti akasema, "Ni nani aliyenigusa?" Wote wakasema kubwa "We, Yesu Mwana wa Mungu Aliye Juu kwamba hapakuwa na mtu aliyemgusa. Naye Petro una shauri gani nami? Ninakusihi usinitez!" **29** akasema, "Mwalimu, umati wa watu umekuzunguka Alisema hivyo kwa kuwa Yesu alikwishamwambia na kukusongal" **46** Lakini Yesu akasema, "Kuna mtu huyo pepo mchafu amtoke mtu huyo. Pepo huyo aliyenigusa, maana nimehisi nguvu imenitoka." **47** mchafu alikuwa anamvamia mtu huyo mara nydingi, Yule mwanamke alipoona kwamba hawezi kujificha, na ingawa watu walimweka ndani na kumfunga kwa akajitokeza akitetemeka kwa hofu, akajitupa mbele minyororo na pingu, lakini kila mara alivivunja vifungo ya Yesu. Hapo akaeleza mbele ya wote kisa cha hivyo, akakimbizwa na pepo huyo mchafu hadi kumgusa Yesu na jinsi alivyoponyeshwa mara moja. jangwani. **30** Basi, Yesu akamwuliza, "Jina lako nani?" **48** Yesu akamwambia, "Binti, imani yako imekuponya. Yeye akajibu, "Jina langu ni Jeshi" —kwa sababu pepo wengi walikuwa wamempagaa. **31** Hao pepo wakamsihi asiwaamuru wamtoke na kwenda kwenye shimo lisilo na mwisho. (*Abyssos g12*) **32** Kulikuwa na kundi kubwa la nguruwe wakilisha mlimali. Basi, "Usiogope; amini tu, naye atapona." **51** Alipofika hayo akamwambia Yairo, hao pepo wakamsihi awaruhusu wawaingie. Naye nyumbani hakumruhusu mtu kuingja ndani pamoa Yesu akawapa ruhusa. **33** Kwa hiyo pepo hao naye, isipokuwa Petro, Yohane, Yakobo na wazazi wa wakamtoka yule mtu, wakawaingia wale nguruwe, huyo msichana. **52** Watu wote walikuwa wakilia na nao wakaporomoka kwenye ule mteremko mkali, kuomboleza kwa ajili yake. Lakini Yesu akawaambia, wakattumbukia ziwani, wakazama majini. **34** Wale "Msilie, kwa maana mtoto hajafa, amelala tu!" **53** wachungaji walipoona yote yaliyotokea walikimbia, Nao wakamcheka kwa sababu walijua kwamba wakaenda kuwapa watu habari, mijini na mashambani. **35** Watu wakaja kuona yaliyotokea. Wakamwendea alikuwa amekufa. **54** Lakini Yesu akamshika mkono Yesu, wakamwona yule mtu aliyetokwa na pepo ameketi karibu na Yesu, amevaa nguo, ana akili naye, isipokuwa Petro, Yohane, Yakobo na wazazi wa zake, wakaogopa. **36** Wale watu walioshudia tukio alakasema, "Mtoto amka!" **55** Roho yake ikamrudia, hilo waliwaeleza hao jinsi yule mtu alivyoponywa. **37** Wakazi wa nchi ya Gerase walishikwa na hofu kubwa. Kwa hiyo wakamwomba Yesu aondoke, aende zake. Hivyo Yesu alipanda tena mashua, akaondoka. **38** Yule mtu aliyetokwa na wale pepo akamsihi aende pamoa naye. Lakini Yesu hakumruhusu, bali akamwambia, **39** "Rudi nyumbani ukaeleze yote Mungu aliyotendeka." Basi, yule mtu akaenda akitangaza kila mahali katika mji ule mambo yote Yesu aliyotendeka. **40** Yesu aliporudi upande mvwingine wa ziwa, kundi la watu lilimkaribsha, kwa maana wote walikuwa wanamngoea. **41** Hapo akaja mtu mmoja aitwaye Yairo, ofisa wa sunagogi. Alijitupa miguuni pa Yesu, akamwomba aende nyumbani kwake, **42** kwa kuwa binti yake wa pekee, mwana wa pekee mwenye umri wa miaka kumi na miwili, alikuwa mahututi. Yesu alipokuwa akienda, watu nani basi, hata anaamuru dhoruba na mawimbi, navyo wakawa wanamsonga kila upande. **43** Kulikuwa na vinamtii?" **26** Wakaendelea na safari, wakafika pwani mwanamke mmoja kati ya lile kundi la watu, ambaye ya nchi ya Wagerase inayokabiliana na Galilaya, alikuwa na ugonjwa wa kutokwa damu kwa muda ng'ambio ya ziwa. **27** Alipokuwa anashuka pwani, wa miaka kumi na miwili, ingawa alikuwa amekwisha mtu mmoja aliyekuwa amepagawa na pepo alimjia tumia mali yake yote kwa waganga, hakuna aliyefaulu kutoka mjini. Kwa muda mrefu mtu huyo, hakuwa kumponya. **44** Huyo mwanamke alimuata Yesu anavaa nguo, wala hakuwa anaishi nyumbani bali nyuma, akagusa pindo la vazi lake. Papo hapo makaburini. **28** Alipomwona Yesu, alipiga kelele na akaponywa ugonjwa wake wa kutokwa damu. **45** Yesu kujitupa chini mbele yake, na kusema kwa sauti akasema, "Ni nani aliyenigusa?" Wote wakasema kubwa "We, Yesu Mwana wa Mungu Aliye Juu kwamba hapakuwa na mtu aliyemgusa. Naye Petro una shauri gani nami? Ninakusihi usinitez!" **29** akasema, "Mwalimu, umati wa watu umekuzunguka Alisema hivyo kwa kuwa Yesu alikwishamwambia na kukusongal" **46** Lakini Yesu akasema, "Kuna mtu huyo pepo mchafu amtoke mtu huyo. Pepo huyo aliyenigusa, maana nimehisi nguvu imenitoka." **47** mchafu alikuwa anamvamia mtu huyo mara nydingi, Yule mwanamke alipoona kwamba hawezi kujificha, na ingawa watu walimweka ndani na kumfunga kwa akajitokeza akitetemeka kwa hofu, akajitupa mbele minyororo na pingu, lakini kila mara alivivunja vifungo ya Yesu. Hapo akaeleza mbele ya wote kisa cha hivyo, akakimbizwa na pepo huyo mchafu hadi kumgusa Yesu na jinsi alivyoponyeshwa mara moja. jangwani. **30** Basi, Yesu akamwuliza, "Jina lako nani?" **48** Yesu akamwambia, "Binti, imani yako imekuponya. Yeye akajibu, "Jina langu ni Jeshi" —kwa sababu pepo wengi walikuwa wamempagaa. **31** Hao pepo wakamsihi asiwaamuru wamtoke na kwenda kwenye shimo lisilo na mwisho. (*Abyssos g12*) **32** Kulikuwa na kundi kubwa la nguruwe wakilisha mlimali. Basi, "Usiogope; amini tu, naye atapona." **51** Alipofika hayo akamwambia Yairo, hao pepo wakamsihi awaruhusu wawaingie. Naye nyumbani hakumruhusu mtu kuingja ndani pamoa Yesu akawapa ruhusa. **33** Kwa hiyo pepo hao naye, isipokuwa Petro, Yohane, Yakobo na wazazi wa wakamtoka yule mtu, wakawaingia wale nguruwe, huyo msichana. **52** Watu wote walikuwa wakilia na nao wakaporomoka kwenye ule mteremko mkali, kuomboleza kwa ajili yake. Lakini Yesu akawaambia, wakattumbukia ziwani, wakazama majini. **34** Wale "Msilie, kwa maana mtoto hajafa, amelala tu!" **53** wachungaji walipoona yote yaliyotokea walikimbia, Nao wakamcheka kwa sababu walijua kwamba wakaenda kuwapa watu habari, mijini na mashambani. **35** Watu wakaja kuona yaliyotokea. Wakamwendea alikuwa amekufa. **54** Lakini Yesu akamshika mkono Yesu, wakamwona yule mtu aliyetokwa na pepo ameketi karibu na Yesu, amevaa nguo, ana akili naye, isipokuwa Petro, Yohane, Yakobo na wazazi wa zake, wakaogopa. **36** Wale watu walioshudia tukio alakasema, "Mtoto amka!" **55** Roho yake ikamrudia, hilo waliwaeleza hao jinsi yule mtu alivyoponywa. **37** Wakazi wa nchi ya Gerase walishikwa na hofu kubwa. Kwa hiyo wakamwomba Yesu aondoke, aende zake. Hivyo Yesu alipanda tena mashua, akaondoka. **38** Yule mtu aliyetokwa na wale pepo akamsihi aende pamoa naye. Lakini Yesu hakumruhusu, bali akamwambia, **39** "Rudi nyumbani ukaeleze yote Mungu aliyotendeka." Basi, yule mtu akaenda akitangaza kila mahali katika mji ule mambo yote Yesu aliyotendeka. **40** Yesu aliporudi upande mvwingine wa ziwa, kundi la watu lilimkaribsha, kwa maana wote walikuwa wanamngoea. **41** Hapo akaja mtu mmoja aitwaye Yairo, ofisa wa sunagogi. Alijitupa miguuni pa Yesu, akamwomba aende nyumbani kwake, **42** kwa kuwa binti yake wa pekee, mwana

9 Yesu aliwaita wale kumi na wawili, akawapa uwezo juu ya pepo wote, na uwezo wa kuponya wagonjwa. **2** Halafu akawatuma waende kuhubiri Ufalme wa Mungu na kuponya wagonjwa. **3** Akawaambia, "Mnaposafiri msichukue chochole: msichukue fimbio, wala mkoba, wala chakula, wala fedha, wala hata koti la ziada. **4** Nyumba yoyote mtakayoingia na kukaribishwa, kaeni humo mpaka mtakapoondoka katika kijiji hicho. **5** Watu wakikataa kuwakaribisha, tokeni katika mji huo, nanyi mnapotoka kung'uteni mavumbi miguuni mwenu kama onyo kwao." **6** Basi, wakaanza safari, wakapitia vijijini wakihubiri Habari Njema na kuponya wagonjwa kila mahali. **7** Sasa, mtawala Herode, alipata habari za mambo

yote yaliyokuwa yanatendeka, akawa na wasiwasi kujiangamiza yeye mwenyewe? 26 Mtu akinionea kwa vile walikuwa wakisema: "Yohane amefufuka aibu mimi na mafundisho yangu, Mwana wa Mtu kutoka wafu!" 8 Wengine walisema kwamba Eliya atamwonea aibu mtu huyo wakati atakapokujua katika ametokea, na wengine walisema kwamba mmojawapo utukufu wake na wa Baba na wa malaika watakatifu. wa manabii wa kale amerudi duniani. 9 Lakini Herode 27 Nawaambieni kweli, kuna wengine papa hapa akasema, "Huyo Yohane nilimkata kichwa; sasa ambaao hawatakuwa kabla ya kuuona Ufalte wa ni nani huyu ninayesikia habari zake?" Akawa na Mungu." 28 Yapata siku nane baada ya kusema hamu ya kumwona. 10 Wale mitume waliporudi, hayo, Yesu aliwachukua Petro, Yohane na Yakobo, walimweleza yote waliyoyafanya. Yesu akawachukua, akaenda nao mlimali kusali. 29 Alipokuwa akisali, wakaenda peke yao mjini Bethsaida. 11 Lakini sura yake ilibadilika, mavazi yake yakawa meupe wale watu walipojua alikokwenda, walimfuata. Yesu na kung'a sana. 30 Na watu wawili wakaonekana akawakaribisha akawazungumzia juu ya Ufalte wa wakizungumza naye, nao ni Mose na Eliya, 31 ambaao Mungu, akawaponya wale waliohitaji kuponywa. 12 walitokea wakiwa wenye utukufu, wakazungumza Jua lilipokuwa linaanza kutua, wale kumi na wawili naye juu ya kifo chake ambacho angekikamilisha walimwendea wakamwambia, "Waage watu waende huko Yerusalem. 32 Petro na wenzake walikuwa kwenye vijiji na mashamba ya karibu, wakajipatie wamelemewa na usingizi mzito, hata hivyo waliamka, chakula na mahali pa kulala, kwa maana hapa tulipo wakuona utukufu wake, wakawaona na wale watu ni nyikani." 13 Lakini Yesu akawaambia, "Wapeni wawili walipokuwa wamesimama pamoja naye. 33 ninyi chakula." Wakamjibu, "Hatuna chochote ila Basi, watu hao wawili walipokuwa wakiondoka, Petro mikate mitano na samaki wawili. Labda twende alimwambia Yesu, "Bwana, ni vizuri kwamba tupo wenyewe tukawanunulie chakula watu wote hawa!" 14 hapa: basi, tujenge vibanda vitatu: kimoja chako, (Walikuwepo pale wanaume wapatao elfu tano.) Basi, kimoja cha Mose na kimoja cha Eliya." —Kwa kweli Yesu akawaambia wanafunzi wake, "Waambieni watu hakujua anasema nini. 34 Petro alipokuwa akisema waketi katika makundi ya watu hamsinihamsini." 15 hayo, mara wingu likatokea na kuwafunika; na wingu Wanafunzi wakafanya walivoambiwa, wakawaketisha hilo lilipowajia, wale wanafunzi waliogopa sana. 35 wote. 16 Kisha Yesu akaitwa ile mikate mitano Sauti ikasikika kutoka katika hilo wingu: "Huyu ndiye na wale samaki wawili, akatazama juu mbinguni, Mwanangu niliyemchagua, msikilizeni." 36 Baada akamshukuru Mungu, akavimega, akawapa wanafunzi ya hiyo sauti kusikika, Yesu alionekana akiwa peke wake wawagawie watu. 17 Wakala wote, wakashiba; yake. Wanafunzi walikaa kimya juu ya tukio hilo, na wakakusanya makombo ya chakula, wakajaza vikapu wakati ule hawakumwambia mtu ye yote mambo hayo kumi na viwili. 18 Siku moja, Yesu alikuwa anasali walioyaona. 37 Kesho yake walipokuwa wakishuka peke yake, na wanafunzi wake walikuwa karibu. Basi, kutoka kule mlimali, kundi kubwa la watu lilikutana na akawauliza, "Eti watu wanasema mimi ni nani?" 19 Yesu. 38 Hapo, mtu mmoja katika lile kundi akapaaza Nao wakamjibu, "Wengine wanasema kuwa wewe sauti, akasema, "Mwalimu! Ninakusihi umwangalie ni Yohane mbatizaji, wengine wanasema wewe mwanangu—mwanangu wa pekee! 39 Pepo huwa ni Eliya, hali wengine wanasema kuwa wewe ni anamshambulia, na mara humfanya apige kelele; mmoja wa manabii wa kale ambaye amefufuka." humtia kifafa, na povu likamtoka kinywani. Huendelea 20 Hapo akawauliza, "Na ninyi je, mwasema mimi kumtesa sana, asimwache upesi. 40 Niliwaomba ni nani?" Petro akitiba, "Wewe ndiwe Kristo wa wanafunzi wako wamfukuze, lakini hawakuweza." Mungu." 21 Halafu Yesu akawaamuru wasimwambie 41 Yesu akasema, "Enyi kizazi kisicho na imani, mtu ye yote habari hiyo. 22 Akaendelea kusema: kilichopotoka! Nitakaa nanyi na kuwavumilia mpaka "Ni lazima Mwana wa Mtu apate mateso mengi na lini?" Kisha akamwambia huyo mtu, "Mlete mtoto wako kukataliwa na wazee na makuhani wakuu na walimu hapa." 42 Wakati mtoto huyo alipokuwa anamjia Yesu, wa Sheria; atauawa, lakini siku ya tatu atafufuliwa." yule pepo alimwangusha chini na kumtia kifafa. Lakini 23 Kisha akawaambia watu wote, "Mtu ye yote akitaka Yesu akamkemea yule pepo mchafu akamponya kuwa mfuasi wangu, ni lazima ajikane nafsi yake, mtoto na kumkabidhi kwa baba yake. 43 Watu wote auchukue msalaba wake kila siku, anifuate. 24 Maana, wakashangazwa na uwezo mkuu wa Mungu. Wale mtu anayetaka kuyaokoa maisha yake mwenyewe, watu walipokuwa bado wanashangaa juu ya mambo atayapoteza; lakini atakayeyapoteza maisha yake yote aliyofanya, Yesu aliwaambia wanafunzi wake, kwa ajili yangu, atayaokoa. 25 Je, kuna faida gani 44 "Tegeni masikio, myasikie mambo haya: Mwana mtu kuupata utajiri wote wa dunia kwa kujipoteza au wa Mtu anakwenda kutiwa mikononi mwa watu."

45 Lakini wao hawakuelewa maana ya usemi huo. shambani mwake. **3** Sasa nendeni; fahamuni kwamba Jambo hilo lilikuwa limefichwa kwao ili wasitambue; ninawatuma ninyi kama kondoo wanaokwenda kati nao wakaogopa kumkuliza juu ya msemo huo. ya mbwa mwitu. **4** Msichukue mfuko wa fedha, **46** Kukatokea majadiliano kati ya wale wanafunzi mkoba, wala viatu; msimsalimu mtu ye yote njiani. **5** kuhusu nani kati yao aliye kuwa mkuu zaidi. **47** Yesu Mkiingia katika nyumba yoyote, kwanza wasalimuni aliyajua mawazo yaliyokuwa miyoni mwao; basi hivi: Amani iwe katika nyumba hii! **6** Kama akiwako akamchukua mtoto mdogo akamweka karibu naye, **48** mwenye kupenda amani, amani yenu itakaa naye, akawaambia, "Mtu ye yote anayempokea mtoto huyu la sivyo, itawarudieni. **7** Kaeni katika nyumba hiyo mdogo kwa jina langu, ananipokea mimi; na ye yote mkila na kunywa wanavyowapeni, maana mfanyakazi anayenipokea mimi, anampokea yule aliyenituma. anastahili mshahara wake. Msiende mara nyumba Maana yule aliye mdogo kuliko wote kati yenu ndiye hii mara nyumba ile. **8** Kama mkifika mji fulani na aliye mkubwa kuliko wote." **49** Yohane alidakia na watu wakiwakaribisha, kuleni wanavyowapeni. **9** kusema, "Bwana, tumemwona mtu mmoja akitoa pepo Ponyeni wagonjwa walioko huko, waambieni watu: kwa kulitumia jina lako nasi tukajaribu kumkataza Ufalme wa Mungu umekaribia kwenu. **10** Lakini kwa kuwa ye ye si mmoja wetu." **50** Lakini Yesu mkiingia katika mji wowote, wasipowakaribisheni, akamwambia, "Msimkataze; kwani asiyepingana nanyi tokeni; nanyi mpitapo katika barabara zao semeni: **11** yuko upande wenu." **51** Wakati ulipokaribia ambapo Hata mavumbi ya mji wenu yaliyoshikamana na miguu Yesu angechukuliwa juu mbinguni, ye ye alikata shauri yetu tunawakung'utieni. Lakini, jueni kwamba Ufalme kwenda Yerusalem. **52** Basi, akawatuma wajumbe wa Mungu umekaribia. **12** Hakika nawaambieni, siku wamtangulie, nao wakaenda wakaingia kijiji kimoja ile mji huo utapata adhabu kubwa zaidi kuliko ile cha Wasamaria ili wamtayarishie mahali. **53** Lakini ya watu wa Sodoma. **13** "Ole wako Korazini! Ole wenyeji wa hapo hawakutaka kumpokea kwa sababu wako Bethsaida! Maana, kama miujiza iliyofanya alikuwa anaelekeea Yerusalemu. **54** Basi, wanafunzi kwenu ingalifanya kule Tiro na Sidoni, watu wake wake, kina Yohane na Yakobo, walipoona hayo, wangalikwishavaa mavazi ya gunia kitambo, na kukaa wakasema, "Bwana, wataka tuamuru moto ushuke katika majivu kuonyesha kwamba wametuba. **14** kutoka mbinguni uwateketeze?" **55** Lakini ye ye Hata hiyo, Siku ya Hukumu ninyi mtapata adhabu akawageukia, akawakemea akasema, "Hamjui ni roho kubwa zaidi kuliko ile ya watu wa Tiro na Sidoni. **15** ya namna gani mliyo nayo; **56** kwa maana Mwana Na wewe Kafarnaumu, unataka kujikweza mpaka wa Mtu hakuja kuyaangamiza maisha ya watu, bali mbinguni? La; utaporomosha mpaka Kuzimu." kuyaokoa." Wakatoka, wakaenda kijiji kingine. **57** (*Hadés 986*) **16** Halafu akasema, "Anayewasikiliza Walipokuwa wakisafiri njiani, mtu mmoja akamwambia ninyi, ananisikiliza mimi; na anayekataa kuwapokea Yesu, "Nitakufuata kokote utakakokwenda." **58** Yesu ninyi, anakataa kunipokea mimi. Yeyote anayekataa akasema, "Mbweha wana mapango, na ndege kumipokea, anakataa kumpokea yule aliyenituma." wana viota; lakini Mwana wa Mtu hana mahali pa **17** Baadaye, wale sabini na wawili walirudi wamejaa kupumzikia." **59** Kisha akamwambia mtu mwingine, furaha, wakisema, "Bwana, hata pepo wametutii "Nifuata." Lakini huyo akasema, "Bwana, niruhusu tulipolitaja jina lako." **18** Yeye akawaambia, "Nilimwona kwanza niende kumzika baba yangu." **60** Yesu Shetani jinsi aliyokuwa anaporomoka kama umeme akamwambia, "Waache wafu wazike wafu wao; bali kutoka mbinguni. **19** Naam, nimewapeni uwezo wa wewe nenda ukatangaze Ufalme wa Mungu." **61** kukanyaga nyoka na ng'e, na uwezo juu ya nguvu zote Na mtu mwingine akamwambia, "Nitakufuata, lakini za yule adui; hakuna chochote kitakachowadhu. **20** niruhusu kwanza nikawaage wale walio nyumbani Hata hiyo, msifurahi kwa sababu pepo wamewatii, kwangu." **62** Yesu akamwambia, "Yeyote anayeshika jembe tayari kulima na huku anaangalia nyuma, hafai kwa Ufalme wa Mungu."

10 Baada ya hayo, Bwana aliwachagua wengine sabini na wawili, akawatuma wawiliwawili, wamtangulie katika kila kijiji na mahali ambapo ye ye mwenye alitaka kwenda. **2** Akawaambia, "Mavuno ni mengi, lakini wavunaji ni wachache. Kwa hivyo, mwombeni mwenye shamba atume wavunaji

Halafu akawelekewa wafuasi wake akawaambia, "Heri wanaona yale mnayoyaona ninyi! 24 Hakika, manabii na wafalme walitamani kuona yale mnayoyaona ninyi akamwambia, "Bwana, tunakuomba utufundishe wasiyaone, na kusikia yale mnayoyasikie." kusali kama Yohane mbatizaji alivyowafundisha 25 Baadaye mwalimu mmoja wa Sheria alisimama wanafunzi wake." 2 Yesu akawaambia, "Mnaposalii, akamwuliza akitaka kumtega, "Mwalimu, nifanye semeni: Baba! Jina lako litukuzwe; Ufalme wako nini ili nipate uzima wa milele?" (aiōnios g166) 26 urike. 3 Utupe daima chakula chetu cha kila siku. 4 Yesu akamwuliza, "Imeandikwa nini katika Sheria? Utusamehe dhambi zetu, maana sisi tunawasamehe Unaelewaje?" 27 Akamjibu, "Mpende Bwana Mungu wote waliotukosea; wala usitutie katika majaribu." 5 wako kwa moyo wako wote, kwa roho yako yote, Kisha akawaambia, "Tuseme mmoja wenu anaye kwa nguvu zako zote na kwa akili yako yote. Na, rafiki, akaenda kwake usiku wa manane, akamwambia: mpende jirani yako kama unavyojipenda mwenyewe." Rafiki, tafadhali niazime mikate mitatu, 6 kwa kuwa 28 Yesu akawaambia, "Vema! Fanya hivyo, nawe rafiki yangu amepitia kwangu akiwa safarini nami utaishi." 29 Lakini yeye akitaka kujihakikishia kuwa sina cha kumpa. 7 Naye, akiwa ndani angemjibu: mwema akamwuliza Yesu, "Na jirani yangu ni nani?" Usinisumbue! Nimekwisha funga mlango. Mimi na 30 Yesu akamjibu, "Mtu mmoja alikuwa anashuka watoto wangu tumelala; siwezi kuamka nikupe! 8 kutoka Yerusalem kwenda Yeriko. Alipokuwa njiani, Hakika, ingawa hataamka ampe kwa sababu ye ye alivamiwa na majambazi, wakamnyang'anya mali yake ni rafiki yake, lakini, kwa sababu ya huyo mtu na kumpiga, wakamwacha amelala pale nusu mfu. kuendelea kumwomba, ataamka ampe chochote 31 Kumbe, kuhani mmoja akawa anapita barabara anachohitaji. 9 Kwa hiyo, ombeni, nanyi mtapewa, ileile, akamwona, akapita kando. 32 Hali kadhalika na tafuteni, nanyi mtapata, bisheni nanyi mtafunguliwa. Mlawi mmoja, alipofika mahali akamwona, akapita 10 Maana ye yote aombaye hupewa, atafutaye hupata kando. 33 Lakini Msamaria mmoja aliyekuwa anasafiri, na abishaye hufunguliwa. 11 Mtoto akimwomba baba alifika pale yule mtu alipokuwa, naye alipomwona, yake samaki, je, atampa nyoka badala ya samaki? alimwonea huruma. 34 Akamwendea, akamtibu 12 Na kama akimwomba yai, je, atampa ng'e? 13 majeraha yake kwa kumtia mafuta na divai; na Ninyi, ingawa ni waovu, mnajua kuwapa watoto wenu kuyafunga halafu akampandisha juu ya punda vitu vizuri. Basi, baba yenu wa mbinguni atafanya wake akampeleka katika nyumba moja ya wageni zaidi; atawapa Roho Mtakatifu wale wanaomwomba." akamuuguza. 35 Kesho yake akatoa fedha dinari 14 Siku moja Yesu alikuwa anamfukuza pepo mbili akampa yule mwenye nyumba, akamwambia, aliyemfanya mtu mmoja kuwa bubu. Basi, huyo pepo Muuguze mtu huyu; na chochote utakachotumia zaidi, alipomtoka, yule mtu akaweza kuongea hata umati nitakulipa nitakaporudi." 36 Kisha Yesu aauliza, wa watu ukashangaa. 15 Lakini baadhi ya watu "Kati ya hao watatu, ni yupi aliyeonyesha kuwa jirani hao wakasema, "Anamfukuza pepo kwa uwezo wa yake yule aliyevamiwa na majambazi?" 37 Yule Beelzebuli, mkuu wa pepo." 16 Wengine, wakimjaribu, mwalimu wa Sheria akamjibu, "Ni yule aliyemwonea wakamtaka afanye ishara kuonyesha kama alikuwa huruma." Yesu akamwambia, "Nenda ukafanye vivyo na idhini kutoka mbinguni. 17 Lakini ye ye, akiwa hivyo." 38 Walipokuwa safarini, waliingia katika anayajua mawazo yao, akawaambia, "Ufalme kijiji kimoja na mwanamke mmoja, aitwaye Martha, wowete uliofarakana wenye, hauwezi kudumu; alimkaribisha nyumbani kwake. 39 Martha alikuwa na kadhalika, jamaa ye yote inayofarakana huangamia. dada yake aitwaye Maria; huyo aliketi karibu na Yesu 18 Kama Shetani anajipinga mwenyewe, utawala akisikiliza mafundisho yake. 40 Lakini Martha alikuwa wake utasimamaje? Mnasemaje, basi, kwamba anashughulika na mambo mengi. Basi, akamwendea ninawafukuza pepo kwa uwezo wa Beelzebuli? 19 Yesu, akamwambia, "Bwana, hivi hujali kwamba Kama ninafukuza pepo kwa uwezo wa Beelzebuli, dada yangu ameniacha nishughulike peke yangu? watoto wenu huwafukuza kwa uwezo wa nani? Kwa Mwambie basi, anisaidie." 41 Lakini Bwana akamjibu, sababu hiyo, wao ndio watakaowahukumu ninyi. 20 "Martha, Martha, unahangaika na kusumbuka kwa Lakini ikiwa ninawafukuza pepo kwa uwezo wa Mungu, mambo mengi. 42 Kitu kimoja tu ni muhimu. Maria basi jueni kwamba Ufalme wa Mungu umekwisha fika amechagua kitu bora zaidi ambacho hakuna mtu kwenu. 21 "Mtu mwenye nguvu anapolinda jumba lake kwa silaha, mali yake yote iko salama. 22 Lakini akija mwenye nguvu zaidi akamshambulia na kumshinda, huyo huziteka silaha zake alizotegemea

na kugawanya nyara. 23 Yeyote asiyejunga nami, mchicha na majani mengine, na huku hamjali juu ya ananipinga; na yeyote asiyekusanya pamoja nami, haki na upendo kwa Mungu. Mambo haya iliwapasa hutawanya. 24 "Pepo mchafu akifukuzwa kwa mtu fulani, huzururazurura jangwani akitafuta mahali pa kupumzikia. Asipopata, hujisemea: Nitarudi kwenye kuketi mbele mahali pa heshima katika masunagogi, makao yangu nilikotoka. 25 Anaporudi, huikuta ile na kusalimiwa kwa heshima hadharani. 44 Ole wenu, nyumba imefagiwa na kupambwa. 26 Basi, huenda kwa sababu mko kama makaburi yaliyofichika; watu na kuwachukua pepo wengine saba waouz zaidi hutembea juu yake bila kufahamu." 45 Mmoja wa kuliko yeje; wote huenda na kumwingia mtu yule. walimu wa Sheria akamwambia, "Mwalimu, maneno Hivyo, basi hali ya mtu huyo sasa huwa mbaya yako yanatukashifu na sisi pia." 46 Yesu akamjibu, "Na zaidi kuliko pale mwanzo." 27 Alipokuwa akisema ninyi walimu wa Sheria, ole wenu; maana mnawatwika hayo, mwanamke mmoja katika lile kundi la watu, watu mizigo isiyochukulika, huku ninyi wenywewe akasema kwa sauti kubwa: "Heri turmo lilitokuzaa, hamnyoshi hata kidole kuwasaidia. 47 Ole wenu, kwa na maziwa yaliyokunyonyesha!" 28 Lakini Yesu kuwa mnajenga makaburi ya manabii wale ambao akasema, "Lakini heri zaidi wale wanaolisikia neno wazee wenu waliwaua. 48 Kwa hiyo mnashuhudia na la Mungu na kulishika." 29 Umati wa watu ulipozidi kukubaliana na matendo ya wazee wenu; maana wao kuongezeka, Yesu akawaambia, "Kizazi hiki ni kizazi waliwaua hao manabii, nanyi mnajenga makaburi kiovu. Kinataka ishara, lakini hakitapewa ishara yoyote yao. 49 Kwa hiyo, Hekima ya Mungu ilisema hivi: isipokuwa ile ya Yona. 30 Jinsi Yona alivyokuwa Nitawapelekeea manabii na mitume, lakini watawaua ishara kwa watu wa Ninewi, ndivyo pia Mwana wa Mtu baadhi yao, na kuwatesa wengine. 50 Matokeo yake atakavyokuwa ishara kwa kizazi hiki. 31 Malkia wa ni kwamba kizazi hiki kitaadhibiwa kwa sababu ya kusini atatokea wakati kizazi hiki kitakapohukumiwa, damu ya manabii wote iliyomwagika tangu mwanzo naye atashuhudia kwamba kina hatia. Yeye alisafiri wa ulimwengu; 51 tangu kumwagwa damu ya Abeli kutoka mbali, akaja kusikiliza maneno ya hekima mpaka kifo cha Zakariya ambaye walimuua katy ya ya Solomoni; kumbe hapa pana mkuu zaidi kuliko madhabahu na mahali patakatifu. Naam, hakika kizazi Solomoni. 32 Watu wa Ninewi watatokea wakati kizazi hiki kitaadhibiwa kwa matendo haya. 52 "Ole wenu hiki kitakapohukumiwa, na watashuhudia kwamba kizazi hiki kina hatia. Hao watu wa Ninewi walitubu ule ufunguo wa mlango wa elimu; ninyi wenywewe kwa sababu ya mahubiri ya Yona; na hapa pana mkuu zaidi Kuliko Yona! 33 "Hakuna mtu anayewasha taa na hamkuingia na mmewazuin waliokuwa wanaingia kuifunika kwa pishi, bali huiweka juu ya kinara ili watu na walimu wa Sheria, kwa sababu mmeuficha kumna kwa maneno yake.

12 Wakati watu kwa maelfu walipokuwa wamekusanyika hata wakawa wanakanyagana, Yesu aliwaambia kwanza wanafunzi wake, "Jihadharini na chachu ya Mafarisayo, yaani unafiki. 2 Kila kilichofunikwa kitafunuliwa, kila kilichofichika kitafichuliwa. 3 Kwa hiyo, kila mliyosema gizani, watu watayasikia katika mwanga, na kila mliyonong'ona faraghani milango imefungwa, yatatangazwa juu ya nyumba. 4 "Nawaambieni ninyi rafiki zangu: msiwaogope wale wanaoua mwili, wasiweze kufanya kitu kingine zaidi. 5 Nitawaonyesheni yule ambaye ni lazima kumwogopa: mwogopeni yule ambaye baada ya kuua ana uwezo wa kumtupa mtu katika moto wa Jehanamu. Naam, ninawaambieni, mwogopeni huyo. (Geenna g1067) 6 Inajulikana kwamba shomoro watano huuzwa kwa senti kumi, au siyvo? Lakini mbele ya Mungu hasahauliki hata mmoja. 7 Lakini hata nywele

za vichwa vyetu zimehesabiwa zote. Msiogope, basi, hulivika vizuri jani la shambani ambalo leo liko na ninyi mna thamani zaidi kuliko shomoro wengi! 8 kesho latupwa motoni, je, hatawafanya ninyi zaidi? "Nawaambieni kweli, kila mtu anayekiri hadharani Enyi watu wenyewe imani haba! 29 "Basi, msivurugike kwamba yeche ni wangu, Mwana wa Mtu naye atakiri akili, mkihangaika daima juu ya mtakachokula au mbele ya malaika wa Mungu kwamba mtu huyo ni mtakachokunya. 30 Kwa maana hayo yote ndiyo wake. 9 Lakini, mtu yeoyote anayenikana mbele ya yanayohangaika na watu wasiomjua Mungu. Baba watu, naye atakanwa mbele ya malaika wa Mungu. 10 yenu anajua kwamba mnahitaji vitu hivyo. 31 "Yeyote anayesema neno la kumpinga Mwana wa Mtu Shughulikieni kwanza Ufalme wa Mungu, na hayo yote atasamehewa; lakini anayemkufuru Roho Mtakatifu mtapewa kwa ziada. 32 "Msiogope, enyi kundi dogo! hatasamehewa. 11 "Watakapeleka ninyi mbele Maana Baba yenu amependwa kuwapeni Ufalme. 33 ya masunagogi na mbele ya wakuu na watawala Uzeni mali yenu mkawape maskini misada. Jifanyieni msiwe na wasiwasi juu ya jinsi mtakavyojiteeta au mifuko isiyochakaa, na jiwekeeni hazina mbinguni jinsi mtakavyosema. 12 Kwa maana wakati huo ambako haitapungua. Huko wezi hawakaribii, wala Roho Mtakatifu atawafundisheni kile mnachopaswa nondo hawaharibu. 34 Pale ilipo hazina yako, ndipo pia kusema." 13 Mtu mmoja katika ule umati wa watu utakapokuwa moyo wako. 35 "Muwe tayari! Jifungeni akamwambia, "Mwalimu, mwambie ndugu yangu mkanda kiunoni, na taa zenu ziwe zinawaka; 36 muwe tugawane urithi alioituachia baba." 14 Yesu akamjibu, kama watumishi wanaomngoea bwana wao arudi "Rafiki, ni nani aliyeeniweka mimi mwamuzi au kutoka arusini, ili wamfungulie mara atakapobisha msuluhishi katy yenu?" 15 Basi, akawaambia wote, hodi. 37 Heri yao watumishi wale amba bwana wao "Jihadharini na kila aina ya tamaa; maana uzima wa atakaporudi atawakuta wanakesha! Nawaambieni mtu hautegemei wingi wa vitu alivyo navyo." 16 Kisha hakika, huyo bwana atajifunga mkanda kiunoni, akawaambia mfano: "Kulikuwa na tajiri mmoja ambaye atawaketisha mezani na kuwashudumia. 38 Heri shamba lake lilizaa mavuno mengi. 17 Tajiri huyo yao watumishi hao ikiwa bwana wao atawakuta akafikiri moyoni mwake: Nitafanye nami sina mahali wanakesha hata ikiwa atarudi usiku wa manane au pa kuhifadhiya mavuno yangu? 18 Nitafanya hivi: alfajiri. 39 Jueni kwamba, kama mwenye nyumba nitabomoa ghala zangu na kujenga kubwa zaidi, na angejua saa ambayo mwizi atakuja, angekesha, humo nitahifadhi mavuno yangu yote na mali yangu. wala hangeiacha nyumba yake ivunjwe. 40 Nanyi, 19 Hapo nitawenza kuambia roho yangu: sasa unayo kadhalika muwe tayari, maana Mwana wa Mtu atakuja akiba ya matumizi kwa miaka na miaka. Ponda mali, saa msyoitazamia." 41 Petro akamwambia, "Bwana, ule, unywe na kufurahi. 20 Lakini Mungu akamwambia: mfano huo ni kwa ajili yetu tu, au ni kwa ajili ya watu Mpumbavu wewe; leo usiku roho yako itachukuliwa. wote?" 42 Bwana akajibu, "Ni nani basi, mtumishi Na vitu vile vyote ulivyojilundikia vitakuwa vya nani?" aliye mwaminifu na mwenye busara, ambaye bwana 21 Yesu akamaliza kwa kusema "Ndivyo ilivyo kwa mtu wake atamweka juu ya watumishi wake ili awape anayejilundikia mali kwa ajili yake mwenyewe, lakini chakula wakati ufaao? 43 Heri yake mtumishi huyo si tajiri mbele ya Mungu." 22 Kisha Yesu akawaambia ikiwa bwana wake atakaporudi atamkuta akifanya wanafunzi wake, "Kwa sababu hiyo nawaambieni, hivyo. 44 Hakika atampa madaraka juu ya mali yake msiwe na wasiwasi juu ya chakula mnachohitaji ili yote. 45 Lakini, kama mtumishi huyo atafikiri moyoni kuishi, wala juu ya mavazi mnayohitaji kwa ajili ya mwake: na kusema: Bwana wangu amekawia sana mili yenu. 23 Kwa sababu uzima ni bora kuliko kurudi halafu aanze kuwapiga watumishi wenzake, chakula, na mwili ni bora kuliko mavazi. 24 Chukueni wa kiume au wa kike, na kula, kunywa na kulewa, kwa mfano, kunguru: hawapandi, hawavuni wala 46 bwana wake atarudi siku asiyoitazamia na saa hawana ghala yoyote. Hata hivyo, Mungu huwalisha. asiyojua; atamkatilia mbali na kumweka fungu Ninyi mna thamani zaidi kuliko ndege! 25 Ni nani moja na wasioamini. 47 Mtumishi ambaye anajua kati yenu kwa kuwa na wasiwasi anaweza kuongeza matakwa ya bwana wake lakini hajiweki tayari kufanya urefu wa maisha yake? 26 Basi, kama hamwezi anavyotakiwa, atapigwa sana. 48 Lakini yule afanyaye kufanya jambo dogo kama hilo, kwa nini kuwa na yanayostahili adhabu bila kujua, atapigwa kidogo. wasiwasi juu ya yale mengine? 27 Angalieni maua Aliyepewa vingi atatakiwa vingi; aliye kabitidhiwa vingi jinsi yanavyomea. Hayafanyi kazi wala hayafumi. zaidi atatakiwa kutoa vingi zaidi. 49 "Nimekuja Hata hivyo, nawahakikishieni kwamba hata Solomoni kuwasho moto duniani, laiti ungekuwa umewaka mwenyewe na fahari zake zote hakupata kuvikwa tayari! 50 Ninao ubatizo ambao inanipasa niupokee; vizuri kama ua mojawapo. 28 Lakini, kama Mungu jinsi gani ninayohangaika mpaka ukamilike! 51

Mnadhani nimekuja kuleta amani duniani? Hata hata asiweze kusimama wima. **12** Yesu alipomwona, kidogo; si amani bali utengano. **52** Na tangu sasa, alimwita, akamwambia, "Mama, umeponwywa ugonjwa jamaa ya watu watano itagawanyika; watatu dhidi ya wawili, na wawili dhidi ya watatu. **53** Baba atakuwa dhidi ya mwanawe, mwana dhidi ya baba yake; mama dhidi ya bintiye, binti dhidi ya mama yake; mama mkwe dhidi ya mke wa mwanawe na huyo dhidi ya mama ya watu, "Mnapoona mawingu yakinoteka upande wa magharibi, mara mwasema: Mvua itanyesha, Sabato." **15** Hapo Bwana akamjibu, "Enyi wanafiki! na kweli hunyesha. **55** Mnapoona upepo wa kusi Nani kati yenu hangemfungua ng'ombe au punda unavuma, mwasema Kutakuwa na hali ya joto na kwa nini hamwezi kujua maana ya nyakati hizi? **57** "Na kufanya? **58** Maana kama mshtaki wako anakupeleka kufanya? **59** Hakika hutatoka huko nakwambia, mpaka utakapomaliza kulipa senti ya mwisho."

13 Wakati huo watu fulani walikuja, wakamweleza

Yesu juu ya watu wa Galilaya ambao Pilato alikuwa amewaua wakati walipokuwa wanachinja wanyama wao wa tambiko. **2** Naye Yesu akawaambia, "Mnadhani Wagailaya hao walikuwa wahalifu zaidi kuliko Wagailaya wengine, ati kwa sababu wameteseka hivyo? **3** Nawaambieni hakika sivyo; lakini nanyi, hali kadhalika, msipotubu, mtaangamia kama wao. **4** Au wale kumi na wanane walioanguka na mnara kule Siloamu wakafa; mnadhani wao walikuwa wakosefu zaidi kuliko wengine wote walioishi Yerusalem? **5** Nawaambieni sivyo; lakini nanyi msipotubu, mtaangamia kama wao." **6** Kisha, Yesu akawaambia mfano huu: "Mtu mmoja alikuwa na mtini katika shamba lake. Mtu huyu akaenda akitaka kuchuma matunda yake, lakini akaukuta haujazaa hata tunda moja. **7** Basi, akamwambia mfanyakazi wake: Angalia! Kwa miaka mitatu nimekuwa nikija kuchuma matunda ya mtini huu, nami nisiambulie kitu. Ukate! Kwa nini uitumie ardhii bure? **8** Lakin naye akamjibu: Bwana, tuuache tena mwaka huu; nitauzungushia mtaro na kuutilia mbolea. **9** Kama ukizaa matunda mwaka ujao, vema; la sivyo, basi utaweza kuukata." **10** Yesu alikuwa akifundisha katika sunagogi moja siku ya Sabato. **11** Na hapo palikuwa na mwanamke mmoja aliyekuwa mgonjwa kwa miaka kumi na minane kutokana na pepo aliyekuwa amempagaa. Kwa sababu hiyo, mwili wake ulikuwa umepindika vibaya

wako." **13** Akamwekeea mikono, na mara mwili wake ukawa wima tena, akawa anamtukuza Mungu. **14** Lakini mkuu wa sunagogi alikasirika kwa sababu Yesu alikuwa amemponya siku ya Sabato. Hivyo akawaambia wale watu walikusanyika pale, "Mnazo mkwe wake." **15** Yesu akayaambia tena makundi siku sita za kufanya kazi. Basi, fikeni siku hizo ya watu, "Mnapoona mawingu yakinoteka upande mkaponywe magonjwa yenu; lakini msije siku ya wa Abrahamu ambaye Shetani alimfanya kilema kwa muda wa miaka kumi na minane. Je, haikuwa vizuri kumfungulia vifungo vyake siku ya Sabato?" **17** Alipokwisha sema hayo, wapinzani wake waliona aibu iakini watu wengine wote wakajaa furaha kwa sababu ya mambo yote aliyatenda. **18** Yesu aauliza: "Ufalme wa Mungu unafanana na nini? Nitaulinganisha na nini? **19** NI kama mbegu ya haradali aliyoitwaa mtu mmoja na kuiparda shambani mwake; ikaota hata ikawa mti. Ndege wa angani wakajenga viota vyao katika matawi yake." **20** Tena aauliza: "Nitaulinganisha Ufalme wa Mungu na nini? **21** Ni kama chachu aliyoitwaa mama mmoja na kuichanganya pamoja na unga debe moja kisha unga wote ukaumuka wote." **22** Yesu alin��lea na safari yake kwenda Yerusalem huku akipitia mijini na vijijini, akihubiri. **23** Mtu mmoja akamwuliza, "Je, Mwalimu, watu watakaoooka ni wachache?" **24** Yesu akawaambia, "Jithahidini kuingia kwa kupitia mlango mwembamba; maana nawaambieni, wengi watajaribu kuingia lakini hawataweza. **25** "Wakati utakuja ambapo mwenye nyumba atainuka na kufunga mlango. Ninii mtasimama nje na kuanza kupiga hodi mksima: Bwana, tufungulie mlango. Lakini ye ye atawajibu: Sijui mmetoka wapi. **26** Nanyi mtaanza kumwambia: Sisi ndio wale tulio kula na kunywa pamoja nawe; na wewe ulifundisha katika vijiji vyetu. **27** Lakini ye ye atasema: Sijui ninii mmetoka wapi; ondokeni mbele yangu, enyi nyote watenda maovu. **28** Ndipo mtakuwa na kulia na kusaga meno, wakati mtakapowaona Abrahamu, Isaka na Yakobo, na manabii wote wapo katika Ufalme wa Mungu, lakini ninii wenye mmetupwa nje! **29** Watu watakuja kutoka mashariki na magharibi, kutoka kaskazini na kusini, watakuja na kukaa kwenye karamu katika Ufalme wa Mungu. **30** Naam, wale walio wa mwisho watakuwa wa kwanza; na wale walio wa kwanza watakuwa wa mwisho." **31** Wakati huohuo, Mafarisayo na watu wengine walimwendea Yesu wakamwambia, "Ondoka hapa

uende mahali pengine, kwa maana Herode anataka wameketi pamoja na Yesu akasema, "Ana heri mtu kukuu." 32 Yesu akawajibu, "Nendeni mkamwambie yule atakayekula chakula katika Ufalme wa Mungu." huyo mbweha hivi: Leo na kesho ninafukuza pepo na kuponya wagonjwa, na siku ya tatu nitakamilisha kazi yangu. 33 Hata hivyo, kwa leo, kesho na kesho sababu si sawa nabii auawe nje ya Yerusalem. 34 wakaanza kuomba radhi. Wa kwanza akamwambia "Yerusalem! We Yerusalem! Unawaua manabii na kuwapiga mawe wale waliotumwa kwako! Mara ngapi ni metaka kuwakusanya watoto wako pamoja kama kuku anavyokusanya vifaranga vyake chini ya mabawa yake, Lakini wewe umekataa. 35 Haya, mseme: Abarikiwe huyo ajaye kwa jina la Bwana."

14 Siku moja ya Sabato, Yesu alikwenda kula chakula nyumbani kwa mmoja wa viongozi wa Mafarisayo; watu waliokuwapo hapo wakawa wanamchunguza. 2 Mbele yake Yesu palikuwa na mtu mmoja aliyekuwa na ugonjwa wa kuvimba mwili. 3 Yesu akawauliza walimu wa Sheria na Mafarisayo, "Je, ni halali au la kumponya mtu siku ya sabato?" 4 Lakini wao wakakaa kimya. Yesu akamshika huyo mgonjwa, akamponya, akamwacha aende zake. 5 Halafu akawaambia, "Ni nani kati yenu ambaye mtoto wake au ng'ombe wake akitumbukia shimonii, hangemtoa hata kama ni siku ya Sabato?" 6 Nao hawakuweza kumjibu swali hilo. 7 Yesu aliona jinsi wale walioalikwa walivyokuwa wanajichagulia nafasi za heshima, akawaambia mfano: 8 "Kama mtu akikualika arusini, usiketi mahali pa heshima isjje ikawa amealikwa mwingine mheshimiwa kuliko wewe; 9 na mwenyeji wenu ninyi wawili atakuja na kukwambia: Mwachie huyu nafasi. Hapo utaaibika mbele ya wote na kulazimika kwenda kuchukua nafasi ya mwisho. 10 Bali ukialikwa kwenye karamu, keti mahali pa mwisho, ili mwenyeji wako atakapokuja akwambia: Rafiki, njoo hapa mbele, mahali pazuri zaidi. Hapo utakuwa umeheshimika mbele ya wote wanaoketi pamoja nawe. 11 Kwa maana ye yeyote anayejikweza atashushwa, na anayejishusha, atakwezwa." 12 Halafu akamwambia na yule aliyewalika, "Kama ukiwaandalia watu karamu mchana au jioni, usiwaalike rafiki zako au jamaa zako au jirani zako walio matajiri, wasije nao wakakualika nawe ukawa umelipwa kile ulichowatendea. 13 Badala yake, unapofanya karamu, waalike maskini, vilema viwete na vipofu, 14 nawe utakuwa umepata baraka, kwa kuwa hao hawana cha kukulipa. Maana Mungu atakupa tuzo lako wakati watu wema watakapofufuka." 15 Mmoja wa wale waliokuwa

16 Yesu akamjibu, "Mtu mmoja alifanya karamu kubwa, akaalika watu wengi. 17 Wakati wa karamu ulipofika alimtuma mtumishi wake awaambie walioalikwa, Njoni, kutwa, ni lazima niendelee na safari yangu, kwa kila kitu ni tayari. 18 Lakini wote, kwa namna moja, kwenda kuliangalia; nakuomba uniwie radhi. 19 Mwingine akasema: Nimenunua ng'ombe jozi tano wa kulima; sasa nimo njiani kwenda kuwajaribu; ya nakuomba uniwie radhi. 20 Na mwingine akasema: Nimeoa mke, kwa hiyo siwezi kuja. 21 Mtumishi huyo akarudi na kumwarifu bwana wake jambo hilo. Yule mwenye nyumba alikasirika, akamwambia mtumishi wake: Nenda upesi kwenye barabara na vichochoro vya mji, uwalete hapa ndani maskini, viwete, vipofu na waliolemaa. 22 Baadaye, mtumishi huyo akasema: Bwana mambo yamefanyika kama ulivyoamuru, lakin bado iko nafasi. 23 Yule bwana akamwambia mtumishi: Nenda katika barabara na vichochoro vya mji uwashurutishe watu kuingia ili nyumba yangu ijae. 24 Kwa maana, nawaambieni, hakuna hata mmoja wa wale walioalikwa atakayeonja karamu yangu." 25 Hapo, makundi mengi yakawa yanaandamana pamoja na Yesu. Basi, akawageukia akawaambia, 26 "Mtu ye yeyote akija kwangu, asipowachukia baba na mama yake, mke wake, watoto, ndugu na dada zake, naam, hata na nafsi yake mwenyeji, hawezu kuwa mwanafunzi wangu. 27 Mtu asipochukua msalaba wake na kunifuata hawezu kuwa mwanafunzi wangu. 28 Kwa maana, ni nani mionganii mwenu ambaye akitaka kujenga mnara hataketi kwanza akadirie gharama zake ili ajue kama ana kiasi cha kutosha cha kumalizia? 29 La sivyo, baada ya kuweka msingi na kushindwa kumaliza, watu watamcheka. 30 wakisema: Mtu huyu alianza kujenga, lakin hakumalizia. 31 "Au, ni mfalme gani ambaye, akitaka kwenda kupigana na mfalme mwingine, hataketi kwanza chini na kufikirii kama atawenza, kwa askari wake elfu ishirini?" 32 Kama anaona hataweza, atawatumwa wajumbe kutaka masharti ya amani wakati mfalme huyo mwingine angali mbali. 33 Vivyo hivyo, basi, hakuna hata mmoja wenu atakayekuwa mwanafunzi wangu kama asipoachilia kila kitu alichoo nacho. 34 "Chumvi ni nzuri; lakin ikipoteza ladha yake, itakolezwa na nini? 35 Haifai kitu wala kwa udongo wala kwa mbolea. Watu huitupilia mbali. Sikieni basi, kama mna masikio!"

15 Siku moja, watoza ushuru na wahalifu wengi walikwenda kumsikiliza Yesu. 2 Mafarisayo

na walimu wa Sheria wakaanza kunung'unika: Wakaanza kufanya sherehe. 25 "Wakati huo kaka "Mtazameni mtu huyu! Anawakaribisha wenye dhambi, yake alikuwa bado shambani. Alipokuwa akirudi na na tena anakula nao." 3 Yesu akawajibu kwa mfano: kukaribia nyumbani akasikia vifijo na ngoma. 26 4 "Hivi, mtu akiwa na kondoo mia, akigundua kwamba Akamwita mmoja wa watumishi, akamwuliza: Kuna mmoja wao amepotea, atafanya nini? Atawaacha nini? 27 Huyo mtumishi akamwambia: Ndugu yako wale tisini na tisa mbugani, na kwenda kumtafuta yule amerudi nyumbani, na baba yako amemchinjia ndama aliyepotea mpaka ampage. 5 Akimpata, atambeba mnono kwa kuwa amempata akiwa salama salimini. mabegani kwa fura. 6 Anapofika nyumbani, atawaita 28 Huyo kijana mkubwa akawaka hasira hata akakataa rafiki zake akiwaambia, Furahini pamoja nami, kwa kuingia nyumbani. Baba yake akatoka nije na kumsihi sababu nimempata yule kondoo wangu aliyepotea. 7 aingie. 29 Lakini ye ye akamjibu: Kumbuka! Miaka Kadhalika nawaambieni, ndivyo kutakavyokuwa na yote nimekutumikia, sijavunja amri yako hata mara furaha mbinguni kwa ajili ya kutubu kwa mwenye moja. Umenipa nini? Hujanipa hata mwana mbuzi dhambi mmoja, kuliko kwa ajili ya watu tisini na mmoja nikafanye sherehe pamoja na rafiki zangu! 30 tisa wanaojiona kuwa wema, wasiohitaji kutubu. Lakini mtoto wako huyu aliye kula mali yako pamoja 8 "Au mwaonaje? Tuseme mwanamke fulani ana na makahaba, mara tu alipokuja umemchinjia yule sarafu kumi za fedha, akipoteza moja, atafanya ndama mnono. 31 Baba yake akamjibu: Mwanangu, nini? Atawasha taa, aifagie nyumba na kuitafuta wewe uko pamoja nami siku zote, na kila niilicho nacho kwa uangalifu mpaka aipate. 9 Akiipata, atawaita rafiki na jirani zake akisema, Furahini pamoja nami, kwa sababu nimeipata ile sarafu yangu iliyopotea. 10 Kadhalika nawaambieni, ndivyo watakavyofurahi malaika wa Mungu kwa sababu ya mwenye dhambi mmoja anayetubu." 11 Yesu akaendelea kusema, "Kulikuwa na mtu mmoja mwenye wana wawili. 12 Yule mdogo, alimwambia baba yake: Baba, nipe urithi wangu. Naye akawagawia mali yake. 13 Baada ya siku chache, yule mdogo aliuza urithi wake, akasafiri na fedha aliyopata, akaenda nchi ya mbali ambako aliiutumia ovyo. 14 Alipomaliza kutumia kila kitu, kukatokea njaa kali katika nchi ile, naye akaanza kuhangai. 15 Akaomba kazi kwa mwananchi mtu mmoja wa huko naye akampeleka shambani mwake kulisha nguruwe. 16 Alitamani kula maganda waliyokula wale nguruwe, ila hakuna mtu aliyempa kitu. 17 Alipoanza kupata akili akafikiri: Mbona kuna wafanyakazi wengi wa baba yangu wanaokula na kusaza, nami ninakufa njaa? 18 Nitariudi kwa baba yangu na kumwambia: Baba, nimemkosea Mungu, na nimekukosea wewe pia. 19 Sistahili hata kuitwa mwanao. Nifanye kama mmoja wa wafanyakazi wako. 20 Basi, akaanza safari ya kurudi kwa baba yake. Alipokuwa bado yu mbali, baba yake alimwona, na kwa moyo wa huruma alimkimbilia, akamkumbatia na kumbusu. 21 "Mwanawe akamwambia: Baba, nimemkosea Mungu, na nimekukosea wewe pia. Sistahili hata kuitwa mwanao. 22 Lakini baba yake akawaambia watumishi wake: Haraka! Leteni nguo nzuri mkamvike! Mvisheni pete na viatu! 23 Mchinjeni ndama mnono; tule kushereheke! 24 Kwa sababu huyu mwanganu alikuwa amekufa, kumbe yu mzima alikuwa amepotea, lakini sasa amepatikana.

16 Yesu alialaambia wanafunzi wake: "Tajiri mmoja alikuwa na karani wake. Huyu karani alichongewa kwamba alitumia ovyo mali ya tajiri wake. 2 Yule tajiri akamwita akamwambia: Ni mambo gani haya ninayosikia juu yako? Toa hesabu ya mapato na matumizi ya mali yangu, kwa maana huwezi kuwa karani tena. 3 Yule karani akafikiri: Bwana wangu amenifukuza kazi ya ukarani; nitafanya nini? Kwenda kulima siwezi; kwenda kuombaomba kama maskini ni albu. 4 Naam, najua la kufanya, ili nitakapofukuzwa kazi, watu waweeze kunikaribisha nyumbani kwao. 5 Basi, akawaita wadeni wa bwana wake, mmoja mmoja, akamwambia yule wa kwanza: Unadaiwa kiasi gani na bwana wangu? 6 Yeye akamjibu: Mapipa mia ya mafuta ya zeituni. Yule karani akamwambia: Chukua hati yako ya deni, keti haraka, andika hamsini. 7 Kisha akamwuliza mdeni mwininge: Wewe unadaiwa kiasi gani? Yeye akamjibu: Magunia mia ya ngano. Yule karani akamwambia: Chukua hati yako ya deni, andika themanini. 8 "Basi, yule bwana akamsifu huyo karani asiye mwaminifu, kwa kuwa alitumia busara. Kwa maana watu wa dunia hii wana busara zaidi na mambo yao kuliko watu wa mwanga." (aiōn g165) 9 Naye Yesu akaendelea kusema, "Nami nawaambieni, jifanyieni marafiki kutokana na mali ya dunia, ili zitakapowaishieni, mweze kupokewa nao katika makao ya milele. (aiōnios g166) 10 Yeyote aliye mwaminifu katika mambo madogo, atakuwa mwaminifu katika mambo makubwa; na yeyote asiye mwaminifu katika mambo madogo, hatakuwa

mwaminifu katika mambo makubwa. 11 Kama basi, zako wanao Mose na manabii; waache wasasikilize ninyi si hamjawa waaminifu mali mbaya za dunia, ni hao. 30 Lakini ye ye akasema: Sivyo baba Abrahamu, nani atakayewakabidhi zile mali za kweli? 12 Na kama ila kama mtu atafufuka kutoka wafu na kuwaende, hamjakuwa waaminifu katika mali ya mtu mwingine, watatubu. 31 Naye Abrahamu akasema: Kama ni nani atakayewakabidhi mali yenu wenye? 13 hawawasikilizi Mose na manabii, hawatajali hata kama mtu angegefufuka kutoka wafu.”

17 Kisha, Yesu akawaambia wanafunzi wake, “Haiwezekani kabisa kusitokee vikwazo vinavyosababisha dhambi; lakini ole wake mitu yule atakayevisababisha. 2 Ingekuwa afadhalii kwake kufungiwa shingoni jiwe kubwa la kusagia na kutoswa baharini, kuliko kumkwaza mmoja wa wadogo hawa. 3 Jihadharini! Kama ndugu yako akikukosea, mwonye; akitubu, msamehe. 4 Na kama akikukosea mara saba kwa siku, na kila mara akarudi kwako akisema Nimetubu, lazima umsamehe.” 5 Mitume wakamwambia Bwana, “Utuongezee imani.” 6 Naye Bwana akajibu, “Kama imani yenu ingekuwa ndogo hata kama chembe ndogo ya haradali, mngeweza kuuambia mti huu wa mkuyu: Ng’oka ukajipandikize baharini, nao ungewatii. 7 “Tuseme mmoja wenu ana mtumishi ambaye analima shambani au anachunga kondoo. Je, anaporudi kutoka shambani, atamwambia: Haraka, njoo ule chakula? 8 La! Atamwambia: Nitayarishie chakula, ujifunge tayari kunitumikia mpaka nitakapomaliza kula na kunywa, ndipo nawe ule na unywe. 9 Je utamshukuru huyo mtumishi kwa sababu ametimiza alioamriwa? 10 Hali kadhalika na ninyi mkisha fanya yote mliyoamriwa, semeni: Sisi ni watumishi tusio na faida, tumetimiza tu yale tuliyotakiwa kufanya.” 11 Yesu akiwa Safarini kwenda Yerusalem alipitia mipakani mwa Samaria na Galilaya. 12 Alipokuwa anaingia katika kijiji kimoja, watu kumi wenye ukoma walikutana naye, wakasimama kwa mbali. 13 Wakapaza sauti wakisema, “Yesu Mwalimu, tuonee huruma!” 14 Alipowaona akawaambia, “Nendeni mkajionyeshe kwa makuhani.” Basi, ikawa walipokuwa wanakwenda, wakatakasi. 15 Mmoja wao alipoona kwamba ameponya alirudi akimtukiza Mungu kwa sauti kubwa. 16 Akajitupa chini mbele ya miguu ya Yesu huki akimshukuru. Huyo alikuwa Msamaria. 17 Hapo Yesu akasema, “Je, si watu kumi walitakaswa? Wale tisa wako wapi? 18 Hakupatikana mwingine aliyerudi kumtukiza Mungu ila tu huyu mgeni?” 19 Halafu akamwambia huyo mtu, “Simama, uende zako; imani yako imekuponya.” 20 Wakati mmoja, Mafarisayo walimwuliza Yesu, “Ufalme wa Mungu utakujia lini?” Naye akawajibu, “Ufalme wa Mungu hauji kwa namna itakayoweza kuonekana. 21 Wala

hakuna atakayeweza kusema, Uko hapa, au Uko pale. wale aliowachagua, ambao wanamlilia mchana na Kwa kweli Ufalme wa Mungu uko kati yenu.” 22 Halafu usiku? Je, atakawia kuwasikiliza? 8 Nawaambieni akawaambia wanafunzi wake, “Siku zinakuja ambapo atawatetea upesi. Hata hivyo, je, kutakuwako na mtatamani kuona mojawapo ya siku za Mwana wa imani duniani wakati Mwana wa Mtu atakapokuja?” 9 Mtu, lakini hamtaiona. 23 Na watu watawaambieni: Halafu Yesu aliwaambia pia mfano wa wale ambao Tazameni yuko hapa; ninyi msitoke wala msiwfuate. walijiona kuwa wema na kuwadharau wengine. 10 24 Kwa maana kama vile umeme unavyotokea ghafla “Watu wawili walipanda kwenda Hekaluni kusali: na kuangaza anga upande mmoja hadi mwininge, mmoja Mfarisayo, na mwininge mtoza ushuru. 11 ndivyo Mwana wa Mtu atakavyokuwa siku yake. Huyo Mfarisayo akasimama, akasali kimoyomoyo: 25 Lakini kabla ya hayo, itambidi ateseke sana na Ee Mungu, nakushukuru kwa vile mimi si kama kukataliwa na kizazi hiki. 26 Kama ilivyokuwa nyakati watu wengine: walafi, wadanganyifu au wazinzi. za Noa, ndivyo itakavyokuwa katika siku za Mwana Nakushukuru kwamba mimi si kama huyu mtoza wa Mtu. 27 Watu waliendelea kula na kunywa, kuoa ushuru. 12 Nafunga mara mbili kwa juma, natoa na kuolewa mpaka wakati ule Noa alipoingia katika zaka sehemu ya kumi ya pato langu. 13 Lakini yule safina. Gharika ikatokea na kuwaangamiza wote. mtoza ushuru, akiwa amesimama kwa mbali bila hata 28 Itakuwa kama ilivyotokea wakati wa Loti. Watu kuinua macho yake mbinguni, ila tu akijipiga kifua waliendelea kula na kunywa, kununua na kuuza, kwa huzuni, alisema: Ee Mungu, unionee huruma kupanda mbegu na kujenga. 29 Lakini siku ile Loti mimi mwenye dhambi. 14 Nawaambieni, huyu mtoza alipoondoka Sodoma, moto na kiberiti vikanyesha ushuru alirudi nyumbani akiwa amesamehewa. Lakini kama mvua kutoka mbinguni na kuwaangamiza wote. yule mwininge, sivyo. Kwa maana kila anayejikweza 30 Ndivyo itakavyokuwa siku ile Mwana wa Mtu atashushwa, na kila anayejishusha atakwezwa.” 15 atakapofunuliwa. 31 “Siku hiyo, ye yote atakayekuwa Watu walimletea Yesu watoto wadogo ili awawekee juu ya paa asishuke nyumbani kuchukua mali yake. mikono yake. Wanafunzi walipowaona, wakawazuia Kadhalika, naye atakayekuwa shambani asirudi kwa maneno makali. 16 Lakini Yesu akawaita kwake nyuma. 32 Kumbukeni yaliyompata mke wa Loti. 33 akisema: “Waachenii hao watoto waje kwangu, wala Yeyote anayetaka kuiokoa nafsi yake, ataipoteza; na msiwazuie, kwa maana Ufalme wa Mungu ni kwa yeyote anayeipoteza, ataiokoa. 34 Nawaambieni, siku ajili ya watu kama hawa. 17 Nawaambieni kweli, mtu ile usiku watu wawili watakuwa wanalala pamoja, yeyote asiyepokea Ufalme wa Mungu kama mtoto mmoja attachukuliwa na yule mwininge ataachwa. 35 Wanawake wawili watakuwa wakisaga nafaka pamoja; mmoja attachukuliwa na mwininge ataachwa.” 36 Watu wawili watakuwa shambani; mmoja attachukuliwa na mwininge ataachwa. 37 Hapo wakamwuliza, “Ni wapi Bwana?” Naye akawaambia, “Ulipo mzoga, ndipo tai watakopokusanyikia.”

18 Basi, Yesu aliwasimulia mfano kuonyesha kwamba ni lazima kusali daima bila kukata tamaa. 2 Alisema: “Katika mji mmoja kulikuwa na hakimu ambaye hakuwa anamcha Mungu wala kumjali binadamu. 3 Katika mji huohuo, kulikuwa pia na mama mmoja mjane, ambaye alimwendea huyo hakimu mara nyingi akimwomba amtetee apate haki yake kutoka kwa adui yake. 4 Kwa muda mrefu huyo hakimu hakupenda kumtetea huyo mjane; lakini, mwishowe akajisemea: Ingawa mimi simchi Mungu wala simjali binadamu, 5 lakini kwa vile huyu mjane ananisumbua, nitamtetea; la sivyo ataendelea kufika hapa, na mwisho atanichosha kabisa!” 6 Basi, Bwana akaendelea kusema, “Sikieni jinsi alivyosema huyo hakimu mbaya. 7 Je, ndio kusema Mungu hatawatetea

wale aliowachagua, ambao wanamlilia mchana na Kwa kweli Ufalme wa Mungu uko kati yenu.” 22 Yesu aliposikia hayo akamwambia, “Unatakiwa bado kufanya kitu kimoja: uza kila ulicho nacho, wagawie maskini, na hivyo utakuwa na hazina yako mbinguni; halafu njoo unifuate.” 23 Lakini huyo mtu aliposikia hayo, alihuzunika sana kwa sababu alikuwa tajiri sana. 24 Yesu alipoona akihuzunika hivyo, akasema, “Jinsi gani ilivyo vigumu kwa matajiri kuingia katika Ufalme wa Mungu! 25 Naam, ni rahisi zaidi kwa ngamia kupita katika tundu la sindano, kuliko tajiri kuingia katika Ufalme wa Mungu.” 26 Wale watu waliposikia hayo, wakasema, “Nani basi, atakayeokolewa?” 27 Yesu akajibu, “Yasiyowezekana kwa binadamu, yanawezekana kwa Mungu.” 28 Naye Petro akamwuliza, “Na sisi je? Tumeacha vitu vyote tukakufuata!” 29 Yesu akawaambia, “Kweli

nawaambieni, mtu ye yeyote aliyeacha nyumba au mke bado wanasi kiliza hayo, Yesu aka waambia mfano. au kaka au wazazi au watoto kwa ajili ya Ufalme (Hapo alikuwa anakaribia Yerusalem, na watu wa Mungu, 30 atapokea mengi zaidi wakati huu wa sasa, na kupokea uzima wa milele wakati ujao.) (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Yesu aliwachukua kando wale kumi na wawili, aka waambia, "Sikilizeni! Tunakwenda kwenda nchi ya mbali ili apokee madaraka ya ufalme, Yerusalem na huko kila kitu kilichoandikwa na halafu arudi. 32 Watumishi wake kumi, akawapa kiasi cha fedha kila Kwa maana atakabidhiwa kwa watu wa mataifa mmoja na kumwambia: Fanyeni nazo biashara mpaka nao watamtendea vibaya na kumtemea mate. 33 nitakaporudi. 14 Lakini wananchi wenzake walimchukia Watampiga mijeledi, watamuua; lakini siku ya tatu na hiyo wakatuma wajumbe waende wakaseme: atafufuka." 34 Lakini wao hawakuelewa hata kidogo jambo hilo; walikuwa wamefichwa maana ya maneno alirudi nyumbani baada ya kufanywa mfalme, na hayo, na hawakutambua yaliyosemwa. 35 Wakati Yesu alipokaribia Yeriko, kulikuwa na mtu mmoja mara akaamuru wale watumishi aliowapa zile fedha kipofu ameketi njiani akiomba. 36 Aliposikia umati wa gani. 16 Mtumishi wa kwanza akatokea, akasema: watu ukipa aliuiliza, "Kuna nini?" 37 Wakamwambia, Mheshimiwa, faida iliyopatikana ni mara kumi ya "Yesu wa Nazareti anapita." 38 Naye akapaza sauti zile fedha ulizonipa. 17 Naye akamwambia: Vema; akisema, "Yesu, Mwana wa Daudi, nihurumie!" 39 wewe ni mtumishi mwema. Kwa kuwa umekuwa Wale watu waliotangulia wakamkemea wakimwambia mwaminifu katika jambo dogo, utakuwa na madaraka anyamaze; lakini yeye akazidi kupaza sauti: "Mwana juu ya miji kumi! 18 Mtumishi wa pili akaja, akasema: wa Daudi, nihurumie;" 40 Yesu alisimama, akaamuru Mheshimiwa, faida iliyopatikana ni mara tano ya wamlete mbele yake. Yule kipofu alipofika karibu, zile fedha ulizonipa. 19 Naye akamwambia pia: Yesu akamwuliza, 41 "Unataka nikufanyie nini?" Naye Nawe utakuwa na madaraka juu ya miji mitano. 20 akamjibu, "Bwana, naomba nipate kuona tena." 42 "Mtumishi mwininge akaja, akasema: Chukua fedha Yesu akamwambia, "Ona! Imani yako imekuponya." 43 Na mara yule aliye kuwa kipofu akapata kuona, yako; niliificha salama katika kitambaa, 21 kwa maana akamfuata Yesu akimtukuzi Mungu. Watu wote niliogopa kwa sababu wewe ni mtu mkali. Wewe ni mtu walipoona hayo, wakamsifu Mungu.

19 Yesu aliingia mjini Yeriko, aka waanapita katika njia za mji huo. 2 Kulikuwa na mtu mmoja mjini, jina lake Zakayo ambaye alikuwa mkuu wa watoza ushuru tena mtu tajiri. 3 Alitaka kuona Yesu alikuwa nani, lakini kwa sababu ya umati wa watu, na kwa vile alikuwa mfupi, hakufaulu. 4 Hiyo, alitangulia mbio, akapanda juu ya mkuyu ili aweze kumwona Yesu, kwa maana alikuwa apitie hapo. 5 Basi, Yesu alipofika mahali pale, aliangalia juu akamwambia, "Zakayo, shuka upesi, maana leo ni lazima nishinde nyumbani mwako." 6 Zakayo akashuka haraka, akamkaribisha kwa furaha. 7 Watu wote walipoona hayo, wakaanza kunung'unika wakisema, "Amekwenda kukaa kwa mtu mwenye dhambi." 8 Lakini Zakayo akasimama akamwambia Yesu, "Sikiliza Bwana! Mimi nitawapa maskini nusu ya mali yangu, na kama ni menyang'anya mtu ye yeyote kitu, nitamrudishia mara nne." 9 Yesu akamwambia, "Leo wokovu umefika katika nyumba hii, kwa vile huyu pia ni wa ukoo wa Abrahamu. 10 Kwa maana Mwana wa Mtu amekuja kutafuta na kuokoa walipotetea." 11 Wakati watu walipokuwa

wale walidhani kwamba muda si muda, Ufalme wa Mungu ungefika.) 12 Hivyo aka waambia, "Kulikuwa na mtu mmoja wa ukoo wa kifalme aliyefanya safari kwenda nchi ya mbali ili apokee madaraka ya ufalme, na hiyo wakatuma wajumbe waende wakaseme: Hatumtaki huyu atutawale. 15 "Huyo mtu mashuhuri alirudi nyumbani baada ya kufanywa mfalme, na waitwe ili aweze kujua kila mmoja amepata faida mara akaamuru wale watumishi aliowapa zile fedha kipofu ameketi njiani akiomba. 16 Mtumishi wa kwanza akatokea, akasema: watu ukipa aliuiliza, "Kuna nini?" 17 Naye akamwambia: Vema; akisema, "Yesu, Mwana wa Daudi, nihurumie!" 18 Mtumishi mwininge akaja, akasema: Chukua fedha Yesu akamwulia, 19 "Mtumishi mwininge akaja, akasema: Chukua fedha ulizonipa. 20 Naye akamwambia pia: "Ntumishi mwininge akaja, akasema: Chukua fedha ulizonipa. 21 kwa maana niliogopa kwa sababu wewe ni mtu mkali. Wewe ni mtu ambaye huchukua yasiyo yako, na huchuma ambacho hukupanda. 22 Naye akamwambia: Nakuhukumu kutokana na msemo wako, ewe mtumishi mbaya! Ulijua kwamba mimi ni mtu mkali, ambaye huchukua yasiyo yangu na kuchuma nisichopanda. 23 Kwa nini basi, hukuiweka fedha yangu benki, nami ningechukua pamoja na faida baada ya kurudi kwangu? 24 Hapo aka waambia wale walipokuwa pale: Mnyang'anyeni hizo fedha, mkampe yule aliye pata faida mara kumi. 25 Nao wakamwambia: Lakini Mheshimiwa, huyo ana faida ya kiasi hicho mara kumi! 26 Naye akawajibu: Kila aliye na kitu atapewa na kuzidishiwa. Lakini yule asiyi na kitu, hata kile alicho nacho kitachukuliwa. 27 Na sasa, kuhusu hao maadui wangu ambao hawapendi niwe mfalme wao, waleteni hapa, mkawaue papa hapa mbele yangu." 28 Yesu alisema hayo, kisha akatangulia mbele yao kuelekea Yerusalem. 29 Alipokaribia kufika Bethpage na Bethania, karibu na mlima wa Mizeituni, aliwatuma wanafunzi wake wawili, 30 aka waambia: "Nendeni katika kijiji kilicho mbele yenu. Mtakapokuwa mnaingia kijijini, mtamkuta mwana punda amefungwa ambaye hajatumwa na mtu. Mfungeni, mkamle hapa. 31 Kama mtu akiwa uliza, kwa nini nmamfungua,

mwambieni, Bwana ana haja naye.” 32 Basi, wapi.” 8 Yesu akawaambia, “Hata mimi sitawaambia wakaenda, wakakuta sawa kama alivyowaambia. ninafanya mambo haya kwa mamlaka gani.” 9 33 Walipokuwa wanamfungua yule mwana punda, Yesu akaendelea kuwaambia watu mfano huu: “Mtu wenye wakawauliza, “Kwa nini mnafunga mmoja alilima shamba la mizabibu, akalikodisha mwana punda huyu?” 34 Nao wakawajibu, “Bwana kwa wakulima; kisha akasafiri hadi nchi ya mbali, anamhitaji.” 35 Basi, wakampelekea Yesu yule mwana akakaa huko kwa muda mrefu. 10 Wakati wa punda. Kisha wakatandika mavazi yao juu yake mavuno, mtu huyo alimtuma mtumishi wake kwa wakampandisha Yesu. 36 Yesu akaendelea na safari, wale wakulima, akachukue sehemu ya matunda ya na watu wakatandaza mavazi yao barabarani. 37 shamba la mizabibu. Lakini wale wakulima wakampiga Alipofika karibu na Yerusalem, katika mteremko mtumishi huyo wakamrudisha mikono mitupu. 11 Yule wa mlipa wa Mizeituni, umati wote na wanafunzi bwana akamtuma tena mtumishi mwininge; lakini wake, wakaanza kushangilia na kumtukuza Mungu wao wakampiga huyo vilevile na kumtendea vibaya, kwa sauti kubwa, kwa sababu ya mambo makuu wakamrudisha mikono mitupu. 12 Akamtuma tena wa waliyoona; 38 wakawa wanasema: “Abarikiwe tatu; huyu naye, baada ya kumwumiza, wakamfukuzi. Mfalme ajaye kwa jina la Bwana. Amani mbinguni, na 13 Yule mwenye shamba akafikiri: Nitafanya nini? utukufu juu mbinguni!” 39 Hapo baadhi ya Mafarisayo Nitamtuma mwanangu mpenzi; labda watamjali yeye. waliokuwako katika lile kundi la watu, wakamwambia 14 Wale wakulima walipomwona tu, wakasemezana: Yesu, “Mwalimu, wanyamazishe wanafunzi wako!” Huyu ndiye mrithi. Basi, tumwue ili urithi wake uwe 40 Yesu akawajibu, “Nawaambieni, kama hawa wetu. 15 Basi, wakamtoa nje ya lile shamba la wakinyamaza, hakika hayo mawe yatapaza sauti.” mizabibu, wakamwambia.” Yesu aauliza, “Yule mwenye 41 Alipokaribia zaidi na kuuona ule mji, Yesu aliulilia shamba atawafanya nini hao wakulima? 16 Atakuja 42 akisema: “Laiti ungelijua leo hii yale yaletayo kuwaangamiza wakulima hao, na atawapa wakulima amani! Lakini sasa yamefichika machoni pako. 43 wengine hilo shamba la mizabibu.” Watu waliposikia Maana siku zaja ambapo adui zako watakzungushia maneno hayo, walisema: “Hasha! Yositukie hata maboma, watakuzingira na kukusonga pande zote. kidogo!” 17 Lakini Yesu akawatazama, akawaambia, 44 Watakupondaponda wewe pamoja na watoto “Maandiko haya Matakatifu yana maana gani basi? wako ndani ya kuta zako; hawatakuachia hata jiwe Jiwe walilokataa waashi, sasa limekuwa jiwe kuu la moja juu jingine, kwa sababu hukuutambua wakati msingi! 18 Mtu yeoyote akianguka juu ya jiwe hilo, Mungu alipokujia kukuokoa.” 45 Kisha, Yesu aliingia atavunjika vipandevipande; na likimwangukia mtu Hekaluni, akaanza kuwafukuzia nje wafanyabiashara yeoyote, litamsaga kabisa.” 19 Walimu wa Sheria na 46 akisema, “Imeandikwa: Nyumba yangu itakuwa makuhani wakuu walifahamu kwamba mfano huo nyumba ya sala; lakini ninyi mmeifanya kuwa pango ulikuwa unawahu, na hivyo walitaka kumkamata la wanyang’anyi.” 47 Yesu akawa anafundisha kila palempelezi, 2 wakasema, “Tuambie! Unafanya mambo haya kwa mamlaka gani?” 3 Yesu akawaambia, “Na mimi nitawaulizeni swali: 4 mamlaka ya Yohane ya kubatiza yalitoka kwa Mungu au kwa watu?” 5 Lakini wao wakajadiliana hivi: “Tukisema yalitoka mbinguni, yeye atatuuliza: Mbona hamkumsadiki? 6 Na tukisema yalitoka kwa binadamu, watu wote hapa watatupiga mawe, maana wote wanaamini kwamba Yohane alikuwa nabii.” 7 Basi, wakamwambia, “Hatujui mamlaka hayo yalitoka

20 Siku moja, Yesu alipokuwa akiwfundisha watu Hekaluni na kuwahubiria juu ya Habari Njema, makuhani wakuu na walimu wa Sheria pamoja na wazee walifika, 2 wakasema, “Tuambie! Unafanya mambo haya kwa mamlaka gani?” 3 Yesu akawaambia, “Na mimi nitawaulizeni swali: 4 mamlaka ya Yohane ya kubatiza yalitoka kwa Mungu au kwa watu?” 5 Lakini wao wakajadiliana hivi: “Tukisema yalitoka mbinguni, yeye atatuuliza: Mbona hamkumsadiki? 6 Na tukisema yalitoka kwa binadamu, watu wote hapa watatupiga mawe, maana wote wanaamini kwamba Yohane alikuwa nabii.” 7 Basi, wakamwambia, “Hatujui mamlaka hayo yalitoka

kama ndugu ya mtu fulani akifa na kumwacha mjane ziada ya mali zao, lakini huyu mama, ingawa ni wake bila watoto, ni lazima ndugu yake amchukue maskini, ametoa kila kitu alichohitaji kwa kuishi.” 5 huyo mama mjane, amzalie watoto ndugu yake Baadhi ya wanafunzi walikuwa wanazungumza juu ya marehemu. 29 Sasa, wakati mmoja kulikuwa na ndugu Hekalu, jinsi lilivypambwa kwa mawe ya thamani, saba. Yule wa kwanza alioa na baadaye akafa bila pamoja na sadaka zilizotolewa kwa Mungu. Yesu kuacha mtoto. 30 Yule ndugu wa pilii akamwoa yule akasema, 6 “Haya yote mnayoyaona—zitakuja siku mjane, naye pia, akafa; 31 na ndugu wa tatu vilevile. ambapo hakuna hata jiwe moja litakalosalia juu ya Mambo yakawa yaleyle kwa wote saba—wote lingine; kila kitu kitaharibiwa.” 7 Basi, wakamwuliza, walikuwa bila kuacha watoto. 32 Mwishowe akafa pia “Mwalimu, mambo hayo yatatokea lini? Na ni yule mwanamke. 33 Je, siku wafu watakapofufuliwa, ishara gani zitakazoonyesha kwamba karibu mambo mwanamke huyo atakuwa mke wa nani? Alikuwa ameolewa na wote saba.” 34 Yesu akawaambia, msjje mkadanganyika. Maana wengi watatokea na “Watu wa nyakati hizi huoa na kuolewa; (aiōn g165) 35 lakini wale amba Mungu atawawezesha kushiriki ule wakati wa ufufuo, hawataaoa wala kuolewa. (aiōn g165) 36 Ama hakika, hawawezi kufa tena, kwa sababu watakuwa kama malaika, na ni watoto wa Mungu kwa vile wamefuliwa katika wafu. 37 Lakini, kwamba kuna kufufuka kutoka wafu, hata Mose alithibitisha jambo hilo katika Maandiko Matakatifu. Katika sehemu ya Maandiko Matakatifu juu ya kile kichaka kilichokuwa kinawaka moto, anamtaja Bwana kama Mungu wa Abrahamu, Isaka na Yakobo. 38 Basi, yeye si Mungu wa wafu, bali ni Mungu wa wale walio hai; maana wale aliowaita kwake, wanaishi naye.” 39 Baadhi ya wafalme na ya wale walimu wa Sheria wakasema, “Mwalimu, watawala kwa ajili ya jina langu. 13 Hii itawapeni umejibu vema kabisa.” 40 Walisema hiyvo kwa sababu fursa ya kushuhudia Habari Njema. 14 Muwe na hawakuthubutu kumwuliza tena maswali mengine. msimamo huu miyoyoni mwenu: hakuna kufikiria 41 Yesu akawauliza, “Yasemekanaje kwamba Kristo klabla ya wakati juu ya jinsi mtakavyojitetea, 15 kwa ni mwana wa Daudi? 42 Maana Daudi mwenyewe sababu mimi mwenyewe nitawapeni ufasaha wa anasema katika Zaburi: Bwana alimwambia Bwana maneno na hekima, hiyvo kwamba zenu hawataweza wangu: Keti upande wangu wa kulia 43 mpaka kustahimili wala kupinga. 16 Wazazi wenu, ndugu, niwafanye adui zako kama kitu cha kuwekea miguu jamaa na rafiki zenu watawasaliti ninyi; na baadhi yako. 44 Ikiwa Daudi anamwita yeye, Bwana, yenu mtauawa. 17 Watu wote watawachukieni kwa basi atakuwaje mwanawee?” 45 Yesu aliwambia sababu ya jina langu. 18 Lakini, hata unyweli mmoja wanafunzi wake mbele ya watu wote, 46 “Jihadharini na walimu wa Sheria ambao hupenda kuitapita wenu, mtayaokoa maisha yenu. 20 “Mtakapoona mji wamevalia kanzu. Hupenda kusalimiwa na watu kwa wa Yerusalemu umezungukwa na majeshi, ndipo heshima masokoni, huketi mahali pa heshima katika masunagogi na kuchukua nafasi za heshima katika karamu. 47 Huwdhulumu wajane huku wakisngizia kuwa wema kwa kusali sala ndefu. Hao watapata hukumu kali zaidil!”

21 Yesu alitazama kwa makini, akawaona matajiri walivokuwa wanatia sadaka zao katika hazina ya Hekalu, 2 akamwona pia mama mmoja mjane akitumbukiza humo sarafu mbili ndogo. 3 Basi, akasema, “Nawaambieni kweli, mama huyu mjane ametia zaidi katika hazina kuliko wote. 4 Kwa maana, wengine wote wametoa sadaka zao kutokana na

Baadhi ya wanafunzi walikuwa wanazungumza juu ya Marehemu. 5 Hekalu, jinsi lilivypambwa kwa mawe ya thamani, saba. Yule wa kwanza alioa na baadaye akafa bila pamoja na sadaka zilizotolewa kwa Mungu. Yesu kuacha mtoto. 6 “Haya yote mnayoyaona—zitakuja siku akasema, 7 Basi, wakamwuliza, walikuwa bila kuacha watoto. 8 Yesu akawajibu, “Jihadharini, msjje mkadanganyika. Maana wengi watatokea na kulitumia jina langu wakisema: Mimi ndiye, na, Wakati ule umekaribia. Lakini ninyi msiwafuate! 9 Basi, mtakaposikia habari za vita na misukosuko, msitishike; maana ni lazima hayo yatokee kwanza, lakini mwisho wa yote, bado.” 10 Halafu akaendelea kusema: “Taifa moja litapigana na taifa lingine, na ufalme mmoja utapigana na ufalme mwingine. 11 Kila mahali kutakuwa na mitetemeko mikubwa ya ardhi, kutakuwa na njaa na tauni. Kutakuwa na vituko ya kutisha na ishara kubwa angani. 12 Lakini Abrahamu, Isaka na Yakobo. 13 Hii itawapeni kabla ya kutokea hayo yote, watawatieni nguvuni, wa wale walimu wa Sheria wakasema, “Mwalimu, watawala kwa ajili ya jina langu. 14 Muwe na hawakuthubutu kumwuliza tena maswali mengine. msimamo huu miyoyoni mwenu: hakuna kufikiria 15 kwa ni mwana wa Daudi? 16 Wazazi wenu, ndugu, niwafanye adui zako kama kitu cha kuwekea miguu jamaa na rafiki zenu watawasaliti ninyi; na baadhi yako. 17 Watu wote watawachukieni kwa basi atakuwaje mwanawee?” 18 Lakini, hata unyweli mmoja wanafunzi wake mbele ya watu wote, 19 Kwa uvumilivu na walimu wa Sheria ambao hupenda kuitapita wenu, mtayaokoa maisha yenu. 20 “Mtakapoona mji wamevalia kanzu. Hupenda kusalimiwa na watu kwa wa Yerusalemu umezungukwa na majeshi, ndipo heshima masokoni, huketi mahali pa heshima katika mtambue ya kwamba wakati umefika ambapo mji masunagogi na kuchukua nafasi za heshima katika huo utaharibiwa. 21 Hapo walioko Yudea wakimbilie milimani; wale walio mjini watoke; na wale walio mashambani wasirudi mjini. 22 Kwa maana siku hizo ni siku za adhabu, ili yote yaliyoandikwa yatinie. 23 Ole wao waja wazito na wanyonyeshao siku hizo! Kwa maana kutakuwa na dhiki kubwa katika nchi, na hasira ya Mungu itawajia watu hawa. 24 Wengine watauawa kwa upanga, wengine watachukuliwa mateka katika nchi zote; na mji wa Yerusalemu utakanyagwa na watu wa mataifa mengine, hadi nyakati zao zitakapotimia. 25 Kutakuwa na ishara katika jua na mwezi na nyota. Mataifa duniani yatakuwa na dhiki kwa sababu ya

wasiwasi kutokana na mshindo wa mawimbi ya bahari. 26 Watu watazirai kwa sababu ya uoga, wakitazamia mambo yatakayouputa ulimwengu; kwa maana nguvu za mbingu zitatikiswa. 27 Halafu, watamwona Mwana wa Mtu akija katika wingu, mwenye nguvu na utukufu kwa maana ukombozi wenu umekaribia.” 28 Wakati mambo hayo yatakapoanza chakula pamoja na mitume wake. 29 Kisha kabla ya kuteswa kwangu. 30 Mnapoona kwamba imeanza kuchipua wa Mungu.” 31 Vivyo hivyo, mtakapoona mambo hayo yanatendeka, mtatambua kwamba Ufalme wa Mungu umekaribia. 32 Nawaambieni hakika, kizazi hiki cha sasa hakitapita kabla ya hayo yote kutendeka. 33 Mbingu na dunia vitapita, lakini maneno kwa ajili yenu. Fanyeni hivi kwa kunikumbuka.” 34 “Muwe macho, mioyo yenu isije ikalemewa na anasa, ulevi na shughuli za maisha haya. La sivyo, Siku ile itawajieni ghafla. 35 Kwa maana itawajia kama mtego, wote wanaoishi duniani ili muweze kupata nguvu ya kupita salama katika mbele ya Mwana wa Mtu.” 36 Watu watazirai kwa sababu ya uoga, wakitazamia mambo haya yote yatakayotokea, na kusimama siku hizo, Yesu alikuwa akifundisha watu Hekaluni; lakini usiku alikuwa akienda katika mlima wa Mizeituni na kukaa huko. 37 Wakati wa mchana, Shetani akamwingia Yuda aitwae Iskarioti, mmoja wa wale mitume kumi na wawili. 38 Watu wote walikuwa wanakwenda Hekaluni asubuhi na mapema, wapate kumsikiliza.

22 Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa chachu, iitwayo Pasaka, ilikuwa inakaribia. 2 Makuhani wakuu na walimu wa Sheria wakawa wanatafuta njia ya kumwua Yesu, lakini waliwaogopa watu. 3 Basi, Shetani akamwingia Yuda aitwae Iskarioti, mmoja wa wale mitume kumi na wawili. 4 Yuda akaenda akajadiliana na makuhani wakuu na walini wa Hekalu kuhusu atakavyomsaliti Yesu kwao. 5 Nao wakafurahi na kupatana naye kumlipa fedha. 6 Yuda akakubali, na akawa anatafuta nafasi nzuri ya kumkabidhi kwao bila umati wa watu kujua. 7 Basi, siku ya Mikate Isiyotiwa chachu ikafika. Hiyo ndio siku ya ambayo mwana kondoo wa Pasaka huchinjwa. 8 Hivyo Yesu akawatuma Petro na Yohane, akawaambia, “Nendeni mkatuandale karamu ili tupate kula Pasaka.” 9 Nao wakamwuliza, “Unataka tuiandae wapi?” 10 Akawaambia, “Sikilizeni! Mtakapokuwa mnakwenda mjini, mtakutana na mwanamumee anayebeba mtungi wa maji. Mfuaneti mpaka ndani ya nyumba atakayoingia. 11 Mwambieni mwenye nyumba: Mwalimu anakuliza, kiko wapi kile chumba ambamo nitakula Pasaka pamoja na wanafunzi

wangu? 12 Naye atawaonyesheni chumba kikubwa 13 Basi, wakaenda, wakakuta kila kitu sawa kama Yesu alivyokuwa amewaambia; wakaandaa karamu ya Pasaka. 14 Saa ilipotimia, Yesu akakaa kula mwangi. 15 Akawaambia, kutukia, simameni na kuinua vichwa vyenu juu, “Nimetamani sana kula Pasaka hii pamoja nanyi kwa maana umekaribia.” 16 Maana nawaambieni, akawaambia mfano: “Angalieni mtini na miti mingine sitaila tena hadi hapo itakapokamilika katika Ufalme yote. 17 Kisha akatwa kikombe, akashukuru majani, mwatambua kwamba wakati wa kiangazi akasema, “Pokeeni, mgawanye ninyi kwa ninyi. 18 umekaribia. 19 Halafu akatwa mkate, akashukuru, akaumega, kizazi hiki ya hayo yote akawapa akisema, “Huu ni mwili wangu, unaotolewa kati yao atakayefanya jambo hilo. 20 Lakini tazameni! Yule atakayenisaliti yuko nami hapa pote. 21 “Kikombe hiki ni agano jipya linalothibitishwa kama iliyopangwa, lakini ole wake mtu anayemsaliti.” 22 Kweli Mwana wa Mtu anakwenda kuuawa kama iliyopangwa, kati ya hao mitume kuhusu nani mionganoni mwao anayefikiriwa kuwa mkuu zaidi kuliko wengine. 23 Hapo wakaanza kuulizana wao kwa wao ni nani kati ya hao mitume kuhusu nani mionganoni mwao anayefikiriwa kuwa mkuu zaidi kuliko wengine. 24 Kulitokea ubishi Yesu akawaambia, “Wafalme wa mataifa huwatawala watu wao kwa mabavu, nao huitwa wafadhili wa watu. 25 Watu wato wakati wote wa majoribu yangu; 26 Lakini isiwe hivyo kati yenu; bali, yule aliye mkuu kati yenu ni lazima awe mdogo wa wote, na aliye kiongozi lazima awe kama mtumishi. 27 Kwa maana, ni nani aliye mkuu: yule anayeketi mezani kula chakula, ama yule anayetumikia? Bila shaka ni yule anayeketi mezani kula chakula! Hata hivyo, mimi niko hapa kati yenu kama mtumishi. 28 “Ninyi ndio mliobaki nami wakati wote wa majoribu yangu; 29 na, kama vile Baba yangu alivyonikabidhi Ufalme, vivyo hivyo nami nitawakabidhi ninyi Ufalme. 30 Mtakula na kunywa mezani pangu katika ufalme wangu, na mtaketi katika viti vya enzi kuyahukumu makabila kumi na mawili ya Israeli. 31 “Simoni, Simoni! Sikiliza! Shetani alitaka kuwapetpa ninyi kama mtu anavyopepetpa ngano. 32 Lakini mimi nimekuombea ili imani yako isipungue. Nawe utakaponirudia, watie moyo ndugu zako.” 33 Naye Petro akamjibu, “Bwana, mimi niko tayari kwenda pamoja nawe gerezani, na hata kufa.” 34 Yesu akamjibu, “Nakwambia wewe Petro, kabla jogoo hajawika leo utakuwa umenikana mara tatu.” 35 Kisha, Yesu akawauliza wanafunzi wake, “Wakati nilipowatuma bila mfuko wa fedha wala mkoba wala viatu, miltindikiwa chochote?” Wakajibu,

"La." 36 Naye akawaambia, "Lakini sasa, yule aliye saa moja baadaye, mtu mwinge akasisitiza, "Hakika na mfuko wa fedha auchukue; na aliye na mkoba, huyu alikuwa pamoja naye; ametoka Galilaya ati." hali kadhalika. Na yejote asije na upanga, auze 37 Lakini Petro akasema, "Bwana wee; sijui hata kota lake anunue mmoja. 37 Maana nawaambieni, unachosema!" Na papo hapo, akiwa bado anaongea, haya maneno ya Maandiko Matakatifu: Aliwekwa jogoo akawika. 38 Bwana akageuka na kumtazama kundi moja na wahalifu, ni lazima yatimie. Naam, Petro, naye Petro akakumbuka yale aliyokuwa yale yanayonihusu yanafikia ukamilifu wake." 38 ameambiwa na Bwana: "Leo kabla jogoo hajawika, Nao wakasema, "Bwana, tazama; hapa kuna panga utanikana mara tatu." 39 Hapo akatoka nje, akalia mbili." Naye akasema, "Basi!" 39 Yesu akatoka, sana. 40 Wale watu waliokuwa wanamchunga Yesu, na kama iliyokuwa desturi yake, akaenda katika walimpiga na kumdhihaki. 41 Walimfunga kitambaa mlima wa Mizeituni; wanafunzi wake wakamfuta. 40 usoni, wakawa wanamwuliza, "Ni nani aliyekupiga? Alipofika huko akawaambia, "Salini, msije mkaingia Hebu bashiri tuone!" 45 Wakamtolea maneno mengi katika kishawishi." 41 Kisha akawaacha, akaenda ya matusi. 46 Kulipokucha, kikao cha wazee wa umbali wa mtu kuweza kutupa jiwe, akapiga magoti, watu kilifanyika, ambacho kilihudhuriwa na makuhani akasali: 42 "Baba, kama wapenda, ukiondoe kwangu wakuu na walimu wa Sheria. Yesu akaletwa mbele ya kikombe hiki; hata hivyo, mapenzi yako yatimizwe, Baraza hilo. 47 Nao wakamwambia, "Twambie! Je, wala siyo yangu." 43 Hapo, malaika kutoka mbinguni, wewe ndiye Kristo?" Lakini Yesu akawaambia, "Hata akamtokea ili kumtia moyo. 44 Akiwa katika uchungu kama nikiwaambieni, hamtasadiki; 48 na hata kama mkubwa, alisali kwa bidii zaidi; na jasho likamtoka, nikiwalizeni swali, hamtanijibu. 49 Lakini tangu sasa, kama matone ya damu, likatiririka mpaka chini. Mwana wa Mtu atakuwa ameketi upande wa kulia 45 Baada ya kusali, aliwarudia wanafunzi wake, wa Mungu Mwenyezi." 50 Hapo wote wakasema, akawakuta wamelala, kwani walikuwa na huzuni. "Ndiyo kusema wewe ni Mwana wa Mungu?" Naye 46 Akawaambia, "Mbona mnalala? Amkeni msali, msije mkaingia katika kishawishi." 47 Alipokuwa bado anaongea, kundi la watu likaja likiongozwa na yule aliyetwa Yuda, mmoja wa wale mitume kumi na wawili. Yuda akaenda kumsalimu Yesu kwa kumbusu.

48 Lakini Yesu akamwambia, "Yuda! Je, unamsaliti Mwana wa Mtu kwa kumbusu?" 49 Wale wanafunzi wake walipoona hayo wakasema, "Bwana, tutumie panga zetu?" 50 Na mmoja wao akampiga upanga mtumishi wa Kuhani Mkuu, akamkata sikio lake la kulia. 51 Hapo, Yesu akasema, "Acha! Hii inatosha." Akaligusa sikio la mtu huyo akaliponya. 52 Kisha Yesu akawaambia makuhani wakuu, wakubwa wa walini wa Hekalu na wazee waliokuja kumkamata: "Je, mmekuja na mapanga na marungu kunikamata kana kwamba mimi ni mnyang'anyi? 53 Nilipokuwa pamoja nanyi kila siku Hekaluni hamkunitia nguvuni. Lakini, huu ndio wakati wenu hasa, ndio wakati wa utawala wa giza." 54 Basi, wakamkamata, wakamchukua na kwenda naye nyumbani kwa Kuhani Mkuu. Petro akawa anamuata nyuma kwa mbali. 55 Moto ulikuwa umewashwa katikati ya ua, nao wakawa wameketi pamoja Petro akiwa mionganoni mwao. 56 Mjakazi mmoja alipomwona Petro ameketi karibu na moto, akamkodolea macho, akasema, "Mtu huyu alikuwa pia pamoja na Yesu." 57 Lakini Petro akakana akisema, "Wee! simjui mimi." 58 Baadaye kidogo, mtu mwinge akamwona Petro, akasema, "Wewe ni mmoja wao." Lakini Petro akajibu "Bwana we; si mimi!" 59 Kama

23 Kisha, wote kwa jumla, wakasimama, wakampeleka Yesu mbele ya Pilato. 2

Wakaanza kumshtaki wakisema: "Tulimkuta mtu huyu akiwapotosha watu wetu, akipinga kulipa kodi kwa Kaisari na kujita ati yeje ni Kristo, Mfalme."

3 Pilato akamwuliza Yesu, "Wewe ni Mfalme wa Wayahudi?" Yesu akamjibu, "Wewe umesema." 4 Pilato akawaambia makuhani wakuu na umati wa watu, "Sioni kosa lolote katika mtu huyu." 5 Lakini wao wakasisitiza wakisema: "Anawachochaea watu kwa mafundisho yake katika nchi yote ya Yudea; alianza Galilaya, na sasa yuko hapa." 6 Pilato aliposikia hayo, aksauliza, "Je, mtu huyu ni mwenyeji wa Galilaya?" 7 Alipojua kwamba Yesu alikuwa chini ya utawala wa Herode, akampeleka kwa Herode, ambaye wakati huo alikuwa Yerusalem. 8 Herode alifurahi sana alipomwona Yesu. Alikuwa amekwisha sikia habari zake, na hivyo alikuwa anatazamia kwa muda mrefu kumwona kwa macho yake mwenyewe. Zaidi ya hayo, alikuwa anatumaini kumwona Yesu akitenda mwujiza.

9 Basi, akamwuliza maswali mengi kwa muda mrefu, lakini Yesu hakumjibu neno. 10 Makuhani wakuu na walimu wa Sheria wakajitokeza mbele, wakatoa mashtaka yao kwa nguvu sana. 11 Basi, herode

pamoja na maaskari wake, wakamwaibisha Yesu na akasema, "Baba, uwasamehe kwa maana hawajui kumfanya mzaha; kisha wakamvika vazi la kifalme, wanaloofanya." Kisha wakagawana mavazi yake kwa wakamrudisha kwa Pilato. 12 Herode na Pilato, kuyapigia kura. 35 Watu wakawa wamesimama pale ambao hapo awali walikuwa maadui, tangu siku hiyo wakitazama. Nao viongozi wakamdhihaki wakisema: wakawa marafiki. 13 Basi, Pilato akaitisha mkutano wa "Amewaokoa wengine; sasa na ajiokoe mwenyewe, makuhani wakuu, viongozi na watu, 14 akawaambia, kama ye ye ndiye Kristo, mteule wa Mungu!" 36 "Mmemleta mtu huyu kwangu mkisema kwamba Askari nao walimdhihaki pia; walimwenda wakampa alikuwa anawapotosha watu. Sasa sikilizeni! Baada siki 37 wakisema: "Kama kweli wewe ni Mfalme wa ya kuchunguza jambo hilo mbele yenu, sikumpata na Wayahudi, jiokoe mwenyewe." 38 Vilevile maandishi kosa lolote kuhusu mashtaka yenu juu yake. 15 Wala haya yalikuwa yameandikwa na kuwekwa juu yake: si mimi tu, bali hata Herode hakuona kosa lolote, kwa "Huyu ndiye Mfalme wa Wayahudi." 39 Mmoja wa maana amemrudisha kwangu. Ni dhahiri kwamba wale wahalifu walitundikwa msalabani, alimtukana mtu huyu hakufanya chochote kinachostahili adhabu akisema: "Je, si kweli kwamba wewe ndiye Kristo? ya kifo. 16 Hivyo, nitaamuru apigwe viboko, halafu Basi, jiokoe mwenyewe, utuokoe na sisi pia." 40 nitawachilia." 17 Kila sikukuu ya Pasaka, ilimlazimu Lakini yule mhalifu mwingine akamkemea mwenzake Pilato kuwafungulia mfungua mmoja. 18 Lakini wote akisema: "Wewe humwogopi Mungu hata kidogo? wakapiga kelele pamoja: "Mwondoe huyo, utufungulie Wewe umepata adhabu hiyo hiyo. 41 Wewe na Baraba!" 19 (Baraba alikuwa ametiwa ndani kwa mimi tunastahili, maana haya ni malipo ya yale kusababisha uasi katika mji na pia kwa sababu ya tuliyotenda. Lakini mtu huyu hakufanya chochote kuua.) 20 Pilato alitaka kumwachilia Yesu, hivyo kibaya." 42 Kisha akasema, "Ee Yesu! Unikumbuke akasema nao tena; 21 lakini wao wakapiga kelele: wakati utakapoingia katika ufalme wako." 43 Yesu "Msulubishe, msulubishe!" 22 Pilato akawaambia akamwambia, "Nakwambia kwa hakika, leo utakuwa mara ya tatu, "Amefanya kosa gani? Sioni kosa pamoja nami peponi." 44 Ilikuwa yapata saa sita lolote kwake linalomstahili auawe; kwa hiyo nitampiga mchana; juu likaacha kuangaza, giza likafunika viboko, halafu nimwachilia." 23 Lakini wao wakazidi nchi yote mpaka saa tisa, 45 na pazia liliokuwa kupiga kelele kwa nguvu sana, kwamba Yesu ni limetundikwa Hekaluni likapasuka vipande viwili. lazima asulubiwe. Mwishowe, sauti zao zikashinda. 46 Yesu akalia kwa sauti kubwa: "Baba, naiweka 24 Basi, Pilato akaamua kwamba matakwa yao roho yangu mikononi mwako." Alipokwiha sema yatimizwe. 25 Akamfungua kutoka gerezani yule hayo, akakata roho. 47 Hapo, yule jemadari alipoona waliyemtaka, ambaye alikuwa ametiwa gerezani yaliyotukia akamsifu Mungu akisema: "Hakika huyu kwa sababu ya uasi na kuua; akamtoa Yesu kwao, alikuwa mtu mwema." 48 Watu wale wote waliokuwa wamfanyie walivyotaka. 26 Walipokuwa wakimpelea, wamekusanyika hapo kwa ajili ya tukio hilo, walipoona walikutana na mtu mmoja, aitwaye Simoni wa Kurene, hayo yaliyotukia, walirudi makwao wakijipiga vifua aliyekuwa anatoka shambani. Basi, walimkamata, kwa huzuni. 49 Marafiki zake wote pamoja na wale wakamtika ule msalaba auchukue nyuma ya Yesu. wanawake walioandamana naye kutoka Galilaya, 27 Watu, umati kwa umati, walimfufuta; mionganii mwao walismama kwa mbali kutazama tukio hilo. 50 wakiwemo wanawake waliokuwa wanaomboleza na Kulikuwa na mtu mmoja jina lake Yosefu, mwenyeji kumlilia. 28 Yesu akawageukia, akasema, "Enyi kina wa kijiji kimoja cha Wayahudi kiitwacho Armathaya. mama wa Yerusalem! Msinililie mimi, ila lieni kwa Alikuwa mtu mwema anayeheshimika; 51 Alikuwa ajili yenu wenyewe na kwa ajili ya watoto wenu. 29 akitazamia kuja kwa Ufalme wa Mungu. Ingawa Maana, hakika siku zitakuja ambapo watasema: Heri alikuwa mmoja wa Baraza kuu la Wayahudi, hakuwa yao wale walio tasa, ambao hawakupata kuzaa wala amekubaliana nao katika kitendo chao. 52 Basi, ye ye kunyonyesha watoto! 30 Wakati huo, ndipo watu alikwenda kwa Pilato, akaomba apewe mwili wa Yesu. wataanza kuiambia milima: Tuanguki! na vilima, 53 Kisha, akaushusha mwili huo kutoka msalabani, Tufunikeni! 31 Kwa maana, kama watu wanaautendea akauzungushia sanda ya kitani, akauweka katika mti mbichi namna hiyo, itakuwaje kwa mti mkavu?" kaburi liliokuwa limechongwa kwenye mwamba, 32 Walichukua pia watu wengine wawili, wahalifu, ambalo halikuwa limetumika. 54 Siku hiyo ilikuwa wauwae pamoja naye. 33 Walipofika mahali paitwapo, Ijumaa, na maandalio ya siku ya Sabato yaliokuwa "Fuvu la Kichwa," ndipo wakamsulubisha Yesu pamoja yanaanza. 55 Wale wanawake walioandamana na na wale wahalifu wawili, mmoja upande wake wa Yesu kutoka Galilaya walimfufuta Yosefu, wakalionia kulia na mwingine upande wake wa kushoto. 34 Yesu lile kaburi na jinsi mwili wake Yesu ulivywewka 56

Halafu, walirudi nyumbani, wakatayarisha manukato na marashi kuyapaka mwili wa Yesu. Siku ya Sabato walipumzika kama ilivyoamriwa na sheria.

24 Jumapili, alfajiri na mapema, wale wanawake walikwenda kaburini wakichukua yale manukato waliyotayarisha. **2** Walikuta lile jiwe limevirgingishwa mbali na kaburi. **3** Walipoingia ndani, hawakuona mwili wa Bwana Yesu. **4** Walipokuwa bado wanashangaa juu ya jambo hilo, mara watu wawili walioava mavazi yenye kung'aa sana, wakasimama karibu nao. **5** Hao wanawake wakaingiwa na hofu, wakainama chini. Ndipo wale watu wakawaambia, "Kwa nini mnamatfuta aliye hai kati ya wafu? **6** Hayuko hapa; amefufuka. Kumbukeni aliywowaambieni alipokuwa kule Galilaya: **7** Ni lazima Mwana wa Mtu atolewe kwa watu waovu, nao watamsulubisha, na siku ya tatu atafufuka." **8** Hapo wanawake wakayakumbuka maneno yake, **9** wakarudi kutoka kaburini, wakawapa mitume wale kumi na mmoja na wengine habari za mambo hayo yote. **10** Hao waliotoa habari hizo kwa mitume ni: Maria Magdalene, Yoana na Maria mama wa Yakobo, pamoja na wanawake wengine walioandamana nao. **11** Mitume waliyachukua maneno hayo kama yasiyo na msingi, hivyo hawakuamini. **12** Lakini Petro alitoka, akaenda mbio hadi kaburini. Alipoinama kuchungulia ndani, akaiona tu ile sanda. Akarudi nyumbani huku akiwa anashangaa juu ya hayo yaliyotokea. **13** Siku hiyo, wawili kati ya wafuasi wake Yesu wakawa wanakwenda katika kijiji kimoja kitwachao Emau, umbali wa kilomita kumi na moja kutoka Yerusalem. **14** Wakawa wanazungumza juu ya hayo yote yaliyotukia. **15** Walipokuwa wakizungumza na kujadiliana, Yesu mwenyewe akatokea, akatembea pamoja nao. **16** Walimwona kwa macho, lakini hawakumtambua. **17** Akawauliza, "Mnazungumza nini huku mnatembea?" Nao wakasimama kimya, nyuso zao wamezikunja kwa huzuni. **18** Mmoja, aitwaye Kleopa, akamjibu, "Je, wewe ni mgeni peke yako Yerusalem ambaye hujui yaliyotukia huko siku hizi?" **19** Naye akawajibu, "Mambo gani?" Wao wakamjibu, "Mambo yaliyompata Yesu wa Nazareti. Yeye alikuwa nabii mwenye uwezo wa kutenda na kufundisha mbele ya Mungu na mbele ya watu wote. **20** Makuhani na watawala wetu walimtoa ahukumiwe kufa, wakamsulubisha. **21** Lakini sisi tulitumaini kwamba yeche na ndye angeikomboa Israeli. Zaidi ya hayo yote, leo ni siku ya tatu tangu mambo hayo yaliyotendeka. **22** Tena, wanawake wengine wa kwetu wametushtua. Walikwenda kaburini mapema asubuhi. **23** wasiukute mwili wake. Wakarudi wakasema kwamba walitokewa

na malaika waliowaambia kwamba alikuwa hai. **24** Wengine wetu walikwenda kaburini wakashuhudia yale waliyosema hao wanawake; ila yeye hawakumwona." **25** Kisha Yesu akawaambia, "Mbona mu wapumbavu kiasi hicho na miyo yenu ni mizito hivyo kusadiki yote yaliyonenwa na manabii? **26** Je, haikumpasa Kristo kuteswa, na hivyo aingie katika utukufu wake?" **27** Akawafafanulia mambo yote yaliyomhusu yeye katika Maandiko Matakatifu kuanzia Mose hadi manabii wote. **28** Walipokiaribia kile kijiji walikokuwa wanakwenda, Yesu akafanya kana kwamba anaendelea na safari; **29** lakini wao wakamshihi wakisema, "Kaa pamoja nasi, maana kunakuchwa, na usiku unakaribia." Basi, akaingia kijijini, akakaa pamoja nao. **30** Alipoketi kula chakula pamoja nao, akachukua mkate, akaubariki, akaumega, akawapa. **31** Mara macho yao yakafumbuliwa, wakamtambua; lakini yeye akatoweka kati yao. **32** Basi, wakaambiana, "Je, miyo yetu haikuwa inawaka ndani yetu wakati alipokuwa anatufafanulia Maandiko Matakatifu kule njiani?" **33** Wakaondoka saa ileile, wakarudi Yerusalem: wakawakuta wale mitume kumi na mmoja na wale wengine waliokuwa pamoja nao, wamekusanyika **34** wakisema, "Hakika Bwana amefufuka, amemtokea Simoni." **35** Basi, hao wafuasi wawili wakawajulisha yale yaliyowapata njiani, na jinsi walivymtambua katika kumega mkate. **36** Wanafunzi wote wawili walipokuwa wakiwaambia hayo, Yesu mwenyewe akasimama kati yao, akawaambia "Amani kwenu." **37** Wakahtuka na kushikwa na hofu wakidhani wameona mzimu. **38** Lakini yeye akawaambia, "Kwa nini mnafadhaika? Mbona mnakuwa na mashaka miyioni mwenu?" **39** Angalieni mikono na miguu yangu, ya kwamba ni mimi mwenyewe. Nipapaseni mkanione, maana mzimu hauna mwili na mifupa kama mnionavyo." **40** Baada ya kusema hayo, akawaonyesha mikono na miguu. **41** Wakiwa bado katika hali ya kutosadiki kwa sababu ya furaha yao, na wakiwa wanastaajabu, akawauliza, "Mnacho chakula chochote hapa?" **42** Wakampa kipande cha samaki wa kuokwa. **43** Akakichukua, akala, wote wakimwona. **44** Halafu akawaambia, "Hii ndiyo maana ya maneno niliyowaambia nilipokuwa pamoja nanyi: kwamba iliikuwa lazima kukamilisha yote yaliyandikwa juu yangu katika Sheria ya Mose na katika vitabu nya manabii na katika kitabu cha Zaburi." **45** Kisha, akaziangazia akili zao ili wapate kuelewa Maandiko Matakatifu. **46** Akawaambia, "Ndivyo ilivyoandikwa, kwamba Kristo atateswa na siku ya tatu atafufuka kutoka wafu, **47** na kwamba ni lazima, kwa jina lake, mataifa yote kuanzia na Yerusalem yahubiriwe juu ya

kutubu na kusamehewa dhambi. **48** Ninyi ni mashahidi wa mambo hayo. **49** Nami mwenyewe nitawapelekeeni yule ambaye Baba aliahidi kumtuma, lakini ngojeni huku mjini mpaka mtakapopewa ile nguvu itokayo juu.” **50** Kisha akawaongoza nje ya mji hadi Bethania, akainua mikono yake juu, akawabariki. **51** Alipokuwa anawabariki, akawaacha; akachukuliwa mbinguni. **52** Wao wakamwabudu, wakarudi Yerusalemu wakiwa na furaha kubwa: **53** wakakaa muda wote Hekaluni wakimsifu Mungu.

Yohana

1 Hapo Mwanzo, Neno alikuwako; naye alikuwa na Mungu, naye alikuwa Mungu. **2** Tangu mwanzo Neno alikuwa na Mungu. **3** Kwa njia yake vitu vyote viliumbwu; hakuna hata kiumbe kimoja kilichoumbwa pasipo yeye. **4** Yeye alikuwa chanzo cha uhai na uhai huo ulikuwa mwanga wa watu. **5** Na mwanga huo huangaza gizani, nalo giza halikuweza kuushinda. **6** Mungu alimtuma mtu mmoja jina lake Yohane, **7** ambaye alikuja kuwaambia watu juu ya huo mwanga. Alikuja ili kwa ujumbe wake watu wote wapate kuaminii. **8** Yeye hakuwa huo mwanga, ila alikuja tu kuwaambia watu juu ya huo mwanga. **9** Huu ndio mwanga halisi, mwanga unaokuja ulimwenguni, na kuwaangazia watu wote. **10** Basi, Neno alikuwako ulimwenguni; na kwa njia yake ulimwengu uliumbwu, lakini ulimwengu haikumtambua. **11** Alikuja katika nchi yake mwenyewe, nao walio wake hawakumpokea. **12** Lakini wale wote waliompokea na kumwamini, hao aliwapa uwezo wa kuwa watoto wa Mungu. **13** Hawa wamekuwa watoto wa Mungu si kwa uwezo wa kibinadamu, wala kwa nguvu za kimwili, wala kwa mapenzi ya mtu, bali Mungu mwenyewe ndiye baba yao. **14** Naye Neno akawa mwanadamu, akakaa kwetu. Nasi tumeuona utukufu wake, utukufu wake yeye aliye Mwana wa pekee wa Baba; amejaan neema na ukweli. **15** Yohane aliwaambia watu habari zake, akasema kwa sauti, "Huyu ndiye niliyemtaa wakati niliposema: Anakuja mtu mmoja baada yangu ambaye ni mkuu kuliko mimi, maana alikuwako kabla mimi sijazaliwa." **16** Kutokana na ukamilifu wake sisi tumepokea neema mfululizo. **17** Maana Mungu alitoa Sheria kwa njia ya Mose, lakini neema na kweli vimekuja kwa njia ya Kristo. **18** Hakuna mtu aliyemwona Mungu wakati wowote ule. Mwana wa pekee aliye sawa na Mungu ambaye ameungana na Baba, ndiye aliyetujulisha habari za Mungu. **19** Huu ndio ushahidi Yohane alioutoa wakati viongozi wa Wayahudi kule Yerusalem walipowatuma makuhani wa Walawi kwake wamwulize: "Wewe u nani?" **20** Yohane hakukataa kujibu swalii hilo, bali alisema waziwazi, "Mimi siye Kristo." **21** Hapo wakamwuliza, "Basi, wewe ni nani? Je, wewe ni Eliya?" Yohane akajibu, "La, mimi siye." Wakamwuliza, "Je, wewe ni yule nabii?" Yohane akajibu, "La!" **22** Nao wakamwuliza, "Basi, wewe ni nani? Wasema nini juu yako mwenyewe? Tuambie, ili tuwapelekee jibu wale waliotutuma." **23** Yohane akajibu, "Mimi ndiye yule ambaye nabii Isaya alisema habari zake: Sauti ya mtu

imesikika jangwani: Nyoosheni njia ya Bwana." **24** Hao watu walikuwa wametumwa na Mafarisayo. **25** Basi, wakamwuliza Yohane, "Kama wewe si Kristo, wala Eliya, wala yule nabii, mbona wabatiza?" **26** Yohane akajibu, "Mimi nabatiza kwa maji, lakini yuko mmoja kati yenu, msiyemjua bado. **27** Huyo anakuja baada yangu, lakini mimi sistahili hata kumfungua kamba za viatu vyake." **28** Mambo haya yalifanyika huko Bethania, ng'ambo ya mto Yordani ambako Yohane alikuwa anabatiza. **29** Kesho yake, Yohane alimwona Yesu akimjia, akasema, "Huyu ndiye Mwana-kondoo wa Mungu aondoaye dhambi ya ulimwengu! **30** Huyu ndiye niliyesema juu yake: Baada yangu anakuja mtu mmoja aliye mkuu zaidi kuliko mimi, maana alikuwako kabla mimi sijazaliwa! **31** Mimi mwenyewe sikumfahamu, lakini nimekuja kubatiza kwa maji ili watu wa Israeli wapate kumjua." **32** Huu ndio ushahidi Yohane alioutoa: "Nilimwona Roho akishuka kama njija kutoka mbinguni na kutua juu yake. **33** Mimi sikumjua, lakini yule aliyenituma nikabatize watu kwa maji alikuwa ameniambia: Mtu yule utakayemwona Roho akimshukia kutoka mbinguni na kukaa juu yake, huyo ndiye anayebatiza kwa Roho Mtakatifu. **34** Mimi nimeona na ninawaambieni kwamba huyu ndiye Mwana wa Mungu." **35** Kesho yake, Yohane alikuwa tena mahali hapo pamoja na wanafunzi wake wawili. **36** Alipomwona Yesu akipita akasema, "Tazameni! Huyu ndiye Mwana-kondoo wa Mungu." **37** Hao wanafunzi walimsikia Yohane akisema maneno hayo, wakamfuata Yesu. **38** Basi, Yesu aligeuka, na alipowaona hao wanafunzi wanamfuata, akawauliza, "Mhatafuta nini?" Nao wakajibu, "Rabi (yaani Mwalimu), unakaa wapi?" **39** Yesu akawaambia, "Njoni, nanyi mtaona." Hao wanafunzi wakamfuata, wakaona mahali alipokuwa anakaa, wakashinda naye siku hiyo. Ilikuwa yapata saa kumi jioni. **40** Andrea, nduguye Simoni Petro, alikuwa mmoja wa hao wawili waliokuwa wamemsikia Yohane akisema hivyo, wakamfuata Yesu. **41** Andrea alimkuta kwanza Simoni, ndugu yake, akamwambia, "Tumemwona Masiba" (maana yake Kristo). **42** Kisha akampeleka Simoni kwa Yesu. Naye Yesu akamtazama Simoni akasema, "Wewe ni Simoni mwana wa Yohane. Sasa utaitwa Kefa." (maana yake ni Petro, yaani, "Mwamba.") **43** Kesho yake Yesu aliamua kwenda Galilaya. Basi, akamkuta Filipo, akamwambia, "Nifuate." **44** Filipo alikuwa mwenyeji wa Bethsaida, mji wa akina Andrea na Petro. **45** Naye Filipo akamkuta Nathanieli, akamwambia, "Tumemwona yule ambaye Mose aliandika juu yake katika kitabu cha Sheria, na ambaye manabii waliandika habari zake, yaani Yesu Mwana

wa Yosefu, kutoka Nazareti.” 46 Naye Nathanieli wanauzu njiwa, “Ondoeni vitu hivi hapa. Msiiifanye akamwuliza Filipo, “Je, kitu chema chaweza kutoka nyumba ya Baba yangu kuwa soko!” 17 Wanafunzi Nazareti?” Filipo akamwambia, “Njoo uone.” 47 Yesu wake wakakumbuka kwamba Maandiko yasema: alipomwona Nathanieli akimjia alisema juu yake, “Upendo wangu kwa nyumba yako waniua.” 18 Baadhi “Tazameni! Huyo ni Mwisraeli halisi: hamna hila ndani ya Wayahudi wakamwuliza Yesu, “Utafanya muujiza yake.” 48 Naye Nathanieli akamwuliza, “Umepataje gani kuonyesha kwamba unayo haki kufanya mambo kunijua?” Yesu akamwambia, “Ulipokuwa chini ya haya?” 19 Yesu akawaambia, “Vunjeni Hekalu hili, mtini hata kabla Filipo hajakuita, nilikuona.” 49 Hapo nami nitalijenga kwa siku tatu.” 20 Hapo Wayahudi Nathanieli akamwambia, “Mwalimu, wewe ni Mwana wakasema, “Hekalu hili lilijengwa kwa muda wa wa Mungu. Wewe ni Mfalme wa Israeli!” 50 Yesu miaka arobaini na sita. Je, wewe utalijenga kwa siku akamwambia, “Je, umeamini kwa kuwa nimekwambia tatu?” 21 Lakini Yesu alikuwa anaongea juu ya Hekalu kwamba nilikuona chini ya mtini? Utaona makubwa ambalo ni mwili wake. 22 Basi, alipofufuliwa kutoka zaidi kuliko haya.” 51 Yesu akaendelea kusema, wafu, wanafunzi wake walikumbuka kwamba alikuwa amesema hayo, wakaamini Maandiko Matakatifu na yale maneno aliyokuwa akisema Yesu. 23 Yesu alipokuwa Yerusalem kwa sikuu ya Pasaka, watu wengi walimwarmini walipoona ishara alizozifanya. 24 Lakini Yesu hakuwa na imani nao kwa sababu aliwajua wote. 25 Hakuhitaji kuambiwa chochote juu ya watu, maana aliyajua barabara mambo yote yaliyomo miyonni mwao.

2 Siku ya tatu kulikuwa na arusi mjini Kana, mkoani Galilaya. Mama yake Yesu alikuwapo, 2 naye Yesu alikuwa amealkiwa arusini pamoja na wanafunzi wake. 3 Divai ilipokwisha, mama yake akamwambia, “Hawana divai!” 4 Yesu akamjibu, “Mama, usiniambie la kufanya. Saa yangu bado.” 5 Hapo mama yake akawaambia watumishi, “Lolote atakalowaambieni, fanyeni.” 6 Hapo palikuwa na mitungi sita ya mawe, ambayo kila mmoja uliweza kuchukua kiasi cha madebe mawili au matatu. Ilikuwa imewekwa hapo kufuatana na desturi ya Kiyahudi ya kutawadha. 7 Yesu akawaambia, “Ijazeni mitungi hiyo maji.” Nao wakajaza mpaka juu. 8 Kisha akawaambia, “Sasa choteni m kampelekee mkuu wa karamu.” 9 Mkuu wa karamu alipoonja hayo maji, kumbe yaikuwa yamegeuka kuwa divai. Yeye hakujua ilikotoka, (lakini wale watumishi waliochota maji walijua). Mkuu wa karamu akamwita bwana arusi, 10 akamwambia, “Kila mtu huandaa divai nzuri kwanza hata wakisha tosheka huandaa ile hafifu. Lakini wewe umeiweka divai nzuri mpaka sasa!” 11 Yesu alifanya ishara hii ya kwanza huko Kana, Galilaya, akaonyesha utukufu wake; nao wanafunzi wake wakamwamini. 12 Baada ya hayo, Yesu alishuka pamoja na mama yake, ndugu zake na wanafunzi wake, wakaenda Kafarnaumu ambako walikaa kwa siku chache. 13 Sikuu ya Wayahudi ya Pasaka ilikuwa imekaribia; hivyo Yesu akaenda Yerusalem. 14 Hekaluni aliwakuta watu wakiuza ng’ombe, kondoo na njiwa, na wavunja fedha walikuwa wamekaa kwenye meza zao. 15 Akatengeneza mjeledi wa kamba, akawafukuza wote nje ya Hekalu pamoja na kondoo na ng’ombe wao, akazimwaga sarafu za wenye kuvunja fedha na kupindua meza zao. 16 Akawaambia wale waliokuwa

3 Kulikuwa na kiongozi mmoja Myahudi, wa kikundi cha Mafarisayo, jina lake Nikodemo. 2 Siku moja alimwendea Yesu usiku, akamwambia, “Rabi, tunajua kwamba wewe ni mwali mu iuliyetumwa na Mungu, maana hakuna mtu awezaye kufanya ishara unazozifanya Mungu asipokuwa pamoja naye.” 3 Yesu akamwambia, “Kweli nakwambia, mtu asipozaliwa upya hataweza kuuona ufalme wa Mungu.” 4 Nikodemo akamwuliza, “Mtu mzima aezaje kuzaliwa tena? Hawezi kuingia tumboni mwa mama yake na kuzaliwa mara ya pilii!” 5 Yesu akamjibu, “Kweli nakwambia, mtu asipozaliwa kwa maji na Roho, hawezikamwe kuingia katika ufalme wa Mungu. 6 Mtu huzaliwa kimwili kwa baba na mama, lakini huzaliwa kiroho kwa Roho. 7 Usistaajabu kwamba nimekwambia kuwa ni lazima kuzaliwa upya. 8 Upopo huvuma kuelekea upendako; waisikia sauti yake, lakini hujui unakotoka wala unakowenda. Ndivyo ilivyo kwa mtu aliyezaliwa kwa Roho.” 9 Nikodemo akamwuliza, “Mambo haya yanawezekanaje?” 10 Yesu akamjibu, “Je, wewe ni mwali mu katika Israel na huyajui mambo haya? 11 Kweli nakwambia, sisi twasema tunayojua na kushuhudia tuliyoyaona, lakini ninji hamkubali ujumbe wetu. 12 Ikiwa nimewaambieni mambo ya kidunia nanyi hamniamini, mtawezaje kuamini nikiwaambieni mambo ya mbinguni? 13 Hakuna mtu aliyeata kwenda juu mbinguni isipokuwa Mwana wa Mtu ambaye ameshuka kutoka mbinguni. 14 Kama vile Mose aliyomwinua juu nyoka wa shaba

kule jangwani, naye Mwana wa Mtu atainuliwa juu vivyo hivyo, **15** ili kila anayemwamini awe na uzima wa milele. (aiōnios g166) **16** Maana Mungu aliupenda ulimwengu hivi hata akamtoa Mwana wake wa pekee, ili kila amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele. (aiōnios g166) **17** Maana Mungu hakumtuma Mwanae ulimwenguni ili auhukumu ulimwengu, bali aukomboe ulimwengu. **18** “Anayemwamini Mwana hahukumiwi; asiyemwamini amekwisha hukumiwa kwa sababu hakumwamini Mwana wa pekee wa Mungu. **19** Na hukumu yenyewe ndiyo hii: Mwanga umekuja ulimwenguni lakini watu wakapenda giza kuliko mwanga, kwani matendo yao ni maovu. **20** Kila mtu atendaye maovu anauchukia mwanga, wala haji kwenye mwanga, maana hapendi matendo yake maovu yamulikwe. **21** Lakini mwenye kuuzingatia ukweli huja kwenye mwanga, ili matendo yake yaonekane yametendwa kwa kumtii Mungu.” **22** Baada ya hayo, Yesu alifika mkoani Yudea pamoja na wanafunzi wake. Alikaa huko pamoja nao kwa muda, akibatiza watu. **23** Yohane pia alikuwa akibatiza watu huko Ainoni, karibu na Salemu, maana huko kulikuwa na maji mengi. Watu walimwendea, naye akawabatiza. **24** (Wakati huo Yohane alikuwa bado hajafungwa gerezani.) **25** Ubishi ultokea kati ya baadhi ya wanafunzi wa Yohane na Myahudi mmoja kuhusu desturi za kutawadha. **26** Basi, wanafunzi hao wakamwendea Yohane na kumwambia, “Mwalimu, yule mtu aliyejkuwa pamoja nawe ng'ambo ya Yordani na ambaye wewe ulimshuhudia, sasa naye anabatiza, na watu wote wanamwendea.” **27** Yohane akawaambia, “Mtu hawesi kuwa na kitu asipopewa na Mungu. **28** Nanyi wenyewe mwaweza kushuhudia kuwa nilisema: Mimi siye Kristo, lakini nimetuwa ili nimtangulie! **29** Bibiarusi ni wake bwanaarusi, lakini rafiki yake bwana arusi, anayesimama na kusikiliza, hufurahi sana anapomsikia bwana arusi aksema. Ndivyo furaha yangu iliyokamilishwa. **30** Ni lazima yeye azidi kuwa maarufu, na mimi nipungue. **31** “Anayekuja kutoka juu ni mkuu kuliko wote; atokaye duniani ni wa dunia, na huongea mambo ya kidunia. Lakini anayekuja kutoka mbinguni ni mkuu kuliko wote. **32** Yeye husema yale aliyoyaona na kuyasikia, lakini hakuna mtu anayekubali ujumbe wake. **33** Lakini mtu yeyote anayekubali ujumbe wake anathabitisha kwamba Mungu ni kweli. **34** Yule aliyetumwa na Mungu husema maneno ya Mungu, maana Mungu humjalia mtu huyo Roho wake bila kipimo. **35** Baba anampenda Mwana na amemkabidhi vitu vyote. **36** Anayemwamini Mwana anao uzima wa milele;

asiyemtii Mwana hatakuwa na uzima wa milele, bali ghadhabu ya Mungu hubaki juu yake.” (aiōnios g166)

4 Mafarisayo waliskia kwamba Yesu alikuwa anabatiza na kuwapata wanafunzi wengi kuliko Yohane. **2** (Lakin ukweli ni kwamba Yesu hakuwa anabatiza ila wanafunzi wake.) **3** Basi, Yesu aliposikia hayo, alitoka Yudea akarudi Galilaya; **4** na katika safari hiyo ilimbidi apitie Samaria. **5** Basi, akafika Sukari, mji mmoja wa Samaria, karibu na shamba ambalo Yakobo alikuwa amempa mwanawewe, Yosefu. **6** Mahali hapo palikuwa na kisima cha Yakobo, naye Yesu, kutokana na uchovu wa safari, akaketi kando ya kisima. Ilikuwa yapata saa sita mchana. **7** Basi, mwanamke mmoja Msamaria akafika kuteka maji. Yesu akamwambia, “Nipatie maji ninythe.” **8** (Wakati huo wanafunzi wake walikuwa wamekwenda mjini kununua chakula.) **9** Lakini huyo mwanamke akamwambia, “Wewe ni Myahudi; mimi ni mwanamke Msamaria! Unawezaje kuniomba maji?” (Wayahudi hawakuwa na ushirikiano na Wasamaria katika matumizi ya vitu.) **10** Yesu akamjibu, “Kama tu ungalijua zawadi ya Mungu na ni nani anayekwambia: Nipatie maji ninythe, ungalikwisha mwomba, naye angekupa maji yaliyo hai.” **11** Huyo mama akasema, “Mheshimiwa, wewe huna chombo cha kutekeea maji, nacho kisima ni kirefu; utapata wapi maji yaliyo hai? **12** Au, labda wewe wajifanya mkuu kuliko babu yetu Yakobo? Yeye alitupa sisi kisima hiki; na yeye mwenyewe, watoto wake na mifugo yake walikunywa maji ya kisima hiki.” **13** Yesu akamjibu, “Kila anayekunywa maji haya ataona kiu tena. **14** Lakini atakayekunywa maji nitakayompa mimi, hataona kiu milele. Maji nitakayompa yatakuwa ndani yake chemchemi ya maji ya uzima na kumpatia uzima wa milele.” (aiōn g165, aiōnios g166) **15** Huyo mwanamke akamwambia, “Mheshimiwa, nipe maji hayo ili nisione kiu tena; nisije tena mpaka hapa kuteka maji.” **16** Yesu akamwambia, “Nenda ukamwite mumeo uje naye hapa.” **17** Huyo mwanamke akamwambia, “Mimi sina mume.” Yesu akamwambia, “Umesema kweli, kwamba huna mume. **18** Maana umekuja na waume watano, na huyo unayeishi naye sasa si mume wako. Hapo umesema kweli.” **19** Huyo Mwanamke akamwambia, “Mheshimiwa, naona ya kuwa wewe u nabii. **20** Babu zetu waliabudu juu ya mlima huu, lakini ninyi mwasema kwamba mahali pa kumwabudu Mungu ni kule Yerusalem.” **21** Yesu akamwambia, “Niamini; wakati unakuja ambapo hamtamwabudu Baba juu ya mlima huu, wala kule Yerusalem. **22** Ninyi Wasamaria mnamwabudu yule msiyemjua, lakini

sisi tunamjua huyo tunayemwabudu, kwa maana mjini Kana, mkoani Galilaya, mahali alipogeza maji wokovu unatoka kwa Wayahudi. 23 Lakini wakati kuwa divai. Kulikuwa na ofisa mmoja aliyekuwa unakuja, tena umekwisha fika, ambapo wanaoabudu na mtoto mgonjwa huko Kafarnaumu. 47 Basi, kweli, watamwabudu Baba kwa nguvu ya Roho; huyo ofisa aliposikia kuwa Yesu alikuwa ametoka watu wanaomwabudu hivyo ndio Baba anaotaka. 24 Yudea na kufika Galilaya, alimwendea akamwomba Mungu ni Roho, na watu wataweza tu kumwabudu aende kumponya mtoto wake aliyekuwa mgonjwa kweli kwa nguvu ya Roho wake.” 25 Huyo mama mahututi. 48 Yesu akamwambia, “Msipoona ishara na akamwambia, “Najua kwamba Masiha, aitwaye Kristo, maajabu hamtaamini!” 49 Huyo ofisa akamwambia, anakuja. Atakapokuja atatujulisha kila kitu.” 26 Yesu “Mheshimiwa, tafadhalii twende kabla mwanangu akamwambia, “Mimi ninayesema nawe, ndiye.” 27 hajafa.” 50 Yesu akamwambia, “Nenda tu, mwanao Hapo wanafunzi wake wakarudi, wakastaajabu sana yu mzima.” Huyo mtu akaamini maneno ya Yesu, kuona anaongea na mwanamke. Lakini hakuna mtu akaenda zake. 51 Alipokuwa bado njiani, watumishi aliyesema: “Unataka nini?” au, “Kwa nini unaongea wake walikutana naye, wakamwambia kwamba na mwanamke?” 28 Huyo mama akaauacha mtungi mwanawee alikuwa mzima. 52 Naye akawauliza saa wake pale, akaenda mjini na kuwaambia watu, 29 mtoto alipopata nafuu; nao wakamwambia, “Jana “Njoni mkamwone mtu aliyeniambia mambo yote saa saba mchana, homa ilimwacha.” 53 Huyo baba niliyotenda! Je, yawezekana kuwa ye ye ndiye Kristo?” akakumbuka kwamba ilikuwa ni saa ileile ambapo 30 Watu wakatoka mjini, wakamwendea Yesu. 31 Yesu alimwambia: “Mwanao yu mzima.” Basi, ye ye Wakati huohuo wanafunzi wake walikuwa wanamsihi akaamini pamoja na jamaa yake yote. 54 Hii ilikuwa Yesu: “Mwalimu, ule chakula.” 32 Lakini Yesu ishara ya pili aliyoifanya Yesu alipokuwa anatoka akawaambia, “Mimi ninacho chakula msichokijua ninyi.” 33 Wanafunzi wake wakaulizana, “Je, kuna mtu aliyeletecha chakula?” 34 Yesu akawaambia, “Chakula changu ni kufanya anachotaka yule aliyenituma na kuitimiza kazi yake. 35 Ninyi mwasema: Bado miezi minne tu, na wakati wa mavuno utafika! Lakini mimi nawaambieni, yatazameni mashamba; mazao yako tayari kuvunwa. 36 Mvunaji anapata mshahara wake, na anakusanya mavuno kwa ajili ya uzima wa mile; hivyo mpandaji na mvunaji watafurahi pamoja. (aiōnios g166) 37 Kwa sababu hiyo msemo huu ni kweli: Mmoja hupanda na mwingine huvuna. 38 Mimi nimewatumwa mkavune mavuno ambayo hamkuyatolea jasho, wengine walifanya kazi, lakini ninyi mnafaidika kutokana na jasho lao.” 39 Wasamaria wengi wa kijiji kile waliamini kwa sababu ya maneno aliyeosema huyo mama: “Ameniambia mambo yote niliyofanya.” 40 Wasamaria walimwendea Yesu wakamwomba akeae nao; naye akakaa hapo siku mbili. 41 Watu wengi zaidi walimwamini kwa sababu ya ujumbe wake. 42 Wakamwambia yule mama, “Sisi hatuamini tu kwa sababu ya maneno yako; sisi wenywewe tumesikia, na tunajua kwamba huyu ndiye kweli Mwokozi wa ulimwengu.” 43 Baada ya siku mbili Yesu aliondoka hapo, akaenda Galilaya. 44 Maana Yesu mwenywewe alisema waziwazi kwamba, “Nabii hapati heshima katika nchi yake.” 45 Basi, alipofika Galilaya, Wagalilaya wengi walimkaribisha. Maana nao pia walikuwa kwenye sikukuu ya Pasaka, wakayaona mambo yote Yesu aliyyotenda huko Yerusalem wakati wa sikukuu hiyo. 46 Yesu alifika tena huko

5 Baada ya hayo kulikuwa na sikukuu ya Wayahudi, naye Yesu akaenda Yerusalem. 2 Huko Yerusalem, karibu na mlango uitwao Mlango wa Kondoo, kulikuwa na bwawa la maji liitwalo kwa Kiebrania Bethzatha, ambalo lilikuwa na baraza tano zenye matao. 3 Humo barazani mlikuwa na wagonjwa wengi wamekaa: vipofu, vivete na walipooho. Walikuwa wakingojea maji yatibuliwe, 4 maana mara kwa mara malaika alishuka majini nyakati fulani na kuyatibusi. Mtu ye yote aliyekuwa wa kwanza kuingia majini baada ya maji kutibuliwa, alipona ugonjwa wowote aliokuwa nao. 5 Basi, hapo palikuwa na mtu mmoja aliyekuwa mgonjwa kwa muda wa miaka thelathini na minane. 6 Naye alipomwona huyo mtu amelala hapo, akatambua kwamba alikuwa ameeka hapo kwa muda mrefu, akamwuliza, “Je, wataka kupona?” 7 Naye akajibu, “Mheshimiwa, mimi sina mtu wa kunipeleka majini wakati yanapotibuliwa. Kila nikijaribu kuingia, mtu mwingine hunitangulia.” 8 Yesu akamwambia, “Inuka, chukua mkeka wako utembee.” 9 Mara huyo mtu akapona, akachukua mkeka wake, akatembea. Jambo hili lilifanyika siku ya Sabato. 10 Kwa hiyo baadhi ya Wayahudi wakamwambia huyo mtu aliyeponwy, “Leo ni Sabato, si halali kubeba mkeka wako.” 11 Lakini ye ye akawaambia, “Yule mtu aliyeniponya ndiye aliyeniambia: Chukua mkeka wako, tembea.” 12 Nao wakamwuliza, “Huyo mtu aliyekwambia: Chukua mkeka wako, tembea, ni nani?” 13 Lakini ye ye hakumjua huyo mtu aliyeponya,

maana Yesu alikuwa amekwisha ondoka mahali anayosema juu yangu ni ya kweli. 33 Ninyi mlituma hapo, kwani palikuwa na umati mkubwa wa watu. ujumbe kwa Yohane naye aliushuhudia ukweli. 34 Si 14 Basi, baadaye Yesu alimkutta huyo aliyeponya kwamba mimi nautegemea ushahidi wa wanadamu, Hekaluni, akamwambia, "Sasa umepona; usitende lakini nasema mambo haya ili mpate kuokolewa. dhambi tena, usije ukapatwa na jambo baya zaidi." 35 Yohane alikuwa kama taa iliyokuwa ikiwaka na 15 Huyo mtu akaenda, akawaambia viongozi wa kuangaza, nanyi mlikuwa tayari kufurahia mwanga Wayahudi kwamba Yesu ndiye aliyemponya. 16 huo kwa kitambo. 36 Lakini mimi nina ushahidi juu Kwa vile Yesu alifanya jambo hilo siku ya Sabato, yangu amba ni mkuu zaidi kuliko ule wa Yohane. Wayahudi walianza kumdhulumu. 17 Basi, Yesu Kwa maana kazi ninazofanya, kazi alizonipa Baba akawaambia, "Baba yangu anafanya kazi daima, nizifanye, ndizo zinazonishuhudia kwamba Baba ndiye nami pia nafanya kazi." 18 Kwa sababu ya maneno aliyenitura. 37 Naye Baba aliyenitura hunishuhudia. haya, viongozi wa Wayahudi walizidi kutafuta njia Ninyi hamjapata kamwe kusikia sauti yake, wala ya kumwua Yesu: si kwa kuwa aliivunja Sheria kuuona uso wake, 38 na ujumbe wake haukai ndani ya Sabato tu, bali pia kwa kuwa alisema kwamba yenu maana hamkumwamini yule aliyemtuma. 39 Mungu ni Baba yake, na hivyo akajifanya sawa na Ninyi huyachunguza Maandiko Matakatifu mkidhani Mungu. 19 Yesu akaawaambia, "Kweli nawaambieni, kwamba ndani yake mtapata uzima wa milele; na Mwana hawezu kufanya kitu peke yake; anaweza kumbe maandiko hayohayo yananishuhudia! (aiōnios tu kufanya kile anachomwona Baba akifikanya. g166) 40 Hata hivyo, ninyi hamtaki kuja kwangu Maana kile anachofanya Baba, Mwana hukifanya ili mpate uzima. 41 "Shabaha yangu si kupata vilevile. 20 Baba ampenda Mwana, na humwonyesha sifa kutoka kwa watu. 42 Lakini nawajua ninyi, kila kitu anachokifanya yeze mwenyewe, tena najua kwamba upendo kwa Mungu haumo miyoni atamwonyesha mambo makuu kuliko haya, nanyi mwenu. 43 Mimi nimekuja kwa mamlaka ya Baba mtastaajabu. 21 Kama vile Baba huwafufua wafu yangu, lakini hamnipokei; bali mtu mwingine akija na kuwapa uzima, vivyo hivyo naye Mwana huwapa kwa mamlaka yake mwenyewe, mtampokea. 44 uzima wale anaopenda. 22 Baba hamhukumu mtu Mwawezaje kuamini, hali ninyi mmapenda kupoeka seye; shughuli yote ya hukumu amemkabidhi sifa kutoka kwenu ninyi wenyewe, wala hamtafuti Mwana, 23 ili watu wote wamheshimu Mwana sifa kutoka kwake yeze aliye peke yake Mungu? 45 kama vile wanavyomheshimu Baba. Asiyemheshimu Msifiki kwamba mimi nitawashtaki kwa Baba. Mose Mwana hamheshimu Baba ambaye amemtuma. 24 "Kweli nawaambieni, anayesikia neno langu, na ambaye ninyi mmemtumainia ndiye atakayewashtaki. 46 Kama kweli mngemwamini Mose, mngeniamini kumwamini yule aliyenitura, anao uzima wa milele. Hatahukumiwa kamwe, bali amekwisha pita kutoka na mimi pia; maana Mose aliandika juu yangu. 47 kifo na kuingia katika uzima. (aiōnios g166) 25 Kweli Lakini hamuyaamini yale aliyoandika, mtawezaje basi, nawaambieni, wakati unakuja, tena umekwisha fika, kuamini maneno yangu?"

6 Baada ya hayo, Yesu alivuka ziwa Galilaya (au Ziwa Tiberia). 2 Umati mkubwa wa watu ulimfuata kwa sababu watu hao walikuwa wameona ishara alizokuwa akifanya kwa kuwaponya wagonjwa. 3 Yesu alipanda mlimani, akaketi pamoja na wanafunzi wake. 4 Sikukuu ya Wayahudi iitwayo Pasaka ilikuwa imekaribia. 5 Basi, Yesu na alipotazama na kuona umati wa watu ukija kwake, alimwambia Filipo, "Tununue wapi mikate ili watu hawa wapate kula?" 6 (Alisema hivyo kwa kumjaribu Filipo, kwani alijua mwenyewe atakalofanya.) 7 Filipo akamjibu, "Mikate ya denari mia mbili za fedha haiwatoshi watu hawa hata kama ila mmoja atapata kipande kidogo tu!" 8 Mmoja wa wanafunzi wake aitwaye Andrea, nduguye Simoni Petro, akamwambia, 9 "Yupo hapa mtoto mmoja aliye na mikate mitano ya shayiri na samaki wawili; lakini hivi vyatosha nini kwa watu

wengi kama hawa?" 10 Yesu akasema, "Waketisheni mbunguni." 32 Yesu akawaambia, "Kweli nawaambieni watu." Palikuwa na nyasi tele mahali hapo. Basi, Mose hakuwepeni mkate kutoka mbunguni; Baba watu wakaketi, jumla yapata wanaume elfu tano. yangu ndiye awapaye ninyi mkate halisi kutoka 11 Yesu akitwaa ile mikate, akamshukuru Mungu, akawagawia watu waliokuwa wameketi; akafanya vivyo hivyo na wale samaki, kila mtu akapata kadiri aliviyotaka. 12 Watu waliposhiba Yesu akawaambia wanafunzi wake, "Kusanyeni vipande vilivyobaki visipotee." 13 Basi, wakakusanya vipande nya mikate ya shayiri walivybokiza wale watu waliokulua, wakajaza vikapu kumi na viwili. 14 Watu walipoiona ishara hiyo aliyoifanya Yesu, wakasema, "Hakika huyu ndiye nabii anayekuja ulimwenguni." 15 Yesu akajua ya kuwa watu walitaka kumchukua wamfanye mafalme, akaondoka tena, akaenda mlimali peke yake. 16 Ilipokuwa jioni wanafunzi wake waliteremka hadi ziwani, 17 wakapanda mashua ili wavuke kwenda Kafarnaumu. Giza lilikuwa limeingia, na Yesu alikuwa hajjawafikia bado. 18 Ziwa likaanza kuchafuka kwa sababu upemo mkali ulikuwa unavuma. 19 Wanafunzi walipokuwa wamekwenda umbali wa kilomita tano au sita, walimwona Yesu akitembea juu ya maji, anakaribia mashua; wakaogopa sana. 20 Yesu akawaambia, "Ni mimi, msigope!" 21 Walifurahi kumchukua Yesu katika mashua; na mara mashua ikawasili nchi kavu walipokuwa wanakwenda. 22 Kesho yake umati wa watu wale walibaki upande wa pili wa ziwa walitambua kwamba kulikuwa na mashua moja tu pale, na Yesu hakuungia katika mashua pamoa na wanafunzi wake, ila wanafunzi hao walikuwa wamekwenda zao peke yao. 23 Mashua nyiningine kutoka Tiberia zilifika mahali hapo watu walipokula ile mikate, Bwana alipokwisha mshukuru Mungu. 24 Basi, hao watu walipogundua kwamba Yesu na wanafunzi wake hawakuwapo mahali hapo, walipanda mashua, wakaenda Kafarnaumu wakimtafuta. 25 Wale watu walipomkuta Yesu ng'ambo ya pili wa ziwa walimwuliza, "Mwalimu, ulifika lini haha?" 26 Yesu akawajibu, "Kweli nawaambieni, mnanitafuta si kwa kuwa mmeona ishara, bali kwa sababu mlilika ile mikate mkashiba. 27 Msikishughulikie chakula kiharibikacho; kishugulikieni chakula kidumucho kwa ajili ya uzima wa milele. Mwana wa Mtu ambaye Baba amemthibitisha atawapeni chakula hicho." (aiōnios g166) 28 Wao wakamwuliza, "Tufanye nini ili tuweze kuzitenda kazi za Mungu?" 29 Yesu akawajibu, "Hii ndiyo kazi anayotaka Mungu muifanye: kumwamini yule aliyemtuma." 30 Hapo wakamwambia, "Utafanya ishara gani ili tuione tupate kukuamini? Utafanya kitu gani?" 31 Wazee wetu walikula mana kule jangwani, kama yasemavyo Maandiko: Aliwalisha mkate kutoka mbunguni. 32 Yesu akawaambia, "Kweli nawaambieni kutoka mbunguni na aupaye ulimwengu uzima." 34 Basi, wakamwambia, "Mheshimiwa, tupe daima mkate huo." 35 Yesu akawaambia, "Mimi ndimi mkate wa uzima. Anayekuja kwangu hataona njaa; anayeniamini hataona kiu kamwe. 36 Lakini niliwaambieni kwamba ingawa mmeniona hamniamini. 37 Wote anaonipa Baba watakuja kwangu; nami sitamtupa nye ye yeyote anayekuja kwangu, 38 kwani nimeshuka kutoka mbunguni si kwa ajili ya kufanya matakwa yangu, ila kutimiza matakwa ya yule aliyenituma. 39 Na matakwa ya yule aliyenituma ndiyo haya: nisimpotze hata mmoja kati ya wale alionipa, ila niwafufue wote Siku ya mwisho. 40 Maana anachotaka Baba yangu ndicho hiki: kila amwonaye Mwana na kumwamini awe na uzima wa milele; nami nitamfufua Siku ya mwisho." (aiōnios g166) 41 Basi, Wayahudi wakaanza kunung'unika kwa kuwa alisema: "Mimi ni mkate ulioshuka kutoka mbunguni." 42 Wakasema, "Je, huyu si mwana wa Yosefu? Tunawajua baba yake na mama yake! Basi, anawezaje kusema kwamba ameshuka kutoka mbunguni?" 43 Yesu akawaambia, "Acheni kunung'unika ninyi kwa ninyi. 44 Hakuna mtu aezaye kuja kwangu, Baba aliyenituma asipomvuta kwangu; nami nitamfufua mtu huyo Siku ya mwisho. 45 Manabii wameandika: Watu wote watafundishwa na Mungu. Kila mtu anayemsikia Baba na kujifunza kutoka kwake, huja kwangu. 46 Hii haina maana kwamba yupo mtu aliywemwona Baba, isipokuwa yule aliyetoka kwa Mungu; huyo ndiye aliywemwona Baba. 47 Kweli, nawaambieni, anayeamini anao uzima wa milele. (aiōnios g166) 48 Mimi ni mkate wa uzima. 49 Wazee wenu walikula mana kule jangwani, lakini walikufa. 50 Huu ndio mkate kutoka mbunguni; mkate ambaio anayekula hatakuwa. 51 Mimi ni mkate hai ulioshuka kutoka mbunguni. Mtu ye yeyote akila mkate huu ataishi milele. Na mkate nitakaompa ni mwili wangu ninaoutoa kwa ajili ya uzima wa ulimwengu." (aiōnios g165) 52 Ndipo Wayahudi wakaanza kubishana kati yao: 53 Yesu akawaambia, "Kweli nawaambieni, msipokula mwili wa Mwana wa Mtu na kunywa damu yake, hamtakuwa na uzima ndani yenu. 54 Anayekula mwili wangu na kunywa damu yangu anao uzima wa milele nami nitamfufua siku ya mwisho. (aiōnios g166) 55 Maana mwili wangu ni chakula cha kweli, na damu yangu ni kinywaji cha kweli. 56 Aulaye mwili wangu na kunywa damu yangu, akaa ndani yangu, nami naakaa ndani yake. 57 Baba aliye hai alintuma, nami naishi

kwa sababu yake; vivyo hivyo anilate mimi ataishi pia 9 Alisema hayo kisha akabaki huko Galilaya. 10 kwa sababu yangu. 58 Basi, huu ndio mkate ulioshuka Baada ya ndugu zake kwenda kwenye sikukuu, kutoka mbinguni; si kama mana waliyokula babu Yesu naye alikwenda, lakini hakuenda kwa hadhara zetu, wakafa. Aulaye mkate huu ataishi milele." (aiōn g165) 59 Yesu alisema hayo alipokuwa akifundisha wanamtafuta kwenye sikukuu hiyo; Wakauliza: "Yuko katika sunagogi kule Kafarnaumu. 60 Basi, wengi wa wapi?" 12 Kulikuwa na minong'ono mingi katika umati wafiasi wake waliposikia hayo, wakasema, "Haya ni wa watu. Baadhi yao walisema, "Ni mtu mwema." mambo magumu! Nani awezaye kuyasikiliza?" 61 Wengine walisema, "La! Anawapotosha watu." 13 Hata Yesu alijua bila kuambiwa na mtu kwamba wanafunzi hivyo hakuna mtu aliyethubutu kusema, habari zake wake walikuwa wanunung'unika juu ya jambo hilo, hadharani kwa kuwaogopa viongozi wa Wayahudi. 14 akawauliza, "Je, jambo hili linawafanya muwe na Sikukuu hiyo ilipofikia katikati, Yesu naye alikwenda mashaka? 62 Itakuwaje basi, mtakapomwona Mwana Hekaluni, akaanza kufundisha. 15 Basi, Wayahudi wa Mtu akipanda kwenda kule alikokuwa kwanza? wakashangaa na kusema "Mtu huyu amepataje 63 Roho ndiye atiaye uzima; binadamu peke yake elimu naye hakusoma shulen?" 16 Hapo Yesu hawezি. Maneno niliyowaambieni ni Roho, ni uzima. akawajibu, "Mafundisho ninayofundisha si yangu, bali 64 Hata hivyo, wako baadhi yenu wasioamini." (Yesu ni yake ye ye aliyenituma. 17 Mtu anayependa kufanya alisema hivyo kwani alijua tangu mwanzo ni kina yale anayotaka Mungu, atajua kama mafundisho nani wasioamini, na pia ni nani atakayemsaliti.) 65 yangu yametoka kwa Mungu, au mimi najisemea tu Kisha akasema, "Ndiyo maana niliwaambieni kwamba mwenyewe. 18 Yeye anayejisemea tu mwenyewe hakuna awezaye kuja kwangu asipowezeshwa na anatafuta sifa yake mwenyewe; lakini anayetafuta Baba yangu." 66 Kutokana na hayo, wengi wa wafiasi sifa ya yule aliyemtuma, huyo ni mwaminifu, na wake walirudi nyuma wasiandamane naye tena. 67 ndani yake hamna uovu wowote. 19 Je, Mose Basi, Yesu akawauliza wale kumi na wawili, "Je, hakuwapeni Sheria? Hata hivyo, hakuna hata mmoja nanyi pia mwataka kwenda zenu?" 68 Simoni Petro wenu anayeishika Sheria. Kwa nini mnataka kuniua?" akamjibu, "Bwana, tutakwenda kwa nani? Wewe 20 Hapo watu wakamjibu, "Una wazimu wewe! Nani unayo maneno yaletayo uzima wa milele. (aiōnios g166) 69 Sisi tunaamini, na tunajua kwamba wewe ndiwe moja nililofanya, nanyi mnalistaajabia. 22 Mose yule yule Mtakatifu wa Mungu." 70 Yesu akawaambia, aliwapeni ile desturi ya kutahiri. (Si kwamba desturi "Je, sikuwachagua ninyi kumi na wawili? Hata hivyo, hiyo ilitoka kwa Mose, bali ilitoka kwa mababu). Sasa mmoja wenu ni ibilisi!" 71 Yesu alisema hayo juu ninyi humtahiri mtu hata siku ya Sabato. 23 Ikiwa basi, ya Yuda, mwana wa Simoni Iskarioti; maana huyu mtu hutahiriwa hata siku ya Sabato kusudi Sheria ya Mose isivunjwe, mbona mnankasirikia kwa sababu nimemfanya mtu kuwa mzima kabisa siku ya Sabato? 24 Msihukumu mambo kwa nje tu; toeni hukumu ya haki." 25 Baadhi ya watu wa Yerusalem walisema, "Je, yule mtu wanayemtafuta wamuue si huyu? 26 Tazameni sasa! Anawaonya hadharani, wala hakuna mtu anayemwambia hata neno. Je, yawezekana kuwa viongozi wametambua kweli kwamba huyu ndiye Kristo? 27 Kristo atakapokuja hakuna mtu atakayejua mahali alikotoka, lakini sisi tunajua alikotoka mtu huyu!" 28 Basi, Yesu alipokuwa anafundisha Hekaluni alipaaza sauti na kusema, "Ati mnanjua; hata nilikotoka mnakujua! Hata hivyo, sikuja kwa mamlaka yangu mwenyewe; ila ye ye aliyenituma mimi ni wa kweli, nanyi hamumjui. 29 Lakini mimi namjua kwa sababu nimetoka kwake, naye ndiye aliyenituma." 30 Basi, watu wakataka kumtia nguvuni, lakini hakuna mtu aliyethubutu kumkamata kwa sababu saa yake ilikuwa hajifika bado. 31 Wengi katika ule umati wa watu walimwamini, wakasema, "Je, Kristo akija

7 Baada ya hayo, Yesu alikuwa akitembea katika Galilaya. Hakutaka kutembea mkoani Yudea kwa sababu viongozi wa Wayahudi walikuwa wanataka kumwua. 2 Sikukuu ya Vibanda ya Wayahudi ilikuwa imekaribia. 3 Basi ndugu zake wakamwambia, "Ondoka hapa uende Yudea ili wanafunzi wako wazione kazi unazozifanya. 4 Mtu hafanyi mambo kwa siri kama anataka kujulikana kwa watu. Maadam unafanya mambo haya, basi, jidhihirishie kwa ulimwengu." 5 (Hata ndugu zake hawakumwamini!) 6 Basi, Yesu akawaambia, "Wakati wangu ufaao haujafika bado. Lakini kwenu ninyi kila wakati unaafaa. 7 Ulimwengu hauwezi kuwachukia ninyi, lakini mimi wanichukia kwa sababu mimi nauambia wazi kwamba matendo yake ni maovu. 8 Ninyi nendeni kwenye sikukuu hiyo. Mimi siendi kwenye sikukuu hiyo, maana saa yangu ifaayo hajifika."

atafanya ishara kubwa zaidi kuliko alizozifanya huyu?" akaketi akawa anawafundisha. 3 Basi, walimu 32 Mafarisayo waliwasikia watu wakinong'ona maneno wa Sheria na Mafarisayo wakamletea mwanamke hayo juu ya Yesu. Basi, wao pamoja na makuhani mmoja aliyefumaniwa katika uzinzi. Wakamsimamisha wakuu wakawatuma walini wamtie nguvuni. 33 Yesu katikati yao. 4 Kisha wakamwuliza Yesu, "Mwalimu! akasema, "Bado niko nanyi kwa muda mfupi, kisha Mwanamke huyu alifumaniwa katika uzinzi. 5 Katika nitamwendea yule aliyenituma. 34 Mtanitafuta lakini Sheria yetu Mose alituamuru mwanamke kama huyu hamtaniona, maana pale nitakapokuwa ninjy hamwezi apigwe mawe. Basi, wewe wasemaje?" 6 Walisema kufika." 35 Viongozi wa Wayahudi wakasema wao kwa hivyo kumjaribu, wapate kisa cha kumshtaki. Lakini wao, "Mtu huyu atakwenda wapi ambapo hatutaweza Yesu akainama chini, akaandika ardhini kwa kidole. 7 kumpata? Atakwenda kwa Wayahudi waliotawanyika Walipozidi kumwuliza, Yesu akainuka, akawaambia, kati ya Wagiriki, na kuwfundisha Wagiriki? 36 "Mtu asiyé na dhambi mióngoni mwenu na awe Ana maana gani anaposema: Mtanitafuta lakini wa kwanza kumpiga jiwe." 8 Kisha akainama tena, hamtanipata, na mahali nitakapokuwa ninjy hamwezi akawa anaandika ardhini. 9 Waliposikia hivyo, kufika?" 37 Siku ya mwisho ya sikukuu hiyo ilikuwa wakaanza kutoweka mmojammoja, wakitanguliwa na siku maalum. Yesu alisimama, akasema kwa sauti wazee. Yesu akabaki peke yake, na yule mwanamke kubwa, "Aliye na kiu na aje kwangu anywe. 38 Kama amesimama palepale. 10 Yesu alipoinuka akamwuliza yasemavyo Maandiko Matakatifu: Anayeniamini mimi, huyo mwanamke, "Wako wapi wale watu? Je, hakuna mito ya maji yenye uzima itatiririka kutoka moyoni hata mmoja aliyekuhukumu?" 11 Huyo mwanamke mwake!" 39 (Alisema hayo kumhusu Roho ambaye akamjibu, "Mheshimiwa, hakuna hata mmoja!" Naye wale waliomwamini yeche watampokea. Wakati huo Yesu akamwambia, "Wala mimi sikuhukumu. Nenda Roho alikuwa hajafika kwa sababu Yesu alikuwa zako; na tangu sasa usitende dhambi tena." 12 hajatukuzwa bado.) 40 Baadhi ya watu katika ule umati Yesu alipozungumza nao tena, aliaawiambia, "Mimi walisikia maneno hayo, wakasema, "Kweli mtu huyu ndimi mwanga wa ulimwengu. Anayenifuata mimi ndiye yule nabii!" 41 Wengine wakasema, "Huyu ndiye hatembe kamwe gizani, bali atakuwa na mwanga Kristo!" Lakini wengine walisema, "Je, yawezekana wa uzima." 13 Basi, Mafarisayo wakamwambia, Kristo akatoka Galilaya? 42 Maandiko Matakatifu "Wewe unajishuhudia mwenyewe; kwa hiyo ushahidi yasemaje? Yanasema: Kristo atatoka katika ukoo wa wako si halali." 14 Yesu akawajibu, "Hata kama Daudi, na atazaliwa Bethlehemu, mji wa Daudi!" 43 ninajishuhudia mwenyewe, ushahidi wangu ni wa kweli Basi, kukatokea mafarakano juu yake katika ule umati kwa sababu mimi najua nilikotoka na ninakowenda. wa watu. 44 Baadhi ya watu walitaka kumtia nguvuni Lakini ninjy hamjui nilikotoka wala ninakowenda. 15 lakini hakuna aliyejaribu kumkamata. 45 Kisha wale Ninjy mnahukumu kwa fikira za kibinadamu, lakini walini wakarudi kwa makuhani wakuu na Mafarisayo; mimi simhukumu mtu. 16 Hata nikihukumu, hukumu nao wakawauliza, "Kwa nini hamkumleta?" 46 yangu ni ya haki kwa sababu mimi siko peke yangu; Walini wakawajibu, "Hakuna mtu aliyepata kamwe Baba aliyenituma yuko pamoja nami. 17 Imeandikwa kusema kama asemavyo mtu huyu!" 47 Mafarisayo katika Sheria yenu ya kwamba ushahidi wa watu wakawauliza, "Je, nanyi pia mmedanganyika? 48 wawili ni halali. 18 Mimi najishuhudia mwenyewe, Je, mmekwisha mwona hata mmoja wa viongozi wa naye Baba aliyenituma, ananishuhudia pia." 19 watu, au mmoja wa Mafarisayo aliywamini? 49 Hapo wakamwuliza, "Baba yako yuko wapi?" Yesu Lakini umati huu haujui Sheria ya Mose; umelaaniwa!" akawajibu "Ninyi hamnjui mimi wala hamnjui Baba. 50 Mmoja wao alikuwa Nikodemo ambaye hapo awali Kama mngnenjua mimi, mngemjua na Baba yangu pia." alikuwa amemwendea Yesu. Basi, yeche akawaambia, 20 Yesu alisema maneno hayo kwenye chumba cha 51 "Je, Sheria yetu humhukumu mtu kabla ya kumsikia hazina alipokuwa anafundisha Hekaluni. Wala hakuna kwanza na kujua anafanya nini?" 52 Nao wakamjibu, mtu aliyemtia nguvuni, kwa sababu saa yake ilikuwa "Je, wewe pia umetoka Galilaya? Haya, kayachunguze hajafika bado. 21 Yesu akawaambia tena, "Naenda Maandiko Matakatifu nawe utaona kwamba Galilaya zangu nanyi mtanitafuta, lakini mtakufa katika dhambi hakutoki kamwe nabii!" 53 Basi, wote wakaondoka, zenu. Niendako mimi, ninjy hamwezi kufika." 22 kila mtu akaenda zake;

8 lakini Yesu akaenda kwenye mlima wa Mizeituni.

2 Kesho yake asubuhi na mapema alikwenda tena Hekaluni. Watu wote wakamwendea, naye

niliwaambieni mtakufa katika dhambi zenu. Kama uongo. **45** Mimi nasema ukweli, na ndiyo maana ninyi msipoamini kwamba Mimi ndimi, mtakufa katika hamniamini. **46** Nani kati yenu awezaye kuthibitisha dhambi zenu." **25** Nao wakamwuliza, "Wewe ni nani?" kuwa mimi nina dhambi? Ikiwa basi nasema ukweli, Yesu akawajibu, "Nimewaambieni tangu mwanzo! **26** kwa nini hamniamini? **47** Aliye wa Mungu husikiliza Ninayo mengi ya kusema na kuhukumu juu yenu. maneno ya Mungu. Lakini ninyi hamsikilizi kwa Lakini yule aliyenituma ni kweli; nami nauambia sababu ninyi si (watu wa) Mungu." **48** Wayahudi ulimwengu mambo yale tu niliyoyasikia kutoka kwake." wakamwambia, "Je, hatukusema kweli kwamba wewe **27** Hawakuelewa kwamba Yesu alikuwa akisema ni Msamaria, na tena una pepo?" **49** Yesu akajibu, nao juu ya Baba. **28** Basi, Yesu akawaambia, "Mimi sina pepo; mimi namheshimu Baba yangu, "Mtakapokwisha mwinua Mwana wa Mtu hapo ndipo mtakapojuwa kwamba Mimi ndimi, na kwamba sifanyi chocohote mimi mwenyewe, ila nasema tu yale Baba aliyonifundisha. **29** Yule aliyenituma yuko pamoja nami; yeche hakuniacha peke yangu kwani nafanya daima yale yanayopendeza." **30** Baada ya kusema hayo watu wengi walimwamini. **31** Basi, Yesu akawaambia wale Wayahudi waliomwamini, "Kama mkiyazingatia mafundisho yangu mtakuwa kweli wanafunzi wangu. **32** Mtajua ukweli, nao ukweli utawapeni uhuru." **33** Nao wakamjibu, "Sisi ni wazawa wa Abrahamu, na hatujapata kamwe kuwa watumwa wa mtu yeyote yule. Una maana gani unaposema: mtakuwa mtu anayetenda dhambi ni mtumwa wa dhambi. **35** Mtumwa hana makao ya kudumu nyumbani, lakini mwana anayo makao ya kudumu. (**aion g165**) **36** Kama mwana akiwapeni uhuru mtakuwa huru kweli. **37** Najua kwamba ninyi ni wazawa wa Abrahamu. Hata hivyo, mnataka kuniua kwa sababu hamuyakubali mafundisho yangu. **38** Mimi nasema yale aliyonionyesha Baba, lakini ninyi mwafanya yale aliywaaambieni baba yenu." **39** Wao wakamjibu, "Baba yetu ni Abrahamu!" Yesu akawaambia, "Kama ninyi mngekuwa watoto wa Abrahamu, mngefanya kama alivyofanya Abrahamu, **40** Mimi nimewaambieni ukweli niliousikia kwa Mungu; hata hivyo, ninyi mwataka kuniua. Abrahamu hakufanya hivyo! **41** Ninyi mnafanya mambo yaleyale aliyofanya babu yenu." Wao wakamwambia, "Sisi si watoto haramu! Tunaye baba mmoja tu, yaani Mungu." **42** Yesu akawaambia, "Kama Mungu angekuwa Baba yenu, mngekipenda mimi, maana mimi nilitoka kwa Mungu na sasa niko hapa. Sikuwa kwa mamlaka yangu mwenyewe, ila yeche alinituma. **43** Kwa nini hamwelewi hayo ninayosema? Ni kwa kuwa hamwezi kuusikiliza ujumbe wangu. **44** Ninyi ni watoto wa baba yenu ibilisi na mnataka tu kutekeleza tamaa za baba yenu. Yeche alikuwa muuaji tangu mwanzo; hana msimamo katika ukweli, kwani ukweli haumo ndani yake. Kila asemapo uongo, husema kutokana na hali yake ya maumbile, maana yeche ni mwongo na baba wa

uongo. **45** Mimi nasema ukweli, na ndiyo maana ninyi msipoamini kwamba Mimi ndimi, mtakufa katika hamniamini. **46** Nani kati yenu awezaye kuthibitisha dhambi zenu." **25** Nao wakamwuliza, "Wewe ni nani?" kuwa mimi nina dhambi? Ikiwa basi nasema ukweli, Yesu akawajibu, "Nimewaambieni tangu mwanzo! **26** kwa nini hamniamini? **47** Aliye wa Mungu husikiliza Ninayo mengi ya kusema na kuhukumu juu yenu. maneno ya Mungu. Lakini ninyi hamsikilizi kwa Lakini yule aliyenituma ni kweli; nami nauambia sababu ninyi si (watu wa) Mungu." **48** Wayahudi ulimwengu mambo yale tu niliyoyasikia kutoka kwake." wakamwambia, "Je, hatukusema kweli kwamba wewe **27** Hawakuelewa kwamba Yesu alikuwa akisema ni Msamaria, na tena una pepo?" **49** Yesu akajibu, nao juu ya Baba. **28** Basi, Yesu akawaambia, "Mimi sina pepo; mimi namheshimu Baba yangu, "Mtakapokwisha mwinua Mwana wa Mtu hapo ndipo mtakapojuwa kwamba Mimi ndimi, na kwamba sifanyi chocohote mimi mwenyewe, ila nasema tu yale Baba aliyonifundisha. **29** Yule aliyenituma yuko pamoja nami; yeche hakuniacha peke yangu kwani nafanya daima yale yanayopendeza." **30** Baada ya kusema hayo watu wengi walimwamini. **31** Basi, Yesu akawaambia wale Wayahudi waliomwamini, "Kama mkiyazingatia mafundisho yangu mtakuwa kweli wanafunzi wangu. **32** Mtajua ukweli, nao ukweli utawapeni uhuru." **33** Nao wakamjibu, "Sisi ni wazawa wa Abrahamu, na hatujapata kamwe kuwa watumwa wa mtu yeyote yule. Una maana gani unaposema: mtakuwa mtu anayetenda dhambi ni mtumwa wa dhambi. **35** Mtumwa hana makao ya kudumu nyumbani, lakini mwana anayo makao ya kudumu. (**aion g165**) **36** Kama mwana akiwapeni uhuru mtakuwa huru kweli. **37** Najua kwamba ninyi ni wazawa wa Abrahamu. Hata hivyo, mnataka kuniua kwa sababu hamuyakubali mafundisho yangu. **38** Mimi nasema yale aliyonionyesha Baba, lakini ninyi mwafanya yale aliywaaambieni baba yenu." **39** Wao wakamjibu, "Baba yetu ni Abrahamu!" Yesu akawaambia, "Kama ninyi mngekuwa watoto wa Abrahamu, mngefanya kama alivyofanya Abrahamu, **40** Mimi nimewaambieni ukweli niliousikia kwa Mungu; hata hivyo, ninyi mwataka kuniua. Abrahamu hakufanya hivyo! **41** Ninyi mnafanya mambo yaleyale aliyofanya babu yenu." Wao wakamwambia, "Sisi si watoto haramu! Tunaye baba mmoja tu, yaani Mungu." **42** Yesu akawaambia, "Kama Mungu angekuwa Baba yenu, mngekipenda mimi, maana mimi nilitoka kwa Mungu na sasa niko hapa. Sikuwa kwa mamlaka yangu mwenyewe, ila yeche alinituma. **43** Kwa nini hamwelewi hayo ninayosema? Ni kwa kuwa hamwezi kuusikiliza ujumbe wangu. **44** Ninyi ni watoto wa baba yenu ibilisi na mnataka tu kutekeleza tamaa za baba yenu. Yeche alikuwa muuaji tangu mwanzo; hana msimamo katika ukweli, kwani ukweli haumo ndani yake. Kila asemapo uongo, husema kutokana na hali yake ya maumbile, maana yeche ni mwongo na baba wa

uongo. **45** Mimi nasema ukweli, na ndiyo maana ninyi msipoamini kwamba Mimi ndimi, mtakufa katika hamniamini. **46** Nani kati yenu awezaye kuthibitisha dhambi zenu." **25** Nao wakamwuliza, "Wewe ni nani?" kuwa mimi nina dhambi? Ikiwa basi nasema ukweli, Yesu akawajibu, "Nimewaambieni tangu mwanzo! **26** kwa nini hamniamini? **47** Aliye wa Mungu husikiliza Ninayo mengi ya kusema na kuhukumu juu yenu. maneno ya Mungu. Lakini ninyi hamsikilizi kwa Lakini yule aliyenituma ni kweli; nami nauambia sababu ninyi si (watu wa) Mungu." **48** Wayahudi ulimwengu mambo yale tu niliyoyasikia kutoka kwake." wakamwambia, "Je, hatukusema kweli kwamba wewe **27** Hawakuelewa kwamba Yesu alikuwa akisema ni Msamaria, na tena una pepo?" **49** Yesu akajibu, nao juu ya Baba. **28** Basi, Yesu akawaambia, "Mimi sina pepo; mimi namheshimu Baba yangu, "Mtakapokwisha mwinua Mwana wa Mtu hapo ndipo mtakapojuwa kwamba Mimi ndimi, na kwamba sifanyi chocohote mimi mwenyewe, ila nasema tu yale Baba aliyonifundisha. **29** Yule aliyenituma yuko pamoja nami; yeche hakuniacha peke yangu kwani nafanya daima yale yanayopendeza." **30** Baada ya kusema hayo watu wengi walimwamini. **31** Basi, Yesu akawaambia wale Wayahudi waliomwamini, "Kama mkiyazingatia mafundisho yangu mtakuwa kweli wanafunzi wangu. **32** Mtajua ukweli, nao ukweli utawapeni uhuru." **33** Nao wakamjibu, "Sisi ni wazawa wa Abrahamu, na hatujapata kamwe kuwa watumwa wa mtu yeyote yule. Una maana gani unaposema: mtakuwa mtu anayetenda dhambi ni mtumwa wa dhambi. **35** Mtumwa hana makao ya kudumu nyumbani, lakini mwana anayo makao ya kudumu. (**aion g165**) **36** Kama mwana akiwapeni uhuru mtakuwa huru kweli. **37** Najua kwamba ninyi ni wazawa wa Abrahamu. Hata hivyo, mnataka kuniua kwa sababu hamuyakubali mafundisho yangu. **38** Mimi nasema yale aliyonionyesha Baba, lakini ninyi mwafanya yale aliywaaambieni baba yenu." **39** Wao wakamjibu, "Baba yetu ni Abrahamu!" Yesu akawaambia, "Kama ninyi mngekuwa watoto wa Abrahamu, mngefanya kama alivyofanya Abrahamu, **40** Mimi nimewaambieni ukweli niliousikia kwa Mungu; hata hivyo, ninyi mwataka kuniua. Abrahamu hakufanya hivyo! **41** Ninyi mnafanya mambo yaleyale aliyofanya babu yenu." Wao wakamwambia, "Sisi si watoto haramu! Tunaye baba mmoja tu, yaani Mungu." **42** Yesu akawaambia, "Kama Mungu angekuwa Baba yenu, mngekipenda mimi, maana mimi nilitoka kwa Mungu na sasa niko hapa. Sikuwa kwa mamlaka yangu mwenyewe, ila yeche alinituma. **43** Kwa nini hamwelewi hayo ninayosema? Ni kwa kuwa hamwezi kuusikiliza ujumbe wangu. **44** Ninyi ni watoto wa baba yenu ibilisi na mnataka tu kutekeleza tamaa za baba yenu. Yeche alikuwa muuaji tangu mwanzo; hana msimamo katika ukweli, kwani ukweli haumo ndani yake. Kila asemapo uongo, husema kutokana na hali yake ya maumbile, maana yeche ni mwongo na baba wa

uongo. **45** Mimi nasema ukweli, na ndiyo maana ninyi msipoamini kwamba Mimi ndimi, mtakufa katika hamniamini. **46** Nani kati yenu awezaye kuthibitisha dhambi zenu." **25** Nao wakamwuliza, "Wewe ni nani?" kuwa mimi nina dhambi? Ikiwa basi nasema ukweli, Yesu akawajibu, "Nimewaambieni tangu mwanzo! **26** kwa nini hamniamini? **47** Aliye wa Mungu husikiliza Ninayo mengi ya kusema na kuhukumu juu yenu. maneno ya Mungu. Lakini ninyi hamsikilizi kwa Lakini yule aliyenituma ni kweli; nami nauambia sababu ninyi si (watu wa) Mungu." **48** Wayahudi ulimwengu mambo yale tu niliyoyasikia kutoka kwake." wakamwambia, "Je, hatukusema kweli kwamba wewe **27** Hawakuelewa kwamba Yesu alikuwa akisema ni Msamaria, na tena una pepo?" **49** Yesu akajibu, nao juu ya Baba. **28** Basi, Yesu akawaambia, "Mimi sina pepo; mimi namheshimu Baba yangu, "Mtakapokwisha mwinua Mwana wa Mtu hapo ndipo mtakapojuwa kwamba Mimi ndimi, na kwamba sifanyi chocohote mimi mwenyewe, ila nasema tu yale Baba aliyonifundisha. **29** Yule aliyenituma yuko pamoja nami; yeche hakuniacha peke yangu kwani nafanya daima yale yanayopendeza." **30** Baada ya kusema hayo watu wengi walimwamini. **31** Basi, Yesu akawaambia wale Wayahudi waliomwamini, "Kama mkiyazingatia mafundisho yangu mtakuwa kweli wanafunzi wangu. **32** Mtajua ukweli, nao ukweli utawapeni uhuru." **33** Nao wakamjibu, "Sisi ni wazawa wa Abrahamu, na hatujapata kamwe kuwa watumwa wa mtu yeyote yule. Una maana gani unaposema: mtakuwa mtu anayetenda dhambi ni mtumwa wa dhambi. **35** Mtumwa hana makao ya kudumu nyumbani, lakini mwana anayo makao ya kudumu. (**aion g165**) **36** Kama mwana akiwapeni uhuru mtakuwa huru kweli. **37** Najua kwamba ninyi ni wazawa wa Abrahamu. Hata hivyo, mnataka kuniua kwa sababu hamuyakubali mafundisho yangu. **38** Mimi nasema yale aliyonionyesha Baba, lakini ninyi mwafanya yale aliywaaambieni baba yenu." **39** Wao wakamjibu, "Baba yetu ni Abrahamu!" Yesu akawaambia, "Kama ninyi mngekuwa watoto wa Abrahamu, mngefanya kama alivyofanya Abrahamu, **40** Mimi nimewaambieni ukweli niliousikia kwa Mungu; hata hivyo, ninyi mwataka kuniua. Abrahamu hakufanya hivyo! **41** Ninyi mnafanya mambo yaleyale aliyofanya babu yenu." Wao wakamwambia, "Sisi si watoto haramu! Tunaye baba mmoja tu, yaani Mungu." **42** Yesu akawaambia, "Kama Mungu angekuwa Baba yenu, mngekipenda mimi, maana mimi nilitoka kwa Mungu na sasa niko hapa. Sikuwa kwa mamlaka yangu mwenyewe, ila yeche alinituma. **43** Kwa nini hamwelewi hayo ninayosema? Ni kwa kuwa hamwezi kuusikiliza ujumbe wangu. **44** Ninyi ni watoto wa baba yenu ibilisi na mnataka tu kutekeleza tamaa za baba yenu. Yeche alikuwa muuaji tangu mwanzo; hana msimamo katika ukweli, kwani ukweli haumo ndani yake. Kila asemapo uongo, husema kutokana na hali yake ya maumbile, maana yeche ni mwongo na baba wa

uongo. **45** Mimi nasema ukweli, na ndiyo maana ninyi msipoamini kwamba Mimi ndimi, mtakufa katika hamniamini. **46** Nani kati yenu awezaye kuthibitisha dhambi zenu." **25** Nao wakamwuliza, "Wewe ni nani?" kuwa mimi nina dhambi? Ikiwa basi nasema ukweli, Yesu akawajibu, "Nimewaambieni tangu mwanzo! **26** kwa nini hamniamini? **47** Aliye wa Mungu husikiliza Ninayo mengi ya kusema na kuhukumu juu yenu. maneno ya Mungu. Lakini ninyi hamsikilizi kwa Lakini yule aliyenituma ni kweli; nami nauambia sababu ninyi si (watu wa) Mungu." **48** Wayahudi ulimwengu mambo yale tu niliyoyasikia kutoka kwake." wakamwambia, "Je, hatukusema kweli kwamba wewe **27** Hawakuelewa kwamba Yesu alikuwa akisema ni Msamaria, na tena una pepo?" **49** Yesu akajibu, nao juu ya Baba. **28** Basi, Yesu akawaambia, "Mimi sina pepo; mimi namheshimu Baba yangu, "Mtakapokwisha mwinua Mwana wa Mtu hapo ndipo mtakapojuwa kwamba Mimi ndimi, na kwamba sifanyi chocohote mimi mwenyewe, ila nasema tu yale Baba aliyonifundisha. **29** Yule aliyenituma yuko pamoja nami; yeche hakuniacha peke yangu kwani nafanya daima yale yanayopendeza." **30** Baada ya kusema hayo watu wengi walimwamini. **31** Basi, Yesu akawaambia wale Wayahudi waliomwamini, "Kama mkiyazingatia mafundisho yangu mtakuwa kweli wanafunzi wangu. **32** Mtajua ukweli, nao ukweli utawapeni uhuru." **33** Nao wakamjibu, "Sisi ni wazawa wa Abrahamu, na hatujapata kamwe kuwa watumwa wa mtu yeyote yule. Una maana gani unaposema: mtakuwa mtu anayetenda dhambi ni mtumwa wa dhambi. **35** Mtumwa hana makao ya kudumu nyumbani, lakini mwana anayo makao ya kudumu. (**aion g165**) **36** Kama mwana akiwapeni uhuru mtakuwa huru kweli. **37** Najua kwamba ninyi ni wazawa wa Abrahamu. Hata hivyo, mnataka kuniua kwa sababu hamuyakubali mafundisho yangu. **38** Mimi nasema yale aliyonionyesha Baba, lakini ninyi mwafanya yale aliywaaambieni baba yenu." **39** Wao wakamjibu, "Baba yetu ni Abrahamu!" Yesu akawaambia, "Kama ninyi mngekuwa watoto wa Abrahamu, mngefanya kama alivyofanya Abrahamu, **40** Mimi nimewaambieni ukweli niliousikia kwa Mungu; hata hivyo, ninyi mwataka kuniua. Abrahamu hakufanya hivyo! **41** Ninyi mnafanya mambo yaleyale aliyofanya babu yenu." Wao wakamwambia, "Sisi si watoto haramu! Tunaye baba mmoja tu, yaani Mungu." **42** Yesu akawaambia, "Kama Mungu angekuwa Baba yenu, mngekipenda mimi, maana mimi nilitoka kwa Mungu na sasa niko hapa. Sikuwa kwa mamlaka yangu mwenyewe, ila yeche alinituma. **43** Kwa nini hamwelewi hayo ninayosema? Ni kwa kuwa hamwezi kuusikiliza ujumbe wangu. **44** Ninyi ni watoto wa baba yenu ibilisi na mnataka tu kutekeleza tamaa za baba yenu. Yeche alikuwa muuaji tangu mwanzo; hana msimamo katika ukweli, kwani ukweli haumo ndani yake. Kila asemapo uongo, husema kutokana na hali yake ya maumbile, maana yeche ni mwongo na baba wa

9 Yesu alipokuwa akipita alimwona mtu mmoja, kipofu tangu kuzaliwa. **2** Basi, wanafunzi wakamwuliza, "Mwalimu! Ni nani aliyetenda dhambi: mtu huyu, ama wazazi wake, hata akazaliwa kipofu?" **3** Yesu akajibu, "Jambo hili halikutukia kwa sababu ya dhambi zake yeche, wala dhambi za wazazi wake; ila alizaliwa kipofu ili nguvu ya Mungu ione kane ikifanya kazi ndani yake. **4** Kukiwa bado mchana yatupasa kuendelea kufanya kazi za yule aliyenituma; maana usiku unakuja ambapo mtu hawezu kufanya kazi. **5** Wakati ningali ulimwenguni, mimi ni mwanga wa ulimwengu." **6** Baada ya kusema hayo, akatema mate chini, akafanyiza tope, akampaka yule kipofu machoni, **7** aka wakamwambia, "Nenda ukawewe katika bwawa la Siloamu." (maana ya jina hili ni "aliyetumwa"). Basi, huyu kipofu akaenda, akanawa, kisha akarudi akiwa anaona. **8** Basi, jirani zake na wale waliokuwa wanajua kwamba hapo awali alikuwa maskini mwombaji,

wakasema, "Je, huyu siye yule maskini aliyejekuwa na Mose, lakini mtu huyu hatujui ametoka wapi!" 30 akiketi na kuomba?" 9 Baadhi yao wakasema, Naye akawajibu, "Hili ni jambo la kushangaza! Ninyi "Ndiye." Wengine wakasema, "La! Ila anafanana hamjui ametoka wapi, lakini amenifumbua macho naye." Lakini huyo aliyejekuwa kipofu akasema, "Ni yangu! 31 Tunajua kwamba Mungu hawasilizi watu mimi!" 10 Basi, wakamwuliza, "Sasa, macho yako wenye dhambi, ila humsikiliza yeyote mwenye kumcha yalipataje kufumbuliwa?" 11 Naye akawajibu, "Yule na kutimiza mapenzi yake. 32 Tangu mwanzo wa mtu aitwaye Yesu alifanya tope, akanipaka machoni ulimwengu hajasikika kwamba mtu ameyafumbua na kuniambia: Nenda ukawewe katika bwawa la macho ya mtu aliyezaliwa kipofu. (aiōn g165) 33 Siloamu. Basi, mimi nikaenda, nikanawa, nikapata Kama mtu huyu hakutoka kwa Mungu, hangeweza kuona." 12 Wakamwuliza, "Yeye yuko wapi?" Naye kufanya chochote!" 34 Wao wakamjibu, "Wewe akawajibu, "Mimi sijui!" 13 Kisha wakampeleka huyo ulizaliwa na kulelewa katika dhambi; unawezaje mtu aliyejekuwa kipofu kwa Mafarisayo. 14 Siku hiyo kutufundisha sisi?" Basi, wakamfukuzia mbali. 35 Yesu alipofanya tope na kumfumbua macho mtu Yesu alisikika kwamba walikuwa wamemfukuzia mbali, huyo, ilikuwa siku ya Sabato. 15 Basi, Mafarisayo naye alipomkuta akamwuliza, "Je, wewe unamwamini wakamwuliza mtu huyo, "Umepataje kuona?" Naye Mwana wa Mtu?" 36 Huyo mtu akajibu, "Mheshimiwa, akawaambia, "Alinipaka tope machoni, nami nikanawa niambie yeje ni nani, ili nipate kumwamini." 37 na sasa naona." 16 Baadhi ya Mafarisayo wakasema, Yesu akamwambia, "Umekwisha mwona, naye ndiye "Mtu huyu hakutoka kwa Mungu, maana hashiki sheria anayesema nawe sasa." 38 Basi, huyo mtu akasema, ya Sabato." Lakini wengine wakasema, "Mtu mwenye "Ninaamini Bwana!" Akamsjudia. 39 Yesu akasema, dhambi awezaje kufanya ishara za namna hii?" "Mimi nimekuja ulimwenguni kutoa hukumu, kusudi Kukawa na mafarakano kati yao. 17 Wakamwuliza wasioona wapate kuona, na wale wanaona wawe tena huyo mtu aliyejekuwa kipofu, "Maadam yeje vipofu." 40 Baadhi ya Mafarisayo waliokuwa pamoja amekufungua macho, wasemaje juu yake?" Naye naye waliskia maneno hayo, wakamwuliza, "Je, sisi akawaambia, "Yeye ni nabii!" 18 Viongozi wa Wayahudi hawakusadiki kwamba mtu alikuwa kipofu hapo awali na sasa anaona mpaka walipowaita wazazi mwasema: Sisi tunaona, na hiyo yaonyesha kwamba wake. 19 Basi, wakawauliza hao wazazi, "Je, huyu ndiye mtoto wenu ambaye ninyi mwasema alizaliwa kipofu? Sasa amepataje kuona?" 20 Wazazi wake wakajibu, "Tunajua kwamba huyu ni mtoto wetu, na kwamba alizaliwa kipofu. 21 Lakini amepataje kuona, hatujui; na wala hatumjui yule aliyejekuwa macho. Mwulizeni yeje mwenyewe; yeje ni mtu mzima, anawenza kujitetea mwenyewe." 22 Wazazi wake walisema hivyo kwa sababu walivaogopa viongozi wa Wayahudi kwani viongozi hao walikuwa wamepatana ya kwamba mtu yejote atakayekiri kwamba Yesu ni Kristo atafukuzwa nje ya sunagogi. 23 Ndiyo maana wazazi wake walisema: "Yeye ni mtu mzima, mwulizeni." 24 Basi, wakamwita tena aliyejekuwa kipofu, wakamwambia, "Sema ukweli mbele ya Mungu! Sisi tunajua kwamba mtu huyu ni mwenye dhambi." 25 Yeye akajibu, "Kama ni mwenye dhambi mimi sijui. Lakini kitu kimoja najua: Nilikuwa kipofu, na sasa naona." 26 Basi, wakamwuliza, "Alikufanyia nini? Alikufumbua je macho yako?" 27 Huyo mtu akawajibu, "Nimekwisha waambieni, nanyi hamkusikiliza; kwa nini mwataka kusikia tena? Je, ninyi pia mnataka kuwa wafuasi wake?" 28 Lakini wao wakamtukana wakisema, "Wewe ni mfuasi wake; sisi ni wafuasi wa Mose. 29 Sisi tunajua kwamba Mungu alisema

10 Yesu alisema "Kweli nawaambieni, yeyote yule asiyeingia katika zizi la kondoo kwa kupitia mlangoni, bali hupena na kuingia kwa njia nyngine, huyo ni mwizi na mnyang'anyi. 2 Lakini anayeingia kwa kupitia mlangoni, huyo ndiye mchungaji wa kondoo. 3 Mnogo mlango wa zizi humfungulia, na kondoo husikia sauti yake, naye huwaita kondoo wake kila mmoja kwa jina lake na kuaongoza nje. 4 Akisha watoa nje huwatangulia mbele nao kondoo humfuata, kwani wanajua sauti yake. 5 Kondoo hao hawawezi kumfuata mgeni, bali watamkimbia kwa sababu hawaijui sauti yake." 6 Yesu aliwaambia mfano huo, lakini wao hawakuelewa alichotaka kuwaambia. 7 Basi, akasema tena, "Kweli nawaambieni, mimi ni mlango wa kondoo. 8 Wale wengine wote waliokuja kabla yangu ni wezi na wanyang'anyi, nao kondoo hawakuwasikiliza. 9 Mimi ni mlango. Anayeingia kwa kupitia kwangu ataokolewa; ataingia na kutoka, na kupata malisho. 10 Mwizi huja kwa shabaha ya kuiba, kuua na kuharibuu. Mimi nimekuja mpare kuwa na uzima—uzima kamili. 11 "Mimi ni mchungaji mwema. Mchungaji mwema huutoa uhai wake kwa ajili ya kondoo wake. 12 Mtu wa kuajiriwa ambaye si

mchungaji, na wala kondoo si mali yake, anapoona wa Mungu? **37** Kama sifanyi kazi za Baba yangu mbwa mwitu anakuja, huwaacha kondoo na kukimbia. msiniamini. **38** Lakini ikiwa ninazifanya, hata kama Kisha mbwa mwitu huwakamata na kuwatawanya. hamniamini, walau ziaminini hizo kazi mpate kujua na **13** Yeye hajali kitu juu ya kondoo kwa sababu ye ye kutambua kwamba Baba yuko ndani yangu, nami niko ni mtu wa mshahara tu. **14** Mimi ni mchungaji ndani yake." **39** Wakajaribu tena kumkamata lakini mwema. Nawajua walio wangu, nao walio wangu akachopoka mikononi mwao. **40** Yesu akaenda tena wanajiuja mimi, **15** kama vile Baba anijuavyo, nami ng'ambo ya mto Yordani, mahali Yohane alipokuwa nimjuavyo Baba. Mimi nayatoa maisha yangu kwa akibatiza, akakaa huko. **41** Watu wengi walimwendea ajili yao. **16** Tena ninao kondoo wengine ambao wakasema, "Yohane hakufanya ishara yoyote. Lakini hawamo zizini humu. Inanibidi kuwaleta hao pia, yale yote Yohane aliyo sema juu ya mtu huyu ni kweli nao wataisikia sauti yangu, na kutakuwako kundi kabisa." **42** Watu wengi mahali hapo wakamwamini. moja na mchungaji mmoja. **17** "Baba ananipenda kwani nautoa uhai wangu ili nipate kuupokea tena. **18** Hakuna mtu anayeninyang'anya uhai wangu; mimi na nautoa kwa hiari yangu mwenyewe. Ninao uwezo wa kuutoa na uwezo wa kuuchukua tena. Hivi ndivyo Baba aliyoniamuru nifanye." **19** Kukawa tena na mafarakano kati ya Wayahudi kwa sababu ya maneno haya. **20** Wengi wao wakasema, "Ana pepo; tena ni mwendawazimu! Ya nini kumsikiliza?" **21** Wengine wakasema, "Haya si maneno ya mwenye pepo. Je, pepo anaweza kuyafumbua macho ya vipofu?" **22** Huko Yerusalem kulikuwa na sikukuu ya Kutabaruku. Wakati huo ulikuwa wa baridi. **23** Naye Yesu akawa anatembea Hekaluni katika ukumbi wa Solomoni. **24** Basi, Wayahudi wakamzunguka, wakamwuliza, "Utatuacha katika mashaka mpaka lini? Kama wewe ndiye Kristo, basi, tuambie wazi." **25** Yesu akawajibu, "Nimewaambieni, lakini hamsadiki. Kazi ninazifanya mimi kwa jina la Baba yangu zinanishuhudia. **26** Lakini ninyi hamsadiki kwa sababu ninyi si kondoo wangu. **27** Kondoo wangu huisikia sauti yangu; mimi nawajua, nao hunifuata. **28** Mimi nawapa uzima wa milele; nao hawatapotea milele, wala hakuna mtu atakayeweza kuwatoa mkononi mwangu. (aiōn g165, aiōnios g166) **29** Baba yangu ambaye ndiye aliyenipa hao ni mkuu kuliko wote, wale hakuna awezaye kuwatoa mikononi mwake Baba. **30** Mimi na Baba, tu mmoja." **31** Basi, Wayahudi wakachukua mawe ili warmtupie. **32** Yesu akawaambia, "Nimewaonyesheni kazi nyngi kutoka kwa Baba. Ni ipi kati ya hizo inayowafanya mnipigie mawe?" **33** Wayahudi wakamjibu, "Hatukupigi mawe kwa ajili ya tendo jema, ila kwa sababu ya kukufuru! Maana wajifanya kuwa Mungu hali wewe ni binadamtu." **34** Yesu akawajibu, "Je, haikuandikwa katika Sheria yenu: Mimi nimesema, ninyi ni miungu? **35** Mungu aliwaita miungu wale waliopewa neno lake; nasi twajua kwamba Maandiko Matakatifu yasema ukweli daima. **36** Je, ye ye ambaye Baba alimweka wakfu na kumtuma ulimwenguni, mnamwambia: Unakufuru, eti kwa sababu nilisema: Mimi ni Mwana

11 Mtu mmoja aitwaye Lazaro, mwenyeji wa Bethania, alikuwa mgonjwa. (Kijiji cha Bethania kilikuwa mahali walipokaa Maria na Martha, dada yake. **2** Maria ndiye yule aliyempaka Bwana marashi na kumpangusa kwa nywele zake. Lazaro, kaka yake, ndiye aliyekuwa mgonjwa.) **3** Basi, hao dada wakatuma ujumbe huu kwa Yesu: "Bwana, rafiki yako ni mgonjwa!" **4** Yesu aliposikia hivyo akasema, "Ugonjwa huo hautaleta kifo, ila ni kwa ajili ya kumtukuza Mungu; ameugua ili kwa njia hiyo Mwana wa Mungu atukuzwe." **5** Yesu aliwapenda Martha, dada yake na Lazaro. **6** Alipopata habari kwamba Lazaro ni mgonjwa, Yesu aliendelea kukaa mahali hapo alipokuwa kwa siku mbili zaidi. **7** Kisha akawaambia wanafunzi wake, "Twendeni tena Yudea!" **8** Wanafunzi wakamwambia, "Mwalimu! Muda mfupi tu umepita tangu Wayahudi walipotaka kukuua kwa mawe, nawe unataka kwenda huko tena?" **9** Yesu akajibu, "Je, saa za mchana si kumi na mbili? Basi, mtu akitembea mchana hawezi kujikwaa kwa kuwa anauona mwanga wa ulimwengu huu. **10** Lakini mtu akitembea usiku atajikwaa kwa maana mwanga haumo ndani yake." **11** Yesu alipomaliza kusema maneno hayo, akawaambia, "Rafiki yetu Lazaro amelala, lakini mimi nitakwenda kumwamsha." **12** Wanafunzi wake wakamwambia, "Bwana, ikiwa amelala, basi atapona." **13** Wao walidhani kwamba alikuwa amesema juu ya kulala usingizi, kumbe alikuwa amesema juu ya kifo cha Lazaro. **14** Basi, Yesu akawaambia waziwazi, "Lazaro amekufa; **15** Lakini nafurahi kwa ajili yenu kwamba sikuwako huko, ili mpate kuamini. Haya, twendeni kwake." **16** Thoma (aitwaye Pacha) akaambia wanafunzi wenzake, "Twendeni nasi tukafe pamoja naye!" **17** Yesu alipofika huko alikuta Lazaro amekwisha kaa kaburini kwa siku nne. **18** Kijiji cha Bethania kilikuwa karibu na Yerusalem umbali upatao kilomita tatu. **19** Wayahudi wengi walikuwa wamefika kwa Martha na Maria kuwafariji kwa kifo cha kaka yao. **20** Basi,

Martha aliposikia kwamba Yesu alikuwa anakuja, mkamwache aende zake.” 45 Basi, Wayahudi wengi akaenda kumlaki; lakini Maria alibaki nyumbani. 21 waliokuwa wamefika kwa Maria walipoona kitendo Martha akamwambia Yesu, “Bwana, kama ungalikuwa hicho alichokifanya Yesu wakamwamini. 46 Lakini hapa, kaka yangu hangalikufa! 22 Lakini najua baadhi yao walikwenda kwa Mafarisayo wakatoa kwamba hata sasa chochote utakachomwomba taarifa ya jambo hilo alilofanya Yesu. 47 kwa hiyo Mungu, atakupa.” 23 Yesu akamwambia, “Kaka yako makuhani wakuu na Mafarisayo wakafanya kikao atafufuka.” 24 Martha akamjibu, “Najua kwamba cha Baraza kuu, wakasema, “Tufanye nini? Mtu atafufuka wakati wa ufufuo, siku ya mwisho.” 25 huyu anafanya ishara nyangi mno. 48 Tukimwacha Yesu akamwambia, “Mimi ndimi ufufuo na uzima. tu watu wote watamwamini, nao Waroma watakuja Anayeniamini mimi hata kama anakufa, ataishi: 26 kuliharibu Hekalu letu na taifa letu!” 49 Hapo, mmoja na kila anayeishi na kuniamini, hatakuwa kamwe. Je, wao aitwaye Kayafa, ambaye alikuwa Kuhani Mkuu waamini hayo?” (aiōn g165) 27 Martha akamwambia, mwaka huo, akawaambia, “Ninyi hamjui kitu! 50 Je, “Ndiyo Bwana! Naamini kwamba wewe ndiwe Kristo, hamwoni kwamba ni afadhali kwenu mtu mmoja afe Mwana wa Mungu, yule ajaye ulimwenguni.” 28 kwa ajili ya watu, kuliko taifa zima liangamizwe?” 51 Baada ya kusema hayo, Martha alikwenda kumwita Yeye hakusema hivyo kwa hiari yake mwenyewe, bali Maria, dada yake, akamwabia faraghani, “Mwalimu kwa vile alikuwa Kuhani Mkuu mwaka huo, alibashiri yuko hapa, anakuita.” 29 Naye aliposikia hivyo, kwamba Yesu atakufa kwa ajili ya taifa lao; 52 na wala akainuka mara, akamwendea Yesu. 30 Yesu alikuwa si kwa ajili yao tu, bali pia apate kuwaleta pamoja hajaingia kijijini, ila alikuwa bado mahali palepale watoto wa Mungu waliotawanyika. 53 Basi, tangu siku Martha alipomlaki. 31 Basi, Wayahudi walipokuwa hiyo viongozi wa Wayahudi walifanya mipango ya nyumbani pamoja na Maria wakimfariji walipomwona kumwua Yesu. 54 Kwa hiyo, Yesu hakutembea tena ameinuka na kutoka nje ghafla, walimfuata. Walidhani hadharani kati ya Wayahudi, bali alitoka hapo, akaenda alikuwa anakwenda kaburini kuomboleza. 32 Basi, mahali karibu na jangwa, katika mji uitwao Efraim. Maria alipofika mahali pale Yesu alipokuwa na Akakaa huko pamoja na wanafunzi wake. 55 Sikukuu kumwona, alipiga magoti, akamwabia, “Bwana, kama ya Wayahudi ya Pasaka ilikuwa karibu, na watu ungalikuwa hapa, kaka yangu hangalikufa!” 33 Yesu wengi walikwenda Yerusalem ili wajitakase kabla ya alipomwona analia, na wale Wayahudi walipokuja sikukuu hiyo. 56 Basi, wakawa wanamtatufa Yesu; pamoja naye wanalia pia, alijawa na huzuni na nao walipokusanya pamoja Hekaluni wakaulizana, kufadhaika moyoni. 34 Kisha akawauliza, “Mlimweka “Mwaonaje? Yaonekana kwamba haji kabisa kwenye wapi?” Wakamwambia, “Bwana, njoo uone.” 35 sikukuu, au sivyo?” 57 Makuhani wakuu na Mafarisayo Yesu akalia machozi. 36 Basi, Wayahudi wakasema, walikuwa wametoa amri kwamba mtu akijua mahali “Tazameni jinsi alivyopenda!” 37 Lakini baadhi yao wakasema, “Je, huyu aliyemfumba macho yule kipofu, hakuweza kumfanya Lazaro asife?” 38 Basi, Yesu akiwa amehuzunika tena moyoni, akafika kaburini. Kaburi lenyewe lilikuwa pango, na lilikuwa limefunikwa kwa jiwe. 39 Yesu akasema, “Ondoeni hilo jiwe!” Martha, dada yake huyo aliyeufuka, akamwambia, “Bwana, amekwishaanza kunuka; amekaa kaburini siku nne!” 40 Yesu akamwambia, “Je, sikukwambia kwamba ukiamini utaona utukufu wa Mungu?” 41 Basi, wakaliondoa lile jiwe. Yesu akatazama juu mbinguni, akasema, “Nakushukuru Baba kwa kuwa wewe wanisikiliza. 42 Najua kwamba unanisikiliza daima. Lakini nimesema hayo kwa ajili ya watu hawa waliopo hapa ili wapate kuamini kwamba wewe ndiwe uliyenituma.” 43 Alipokwisha sema hayo, akaita kwa sauti kubwa: “Lazaro! Toka nje!” 44 Huyo aliyeufuka amekufa akatoka nje, huko amefungwa sanda miguu na mikono, na uso wake umefunikwa. Yesu akawaambia, “Mfungueni,

12 Siku sita kabla ya sikukuu ya Pasaka, Yesu alifika Bethania alikoishi Lazaro ambaye Yesu alikuwa amemfufua kutoka wafu. 2 Huko walimwandalia chakula cha jioni, naye Martha akawa anawatumikia. Lazaro alikuwa mmoja wa wale walipokuwa mezani pamoja na Yesu. 3 Basi, Maria alichukua chupa ya marashi ya nardo safi ya thamani kubwa, akampaka Yesu miguu na kuiipangusa kwa nywele zake. Nyumba yote ikajaa harufu ya marashi. 4 Basi, Yuda Iskarioti, mmoja wa wale kumi na wawili ambaye ndiye atakayemsaliti Yesu, akasema, 5 “Kwa nini marashi hayo hayakuuzwa kwa fedha dinari mia tatu, wakapewa maskini?” 6 Alisema hivyo, si kwa kuwa alijali chocohote juu ya maskini, bali kwa sababu alikuwa mweka hazina, na kwa kuwa alikuwa mwizi, mara kwa mara aliiba kutoka katika hiyo hazina. 7 Lakini Yesu akasema, “Msimsumbue huyu mama! Mwachenii ayawewe kwa ajili ya siku ya mazishi yangu.

8 Maskini mtakuwa nao siku zote, lakini hamtakuwa walisisikia sauti hiyo, na baadhi yao walisema, "Malaika nami siku zote." 9 Wayahudi wengi walisisikia kwamba ameongea naye!" 30 Lakini Yesu akawaambia, Yesu alikuwa Bethania. Basi, wakafika huko si tu kwa "Sauti hiyo haikutokea kwa ajili yangu mimi, ila ajili ya kumwona Yesu, ila pia wapate kumwona Lazaro ambaye Yesu alimfufua kutoka wafu. 10 Makuhani wakuu waliamua pia kumwua Lazaro, 11 Maana kwa sababu ya Lazaro Wayahudi wengi waliwaasi viongozi wao, wakamwamini Yesu. 12 Kesho yake, kundi kubwa la watu waliokuja kwenye sikuu walisisikia kuwa Yesu alikuwa njiani kuja Yeruselemu. 13 Basi, wakachukua matawi ya mitende, wakatoka kwenda kumlaki; wakapaaza sauti wakisema: "Hosana! Abarikiwe huyo ajaye kwa jina la Bwana. Abarikiwe mfalme wa Israelli." 14 Yesu akampata mwana punda mmoja akapanda juu yake kama yasemavyo Maandiko: 15 "Usiogope mji wa Sioni! Tazama, Mfalme wako anakuja, Amepanda mwana punda." 16 Wakati huo wa mwanga." Baada ya kusema maneno hayo, wanafunzi wake hawakuelewa mambo hayo, lakini Yesu alikwenda zake na kujificha mbali nao. 37 Yesu alipokwisha tukuzwa, ndipo walipokumbuka Ingawa Yesu alifanya miujiza hii yote mbele yao, wao kwamba hayo yalikuwa yameandikwa juu yake, hawakumwamini. 38 Hivyo maneno aliyosema nabii na kwamba watu walikuwa wamemtendea hivyo. Isaya yakatimia: "Bwana, nani aliyeuamini ujumbe 17 Kundi la watu wale waliokuwa pamoja naye wetu? Na uwezo wa Bwana umedhihirishwa kwa wakati alipomwita Lazaro kutoka kaburini, akamfufua nani?" 39 Hivyo hawakuweza kuamini, kwani Isaya kutoka wafu, walisema yaliyotukia. 18 Kwa hiyo tena alisema: 40 "Mungu ameyapofusha macho yao, umati huo wa watu ulimlaki, maana wote walisisikia amezipumbaza akili zao; wasione kwa macho yao, kwamba Yesu alikuwa amefanya ishara hiyo. 19 wasielewe kwa akili zao; wala wasinigeukie, asema Basi, Mafarisayo wakaambiana, "Mnaona? Hatuwezi Bwana, ili nipate kuwaponya." 41 Isaya alisema kufanya chocote! Tazameni, ulimwengu wote maneno haya kwa sababu aliuona utukufu wa Yesu, unamuuta." 20 Kulikuwa na Wagiriki kadhaa mionganii akasema habari zake. 42 Hata hivyo, wengi wa mwa watu waliokuwa wamefika Yeruselemu kuabudu viongozi wa Wayahudi walimwamini Yesu. Lakini wakati wa sikuu hiyo. 21 Hao walimwendea Filipo, kwa sababu ya Mafarisayo, hawakumkiri hadharani mwenyeji wa Bethsaida katika Galilaya, wakasema, kwa kuogopa kwamba watatengwa na sunagogi. 43 "Mheshimiwa, tunataka kumwona Yesu." 22 Filipo Walipendelea kusifiwa na watu kuliko kusifiwa na akaenda akamwambia Andrea, nao wawili wakaenda Mungu 44 Kisha Yesu akasema kwa sauti kubwa, "Mtu kumwambia Yesu. 23 Yesu akawaambia, "Saa ya alieniamini, haniamini mimi tu, ila anamwamini pia kutukuzwa kwa Mwana wa Mtu imefika! 24 Kweli yule aliyenituma. 45 Anayeniona mimi anamwona pia nawaambieni, punje ya ngano hubaki punje tu yule aliyenituma. 46 Mimi ni mwanga, nami nimekuja isipokuwa ikianguka katika udongo na kufa. Kama ulimwenguni ili wote wanaoniamini wasibaki gizani. ikifa, basi huzaa matunda mengi. 25 Anayepend maisha yake, atayapoteza; anayeyachukia maisha yake katika ulimwengu huu, atayaweka kwa ajili ya uzima wa milele. (aiōnios g166) 26 Anayetaka kunitumikia 47 Anayeyasikia maneno yangu lakini hayashiki mimi sitamhukumu; maana sikuja kuhukumu ulimwengu bali kuuokoa. 48 Asiyeyashika maneno yangu anaye wa kumhukumu: neno lile nililosema ni hakimu wake siku ni lazima anifuate, hivyo kwamba popote pale nilipo mimi ndipo na mtumishi wangu atakapokuwa. Mtu ye yote anayenitumikia Baba yangu atampa heshima. 27 "Sasa roho yangu imefadhaika, na niseme nini? Je, niseme: Baba, usiruhusu saa hii inifkie? Lakini ndio maana nimekuja—ili nipite katika saa hii. 28 Baba, ulitukuze jina lako." Hapo sauti ikasema kutoka mbinguni, "Nimelitukuza, na nitalitukuza tena." 29 Umati wa watu waliokuwa wamesimama hapo

atapinduliwa. 32 Nami nitakapoinuliwa juu ya nchi nitamvuta kila mmoja kwangu." 33 (Kwa kusema hivyo alionyesha atakufa kifo gani). 34 Basi, umati huo ukamjibu, "Sisi tunaambiwa na Sheria yetu kwamba Kristo atadumu milele. Wawezaje basi, kusema ati Mwana wa Mtu anapaswa kuinuliwa? Huyo Mwana wa Mtu ni nani?" (aiōn g165) 35 Yesu akawaambia, "Mwanga bado uko nanyi kwa muda mfupi. Tembeeni mangali mnao huo mwanga ili giza lisiwapate; maana atembeaye gizani hajui aendako. 36 Basi, wakati 15 "Usiogope mji wa Sioni! Tazama, Mfalme wako mnao huo mwanga uaminini ili mpate kuwa watu anakuja, Amepanda mwana punda." 16 Wakati huo wa mwanga." Baada ya kusema maneno hayo, wanafunzi wake hawakuelewa mambo hayo, lakini Yesu alikwenda zake na kujificha mbali nao. 37 Yesu alipokwisha tukuzwa, ndipo walipokumbuka Ingawa Yesu alifanya miujiza hii yote mbele yao, wao kwamba hayo yalikuwa yameandikwa juu yake, hawakumwamini. 38 Hivyo maneno aliyosema nabii na kwamba watu walikuwa wamemtendea hivyo. Isaya yakatimia: "Bwana, nani aliyeuamini ujumbe 17 Kundi la watu wale waliokuwa pamoja naye wetu? Na uwezo wa Bwana umedhihirishwa kwa wakati alipomwita Lazaro kutoka kaburini, akamfufua nani?" 39 Hivyo hawakuweza kuamini, kwani Isaya kutoka wafu, walisema yaliyotukia. 18 Kwa hiyo tena alisema: 40 "Mungu ameyapofusha macho yao, umati huo wa watu ulimlaki, maana wote walisisikia amezipumbaza akili zao; wasione kwa macho yao, kwamba Yesu alikuwa amefanya ishara hiyo. 19 wasielewe kwa akili zao; wala wasinigeukie, asema Basi, Mafarisayo wakaambiana, "Mnaona? Hatuwezi Bwana, ili nipate kuwaponya." 41 Isaya alisema kufanya chocote! Tazameni, ulimwengu wote maneno haya kwa sababu aliuona utukufu wa Yesu, unamuuta." 20 Kulikuwa na Wagiriki kadhaa mionganii akasema habari zake. 42 Hata hivyo, wengi wa mwa watu waliokuwa wamefika Yeruselemu kuabudu viongozi wa Wayahudi walimwamini Yesu. Lakini wakati wa sikuu hiyo. 21 Hao walimwendea Filipo, kwa sababu ya Mafarisayo, hawakumkiri hadharani mwenyeji wa Bethsaida katika Galilaya, wakasema, kwa kuogopa kwamba watatengwa na sunagogi. 43 "Mheshimiwa, tunataka kumwona Yesu." 22 Filipo Walipendelea kusifiwa na watu kuliko kusifiwa na akaenda akamwambia Andrea, nao wawili wakaenda Mungu 44 Kisha Yesu akasema kwa sauti kubwa, "Mtu kumwambia Yesu. 23 Yesu akawaambia, "Saa ya alieniamini, haniamini mimi tu, ila anamwamini pia kutukuzwa kwa Mwana wa Mtu imefika! 24 Kweli yule aliyenituma. 45 Anayeniona mimi anamwona pia nawaambieni, punje ya ngano hubaki punje tu yule aliyenituma. 46 Mimi ni mwanga, nami nimekuja isipokuwa ikianguka katika udongo na kufa. Kama ulimwenguni ili wote wanaoniamini wasibaki gizani. ikifa, basi huzaa matunda mengi. 25 Anayepend maisha yake, atayapoteza; anayeyachukia maisha yake katika ulimwengu huu, atayaweka kwa ajili ya uzima wa milele. (aiōnios g166) 26 Anayetaka kunitumikia 47 Anayeyasikia maneno yangu lakini hayashiki mimi sitamhukumu; maana sikuja kuhukumu ulimwengu bali kuuokoa. 48 Asiyeyashika maneno yangu anaye wa kumhukumu: neno lile nililosema ni hakimu wake siku ni lazima anifuate, hivyo kwamba popote pale nilipo mimi ndipo na mtumishi wangu atakapokuwa. Mtu ye yote anayenitumikia Baba yangu atampa heshima. 27 "Sasa roho yangu imefadhaika, na niseme nini? Je, niseme: Baba, usiruhusu saa hii inifkie? Lakini ndio maana nimekuja—ili nipite katika saa hii. 28 Baba, ulitukuze jina lako." Hapo sauti ikasema kutoka mbinguni, "Nimelitukuza, na nitalitukuza tena." 29 Umati wa watu waliokuwa wamesimama hapo

13 Ilikuwa kabla ya sikuu ya Pasaka. Yesu alijua kwamba saa yake ya kuondoka ulimwenguni na kwenda kwa Baba ilikuwa imefika. Alikuwa

amewapenda daima watu wake walioko duniani; na kusema: "Mwulize anasema juu ya nani." 25 naam, aliwapenda mpaka mwisho! 2 Basi, Yesu Mwanafunzi huyo akasogea karibu zaidi na Yesu, na wanafunzi wake walikuwa mezani kwa chakula akamwuliza, "Bwana, ni nani?" 26 Yesu akajibu, "Yule cha jioni. Ibilisi alikwisha mtia Yuda, mwana wa nitakayemba kipande cha mkate nilichochovya katika Simoni Iskarioti, nia ya kumsaliti Yesu. 3 Yesu sahanii, ndiye." Basi, akatwaa kipande cha mkate, alijua kwamba Baba alikuwa amemkabidhi kila akakichovya katika sahani, akampa Yuda, mwana wa kitu, na kwamba alikuwa ametoka kwa Mungu na Simoni Iskarioti. 27 Yuda alipokwisha pokea kipande anarudi kwa Mungu. 4 Basi, Yesu aliondoka mezani, hicho, Shetani akamwingia. Basi Yesu akamwambia, akaweka kando vazi lake, akachukua kitambaa "Unachotaka kufanya, kifanye haraka!" 28 Lakini na kujifunga kiunoni. 5 Kisha akatia maji katika hakuna hata mmoja wa wale waliokaa pale mezani bakuli, akaanza kuwaosha wanafunzi wake miguu na aliyefahamu kwa nini alikuwa amemwambia hiyo. kuijangusa kwa kile kitambaa alichojfungia. 6 Basi, 29 Kwa kuwa Yuda alikuwa na wajibu wa kuutunza akamfikia Simoni Petro; naye Petro akasema, "Bwana, mfuko wa fedha, baadhi yao walidhani kwamba Yesu wewe utaniosha miguu mimi?" 7 Yesu akamjibu, alikuwa amemwambia anunue vilivyo hitajwa kwa "Huelewi sasa ninachofanya lakini utaelewa baadaye." sikukuu, au kwamba alikuwa amemwambia akatoe 8 Petro akamwambia, "Wewe hutani osha miguu chocote kwa maskini. 30 Basi, Yuda alipokwisha kamwe!" Yesu akamjibu, "Nisipokuosha hutakuwa twaa kile kipande cha mkate, akatoka nije mara. na uhusiano nami tena." (aiōn g165) 9 Simoni Petro Na ilikuwa usiku. 31 Baada ya Yuda kuondoka, akamwambia, "Bwana, nioshe, si miguu tu, bali na Yesu akasema, "Sasa Mwana wa Mtu ametukuzwa, mikono yangu na kichwa pia." 10 Yesu akamwambia, naye Mungu ametukuzwa ndani yake. 32 Na kama "Aliyekwisha oga hana lazima ya kunawa isipokuwa utukufu wa Mungu umefunuliwa ndani ya Mwana, miguu, maana amekwisha takata mwili wote. Ninyi basi, naye Mungu ataudihirisha utukufu wa Mwana mmetakata, lakini si nyote." 11 (Yesu alimjua yule ndani yake mwenyewe, na atafanya hiyo mara. ambaye atamsaliti, ndiyo maana alisema: "Ninyi 33 "Watoto wangu, bado niko nanyi kwa muda mmetakata, lakini si nyote.") 12 Alipokwisha waosha mfupi tu. Mtanitafuta, lakini sasa nawaambieni yale miguu na kuvaan tena vazi lake, aliketi mezani, niliyowaambia viongozi wa Wayahudi: Niendako akawaambia, "Je, mmelewa hayo niliyowatendeeni? ninyi hamwezi kwenda! 34 Nawapeni amri mpya: 13 Ninyi mwaniita Mwalimu na Bwana, nanyi pendaneni; pendaneni kama niliyowapenda ninyi. mwasema vyema, kwa kuwa ndimi. 14 Basi, ikiwa 35 Mkipendana, watu wote watajua kwamba ninyi mimi niliye Bwana na Mwalimu, nimewaosha ninyi ni wanafunzi wangu." 36 Simoni Petro akamwuliza, miguu, nanyi pia mnapaswa kuoshana miguu. 15 "Bwana, unakwenda wapi?" Yesu akajibu, "Niendako Nimewapeni mfano, ili nanyi pia mfanye kama huwezi kunifuata sasa, lakini utanifuata baadaye." 37 niliyowafanyieni. 16 Kweli nawaambieni, mtumishi Petro akamwambia "Bwana, kwa nini siwezi kukufuata si mkuu zaidi kuliko bwana wake, wala mtume si sasa? Niko tayari kufa kwa ajili yakol!" 38 Yesu akajibu, mkuu zaidi kuliko yule aliyemtuma. 17 Basi, ikiwa "Je, uko tayari kweli kufa kwa ajili yangu? Kweli mwayajua hayo, mtakuwa na heri mkiyatikeleza. nakwambia, kabla jogoo hajawika utanikana mara 18 "Haya nisemayo hayawahuus ninyi nyote. Mimi tatu!"

nawajua wale niliowachagua. Lakini lazima yatimie Maandiko Matakati fu yasemayo: Yule aliyeshiriki chakula changu amegeuka kunishambulia. 19 Mimi nimewaambieni mambo haya sasa kabla hayajatokea, ili yatakapotokea mpate kuamini kuwa mimi ndimi. 20 Kweli nawaambieni anayempokea yule ninayemtuma anaponipokea mimi; na anayenipokea mimi, anampokea yule aliyenituma." 21 Alipokwisha sema hayo, Yesu alifadhaika sana rohoni, akasema wazi, "Kweli nawaambieni, mmoja wenu atanisaliti!" 22 Wanafunzi wakatazama wasiweze kabisa kujua anasema nani. 23 Mmoja wa wanafunzi, ambaye Yesu alikuwa anampenda sana, alikuwa ameketi karibu na Yesu. 24 Basi, Simoni Petro akamwashiria

14 Yesu aliaawaambia, "Msifadhaika miyoni mwenu. Mwaminini Mungu, niaminini na mimi pia. 2 Nyumbani mwa Baba yangu mna makao mengi; la sivyo ningalikwisha waambieni. Sasa nakwenda kuwatayarishieni nafasi. 3 Na nikienda na kuwatayarishieni nafasi, nitarudi na kuwachukueni kwangu, ili nanyi muwe pale nilipo mimi. 4 Mnajua njia ya kwenda huko ninakokwenda." 5 Thoma akamwuliza, "Bwana, hatujui unakokwenda, tutawezaje basi, kujua hiyo njia?" 6 Yesu akamjibu, "Mimi ni njia, na ukweli na uzima. Hakuna aezwazye kwenda kwa Baba ila kwa kupitia kwangu. 7 Ikiwa mnajua mimi mnajua na Baba yangu pia. Na

tangu sasa, mnamjua, tena mmekwisha mwona.” 8 Sitasema nanyi tena mambo mengi, maana mtawala Filipo akamwambia, “Bwana, tuonyeshe Baba, nasi wa ulimwengu huu anakuja. Kwangu mimi hawezi tutatosheka.” 9 Yesu akamwambia, “Filipo, nimekaa kitu; 31 lakini ulimwengu unapaswa kujua kwamba nanyi muda wote huu, nawe hujanijua? Aliyekwisha nampenda Baba, na ndiyo maana nafanya kila kitu niona mimi amemwona Baba. Unawezaje basi, kama Baba alivyoniamuru. Simameni, tutoke hapa!” kusema: Tuonyeshe Baba? 10 Je, huamini kwamba mimi nikko ndani ya Baba, naye Baba yuko ndani yangu? Maneno ninayowaambieni nyote siyasemi kwa mamlaka yangu; Baba aliye ndani yangu anafanya kazi yake. 11 Mnapaswa kunihamini ninaposema kwamba mimi nikko ndani ya Baba naye Baba yuko ndani yangu. Ama sivyo, aminini kwa sababu ya mambo ninayofanya. 12 Kweli nawaambieni, anayeniamini atafanya mambo ninayofanya mimi; naam, atafanya hata makuu zaidi, maana nakwenda kwa Baba. 13 Na chochote mtakachoombia kwa jina langu nitafanya, ili Baba atukuzwe ndani ya Mwana. 14 Mkiniomba chochote kwa jina langu, nitawafanyieni. 15 “Mkinipenda mtazishika amri zangu. 16 Nami nitamwomba Baba naye atawapeni Msaidizi mwingine, atakayekaa nanyi milele. (aiōn g165) 17 Yeye ni Roho wa kweli. Ulimwengu hauwezi kumpokea kwa sababu hauwezi kumwona wala kumjua. Lakini ninyi mnamjua kwa sababu anabaki nanyi na yu ndani yenu. 18 “Sitawaacha ninyi yatima; nitakuja tena kwenu. 19 Bado kidogo nao ulimwengu hautaniona tena, lakini ninyi mtaniona; na kwa kuwa mimi ni hai, nanyi pia mtakuwa hai. 20 Siku ile itakapofika mtajua kwamba mimi nikko ndani ya Baba, nanyi mko ndani yangu, nami ndani yenu. 21 Azipokeaye amri zangu na kuzishika, yeye ndiye anipendaye. Naye anipendaye mimi atapendwa na Baba yangu, nami nitampenda na kujidhihirisha kwake.” 22 Yuda (si yule Iskariot) akamwambia, “Bwana, itawezekanaje wewe kujidhihirisha kwetu na si kwa ulimwengu?” 23 Yesu akamjibu, “Mtu akinipenda atashika neno langu, na Baba yangu atampenda, nasi tutakuja kwake na kukaa naye. 24 Asiyenipenda hashiki maneno yangu. Na neno mliosikia si langu, bali ni lake Baba aliyenituma. 25 “Nimewaambieni mambo haya nikiwa bado pamoa nanyi 26 lakini Msaidizi, Roho Mtakatifu, ambaye Baba atamtuma kwa jina langu, atawafundisheni kila kitu na kuwakumbusheni yote niliyowaambieni. 27 “Nawaachieni amani; nawapeni amani yangu. Siwapi ninyi kama vile ulimwengu ufanyakyo. Msiwe na wasiwasi, wala msifadhaike. 28 Mlikwisha sikia nikiwaambieni: Ninakwenda zangu, kisha nitarudi tena kwenu. Kama mngalinipenda mngalifurahi kwa sababu ninakwenda kwa Baba, maana ye ye ni mkuu kuliko mimi. 29 Nimewaambieni haya sasa kabla hayajatokea, ili yatakapotokea mpate kuamini. 30

15 “Mimi ni mzabibu wa kweli, na Baba yangu ndiye mkulima. 2 Yeye huliondoa ndani yangu kila tawi lisilozaa matunda, na kila tawi lizaalo hulisafisha lipate kuzaa zaidi. 3 Ninyi mmekwisha kuwa safi kwa sababu ya ule ujumbe niliyowaambieni. 4 Kaeni ndani yangu, nami nikae ndani yenu. Tawi halivezi peke yake kuzaa matunda lisipokaa katika mzabibu hali kadhalika nanyi hamwezi kuzaa matunda msipokaa ndani yangu. 5 “Mimi ni mzabibu, nanyi ni matawi yake. Akaaye ndani yangu, nami ndani yake, huyo atazaa matunda mengi, maana bila mimi hamwezi kufanya chochote. 6 Mtu yeoyote asipokaa ndani yangu hutupwa nje kama tawi litupwalo nje hata likakauka. Watu huliokota tawi la namna hiyo na kulitupa motoni liungue. 7 Mkikaa ndani yangu na maneno yangu yakikaa ndani yenu, basi, ombeni chochote mtakacho nanyi mtapewa. 8 Baba yangu hutukuzwa kama mkizaa matunda mengi na kuwa wanafunzi wangu. 9 Mimi nimewapenda ninyi kama vile Baba alivyonipenda mimi. Kaeni katika pendo langu. 10 Mkitishika amri zangu mtakaa katika pendo langu, kama vile nami niliyozishika amri za Baba yangu na kukaa katika pendo lake. 11 Nimewaambieni mambo haya ili furaha yangu ikae ndani yenu, na furaha yenu ikamilike. 12 Hii ndiyo amri yangu: pendaneni; pendaneni kama niliyowapenda ninyi. 13 Hakuna upendo mkuu zaidi kuliko upendo wa mtu atoaye uhai wake kwa ajili ya rafiki zake. 14 Ninyi ni rafiki zangu mkifanya ninayowaamuru. 15 Ninyi siwaiti tena watumishi, maana mtumishi hajui anachofanya bwana wake. Lakini mimi nimewaita ninyi rafiki, kwa sababu nimewajulisha yote ambayo nimeyasikia kutoka kwa Baba yangu. 16 Ninyi hamkunichagua mimi; mimi niliwachagueni na kuwatuma mwende mkaazae matunda, matunda yadumuyo, naye Baba apate kuwapa ninyi chochote mumwombacho kwa jina langu. 17 Basi, amri yangu kwenu ndiyo hii: pendaneni. 18 “Kama ulimwengu ukiwachukia ninyi, kumbukeni kwamba umenichukia mimi kabla haujawachukia ninyi. 19 Kama mngalikuwa watu wa ulimwengu, ulimwengu ungaliwapenda ninyi kama watu wake. Lakini kwa vile ninyi si wa ulimwengu, ila mimi nimewachagueni kutoka ulimwenguni, kwa sababu hiyo ulimwengu unawachukieni. 20 Kumbukeni niliyowaambieni: mtumishi si mkuu zaidi kuliko bwana wake. Ikiwa

wamenitesa mimi, watawatesa na ninyi pia; kama atakayopata kutoka kwangu. **16** “Bado kitambo kidogo wameshika neno langu, watalishika na lenu pia. **21** nanyi hamtaniona; na baada ya kitambo kidogo Lakini hayo yote watawatendeeni ninyi kwa sababu tena mtanionali” **17** Hapo baadhi ya wanafunzi wake ya jina langu, kwani hawamjui ye ye aliyenituma. **22** wakaulizana, “Ana maana gani anapotwambia: Bado Kama nisingalikuja na kusema nao wasingalikuwa kitambo kidogo nanyi hamtaniona; na baada ya na hatia; lakini sasa hawawezi kujitetea kwamba kitambo kidogo tena mtanionali? Tena anasema: Kwa hawana dhambi. **23** Anayenichukia mimi, anamchukia kuwa ninakwenda kwa Baba!” **18** Basi, wakawa na Baba yangu pia. **24** Kama nisingalifanya kwao wanaulizana, “Ana maana gani anaposema: Bado mambo ambayo hakuna mtu mwингine amekwisha kitambo kidogo? Hatuelewi anaongelea nini.” **19** Yesu yafanya wasingalikuwa na hatia; lakini sasa wameona alijua kwamba walitaka kumwuliza, basi akawaambia, niliyoyafanya wakinichukia mimi, wakamchukia na “Je, mnaulizana juu ya yale nilyosema: Bado kitambo Baba yangu pia. **25** Na hivi ni lazima yatimie yale kidogo nanyi hamtaniona; na baada ya kitambo yaliyoandikwa katika Sheria yao: Wamenichukia bure! **26** “Atakapokuja huyo Msaidizi nitakayemtuma kwenu kutoka kwa Baba, huyo Roho wa kweli atokaye kwa Baba, ye ye atanishuhudia mimi. **27** Nanyi pia tangu mwanzo kwa sababu nilikuwa nami tangu mwanzo.

16 “Nimewaambieni hayo kusudi msiiache imani yenu. **2** Watu watawatenga ninyi na masunagogi yao. Tena, wakati unakuja ambapo kila atakayewaua ninyi atadhani anamhudumia Mungu. **3** Watawatendeeni mambo hayo kwa sababu hawamjui Baba, wala hawanijui mimi. **4** Basi, nimewaambieni mambo haya ili saa yake itakapofika mkumbuke kwamba niliwaambieni. “Sikuwaambieni mambo haya tangu mwanzo kwa sababu nilikuwa pamoja nanyi. **5** Lakini sasa namwenda yule aliyenituma; na hakuna hata mmoja wenu anayeniuiliza: Unakwenda wapi? **6** Kwa kuwa nimewaambieni mambo hayo mmejaa huzuni miyoni mwenu. **7** Lakini, nawaambieni ukweli: afadhali kwenu mimi niende zangu, maana nisipokwenda Msaidizi hatakuja kwenu. Lakini nikienda, basi, nitamtuma kwenu. **8** Naye atakapokuja atawathibitishia walimwengu kwamba wamekosea kuhusu dhambi, uadilifu na hukumu ya Mungu. **9** Wamekosea kuhusu dhambi kwa sababu hawaniamini; **10** kuhusu uadilifu, kwa sababu naenda zangu kwa Baba, nanyi hamtaniona tena; **11** kuhusu hukumu kwa sababu mkuu wa ulimwengu huu amekwisha hukumiwa. **12** “Ninayo bado mengi ya kuwaambieni, ila kwa sasa hamwezi kuyastahimili. **13** Lakini atakapokuja huyo Roho wa kweli atawaongoza kwenye ukweli wote; maana hatasema kwa mamlaka yake mwenyewe, bali atawaambieni yote atakayosikia, na atasema mambo yatakayokuwa yanakuja. **14** Yeye atanitokuza mimi kwa kuwa atawaambieni yale atakayopata kutoka kwangu. **15** Vyote alivyo navyo Baba ni vyangu; ndiyo maana nimesema kwamba huyo Roho Mtakatifu atawaambieni yale

atakayopata kutoka kwangu. **16** “Bado kitambo kidogo wameshika neno langu, watalishika na lenu pia. **21** nanyi hamtaniona; na baada ya kitambo kidogo Lakini hayo yote watawatendeeni ninyi kwa sababu tena mtanionali” **17** Hapo baadhi ya wanafunzi wake ya jina langu, kwani hawamjui ye ye aliyenituma. **22** wakaulizana, “Ana maana gani anapotwambia: Bado Kama nisingalikuja na kusema nao wasingalikuwa kitambo kidogo nanyi hamtaniona; na baada ya na hatia; lakini sasa hawawezi kujitetea kwamba kitambo kidogo tena mtanionali? Tena anasema: Kwa hawana dhambi. **23** Anayenichukia mimi, anamchukia kuwa ninakwenda kwa Baba!” **18** Basi, wakawa na Baba yangu pia. **24** Kama nisingalifanya kwao wanaulizana, “Ana maana gani anaposema: Bado mambo ambayo hakuna mtu mwингine amekwisha kitambo kidogo? Hatuelewi anaongelea nini.” **19** Yesu yafanya wasingalikuwa na hatia; lakini sasa wameona alijua kwamba walitaka kumwuliza, basi akawaambia, niliyoyafanya wakinichukia mimi, wakamchukia na “Je, mnaulizana juu ya yale nilyosema: Bado kitambo Baba yangu pia. **25** Na hivi ni lazima yatimie yale kidogo nanyi hamtaniona; na baada ya kitambo yaliyoandikwa katika Sheria yao: Wamenichukia bure! **26** “Atakapokuja huyo Msaidizi nitakayemtuma kwenu kutoka kwa Baba, huyo Roho wa kweli atokaye kwa Baba, ye ye atanishuhudia mimi. **27** Nanyi pia tangu mwanzo kwa sababu nilikuwa nami tangu mwanzo.

16 “Nimewaambieni mambo hayo kwa mafumbo. Lakini wakati utakuja ambapo sitasema tena nanyi kwa mafumbo, bali nitawaambieni waziwazi juu ya Baba. **28** Siku hiyo mtaomba kwa jina langu, na siwaambii kwamba nitamwomba Baba kwa niaba yenu; **27** maana yeye mwenyewe anawapenda ninyi, kwa sababu ninyi mmenipenda mimi na mmeamini kwamba niemetoka kwa Mungu. **28** Mimi nilitoka kwa Baba, nikaja ulimwenguni; na sasa nauacha ulimwengu na kurudi kwa Baba.” **29** Basi, wanafunzi wake wakamwambia, “Ahaa! Sasa unasema waziwazi kabisa bila kutumia mafumbo. **30** Sasa tunajua kwamba wewe unajua kila kitu, na huna haja ya kuulizwa maswali na mtu ye yote; kwa hiyo tunaamini kwamba umetoka kwa Mungu.” **31** Yesu akawajibu, “Je, mnaamini sasa? **32** Wakati unakuja, tena umekwisha fika, ambapo ninyi nyote mtatawanyika kila mtu kwake, nami nitaachwa peke yangu. Kumbe, lakini mimi siko peke yangu, maana Baba yu pamoja nami. **33** Nimewaambieni mambo haya ili mpate kuwa na amani katika kuungana nami. Ulimwenguni mtapata masumbuko; lakini jipeni moyo! Mimi nimeushinda ulimwengu!”

17 Yesu alipokwisha sema hayo, alitazama juu mbinguni, akasema, “Baba, saa imefika!

Mtukuze Mwanaao ili naye Mwana apate kukutukuza. 2 Maana ulimpa Mwanaao mamlaka juu ya watu wote ili awape uzima wa milele wote hao uliompa. (aiōnios g166) 3 Na uzima wa milele ndio huu: kukujua wewe uliye peke yako Mungu wa kweli, na kumjua Yesu Kristo uliyemtuma. (aiōnios g166) 4 Mimi nimekutukuza hapa duniani; nimeikamilisha ile kazi uliyonipa nifanye. 5 Sasa, Baba, nitukuze mbele yako kwa ule utukufu niliokuwa nao kabla ya kuumbwa ulimwengu. 6 "Nimekfanya ujulikane kwa watu wale ulionipa kutoka duniani. Walikuwa watu wako, nawe ukaniwa wawe wangu; nao wamelishika neno lako. 7 Sasa wanajua kwamba kila ulichonipa kimetoka kwako. 8 Mimi nimewapa ule ujumbe ulionipa nao wameupokea; wanajua kwamba kweli nimetoka kwako, na wanaamini kwamba wewe ulinituma. 9 "Nawaombea hao; siuombei ulimwengu, ila nawaombea hao ulionipa, maana ni wako. 10 Yote niliyo nayo ni yako, na yako ni yangu; na utukufu wangu umeonekana ndani yao. 11 Na sasa naja kwako; simo tena ulimwenguni, lakini wao wamo ulimwenguni. Baba Mtakatifu! Kwa nguvu ya jina lako ulilonipa, tafadhali uwaweke salama ili wawe kitu kimoja kama sisi tulivyo mmoja. 12 Nilipokuwa nao, mimi niliwaweka salama kwa nguvu ya jina lako ulilonipa. Mimi nimewalinda, wala hakuna hata mmoja wao aliyepotea, isipokuwa yule aliylazimika kupotea ili Maandiko Matakatifu yapate kutimia. 13 Basi, sasa naja kwako, na nimesema mambo haya ulimwenguni, ili waweze kushiriki kikamilifu furaha yangu. 14 Mimi nimewapa neno lako, nao ulimwengu ukawachukia, kwa sababu wao si wa ulimwengu kama vile nami nisivyo wa ulimwengu. 15 Siombi uwatoe ulimwenguni, bali naomba uwakinge na yule Mwovu. 16 Wao si wa ulimwengu, kama vile nami nisivyo wa ulimwengu. 17 Waweke wakfu kwa ukweli; neno lako ni ukweli. 18 Kama vile ulivyonituma ulimwenguni, nami pia nimewatura wao ulimwenguni; 19 na kwa ajili yao mimi mwenyewe najiweka wakfu ili nao pia wafanywe wakfu katika ukweli. 20 "Siwaombei hao tu, bali nawaombea pia wote watakaoamini kutokana na ujumbe wao. 21 Naomba ili wote wawe kitu kimoja. Baba! Naomba wawe ndani yetu kama vile wewe ulivyo ndani yangu nami ndani yako. Naomba wawe kitu kimoja kusudi ulimwengu upate kuamini kwamba wewe ulinituma. 22 Mimi nimewapa utukufu uleule ulionipa mimi, ili wawe kitu kimoja kama nasi tulivyo mmoja; 23 mimi niwe ndani yao, nawe uwe ndani yangu; naomba wakamilishwe na kuwa kitu kimoja, ili ulimwengu upate kujua kwamba wewe ulinituma, na kwamba unawapenda wao kama unavyonipenda mimi. 24 "Baba! Nataka wao ulionipa wawe pamoja nami pale nilipo, ili wauone utukufu wangu ulionipa; kwa kuwa ulinipenda kabla ya kuumbwa ulimwengu. 25 Baba Mwema! Ulimwengu haukuju, lakini mimi nakujua. Hava nao wanajua kwamba wewe ulinituma. 26 Nimekfanya ujulikane kwao na nitaendelea kufanya hivyo, ili upendo ulio nao kwangu uwe ndani yao, nami niwe ndani yao."

18 Yesu alipokwisha sema hayo, alikwenda ng'ambo ya kijito Kedroni, pamoja na wanafunzi wake. Mahali hapo palikuwa na bustani, naye Yesu akaingia humo pamoja na wanafunzi wake. 2 Yuda, aliyemsaliti Yesu, alipajua mahali hapo kwani mara nyangi Yesu alikutana na wanafunzi wake huko. 3 Basi, Yuda alichukua kikosi cha askari na walinzi kutoka kwa makuhani wakuu na Mafarisayo, akaja nao bustanini wakiwa na taa, mienge na silaha. 4 Yesu, hali akijua yote yatakayompata, akatokea, akaauliza, "Mnamtafuta nani?" 5 Nao wakamjibu, "Yesu wa Nazareti!" Yesu akawaambia, "Mimi ndiye." Msaliti Yuda alikuwa amesimama hapo pamoja nao. 6 Basi, Yesu alipowaaambia: "Mimi ndiye", wakarudi nyuma, wakaanguka chini. 7 Yesu akawaauliza tena, "Mnamtafuta nani?" Wakamjibu, "Yesu wa Nazareti!" 8 Yesu akawaambia, "Nimekwisha waambieni kwamba mimi ndiye. Basi, kama mnanitafuta mimi, waacheni hawa waende zao." 9 (Alisema hayo ili yapate kutimia yale aliyosema: "Wale ulionipa sikumpoteza hata mmoja.") 10 Simoni Petro alikuwa na upanga; basi, akauchomoa, akamkata sikio la kulia mtumishi wa Kuhani Mkuu. Mtumishi huyo aliiitia Malko. 11 Basi, Yesu akamwambia Petro, "Rudisha upanga wako alani. Je, nisinywe kikombe alichonipa Baba?" 12 Kile kikosi cha askari, mkuu wake na walinzi wa Wayahudi walimkamata Yesu, wakamfunga 13 na kumpeleka kwanza kwa Anasi; Anasi alikuwa baba mkwe wa Kayafa ambaye alikuwa Kuhani Mkuu mwaka huo. 14 Huyo Kayafa ndiye aliyekuwa amewashauri Wayahudi kwamba ni afadhali mtu mmoja afe kwa ajili ya taifa. 15 Simoni Petro pamoja na mwanafunzi mwingine walimfuata Yesu. Huyo mwanafunzi mwingine alikuwa anajulikana kwa Kuhani Mkuu, hivyo aliiingia pamoja na Yesu ndani ya ukumbi wa Kuhani Mkuu. 16 Lakini Petro alikuwa amesimama nje, karibu na mlango. Basi, huyo mwanafunzi mwingine aliyejkuwa anajulikana kwa Kuhani Mkuu alitoka nje akasema na mjakazi, mnogoja mlango, akamwingiza Petro ndani. 17 Huyo msichana mnogoja mlango akamwuliza Petro, "Je, nawe pia ni mmoja wa wanafunzi wa mtu

huyu?" Petro akamwambia, "Si mimi!" 18 Watumishi na walini walikuwa wamewasha moto kwa sababu kulikuwa na baridi, wakawa wanaota moto. Naye Petro alikuwa amesimama pamoja nao akiota moto. 19 Basi, Kuhani akamwuliza Yesu juu ya wanafunzi wake na mafundisho yake. 20 Yesu akamjibu, "Nimesema na kila mtu daima hadharani. Kila mara nimefundisha katika masunagogi na Hekaluni, mahali wakutanikiapo Wayahudi wote; na wala sijasema chochote kwa siri. 21 Kwa nini waniuliza mimi? Waulize wale waliosikia nini niliwaambia. Wao wanajua nilivyo sema." 22 Alipokwisha sema hayo mlinzi mmoja aliye kuwa amesimama hapo akampiga kofi akisema, "Je, ndivyo unavyomjibu Kuhani Mkuu?" 23 Yesu akamjibu, "Kama nimesema vibaya, onyesha huo ubaya; lakini ikiwa nimesema vema, mbona wanipiiga?" 24 Basi, Anasi akampeleka Yesu akiwa amefungwa, kwa Kuhani Mkuu Kayafa. 25 Petro alikuwa hapo akiota moto. Basi, wakamwuliza, "Je, nawe pia si mmoja wa wanafunzi wake?" Yeye akakana na kusema, "Si mimi!" 26 Mmoja wa watumishi wa Kuhani Mkuu, jamaa wa yule aliye katwa sikio na Petro, akamwuliza, "Je, mimi sikukuona wewe bustanini pamoja naye?" 27 Petro akakana tena; Mara jogoo akawika. 28 Basi, walimchukua Yesu kutoka kwa Kayafa, wakampeleka ikulu. Ilikuwa alfajiri, nao ili waweze kula Pasaka, hawakuungia ndani ya ikulu wasije wakatiwa najisi. 29 Kwa hiyo, Pilato aliaienda nje, akasema, "Mna mashtaka gani juu ya mtu huyu?" 30 Wakamjibu, "Kama huyu hangalikuwa mwovu hatungalimleta kwako." 31 Pilato akawaambia, "Haya, mchukueni ninyi wenyewe, mkamhukumu kufuatana na Sheria yenu." Wayahudi wakamjibu, "Sisi hatuna mamlaka ya kumwua mtu yeyote." 32 (Ilifanyika hivyo yapate kutimia maneno aliye sema Yesu kuonyesha atakufa kifo gani.) 33 Pilato akaingia tena ndani ya ikulu, akamwita Yesu na kumwuliza: "Ati wewe ndiye Mfalme wa Wayahudi?" 34 Yesu akamjibu, "Je, hayo ni maneno yako au wengine wamekwambia habari zangu?" 35 Pilato akamjibu, "Je, ni Myahudi mimi? Taifa lako na makuhanu wamekuleta kwangu. Umefanya nini?" 36 Yesu akamjibu, "Ufalme wangu si wa ulimwengu huu. Kama ufalme wangu ungekuwa wa ulimwengu huu watumishi wangu wangenipigania nisitiwe mikononi mwa Wayahudi. Lakini sasa ufalme wangu si wa hapa." 37 Hapo Pilato akamwambia, "Basi, wewe ni Mfalme?" Yesu akajibu, "Wewe umesema kwamba mimi ni Mfalme. Mimi nimezaliwa kwa ajili hiyo; na kwa ajili hiyo nimekuja ulimwenguni kuwaambia watu juu ya ukweli. Kila mtu wa ukweli hunisikiliza." 38 Pilato akamwambia, "Ukweli ni kitu gani?" Pilato

alipokwisha sema hayo, aliwaenda tena Wayahudi nje, akawaambia, "Mimi sioni hatia yoyote kwake. 39 Lakini, mnayo desturi kwamba mimi niwafungulie mfungwa mmoja wakati wa Pasaka. Basi, mwataka niwafungulieni Mfalme wa Wayahudi?" 40 Hapo wakapiga kelele: "La! Si huyu ila Baraba!" Naye Baraba alikuwa mnyang'anyi.

19 Basi, Pilato akaamuru Yesu achukuliwe, apigwe viboko. 2 Nao askari wakasokota taji ya miiba, wakamtia kichwani, wakamvika na joho la rangi ya zambarau. 3 Wakawa wanakuja mbele yake na kusema: "Shikamoo, Mfalme wa Wayahudi!" Wakampiga makofi. 4 Pilato akatoka tena nje, akawaambia, "Tazameni, namleta nje kwenu, mpate kujua kwamba mimi sikuona hatia yoyote kwake." 5 Basi, Yesu akatoka nje ameavaa taji ya miiba na joho la rangi ya zambarau. Pilato akawaambia, "Tazameni! Mtu mwenyewe ni huyo." 6 Makuhani wakuu na walini walipomwona wakapaaza sauti: "Msulubishe! Msulubishe!" Pilato akawaambia, "Mchukueni basi, ninyi wenyewe mkamsulubishe, kwa maana mimi sikuona hatia yoyote kwake." 7 Wayahudi wakamjibu, "Sisi tunayo Sheria, na kufuatana na Sheria hiyo, ni lazima afe, kwa sababu alijifanya kuwa Mwana wa Mungu." 8 Pilato aliposikia maneno hayo akazidi kuogopa. 9 Basi, akaingia tena ndani ya ikulu, akamwuliza Yesu, "Umetoka wapi wewe?" Lakini Yesu hakumjibu neno. 10 Hivyo Pilato akamwambia, "Husemi nami? Je, hujui kwamba ninayo mamlaka ya kukufungua na mamlaka ya kukusulubisha?" 11 Yesu akamjibu, "Hungekuwa na mamlaka yoyote juu yangu kama hungepewa na Mungu. Kwa sababu hiyo, yule aliyenikabidhi kwako ana dhambi kubwa zaidi." 12 Tangu hapo, Pilato akawa anatafuta njia ya kumwachilia, lakini Wayahudi wakapiga kelele: "Ukimwachilia huyu mtu, wewe si rafiki yake Kaisari; kila mtu anayejifanya kuwa Mfalme humpinga Kaisari!" 13 Basi, Pilato aliposikia maneno hayo akamleta Yesu nje, akaketi juu ya kiti cha hukumu, mahali paitwapo: "Sakafu ya Mawe" (kwa Kiebrania, Gabatha). 14 Ilikuwa yapata saa sita mchana, siku ya maandalio ya Pasaka. Pilato akawaambia Wayahudi, "Tazameni, Mfalme wenu!" 15 Wao wakapaaza sauti: "Mwondoe! Mwondoe! Msulubishe!" Makuhani wakuu wakajibu, "Sisi hatuna Mfalme isipokuwa Kaisari!" 16 Basi, hapo Pilato akamtia Yesu mikononi mwao ili asulubiwe. Basi, wakamchukua Yesu. 17 Naye akatoka akiwa amejichukulia msalaba wake kwenda mahali paitwapo "Fuvu la Kichwa", (kwa Kiebrania Golgotha). 18 Hapo ndipo walipomsulubisha, na

pamoja naye waliwasulubisha watu wengine wawili; Jambo hilo lilitendwa ili Maandiko Matakatifu yatimie: mmoja upande wake wa kulia na mwingine upande "Hapana hata mfupa wake mmoja utakaovunjwa." 37 wake wa kushoto, naye Yesu katikati. 19 Pilato Tena Maandiko mengine yanasema: "Watamtazama aliandika ilani akiawe juu ya msalaba. Nay o ilikuwa yule waliyemtoboa." 38 Baada ya hayo, Yosefu, imeandikwa hivi: "Yesu wa Nazareti, Mfalme wa mwenyeji wa Armathaya, alimwombwa Pilato ruhusa ya Wayahudi." 20 Wayahudi wengi walisioma ilani hiyo, kuuchukua mwili wa Yesu. (Yosefu alikuwa mfuasi wa maana mahali hapo aliposulubiwa Yesu palikuwa Yesu, lakini kwa siri, maana aliwaogopa viongozi wa karibu na mji. Tena ilani hiyo ilikuwa imeandikwa Wayahudi). Basi, Pilato akamruhusu. Hivyo Yosefu kwa Kiebrania, Kilatini, na Kigiriki. 21 Basi, makuhani alikwenda, akauondoaa mwili wa Yesu. 39 Naye wakuu wakamwambia Pilato, "Usiandike: Mfalme Nikodemo ambaye hapo awali alikuwa amemwendea wa Wayahudi, ila Yeye alisema, Mimi ni Mfalme Yesu usiku, akaja akiwa amechukua mchanganyiko wa wa Wayahudi." 22 Pilato akajibu, "Niliyoandika, manemanee na ubani kiasi cha kilo thelathini. 40 Basi, nimeandik!" 23 Askari walipokwisha msulubisha walitutwaa mwili wa Yesu, wakaufunga sanda pamoja Yesu, walizchukua nguo zake, wakazigawa mafungu na manukato kufuatana na desturi ya Wayahudi katika manne, fungu moja kwa kila askari. Walichukua kuzika. 41 Mahali hapo aliposulubiwa Yesu palikuwa pia na kanzu yake; kanzu hiyo ilikuwa imefumwa na bustani, na katika bustani hiyo kulikuwa na kaburi kwa kipande kimoja tu, bila mshono. 24 Basi, hao jipya ambalo hakutiwa bado mtu ye yote ndani yake. askari wakashauriana: "Tusipasue, ila tuipigie kura 42 Basi, kwa sababu ya shughuli za Wayahudi za itakuwa ya nani." Jambo hilo lilifanyika ili yatimie maandalio ya Sabato, na kwa vile kaburi hilo ilikuwa Maandiko Matakatifu yasemayo: "Waligawana mavazi karibu, wakamweka Yesu humo.

yangu, na nguo yangu wakaipigia kura." Basi, ndivyo walivyofanya hao askari. 25 Karibu na msalaba wake Yesu walikuwa wamesimama mama yake, na dada ya mama yake, Maria mke wa Kleopa, na Maria Magdalene. 26 Yesu alipomwona mama yake, na karibu naye amesimama yule mwanafunzi aliyempenda, akamwambia mama yake: "Mama! Tazama, huyo ndiye mwanaao." 27 Halafu akamwambia yule mwanafunzi: "Tazama, huyo ndiye mama yako." Na tangu saa ile huyo mwanafunzi alimchukua acae nyumbani kwake. 28 Yesu alijua kwamba yote yalikuwa yametimia; na, ili Maandiko Matakatifu yapate kutimia, akasema, "Naona kiu." 29 Hapo palikuwa na bakuli limejaa siki. Basi, wakachovya sifongo katika hiyo siki, wakaitia juu ya ufito wa husopo, wakamwekea mdomonii. 30 Yesu alipokwisha pokea hiyo siki, akasema, "Yametimia!" Kisha akainama kichwa, akatoa roho. 31 Ilikuwa Ijumaa, siku ya Maandalio. Kwa hiyo, kusudi miili isikae msalabani siku ya Sabato, maana siku hiyo ya Sabato ilikuwa siku kubwa, Wayahudi walimwomba Pilato miguu ya hao waliosulubiwa ivunjwe na miili yao iondolewe. 32 Basi, askari walikwenda, wakaivunja miguu ya yule mtu wa kwanza na yule wa pili ambaa walikuwa wamesulubiwa pamoja na Yesu. 33 Lakini walipomfikia Yesu waliona kwamba alikwisha kufa, na hivyo hawakumvunja miguu. 34 Lakini askari mmoja alimtoboa ubavuni kwa mkuki, na mara ikatoka damu na maji. 35 (Naye aliyeona tukio hilo ametoa habari zake ili nanyi mpate kuaminii. Na hayo aliyeosema ni ukweli, tena ye ye anajua kwamba anasema ukweli.) 36

20 Alfajiri na mapema Jumapili, kukiwa bado na giza, Maria Magdalene alikwenda kaburini, akaliona lile jiwe limeondolewa mlangoni pa kaburi. 2 Basi, akaenda mbio hadi kwa Petro na yule mwanafunzi mwingine ambaye Yesu alimpenda, akawaambia, "Wamemwonda Bwana kaburini, na wala hatujui walikomweka." 3 Petro pamoja na yule mwanafunzi mwingine wakaenda kaburini. 4 Wote wawili walikimbia lakini yule mwanafunzi mwingine alikimbia mbio zaidi kuliko Petro, akatangulia kufika kaburini. 5 Alipoinama na kuchungulia ndani, aliona sanda, lakini hakuungia ndani. 6 Simoni Petro naye akaja akimfuata, akaingia kaburini; humo akaona sanda, 7 na kile kitambaa alichofungwa Yesu kichwani. Hicho kitambaa hakikuwekwa pamoja na hiyo sanda, bali kilikuwa kimekunjwa na kuwekwa mahali peke yake. 8 Kisha yule mwanafunzi mwingine aliyeamtangulia kufika kaburini, akaingia pia ndani, akaona, akaaamini. 9 (Walikuwa bado hawajaelewa Maandiko Matakatifu yaliyosema kwamba ilikuwa lazima afufuke kutoka wafu). 10 Basi, hao wanafunzi wakarudi nyumbani. 11 Maria alikuwa amesimama nije ya kaburi, akilia. Huko akiwa bado analia, aliiinama na kuchungulia kaburini, 12 akawaona malaika wawili waliovaa mavazi meupe, wameketi pale mwili wa Yesu ulipokuwa umelazwa, mmoja kichwani na wa pili miguuni. 13 Hao malaika wakamwuliza, "Mama, kwa nini unalia?" Naye akawaambia, "Wamemwonda Bwana wangu, na wala sijui walikomweka!" 14 Baada ya kusema hayo, aligeuka nyuma, akamwona

Yesu amesimama hapo, lakini asitambue ya kuwa ni Yesu. **15** Yesu akamwuliza, "Mama, kwa nini unalia? Unamtafuta nani?" Maria, akidhani kwamba huyo ni mtunza bustani, akamwambia, "Mheshimiwa, mwenyeji wa Kana Galilaya, wana wawili wa Zebedayo kama ni wewe umemwondo, niambie ulikomweka, na wanafunzi wake wengine wawili, walikuwa wote nami nitamchukua." **16** Yesu akamwambia, "Maria!" pamoja. **3** Simoni Petro alivaambia, "Nakwenda Naye Maria akageuka, akamwambia kwa Kiebrania, kuvua samaki." Nao wakamwambia, "Nasi tutafuatana "Raboni" (yaani "Mwalimu"). **17** Yesu akamwambia, nawe." Basi, wakaenda, wakapanda mashua, lakini "Usinishike; sijakwenda bado juu kwa Baba. Lakini usiku huo hawakupata chochote. **4** Kulipoanza nenda kwa ndugu zangu uwaambie: nakwenda juu kupambazuka, Yesu alisimama kando ya ziwa, lakini kwa Baba yangu na Baba yenu, Mungu wangu wanafunzi hawakujua kwamba alikuwa yeye. **5** Basi, na Mungu wenu." **18** Hivyo Maria Magdalene Yesu akawauliza, "Vijana, hamjapata samaki wowote akaenda akawapa habari wale wanafunzi kuwa sio?" Wao wakamjibu, "La! Hatujapata kitu." **6** Yesu amemwona Bwana, na kwamba alikuwa amemwambia akawaambia, "Tupeni wavu upande wa kulia wa hivyo. **19** Ilikuwa jioni ya siku hiyo ya Jumapili. mashua nanyi mtapata samaki." Basi, wakatupa wavu Wanafunzi walikuwa wamekutana pamoja ndani ya lakini sasa hawakuweza kuuvuta tena kwa wingi wa nyumba, na milango ilikuwa imefungwa kwa sababu samaki. **7** Hapo yule mwanafunzi aliyependwa na waliwaogopa viongozi wa Wayahudi. Basi, Yesu akaja, Yesu akamwambia Petro, "Ni Bwana!" Simoni Petro akasimama kati yao, akawaambia, "Amani kwenu!" aliposikia ya kuwa ni Bwana, akajifunga vazi lake **20** Alipokwisha sema hayo, akawaonyesha mikono (maana hakuwa amelivaa), akarukia majini. **8** Lakini yake na ubavu wake. Basi, hao wanafunzi wakafurahi wale wanafunzi wengine walikuja pwani kwa mashua mno kumwona Bwana. **21** Yesu akawaambia tena, huku wanauvuta wavu uliojaa samaki; hawakuwa "Amani kwenu! Kama vile Baba alivyontuma mimi, mbali na nchi kavu, ila walikuwa yapata mita mia moja nami nawatuma ninyi." **22** Alipokwisha sema hayo, kutoka ukingtoni. **9** Walipofika nchi kavu waliona moto akawapulizia na kuwaambia, "Pokeeni Roho Mtakatifu. wa makaa umewashwa na juu yake pamewekwa **23** Mkiwasamehe watu dhambi zao, wamesamehewa; samaki na mkate. **10** Yesu akawaambia, "Leteni msipowaondolea, hawasamehewi." **24** Thoma mmoja hapa baadhi ya samaki mliovua." **11** Basi, Simoni wa wale kumi na wawili (aitwaye Pacha), hakuwa Petro akapanda mashuanii, akavuta hadi nchi kavu pamoja nao wakati Yesu alipokuja. **25** Basi, wale ule wavu uliokuwa umejaa samaki wakubwa mia wanafunzi wengine wakamwambia, "Tumemwona moja na hamsini na watatu. Na ingawa walikuwa Bwana." Thoma akawaambia, "Nisipoona mikononi wengi hivyo wavu haukukatika. **12** Yesu akawaambia, mwake alama za misumari, na kutia kidole changu "Njoni mkafungue kinywa." Hakuna hata mmoja wao katika kovu hizo, na kutia mkono wangu ubavuni aliyethubutu kumwuliza: "Wewe ni nani?" Maana mwake, sitasadiki." **26** Basi, baada ya siku nane hao walijua alikuwa Bwana. **13** Yesu akaja, akatwaa mkate wanafunzi walikuwa tena pamoja mle ndani, na Thoma akawapa; akafanya vivyo hivyo na wale samaki. **14** Hii alikuwa pamoja nao. Milango ilikuwa imefungwa, ilikuwa mara ya tatu Yesu kuwatokea wanafunzi wake lakini Yesu akaja, akasimama kati yao, akasema, baada ya kufufuka kutoka wafu. **15** Walipokwisha "Amani kwenu!" **27** Kisha akamwambia Thoma, "Lete kula, Yesu alimwuliza Simoni Petro, "Simoni, mwana kidole chako hapa uitazame mikono yangu; ite wa Yohane! Je, wanipenda mimi zaidi kuliko hawa?" mkono wako ukautie ubavuni mwangu. Usiwe na Naye akajibu, "Naam, Bwana; wajua kwamba mimi mashaka, ila amini!" **28** Thoma akamjibu, "Bwana nakupenda." Yesu akamwambia, "Tunza wana kondoo wangu na Mungu wangu!" **29** Yesu akamwambia, "Je, wangu." **16** Kisha akamwambia mara ya pili, "Simoni unaamini kwa kuwa umenionia? Heri yao wale ambaa mwana wa Yohane! Je, wanipenda?" Petro akamjibu, hawaajaona, lakini wameamini." **30** Yesu alifanya "Naam, Bwana; wajua kwamba nakupenda." Yesu mbele ya wanafunzi wake ishara nyngine nyngi akamwambia, "Tunza kondoo wangu." **17** Akamwuliza ambazo hazikuandikwa katika kitabu hiki. **31** Lakini mara ya tatu, "Simoni mwana wa Yohane! Je, hizi zimeandikwa ili impate kuamini kwamba Yesu ni wanipenda?" Hapo Petro akahuzunika kwa sababu Kristo, Mwana wa Mungu; na kwa kuamini impate alimwuliza mara ya tatu: "Wanipenda?" akamwambia, kuwa na uzima kwa nguvu ya jina lake.

"Bwana, wewe wajua yote; wewe wajua kwamba mimi nakupenda." Yesu akamwambia, "Tunza kondoo wangu!" **18** Kweli nakwambia, ulipokuwa kijana ulizoea

kujifunga mshipi na kwenda kokote ulikotaka. Lakini utakapokuwa mzee utanyosha mikono yako, na mtu mwininge atakufunga na kukupeleka usikopenda kwenda.” 19 (Kwa kusema hivyo, alionyesha jinsi Petro atakavyokufa na kumtukuza Mungu.) Kisha akamwambia, “Nifuate.” 20 Hapo Petro akageuka, akamwonia yule mwanafunzi ambaye Yesu alimpenda, anafuata (Huyu mwanafunzi ndiye yule ambaye wakati wa chakula cha jioni, alikaa karibu sana na Yesu na kumwuliza: “Bwana ni nani atakayekusaliti?”) 21 Basi, Petro alipomwona huyo akamwuliza Yesu, “Bwana, na huyu je?” 22 Yesu akamjibu, “Kama nataka abaki mpaka nitakapokuja, yakuhusu nini? Wewe nifuate mimi.” 23 Basi, habari hiyo ikaenea mionganoni mwa wale ndugu kwamba mwanafunzi huyo hafi. Lakini Yesu hakumwambia kwamba mwanafunzi huyo hafi, ila, “Kama nataka abaki mpaka nitakapokuja, yakuhusu nini?” 24 Huyo ndiye yule aliyesuhudia mambo haya na kuyaandika. Nasi twajua kwamba aliyoyasema ni kweli. 25 Kuna mambo mengine mengi aliyofanya Yesu, ambayo kama yangeandikwa yote, moja baada ya lingine, nadhani hata ulimwengu wenyeewe usingetosha kuviweka vitabu ambavyo vingeandikwa.

Matendo

1 Ndugu Theofilo, Katika kitabu cha kwanza niliandika juu ya mambo yote Yesu aliyotenda na kufundisha tangu mwanzo wa kazi yake **2** mpaka siku ile alipochukuliwa mbinguni. Kabla ya kuchukuliwa mbinguni aliwapa maagizo kwa njia ya Roho Mtakatifu wale mitume alioowachagua. **3** Kwa muda wa siku arobaini baada ya kifo chake aliatoteka mara nydingi kwa namna ambazo zilitibitisha kabisa kwamba alikuwa hai. Walimwona, naye aliongea nao juu ya ufalme wa Mungu. **4** Wakati walipokutana pamoja aliiwaamuru hivi: "Msiondoke Yerusalem, bali ngojeeni ile zawadi alioyahidi Baba, zawadi ambayo mlilikwsa nisikia nikiongea juu yake. **5** Kwani Yohane alibatiza kwa maji, lakini baada ya siku chache, ninyi mtabatizwa kwa Roho Mtakatifu." **6** Basi, mitume walipokutana pamoja na Yesu, walimwuliza, "Je Bwana, wakati huu ndipo utakaporudisha ule ufalme kwa Israeli?" **7** Lakini Yesu akawaambia, "Nyakati na majira ya mambo hayo viko chini ya mamlaka ya Baba yangu, wala si shauri lenu kujua yatakuwa lini. **8** Lakini wakati Roho Mtakatifu atakapowashukiensi ninyi, mtajazwa nguvu na mtakuwa mashahidi wangu katika Yerusalem, katika nchi yote ya Yudea na Samaria, na hatia miisho ya dunia." **9** Baada ya kusema hayo, wote wakiwa wanamtazama, alichukuliwa mbinguni; wingu likamficha wasimwone tena. **10** Walipokuwa bado wanatazama juu angani, akiwa anakwenda zake, mara watu wawili waliokuwa wamevaa nguo nyeupe walismama karibu nao, **11** wakasema, "Enyi wananchi wa Galilaya! Mbona mnasimama mkitazama angani? Yesu huyu ambaye amechukuliwa kutoka kwenu kwenda mbinguni atakuja tena namna hiyo hiyo mliiyomwona akienda mbinguni." **12** Kisha mitume wakarudi Yerusalem kutoka mlima wa Mizeituni ulioko karibu kilomita moja kutoka mjini. **13** Walipofika mjini waliingia katika chumba ghorofani ambamo walikuwa wanakaa; nao walikuwa Petro, Yohane, Yakobo, Andrea, Filipo na Thoma, Bartholomayo na Mathayo, Yakobo mwana wa Alfayo, Simoni Zelote na Yuda mwana wa Yakobo. **14** Hawa wote walikusanyika pamoja kusali, pamoja na wanawake kadha wa kadha, na Maria mama yake Yesu, na ndugu zake. **15** Siku chache baadaye, kulikuwa na mikutano wa waumini, karibu watu mia moja na ishirini. Petro alisimama mbele yao, **16** akasema, "Ndugu zangu, ilikuwa lazima ile sehemu ya Maandiko Matakatifu itimie, sehemu ambayo Roho Mtakatifu, kwa maneno ya Daudi, alibashiri habari za Yuda ambaye aliiwaongoza

wale waliomtia Yesu nguvuni. **17** Yuda alikuwa mmoja wa kikundi chetu maana alichaguliwa ashiriki huduma yetu. **18** ("Mnajua kwamba ye ye alinunua shamba kwa zile fedha alizopata kutokana na kitendo chake kiovu. Akaanguka chini, akapasuka na matumbo yake yakamwagika nje. **19** Kila mtu katika Yerusalem alisikia habari za tukio hilo na hivyo, kwa lugha yao, wakaliita lile shamba Hekeli Dama, maana yake, Shamba la Damu.) **20** Basi, imeandikwa katika kitabu cha Zaburi: Nyumba yake ibaki mahame; mtu yeyote asiishi ndani yake. Tena imeandikwa: Mtu mwininge achukue nafasi yake katika huduma hiyo. **21** Kwa hiyo, ni lazima mtu mwininge ajiunge nasi kama shahidi wa ufufuo wake Bwana Yesu. **22** Anapaswa kuwa mmoja wa wale waliokuwa katika kundi letu wakati wote Bwana alipokuwa anasafiri pamoja nasi, tangu wakati Yohane alipokuwa anabatiza mpaka siku ile Yesu alipochukuliwa kutoka kwetu kwenda mbinguni." **23** Basi, wakataja majina ya watu wawili; wa kwanza Yosefu aliyeitwa Barsaba (au pia Yusto), na wa pili Mathia. **24** Kisha wakasali: "Bwana, wewe unajua miyo ya watu wote. Hivyo, utuonyeshe ni yupi kati ya hawa wawili uliyemchagua **25** ili achukue nafasi hii ya huduma ya kitume alioyacha Yuda akaenda mahali pake mwenyewe." **26** Hapo, wakapiga kura; kura ikampata Mathia, naye akaongezwa katika idadi ya wale mitume wengine kumi na mmoja.

2 Siku ya Pentekoste ilipofika, waumini wote walikuwa wamekusanyika pamoja. **2** Ghafla, sauti ikasikika kutoka angani; sauti iliyo kuwa kama ya upeto mkali, ikajaza ile nyumba yote walimokuwa wamekaa. **3** Kisha, vikatokea vitu vilivyoonekana kama ndimi za moto, vikagawanyika na kutua juu ya kila mmoja wao. **4** Wote wakajazwa Roho Mtakatifu, wakaanza kusema lugha mbalimbali kadiri Roho aliyowawezesa. **5** Na huko Yerusalem walikuwako Wayahudi, watu wamchao Mungu, waliotoka katika kila nchi duniani. **6** Waliposikia sauti hiyo, kundi kubwa la watu lilikusanyika. Wote walishetka sana kwani kila mmoja wao aliwasikia hao waumini wakisema kwa lugha yake mwenyewe. **7** Walistajabu na kushangaa, wakisema, "Je, hawa wote tunaowasikia wakisema hivi, si wenyeji wa Galilaya? **8** Imekuwaje, basi, kwamba kila mmoja wetu anawasikia wakisema kwa lugha yake mwenyewe? **9** Baadhi yetu ni Waparthi, Wamedi na Waelami; wengine ni wenyeji wa Mesopotamia, Yudea, Kapadokia, Ponto na Asia, **10** Frugia na Pamfulia, Misri na sehemu za Libya karibu na Kurene; wengine wetu ni wageni kutoka Roma, **11** Wayahudi na watu walioongokea dini ya Kiyahudi;

wengine wametoka Krete na Arabia. Sisi sote tunasikia kuzimu, mwili wake haukuoza. (**Hadēs g86**) 32 Basi, wakisema kwa lugha zetu wenyewe mambo makuu Mungu alimfufua huyo Yesu na sisi sote ni mashahidi ya Mungu.” 12 Wote walishangaa na kufadhaika huku wa kuiulizana, “Hii ina maana gani?” 13 Lakini wengine wakawadhihaki wakisema, “Watu hawa wamelewa aliyoahidi yaani Roho Mtakatifu; na mnachoona sasa divai mpya!” 14 Lakini Petro alisimama pamoja na wale na kusikia ni mmiminiiko wa huyo Roho. 34 Maana kumi na mmoja akaanza kuwahutubia watu kwa sauti Daudi mwenyewe, hakupanda mpaka mbinguni; ila kubwa: “Ndugu Wayahudi nanyi nyote mnaokaa hapa yeye alisema: Bwana alimwambia Bwana wangu: Keti Yerusalem, sikilizeni kwa makini maneno yangu. 15 upande wangu wa kulia, 35 hadi nitakapowafanya Watu hawa hawkulewa kama mnavyodhani; mbona adui zako kibao cha kukanyagia miguu yako. 36 “Watu ni saa tatu tu asubuhi? 16 Ukweli ni kwamba jambo wote wa Israeli wanapaswa kufahamu kwa hakika hili ni lile alilosema nabii Yoeli: 17 Katika siku zile kwamba huyo Yesu mliyemsulubisha ninyi, ndiye za mwisho, asema Bwana, nitawamiminia binadamu huyo ambaye Mungu amemfanya kuwa Bwana na wote Roho wangu. Watoto wenu, wanaume kwa Kristo.” 37 Basi, watu waliposikia hayo, walichomwa wanawake, watautangaza ujumbe wangu; vijana moyo, wakawauliza Petro na wale mitume wenzake: wenu wataona maono, na wazee wenu wataota “Ndugu zetu, tufanye nini?” 38 Petro akajibu, “Tubuni ndoto. 18 Naam, hata watumishi wangu, wanaume na kila mmoja wenu abatizwe kwa jina la Yesu Kristo kwa wanawake, nitawamiminia Roho wangu, siku ili mpate kuondolewa dhambi zenu na kupokea ile zile, nao watautangaza ujumbe wangu. 19 Nitatenda zawadi ya Roho Mtakatifu. 39 Maana, ahadi ile ilikuwa miujiza juu angani, na ishara chini duniani; kutakuwa kwa ajili yenu, kwa ajili ya watoto wenu, kwa ajili na damu, moto na moshi mzito; 20 jua litatiwa giza, ya wote wanaokaa mbali; na kwa ajili ya kila mtu na mwezi utakuwa mwekundu kama damu, kabla ya ambaye Bwana Mungu wetu atamwita kwake.” 40 kutokeea ile siku kuu na tukufu ya Bwana. 21 Hapo, Kwa maneno mengine mengi, Petro alisitisiza na yeyote atakayeomba kwa jina la Bwana, ataokolewa. kuwahimiza watu akisema, “Jiokoeni katika kizazi 22 “Wananchi wa Israeli, sikilizeni maneno haya! Yesu hiki kiovu.” 41 Wengi waliyakubali maneno yake, wa Nazareti alikuwa mtu ambaye mamlaka yake ya wakabatizwa. Watu wapatao elfu tatu wakaongezeka kimungu yalithibitishwa kwenu kwa miujiza, maajabu katika kile kikundi siku hiyo. 42 Hawa wote waliendelea na ishara Mungu alizofanya kati yenu kwa njia yake, kujifunza kutoka kwa mitume, kuishi pamoja kidugu, kama mnavyojua. 23 Kufuatana na mpango wake kumega mkate na kusali. 43 Miujiza na maajabu mengi mwenyewe Mungu alikwisha amua kwamba Yesu yalifanyika kwa njia ya mitume hata kila mtu akajawa angetiwa mikononi mwenu; nanyi mkamuua kwa na hofu. 44 Waumini wote waliendelea kuwa kitu kuwaachia watu wabaya wamsulubishe. 24 Lakini kimoja na mali zao waligawana pamoja. 45 Walikuwa Mungu alimfufua kutoka wafu akamwoko katika wakiuza mali na vitu vyao kisha wakagawana fedha maumivu ya kifo kwa maana haingewezekana kabisa kadiri ya mahitaji ya kila mmoja. 46 Waliendelea kifo kimfungo. 25 Maana Daudi alisema juu yake kukutana pamoja kila siku Hekaluni. Lakini wakati hivi: Nilimwona Bwana mbele yangu daima; yuko wa kumega mkate, walikutana katika nyumba zao nami upande wangu wa kulia, na hivyo sitatikisika. 26 Kwa hiyo, moyo wangu ulifurahi; tena nilipiga mukunjufu. 47 Walimtukuza Mungu, wakapendwa na vigelelege vya furaha. Mwili wangu utakaa katika watu wote. Kila siku Bwana alilaongezea idadi ya tumaini; 27 kwa kuwa hutaiacha roho yangu katika kuzimu, wala kumruhusu mtakatifu wako aoze. (**Hadēs g86**) 28 Umenionyesha njia za kuufikia uzima, kuwako kwako kwanjaja furaha! 29 “Ndugu zangu, napenda kuwaambieni waziwazi juu ya mambo yaliyompata Daudi, babu yetu. Yeye alikufa, akazikwa, tena kaburi lake liko papa hapa petu mpaka leo. 30 Lakini kwa vile Daudi alikuwa nabii, alijua kuwa Mungu alimwapia kiapo kwamba tamawaza mmoja wa uzawa wake kuwa mfalme mahali pake. 31 Daudi aliona kabla mambo yatakayofanya na Mungu na hivyo akasema juu ya ufufuo wa Kristo wakati aliposema: Hakuachwa

kuzimu, mwili wake haukuoza. (**Hadēs g86**) 32 Basi, Mungu alimfufua huyo Yesu na sisi sote ni mashahidi wa tukio hilo. 33 Yesu aliinuliwa juu mpaka upande wa kulia wa Mungu, akapokea kutoka kwa Baba ile zawadi aliyoahidi yaani Roho Mtakatifu; na mnachoona sasa divai mpya!” 14 Lakini Petro alisimama pamoja na wale na kusikia ni mmiminiiko wa huyo Roho. 34 Maana kumi na mmoja akaanza kuwahutubia watu kwa sauti Daudi mwenyewe, hakupanda mpaka mbinguni; ila kubwa: “Ndugu Wayahudi nanyi nyote mnaokaa hapa yeye alisema: Bwana alimwambia Bwana wangu: Keti Yerusalem, sikilizeni kwa makini maneno yangu. 15 upande wangu wa kulia, 35 hadi nitakapowafanya Watu hawa hawkulewa kama mnavyodhani; mbona adui zako kibao cha kukanyagia miguu yako. 36 “Watu ni saa tatu tu asubuhi? 16 Ukweli ni kwamba jambo wote wa Israeli wanapaswa kufahamu kwa hakika hili ni lile alilosema nabii Yoeli: 17 Katika siku zile kwamba huyo Yesu mliyemsulubisha ninyi, ndiye za mwisho, asema Bwana, nitawamiminia binadamu huyo ambaye Mungu amemfanya kuwa Bwana na wote Roho wangu. Watoto wenu, wanaume kwa Kristo.” 37 Basi, watu waliposikia hayo, walichomwa wanawake, watautangaza ujumbe wangu; vijana moyo, wakawauliza Petro na wale mitume wenzake: wenu wataona maono, na wazee wenu wataota “Ndugu zetu, tufanye nini?” 38 Petro akajibu, “Tubuni ndoto. 18 Naam, hata watumishi wangu, wanaume na kila mmoja wenu abatizwe kwa jina la Yesu Kristo kwa wanawake, nitawamiminia Roho wangu, siku ili mpate kuondolewa dhambi zenu na kupokea ile zile, nao watautangaza ujumbe wangu. 19 Nitatenda zawadi ya Roho Mtakatifu. 39 Maana, ahadi ile ilikuwa miujiza juu angani, na ishara chini duniani; kutakuwa kwa ajili yenu, kwa ajili ya watoto wenu, kwa ajili na damu, moto na moshi mzito; 20 jua litatiwa giza, ya wote wanaokaa mbali; na kwa ajili ya kila mtu na mwezi utakuwa mwekundu kama damu, kabla ya ambaye Bwana Mungu wetu atamwita kwake.” 40 kutokeea ile siku kuu na tukufu ya Bwana. 21 Hapo, Kwa maneno mengine mengi, Petro alisitisiza na yeyote atakayeomba kwa jina la Bwana, ataokolewa. kuwahimiza watu akisema, “Jiokoeni katika kizazi 22 “Wananchi wa Israeli, sikilizeni maneno haya! Yesu hiki kiovu.” 41 Wengi waliyakubali maneno yake, wa Nazareti alikuwa mtu ambaye mamlaka yake ya wakabatizwa. Watu wapatao elfu tatu wakaongezeka kimungu yalithibitishwa kwenu kwa miujiza, maajabu katika kile kikundi siku hiyo. 42 Hawa wote waliendelea na ishara Mungu alizofanya kati yenu kwa njia yake, kujifunza kutoka kwa mitume, kuishi pamoja kidugu, kama mnavyojua. 23 Kufuatana na mpango wake kumega mkate na kusali. 43 Miujiza na maajabu mengi mwenyewe Mungu alikwisha amua kwamba Yesu yalifanyika kwa njia ya mitume hata kila mtu akajawa angetiwa mikononi mwenu; nanyi mkamuua kwa na hofu. 44 Waumini wote waliendelea kuwa kitu kuwaachia watu wabaya wamsulubishe. 24 Lakini kimoja na mali zao waligawana pamoja. 45 Walikuwa Mungu alimfufua kutoka wafu akamwoko katika wakiuza mali na vitu vyao kisha wakagawana fedha maumivu ya kifo kwa maana haingewezekana kabisa kadiri ya mahitaji ya kila mmoja. 46 Waliendelea kifo kimfungo. 25 Maana Daudi alisema juu yake kukutana pamoja kila siku Hekaluni. Lakini wakati hivi: Nilimwona Bwana mbele yangu daima; yuko wa kumega mkate, walikutana katika nyumba zao nami upande wangu wa kulia, na hivyo sitatikisika. 26 Kwa hiyo, moyo wangu ulifurahi; tena nilipiga mukunjufu. 47 Walimtukuza Mungu, wakapendwa na vigelelege vya furaha. Mwili wangu utakaa katika watu wote. Kila siku Bwana alilaongezea idadi ya tumaini; 27 kwa kuwa hutaiacha roho yangu katika kuzimu, wala kumruhusu mtakatifu wako aoze. (**Hadēs g86**) 28 Umenionyesha njia za kuufikia uzima, kuwako kwako kwanjaja furaha! 29 “Ndugu zangu, napenda kuwaambieni waziwazi juu ya mambo yaliyompata Daudi, babu yetu. Yeye alikufa, akazikwa, tena kaburi lake liko papa hapa petu mpaka leo. 30 Lakini kwa vile Daudi alikuwa nabii, alijua kuwa Mungu alimwapia kiapo kwamba tamawaza mmoja wa uzawa wake kuwa mfalme mahali pake. 31 Daudi aliona kabla mambo yatakayofanya na Mungu na hivyo akasema juu ya ufufuo wa Kristo wakati aliposema: Hakuachwa

akawageukia, akitazamia kupata kitu kutoka kwao. 6 za mambo haya ambayo yamekuwa yakitendeka Kisha Petro akamwambia, "Sina fedha wala dhahabu siku hizi. 25 Ahadi zile Mungu alizotoa kwa njia ya lakini kile nilicho nacho nitakupa. Kwa jina la Yesu Kristo wa Nazareti, tembea!" 7 Halafu, akamshika mkono wa kulia, akamwinua. Papo hapo miguu na Hekaluni, akitembea na kurukaruka huku akimtukuzza Mungu. 9 Watu wote waliokuwa hapo walimwona akitembea na kumsifu Mungu. 10 Walipomtambua kuwa ndiye yule aliyekuwa anaombaomba karibu na ule "Mlango Mzuri" wa Hekalu, wakashangaa mno hata wasiweze kuelewa yaliyompata. 11 Watu wote, wakiwa na mshangao mkubwa wakaanza kukimbilia mahali palipoitwa "Ukumbi wa Solomoni," ambapo yule mtu alikuwa bado anaandamana na Petro na Yohane. 12 Basi, Petro alipowaona watu hao akaawaambia, "Wananchi wa Israeli, kwa nini mnashangazwa na jambo hili? Mboma mnatukodolea macho kana kwamba ni kwa nguvu zetu au utakatifu wetu sisi wenyewe tumemfanya mtu huyu aweze kutembea? 13 Mungu wa Abrahamu, Isaka na Yakobo, Mungu wa baba zetu amemtukuzza Yesu mtumishi wake. Yeye ndiye yuleyule mliyemtia mikononi mwa wakuu na kumkataa mbele ya Pilato hata baada ya Pilato kuamua kumwacha huru. 14 Alikuwa mitakatifu na mwema; lakini ninyi mlimkataa, mkataka mtu mwingine aliyekuwa muuaji afunguliwe. 15 Basi, mlimuua yule ambaye ni chanzo cha uzima. Lakini Mungu alimfufua, na sisi ni mashahidi wa tukio hilo. 16 Jina la Yesu na imani katika jina hilo ndivyo viliviyompa nguvu mtu huyu mnayewona na kumfahamu. Imani kwa Yesu ndiyo iliyomponya kabisa mtu huyu kama mnavyoona nyote. 17 "Sasa ndugu zangu, nafahamu kwamba ninyi na wakuu wenu mlimtenda hayo kwa sababu ya kutojua kwenu. 18 Lakini ndivyo Mungu alivyotimiza yale aliyotangaza zamani kwa njia ya manabii wote, kwamba ilikuwa lazima Kristo wake ateseka. 19 Basi, tubuni mkamrudie Mungu ili afute dhambi zenu. 20 Fanyeni hivyo ili Bwana awape nyakati za kuburudika rohoni na kuwalettea yule Kristo aliyemteua ambaye ndiye Yesu. 21 Ni lazima yeye abaki huko mbinguni mpaka utakopofika wakati wa kurekebishiwa vitu vyote, kama Mungu alivyosema kwa njia ya manabii wake watakatifu wa tangu zamani.

(aiōn g165) 22 Kwa maana Mose alisema, Bwana Mungu wenu atawapelekeeni nabii kama mimi kutoka kati yenu ninyi wenyewe. 23 Yeyote yule ambaye hatamsikiliza nabii huyo atatengwa mbali na watu wa Mungu na kuangamizwa. 24 Manabii wote, kuanzia Samwelii na wale waliomfuata, walitangaza habari manabii ni kwa ajili yenu; na mnashiriki lile agano Mungu alilofanya na babu zenu, kama aliviyomwambia za dunia zitarikiwa. 26 Basi, ilikuwa kwa ajili yenu Abrahamu: Kwa njia ya wazawa wako, jamaa zote alimtuma awabariki kwa kumfanya kila mmoja wenu kwanza kwamba Mungu alimfufua mtumishi wake, aachane kabisa na maovu yake."

4 Petro na Yohane walipokuwa bado wanawahutibia watu, makuhani na mkuu wa walinzi wa Hekalu pamoja na Masadukayo walifika. 2 Walikasirika sana, maana hao mitume walikuwa wanawahubiria watu kwamba Yesu alifufuka, jambo ambalo linaonyesha wazi kwamba wafu watafufuka. 3 Basi, waliwatia nguvuni na kwa kuwa usiku ulikuwa umekaribia, wakawaweka chini ya ulinzi mpaka kesho yake. 4 Lakini wengi kati ya wale waliosikia ujumbe wao waliamini, na idadi ya waumini ikawa imefika karibu elfu tano. 5 Kesho yake, viongozi wa Wayahudi, wazee na walimu wa Sheria, walikusanyika pamoja huko Yerusalem. 6 Walikutana pamoja na Anasi, Kayafa, Yohane, Aleksanda na wengine waliokuwa wa ukoo wa Kuhani Mkuu. 7 Waliwasimamisha mitume mbele yao, wakawauliza, "Ninyi mmefanya jambo hili kwa nguvu gani na kwa jina la nani?" 8 Hapo, Petro, akiwa amejawa na Roho Mtakatifu, akaawaambia, "Viongozi na wazee wa watu! 9 Ikiwa mnatuuliza leo juu ya kile kitendo chema alichofanyiwa yule mtu aliyekuwa kiwete na jinsi alivyopata kuwa mzima, 10 basi, ninyi na watu wote wa Israeli mnapaswa kujua kwamba mtu huyu anasimama mbele yenu leo, mzima kabisa, kwa nguvu ya jina lake Yesu wa Nazareti ambaye ninyi mlimsulubisha, lakini Mungu akamfufua kutoka wafu. 11 Huyu ndiye ambaye Maandiko Matakatifu yanasema: Jiwe mlilokataa ninyi waashi, sasa limekuwa jiwe kuu la msingi. 12 Wokovu haupatikani kwa mtu mwingine yeyste, kwa maana duniani pote, binadamu hawakupewa jina la mtu mwingine ambaye sisi tunaweza kuokolewa naye." 13 Hao wazee wa baraza, wakiwa wanajua kwamba Petro na Yohane walikuwa watu wasio na kisomo wala elimu yoyote, walishangaa juu ya jinsi walivyosema kwa uhodari. Wakatambua kwamba walikuwa wamejiunga na Yesu. 14 Lakini walipomwona yule mtu aliyeponywa amesimama pamoja nao, hawakuweza kusema kitu. 15 Hivyo, waliwaamuru watoke nje ya baraza, nao wakabaki ndani wakizungumza kwa faragha. 16 Wakaulizana, "Tufanye nini na watu hawa? Kila mtu anayeishi Yerusalem anajua kwamba mwujiza

huu wa ajabu umefanyika, nasi hatuwezi kukana lake Yosefu, ambaye mitume walimwita jina Barnaba jambo hilo. **17** Lakini ili tupate kuzuia jambo hili (maana yake, "Mtu mwenye kutia moyo"). **37** Yeye lisienee zaidi kati ya watu, tuwaonye wasiongee pia alikuwa na shamba lake, akaliuza; akazichukua na mtu yejote kwa jina la Yesu." **18** Kwa hiyo zile fedha, akawakabidhi mitume. wakawaita tena ndani, wakawaonya wasiongee tena hadharani, wala kufundisha kwa jina la Yesu. **19** Lakini Petro na Yohane wakawajibu, "Amueni ninjy wenye kama ni haki mbele ya Mungu kuwatii ninjy kuliko kumtii yeye. **20** Kwa maana hatuwezi kuacha kusema juu ya mambo yale tuliyoyaona na kuyasikia." **21** Basi, hao wazee wa Baraza wakawaonya kwa ukali zaidi, halafu wakawaacha huru. Hawakuweza kuwapa adhabu kwa sababu watu wote walikuwa wakintkuza Mungu kwa sababu ya tukio hilo. **22** Huyo mtu aliyeponya alikuwa na umri wa miaka zaidi ya arobaini. **23** Mara tu walipoachwa huru, Petro na Yohane walirudi kwa wenzao, wakawaeleza yale waliyoambiwa na makuhani wakuu na wazee. **24** Waliposikia habari hiyo waliungana pamoa katika kumwomba Mungu wakisema, "Bwana, wewe ni Muumba wa mbingu na nchi, bahari na vyote viliviyomo! **25** Ndiwe uliyemfanya mtumishi wako, babu yetu Daudi, aseme kwa nguvu ya Roho Mtakatifu: Kwa ninjy mataifa yameghadhibika? Mboma watu wamefanya mipango ya bure? **26** Wafalme wa dunia walijiweka tayari, na watawala walikutana pamoa, ili kumwasi Bwana na Kristo wake. **27** "Maana, kwa hakika, ndivyo Herode, Pontio Pilato, watu wa Israeli na watu wa mataifa walivyotanika papa hapa mjini, kumpinga Yesu Mtumishi wako Mtakatifu ambaye umemtia mafuta. **28** Naam, walikutana ili wafanye yale ambayo ulikusudia na kupanga tangu mwanzo kwa uwezo wako na mapenzi yako. **29** Lakini sasa, ee Bwana, angalia vitisho vyao. Utuwezeshe sisi watumishi wako kuhubiri neno lako kwa uhodari. **30** Nyosha mkono wako uponye watu. Fanya ishara na maajabu kwa jina la Yesu Mtumishi wako Mtakatifu." **31** Walipomaliza kusali, pale mahali walipokuwa warmekutanika pakatikiswa, nao wote wakajazwa Roho Mtakatifu. Wote wakaanza kuhubiri neno la Mungu bila uoga. **32** Jumuiya yote ya waumini ilikuwa moyo mmoja na roho moja. Hakuna hata mmoja aliyekuwa na kitu chochote akakiweka kuwa mali yake binafsi, ila waligawana vyote walivyokuwa navyo. **33** Mitume walishuhudia kwa nguvu nyingi kufufuka kwa Bwana Yesu, naye Mungu akawapa baraka nydingi. **34** Hakuna mtu yejote aliyetindikiwa kitu, maana waliokuwa na mashamba au nyumba walikuwa wanaviuza **35** na kuwakabidhi mitume fedha hizo, zikagawiwia kila mmoja kadiri ya mahitaji yake. **36** Kulikuwa na Mlawi mmoja, mzaliwa wa Kupro, jina lake Yosefu, ambaye mitume walimwita jina Barnaba jambo hilo. **17** Lakini ili tupate kuzuia jambo hili (maana yake, "Mtu mwenye kutia moyo"). **37** Yeye lisienee zaidi kati ya watu, tuwaonye wasiongee pia alikuwa na shamba lake, akaliuza; akazichukua na mtu yejote kwa jina la Yesu." **18** Kwa hiyo zile fedha, akawakabidhi mitume. **5** Mtu mmoja aitwaye Anania na mkewe Safira waliuza shamba lao vilevile. **2** Lakini, mkewe akiwa anajua, Anania akajiwekeaa sehemu ya fedha alizopata na ile sehemu nyngine akawakabidhi mitume. **3** Basi, Petro akamwuliza, "Anania, mbona Shetani ameuingia moyo wako na kukufanya umdanganye Roho Mtakatifu kwa kujijekeaa sehemu ya fedha ulizopata kutokana na ile shamba? **4** Kabla ya kuliiza ilikuwa mali yako, na baada ya kuliiza, bado hizo fedha zilikuwa zako uzitimie utakavyo. Kwa nini basi, uliamua moyoni mwako kufanya jambo la namna hii? Hukumdanganya mtu; umemdanganya Mungu!" **5** Anania aliposikia hayo, akaanguka chini, akafa. Watu wote waliosikia habari ya tukio hilo waliogopa sana. **6** Vijana wakafika wakaufunika mwili wake, wakamtoa nje, wakamzika. **7** Baada ya muda wa saa tatu hivi, mke wake, bila kufahamu mambo yaliyotukia, akaingia mle ndani. **8** Petro akamwambia, "Niambie! Je, kiasi hiki cha fedha ndicho mllichopata kwa kuuza ile shamba?" Yeye akamjibu, "Naam, ni kiasi hicho." **9** Naye Petro akamwambia, "Mboma mmekula njama kumjaribu Roho wa Bwana? Sikiliza! Wale watu walioqwenda kumzika mume wako, sasa wako mlangoni na watakuchukua wewe pia." **10** Mara Safira akaanguka mbele ya miguu ya Petro, akafa. Wale vijana walipoingia, walimkuta amekwisha kufa; hiyo wakamtoa nje, wakamzika karibu na mume wake. **11** Kanisa lote pamoa na wote waliosikia habari ya tukio hilo, waliogopa sana. **12** Mitume walifanya miujiza na maajabu mengi kati ya watu. Waumini walikuwa walikutana pamoa katika ukumbi wa Solomoni. **13** Mtu yejote mwininge ambaye hakuwa mwamini hakuthubutu kujunga nao. Hata hivyo, watu wengine wasiokuwa wa imani hiyo waliwasifu. **14** Idadi ya watu waliomwamini Bwana, wanaume kwa wanawake, iliongezeka zaidi na zaidi. **15** Kwa sababu hiyo, watu walikuwa wakipeleka wagonjwa barabarani na kuwalaza juu ya vitanda na mikeka ili Petro akipita, walau kivuli chake kiwaguse baadhi yao. **16** Watu wengi walifika kutoka katika miji ya kando kando ya Yerusalem, wakiwaleta wagonjwa wao na wale waliokuwa na pepo wachafu, nao wote wakaponywa. **17** Kisha, Kuhani Mkuu na wenzake waliokuwa wa kikundi cha Masadukayo wa mahali hapo, wakawaonea mitume vivu. **18** Basi, wakawatia nguvuni, wakawafunga ndani ya gereza kuu. **19**

Lakini usiku malaika wa Bwana aliifungua milango alitokea Yuda wa Galilaya. Huyu naye, aliwavuta watu ya gereza, akawatoa nje, akawaambia, **20** "Nendeni wakamfuta; lakini naye pia aliuawa, na wafuasi wake mkasimame Hekaluni na kuwaambia watu kila kitu kuhusu maisha haya mapya." **21** Mitume walitii, msiwachukulie watu hawa hatua yoyote; waachenii! wakaingia Hekaluni asubuhi na mapema, wakaanza waliita mkutano wa Baraza kuu, yaani halmashauri yote ya wazee wa Wayahudi halafu wakawatumwa watu gerezani wawalete wale mitume. **22** Lakini hao watumishi walipofika huko hawakuwakuta mle gerezani. Hivyo walirudi, wakatoo taarifa mkuwanoni, **23** wakisema, "Tulikuta gereza limefungwa kila upande wa Hekaluni na makuhani wakuu waliposikia habari hiyo wakawa na wasiwasi, wasijue yaliyowapata. **25** Akafika mtu mmoja, akawaambia, "Wale watu mliowafunga gerezani, hivi sasa wamo Hekaluni, wanawafundisha watu." **26** Hapo mkuu wa walinzi wa Hekalu pamoja na watu wake walikwenda Hekaluni, akawaleta. Lakini hawakuwakamata kwa kutumia nguvu, maana waliogopa kwamba watu wangewapiga mawe. **27** Basi, wakawapeleka, wakawasimamisha mbele ya Baraza. Kuhani Mkuu akawaambia, **28** "Tuliwakatazeni waziwazi kufundisha kwa jina la mtu huyu; sasa mmeyaeneza mafundisho yenu pote katika Yerusalemu na mnakusudia kutuvekeea lawama ya kifo cha mtu huyo." **29** Hapo Petro, akiwa pamoja na wale mitume wengine, akajibu, "Lazima tumtii Mungu, na siyo binadamu. **30** Mungu wa babu zetu alimfufua Yesu baada ya ninyi kumwua kwa kumtundika msalabani. **31** Huyu ndiye yule aliyekwezwa na Mungu mpaka upande wake wa kulia, akawa kiongozi na Mwokozi, ili awawezeshe watu wa Israeli watubu, wapate kusamehewa dhambi zao. **32** Sisi ni mashahidi wa tukio hilo, naye Roho Mtakatifu ambaye Mungu amewapa wale wanaomtii, anashuhudia pia tukio hilo." **33** Wajumbe wote wa lile Baraza waliposikia hayo, wakawaka hasira, hata wakaamu kuwaua. **34** Lakini Mfarisayo mmoja aitwaye Gamalieli ambaye alikuwa mwalimu wa Sheria na aliyeheshimika sana mbele ya watu wote, alisimama mbele ya lile Baraza, akataka wale mitume watolewe nje kwa muda mfupi. **35** Kisha akawaambia wale wajumbe wa Baraza, "Wananchi wa Israeli, tahadhari kabla ya kutekeleza hicho mnachotaka kuwatenda watu hawa!" **36** Zamani kidogo, kilitokea mtu mmoja jina lake Theuda, akajisema kuwa mtu wa maana na watu karibu mia nne wakajiunga naye. Lakini aliuawa, kisha wafuasi wake wote wakatawanyika na kikundi chake kikafa. **37** Tena, baadaye, wakati ule wa kuhesabiwa watu, alitokea Yuda wa Galilaya. Huyu naye, aliwavuta watu kuhusu maisha haya mapya." **38** Na sasa pia mimi nawaambieni, kwa maana, ikiwa mpango huu au shughili hii yao kufundisha. Kuhani Mkuu na wenzake walipofika, imeanzishwa na binadamu, itatoweza yenyewe. **39** Lakini kama imeanzishwa na Mungu, siyo tu kwamba hamtaweza kuwashinda, bali mtajikuta mnapigana na Mungu." Basi, wakakubaliana naye. **40** Hivyo wakawaita wale mitume, wakaamuru wachapwe la Yesu; kisha wakawaacha waende zao. **41** Basi, mitume wakatoka nje ya ule mkutano wa halmashauri wakiwa wamejaa furaha, kwani walistahili kuaibishi kwa ajili ya jina la Yesu. **42** Wakaendelea kila siku kufundisha na kuhubiri Habari Njema ya Kristo, Hekaluni na nyumbani mwa watu.

6 Baadaye, idadi ya wanafunzi ilipokuwa inazidi kuongezeka, kilitokea manung'unico kati ya wanafunzi waliosema Kigiriki na wale waliosema Kiebrania. Wale waliosema Kigiriki walinung'unika kwamba wajane wao walikuwa wanasahauliwa katika ugawaji wa mahitaji ya kila siku. **2** Kwa hiyo, mitume kumi na wawili walilita jumuiya yote ya wanafunzi, wakasema, "Si vizuri sisi tuache kulihubiri neno la Mungu ili tushughulikie ugawaji wa mahitaji. **3** Hivyo, ndugu zetu, chagueni mionganoni mwenu watu saba wenye sifa njema, waliojawa na Roho na wenye hekima; nasi tutawakabidhi jukumu hilo. **4** Sisi, lakini, tutashughulika na sala na kazi ya kuhubiri neno la Mungu." **5** Jambo hilo likaipendeza jumuiya yote ya waumini. Wakawachagua Stefano, mtu mwenye imani kubwa na mwenye kujawa na Roho Mtakatifu, Filipo, Prokoro, Nikanora, Timona, Parmena na Nikolao wa Antioquia ambaye hapo awali alikuwa ameongokea dini ya Kiyahudi. **6** Wakawaweka mbele ya mitume, nao wakawaombea na kuwawekeea mikono. **7** Neno la Mungu likazidi kuenea na idadi ya waumini huko Yerusalemu ikaongezeka zaidi, na kundi kubwa la makuhani wakaipokea imani. **8** Mungu alimjalia Stefano neema tele, akampa nguvu nyangi hata akawa anatenda miujiza na maajabu kati ya watu. **9** Lakini watu fulani wakatokea ili wabishane na Stefano. Baadhi ya watu hao walikuwa wa sunagogi moja lililoitwa "Sunagogi la Watu Huru", nao walitoka Kurene na Aleksandria; wengine walitoka Kilikia na Asia. **10** Lakini hawakuweza kumshinda kwa sababu ya hekima yake na kwa sababu ya yule Roho aliyeongoza maneno yake. **11** Kwa hiyo waliwhongwa watu kadhaa waseme: "Tumemsikia Stefano akisema

maneno ya kumkashifu Mose na kumkashifu Mungu.” kwa ndugu zake, na Farao akaifahamu jamaa ya 12 Kwa namna hiyo, waliwachochea watu, wazee Yosefu. 14 Yosefu alituma ujumbe kwa baba yake na walimu wa Sheria. Basi, wakamjia Stefano, na jamaa yote, jumla watu sabini na tano, waje wakamkamata na kumleta mbele ya Baraza kuu. Misri. 15 Hivyo, Yakobo alikwenda Misri ambako 13 Walileta Barazani mashahidi wa uongo ambaio yeye na babu zetu wengine walikuwa. 16 Miili yao walisema, “Mtu huyu haachi kamwe kusema maneno illetwa mpaka Shekemu, ikazikwa katika kaburi ya kupakashifu mahali hapa patakatifu na Sheria ya Abrahamu alilonunua kutoka kwa kabilia Hamori Mose. 14 Kwa maana tulikwisha msikia akisema eti kwa kiasi fulani cha fedha. 17 “Wakati ulipotimia huyo Yesu wa Nazareti atapaharibu kabisa mahali hapa na kufutilia mbali desturi zile tulizopokea kutoka kwa Mose.” 15 Wote waliokuwa katika kile kikao cha Baraza walimkodolea macho Stefano, wakauna uso wake umekuwa kama wa malaika.

7 Basi, Kuhani Mkuu akamwuliza, “Je, mambo haya ni kweli?” 2 Naye Stefano akasema, “Ndugu zangu na akina baba, nisikilizeni! Mungu alimtokea baba yetu Abrahamu alipokuwa kule Mesopotamia kabla hajaenda kukaa kule Harani. 3 Mungu alimwambia: Ondoka katika nchi yako; waache watu wa ukoo wako; nenda katika nchi nitakayokuonyesha! 4 Kwa hivyo, Abrahamu alihama nchi ya Kaldayo, akaenda kukaa Harani. Baada ya kifo cha baba yake, Mungu alimtoa tena Harani akaja kukaa katika nchi hii mnayokaa sasa. 5 Mungu hakumpa hata sehemu moja ya nchi hii iwe mali yake; hata hivyo, alimwahidia kumpa nchi hii iwe yake na ya wazawa wake, ingawaje wakati huu hakuwa na mtoto. 6 Mungu alimwambia hivi: Wazao wako watapelekwa katika nchi inayotawaliwa na watu wengine, na huko watafanywa watumwa na kutendewa vibaya kwa muda wa miaka mia nne. 7 Lakini mimi nitalihukumu taifa hilo litakalowafanya watumwa. Kisha nitawatoa katika nchi hiyo ili waje kuniabudu mahali hapa. 8 Halafu Mungu aliifanya tohara iwe ishara ya agano. Hivyo, Abrahamu alimtahiri mtoto wake Isaka, siku ya nane baada ya kuzaliwa. Na Isaka, vivyo hivyo, alimtahiri Yakobo. Naye Yakobo aliwatendea wale mababu kumi na wawili vivyo hivyo. 9 “Wale mababu walimwonea wivu Yosefu, wakamuuza utumwani Misri. Lakini Mungu alikuwa pamoja naye, 10 akamwokoa katika taabu zake zote. Mungu alimjalia fadhili na hekima mbele ya Farao, mfalme wa Misri, hata Farao akamweka awe mkuu wa ile nchi na nyumba ya kifalme. 11 Kisha, kulizuka njaa kubwa katika nchi yote ya Misri na Kanaani, ikasababisha dhiki kubwa. Babu zetu hawakuweza kupata chakula chocchte. 12 Basi, Yakobo alipopata habari kwamba huko Misri kulikuwa na nafaka, aliwatumwa watoto wake, yaani babu zetu, waende huko Misri mara ya kwanza. 13 Katika safari yao ya pili, Yosefu alijitambulisha

Abrahamu alilonunua kutoka kwa kabilia Hamori Mungu aitimize ahadi aliyompa Abrahamu, idadi ya wale watu kule Misri ilikwisha ongezeka na kuwa kubwa zaidi. 18 Mwishowe, mfalme mmoja ambaye hakumtambua Yosefu alianza kutawala huko Misri.

19 Alilifanyia taifa letu ukatili, akawatendea vibaya babu zetu kwa kuwalazimisha waweke nje watoto wao wachanga ili wafe. 20 Mose alizaliwa wakati huo. Alikuwa mtoto mzuri sana. Alilelewa nyumbani kwa muda wa miezi mitatu, 21 na alipotolewa nje, binti wa Farao alimchukua, akamelea kama mtoto wake. 22 Mose alifundishwa mambo yote ya hekima ya Wamisri akawa mashuhuri kwa maneno na matendo. 23 “Alipokuwa na umri wa miaka arobaini aliamua kwenda kuwaona ndugu zake Waisraeli. 24 Huko alimwonia mmoja wao akitendewa vibaya, akaenda kumwokoa, na kulisipa kisasi, akamuua yule Mmisri. 25 (Alidhani kwamba Waisraeli wenzake wangelewa kwamba Mungu angemtumia yeye kuwakomboa, lakini hawakuelewa hivyo.) 26 Kesho yake, aliaona Waisraeli wawili wakipigana, akajaribu kuwapatanisha, akisema: Ninyi ni ndugu; kwa nini basi, kutendeana vibaya ninyi kwa ninyi? 27 Yule aliyekuwa anampiga mwenzake alimsukuma Mose kando akisema: Ni nani aliyekuweka wewe kuwa kiongozi na mwamuzi wa watu? 28 Je, unataka kuniua kama ulivymouua yule Mmisri jana? 29 Baada ya kusikia hayo Mose alikimbia, akaenda kukaa katika nchi ya Midiani na huko akapata watoto wawili. 30 “Miaka arobaini ilipotimia, malaika wa Bwana alimtokea Mose katika kichaka kilichokuwa kinawaka moto kule jangwani karibu na mlima Sinai. 31 Mose alistaajabu sana kuona jambo hilo hata akasogea karibu ili achungulie; lakini alisikia sauti ya Bwana: 32 Mimi ni Mungu wa baba zako, Mungu wa Abrahamu, Isaka na Yakobo! Mose akatetemeka kwa hofu na wala hakuthubutu kutazama zaidi. 33 Bwana akamwambia: Vua viatu vyako maana hapa unaposimama ni mahali patakatifu. 34 Nimeyaona mabaya wanayotendewa watu wangu kule Misri. Nimesikia kilio chao, nami nimekuja kuwaokoa. Basi sasa, nitakutuma Misri. 35 “Huyu Mose ndiye yule watu wa Israeli waliyemkataa waliposema: Ni nani aliyekuweka wewe kuwa kiongozi na mwamuzi wetu? Kwa njia ya yule malaika aliyemtokea katika

kichaka kilichokuwa kinawaka moto, Mungu alimtuma Mwenye Haki. Na sasa, ninyi mmemsaliti, mkamuua. Mose huyo awe kiongozi na mkombozi. **36** Ndiye **53** Ninyi mliipokea ile Sheria ilioletwa kwenu na aliyewaongoza wale watu watoke Misri kwa kufanya Malaika, lakin hamkuitii.” **54** Wale wazee wa Baraza miujiza na maajabu katika nchi ya Misri, katika bahari waliposikia hayo, walighadhibika sana, wakamsagia ya Shamu na jangwani kwa muda wa miaka arobaini. meno kwa hasira. **55** Lakini Stefano akiwa amejawa **37** Mose ndiye aliyewaambia watu wa Israeli: Mungu na Roho Mtakatifu, akatazama juu mbinguni, akauna atawateulieni nabii kama mimi kutoka katika ndugu utukufu wa Mungu na Yesu amekaa upande wa kulia zenu ninyi wenye. **38** Wakati watu wa Israeli wa Mungu. **56** Akasema, “Tazameni! Ninaona mbingu walipokutana pamoja kule jangwani, Mose ndiye zimefunuliwa na Mwana wa Mtu amesimama upande aliyeuwako huko pamoja nao. Alikuwa huko pamoja na babu zetu na yule malaika aliyeongea naye kikao cha Baraza, wakapiga kelele na kuziba masikio mlimani Sinai; ndiye aliyekadidhiwa yale maneno yao kwa mikono yao. Kisha wakamrukia wote kwa yaletayo uzima atupe sisi. **39** “Lakini ye ye ndiye babu pamoja, **58** wakamtoa nje ya mji, wakampiga mawe. zetu waliyemkataa kumsikiliza; walimsukuma kando, Wale mashahidi wakayaweka makoti yao chini ya wakatamani kurudi Misri. **40** Walimwambia Aroni: ulinzi wa kijana mmoja jina lake Saulo. **59** Waliendelea Tutengenezee miungu itakayotuongozoa njiani, maana kumpiga mawe Stefano, huku akiwa anasali: “Bwana hatujui yaliyompata Mose huyo aliyetuongozoa kutoka Yesu, ipokee roho yangu!” **60** Akapiga magoti, akalia Misri! **41** Hapo ndipo walipojitengenezea sanamu kwa sauti kubwa: “Bwana, usiwalauku kwa sababu ya ndama, wakaitambikia na kukifanyia sherehe ya dhambi hii.” Baada ya kusema hivyo, akafa. kitu ambacho ni kazi ya mikono yao wenye.

42 Lakini Mungu aliondoka kati yao, akawaacha waabudu nyota za anga, kama ilivoandikwa katika kitabu cha manabii: Enyi watu wa Israeli! Si mimi mliyenitolea dhabihu na sadaka kwa muda wa miaka arobaini kule jangwani! **43** Ninyi mlilikibeba kibanda cha mungu Moloki, na sanamu ya nyota ya mungu wenu Refani. Sanamu mlizozifanya ndizo mlizoabudu. Kwa sababu hiyo nitakupeleka mateka mbali kupita Babulon! **44** Kule jangwani babu zetu walikuwa na lile hema lilishuhudia kuweko kwa Mungu. Lilitengenezwa kama Mungu aliyomwambia Mose alifanye; nakala kamili ya kile alichoonyeshwa. **45** Kisha babu zetu walilipokezana wao kwa wao mpaka wakati wa Yoshua, walipoinyakua ile nchi kutoka kwa mataifa ambayo Mungu aliyafukuzu mbele yao. Hapo liliaka mpaka nyakati za Daudi. **46** Daudi alipata upendeleo kwa Mungu, akamwomba Mungu ruhusa ya kumjengea makao yeye aliye Mungu wa Yakobo. **47** Lakini Solomoni ndiye aliymjengea Mungu nyumba. **48** “Hata hivyo, Mungu Mkuu haishi katika nyumba zilizojengwa na binadamu; kama nabii asemavyo: **49** Bwana asema: Mbingu ni kiti changu cha enzi na dunia ni kiti changu cha kuwekea miguu. **50** Ni nyumba ya namna gani basi mnayoweza kunijengea, na ni mahali gani nitakapopumzikia? Vitu hivi vyote ni mimi nimevifanya, au sivyo? **51** “Enyi wakaidi wakuu! Miyo na masikio yenu ni kama ya watu wa mataifa. Ninyi ni kama baba zenu. Siku zote mnampinga Roho Mtakatifu. **52** Je, yuko nabii ye yoyote ambaye baba zenu hawakumtesa? Waliwaua hao Mungu aliovatuma watangaze kuja kwake yule

8 Saulo naye alikiona kitendo hicho cha kumwua Stefano kuwa sawa. Siku hiyo kanisa la Yerusalem lilianza kuteswa vibaya. Waumini wote, isipokuwa tu wale mitume, walilazimika kutawanyika katika sehemu za mashambani za Yudea na Samaria. **2** Watu wamchao Mungu, walimzika Stefano na kumfanyia maombolezo makubwa. **3** Wakati huohuo, Saulo alijaribu kulangamiza kanisa. Alikwenda katika kila nyumba, akawatoa nje waumini, wanaume kwa wanawake, akawatia gerezani. **4** Wale waumini waliotawanyika, walikwenda kila mahali wakihubiri ule ujumbe. **5** Naye Filipo ailingia katika mji wa Samaria na kumhubiri Kristo kwa wenyeji wa hapo. **6** Watu walijiunga kusikiliza kwa makini ule ujumbe wa Filipo na kuona ile miujiza aliyoifanya. **7** Maana pepo wachafu waliokuwa wamewapagaa watu wengi waliwatoka wakipiga kelele kubwa; na pia watu wengi waliokuwa wamepooza viungo na waliolemaa waliponywa. **8** Kukawa na furaha kubwa katika mji ule. **9** Basi, kulikuwa na mtu mmoja aitwaye Simoni ambaye alikuwa amekwisha fanya uchawi wake katika mji huo kwa muda na kuwashangaza watu wa Samaria, akijiona kuwa yeye ni mtu maarufu. **10** Watu wote, wadogo na wakubwa, walimsikiliza kwa makini wakisema, “Simoni ndiye ile nguvu ya kimungu inayoitwa Nguvu Kubwa.” **11** Walivutiwa sana naye kwa vile alikuwa amewashangaza kwa uchawi wake kwa muda mrefu. **12** Lakini walipouamini ujumbe wa Filipo juu ya Habari Njema ya Ufalme wa Mungu na jina la Yesu Kristo, walibatizwa, wanawake na wanaume. **13** Hata Simoni aliamini; baada ya

kubatizwa ilikuwa akiandamana na Filipo, akastaajabia naye hakutoa sauti hata kidogo. **33** Alifedheheshwa na maajabu na miujiza iliyokuwa inafanyika. **14** Wale kunyimwa haki. Hakuna atakayeweza kuongea juu ya mitume waliokuwa kule Yerusalem walipopata habari kizazi chake, kwa maana maisha yake yameondolewa kwamba wenyeye wa Samaria nao wamelipokea neno duniani.” **34** Huyo Mwethiopia akamwambia Filipo, la Mungu, waliwatuma kwao Petro na Yohane. **15** “Niambie, huyu nabii anasema juu ya nani? Anasema Walipofika waliwaombea hao waumini ili wampokee mambo haya juu yake yeye mwenyewe au juu ya mtu Roho Mtakatifu; **16** maana wakati huo Roho Mtakatifu mwininge?” **35** Basi, Filipo akianzia na sehemu hiyo hakuwa ameshukia ye yote kati yao; walikuwa ya Maandiko Matakatifu, akamweleza Habari Njema wamebatizwa tu kwa jina la Bwana Yesu. **17** Basi, juu ya Yesu. **36** Walipokuwa bado wanaendelea Petro na Yohane wakawawekea mikono hao waumini, na safari walifika mahali penye maji na huyo ofisa nao wakamokea Roho Mtakatifu. **18** Hapo Simoni akasema, “Mahali hapa pana maji; je, kuna chocotte aling’amaua kwamba kwa kuwekewa mikono ya mitume cha kunizua nisibatizwe?” **37** Filipo akasema, “Kama waumini walipewa Roho Mtakatifu. Hivyo aliwapa unaamini kwa moyo wako wote unaweza kubatizwa.” Petro na Yohane fedha akisema, **19** “Nipeni na Naye akajibu, ‘Naam, ninaamini kwamba Yesu Kristo mimi uwezo huo ili ye yote nitakayemwekea mikono, ni Mwana wa Mungu.’” **38** Basi, huyo ofisa akaamuru apookee Roho Mtakatifu.” **20** Lakini Petro akajibu, lile gari lisimame; na wote wawili, Filipo na huyo “Potolea mbali na fedha zako kwa vile unafikiri ofisa wakashuka majini, naye Filipo akambatiza. **39** kwamba unaweza kununua karama ya Mungu kwa Walipotoka majini Roho wa Bwana akamfanya Filipo fedha! **21** Huna sehemu yoyote wala haki katika kazi atoweke. Na huyo Mwethiopia hakumwona tena; hiyo kwa maana moyo wako hauko sawa mbele ya lakini akaendelea na safari yake akiwa ameja furaha. macho ya Mungu. **22** Kwa hiyo, tubu ubaya wako huu **40** Filipo akajikuta yuko Azoto, akapita katika miji yote na umwombe Bwana naye anaweza kukusamehe akihubiri Habari Njema mpaka alipofika Kaisarea.

fikira kama hizo. **23** Ni dhahiri kwangu kwamba umejaa vivu mkali na mfungwa wa dhambi!” **24** Simoni akajibu, “Tafadhal, niombeeni kwa Bwana lisije likanipata lolote kati ya hayo miliyosema.” **25** Baada ya Petro na Yohane kutoa ushuhuda wao na kuitangaza ujumbe wa Bwana, walirudi Yerusalem. Walipokuwa wanarudi walihubiri Habari Njema katika vijiji vingi nya Samaria. **26** Malaika wa Bwana alimwambia Filipo, “Jitayarische uende kusini kupitia njia inayotoka Yerusalem kwenda Gaza.” (Njia hiyo hupita jangwani.) **27** Basi, Filipo akajiweka tayari, akaanza safari. Wakati huohuo kulikuwa na Mwethiopia mmoja, towashi, ambaye alikuwa anasafiri kuelekea nyumbani. Huyo mtu alikuwa ofisa maarufu wa hazina ya Kandake, malkia wa Ethiopia. Alikuwa amekwenda huko Yerusalem kuabudu na wakati huo alikuwa anarudi akiwa amepanda gari la kukokotwa. **28** Alipokuwa anasafiri, alikuwa akijisomea kitabu cha nabii Isaya. **29** Basi, Roho Mtakatifu akamwambia Filipo, “Nenda karibu na gari hilo ukafuatane nalo.” **30** Filipo akakimbilia karibu na gari, akamsikia huyo mtu akisoma katika kitabu cha nabii Isaya. Hapo Filipo akamwuliza, “Je, unelewa hayo unayosoma?” **31** Huyo mtu akajibu, “Ninawejaze kuelewa bila mtu kunielewesha?” Hapo akamwalika Filipo apande juu, aketi pamoja naye. **32** Basi, sehemu ya Maandiko Matakatifu aliyokuwa anasoma ilikuwa hii: “Alikuwa kama kondoo anayepelekwa kuchinjwa; kimya kama vile mwana kondoo anaponyolewa manyoya, ye ye

9 Wakati huo Saulo alikuwa akizidisha vitisho vikalii nya kuwaa wafuasi wa Bwana. Alikwenda kwa Kuhani Mkuu, **2** akaomba apatiwe barua za utambulisho kwa masunagogi ya Kiyahudi kule Damasko, ili akikuta huko wanaume au wanawake wanaofuata Njia ya Bwana, awakamate na kuwaleta Yerusalem. **3** Lakini alipokuwa njiani karibu kufika Damasko, ghafla mwanga kutoka angani ulimwangazia pande zote. **4** Akaanguka chini na kusikia sauti ikimwambia: “Saulo, Saulo! Kwa nini unanitesa?” **5** Naye Saulo aksauliza, “Ni nani wewe Bwana?” Na ile sauti ikajibu, “Mimi ni Yesu ambaye wewe unamtesa. **6** Lakini simama sasa, uingie mjini na huko utaambiwa unachopaswa kufanya.” **7** Wale watu waliokuwa wanasafiri pamoja na Saulo walismama pale, wakiwa hawana la kusema; waliskia ile sauti lakini hawakumwona mtu. **8** Saulo aliiinka, na alipofumbua macho yake hakuweza kuona chocotte; hivyo wale watu wakamwongoza kwa kumshika mkono mpaka mjini Damasko. **9** Saulo alikaa siku tatu bila kuona, na wakati huo hakula au kunywa chocotte. **10** Basi, huko Damasko kulikuwa na mfua mmoja aitwaye Anania. Bwana akamwambia katika maono, “Anania!” Anania akaitika, “Niko hapa, Bwana.” **11** Naye Bwana akamwambia, “Jitayarische uende kwenye barabara inayoitwa Barabara ya Moja kwa Moja, na katika nyumba ya Yuda umtake mtu mmoja kutoka Tarso aitwaye Saulo. Sasa anasali; **12**

na katika maono ameona mtu aitwaye Anania akiingia zake Tarso. **31** Wakati huo kanisa likawa na amani ndani na kumwekeea mikono ili apate kuona tena.” **13** popote katika Yudea, Galilaya, na Samaria. Liliengwa Lakini Anania akajibu, “Bwana, nimesikia habari za mtu huyu kutoka kwa watu wengi; nimesikia juu ya mabaya aliywatendea watu wako huko Yerusalem. **14** Na amekuja hapa akiwa na mamlaka kutoka kwa mahuani wakuu kuwatia nguvuni wote wanaoomba “Nenda tu, kwa maana nimemchagua awe chombo changu, alitangaze jina langu kwa mataifa na wafalme wao na kwa watu wa Israeli. **16** Mimi mwenyewe “Enea, Yesu Kristo anakuponya. Amka utandike nitamwonyesha mengi yatakayomlazimu kuteswa kwa wakamgeukia Bwana. **17** Basi, Anania akaenda, akaingia katika hiyo nyumba. Kisha akaweka mikono yake juu ya Saulo, akasema, “Ndugu Saulo, Bwana ambaye ndiye Yesu mwenyewe aliyekutokea ulipokuwa njiani kuja hapa, amenituma ili upate kuona tena na kujazwa vikaanguka kutoka macho ya Saulo, akaweza kuona tena. Akasimama, akabatizwa. **19** Na baada ya kula wakawatumwa watu wawili kwake na ujumbe: “Njoo chache pamoja na wafuasi huko Damasko. **20** Mara alianza kuhubiri katika masunagogi kwamba Yesu ni Mwana wa Mungu. **21** Watu wote walomsikia jinsi alivyothibitisha wazi kwamba Yesu ndiye Kristo, Wayahudi wa huko Damasko walivurugika kabisa. **22** Saulo alizidi kupata nguvu, na kwa jinsii aliyowithibitisha wazi kwamba Yesu ndiye Kristo, Baada ya siku nydingi kupita, Wayahudi walikusanya na kufanya mpango wa kumwua Saulo. **24** Lakini Saulo alipata habari ya mpango huo. Usiku na mchana walilinda milango ya kuingia mjini ili wapate kubwa kwa kupitia nafasi iliyokuwako ukutani. **26** Saulo alipofika Yerusalem aliitaribu kujunga na wale wanafunzi. Lakini wote walimwogopa, na hawakuweza kuamini kwamba yeye amekuwa mfuasi. **27** Hapo, Barnaba alikuja akamchukua Saulo, akampeleka kwa mitume na kuwaeleza jinsi Saulo alivyomwona Bwana njiani na jinsi Bwana alivyoongea naye. Aliwaambia pia jinsi Saulo alivyokuwa amehubiri bila uoga kule Damasko. **28** Basi, Saulo alikaa pamoja nao, akatembelea Yerusalem yote akihubiri neno la Bwana bila hofu. **29** Pia aliongea na kubishana na Wayahudi wasemao Kigiriki, lakini wao walijaribu kumwua. **30** Wale ndugu walipogundua jambo hilo walimchukua Saulo, wakampeleka Kaisarea, wakamwacha aende na kukua katika kumcha Bwana, na kuongezeka likitiwa moyo na Roho Mtakatifu. **32** Petro alipokuwa anasafirisafiri kila mahali alifika pia kwa watu wa mmoja aitwaye Enea ambaye kwa muda wa kwa jina lako.” **15** Lakini Bwana akamwambia, miaka minane alikuwa amelala kitandani kwa sababu wote wa Luda na Saroni walimwona Enea, na wote ajili ya jina langu.” **17** Basi, Enea akaamka mara. **35** Wakazi wakamgeukia Bwana. **36** Kulikuwa na mfuasi mmoja mwanamke mjini Yopa aitwaye Tabitha (kwa Kigiriki ni Dorka, maana yake, Paa). Huyo mwanamke alikuwa akitenda mema na kuwasaidia maskini daima. **37** Wakati huo ikawa kwamba aliugua, akafa. Watu Raho Mtakatifu.” **18** Mara vitu kama magamba vikaanguka kutoka macho ya Saulo, akaweza kuona tena. Akasimama, akabatizwa. **19** Na baada ya kula wafuasi waliposikia kwamba Petro alikuwa Luda, chakula, nguvu zake zikamrudia. Saulo alikaa siku wakawatumwa watu wawili kwake na ujumbe: “Njoo chache pamoja na wafuasi huko Damasko. **20** Mara alianza kuhubiri katika masunagogi kwamba Yesu pamoja nao. Alipofika alipelekwa ghorofani katika kile ni wakilia na kumwonyesha makoti na nguo ambazo kwetu haraka iwezekanavyo.” **39** Basi, Petro akaenda chumba. Huko wajane wengi walimzunguka Petro aliyewaua wale waliokuwa wanaomba kwa jina hili kule Dorka alikuwa akitengeneza wakati alipokuwa hai. Yerusalem? Tena alikuja hapa akiwa na madhumuni **40** Petro aliwatoa nje wote, akapiga magoti, akasali. ya kuwatia nguvuni watu hao na kuwapeleka kwa Kisha akamgeukia yule maiti, akasema, “Tabitha, mahuani!” **22** Saulo alizidi kupata nguvu, na kwa amka” Naye akafumbua macho yake na alipomwona jinsi aliyothibitisha wazi kwamba Yesu ndiye Kristo, Petro, akaketi. **41** Petro akamsaidia kusimama, halafu Wayahudi wa huko Damasko walivurugika kabisa. **23** akawaita wale watu wa Mungu na wale wajane, hili ilienea kila mahali huko Yopa, na watu wengi mchana walilinda milango ya kuingia mjini ili wapate huko Yopa, akiishi kwa mtu mmoja mtengenezaji wa kumwua. **25** Lakini wakati wa usiku wanafunzi wake walimchukua, wakamteremsha chini ndani ya kapu kubwa kwa kupitia nafasi iliyokuwako ukutani. **26** Saulo alipofika Yerusalem aliitaribu kujunga na wale wanafunzi. Lakini wote walimwogopa, na hawakuweza kuamini kwamba yeye amekuwa mfuasi. **27** Hapo, Barnaba alikuja akamchukua Saulo, akampeleka kwa mitume na kuwaeleza jinsi Saulo alivyomwona Bwana njiani na jinsi Bwana alivyoongea naye. Aliwaambia pia jinsi Saulo alivyokuwa amehubiri bila uoga kule Damasko. **28** Basi, Saulo alikaa pamoja nao, akatembelea Yerusalem yote akihubiri neno la Bwana bila hofu. **29** Pia aliongea na kubishana na Wayahudi wasemao Kigiriki, lakini wao walijaribu kumwua. **30** Wale ndugu walipogundua jambo hilo walimchukua Saulo, wakampeleka Kaisarea, wakamwacha aende na alikuwa anasali daima. **3** Yapata saa tisa mchana, aliona dhahiri katika maono malaika wa Mungu akiingia ndani na kumwambia, “Kornelio!” **4** Kornelio alimkodolea macho huyo malaika kwa hofu, akamwambia, “Kuna nini Mheshimiwa?” Huyo malaika akamwambia, “Mungu amezipokea sala na sadaka zako kwa maskini. **5** Sasa, watume watu Yopa wakamwite mtu mmoja aitwaye Simoni, kwa jina lingine Petro. **6** Yeye yumo nyumbani kwa

Simoni mtengenezaji wa ngozi ambaye nyumba yake Myahudi ye yote amekatazwa na Sheria yake ya dini iko karibu na bahari.” 7 Huyo malaika aliyesema kushirikiana na watu wa mataifa mengine. Lakini hayo alipokwisha kwenda zake, Kornelio aliwaita Mungu amenijulisha nisimfikirie mtu ye yote kuwa najisi watumishi wawili wa nyumbani na mmoja wa askari au mchafu. 29 Kwa sababu hiyo, mliponiita nimekuja zake ambaye alikuwa mcha Mungu, 8 akawaeleza bila kusita. Basi, nawaulizeni: kwa nini mmeniita?” 30 yote yaliyotukia, akawatuma Yopa. 9 Kesho yake, hao Kornelio akasema, “Siku tatu zilizopita saa kama hii, watu watatu wakiwa bado safarini, lakini karibu kufika saa tisa alasiri, nilikuwa nikisali chumbani mwangu. Yopa, Petro alipanda juu ya paa la nyumba yapata Ghafla, mtu aliye kuwa ame vaa mavazi yenye kun’gaa saa sita mchana ili kusali. 10 Aliona njaa, akatamani alisimama mbele yangu, 31 akasema: Kornelio! Sala kupata chakula. Chakula kilipokuwa kinatayarishwa, yako na sadaka zako kwa maskini vimekubaliwa alipatwa na usingizi mzito akaona maono. 11 Aliona na Mungu. 32 Mtume mtu Yopa akamwite mtu mbingu zimefunguliwa na kitu kama shuka kubwa mmoja aitwaye Simoni, kwa jina lingine Petroi; yuko inateremshwa chini ikiwa imeshikwa pembe zake nyumbani kwa Simoni mtengenezaji wa ngozi karibu nne. 12 Ndani ya shuka hiyo kulikuwa na kila aina ya na bahari. 33 Kwa hiyo nilikutumia ujumbe bila wanyama: wanyama wenye miguu minne, wanyama kuchelewa, nawe umefanya vyema kuja. Sasa, sisi watambaaao na ndege wa angani. 13 Akasikia sauti tuko mbele ya Mungu, kusikiliza chochote ambacho ikimwambia: “Petro, amka uchinje, ule!” 14 Petro bwana amekuamu kusema. 34 Hapo Petro akaanza akajibu, “La, Bwana; mimi sijaonja kamwe chochote kusema: “Sasa nimetambua kwamba hakika Mungu ambacho ni najisi au kichafu.” 15 Ile sauti ikasikika hana ubaguzi. 35 Mtu wa taifa lolote anayemcha tena ikimwambia: “Usi vii najisi vitu ambavyo Mungu Mungu na kutenda haki anapokelewa naye. 36 Huu amevitakasa!” 16 Jambo hili lili fanyika mara tatu, ndio ule ujumbe Mungu aliuopeleka kwa watu wa kisha ile shuka ikarudishwa juu mbinguni. 17 Petro Israeli, akitangaza Habari Njema iletayo amani kwa alipokuwa bado anashangaa juu ya maana ya hilo njia ya Yesu Kristo ambaye ni Bwana wa wote. 37 Ninyi maono alilokuwa ameliona, wale watu walilotumwa na mnajua jambo lili lotukia katika nchi yote ya Wayahudi Kornelio, baada ya kuigundua nyumba ya Simoni, kuanzia Galilaya baada ya ule ubatizo aliohubiri walifika mlangoni, 18 Wakaita kwa sauti: “Je, kuna Yohane. 38 Mnajua Yesu wa Nazareti na jinsi Mungu mgeni humu aitwaye Simoni Petro?” 19 Petro alikuwa aliyomteua kwa kummiminia Roho Mtakatifu na bado anaajaribu kuelewa ile maono, na hapo Roho nguvu. Mungu alikuwa pamoja naye; ye ye alikwenda akamwambia, “Sikiliza! kuna watu watatu hapa, huko na huko akitenda mema na kuwaponya wote wanakutafuta. 20 Shuka upesi na wala usisite kwenda waliokuwa wamevamiwa na Ibilisi. 39 Sisi ni mashahidi pamoja nao kwa maana ni mimi niliyewatuma.” 21 wa mambo yote aliyotenda katika nchi ya Wayahudi Basi, Petro akateremka chini, akawaambia hao watu, na katika Yerusalem. Walimuua kwa kumtundika “Mimi ndiye mnayemtafuta. Kwa nini mmekuja?” msalabani; 40 lakini Mungu alimfufua siku ya tatu, 22 Wao wakamjibu, “Jemadari Kornelio ambaye ni akamfanya aonekane 41 si kwa watu wote ila kwa wale mtu mwema, mcha Mungu na mwenye kuheshimika Mungu alikwisha wachagua wawe mashahidi wake, mbele ya Wayahudi wote ametutuma. Aliambiwa yaani sisi tulio kula na kunywa pamoja naye baada ya na malaika mtakatifu akualike nyumbani kwake ili kufufuka kwake kutoka wafu. 42 Alituamuru kuihubiri asikilize chochote ulicho nacho cha kusema.” 23 Habari Njema kwa watu wote na kushuhudia kwamba Petro akawaalika ndani, akawapa mahali pa kulala ye ye ndiye aliyeteuliwa na Mungu awe Mwamuzi wa usiku ule. Kesho yake, Petro alianza safari pamoja wazima na wafu. 43 Manabii wote wali ongea juu yake nao, na baadhi ya ndugu wa huko Yopa walifuatana kwamba kila mtu atakayemwamini atasamehewa naye. 24 Siku ya pili yake, walifika Kaisarea na dhambi zake zote kwa jina lake.” 44 Wakati Petro huko Kornelio alikuwa anawangojea pamoja na alipokuwa bado anasema maneno hayo, Roho jamaa na marafiki aliokuwa amewaalika. 25 Petro Mtakatifu aliwashukia wote waliokuwa wanasikiliza alipokuwa anaingia, Kornelio alitoka nije kumlaki, ujumbe huo. 45 Wale Wayahudi waumini waliokuja akapiga magoti mbele yake na kuinama chini kabisa. pamoja na Petro kutoka Yopa walishangaa kuona 26 Lakini Petro alimwinua, akamwambia, “Simama, kuwa Mungu aliwamiminia zawadi ya Roho Mtakatifu kwa maana mimi ni binadamtu tu.” 27 Petro aliendelea watu wa mataifa mengine pia; 46 maana waliwasikia kuongea na Kornelio wakiwa wanaingia nyumbani wakiongea kwa lugha mbalimbali wakimtukuza Mungu. ambano aliwakuta watu wengi wamekusanya. 28 Hapo Petro akasema, 47 “Watu hawa wamempokea Petro akawaambia, “Ninyi wenyewe mnajua kwamba Roho Mtakatifu kama sisi wenyewe tulivypokea.

Je, kuna yeote atakayeweza kuwazuia wasibatizwe kwa maji?" 48 Basi, akaamuru wabatizwe kwa jina la Yesu Kristo. Kisha wakamwomba akae nao kwa siku chache.

Antiokia wakihubiri ule ujumbe kwa Wayahudi tu. 20 Lakini baadhi ya waumini waliotoka Kupro na Kurene, walikwenda Antiokia wakautangaza huo ujumbe kwa watu wa mataifa mengine wakiwhabiria ile Habari Njema juu ya Bwana Yesu. 21 Bwana aliwasaidia na idadi kubwa ya watu iliamini na kumgeukia Bwana.

11 Mitume na ndugu kule Yudea waliskia kwamba watu wa mataifa mengine pia walikuwa wamelipokea neno la Mungu. 2 Basi, Petro aliporudi Yerusalem, wale Wayahudi waumini waliopendelea watu wa mataifa mengine watahiriwe, walimlaumu wakisema: 3 "Wewe umekwenda kukaa na watu wasiotahiriwa na hata umekula pamoja nao!" 4 Hapo Petro akawaeleza kinaganaga juu ya yale yaloyotendeka tangu mwanzo: 5 "Siku moja nikawa nasali mjini Yopa, niliona maono; niliona kitu kama shuka kubwa likishushwa chini kutoka mbinguni likiwa limeshikwa pembe zake nme, likawekwa kando yangu. 6 Nilichungulia ndani kwa makini nikaona wanyama wenye miguu minne, wanyama wa mwituni, wanyama watambaa na ndege wa angani. 7 Kisha nikasikia sauti ikiniambia: Petro amka, chinja, ule. 8 Lakini mimi nikasema: La, Bwana; maana chochote kilicho najisi au kichafu hakijapata kamwe kuingia kinywani mwangu. 9 Ile sauti ikasikika tena kutoka mbinguni: Usivite najisi vitu ambavyo Mungu amevitakasa. 10 Jambo hilo liliyanya mara tatu, na mwishowe vyote vilirudishwa juu mbinguni. 11 Ghafla, watu watatu waliokuwa wametumwa kwangu kutoka Kaisarea waliwasili kwenye nyumba niliyokuwa nakaa. 12 Raho aliniambia niende pamoja nao bila kusita. Hawa ndugu sita waliandamana namia pia kwenda Kaisarea na huko tuliiingia nyumbani mwa Kornelio. 13 Yeye alitueleza jinsi aliyokuwa amemwona malaika amesimama nyumbani mwake na kumwambia: Mtume mtu Yopa akamwite mtu mmoja aitwaye Simoni, kwa jina lingine Petro. 14 Yeye atakuambia maneno ambayo kwayo wewe na jamaa yako yote mtaokolewa. 15 Na nilipoanza tu kuongea, Raho Mtakatifu aliwashukia kama aliyotushukia sisi pale awali. 16 Hapo nilikumbuka yale maneno Bwana aliyosema: Yohane alibatiza kwa maji, lakini ninyi mtabatizwa kwa Raho Mtakatifu. 17 Basi, kama Mungu amewapa pia watu wa mataifa mengine zawadi ileile aliyotupa sisi tulipomwamini Bwana Yesu Kristo, je, mimi ni nani hata nijaribu kumpinga Mungu?" 18 Waliposikia hayo, waliacha ubishi, wakamtukuza Mungu wakisema, "Mungu amewapa watu wa mataifa mengine nafasi ya kutubu na kuwa na uzima!" 19 Kutokana na mateso yaliyotoea wakati Stefano alipouawa, waumini walitawanyika. Wengine walikwenda mpaka Foinike, Kupro na

Antioquia wakihubiri ule ujumbe kwa Wayahudi, 20 Lakini baadhi ya waumini waliotoka Kupro na Kurene, walikwenda Antiokia wakautangaza huo ujumbe kwa watu wa mataifa mengine wakiwhabiria ile Habari Njema juu ya Bwana Yesu. 21 Bwana aliwasaidia na idadi kubwa ya watu iliamini na kumgeukia Bwana. 22 Habari ya jambo hilo ikasikika kwa lile kanisa la Yerusalem. Hivyo wakamtuma Barnaba aende Antiokia. 23 Alipofika huko na kuona jinsi Mungu aliyowaneemesha wale watu, alifurahi na kuwahimiza wote wadumu katika uaminifu wao kwa Bwana. 24 Barnaba alikuwa mtu mwema na mwenye kujaa Raho Mtakatifu na imani. Kundi kubwa la watu lilivutwa kwa Bwana. 25 Kisha, Barnaba alikwenda Tarso kumtafuta Saulo 26 Alipompata, alimleta Antiokia. Nao wote wawili walikaa na lile kanisa kwa mwaka wote mzima wakifundisha kundi kubwa la watu. Huko Antiokia, ndiko, kwa mara ya kwanza, wafuasi waliitwa Wakristo. 27 Wakati huohuo, manabii kadhaa walikuja Antiokia kutoka Yerusalem. 28 Basi, mmoja wao aitwaye Agabo alisimama, na kwa uwezo wa Raho akabashiri kwamba kutakuwa na njaa kubwa katika nchi yote (Njaa hiyo iliteke wakati Klaudio alipokuwa akitawala). 29 Wale wanafunzi waliama kila mmoja kwa kadiri ya uwezo wake apeleke chochote ili kuwasaidia wale ndugu waliokuwa wanaishi Yudea. 30 Basi, wakafanya hivyo na kupeleka mchangano wao kwa wazee wa kanisa kwa mikono ya Barnaba na Saulo.

12 Karibu wakati huohuo, mfalme Herode alianza kuwatesa baadhi ya Wakristo. 2 Alimwua kwa upanga Yakobo ndugu yake Yohane. 3 Alipoona kuwa kitendo hiki kiliwapendeza Wayahudi, aliendelea, akamkamata Petro. (Hiyo ilifanya wakati wa sikukuu ya Mikate Isiyotiwa chachu.) 4 Baada ya kutiwa nguvuni, Petro alifungwa gerezani, akawekwa chini ya ulinzi wa vikundi vinne nya askari wannewanee. Herode alikusudia kumtoa hadharani baada ya sikukuu ya Pasaka. 5 Basi, Petro alipokuwa gerezani, kanisa lilikuwa linamwomea kwa Mungu kwa moyo. 6 Usiku, kabla ya siku ile ambayo Herode angemtoa Petro hadharani, Petro alikuwa amelala kati ya askari wawili. Alikuwa amefungwa minyororo miwili, na walinzi walikuwa wanalinda lango la gereza. 7 Ghafla, malaika wa Bwana akasimama karibu naye na mwanga ukaangaza kile chumba cha gereza. Malaika akamgusa akisema, "Amka upesi!" Mara ile minyororo ikaanguka kutoka katika mikono yake. 8 Malaika akamwambia, "Jifunge mshipi wako, vaa viatu vyako." Akafanya hivyo. Kisha huyo malaika akamwambia,

"Vaa koti lako, unifuate." 9 Petro akamuata nje lakini hakujua kama hayo yaliyofanywa na huyo malaika yalikuwa ya kweli; alidhani alikuwa anaota ndoto. 10 Walipita kituo cha kwanza cha ulinzi na cha pili, halafu wakafika kwenye mlango wa chuma wa kuingilia mjini. Huo mlango ukawafungukia wenyewe, nao wakatoka nje. Wakawa wanatembea katika barabara moja na mara yule malaika akamwacha Petro peke yake. 11 Hapo ndipo Petro alipotambua yaliyotukia, akasema, "Sasa najua kwa hakika kwamba Bwana amemtuma malaika wake akaniokoa kutoka katika mkono wa Herode na kutoka katika mambo yale yote watu wa Israeli waliyotazamia." 12 Alipotambua hiyyo alikwenda moja kwa moja mpaka nyumbani kwa Maria mama yake Yohane aitwaye Marko. Humo watu wengi walikuwa wamekusanyika wakisali. 13 Petro alibisha mlango wa nje na mtumishi mmoja msichana aitwaye Roda, akaenda mlangoni kuitikia. 14 Huyo msichana alitambua sauti ya Petro akafurahi mno, hata badala ya kuufunga ule mlango, akakimbilia ndani na kuwaambia kwamba Petro alikuwa amesimama nje mlangoni. 15 Wakamwambia yule msichana, "Una wazimu!" Lakini yeye akasisitiza kwamba ilikuwa kweli. Nao wakamwambia, "Huyo ni malaika wake." 16 Wakti huo Petro alikuwa anaendelea kupiga hodi. Mwishowe walifungua mlango, wakamwona, wakashangaa. 17 Petro aliwaashiria kwa mkono wakae kimya, akawaeleza jinsi Bwana aliyomtoa gerezani. Kisha akawaambia watoe taarifa ya jambo hilo kwa Yakobo na wale ndugu wengine, halafu akatoka akaenda mahali pengine. 18 Kulipokucha, ultokea wasiwaso mkubwa kati ya wale askari kuhusu yaliyokuwa yamempata Petro. 19 Herode aliamuru ufanywe msako lakini hawakuweza kumpata. Hivyo aliamuru wale askari wahojiwe, akatoa amri wauawee. Halafu akatoka huko Yudea akaenda Kaisarea ambako alikaa. 20 Herode alikasirishwa sana na watu wa Tiro na Sidoni. Lakini wao walimpelekea wajumbe. Nao wakafaulu kwanza kumpata Blasto awe upande wao. Blasto alikuwa msimamizi mkuu wa ikulu ya mfalme. Kisha, wakamwendea Herode wakamwomba kuwe na amani, kwa maana nchi yao ilitegemea nchi ya mfalme kwa chakula. 21 Siku moja iliyochaguliwa, Herode akiwa amevaa mavazi rasmi na kuketi katika kiti cha kifalme aliwahutubia watu. 22 Wale watu walimpigia kelele za shangwe wakisema, "Hii ni sauti ya mungu, si ya mtu." 23 Papo hapo malaika wa Bwana akamwangusha Herode chini kwa sababu hakumpa Mungu hizo sifa. Akaliwa na wadudu, akafa. 24 Neno la Mungu likazidi kuenea na kukua. 25 Baada ya Barnaba na Saulo kutekeleza shughuli zao, walitoka tena Yerusalem wakamchukua Yohane aitwaye pia Marko.

13 Katika kanisa la Antioquia kulikuwa na watu wengine waliokuwa manabii na walimu; mionganii mwao akiwa Barnaba, Simoni aitwaye pia Mweusi, Lukio wa Kurene, Manaeni ambaye alikuwa amelelewa pamoja na mfalme Herode, na Saulo. 2 Walipokuwa wanafanya ibada yao kwa Bwana na kufunga, Roho Mtakatifu alisema: "Niteulieni Barnaba na Saulo kwa ajili ya kazi niliyowaitia." 3 Basi, baada ya kusali na kufunga zaidi, wakawawekea mikono, wakawaacha waende zao. 4 Basi, Barnaba na Saulo walipokwisha turmwaa na Roho Mtakatifu, walishuka hadi Seleukia, na kutoka huko walipanda meli hadi kisiwa cha Kupro. 5 Walipofika Salami walihubiri neno la Mungu katika masunagogi ya Kiyahudi. Yohane (Marko) alikuwa msaidizi wao. 6 Walitembea toka upande mmoja wa kisiwa mpaka Pafo upande wa pili, na huko walimkuta mchawi mmoja Myahudi aitwaye Baryesu ambaye alijisingizia kuwa nabii. 7 Huyu alikuwa pamoja na Sergio Paulo, mkuu wa kile kisiwa, ambaye alikuwa mtu mwelewa sana. Sergio Paulo aliwaita Barnaba na Saulo ili asikie neno la Mungu. 8 Lakini huyo mchawi Elim (kama alivyokuwa anaitwa kwa Kigiriki), alijaribu kuwapinga ili kumzuia huyo mkuu wa kisiwa asije akaigeukia imani ya Kikristo. 9 Basi, Saulo ambaye alitwa pia Paulo, akiwa amejja Roho Mtakatifu, alimkodolea macho huyo mchawi, 10 akasema, "Mdanganyifu wa kupindukia na mlaghai wewe! Wewe ni mtoto wa Ibilisi! Wewe ni adui wa chochote kile kilicho cha kweli; hukomi hata mara moja kujaribu kuzipotosha njia za Bwana zilizonyoka. 11 Sasa, mkono wa Bwana utakuadhibu: utakuwa kipofu na hutaweza kuuona mwanga wa juu kwa kitambo." Mara kila kitu kikawa kama ukungu na giza kwake, akaanza kwenda huku na huku akitafuta mtu wa kumshika mkono amwongoze. 12 Yule mkuu wa kisiwa alipoona hayo, aliongoka akawa muumini; akastaajabia sana mafundisho aliyosikia juu ya Bwana. 13 Kutoka Pafo, Paulo na wenzake walipanda meli wakaenda hadi Perga katika Pamfulia; lakini Yohane (Marko) aliwaachaa, akarudi Yerusalem. 14 Lakini wao waliendelea na safari toka Pisga hadi mjini Antioquia Pisidia. Siku ya Sabato wallingia ndani ya Sunagogi, wakakaa. 15 Baada ya masomo katika kitabu cha Sheria ya Mose na katika maandiko ya manabii, wakuu wa lile sunagogi waliwapelekea ujumbe huu: "Ndugu, kama mnalo jambo la kuwaambia watu ili kuwapa moyo, semeni." 16 Basi, Paulo alisimama, akatoa

ishara kwa mkono, akaanza kuongea: "Wananchi wa Daudi. 35 Naam, na katika sehemu nyingine za Israeli na wengine wote mnaomcha Mungu, sikilizeni! zaburi asema: Hutamwacha Mtakatifu wako aoze. 17 Mungu wa taifa hili la Israeli aliwateua babu 36 Sasa, Daudi mwenyewe alitimiza mapenzi ya zetu na kuwafanya wawe taifa kubwa walipokuwa Mungu wakati wake; kisha akafa na kuzikwa karibu ugenini kule Misri. Mungu aliwatoa huko kwa uwezo na wazee wake, na mwili wake ukaoza. 37 Lakini wake mkuu. 18 Aliwavumilia kwa muda wa miaka yule ambaye Mungu alimfufua kutoka wafu hakupata arobaini kule jangwani. 19 Aliyaangamiza mataifa ya kuoza. 38 Jueni wazi, ndugu zangu, kwamba ujumbe nchi ya Kanaani akawapa hao watu wake ile nchi kuhusu kusamehewa dhambi unahubiriwa kwenu kuwa mali yao. 20 Miaka mia nne na hamsini ilipita, kwa njia ya Yesu Kristo; 39 na ya kwamba kila halafu akawapatia waamuzi wawaongoze mpaka mmoja anayemwamini Yesu anasamehewa dhambi wakati wa nabii Samwel. 21 Hapo wakapendelea zote, jambo ambalo halingewezekana kwa njia ya kuwa na mfalme, na Mungu akawapa Saulo, mtoto Sheria ya Mose. 40 Jihadharini basi, msije mkapatwa wa Kishi wa kabila la Benyamin, awe mfalme na yale yaliyosemwa na manabii: 41 Sikilizeni enyi wao kwa muda wa miaka arobaini. 22 Baada ya wenye madharau, shangaeni impotee! Kwa maana kumwondo Saulo, Mungu alimteua Daudi kuwa kitu ninachofanya sasa, nyakati zenu, ni kitu ambacho mfalme wao. Mungu alionyesha kibali chake kwake hamtakiamini hata kama mtu akiwaelezeni." 42 Paulo akisema: Nimemwona Daudi mtoto wa Yesu; ni mtu na Barnaba walipokuwa wanatoka katika ile sunagogi, anayepatana na moyo wangu; mtu ambaye atatimiza wale watu waliwaalika waje tena siku ya Sabato yale yote ninayotaka kuyatenda. 23 Kutokana na iliyofuata, waongee zaidi juu ya mambo hayo. 43 ukoo wake mtu huyu, Mungu, kama alivyoahidi, Mkutano huo ulipomalizika, Wayahudi wengi na watu amewapelekea watu wa Israeli Mwokozi, ndiye Yesu. wa mataifa mengine waliokuwa wameongokea dini ya 24 Kabla ya kuja kwake Yesu, Yohane alimtangulia Kiyahudi waliwfauata Paulo na Barnaba. Hao mitume akiwhubiria watu wote wa Israeli kwamba ni lazima waliongea nao, wakawatia moyo waendelee kuishi watubu na kubatizwa. 25 Yohane alipokuwa anamaliza wakitegemea neema ya Mungu. 44 Siku ya Sabato ujumbe wake aliwaambia watu: Mnadhani mimi ni iliyofuata, karibu kila mtu katika ule mji alikuja kusikiliza nani? Mimi si yule mnayemtazamia. Huyo anakuja neno la Bwana. 45 Lakini Wayahudi walipoliona hilo baada yangu na mimi sistahili hata kuzifungua kamba kundi la watu walijaa wivu, wakapinga alichokuwa za viatu vyake. 26 "Ndugu, ninyi mlio watoto wa anasema Paulo na kumtukana. 46 Hata hivyo, Paulo ukoo wa Abrahamu, na wengine wote mnaomcha na Barnaba waliongea kwa uhodari zaidi, wakasema, Mungu! Ujumbe huu wa wokovu umeletwa kwetu. "Ilikuwa ni lazima neno la Mungu liwafikieni ninyi 27 Kwa maana wenyeji wa Yerusalem na wakuu kwanza; lakin kwa kuwa mmelikataa na kujiona wao hawakuntambua yeche kuwa Mwokozi. Wala hamstahili uzima wa milele, basi, tunawaachenai na kwaenda watu wa mataifa mengine. (aiōnios g166) Sabato. Hata hivyo, waliyafanya maneno ya manabii yatimie kwa kumhukumu Yesu adhabu ya kifo. 28 Ingawa hawakumpata na hatia inayostahili auawe, walimwomba Pilato amhukumu auawe. 29 Na baada ya kutekeleza yote yaliyokuwa yameandikwa kumhusu yeye, walimshusha kutoka msalabani, wakamweka 47 Maana Bwana alituagiza hivi: Nimekuteua wewe kupata uzima wa milele, wakawa waumini. (aiōnios kaburini. 30 Lakini Mungu alimfufua kutoka wafu. 31 g166) 49 Neno la Bwana likaenea kila mahali katika Nay, kwa siku nyangi aliwatokea wale waliofuatana sehemu ile. 50 Lakini Wayahudi waliwachochaea naye kutoka Galilaya mpaka Yerusalem. Hao ndio wanawake wa tabaka ya juu wa mataifa mengine walio sasa mashahidi wake kwa watu wa Israeli. 32 ambao walikuwa wacha Mungu, na wanaume maarufu Sisi tumekuja hapa kuwaaleteeni Habari Njema: jambo wa mji huo. Wakaanza kuwatesa Paulo na Barnaba, lile Mungu aililowaahidua babu zetu amelitimiza sasa wakawafukuza kutoka katika eneo lao. 51 Basi, kwa ajili yetu sisi tulio wajukuu wao kwa kumfufua mitume wakayakung'uta mavumbi yaliyokuwa katika Yesu kutoka wafu. 33 Kama ilivyoandikwa katika zaburi miguu yao kama onyo, kisha wakaenda Ikonio. 52 ya pili: Wewe ni Mwanangu, mimi leo nimekuwa baba Lakini hao wafuasi walikuwa wamejaa furaha na yako. 34 Na juu ya kumfufua kutoka wafu, asipate Roho Mtakatifu. tena kurudi huko na kuoza, Mungu alisema hivi: Nitakupa baraka takatifu na za kweli nilizomwahidia

14 Kule Ikonio, mambo yalikuwa kama yalivyokuwa wajunge nao, wakampiga mawe Paulo na kumburuta kule Antioquia; Paulo na Barnaba walikwenda hadi nje ya mji wakidhani amekwisha kufa. **20** Lakini katika sunagogi la Wayahudi wakaongea kwa uhodari waumini walipokusanyika na kumzunguka, aliam hata Wayahudi wengi na Wagiriki wakawa waumini. **2** akarudi mjini. Kesho yake, yeye pamoja na Barnaba Lakini Wayahudi wengine waliokataa kuwa waumini walikwenda Derbe. **21** Baada ya Paulo na Barnabas walichochaea na kutia chuki katika miyo ya watu wa kuhubiri Habari Njema huko Derbe na kupata wafuasi mataifa mengine ili wawapinge hao ndugu. **3** Paulo na wengi, walifunga safari kwenda Antioquia kwa kupitia Barnaba waliendelea kukaa huko kwa muda mrefu. **Lustra na Ikonio.** **22** Waliwaimarisha waumini wa miji Waliongea kwa uhodari juu ya Bwana, naye Bwana hiyo na kuwatia moyo wabaki imara katika imani. akathibitisha ukweli wa ujumbe walioutoa juu ya Wakawaambia, "Ni lazima sisi sote tuptite katika taabu neema yake, kwa kuwawezesha kutenda mijuzi na nyingi ili tuingie katika ufalme wa Mungu." **23** Waliteua maajabu. **4** Watu wa mji huo waligawanyika: wengine wazee katika kila kanisa kwa ajili ya waumini, na waliwaunga mkono Wayahudi, na wengine walikuwa baada ya kusali na kufunga, wakawaweka chini ya upande wa mitume. **5** Mwishowe, baadhi ya watu ulinzi wa Bwana ambaye walikuwa wanamwamini. wa mataifa mengine na Wayahudi, wakishirkiana na **24** Baada ya kupitia katika nchi ya Pisidia, walifika wakuu wao, waliazimu kuwatendea vibaya hao mitume Pamfulia. **25** Baada ya kuhubiri ule ujumbe huko na kuwapiga mawe. **6** Mitume walipogundua jambo hilo, walikimbilia Lustra na Derbe, miji ya Lukaonia, kwa meli wakarudi Antioquia ambako hapo awali na katika sehemu za jirani, **7** wakawa wanahubiri walikuwa wamewekwa chini ya ulinzi wa neema Habari Njema huko. **8** Kulikuwa na mtu mmoja ya Mungu kwa ajili ya kazi ambayo sasa walikuwa huko Lustra ambaye alikuwa amelemaa miguu tangu wameitimiza. **27** Walipofika huko Antioquia walifanya kuzaliwa, na alikuwa hajapata kutembea kamwe. **9** Mtu huyo alikuwa anamsikiliza Paulo alipokuwa juu ya mambo Mungu aliyofanya pamoja nao, na jinsi anahubiri. Paulo alimtazama kwa makini, na alipoona kuwa alikuwa na imani ya kuweza kuponwywa, **10** akasema kwa sauti kubwa, "Simama wima kwa miguu yako!" Huyo mtu aliyelemaa akainuka ghafla, akaanza kutembea. **11** Umati wa watu walipoona alichofanya Paulo, ulianza kupiga kelele kwa lugha ya Kilukaonia: "Miungu imetuia katika sura za binadamu!" **12** Barnaba akaitwa Zeu, na Paulo, kwa vile yeye ndiye aliyekuwa anaongea, akaitwa Herme. **13** Naye kuhani wa hekalu la Zeu lilioluwa nje ya mji akaleta fahali na shada za maua mbele ya mlango mkuu wa mji, na pamoja na ule umati wa watu akataka kuwatambikia mitume. **14** Barnaba na Paulo walipopata habari hiyo waliyararua mavazi yao na kukimbilia katika lile kundi la watu wakisema kwa sauti kubwa: **15** "Ndugu, kwa nini mnafanya mambo hayo? Sisi pia ni binadamu kama ninyi. Na, tuko hapa kuwahibirieni Habari Njema, mpate kuziachia hizi sanamu tupu, mkamgeukie Mungu aliye hai, Mungu aliyeumba mbingu na nchi, bahari na vyote vilivymo. **16** Zamani Mungu aliruhusu kila taifa lifanye liliyopenda. **17** Hata hivyo, Mungu hakuacha kujidhirishaa kwa mambo mema anayowatendea: huwanyeshea mvua toka angani, huwapa mavuno kwa wakati wake, huwapa chakula na kuijaza miyo yenu furaha." **18** Ingawa walisema hivyo haikuwa rahisi kuwazuia wale watu wasiwatambikie. **19** Lakini Wayahudi kadhaa walikuwa kutoka Antioquia na Ikonio, wakawafanya watu

15 Basi, watu wengine walifika Antioquia kutoka Yudea wakaanza kuwafundisha wale ndugu wakisema, "Kama hamtatahiriwa kufuatana na mapokeo ya Sheria ya Mose, hamtaweza kuokolewa." **2** Jambo hili lilisababisha ubishi mkubwa, na baada ya Paulo na Barnaba kujadiliana nao, ikaamuliwa Paulo na Barnaba pamoja na waumini kadhaa wa lile kanisa la Antioquia waende Yerusalem kuaona wale mitume na wazee kuhusu jambo hilo. **3** Basi, kanisa liliwaaga, nao walipokuwa wanapitia Foinike na Samaria waliwaeleza watu jinsi mataifa mengine yaliyomgeukia Mungu. Habari hizo zikawafurahisha sana ndugu hao wote. **4** Walipofika Yerusalem walikaribishwa na kanisa, mitume na wazee; nao wakawapa taarifa juu ya yote Mungu aliyyafanya pamoja nao. **5** Lakini waumini wengine waliokuwa wa kikundi cha Mafarisayo walismama, wakasema, "Ni lazima watu wa mataifa mengine watahiriwe na kufundishwa kuifuata Sheria ya Mose." **6** Basi, mitume na wazee walifanya mkutano maalum wa kuchunguza jambo hilo. **7** Baada ya majadiliano marefu, Petro alisimama, akasema, "Ndugu zangu, ninyi mnafahamu kwamba hapo awali Mungu alipenda kunichagua mimi mionganii mwenu niihubiri Habari Njema, ili

watu wa mataifa wapate kusikia na kuamini. **8** Naye Basi, Roho Mtakatifu na sisi tumekubali tusiwatwike Mungu anayejua miyo ya watu, alithibitisha kwamba mzigo zaidi ya mambo haya muhimu: **29** Msile amewakubali kwa kuwapa nao Roho Mtakatifu kama vyakula viliviyotambikiwa sanamu; msinywe damu; alivyotupa sisi. **9** Hakufanya ubaguzi wowote kati msile nyama ya mnyama aliyenyonwa; na mijepushe yetu na wao; aliiakasa miyo yao kwa imani. **10** na usherati. Mtakuwa mmeefanya vema kama mkiepa Sasa basi, kwa nini kumjaribu Mungu kwa kuwatwika kufanya mambo hayo. "Wasalaam!" **30** Baada ya hao waumini mzigo ambao wala babu zetu, wala sisi kuwaaga, hao wajumbe walielekea Antioquia ambako hatukuweza kuubeba? **11** Isiwe hivyo, ila tunaamini waliit mkutano wa waumini, wakawapa hiyo barua. kwamba, sisi kama vile wao, tunaokolewa kwa njia **31** Walipoisoma hiyo barua, maneno yake yaliwaitia ya neema ya Bwana Yesu." **12** Kikundi chote kilikaa moyo, wakafurahi sana. **32** Yuda na Sila, ambao kimya, kikawasikiliza Barnaba na Paulo wakieleza nao walikuwa manabii, walizungumza na hao ndugu miujiza na maajabu ambayo Mungu alitenda kwa kwa muda mrefu wakiwatia moyo na kuwaimarisha. mikono yao kati ya watu wa mataifa mengine. **13** **33** Baada ya kukaa huko kwa muda fulani, ndugu Walipomaliza kuongea, Yakobo alianza kusema: wa Antioquia waliwaaga wakiwataki amani, kisha "Ndugu zangu, nisikilizeni! **14** Simoni ameeleza jinsi wakarudi kwa wale waliokuwa wamewatuma. **34** Mungu hapo awali alivyojishughulisha na watu wa Lakini Sila aliamua kubaki. **35** Paulo na Barnaba mataifa mengine, akachagua baadhi yao wawe watu walibaki huko Antioquia kwa muda; wakafundisha na wake. **15** Jambo hili ni sawa kabisa na maneno ya kuhubiri neno la Bwana, pamoja na watu wengine manabii, kama Maandiko Matakatifu yasemavyo: wengi. **36** Baada ya siku kadhaa, Paulo alimwambia **16** Baada ya mambo haya nitarudi. Nitajenga tena Barnaba, "Turudi tukawatembelee wale ndugu katika ile nyumba ya Daudi iliyoanguka; nitayatengeneza kila mji tulikolihubiri neno la Bwana tukajionee jinsi magofu yake na kujenga tena. **17** Hapo watu wengine wote, watu wa mataifa yote niliowaita wawe wangu, watamtafuta Bwana. **18** Ndivyo asemavyo Bwana, aliyefanya jambo hili llijulikane tangu kale. (aiōn g165) **19** "Kwa hiyo, uamuzi wangu ni huu: tusiwataabishie watu wa mataifa wanomgeukia Mungu. **20** Bali tuwapelekee barua kuwaambia wasile vyakula viliviyotiwa najisi kwa kutambikiwa sanamu za miungu; wajiepushe na uasherati; wasile mnyama yejote aliyenyonwa, na wasinywe damu. **21** Kwa maana kwa muda mrefu maneno ya Mose yamekuwa yakihubiriwa katika kila mji na kusomwa katika masunagogi yote kila siku ya Sabato." **22** Mitume, wazee na kanisa lote waliamua kuwachagua watu fulani mionganii mwao na kuwatuma Antioquia pamoja na Paulo na Barnaba. Basi, wakamchagua Yuda aitwaye pia Barsaba, na Sila ambao wote walikuwa wanajulikana zaidi kati ya ndugu. **23** Wakawapa barua hii: "Sisi mitume na wazee, ndugu zenu, tunawasalimuni ninyi ndugu wa mataifa mengine mlioko huko Antioquia, Siria na Kilikia. **24** Tumesikia kwamba watu wengine kutoka huku kwetu waliwavurugenii kwa maneno yao, wakaitia miyo yenu katika wasiwasi. Lakini wamefanya hivyo bila ya idhini yoyote kutoka kwetu. **25** Hivyo, tumeamua kwa pamoja kuwachagua watu kadhaa na kuwatuma kwenu pamoja na wapenzi wetu Barnaba na Paulo, **26** ambao wamehatarisha maisha yao kwa ajili ya jina la Bwana wetu Yesu Kristo. **27** Kwa hiyo, tunawatuma Yuda na Sila kwenu; hawa watawaambieni wao wenywewe haya tulioandika. **28**

16 Paulo alifika Derbe na Lustra, ambako aliishi mfuasi mmoja aitwaye Timotheo. Mama yake ambaye pia alikuwa mfuasi, alikuwa Myahudi; lakini baba yake alikuwa Mgiriki. **2** Timotheo alikuwa na sifa kubwa kati ya wale ndugu wa Lustra na Ikonio. **3** Paulo alitaka Timotheo aandamane naye safarini, kwa hiyo alimtahiri. Alifanya hivyo kwa sababu Wayahudi wote walioishi sehemu hizo walijua kwamba baba yake Timotheo alikuwa Mgiriki. **4** Walipokuwa wanapita katika ile miji waliwapa watu yale maagizo yaliyotolewa na mitume na wazee kule Yerusalem, wakawaambia wayazingatie. **5** Hivyo, yale makanisa yalizidi kuwa imara katika imani, na idadi ya waumini ikaongezeka kila siku. **6** Walipitia sehemu za Frugia na Galatia kwani Roho Mtakatifu hakuwaruhusu kuhubiri huo ujumbe mkoani Asia. **7** Walipofika kwenye mipaka ya Musia, walijaribu kuingia mkoani Bithunia, lakini Roho wa Yesu hakuwaruhusu. **8** Basi, walipitia Musia, wakaenda moja kwa moja mpaka Troa. **9** Usiku huo,

Paulo aliona ono ambalo alimwona mtu mmoja wa kulitokea mtetemeko mkuu wa ardhi ambaa uliitikisa Makedonia amesimama pale na kumwomba: "Vuka, misingi ya gereza. Mara, milango yote ikafunguka na uje Makedonia ukatusaidie." ¹⁰ Mara baada ya Paulo minyororo iliyowafunga hao wafungwa ikaachana. kuona ono hilo, tulijitayarisha kwenda Makedonia bila ²⁷ Askari wa gereza alipoamka na kuiona milango kukawia, tukiwa na hakika kwamba Mungu ametuita ya gereza imefunguliwa, alidhani kwamba wafungwa tuwapelekee Habari Njema. ¹¹ Kutoka Troa, tulisafiri wote walikuwa wametoroka na hivyo akauchomoa kwa meli moja kwa moja mpaka Samothrake, na upanga wake, akataka kujiua. ²⁸ Lakini Paulo akaita kesho yake tukatia nanga Neapol. ¹² Kutoka huko, kwa sauti kubwa: "Usijidhu mwenyewe kwa maana tulikwenda mpaka Filipi, mji wa wilaya ya kwanza ya sisi sote tuko hapa." ²⁹ Baada ya kumwita mtu alete Makedonia, na ambaa pia ni koloni la Waroma. Tulikaa taa, huyo askari wa gereza alikimbilia ndani, akajitupa katika mji huo siku kadhaa. ¹³ Siku ya Sabato tulitoka mbele ya miguu ya Paulo na Sila huku akitetemeka nje ya mji, tukaenda kando ya mto ambapo tulidhani kwa hofu. ³⁰ Halafu aliwaongoza nje, akawauliza, ya kuwa ni mahali pa kusali. Tuliketi, tukaongea na "Waheshimiwa, nifanye nini nipate kuokoka?" ³¹ Wao wanawake waliokusanyika mahali hapo. ¹⁴ Miongoni wakamjibu, "Mwamini Bwana Yesu nawe utaokolewa mwa wale waliotusikiliza alikuwa mwanamke mmoja pamoja na jamaa yako yote." ³² Basi, wakamhubiria mcha Mungu aitwaye Ludia mwenyeji wa Thuatira, neno la Bwana ye ye pamoja na jamaa yake. ³³ Yule ambaye alikuwa mfanyakibashara ya nguo za kitani za askari aliwachukua saa ileile ya usiku akawasafisha rangi ya zambarau. Bwana aliufungua moyo wake majeraha yao, kisha ye ye na jamaa yake wakabatizwa hata akayapokea yale maneno Paulo aliyokuwa papo hapo. ³⁴ Halafu akawachukua Paulo na Sila anasema. ¹⁵ Baada ya huyo mama pamoja na jamaa nyumbani kwake, akawapa chakula. Yeye na jamaa yake kubatizwa, alitualika akisema, "Kama kweli yake yote wakafanya sherehe kwa vile sasa walikuwa mmeona kwamba mimi namwamini Bwana, karibuni wanamwamini Mungu. ³⁵ Kesho yake asubuhi, nyumbani kwangu mkakae." Akatuhimiza twende. ¹⁶ mahakimu waliwatuma maofisa wao wakisema, Siku moja, tulipokuwa tunakwenda mahali pa kusali, "Wafungueni wale watu." ³⁶ Yule askari wa gereza msichana mmoja aliyekuwa na pepo mwenye uwezo wa kuagua alikutana nasi. Msichana huyo alikuwa anawapatia matajiri wake fedha nyngi kwa uaguzi ujumbe ili mfunguliwe. Sasa mnaweza kutoka na wake. ¹⁷ Basi, huyo msichana alimfuata Paulo na sisi, "Ati nini? Ingawa hatukuwa na kosa, walitupiga akipiga kelele na kusema, "Hawa watu ni watumishi viboko hadharani hali sisi ni raia wa Roma. Tena, wa Mungu Mkuu. Wanawatangazieni njia ya wokovu." walitutia ndani na sasa wanataka kutufungulia kwa ¹⁸ Akawa anafanya hivyo kwa siku nyngi hata siku moja Paulo alikasirika, akamgeukia na kumwambia huyo pepo, "Nakuamuru kwa jina la Yesu Kristo, mtoke huyu!" Mara huyo pepo akamtoka. ¹⁹ Matajiri wa yule msichana walipoona kwamba tumaini lao la kupata mali limekwisha, waliwakamata Paulo na Sila, wakawaburuta mpaka hadharani, mbele ya wakuu. ²⁰ Wakawashtaki kwa mahakimu wakisema, "Watu wa hawa ni Wayahudi na wanafanya fujo katika mji wetu. ²¹ Wanafundisha desturi ambazo sisi raia wa Roma haturuhusiwi kuzikubali wala kuzifuata." ²² Kundi la watu likajiunga nao, likawashambulia. Wale mahakimu wakawatatalua Paulo na Sila mavazi yao, wakaamuru wapigwe viboko. ²³ Baada ya kupigwa sana wakatiwa ndani, na askari wa gereza akaamriwa kuwaweka chini ya ulinzi mkali. ²⁴ Kutokana na maagizo hayo, huyo askari aliwaweka katika chumba cha ndani kabisa cha gereza na kuifunga miguu yao kwenye nguzo. ²⁵ Karibu na usiku wa manane Paulo na Sila walikuwa wakisali na kuimba nyimbo za kumsifu Mungu, huku wafungwa wengine wakiwa wanasililiza. ²⁶ Ghafla,

kulitokea mtetemeko mkuu wa ardhi ambaa uliitikisa Makedonia amesimama pale na kumwomba: "Vuka, misingi ya gereza. Mara, milango yote ikafunguka na uje Makedonia ukatusaidie." ¹⁰ Mara baada ya Paulo minyororo iliyowafunga hao wafungwa ikaachana. kuona ono hilo, tulijitayarisha kwenda Makedonia bila ²⁷ Askari wa gereza alipoamka na kuiona milango kukawia, tukiwa na hakika kwamba Mungu ametuita ya gereza imefunguliwa, alidhani kwamba wafungwa tuwapelekee Habari Njema. ¹¹ Kutoka Troa, tulisafiri wote walikuwa wametoroka na hivyo akauchomoa kwa meli moja kwa moja mpaka Samothrake, na upanga wake, akataka kujiua. ²⁸ Lakini Paulo akaita kesho yake tukatia nanga Neapol. ¹² Kutoka huko, kwa sauti kubwa: "Usijidhu mwenyewe kwa maana tulikwenda mpaka Filipi, mji wa wilaya ya kwanza ya sisi sote tuko hapa." ²⁹ Baada ya kumwita mtu alete Makedonia, na ambaa pia ni koloni la Waroma. Tulikaa taa, huyo askari wa gereza alikimbilia ndani, akajitupa katika mji huo siku kadhaa. ¹³ Siku ya Sabato tulitoka mbele ya miguu ya Paulo na Sila huku akitetemeka nje ya mji, tukaenda kando ya mto ambapo tulidhani kwa hofu. ³⁰ Halafu aliwaongoza nje, akawauliza, ya kuwa ni mahali pa kusali. Tuliketi, tukaongea na "Waheshimiwa, nifanye nini nipate kuokoka?" ³¹ Wao wanawake waliokusanyika mahali hapo. ¹⁴ Miongoni wakamjibu, "Mwamini Bwana Yesu nawe utaokolewa mwa wale waliotusikiliza alikuwa mwanamke mmoja pamoja na jamaa yako yote." ³² Basi, wakamhubiria mcha Mungu aitwaye Ludia mwenyeji wa Thuatira, neno la Bwana ye ye pamoja na jamaa yake. ³³ Yule ambaye alikuwa mfanyakibashara ya nguo za kitani za askari aliwachukua saa ileile ya usiku akawasafisha rangi ya zambarau. Bwana aliufungua moyo wake majeraha yao, kisha ye ye na jamaa yake wakabatizwa hata akayapokea yale maneno Paulo aliyokuwa papo hapo. ³⁴ Halafu akawachukua Paulo na Sila anasema. ¹⁵ Baada ya huyo mama pamoja na jamaa nyumbani kwake, akawapa chakula. Yeye na jamaa yake kubatizwa, alitualika akisema, "Kama kweli yake yote wakafanya sherehe kwa vile sasa walikuwa mmeona kwamba mimi namwamini Bwana, karibuni wanamwamini Mungu. ³⁵ Kesho yake asubuhi, nyumbani kwangu mkakae." Akatuhimiza twende. ¹⁶ mahakimu waliwatuma maofisa wao wakisema, Siku moja, tulipokuwa tunakwenda mahali pa kusali, "Wafungueni wale watu." ³⁶ Yule askari wa gereza msichana mmoja aliyekuwa na pepo mwenye uwezo wa kuagua alikutana nasi. Msichana huyo alikuwa anawapatia matajiri wake fedha nyngi kwa uaguzi ujumbe ili mfunguliwe. Sasa mnaweza kutoka na wake. ¹⁷ Basi, huyo msichana alimfuata Paulo na sisi, "Ati nini? Ingawa hatukuwa na kosa, walitupiga akipiga kelele na kusema, "Hawa watu ni watumishi viboko hadharani hali sisi ni raia wa Roma. Tena, wa Mungu Mkuu. Wanawatangazieni njia ya wokovu." walitutia ndani na sasa wanataka kutufungulia kwa ¹⁸ Akawa anafanya hivyo kwa siku nyngi hata siku moja Paulo alikasirika, akamgeukia na kumwambia huyo pepo, "Nakuamuru kwa jina la Yesu Kristo, mtoke huyu!" Mara huyo pepo akamtoka. ¹⁹ Matajiri wa yule msichana walipoona kwamba tumaini lao la kupata mali limekwisha, waliwakamata Paulo na Sila, wakawaburuta mpaka hadharani, mbele ya wakuu. ²⁰ Wakawashtaki kwa mahakimu wakisema, "Watu wa hawa ni Wayahudi na wanafanya fujo katika mji wetu. ²¹ Wanafundisha desturi ambazo sisi raia wa Roma haturuhusiwi kuzikubali wala kuzifuata." ²² Kundi la watu likajiunga nao, likawashambulia. Wale mahakimu wakawatatalua Paulo na Sila mavazi yao, wakaamuru wapigwe viboko. ²³ Baada ya kupigwa sana wakatiwa ndani, na askari wa gereza akaamriwa kuwaweka chini ya ulinzi mkali. ²⁴ Kutokana na maagizo hayo, huyo askari aliwaweka katika chumba cha ndani kabisa cha gereza na kuifunga miguu yao kwenye nguzo. ²⁵ Karibu na usiku wa manane Paulo na Sila walikuwa wakisali na kuimba nyimbo za kumsifu Mungu, huku wafungwa wengine wakiwa wanasililiza. ²⁶ Ghafla,

17 Kwa kupitia Amfipoli na Apolonia, walisafiri mpaka Thesalonika ambako kulikuwa na sunagogi la Wayahudi. ² Paulo alijiunga nao kama iliyoyokuwa desturi yake akajadiliana nao Sabato tatu mfululizo, akatumia Maandiko Matakatifu. ³ Aliyaeleza na kuonyesha kwamba ilimbidi Kristo kuteswa na kufufu kutoka wafu. Akawaambia, "Yesu ambaye mimi namhubiri kwenu ndiye Kristo." ⁴ Baadhi yao walikubali wakajunga na Paulo na Sila. Kadhalika, idadi kubwa ya Wagiriki waliomcha Mungu pamoja na wanawake wengi wa tabaka la juu, walijiunga nao. ⁵

Lakini Wayahudi wakaona wivu; wakawakodi wafidhuli sokoni, wakafanya kikundi na kuzusha fujo mjini akasema, "Wananchi wa Athene! Ninaona kwamba kote. Wakaivamia nyumba ya Yasoni wakitumaini ninyi, kwa vyovyote, ni watu wa dini sana. **23** kuwapata humo Paulo na Sila ili wawalete hadharani. Sababu yenyewe ni kwamba katika pitapita yangu **6** Lakini hawakuwapata na hivyo walimburuta Yasoni niliangalia sanamu zenu za ibada nikakuta madhabahu pamoja na ndugu wengine mpaka kwa wakuu wa mji, moja ambayo imeandikwa: Kwa ajili ya Mungu yule wakapiga kelele: "Watu hawa wamekuwa wakivuruga Asiyejulikana. Basi, huyo mnayemwabudu bila kujua, dunia yote na sasa wako hapa mjini. **7** Yasoni ndiye ninayemhubiri kwenu. **24** Mungu, aliyeumba amewakaribisha nyumbani kwake. Wote wanafanya ulimwengu na vyote vilivyomo, ni Bwana wa mbingu na kinyume cha amri ya Kaisari wakisema eti Kuna nchi; yeye hakai katika hekalu zilizojengwa na watu. mfalme mwengine aitwaye Yesu." **8** Kwa maneno hayo **25** Wala hatumiki kwa mikono ya watu kana kwamba waliwati wasiwasi wakuu wa mji na kundi la watu. **9** anahitaji chochote kile, kwa maana yeze mwenyewe Wakawafanya Yasoni na wenzake watoe dhamana, ndiye anayewapa watu uhai, anawawezesha kupumua kisha wakawaacha waende zao. **10** Usiku, wale na anawapa kila kitu. **26** Kutokana na mtu mmoja ndugu waliwahimiza Paulo na Sila waende Berea. aliumba mataifa yote na kuyawezesha kuishi duniani Mara tu walipofika huko, walikwenda katika sunagogi kote. Aliamua na kupanga kabla kabisa lini na la Wayahudi. **11** Watu wa huko walikuwa wasikivu wapi mataifa hayo yangeishi. **27** Alifanya hivyo, ili zaidi kuliko wale wa Thesalonika. Waliupokea ule mataifa hayo yapate kumfuata, na kama vile kwa ujumbe kwa hamu kubwa, wakawa wanayachunguza kupapasapapasa, yapate kumfikia. Hata hivyo lakini, Maandiko Matakatifu kila siku, ili kuona kama yale Mungu hayuko mbali na kila mmoja wetu. **28** Kama waliyosema Paulo na Sila yalikuwa kweli. **12** Wengi alivoyosema mtu mmoja: Ndani yake yeze sisi tunaishi, wao waliyamini na pia wanawake wa Kigiriki wa tabaka tunajimudu, na tuko! Ni kama washairi wenu wengine la juu na wanaume pia. **13** Lakini, Wayahudi wa walivoyosema: Sisi ni watoto wake. **29** Ikiwa basi, Thesalonika walipogundua kwamba Paulo alikuwa sisi ni watoto wa Mungu, haifai kumfikiria Mungu anahubiri neno la Mungu huko Berea, walikwenda kuwa kama dhahabu, fedha au hata jiwe lilidochongwa huko, wakaanza kufanya fujo na kuchoecha makundi na kutiwa nakshi na binadamu. **30** Mungu alifanya ya watu. **14** Wale ndugu wakamsindikiza haraka kama kwamba haoni nyakati zile watu walipokuwa aende pwani lakini Sila na Timotheo walibaki Berea. wajinga. Lakini sasa, anaamuru watu wote kila mahali **15** Wale ndugu waliomsindikiza Paulo walikwenda watubu. **31** Kwa maana amekwisha weka siku ambayo pamoja naye mpaka Athene. Kisha, wakarudi pamoja atauhukumu ulimwengu kwa haki kwa njia ya mtu na maagizo kutoka kwa Paulo kwamba Sila na mmoja aliyemteua. Mungu amewathibitishia wote Timotheo wamfuate upesi iwezekanavyo. **16** Paulo jambo hili kwa kumfufua mtu huyo kutoka wafu!" alipokuwa anawasubiri Sila na Timotheo huko Athene, **32** Walipomsikia Paulo anasema juu ya jambo la moyo wake ulighadhibika sana alipoona jinsi mji huo kufufuka kwa wafu, wengine wao waliangua kicheko; ulivyo kuwa umejaa sanamu za miungu. **17** Alijadiliana lakini wengine walisema, "Tunataka kukusikia tena na Wayahudi na watu wengine waliomcha Mungu juu ya jambo hili!" **33** Hivyo, Paulo aliawaacha, akatoka katika sunagogi; na kila siku alikuwa na majadiliano barazani. **34** Lakini watu kadhaa waliandamana naye, sokoni pamoja na wowote wale walijitokeza. **18** wakawa waumini. Mionganoni mwao walikuwa Dionisio Wengine waliofuata falsafa ya Epikuro na Stoiki wa Areopago, mwanamike mmoja aitwaye Damari na walibishana naye. Wengine walisema, "Anataka wengino.

kusema nini huyu bwanamaneno?" Kwa kuwa Paulo alikuwa anahubiri juu ya Yesu na juu ya ufufuo, wengine walisema, "Inaonekana kama anahubiri juu ya miungu ya kigeni." **19** Hivyo walimchukua Paulo, wakampelea Areopago, wakasema, "Tunataka kujua jambo hili jipya ulilokuwa unazungumzia. **20** Vitu vingine tulivyoosikia kwa masikio yetu vinaonekana kuwa viroja kwetu. Tungependa kujua mambo haya yana maana gani." **21** Wananchi wa Athene na wakazi wengine wa huko walikuwa wanatumia wakati wao wote kuhadithiana na kusikiliza habari mpyampya. **22**

18 Baada ya hayo, Paulo aliondoka Athene, akaenda Korintho. **2** Huko Korintho, alimkuta Myahudi mmoja aitwaye Akula, mzaliwa wa Ponto. Akula pamoja na mkewe aitwaye Priskila, walikuwa wamerudi kutoka Italia siku hizohizo kwa sababu Kaisari Klaudio alikuwa ameamuru Wayahudi wote waondoke Roma. Paulo alikwenda kuwaona, **3** na kwa vile wao walikuwa mafundi wa kushona mahema kama alivyo kuwa yeze, Paulo alikaa nao akafanya kazi. **4** Kila Sabato alifanya majadiliano katika sunagogi

akijaribu kuwavuta Wayahudi na Wagiriki. 5 Baada ya wote. 24 Myahudi mmoja aitwaye Apolo, mzaliwa Sila na Timotheo kuwasili kutoka Makedonia, Paulo wa Aleksandria, alifika Efeso. Alikuwa mtu mwenye alianza kutumia wakati wake wote kwa ajili ya kuhubiri, ufasaha wa kuongea na mwenye ujuzi mkubwa wa akawathibitiisha Wayahudi kwamba Yesu ndiye Kristo. Maandiko Matakatifu. 25 Alikuwa amefundishwa juu ya 6 Walipompinga na kuanza kumtukana, aliyakung'uta hiyo njia ya Bwana, na akiwa motomoto, aliongea juu mavazi yake mbele yao akisema, "Mkipotea ni shauri ya habari za Yesu. Akafundisha kwa usahihi ingawa lenu wenywewe; mimi sina lawama yoyote juu ya jambo alikuwa amepata ubatizo wa Yohane tu. 26 Priskila hilo. Na tangu sasa nitawaendea watu na mataifa na Akula walipomsikia akiongea kwa uhodari ndani mengine." 7 Basi, akatoka hapo akaenda kukaa ya sunagogi, walimchukua kwao wakamfundisha nyumbani kwa mtu mmoja mcha Mungu aitwaye hiyo Njia ya Mungu kwa usahihi zaidi. 27 Apolo Tito Yusto. Nyumba yake Tito ilikuwa karibu na alipoamua kwenda Akaya, wale ndugu walimtia moyo lile sunagogi. 8 Lakini Krispo, mkuu wa sunagogi, kwa kuwaandikia wafuasi kule Akaya wampokee. alimwamini Bwana yeche pamoja na jamaa yake Alipofika huko, aliweza kwa msaada wa neema ya yote. Wakorintho wengi waliusikiliza ujumbe huo, Mungu, kuwasaidia sana wale ndugu walipata kuwa wakaamini na kubatizwa. 9 Siku moja usiku, Bwana waumini; 28 kwa maana aliendelea kwa uhodari alimwambia Paulo katika maono: "Usiogope, endelea kuwashinda Wayahudi hadharani akithibitisha kwa kuhubiri tu bila kufa moyo, 10 maana mimi niko Maandiko Matakatifu kuwa Yesu ni Kristo.

19 Wakati Apolo alipokuwa Korintho, Paulo alisafiri sehemu za bara, akafika Efeso ambako aliwakuta wanafunzi kadhaa. 2 Akauliza, "Je, mlipopata kuwa waumini mlipokea Roho Mtakatifu?" Nao wakamjibu, "La! Hata kusikia kwamba kuna Roho Mtakatifu hatujasikia." 3 Naye akasema, "Sasa mlipata ubatizo wa namna gani?" Wakamjibu, "Ubatizo wa Yohane." 4 Naye Paulo akasema, "Ubatizo wa Yohane ulikuwa wa kuonyesha kwamba watu wametubu. Yohane aliwaambia watu wammamini yule ambaye alikuwa anakuja baada yake, yaani Yesu." 5 Baada ya kusikia hayo, walibatizwa kwa jina la Bwana Yesu. 6 Basi, Paulo akawawekea mikono, na Roho Mtakatifu akawashukia, wakaanza kusema lugha mbalimbali na kutangaza ujumbe wa Mungu. 7 Wote jumla, walikuwa watu wapatao kumi na wawili. 8 Kwa muda wa miezi mitatu Paulo alikuwa akienda katika sunagogi, akawa na majadiliano ya kuvutia sana juu ya Ufalme wa Mungu. 9 Lakini wengine walikuwa wakaidi, wakakataa kuamini, wakaanza kuongea vibaya hadharani juu ya Njia ya Bwana. Hapo Paulo alivunja uhusiano nao, akawachukua pembeni wale wanafunzi wake, akawa anazungumza nao kila siku katika jumba la masomo la Turano. 10 Aliendelea kufanya hivyo kwa muda wa miaka miwili hata wakazi wote wa Asia, Wayahudi na watu wa mataifa mengine, wakawenza kusikia neno la Bwana. 11 Mungu alifanya miujiza ya ajabu kwa mikono ya Paulo. 12 Watu walikuwa wakichukua lesu na nguo nyngine za kazi ambazo Paulo alikuwa amezitumia, wakazipeleka kwa wagonjwa, nao wakaponywa magonjwa yao; na wale waliokuwa na pepo wabaya wakatokwa na pepo hao. 13 Wayahudi kadhaa wenye kupunga

pepo wabaya, walisafiri huko na huko, wakijaribu kwenye ukumbi wa michezo. 30 Paulo mwenyewe kulitumia jina la Bwana Yesu kwa wale waliokuwa alitaka kuukabili huo umati wa watu, lakini wale wamepagawa na pepo wabaya. Walikuwa wakisema: waumini walimzuia. 31 Maofisa wengine wa huo "Ninawaamuru kwa jina la Yesu ambaye Paulo mkoa wa Asia, waliokuwa rafiki zake, walimtumia anamhubiri." 14 Watoto saba wa Skewa, Kuhani Mkuu Paulo ujumbe wakimsihi asijihatarishe kwa kwenda wa Kiyahudi, walikuwa mionganii mwa hao waliokuwa kwenye ukumbi wa michezo. 32 Wakati huo, kila wanafanya hivyo. 15 Lakini pepo mbaya aliwajibu, mtu alikuwa anapayuka; wengine hili na wengine "Ninamfahamu Yesu, ninamjua pia Paulo, lakini ninyi lile, mpaka hata ule mkutano ukavurugika. Wengi ni nani?" 16 Kisha yule mtu aliyepagawa aliwarukia hawakujua hata sababu ya kukutana kwoo. 33 Kwa wote kwa kishindo, akawashinda nguvu. Na hao vile Wayahudi walimfanya Aleksanda ajitokeze mbele, watoto wa Skewa wakakimbia kutoka ile nyumba baadhi ya watu katika ule umati walidhani kuwa wakiwa uchi na wamejaa majeraha. 17 Kila mtu huko ndiye. Basi, Aleksanda alialiashiria watu kwa mkuo Efeso, Myahudi na asiye Myahudi, alisikia juu ya akitaka kujiteeta mbele ya ule umati wa watu. 34 tukio hilo. Wote waliingiwa na hofu, wakalikuza Lakini walipotambua kuwa yeye ni Myahudi, wote jina la Bwana Yesu. 18 Waumini wengi walijitozea kwa sauti moja walipiga kelele: "Mkuu ni Artemi wa wakakiri hadharani mambo waliyokuwa wametenda. Efeso!" Wakaendelea kupayukapayuka hivyo kwa 19 Wengine waliokuwa wameshughulikia mambo muda wa saa mbili. 35 Hatimaye karani wa mji ya uchawi hapo awali, walikusanya vitabu vyao, alifafulu kuwanyamazisha, akawaambia, "Wananchi wakavichoma mbele ya wote. Walikisia gherama ya wa Efeso, kila mtu anajua kwamba mji huu wa Efeso vitabu hivyo, wakaona yafikia vipande vyta fedha ni mlinzi wa nyumba ya mungu Artemi na mlinzi elfu hamsini. 20 Kwa namna hiyo, neno la Bwana wa ile sanamu ilioanguka kutoka mbinguni. 36 lilizidi kuenea na kuwa na nguvu zaidi. 21 Baada ya Hakuna anayeweza kukana mambo haya. Hivyo basi, mambo hayo, Paulo aliamua kwenda Yerusalem tulieni; msifanye chochote bila hadhari. 37 Mmewaita kwa kupitia Makedonia na Akaya. Alisema, "Baada watu hawa hapa ingawaje hawakuufuru nyumba ya kufika huko, itanilazimu kuona Roma pia." 22 ya mungu wala kumtukana mungu wetu wa kike. 38 Hivyo, aliwatuma wawili wa wasaidizi wake, Timotheo Kama, basi Demetrio na wafanyakazi wake wana na Erasto, wamtangulie kwenda Makedonia, naye mashtaka yao kuhusu watu hawa, yapo mahakama akabaki kwa muda huko Asia. 23 Wakati huo ndipo na wakuu wa mikoa; wanawenza kushtakiana huko. kulipotokea ghasia kubwa huko Efeso kwa sababu 39 Kama mna matatizo mengine, yapelekeni katika ya hiyo Njia ya Bwana. 24 Kulikuwa na mfua fedha kikao halali. 40 Kwa maana tungaliweza kushtakiwa mmoja aitwaye Demetrio, ambaye alikuwa na kazi kwa kusababisha ghasia kutokana na vituko vyta leo. ya kutengeneza sanamu za nyumba ya mungu Ghasia hii haina msingi halali na hatungeweza kutoa wa kike aitwaye Artemi. Shughuli hiyo iliwapatia sababu za kuridhisha za ghasia hiyo." 41 Baada ya mafundi faida kubwa. 25 Demetrio aliwakusanya hao kusema hayo aliuvunja mkutano. wafanyakazi pamoa na wengine waliokuwa na kazi

kama hiyo, akawaambia, "Wananchi, mnafahamu kwamba kipato chetu kinatokana na biashara hii. 26 Sasa, mnawenza kusikia na kujionea wenye mmoja aitwaye Demetrio, ambaye alikuwa na kazi ya kutengeneza sanamu za nyumba ya mungu

20 Ile ghasia ya Efeso ilipokwisha tulia Paulo aliwaita pamoa wale waumini, akawatia moyo. Kisha akawaaga, akasafiri kwenda Makedonia. 2 Alipitia sehemu za nchi zile akiwatia watu moyo kwa maneno mengi. Halafu akafika Ugiriki. 3 ambako alikaa kwa miezi mitatu. Alipokuwa anajitayarisha kwenda Siria, aligundua kwamba Wayahudi walikuwa wanamfanya mpango mbaya; hivyo aliamua kurudi kwa kupitia Makedonia. 4 Sopatro, mwana wa Pirho kutoka Berea, allandamana naye; pia Aristarko na Sekundo kutoka Thesalonika, Gayo kutoka Derbe, Timotheo, Tukiko na Trofimo wa mkuo wa Asia. 5 Hao walitutangulia na kutungojea kule Troa. 6 Sisi, baada ya sikuu ya Mikate Isiyotiwa chachu, tulipanda meli kutoka Filipi na baada ya siku tatu tukawafikia kule Troa. Huko tulikaa kwa muda wa juma moja. 7

Jumamosi jioni, tulikutana ili kumega mkate. Kwa vile mimi sina lawama yoyote. **27** Kwa maana sikusita Paulo alikuwa amekusudia kuondoka kesho yake, hata kidogo kuwatangazieni azimio lote la Mungu. aliwahutubia watu na kuendelea kuongea nao hadi **28** Jihadharini wenyewe; lilindeni lile kundi ambalo usiku wa manane. **8** Katika chumba tulimokuwa, Roho Mtakatifu amewaweka ninyi muwe walezi wake. ghorofani, kulikuwa na taa nyangi zinawaka. **9** Kijana Lichungeni kanisa la Mungu ambalo amejipatia kwa mmoja aitwaye Eutuko alikuwa ameketi dirishani damu ya Mwanaae. **29** Nafahamu vizuri sana kwamba wakati Paulo alipokuwa anaendelea kuhutubu. Eutuko baada ya kuondoka kwangu mbwa mwitu wakali alianza kusinzia kidogokidogo na hatimaye usingizi watawamieni, na hawatakuwa na huruma kwa kundi ukambana, akaanguka chini kutoka ghorofa ya hilo. **30** Hata kutoka mionganoni mwenu watatokea watu tatu. Wakamwokota amekwisha kufa. **10** Lakini ambao watasema mambo ya uongo ili kuwapotosha Paulo alishuka chini, akainama, akamkumbatia na watu na kuwafanya wawaafuate wao tu. **31** Kwa hiyo, kusema, "Msiwe na wasiwasni maana kuna uhai bado muwe macho mkikumbuka kwamba kwa muda wa ndani yake." **11** Kisha akapanda tena ghorofani, miaka mitatu, usiku na mchana, sikuchoka kumwonya akamega mkate, akala. Aliendelea kuhubiri kwa muda kila mmoja wenu kwa machozi. **32** "Na sasa basi, mrefu hadi alfajiri, halafu akaondoka. **12** Wale watu ninawaweka ninyi chini ya ulinzi wa Mungu na ujumbe walimchukua yule kijana nyumbani akiwa mzima wa neema yake. Yeye anao uwemo wa kuwajenga ninyi kabisa, wakapata kitulizo kikubwa. **13** Sisi tulipanda na kuwawezesha mzipate zile baraka alizowawekea meli tukatangulia kwenda Aso ambako tungemchukua watu wake. **33** Mimi sikutamani hata mara moja Paulo. Ndivyo alivypanga; maana alitaka kufika huko fedha, wala dhahabu, wala nguo za mtu yeyote. kwa kupitia nchi kavu. **14** Basi, alitukuta kule Aso, **34** Mnajua ninyi wenyewe kwamba nimefanya kazi tukampandisha melini, tukaenda Mitulene. **15** Kutoka kwa mikono yangu mwenyewe, ili kujipatia mahitaji huko tulisafiri tukafika Kio kesho yake. Siku ya pili, yangu na ya wenzangu. **35** Nimekuwa nikiwapeni tulitia nanga Samo na kesho yake tukafika Mileto. **16** daima mfano kwamba kwa kufanya kazi mithili hiyo Paulo alikuwa amekusudia kuendelea na safari kwa tunapaswa kuwasaidia walio dhaifu, tukikumbuka meli bila kupitia Efeso ili asikawie zaidi huko Asia. maneno ya Bwana Yesu mwenyewe: Heri zaidi kutoa Alikuwa na haraka ya kufika Yerusalemu kwa sikukuu kuliko kupokea." **36** Baada ya kusema hayo, Paulo ya Pentekoste kama ingwezekana. **17** Kutoka Mileto alipiga magoti pamoja nao wote, akasali. **37** Wote Paulo alituma ujumbe kwa wazee wa Efeso wakutane walikuwa wanalia; wakamwaga kwa kumkumbatia na naye. **18** Walipofika kwake aliwaambia, "Mnajua jinsi kumbus. **38** Jambo liliowahuzunisha zaidi lilikuwa niliyotumia wakati wote pamoja nanyi tangu siku ile ya neno alilosema kwamba hawangemwona tena. Basi, kwanza nilipofika Asia. **19** Mnajua jinsi niliyotumikia wakamsindikiza hadi melini.

Bwana kwa unyenyekevu wote, kwa machozi na matatizo yaliyonipata kutokana na mipango ya hila ya Wayahudi. **20** Mnajua kwamba sikusita hata kidogo kuwahubiria hadharani na nyumbani mwenu na kuwafundisha chochote ambacho kingewasaidieni. **21** Niliwaonya wote—Wayahudi kadhalika na watu wa mataifa, wamegeukie Mungu na kumwamini Bwana wetu Yesu. **22** Sasa, sikelizeni! Mimi, nikiwa ninamiti Roho, nakwenda Yerusalemu bila kufahamu yatakayonipata huko. **23** Ninachojua tu ni kwamba Roho Mtakatifu ananithibitishia katika kila mji kwamba vifungo na mateso ndivyo vinavyoningojea. **24** Lakini, siuthamini uhai wangu kuwa ni kitu sana kwangu. Nataka tu nikamilishe ule utume wangu na kumaliza ile kazi aliyonipa Bwana Yesu niifanye, yaani nitangaze Habari Njema ya neema ya Mungu. **25** "Nimekuwa nikienda huko na huko kati yenu nikiuhubiri Ufalme wa Mungu. Sasa lakini, najua hakuna hata mmoja wenu atakayeniona tena. **26** Hivyo, leo hii ninawathibitishieni rasmi kwamba ikijatokea akapotea mmoja wenu,

21 Tulipokwisha agana nao, tulipanda meli tukaenda moja kwa moja mpaka Kosi. Kesho yake tulifika Rodo, na kutoka huko tulikwenda Patara. **2** Huko, tulikuta meli iliyokuwa inakwenda Foinike, hivyo tulipanda, tukasafiri. **3** Baada ya kufika mahali ambapo tuliweza kuona Kupro, tulipitia upande wake wa kusini tukaelekeea Siria. Tulitia nanga katika mji wa Tiro ambapo ile meli ilikuwa ipakuliwe shehenya yake. **4** Tulikuta waumini huko, tukakaa pamoja nao kwa muda wa juma moja. Waumini hao wakawa waongea kwa nguvu ya Roho, wakamwambia Paulo asiende Yerusalemu. **5** Lakini muda wetu ulipokwisha tuliondoka. Wote pamoja na wanawake na watoto wao walitusindikiza mpaka nje ya mji. Tulipofika pwani, sote tulipiga magoti tukasali. **6** Kisha tuliagana; sisi tukapanda meli nao wakarudi makwao. **7** Sisi tuliendelea na safari yetu kutoka Tiro tukafika Tolemai ambapo tuliwasalimu ndugu zetu, tukakaa nao siku moja. **8** Kesho yake tuliondoka tukaenda

Kaisarea. Huko Kaisarea tulikwenda nyumbani kwa miungu ya uongo, wasinywe damu, wasile nyama ya mhubiri Filipo. Yeye alikuwa mmoja wa wale saba myama aliyenyonwa, na wajiepushe na usherati." waliochaguliwa kule Yerusalem. 9 Alikuwa na binti 26 Basi, kesho yake Paulo aliwachukua wale watu watatu ambaao walikuwa na kipaji cha unabii. 10 akafanya ibada ya kujitakasa pamoja nao. Kisha Baada ya kukaa huko siku kadhaa, nabii mmoja akaingia Hekaluni kutoa taarifa kuhusu mwisho wa aitwaye Agabo alifika kutoka Yudea. 11 Alitujia, siku za kujitakasa na kuhusu dhabibu itakayotolewa akachukua mkanda wa Paulo, akajifunga mikono kwa ajili ya kila mmoja wao. 27 Wakati siku hizo saba na miguu, akasema "Roho Mtakatifu asema hivi: zilipokaribia kuisha, Wayahudi waliokuwa wametoka Wayahudi kule Yerusalem watamfunga namna hii katika mkoaa wa Asia walimwona Paulo Hekaluni. mtu mwenye ukanda na kumtia mikononi mwa watu Wakachochea hasira kati ya kundi lote la watu, wa mataifa." 12 Tuliposikia hayo, sisi na wale watu wakamtia nguvuni 28 wakipiga kelele: "Wananchi wengine waliokuwa hapo tulimshi Paulo asiende wa Israeli, msaada, msaada! Huyu ndiye yule Yerusalem. 13 Lakini yeye alijibu, "Mnataka kufanya mtu anayewafundisha watu kila mahali mambo nini? Mnataka kuvunja moyo wangu kwa machozi? yanayopinga watu wa Israeli, yanayopinga Sheria Niko tayari siyo tu kutiwa ndani kule Yerusalem, ila ya Mose na mahali hapa patakatifu. Hata sasa hata kufa kwa ajili ya Bwana Yesu." 14 Tuliposhindwa amewaingiza watu wa mataifa mengine Hekaluni na kumshawishi tulinyamaza, tukasema tu: "Mapenzi kupatia najisi mahali hapa patakatifu." 29 Sababu ya Bwana yafanyike" 15 Baada ya kukaa pale kwa ya kusema hivyo ni kwamba walikuwa wamemwona muda, tulifunga mizigo yetu, tukaendelea na safari Trofimo mwenyeji, wa Efeso, akiwa pamoja na kwenda Yerusalem. 16 Wengine kati ya wale wafuasi Paulo mjini, wakadhani kwamba Paulo alikuwa wa Kaisarea walienda pamoja nasi, wakatupeleka amemwingiza Hekaluni. 30 Mji wote ulienea ghasia; nyumbani kwa Mnasoni ambaye tulikuwa tunakwenda watu wakaja kutoka pande zote, wakamkamata Paulo, kukaa naye kwa muda. Mnasoni alikuwa mwenyeji wakamburuta, wakamtoa nije ya Hekalu na papo wa Kupro na alikuwa amekuwa muumini kwa siku hapo milango ya Hekalu ikafungwa. 31 Walikuwa nyangi. 17 Tulipofika Yerusalem, ndugu waumini tayari kumuua, lakini habari zilimfikia mkuu wa jeshi walitupokea vizuri sana. 18 Kesho yake Paulo la Kiroma kuwa Yerusalem yote ilikuwa imejaa alikwendwa pamoja nasi kumwamkia Yakobo, na ghasia. 32 Mara, mkuu wa jeshi akawachukua wazee wote wa karisa walikuwako pia. 19 Baada ya askari na jemadari, aksilikabili ile kundi la watu. Nao kuwasalimu, Paulo aliwapa taarifa kamili kuhusu yote walipomwona mkuu wa jeshi na askari, wakaacha Mungu aliyokuwa ametenda kati ya mataifa kwa njia kumpiga Paulo. 33 Mkuu wa jeshi alimwendea Paulo, ya utumishi wake. 20 Waliposikia hayo, walimtukuzza akamtaa nguvuni na kuamuru afungwe minyororo Mungu. Kisha wakamwambia Paulo, "Ndugu, unaweza miili. Kisha aksiliza, "Ni mtu gani huyu, na amefanya kuona kwamba kuna maelfu ya Wayahudi ambaao nini?" 34 Wengine katika lile kundi la watu walikuwa sasa wamekuwa waumini na wote hao wanashika wanapayuka kitu hiki na wengine kitu kingine. Kwa kwa makini Sheria ya Mose. 21 Wamepata habari sababu ya ghasia hiyo, mkuu wa jeshi hakufaulu kujua zako kwamba umekuwa ukiwafundisha Wayahudi kisa kamili. Hivyo, aliamuru watu wake wampeleke wanaoishi kati ya mataifa mengine kuwa wasijili Paulo ndani ya ngome. 35 Paulo alipofika kwenye Sheria ya Mose, wasiwatahiri watoto wao na kwamba ngazi, askari walilazimika kumbeba kwa sababu wasizifuate mila za Wayahudi. 22 Sasa, mambo ya fujo za watu. 36 Kwa maana kundi kubwa la yatakuwaje? Ni dhahiri kuwa watapata habari kwamba watu walimfuata wakipiga kelele, "Moolie mbali!" umekwisha wasili hapa. 23 Basi, fanya kama 37 Walipokuwa wanamwingiza ndani ya ngome, tunavyokushauri. Tunao hapa watu wanne ambaao Paulo alimwombwa mkuu wa jeshi akisema, "Naweza wameweke nadhiri. 24 Jiunge nao katika ibada ya kukwambia kitu?" Yule mkuu wa jeshi akamjibu, "Je kujitakasa, ukalipe na gharama zinazohusika, kisha unajua Kigiriki? 38 Kwani wewe si yule Mmisri ambaye wanyolewe nywele zao. Hivyo watu wote watatambua hivi majuzi alianzisha uasi na kuaongoza majahili kwamba habari zile walizoambiwa juu yako hazina elfu nne hadi jangwani?" 39 Paulo akajibu, "Mimi msingi wowote, na kwamba wewe binafsi bado unaishi ni Myahudi, mzaliwa wa Tarso katika Kilikia; mimi kufuatana na maagizo ya Sheria za Mose. 25 Kuhusu ni raia wa mji maarufu. Tafadhalii, niruhusu niongee wale watu wa mataifa mengine ambaao wamekuwa na watu. 40 Yule mkuu wa jeshi akamruhusu. Hivyo waumini, tumekwisha wapelekea barua tukiwaambia Paulo alisimama juu ya ngazi, akawapungia mkonon mambo tulioamua: wasile chochote kilichotambikiwa

wale watu na walipokaa kimya, akaanza kuongea
nao kwa Kiebrania.

22 "Ndugu zangu na akina baba, nisikilizeni sasa
nikijitetea mbele yenu!" 2 Waliposikia akiongea
nao kwa Kiebrania wakazidi kukaa kimya zaidi kuliko
hapo awali. Naye Paulo akaendelea kusema, 3
"Mimi ni Myahudi, mzaliwa wa Tarso katika Kilikia.
Lakini nililewaa papa hapa mjini Yerusalem chini
ya mkufunzi Gamalieli. Nilifundishwa kufuata kwa
uthabiti Sheria ya wazee wetu. Nilijitolea kwa moyo
wote kwa Mungu kama ninyi wenyewe milivyo hivi leo.
4 Niliwatesa hata kuwaua wale watu waliofua Njia
hii. Niliwatiang nguvuni wanaume kwa wanawake na
kuwafunga gerezani. 5 Kuhani Mkoo na baraza lote
la wazee wanaweza kushuhudia jambo hilo. Kutoka
kwa nilipokea barua walioandikiwa wale ndugu
Wayahudi waliokuwa huko Damasko. Nilikwenda
Damasko ili niwatue nguvuni watu hao na kuwaleta
wamefungwa mpaka Yerusalem ili waadhibiwe.
6 "Basi, nilipokuwa njiani karibu kufika Damasko,
yapata saa sita mchana, mwangu mkubwa kutoka
mbinguni ulitokea ghafla ukaniangazia pande zote.
7 Hapo nilianguka chini, nikasikia sauti ikiniambia:
Saulo, Saulo! Kwa nini unanitesa? 8 Nami nikauliza:
Nani wewe, Bwana? Naye akaniambia: Mimi ni
Yesu wa Nazareti ambaye wewe unamtesa. 9 Wale
wenzangu waliuona ule mwanga lakini hawakusikia
sauti ya yule aliyeongea nami. 10 Basi, mimi nikauliza:
Nifanye nini Bwana? Naye Bwana akaniambia:
Simama, nenda Damasko na huko utaambiwa yote
ambayo umepangiwa kufanya. 11 Kutokana na ule
mwanga mkali sikuweza kuona na hivyo iliwabidi
wale wenzangu kuniongoza kwa kunishika mkono
mpaka nikafika Damasko. 12 "Huko kulikuwa na mtu
mmoja aitwaye Anania, mtu mcha Mungu, mwenye
kuitii Sheria yetu na aliyeleshimika sana mbele ya
Wayahudi waliokuwa wanaishi Damasko. 13 Yeye
alikuja kuniona, akasimama karibu nami, akasema:
Ndugu Saulo! Ona tena. Papo hapo nikaona tena,
nikamwangalia. 14 Halafu Anania akasema: Mungu
wa babu zetu amekuchagua upate kujua matakwa
yake na kumwona yule mtumishi wake mwadilifu
na kumsikia yeye mwenyewe akiongea. 15 Kwa
maana utamshuhudia kwa watu wote ukiwaambia
yale uliyoyaona na kuyasikia. 16 Sasa basi, ya nini
kukavia zaidi? Simama ubatizwe na uondolewe
dhambi zako kwa kuliungama jina lake. 17 "Basi,
nilirudi Yerusalem, na nilipokuwa nikisali Hekaluni,
niliona maono. 18 Nilimwona Bwana akiniambia:
Haraka! Ondoka Yerusalem upesi kwa maana

watu wa hapa binadamu hawataukubali ushuhuda
wako juu yangu. 19 Nami nikamjibu: Bwana, wao
wanajua wazi kwamba mimi ni yule aliyekuwa
anapitapita katika masunagogi na kuwatia nguvuni
na kuwapiga wale waliokuwa wanakuamin. 20 Na
kwamba wakati shahidi wako Stefano alipouawa, mimi
binafsi nilikuwako pale nikakubaliana na kitendo hicho
na kuyalinda makoti ya wale waliokuwa wanamuua.
21 Nayé Bwana akaniambia: Nenda; ninakutuma mbali
kwa mataifa mengine." 22 Mpaka hapa, wale watu
walikuwa wanamsikiza, lakini aliposema maneno
haya, walianza kusema kwa sauti kubwa, "Mwondoe
duniani! Mtu wa namna hiyo hastahili kuishi." 23
Waliedelea kupayukapayuka huku wakitikisa makoti
yao na kurusha vumbi angani. 24 Mkoo wa jeshi
aliwaamuru watu wake wampeleke Paulo ndani ya
ngome, akawaambia wamchape viboko ili wapate
kujua kisa cha Wayahudi kumpigia kelele. 25 Lakini
walipokwisha mfunga ili wamchape viboko, Paulo
alimwuliza jemadari mmoja aliyesimama hapo, "Je, ni
halali kwenu kumpiga viboko raia wa Roma kabla
hajahukumiwa?" 26 Yule jemadari aliposikia hayo,
alimpasha habari mkuu wa jeshi akisema, "Unataka
kufanya nini? Mtu huyu ni raia wa Roma!" 27 Basi,
mkuu wa jeshi alimwendea Paulo, akamwambia,
"Niambie; je, wewe ni raia wa Roma?" Paulo akamjibu,
"Naam." 28 Mkoo wa jeshi akasema, "Mimi nami
nimekuwa raia wa Roma kwa kulipa gharama kubwa."
Paulo akasema, "Lakini mimi ni raia wa Roma kwa
kuzaliwa." 29 Wale watu ambaa walikuwa tayari
kumchunguza Paulo walitoweka mara. Hata yule
mkuu wa jeshi aliogopa alipojua kwamba Paulo
ni raia wa Roma na kwamba aliquwa amekwisha
mfunga minyororo. 30 Kesho yake, mkuu wa jeshi
alitaka kujua mashtaka kamili ambayo Wayahudi
walikuwa wamemwekea Paulo. Hivyo, alimpfungua
Paulo minyororo, akaamuru makuhani wakuu na
Baraza lote wafanye kikao. Kisha alimleta Paulo,
akamsimamisha mbele ya Baraza.

23 Paulo aliwakodolea macho wale wanabaraza,
halafu akaanza kusema, "Ndugu zangu, mpaka
hivi leo nimekuwa nikiishi na dhamiri njema mbele
ya Mungu." 2 Hapo Kuhani Mkoo Anania akaamuru
wale waliokuwa wamesimama karibu na Paulo
wampige kofi mdomoni. 3 Basi, Paulo akamwambia,
"Mungu mwenyewe atakupiga kofi wewe uliye kama
ukuta uliopakwa chokaa! Unawezaje kukaa hapo
ili unihukumu kisheria na huku wewe mwenyewe
unaivunja Sheria kwa kuamuru nipigwe?" 4 Watu
Haraka! Ondoka Yerusalem upesi kwa maana
waliokuwa wamesimama pale wakamwambia Paulo,

"Unamtukana Kuhani Mkuu wa Mungu!" 5 Paulo umpeleke Paulo Barazani wakijisingizia kwamba akajibu, "Ndugu zangu, sikujua kama yeye ni Kuhani Baraza lingependa kupata habari kamili zaidi juu yake. Mkuu. Maana Maandiko yasema hivi: Usiseme vibaya 21 Lakini wewe usikubali kwa maana kuna watu zaidi juu ya mtawala wa watu wako." 6 Wakati huo ya arobaini walio tayari kumvamia. Wameapa kutokula Paulo alikwisha tambua kwamba sehemu moja ya wala kunywa mpaka watakapokuwa wamemuua. wanabaraza wale ilikuwa ni Masadukayo na nyininge Sasa wako tayari, wanangojea tu uamuzi wako." 22 Mafarisayo. Basi, alipaaza sauti yake mbele ya Mkuu wa jeshi alimwacha aende zake akimwonya Baraza: "Ndugu zangu, mimi ni Mfarisayo, mwana wa asimwambie mtu ye yote kwamba amemletea habari Mfarisayo. Mimi nimeletwa mahakamani kwa kuwa hizo. 23 Basi, mkuu wa jeshi aliwaita askari wawili ninatumaini kwamba wafu watafufuka." 7 Baada ya akawaambia, "Wekeni tayari askari mia mbili, wapanda kusema hivyo, mzozo mkali ulitokea kati ya Mafarisayo farasi sabini na askari mia mbili wa mikuki, waende na Masadukayo na mkutano ukagawanyika sehemu Kaisarea; muwe tayari kuondoka kabla ya saa tatu mbili. 8 Kisa chenyewe kilikuwa hiki: Masadukayo leo usiku. 24 Wekeni farasi kadhaa kwa ajili ya Paulo; hushikilia kwamba wafu hawafufuki, hakuna malaika, mfikisheni salama kwa Felisi, mkuu wa mkoaa." 25 na roho nazoz hapiro. Lakini Mafarisayo husadiki hayo Halafu mkuu huyo wa jeshi akaandika barua hivi: 26 yote matatu. 9 Kelele zilongezeka na baadhi ya walimu "Mimi Klaudio Lusia ninakuandikia wewe Mheshimiwa wa Sheria wa kikundi cha Mafarisayo walismama Felisi, mkuu wa mkoaa. Salamu! 27 "Wayahudi na kutoa malalamiko yao kwa nguvu: "Hatuoni walimkamata mtu huyu na karibu wangemuua kama chochote kilicho kiouu katika mtu huyu; huenda ikawa nisingalifahamishwa kwamba yeye ni raia wa Roma kwamba roho au malaika ameongea naye." 10 Mzozo na hivyo nikaenda pamoja na askari nikamwokoa. ulizidi kuwa mwingu hata mkuu wa jeshi akaogopa 28 Nilimpeleka mbele ya Baraza lao kuu nikita kwamba Paulo angeraruliwa vipandevipande. Kwa kujua kisa cha mashtaka yao. 29 Niligundua kwamba hiyo, aliwaamuru askari wake kuingia kati ya lile mashtaka yenye yalihusu ubishi juu ya sehemu kundi, wamtoe Paulo na kumrudisha ndani ya ngome. kadha wa kadha za Sheria yao na hivyo sikuona 11 Usiku uliofuta, Bwana alisimama karibu na Paulo, kwamba amefanya chochote kinachostahili auawe akamwambia, "Jipe moyo! Umenishuhudia katika au afungwe gerezani. 30 Nilipofahamishwa kwamba Yerusalem, utafanya vivyo hivyo mijini Roma." 12 Wayahudi walikuwa wamefanya njama za kumuua, Kulipokucha, Wayahudi walifanya kikao cha faragha. niliamua kumleta kwako. Nikamwambia washtaki Wakala kiapo: "Hatutakula wala kunywa mpaka wake walete mashtaka yao mbele yako." 31 Basi, tutakapokuwa tumekwisha muua Paulo." 13 Watu hao askari walimchukua Paulo kama walivoamriwa; zaidi ya arobaini ndio waliokula njama kufanya wakampeleka usiku uleule mpaka Antipatri. 32 hivyo. 14 Basi, walikwenda kwa makuhani wakuu na Kesho yake askari wa miguu walirudi ngomeni, wazee, wakasema, "Sisi tumeapa kwamba hatuttaonja wakawaacha wale askari wapanda farasi waendelee chochote kwa vinywa vyetu mpaka hapo tutakapokuwa na safari pamoja na Paulo. 33 Walipofika Kaisarea tumemuua Paulo. 15 Sasa basi, ninyi pamoja na walimpa mkuu wa mkoaa ile barua na kumweka Baraza tumeni ujumbe kwa mkuu wa jeshi ili amlete Paulo chini ya mamlaka yake. 34 Felisi alipoisoma Paulo kwenu mkijisingizia kwamba mnataka kupata hiyo barua aliwaluiza Paulo ametoka mkoaa gani. habari kamili zaidi juu yake. Tuko tayari kumuua hata Alipofahamishwa kwamba alikuwa ametoka mkoaa kabla hajafika karibu." 16 Lakini mtoto wa kiume wa Kilikia, 35 akasema, "Nitasikiliza kesi yako baada wa dada yake Paulo alisikia juu ya mpango huo; ya washtaki wako kufika." Kisha akaamuru Paulo hivyo akaenda ndani ya ngome, akamjulisha Paulo awekwe chini ya ulinzi ndani ya ukumbi wa Herode. juu ya njama hiyo. 17 Hapo Paulo akamwita mmoja wa askari, akamwambia, "Mchukue kijana huyu kwa mkuu wa jeshi; ana kitu cha kumwambia." 18 Askari akamchukua huyo kijana, akamwongoza mpaka kwa mkuu wa jeshi, akasema, "Yule mfungwa Paulo ameniita akaniomba nimlite kijana huyu kwako kwa maana ana jambo la kukwambia." 19 Mkuu wa jeshi alimshika huyo kijana mkono, akampeleka mahali pa faragha, akamwuliza, "Una nini cha kuniambia?" 20 Yeye akasema, "Wayahudi wamepatana wakuombe

24 Baada ya siku tano, Kuhani Mkuu Anania aliwasili Kaisarea pamoja na wazee kadhaa na wakili mmoja wa sheria aitwaye Tertulo. Walimwenda yule mkuu wa mkoaa wakamweleza mashtaka yao juu ya Paulo. 2 Paulo alilitwa na Tertulo akafungua mashtaka hivi: "Mheshimiwa Felisi, uongozi wako bora umeleta amani kubwa na marekebisho ya lazima yanafanya kwa manufaa ya taifa letu. 3 Tunalipokea jambo hili kwa furaha daima na kutoa

shukrani nyingi kwako kila mahali. 4 Lakini, bila yule jemadari amweke Paulo kizuizini, lakini awe kupoteza wakati wako zaidi, tunakusih i kwa wema na uhuru kiasi, na rafiki zake wasizuiwe kumpatia wako, usikilize taarifa yetu fupi. 5 Tumegundua mahitaji yake. 24 Baada ya siku chache, Felisi alifika kwamba mtu huyu ni wa hatari mno. Yeye huanzisha pamoja na mkewe Drusila ambaye alikuwa Myahudi. ghasia kati ya Wayahudi kila mahali duniani na pia Aliamuru Paulo aletwe, akamsikiliza akiongea juu ni kiongozi wa kile chama cha Wanazareti. 6 Tena ya kumwamini Yesu Kristo. 25 Lakini wakati Paulo alijaribu kulikufuru Hekalu nasi tukamtia nguvuni. alipoanza kuongea juu ya uadilifu, juu ya kuwa na Kama ukimhoji wewe mwenyewe, utaweza kubainisha kiasi na juu ya siku ya hukumu inayokuja, Felisi mambo haya yote tunayomshakti kwayo." Tulitaka aliogopa, akasema, "Kwa sasa unaweza kwenda; kumhukumu kufuatana na Sheria yetu. 7 Lakini Lusia, mkuu wa jeshi, ailingilia kati, akamchukua kwa nguvu kutoka mikononi mwetu. 8 Kisha akaamuru washtaki wake waje mbele yako. 9 Nao Wayahudi waliunga mkuu wa jeshi, ailingilia kati, akamchukua kwa nguvu kutoka mikononi mwetu. 10 Basi, mkuu wa mkoaa alimwashiria Paulo aseme. Naye Paulo akasema, "Nafurahi kujitetea mbele yako nikijua kwamba umekuwa hakimu wa taifa hili kwa miaka mingi. 11 Unaweza kujihakikishia kwamba si zaidi ya siku kumi na mbili tu zimepita tangu nilipokwenda kuabudu Yerusalem. 12 Wayahudi hawakunikuta nikijadiliana na mtu ye yote. Hawakunikuta nikichochea watu Hekaluni wala katika masunagogi yao, wala mahali pengine popote katika mji huo. 13 Wala hawawezi kuthibitisha mashtaka waluyotoa juu yangu. 14 Ninachokubali mbele yako ni hiki: Mimi ninamwabudu Mungu na wazee wetu nikiishi kufuatana na Njia ile ambayo wao wanaiita chama cha uzushi. Ninaamini mambo yote yaliyoandikwa katika vitabu vya Sheria na manabii. 15 Mimi namtumainia Mungu, na wao wanalo tumaini hilo, kwamba watu, wema na wabaya, watafufuka. 16 Kwa hiyo ninajitahidi daima kuwa na dhamiri njema mbele ya Mungu na mbele ya watu. 17 "Baada ya kukaa mbali kwa miaka kadhaa, nilirudi Yerusalem ili kuwapelekea wananchi wenzangu msaada na kutoa dhabihu. 18 Wakati nilipokuwa nikifanya hayo ndipo waliponikuta Hekaluni, nilipokuwa nimekwisha fanya ile ibada ya kujitakasa. Hakukuwako kundi la watu wala ghasia. 19 Lakini kulikuwa na Wayahudi wengine kutoka mkoaa wa Asia; hao ndio wangepaswa kuwa hapa mbele yako na kutoa mashtaka yao kama wana chochote cha kusema dhidi yangu. 20 Au, waache hawa walio hapa waseme kosa waliloliona kwangu wakati niliposimama mbele ya Baraza lao kuu, 21 isipokuwa tu maneno haya niliyosema niliposimama mbele yao: Mnanihukumu leo hii kwa sababu ya kushikilia kwamba wafu watafufuliwa!" 22 Hapo, Felisi, ambaye mwenyewe alikuwa anaifahamu hiyo Njia vizuri, alahirisha kesi hiyo. Akawaambia, "Nitatoa hukumu juu ya kesi hiyo wakati Luisa, mkuu wa jeshi, atakapokuja hapa." 23 Kisha akamwamuru

25 Siku tatu baada ya kufika mkoani, Festo alitoka Kaisarea, akaenda Yerusalem.

2 Makuhani wakuu pamoja na viongozi wa Wayahudi walimpa habari kuhusu mashtaka yaliyokuwa yanamkabili Paulo. Walimsihi Festo 3 awafanyie fadhili kwa kumleta Paulo Yerusalem; walikuwa wamekula njama wamuue akiwa njiani. 4 Lakini Festo alijibu, "Paulo atabaki kizuizini kule Kaisarea na mimi nitakwenda huko karibuni. 5 Waacheni viongozi wenu waende huko pamoja nami wakatoe mashtaka yao juu yake kama amefanya chochote kiovu." 6 Festo alikaa nao kwa muda wa siku nane au kumi hivi, kisha akarudi Kaisarea. Kesho yake alikwenda barazani, akaamuru Paulo aletwe ndani. 7 Wakati Paulo alipofika, Wayahudi waliokuwa wametoka Yerusalem walimzunguka wakaanza kutoa mashtaka mengi mazitomazito ambayo hawakuweza kuthibitisha. 8 Kwa kujitetea, Paulo alisema, "Mimi sikufanya kosa lolote kuhusu Sheria ya Wayahudi, wala kuhusu Hekal, wala kumhusu Kaisari." 9 Festo alitaka kujipendekeza kwa Wayahudi na hiyo akamwuliza Paulo, "Je, ungependa kwenda Yerusalem na huko ukahukumiwe mbele yangu kuhusu mashtaka haya?" 10 Paulo akajibu, "Nasimama mbele ya mahakama ya Kaisari na papa hapa ndipo ninapopaswa kupewa hukumu. Kama unavyojuu vizuri, sikuwatendea Wayahudi ubaya wowote. 11 Basi, ikiwa nimepatikana na kosa linalostahili adhabu ya kifo, siombi kusamehewa adhabu hiyo. Lakini kama hakuna ukweli katika mashtaka waluyotoa watu hawa, hakuna aezaye kunikabidhi kwao. Nakata rufani kwa Kaisari!" 12 Basi, baada ya Festo kuzungumza na washauri wake, akamwambia Paulo, "Umekata rufani kwa Kaisari, basi, utakwenda kwa Kaisari." 13 Siku

chache baadaye, mfalme Agripa na Bernike walifika yangu. **3** Hasa kwa vile wewe mwenyewe ni mtaalamu Kaisarea ili kutoa heshima zao kwa Festo. **4** Walikuwa wa desturi za Wayahudi na migogoro yao, ninakuomba huko siku kadhaa naye Festo akamweleza mfalme basi unisikilize kwa uvumilivu. **5** Wayahudi wanajua kesi ya Paulo: "Kuna mtu mmoja hapa ambaye Felisi habari za maisha yangu tangu utoto, jinsi nilivyoishi alimwacha kizuizini. **6** Nilipokwenda Yerusalem tangu mwanzo kati ya taifa langu huko Yerusalem. makuhani wakuu na wazee wa Wayahudi walimshtaki **7** Wananifahamu kwa muda mrefu, na wanawenza na kuniomba nimhukumu. **8** Lakini mimi nilijajibui kushuhudia, kama wakipenda, kwamba tangu mwanzo kwamba si desturi ya Waroma kumtoa mtu aadhibiwe nilishi kama mmoja wa kikundi chenyeh siasa kali zaidi kabla mshtakiwa hajakutana na washtaki wake ana katika dini yetu, yaani kikundi cha Mafarisayo. **9** Na kwa ana na kupewa fursa ya kujitetea kuhusu hayo sasa niko hapa nihukumiwe kwa sababu ninaitumainia mashtaka. **10** Basi, walipofika hapa sikukawia, ila ile ahadi ambayo Mungu aliaahidia babu zetu. **11** nilifanya kikao mahakamani kesho yake, nikaamuru Ahadi hiyo ndiyo ileile inayotumainiwa na makabilaa mtu huyo aletwe. **12** Washtaki wake walismama kumi na mawili ya taifa letu, wakintumikia Mungu lakini hawakutoa mashtaka maovu kama nilivyo kwa dhati mchana na usiku. Mheshimiwa mfalme, ninatazamia. **13** Ila tu walikuwa na mabishano kadhaa Wayahudi wananshtaki kwa sababu ya tumaini pamoja naye kuhusu dini yao na kuhusu mtu mmoja hilo! **14** Kwa nini ninyi mnaona shida sana kuamini aitwaye Yesu ambaye alikufa, lakini Paulo anashikilia kwamba Mungu huwafufua wafu? **15** Kwa kweli mimi kwamba yu hai. **16** Sikujua la kufanya kuhusu shauri mwenyewe niliamini kwamba ni wajibu wangu kufanya hilo. Basi, nilimwuliza Paulo kama angependa kwenda mambo mengi kulipinga jina la Yesu wa Nazareti. **17** mahakamani kule Yerusalem kwa ajili ya mashtaka Mambo hayo ndiyo niliyoyafanya huko Yerusalem. hayo. **18** Lakini Paulo alikata rufani, akaomba aachwe Mimi binafsi, nikiwa nimepewa mamlaka kutoka kwa kizuizini mpaka uamuzi wa shauri hilo ufanywe na makuhani wakuu, nilipata kuwatia gerezani wengi Kaisari. Kwa hiyo niliamua akae kizuizini mpaka wa watu wa Mungu. Nao walipohukumiwa kuuawa, nitakapoweza kumpeleka kwa Kaisari." **19** Basi nilipiga kura ya kukubali. **20** Mara nydingi niliwafanya Agripa akamwambia Festo, "Ningependa kumsikia waadhibiwe katika masunagogi yote nikiwashurutisha mtu huyu mimi mwenyewe." Festo akamwambia, waikane imani yao. Hasira yangu kwao ilikuwa kubwa "Utamsikia kesho." **21** Hivyo, kesho yake, Agripa hata nikawasaka mpaka miji ya mbali. **22** Kwa na Bernike walifika kwa shangwe katika ukumbi mujibu huohuo, nilikwenda Damasko wakati mmoja, wa mukutano wakiwa wameandamana na wakuu wa nikiwa na mamlaka na maagizo kutoka kwa makuhani majeshi na viongozi wa mji. Festo aliamuru Paulo wakuu. **23** Mheshimiwa, wakati nilipokuwa njiani, saa aletwe ndani, **24** Kisha akasema, "Mfalme Agripa sita mchana, niliona mwanga mkubwa kiliko wa jua na wote mlioko hapa pamoja nasi! Hapa mbele ukiangaza kutoka mbinguni, ukanizunguka mimi na yenu yuko mtu ambaye jumuiya yote ya Wayahudi wale wasafiri wenzangu. **25** Sisi sote tulianguka chini, hapa na kule Yerusalem walimilalamikia wakipiga nami nikasikia sauti ikiniambia kwa Kiebrania: Saulo, kelele kwamba hastahili kuishi tena. **26** Lakini mimi Saulo! Kwa nini unanitesa? Unajiumiza bure kama sikuona kuwa alikuwa ametenda chocchte kibaya punda anayepiga teke fimbo ya bwana wake. **27** Mimi hata astahili kupewa adhabu ya kifo. Lakini, kwa vile nikauliza: Ni nani wewe Bwana? Naye Bwana akajibu: Paulo mwenyewe alikata rufani kwa Kaisari, niliamua Mimi ni Yesu ambaye wewe unamtesa. **28** Haidhuru, kumpeleka. **29** Kwa upande wangu sina habari kamili rasmi kuwa mtumishi wangu. Utawathibitishia watu maana ni memleha hapa mbele yenu na mbele yako wengine mambo uliyoyaona leo na yale ambayo bado mfalme Agripa, ili baada ya kumchunguza, niweze nitakuonyesha. **30** Nitakuokoa na watu wa Israeli na kuwa na la kuandika. **31** Kwa maana nadhani itakuwa watoke gizani na kuingia katika mwanga; watoke kichekesho kumpeleka mfungwa bila kutaja wazi katika utawala wa Shetani, wamgeukie Mungu; ili kwa mashtaka yanayomkabili."

26 Basi, Agripa akamwambia Paulo, "Unaruhusiwa kujitetea." Hapo Paulo alinyosha mkono wake akajitetea hivi: **2** "Mfalme Agripa, ninajiona mwenye bahati leo kujitetea mbele yako kuhusu yale mashtaka yote ambayo Wayahudi walikuwa wamesema juu

halafu kwa wale wa Yerusalem na nchi yote ya mji wa Lukia. 6 Hapo yule ofisa alikuta meli moja Yudea, na pia kwa watu wa mataifa mengine. ya Aleksandria iliyokuwa inakwenda Italia, na hivyo Niliwhimiza wamgeukie Mungu na kuonyesha kwa akatupandisha ndani. 7 Kwa muda wa siku nyangi vitendo kwamba wamebadilisha miyo yao. 21 Kwa tulisafiri polepole, na kwa shida tulifika karibu na sababu hiyo, Wayahudi walini kamata nikiwa Hekaluni, Nido. Kwa sababu upepo ulikuwa bado unatupinga, wakajaribu kuniua. 22 Lakini Mungu alinisaidia; tuliedelea mbele moja kwa moja tukapitia upande na hivyo mpaka siku ya leo nimesimama imara wa Krete karibu na rasi Salmone ambapo upepo nikitoa ushuhuda kwa wote, wakubwa na wadogo. haukuwa mwinci. 8 Tulipita kando yake polepole Ninayosema ni yale ambayo manabii na Mose tukafika mahali paitwapo "Bandari Nzuri", karibu na walisema yatatakua; 23 yaani ilimpasa Kristo ateseke mji wa Lasea. 9 Muda mrefu ulikuwa umepita, na hata na kuwa wa kwanza kufufuka kutoka wafu, ili atangaze siku ya kufunga ilikuwa imekwisha pita. Sasa ilikuwa kwamba mwanga wa ukombozi unawaangazia sasa hatari sana kusafiri kwa meli. Basi, Paulo aliwapa watu wote, Wayahudi na pia watu wa mataifa onyo: 10 "Waheshimiwa, nahisi kwamba safari hii mengine." 24 Paulo alipofika hapa katika kujitetea itakuwa ya shida na hasara nyangi si kwa shehena kwake, Festo alisema kwa sauti kubwa, "Paulo! na meli tu, bali pia kwa maisha yetu." 11 Lakini yule Una wazimu! Kusoma kwako kwangi kunakutia ofisa alivutiwa zaidi na maoni ya nahodha na ya wazimu!" 25 Lakini Paulo akasema, "Sina wazimu mwénye meli kuliko yale aliyo sema Paulo. 12 Kwa mheshimiwa Festo: Ninachosema ni ukweli mtupu. kuwa bandari hiyo haikuwa mahali pazuri pa kukaa 26 Wewe Mfalte unaya fahamu mambo haya, kwa wakati wa baridi, wengi walipendelea kuendelea hiyo ninaweza kuongea bila uoga mbele yako. Sina na safari, ikiwezekana mpaka Foinike. Foinike ni mashaka kwamba matukio hayo yanajulikana kwako bandari ya Krete inayolekeea kusini-magharibi na maana jambo hili halikutendeka mafichoni. 27 Mfalte kaskazini-magharibi; na huko wangeweza kukaa Agripa, je, una imani na manabii? Najua kwamba wakati wa baridi. 13 Basi, upepo mzuri wa kusi ulianza unaamini." 28 Agripa akamjibu Paulo, "Kidogo tu kuvuma, nao wakadhani wamefanikiwa lengo lao; utanifanya Mkristo!" 29 Paulo akamjibu, "Namwomba hivyo wakang'o nanga, wakaiendesha meli karibu Mungu kwamba, kwa muda mfupi au mrefu, si weye sana na pwani ya Krete. 14 Lakini haukupita muda, tu bali wote wanaonisikia leo wapate kuwa kama upepo mkali uitwao "Upopo wa Kaskazi" ulianza niliyo mimi, lakini bila hii minyororo." 30 Hapo kuvuma kutoka kisiwani. 15 Upopo uliipiga ile meli, na mfalte Agripa, mkuu wa mkoaa, Bernike na wale wote kwa kuwa hatukuweza kuukabili, tukaiacha ikotwe waliokuwa pamoja nao, walismama. 31 Walipokwisha na huo upepo. 16 Kisiwa kimoja kiitwacho Kanda ondoka, waliambiana, "Mtu huyu hakufanya chochote kilitukinga kidogo na ule upepo; na tulipopita kusini kinachostahili adhabu ya kifo au kifungo." 32 Naye mwake tulifaalu, ingawa kwa shida, kuusalimisha Agripa akamwambia Festo, "Mtu huyu angeweza ule mtumbwi wa meli. 17 Wale wanamaji waliuvuta kufunguliwa kama asingalikuwa amekata rufani kwa mtumbwi ndani, kisha wakaizungushia meli kamba na Kaisari."

27 Walipokwisha amua tusafiri mpaka Italia, walimweka Paulo pamoja na wafungwa wengine chini ya ulini wa Yulio aliye kuwa ofisa wa jeshi katika kikosi kiitwacho "Kikosi cha Augusto." 2 Tulipanda meli ya Adiramito iliyokuwa inasafiri na kupitia bandari kadhaa za mkoaa wa Asia, tukaanza safari. Aristarko, mwényeji wa Makedonia kutoka Thesalonika, alikuwa pamoja nasi. 3 Kesho yake tulitia nanga katika bandari ya Sidoni. Yulio alimtendea Paulo vizuri kwa kumruhusu awaone rafiki zake na kupata mahitaji yake. 4 Kutoka huko tuliedelea na safari, lakini kwa kuwa upepo ulikuwa unavuma kwa kasi kutujia kwa mbele, tulipitia upande wa kisiwa cha Kupro ambapo upepo haukuwa mwinci. 5 Halafu tulivuka bahari ya Kilikia na Pamfulia, tukatia nanga Mura,

kukwama kwenye ufuko wa bahari, pwani ya Libya. Kwa hiyo walishusha matanga na kuiacha meli ikotwe na upepo. 18 Dhoruba iliendelea kuvuma na kesho yake wakaanza kutupa një shehena ya meli. 19 Siku ya tatu, wakaanza pia kutupa majini vifaa vya meli kwa mikono yao wenywewe. 20 Kwa muda wa siku nyangi hatukuweza kuona juu wala nyota; dhoruba iliendelea kuvuma sana, hata matumaini yote ya kuokoka yakatuishia. 21 Baada ya kukaa muda mrefu bila kula chakula, Paulo alisimama kati yao, akasema, "Waheshimiwa, ingalikuwa afadhalii kama mngalinisikiliza na kuacha kusafiri kutoka Krete. Kama mngalifanya hivyo tungali epeku shida hii na hasara hizi zote. 22 Lakini sasa ninawa ombeni muwe na moyo; hakuna hata mmoja wenu atakayepoteza maisha yake; meli tu ndiyo itakayopotea. 23 Kwa maana

jana usiku malaika wa yule Mungu ambaye mimi ni vile yule ofisajeshi alitaka kumwokoa Paulo, aliwazua wake na ambaye mimi ninamwabudu alinitokea, **24** wasifanye hivyo. Aliamuru wale waliojua kuogelea akaniambia: Paulo usiogope! Ni lazima utasimama waruke kutoka melini na kuogelea hadi pwani, **44** mbele ya Kaisari; naye Mungu, kwa wema wake, na wengine wafuate wakijishikilia kwenye mbao au amekufadhili kwa kuwaokoa wote wanaosafiri nawe kwenye vipande vya meli iliyovunjika. Ndivyo sisi sote wasiangamie. **25** Hivyo, waheshimiwa, jipeni moyo!

Maana ninamwamini Mungu kwamba itakuwa sawa kama nilivyoambibi. **26** Lakini ni lazima tutatupwa ufukoni mwa kisiwa fulani." **27** Usiku wa siku ya kumi na nne, tulikuwa tunakokotwa huku na huku katika bahari ya Adria. Karibu na usiku wa manane wanamaji walijihisi kuwa karibu na nchi kavu. **28** Hivyo walitafuta kina cha bahari kwa kuteremsha kamba iliyokuwa imefungiwa kitu kizito, wakapata kina cha mita arobaini. Baadaye wakapima tena wakapata mita thelathini. **29** Kwa sababu ya kuogopa kulkwama kwenye miamba, waliteremsha nanga nne nyuma ya meli; wakaomba kuche upesi. **30** Wanamaji walitaka kutoroka, na walikwisha kuteremsha ule mtumbwi majini, wakijisngizia kwamba wanakwenda kuteremsha nanga upande wa mbele wa meli. **31** Lakini Paulo alimwambia yule ofisa wa jeshi na askari wake, "Kama wanamaji hawa hawabaki ndani ya meli, hamtaokoka." **32** Hapo wale askari walizikata kamba zilizokuwa zimeshikilia ule mtumbwi, wakauacha uchukuliwe na maji. **33** Karibu na alfajiri, Paulo aliwahimiza wote wale chakula: "Kwa siku kumi na nne sasa mmekuwa katika mashaka na bila kula; hamjala kitu chochote. **34** Basi, ninawashi mle chakula kwa maana mnakihitaji ili mweze kuendelea kuishi. Maana hata unywele mmoja wa vichwa vyenu hautapotea." **35** Baada ya kusema hivyo, Paulo alichukua mkate, akamshukuru Mungu mbele yao wote, akaumega, akaanza kula. **36** Hapo wote wakapata moyo, nao pia wakala chakula. **37** Jumla tulikuwa watu mia mbili na sabini na sita katika meli. **38** Baada ya kila mmoja kula chakula cha kutosha, walipunguza uzito wa meli kwa kutupa nafaka baharini. **39** Kulipokucha, wanamaji hawakuweza kuitambua nchi ile, ila waliona ghuba moja yenyefuko; wakaamua kutia nanga huko kama ikiwezekana. **40** Hivyo walikata nanga na kuziachaa baharini, na wakati huohuo wakazifungua kamba zilizokuwa zimeufunga usukani, kisha wakatweka tanga moja mbele kushika upepo, wakaelekea ufukoni. **41** Lakini walifika mahali ambapo mikondo miwili ya bahari hukutana, na meli ikakwama. Sehemu ya mbele ilikuwa imezama mchangani bila kutikisika. Sehemu ya nyuma ya meli ilianza kuvunjika vipandevipande kwa mapigo ya nguvu ya mawimbi. **42** Askari walitaka kuwaua wafungwa wote kwa kuogopa kwamba wangeogelea hadi pwani na kutoroka. **43** Lakini kwa

vile yule ofisajeshi alitaka kumwokoa Paulo, aliwazua waruke kutoka melini na kuogelea hadi pwani, na wengine wafuate wakijishikilia kwenye mbao au kwenye vipande vya meli iliyovunjika. Ndivyo sisi sote tulivoyifika salama pwani.

28 Tulipokwisha fika salama kwenye nchi kavu, tuligundua kwamba kile kisiwa kinaitwa Malta. **2** Wenyeji wa hapo walikuwa wema sana kwetu. Mvua ilikuwa inaanza kunyesha na kulikuwa na baridi, hivyo waliwashaa moto, wakatukaribisha. **3** Paulo aliotoka mzigo mdogo wa kuni akawa anazitia motoni. Hapo, kwa sababu ya lile joto la moto, nyoka akatoka katika kuni akamnasa Paulo mkononi na kujishikilia hapo. **4** Wenyeji wa pale walipokiona kile kiumbe kinaning'inia kwenye mkono wake waliambiana, "Bila shaka mtu huyu amekwisha ua mtu, na ingawa ameokoka kuangamia baharini, Haki haitamwacha aendelee kuishi!" **5** Lakini Paulo alikikung'utia kile kiumbe motoni na hakuumizwa hata kidogo. **6** Wale watu walikuwa wakitazamia kwamba angevimbua au hapohapo angeanguka chini na kufa. Baada ya kungojea kwa muda mrefu bila kuona kwamba Paulo amepatwa na jambo lolote lisilo la kawaida, walibadilisha fikira zao juu yake, wakasema kuwa ni mungu. **7** Karibu na mahali pale palikuwa na mashamba ya Publio, mkuu wa kile kisiwa. Publio alitukaribisha kirafiki, tukawa wageni wake kwa siku tatu. **8** Basi, ikawa kwamba baba yake Publio alikuwa amelala kitandani, mgonjwa, ana homa na kuhara. Paulo alikwendwa kumwona na baada ya kusali, akaweka mikono yake juu ya mgonjwa, akamponya. **9** Kutokana na tukio hilo, wagonjwa wote katika kile kisiwa walikuwa wakaponywa. **10** Watu walitupatia zawadi mbalimbali na wakati tulipoanza tena safari, walitija ndani ya meli masurufu tuliyohitaji. **11** Baada ya miezi mitatu tulianza tena safari yetu kwa meli moja ya Aleksandria iitwayo "Miungu Pacha". Meli hiyo ilikuwa imetia nanga kisiwani wakati wote wa baridi. **12** Tuliifika katika mji wa Sirakusa, tukakaa hapo kwa siku tatu. **13** Toka huko tuling'o nanga, tukazunguka na kufika Regio. Baada ya siku moja, upepo ulianza kuvuma kutoka kusini, na baada ya siku mbili tulifika bandari ya Potioli. **14** Huko tuliwakuta ndugu kadhaa ambaao walituumba tukae nao kwa juma moja. Hivi ndivyo tulivopata kufika Roma. **15** Ndugu wa kule Roma walipopata habari zetu, wakaja kutulaki kwenye soko la Apio na Mikahawa Mitatu. Paulo alipowaona alimshukuru Mungu, akapata moyo. **16** Tulipofika Roma, Paulo aliruhusiwa kukaa peke yake pamoja

na askari mmoja wa kumlinda. 17 Baada ya siku tatu, Paulo aliwaita pamoja viongozi wa Kiyahudi wa mahali hapo. Walipokusanyika, Paulo aliwaambia, "Wananchi wenzangu, mimi, ingawa sikufanya chochote kibaya wala kupinga desturi za wazee wetu, nilitiwa nguvuni kule Yerusalem na kutiwa mikononi mwa Waroma. 18 Waliponihoji na kuona kwamba sikuwa na hatia yejote, walitaka kuniacha. 19 Lakini Wayahudi wengine walipinga jambo hilo, nami nikalazimika kukata rufani kwa Kaisari, ingawa sikuwa na chochote cha kuwashtaki wananchi wenzangu. 20 Ni kwa sababu hiyo nimeomba kuonana na kuongea nanyi, maana nimefungwa minyororo hii kwa sababu ya tumaini lile la Israeli." 21 Wao wakamwambia, "Sisi hatujapoea barua yoyote kutoka Yudea, wala hakuna ndugu yejote aliyefika hapa na kutoa habari rasmi au kusema chochote kibaya juu yako. 22 Lakini tunafikiri inafaa tusikie kutoka kwako mwenyewe mambo yaliyo kichwani mwako. Kwa maana tujualo sisi kuhusu hicho kikundi ni kwamba kinapingwa kila mahali." 23 Basi, walipanga naye siku kamili ya kukutana, na wengi wakafika huko alikokuwa anakaa. Tangu asubuhi mpaka jioni Paulo aliwaeleza na kuwafafanulia juu ya Ufalme wa Mungu akijaribu kuwafanya wakubali habari juu ya Yesu kwa kutumia Sheria ya Mose na maandiko ya manabii. 24 Baadhi yao walikubali maneno yake, lakini wengine hawakuamini. 25 Basi, kukawa na mtengano wa fikira kati yao. Walipokuwa wanakwenda zao, Paulo alisema jambo hili, "Kweli ni sawa yale aliyyoyanena Roho Mtakatifu kwa wazee wenu kwa njia ya nabii Isaya 26 akisema: Nenda kwa watu hawa ukawaambie: kusikia mtasikia, lakini hamtaelewa; kutazama mtatazama, lakini hamtaona. 27 Maana akili za watu hawa zimepumbaa, wameziba masikio yao, wamefumba macho yao. La sivyo, wangeona kwa macho yao, wangesikia kwa masikio yao. Wangeelewa kwa akili zao, na kunigeukia, asema Bwana, nami ningewaponya." 28 Halafu Paulo akamaliza na kusema, "Jueni basi, kwamba ujumbe wa Mungu juu ya wokovu umepelekwa kwa watu wa mataifa. Wao watasikiliza!" 29 Paulo alipokwisha sema hayo, Wayahudi walijiondokea huku wakiwa wanabishana vikali wao kwa wao. 30 Kwa muda wa miaka miwili mizima Paulo aliishi katika nyumba aliyoipanga yeje mwenyewe; akawa anawakaribisha wote waliofika kumsalimu. 31 Alikuwa akihubiri Ufalme wa Mungu na kufundisha juu ya Bwana Yesu Kristo kwa uhoodari, bila kizuizi.

Warumi

1 Kutoka kwangu mimi Paulo, mtumishi wa Kristo Yesu, na mtume niliyeteuliwa na kuitwa kwa ajili ya kuhubiri Habari Njema ya Mungu. **2** Hapo kale, Mungu aliwaahidia watu hii Habari Njema kwa njia ya manabii wake katika Maandiko Matakatifu. **3** Hii Habari Njema inamhusu Mwana wa Mungu, Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye mintarafu ubinadamu wake, alikuwa mzawa wa Daudi; **4** mintarafu utakatifu wake wa kimungu, alithibitishwa kwa uwezo mkuu kwamba ni Mwana wa Mungu kwa kufufuliwa kutoka wafu. **5** Kwa njia yake, mimi nimepewa neema ya kuwa mtume, ili kwa ajili yake niwaongoze watu wa mataifa yote wapate kuamini na kutii. **6** Ninjii ni mionganii mwa watu hao; mmeitwa muwe watu wake Yesu Kristo. **7** Basi, ninawaandikia ninjii nyote mlioko Roma ambaa Mungu anawapenda, akawateua muwe watu wake. Nawatakieni neema na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo. **8** Awali ya yote, namshukuru Mungu wangu kwa njia ya Yesu Kristo kwa ajili yenu nyote, kwa sababu imani yenu inasikika duniani kote. **9** Mungu, ambaye ninamtumikia kwa moyo wangu wote katika kuhubiri Habari Njema ya Mwanae, ni shahidi wangu kwamba ninawakumbukeni. **10** daima katika sala zangu. Namwomba Mungu akipenda, anipatie nafasi nzuri ya kuja kwenu sasa. **11** Kwa maana ninatamani sana kuwaoneni ili nipate kuwagawieni zawadi ya kiroho na kuwaimarisha. **12** Ndiyo kusema, tutaimarishana: imani yenu itaniimarisha mimi, na yangu itawaimarisha ninyi. **13** Ndugu zangu, nataka mjue kwamba mara nyingi nilikusudia kuwatembeleeni, lakini mpaka sasa nimezuiwa. Ningependa kupata mafanikio mema kati yenu kama niliyopata kati ya watu wa mataifa mengine. **14** Ninalo jukumu kwa watu wote, waliostaarabika na wasiostaarabika, wenye elimu na wasio na elimu. **15** Ndiyo maana ninatamani pia kuhubiri Habari Njema kwenu ninyi mlioko huko Roma. **16** Sioni aibu kutangaza Habari Njema; yenye ni nguvu ya Mungu inayowaokoa wote wanaoamini: Wayahudi kwanza, na wasio Wayahudi pia. **17** Kwa maana Habari Njema inaonyesha wazi jinsi Mungu anavyowakubali watu kuwa waadilifu; jambo hili hufanyika kwa imani, tangu mwanzo mpaka mwisho. Kama ilivyoandikwa: "Mwadilifu kwa imani ataisi." **18** Ghadhabu ya Mungu imedhiihirishwa kutoka mbinguni dhidi ya uasi na uovu wote wa binadamu ambaa kwa njia zao mbaya wanaupinga ukweli usijulikane. **19** Kwa maana, yote yanayoweza kujulikana juu ya Mungu ni

wazi kwao; maana Mungu mwenyewe ameyadhirisha. **20** Tangu Mungu alipoumba ulimwengu, uwezo wake wa milele na uungu wake, ingawa havionekani kwa macho, vinafahamika wazi. Watu wanaweza kuyajua mambo hayo kutokana na vitu hivyo alivyoumba Mungu. Kwa hiyo hawana njia yoyote ya kujitetee! (aiōis g126) **21** Ingawa wanajua kuna Mungu, lakini hawampi heshima anayostahili, wala hawamshukuru. Badala yake, fikira zao zimekuwa batili na akili zao tupu zimejaa giza. **22** Wanajidai kuwa wenye hekima, kumbe ni wapumbavu. **23** Wanaacha kumwabudu Mungu aishiye milele, na badala yake, wanaabudu sanamu zilizo mfano wa binadamu ambaye hufa, mfano wa wanyama, ndege, au wanyama watambao. **24** Kwa sababu hiyo, Mungu amewaaacha wafuate tamaa mbaya za miyo yao na kufanyiana mambo ya aibu kwa miili yao. **25** Wanaubaadili ukweli juu ya Mungu kwa uongo; wanaheshimu na kuabudu kiumbe badala ya Muumba mwenyewe, ambaye ndiye astahiliye sifa milele! Amina. (aiōn g165) **26** Kwa hiyo, Mungu amewaaacha wafuate tamaa mbaya. Hata wanawake wanabadili matumizi yanayopatana na maumbile. **27** Nao wanaume hali kadhalika, wanaacha kufuata matumizi ya maumbile ya mume na mke wakawakiana tamaa wao kwa wao. Wanaume wanafanyiana mambo ya aibu, na hivyo wanajiletea wenye adhabu wanayostahili kwa vitendo vyao viovu. **28** Kwa vile watu walikataa kumtambua Mungu, Mungu amewaaacha katika fikira zao potovu, wakafanya yale ambayo hawangestahili kufanya. **29** Wamejaa kila aina ya uovu, dhuluma, ulafi na ufisidi. Wamejaa wivu, uuaji, ugomvi, udanganyifu na nia mbaya; husengenya, **30** na kusingiziana; ni watu wa kuchukiza kwa Mungu, wafidhuli, wenye kiburi na majivuno; hodari sana katika kutenda mabaya, na hawawatii wazazi wao; **31** hawana dhamiri, hawatimizi ahadi zao, hawana wema wala huruma kwa wengine. **32** Wanajua kwamba Sheria ya Mungu yasema kwamba watu wanaoishi mithili hiyo, wanastahili kifo. Zaidi ya hayo, siyo tu kwamba wanafanya mambo hayo wao wenye, bali hata huwapongeza wale wanaofanya mambo hayohayo.

2 Basi, rafiki, kama unawahukumu wengine, huwezi kamwe kujitetea haidhuru wewe ni nani. Kwa maana, kwa kuwahukumu wengine, unajilaani wewe mwenyewe kwa vile nawe unayafanya mambo yaleyale unayohukumu. **2** Tunajua kwamba hukumu ya Mungu kwa wale wanaofanya mambo kama hayo ni hukumu ya haki. **3** Lakini wewe, rafiki, unayewahukumu wale wanaofanya mambo kama

hayo bali wewe pia unayafanya, je unadhani utaiepa ati unayo Sheria ya Mungu, je huoni kwamba kwa hukumu ya Mungu? 4 Au labda unaudharau wema kuivunja Sheria unamdhara Mungu? 24 Kama vile wake mkuu, uvumilivu wake na saburi yake, bila Maandiko Matakatifu yasemavyo: "Watu wa mataifa kutambua kwamba wema wake huo una shabaha mengine wamelikufuru jina la Mungu kwa sababu ya kukuongoza upate kutubu? 5 Lakini uno yenu ninyi Wayahudi!" 25 Kutahiriwa kwako kutakuwa ugumu na ukaidi wa moyo, na hivyo unajilundikia na maana kama ukiiti Sheria. Lakini kama unaivunja adhabu kwa Siku ile ambayo ghadhabu ya Mungu Sheria, basi, ni afadhalii ungalibaki bila kutahiriwa. 26 na hukumu zake za haki vitadhihirisha. 6 Siku Kama mtu wa mataifa mengine ambaye hakutahiriwa hiyo Mungu atamlika kila mmoja kufuatana na akitimiza matakwa ya Sheria, hakika atafikirwa kana matendo yake. 7 Wale wanaozingatia kutenda kwamba ametahiriwa. 27 Watu wa mataifa mengine mema, kutafuta utukufu na heshima ya Mungu na watakuhukumu wewe Myahudi kama ukiivunja Sheria, kutokufa, watapata uzima wa milele. (aiōnios g166) 8 ingawaje unayo maandishi ya Sheria na umetahiriwa, Lakini wale wengine wenye ubinaksi, wenye kukataa hali wao wanaitii Sheria ingawa hawakutahiriwa. mambo ya haki na kufuata uovu, wataangukiwa 28 Ndiyo kusema, si kila anayeonekana kwa nje na ghadhabu na hasira ya Mungu. 9 Mateso na kuwa Myahudi ni Myahudi wa kweli, wala mtu hawi maumivu yatampata binadamu yejote atendaye uovu. Myahudi wa kweli ati kwa kuwa ametahiriwa kimwili. Yatawapatia Wayahudi kwanza, na watu wa mataifa 29 Myahudi wa kweli ni yule aliye Myahudi kwa ndani, mengine pia. 10 Lakini Mungu atawapa utukufu, yaani yule ambaye ametahiriwa moyoni. Hili ni jambo heshima na amani wale wanaotenda mema; Wayahudi la Roho, na si jambo la maandishi ya Sheria. Mtu wa kwanza, na watu wa mataifa mengine pia. 11 Maana namna hiyo anapata sifa, si kutoka kwa watu, bali Mungu hambagi mtu yejote. 12 Wale wanaotenda kutoka kwa Mungu.

dhambi bila kuijua Sheria ya Mose wataangamia ingawaje hawajui Sheria. Na wale wanaotenda dhambi wakiwa wanajua Sheria watahukumiwa kisheria. 13 Mtu hafanywi kuwa mwadilifu mbele yake Mungu kwa kuisikia Sheria, bali kwa kuitii Sheria. 14 Mathalan: watu wa mataifa mengine hawana Sheria ya Mose; lakini kila wanapotimiza matakwa ya Sheria wakiongozwa na dhamiri zao, wao wenyewe wanakuwa kipimo cha Sheria ingawa hawajui Sheria. 15 Mwenendo wao unaonyesha kwamba matakwa ya Sheria yameandikwa miyoni mwao. Dhamiri zao zinashuhudia pia jambo hilo, maana fikira zao mara nyingine huwashtaki, na mara nyingine huwatetea. 16 Hivyo, kufuatana na hii Habari Njema ninayohubiri, ndivyo itakavyokuwa wakati Mungu atakapohukumu mambo ya siri ya binadamu kwa njia ya Yesu Kristo. 17 Na wewe, je? Wewe mwenywewe unajiita Myahudi; unaitumainia Sheria na kujivunia kuwa wa Mungu; 18 kwa njia ya Sheria unajua matakwa ya Mungu na unaweza kuchagua jambo jema; 19 wewe unajiona kuwa kiongozi wa vipofu na mwanga kwa wale walio gizani; 20 unajiona kuwa mkufunzi wa wajinga na mwalimu wa wale wasiokomaa bado. Unayo katika Sheria picha kamili ya elimu na ukweli. 21 Basi, wewe unawafundisha wengine; kwa nini hujifundishi wewe mwenywewe? Unawahubiria wengine wasiibii, lakini kumbe wewe mwenywewe unaiba. 22 Unasema: "Msizini," na huku wewe unazini; unachukia sanamu za miungu hali wewe unajitajirisha kwa kuiba katika nyumba za miungu. 23 Kwa kujigamba

3 Basi, Myahudi ana nini zaidi kuliko watu wengine? Au kutahiriwa kuna faida gani? 2 Naam, iko faida kwa kila upande. Kwanza, Mungu aliwakabidhi Wayahudi ujumbe wake. 3 Lakini itakuwaje iwapo baadhi yao hawakuwa waaminifu? Je, jambo hilo litaondoia uaminifu wa Mungu? 4 Hata kidogo! Mungu hubaki mwaminifu daima, ingawaje kila binadamu ni mwongo. Kama Maandiko Matakatifu yasemavyo: "Kila usemapo, maneno yako ni ya haki; na katika hukumu, wewe hushinda." 5 Lakini, ikiwa uovu wetu unathibitisha kwamba Mungu anatenda kwa haki, tutasema nini? Je, tutasema kwamba anakosa haki aktuadhibu? (Hapa naongea kibinadamu). 6 Hata kidogo! Ingekuwa hivyo, Mungu angewezaje kuuhukumu ulimwengu? 7 Labda utasema: "Ikiwa ukosefu wa uaminifu kwa upande wangu unamdhiihirisha Mungu kuwa mwaminifu zaidi na hivyo kumpatia utukufu, basi singepaswa kuhukumiwa kuwa mwenye dhambi!" 8 Ni sawa na kusema: tufanye maovu ili tupate mema! Ndivyo wengine waliviyotukashifu kwa kutushtaki kwamba tumefundisha hivyo. Watahukumiwa wanavyostahili! 9 Tuseme nini, basi? Je, sisi Wayahudi ni bora zaidi kuliko wengine? Hata kidogo! Kwa maana nimekwisha bainisha hapo mwanzoni kwamba Wayahudi na watu wa mataifa mengine wote wako chini ya utawala wa dhambi. 10 Kama Maandiko Matakatifu yasemavyo: "Hakuna hata mmoja aliye mwadilifu! 11 Hakuna mtu anayeelewa, wala anayemtafuta Mungu. 12

Wote wamepotoka wote wamekosa; hakuna atendaye Mungu, naye Mungu akamkulali kuwa mwadilifu." 4 mema, hakuna hata mmoja. 13 Makoo yao ni kama Mfanyakazi hulipwa mshahara; mshahara wake si kaburi wazi, ndimi zao zimejaa udanganyifu, midomoni zawadi bali ni haki yake. 5 Lakini mtu asiyetegemea mwao mwatoka maneno yenye sumu kama ya matendo yake mwenyewe, bali anamwamini Mungu nyoka. 14 Vinywa vyao vimejaa laana chungu. 15 ambaye huwasamehe waovu, basi, Mungu huijali Miguu yao iko mbioni kumwaga damu, 16 popote imani ya mtu huyo, na hivi humkulali kuwa mwadilifu. waendapo husababisha maafa na mateso; 17 njia ya 6 Naye Daudi asema hivi juu ya furaha ya mtu amani hawaijui. 18 Hawajali kabisa kumcha Mungu." ambaye Mungu amemkulali kuwa mwadilifu bila 19 Tunajua kwamba Sheria huwahusu walio chini kuyajali matendo yake: 7 "Heri wale waliosamehewa ya Sheria hiyo, hata hawawezi kuwa na kisingizio makosa yao ambaao makosa yao yamefutwa. 8 chochote, na ulimwengu wote uko chini ya hukumu Heri mtu yule ambaye Bwana hataziweka dhambi ya Mungu. 20 Maana hakuna binadamu ye yote zake katika kumbukumbu." 9 Je, hiyo ni kwa wale anayekubaliwa kuwa mwadilifu mbele yake Mungu waliotahiriwa tu, ama pia kwa wale wasiotahiriwa? Ni kwa kuishika Sheria; kazi ya Sheria ni kumwonyesha kwa wale wasiotahiriwa pia. Kwa maana tumekwisha tu mtu kwamba ametenda dhambi. 21 Lakini sasa, sema: "Abrahamu aliamini, naye Mungu akamkulali njia ya Mungu ya kuwakubali watu kuwa waadilifu kuwa mwadilifu." 10 Je, Abrahamu alikubaliwa kabla imekwisha dhihirishwa, tena bila kutegemea Sheria. ya kutahiriwa ama baada ya kutahiriwa? Kabla ya Sheria na manabii hushuhudia jambo hili. 22 Mungu kutahiriwa, na si baada ya kutahiriwa. 11 Abrahamu huwakubali watu kuwa waadilifu kwa njia ya imani alitahiriwa baadaye, na kutahiriwa huko kulikuwa yao kwa Yesu Kristo; Mungu hufanya hivyo kwa wote alama iliyoabitisha kwamba Mungu alimkulali kuwa wanaoamini; hakuna ubaguzi wowote. 23 Watu wote mwadilifu kwa sababu ya imani yake aliyokuwa nayo wametenda dhambi na wametindikiwa utukufu wa kabla ya kutahiriwa. Kwa hiyo, Abrahamu amekuwa Mungu. 24 Lakini kwa zawadi ya neema ya Mungu, baba wa wale wote ambaao, ingawa hawakutahiriwa, watu wote hukubaliwa kuwa waadilifu kwa njia ya wamemwamini Mungu, wakafanya waadilifu. 12 Yesu Kristo anayewakomboa. 25 Mungu alimtoa Yesu Vilevile ye ye ni baba wa wale waliotahiriwa; lakini si kusudi, kwa damu yake, awe njia ya kuwaondolea kwa kuwa wametahiriwa, bali kwa sababu wanaafuata watu dhambi zao kwa imani yao kwake. Alifanya hivyo njia ileile ya imani baba yetu Abrahamu aliyoofuata ili apate kuonyesha kwamba ye ye ni mwadilifu. Hapo kabla ya kutahiriwa. 13 Mungu alimwahidi Abrahamu zamani Mungu alikuwa mvumilivu bila kuzijali dhambi na wazawa wake kwamba ulimwengu ungekuwa mali za watu; 26 lakini sasa, wakati huu, anazikabili dhambi yao. Ahadi hiyo haikufanya kwa sababu Abrahamu za watu apate kuonyesha uadilifu wake. Kwa namna alittii Sheria, bali kwa kuwa aliamini, akakubaliwa hiyo Mungu mwenyewe huonyesha kwamba ye ye kuwa mwadilifu. 14 Maana kama watakaopewa hayo ni mwadilifu na kwamba humkulali kuwa mwadilifu alioyahidi Mungu ni wale tu wanaoittii Sheria, basi, mtu ye yote anayemwamini Yesu. 27 Basi, tunaweza imani haina maana yoyote, nayo ahadi ya Mungu kujivunia nini? Hakuna! Kwa nin? Je, kwa sababu ya si kitu. 15 Sheria husababisha ghadhabu; lakini kutimiza Sheria? La! Bali kwa sababu tunaamini. 28 kama hakuna Sheria, haiwezekani kuiyunja. 16 Maana mtu hukubaliwa kuwa mwadilifu kwa imani, Kwa sababu hiyo, jambo hili lategemea imani, hivyo wala si kwa kutimiza matakwa ya Sheria. 29 Au je, kwamba ahadi hiyo yatokana na neema ya Mungu, Mungu nu Mungu wa Wayahudi tu, ama pia wa watu na kwamba ni hakika kuwa ahadi hiyo ni kwa ajili wa mataifa mengine? Naam, wa mataifa mengine ya wote: si kwa wale tu wanaoishika Sheria, bali pia. 30 Mungu ni mmoja, naye atawakubali Wayahudi pia kwa wale waishio kwa imani kama Abrahamu. kuwa waadilifu kwa imani yao, na watu wa mataifa Yeye ni baba yetu sisi sote. 17 Kama Maandiko mengine pia kwa imani yao. 31 Je, tunaitumia imani Matakatifu yasemavyo: "Nimekuweka uwe baba wa thamani yake kamili.

4 Tuseme nini basi, juu ya Abrahamu baba yetu?

2 Kama Abrahamu alikubaliwa kuwa mwadilifu kutokana na matendo yake, basi, anacho kitu cha kujivunia mbele ya Mungu. 3 Kwa maana, Maandiko Matakatifu yasema: "Abrahamu alimwamini

mia moja, lakini imani yake haikufifia ingawa alijua ya Adamu. Maana, ingawa dhambi ya mtu mmoja kwamba mwili wake ulikuwa kama umekufa, na pia ilisababisha kifo kwa wote, kwa fadhili ya mtu mmoja, mkewe, Sara, alikuwa tasa. **20** Abrahamu hakuuonea yaani Yesu Kristo, Mungu amewazidishia wote neema mashaka ile ahadi ya Mungu; alipata nguvu kutokana na zawadi zake. **16** Kuna tofauti baina ya zawadi ya na imani, akamtkuza Mungu. **21** Alijua kwamba Mungu, na dhambi ya mtu yule mmoja. Maana, baada Mungu anawenza kuyatekeleza yale aliyohidi. **22** ya kosa la mtu mmoja, Mungu alitoa hukumu; lakini Ndiyo maana Mungu alimkubali kuwa mwadilifu. **23** baada ya makosa ya watu wengi, Mungu aliwapa Inaposemwa, "Alimkubali," haisemwi kwa ajili yake zawadi yake kwa kuwasamehe. **17** Kweli, kwa dhambi mwenyewe tu. **24** Jambo hili linatuhusu sisi pia amba ya mtu mmoja kifo kilianza kutawala kwa sababu tunamwamini Mungu aliyemfufua Yesu, Bwana wetu, ya huyo mtu mmoja; lakini, ni dhahiri zaidi kwamba kutoka wafu. **25** Yeye alitolewa auawe kwa ajili ya dhambi zetu, akafufuka ili tupate kukubaliwa kuwa alichokifanya yule mtu mmoja, yaani Yesu Kristo, ni bora zaidi. Wote wanaopokea neema na zawadi waadilifu na Mungu.

5 Sasa, kwa vile tumekubaliwa kuwa wadilifu kwa imani, basi, tunayo amani na Mungu kwa ajili ya Bwana wetu Yesu Kristo. **2** Kwa imani yetu, yeye ametuleta katika hali hii ya neema ya Mungu ambamo sasa tunaishi. Basi, tunajivunia tumaini tulilo nalo la kushiriki utukufu wa Mungu. **3** Naam, si hayo tu, bali tunafurahi pia katika taabu tukijua kwamba taabu huleta saburi, **4** nayo saburi huleta uthabiti, na uthabiti huleta tumaini. **5** Tumaini hilo haliwezi kutuhadaa, maana Mungu amekwisha miminia miyononi mwetu upendo wake kwa njia ya Roho Mtakatifu aliyetujalia. **6** Tulipokuwa bado wanyonge, Kristo, wakati ulipotimia, alikuwa kwa ajili yetu sisi waovu. **7** Si rahisi mtu kufa kwa ajili ya mtu mwadilifu; labda mtu anawenza kuthubutu kufa kwa ajili ya mtu mwema. **8** Lakini Mungu amethibitisha kwamba anatupenda, maana wakati tulipokuwa bado wenye dhambi, Kristo alikuwa kwa ajili yetu. **9** Kwa kuwa sasa tumekubaliwa kuwa waadilifu kwa damu ya Kristo, ni dhahiri zaidi kwamba atatuokoa katika ghadhabu ya Mungu. **10** Maana, tulipokuwa bado adui zake, Mungu alitupatanisha Kama vile dhambi ilivyotawala kwa kifo, kadhalika neema inatawala kwa njia ya uadilifu, na kuleta uzima wa milele kwa njia ya Yesu Kristo Bwana wetu. (aiōnios 9:16)

6 Tuseme nini basi? Je, twendelee kubaki katika dhambi ili neema ya Mungu iongezeke? **2** Hata kidogo! Kuhusu dhambi sisi tumekufa—tutaendeleaje kuishi tena katika dhambi? **3** Maana, mnajua kwamba sisi tulibatizwa tukaungana na Kristo Yesu, tulibatizwa na kuungana na kifo chake. **4** Tulipobatizwa tuliungana na kifo chake, tukazikwa pamoja naye, ili kama vile Kristo alivyofufuliwa kutoka wafu kwa kitendo kitukufu naye kwa kifo cha Mwanae. Na kwa vile sasa cha Baba, sisi pia tuweze kuishi maisha mapya. **5** tumepatanishwa naye, ni dhahiri zaidi kwamba Maana, kama sisi tumeungana naye katika kufa kama tutaoolewa kwa uzima wa Kristo. **11** Wala si hayo yeye, vivyo hivyo tutaungana naye kwa kufufuliwa tu, ila tunafurahi pia katika Mungu kwa njia ya kutoka wafu kama yeye. **6** Tunajua kwamba utu wetu Bwana wetu Yesu Kristo ambaye ametupatanisha na wa kale ulisulubiwa pamoja na Kristo, ili hali ya dhambi Mungu. **12** Kwa njia ya mtu mmoja dhambi iliingia iharibiwe, tusiwe tena watumwa wa dhambi. **7** Kwa ulimwenguni, nayo ikasababisha kifo. Hivyo kifo maana, mtu aliyekufa, amenasuliwa kutoka katika kimeenea katika jumuiya yote ya binadamu, kwa nguvu ya dhambi. **8** Basi, ikiwa tumekufa pamoja na maana wote wametenda dhambi. **13** Kabla ya Sheria Kristo, tunaamini kwamba tutaishi pia pamoja naye. **9** kuwako, dhambi iliukwako ulimwenguni; lakini dhambi Maana, tunajua kwamba Kristo amekwisha fufuliwa haiwekwi katika kumbukumbu bila sheria. **14** Lakini kutoka wafu na hafi tena; kifo hakimtawali tena. **10** tangu wakati wa Adamu mpaka wakati wa Mose, kifo Hivyo, kwa kuwa alikuwa—mara moja tu—dhambi kiliwatwala hata wale ambao hawakutenda dhambi haina nguvu tena juu yake; na sasa anaishi maisha kama ile ya Adamu, ya kumwasi Mungu. Adamu yake katika umoja na Mungu. **11** Hali kadhalika nanyi alikuwa kielelezo cha yule ambaye atakuja baadaye. lazima mijione kuwa mmekufa kuhusu dhambi, lakini **15** Lakini ipo tofauti: neema ya Mungu si kama dhambi kama mnaoishi katika umoja na Mungu kwa njia ya

Kristo Yesu. 12 Kwa hiyo, dhambi isiitawale tena ya Mungu. 5 Maana, tulipokuwa tukiishi kimaumbile miili yenu ambayo hufa, na hivyo kuzitii tamaa zake. tu, tamaa mbaya zikichochewa na Sheria, zilifanya 13 Wala msitoe hata sehemu moja ya miili yenu kazi katika miili yetu, na kuchuma pato la kifo. 6 Lakini iwe chombo cha kutenda uovu na dhambi. Badala sasa tumekuwa huru kutoka vifungo ya Sheria, kwa yake, jitoleeni ninyi wenyewe kwa Mungu kama watu sababu tumekufa kuhusu lile jambo liilotufanya sisi waliofulifiwa kutoka wafu; toeni nafsi zenu zote watumwa. Sasa tunatumikia kufuatana na maisha kwa Mungu kwa ajili ya uadilifu. 14 Maana, dhambi mapya ya Roho, na si kufuatana na hali ile ya haitawatatala ninyi tena, kwani hamko chini ya kale ya Sheria iliyoandikwa. 7 Je, tuseme basi, Sheria, bali chini ya neema. 15 Basi, tuseme nini? Je, kwamba Sheria ni dhambi? Hata kidogo! Lakini bila tutende dhambi ati kwa sababu hatuko chini ya Sheria Sheria, mimi nisingalijua dhambi ni kitu gani. Maana, bali chini ya neema? Hata kidogo! 16 Mnajua kwamba nisingalijua ni nini hasa kutamani mabaya, kama mkijitolea ninyi wenyewe kama watumwa na kumtii Sheria isingalikuwa imesema: "Usitamani." 8 Kwa fulani, mnakuwa kweli watumwa wake mtu huyo—au kuitumia hiyo amri, dhambi ilipata fursa ya kuamsha watumwa wa dhambi, na matokeo yake ni kifo, au wa kila aina ya tamaa mbaya ndani yangu. Maana, bila utii, na matokeo yake ni kukubaliwa kuwa waadilifu. Sheria dhambi ni kitu kilichokufa. 9 Wakati mmoja 17 Ingawa mlikuwa watumwa wa dhambi zamani, mimi nilikuwa hai mbali na Sheria; lakini amri ilipokuja, sasa lakini—namshukuru Mungu—mmetii kwa moyo dhambi ilifufuka, 10 narni nikafa. Hiyo amri ambayo wote yale maazimio na mafundisho mliyopokea. 18 shabaha yake ilikuwa kuleta uhai, kwangu imeleta Mlikombolewa kutoka utumwa wa dhambi, mkawa kifo. 11 Maana, dhambi ilichukua fursa iliopatiwa na watumwa wa uadilifu. 19 (Hapa natumia lugha ya amri hiyo, ikanidanganya na kuniua. 12 Basi, Sheria kawaida ya watu kwa sababu ya udhaifu wenu yenyewe ni takatifu, na amri yenyewe ni takatifu, ni wenyewe.) Kama vile wakati fulani mliyoyitolea ninyi ya haki na nzuri. 13 Je, hii inamaanisha kwamba kile wenyewe kutumikia uchafu na uhalifu kwa ajili ya kilicho kizuri kimesababisha kifo changu? Hata kidogo! uovu, vivyo hivyo sasa jitoleeni nafsi zenu wenyewe Iliyo ni kwamba, dhambi, ili ionekane dhahiri kuwa ni kutumikia uadilifu kwa ajili ya utakatifu. 20 Mlipokuwa dhambi, imekitumia kile kilicho kizuri na kusababisha watumwa wa dhambi, mlikuwa huru mbali na uadilifu. kifo changu. Hivyo dhambi, kwa njia ya ile amri, 21 Sasa, mlipata faida gani siku zile kutokana na ilijionyesha kikamilifu jinsi iliyivo mbaya mno. 14 mambo yale ambayo mnayaonea aibu sasa? Maana, Tunajua kwamba Sheria ni ya kiroho, lakini mimi ni wa matokeo ya mambo haya ni kifo! 22 Lakini sasa, mmekwisha kombolewa kutoka utumwa wa dhambi kidunia, mimi nimeuzwa kuwa mtumwa wa dhambi. 15 ni mmekuwa watumishi wa Mungu; faida mliyo nayo dhambi, imekitumia kile kilicho kizuri na kusababisha sasa ni utakatifu, na matokeo yake ni uzima wa milele. (aiōnios g166) 23 Kwa maana mshahara wa dhambi nii kifo; lakini zawadi anayotoa Mungu ni uzima wa milele katika kuungana na Kristo Yesu, Bwana wetu. Sielewi nifanyacho, maana kile ninachotaka sikifanyi, bali kile ninachochukia ndicho nikifanyacho. 16 (aiōnios g166)

7 Ndugu zangu, bila shaka mtaelewa yafuatayo, maana ninawazungumzia watu wanaojua Sheria. Sheria humtawala mtu wakati akiwa hai. 2 Mathalan: mwanamke aliyeolewa anafungwa na sheria muda wote mumewe anapokuw hai; lakini mumewe akifa, hiyo sheria haimtawali tena huyo mwanamke. 3 Hivyo mwanamke huyo akiishi na mwanamume mwingine wakati mumewe yungali hai, ataitwa mzinzi; lakini mumewe akifa, mwanamke huyo yu huru kisheria, na akiolewa na mwanamume mwingine, yeze si mzinzi. 4 Hali kadhalika ninyi ndugu zangu: ninyi pia mmekufa kuhusu Sheria kwa kuwa ninyi ni sehemu ya mwili wa Kristo; sasa mmekuwa wake yeze aliyeufufiliwa kutoka wafu ili tupate kuzaa matunda mema kwa ajili

badala ya kufanya lile jambo jema ninalotaka, nafanya lile baya nisilotaka. 20 Basi, kama ninafanya kinyume cha matakwa yangu, hii inamaanisha kwamba nakubali kuwa ile Sheria ni nzuri. 17 Basi, si mimi hasa ninayefanya kitu hicho, bali ile dhambi iliyo ndani yangu. 18 Najua kwamba hamna jema lolote ndani yangu mimi, kadiri ya ubinadamu wangu. Kwa maana, ingawa nataka kufanya jambo jema, siwezi kulitekeleza. 19 Yaani, bila ya kufanya lile jambo jema ninalotaka, nafanya lile baya nisilotaka. 21 Basi, nimegundua kanuni hii: ninataka kufanya jema, lakini najikuta kwamba lile lililo baya ndilo ninalochagua. 22 Ndani kabisa katika moyo wangu naifurahia sheria ya Mungu. 23 Lakini naona kwamba kuna sheria nyngine inayofanya kazi mwilini mwangu, sheria ambayo inapingana na ile inayokubaliwa na akili yangu. Hiyo inanifanya niwe mtumwa wa sheria ya dhambi ifanyayo kazi mwilini mwangu. 24 Maskini miye! Nani atakayenikoa kutoka katika mwili

huu unaonipeleka kifoni? 25 Shukrani kwa Mungu afanyaye hayo kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo! Hii basi, ndio hali yangu: mimi binafsi, kwa akili yangu, ninaitumikia sheria ya dhambi.

8 Kwa hiyo, sasa hakuna hukumu kwa wale ambao katika maisha yao wameungana na Kristo. 2 Maana, sheria ya Roho iletayo uzima kwa kuungana na Kristo Yesu imenikomboa kutoka katika sheria ya dhambi na kifo. 3 Mungu ametekeleza jambo ilie ambalo Sheria haikuweza kutekeleza kwa sababu ya udhaifu w binadamu. Mungu alimtuma Mwanae akiwa mwenye mwili sawa na miili yetu sisi wenye dhambi, ili aikabili dhambi, na kwa mwili huo akaiangamiza dhambi. 4 Mungu alifanya hivyo kusudi matakwa ya haki ya Sheria yatekelezwe kikamilifu ndani yetu sisi ambao tunaishi, si kwa nguvu za kibinadamu, bali kwa nguvu ya Roho. 5 Maana, wale wanaoishi kufuatana na matakwa ya mwili, hutawaliwa na fikira za mwili. Lakini wale wanaoishi kufuatana na matakwa ya Roho Mtakatifu, hutawaliwa na fikira za Roho. 6 Fikira za mwili huleta kifo; fikira za Roho huleta uzima na amani. 7 Maana, mwenye kutawaliwa na fikira za mwili ni adui wa Mungu; haitii sheria ya Mungu, wala hawezi kuitii. 8 Watu wanaotii matakwa ya mwili hawawezi kumpendeza Mungu. 9 Lakini ninyi hamuishi kufuatana na matakwa ya mwili, bali kufuatana na matakwa ya Roho, ikiwa Roho wa Mungu anaishi ndani yenu. Yeyote asiye na Roho wa Kristo, huyo si wake Kristo. 10 Lakini kama Kristo yumo ndani yenu, ingawa miili yenu itakufa kwa sababu ya dhambi, kwenu Roho ndiye uhai kwa sababu mmekubaliwa kuwa waadilifu. 11 Ikiwa Roho wa Mungu aliyemfufua Kristo kutoka wafu anaishi ndani yenu, basi huyo aliyemfufua Kristo kutoka wafu ataipa uzima miili yenu yenyehali ya kufa; atafanya hivyo kwa njia ya Roho wake akaaye ndani yenu. 12 Hivyo basi, ndugu zangu, tunalo jukumu, lakini si la kuishi kufuatana na maumbile ya kibinadamu. 13 Kwa maana, kama mkiishi kufuatana na matakwa ya maumbile ya kibinadamu, hakika mtakufa. Lakini, kama kwa njia ya Roho mnayaua matendo yenu maovu, basi, mtaishi. 14 Wote wanaoongozwa na Roho wa Mungu ni watoto wa Mungu. 15 Kwa maana, Roho mliyempokea si Roho mwenye kuwafanya ninyi watumwa na kuwatia tena hofu; sivyo, bali mmempokea Roho mwenye kuwafanya ninyi watoto wa Mungu, na kwa nguvu ya huyo Roho, sisi tunaweza kumwita Mungu, "Aba," yaani "Baba!" 16 Naye Roho mwenyewe anajunga na roho zetu na kuthibitisha kwamba sisi ni watoto wa Mungu. 17 Basi, kwa vile sisi

ni watoto wa Mungu, tutapokea baraka zote Mungu alizowawekewa watu wake, na tutashiriki urithi huo pamoja na Kristo; maana, tukiyashiriki mateso yake Kristo, tutaushiriki pia utukufu wake. 18 Naona kuwa mateso ya wakati huu wa sasa si kitu kamwe kama tukiyafananisha na ule utukufu utakaodhiihirishwa kwetu. 19 Viumbe vyote vinatazamia kwa hamu Mungu awadhihirishe watoto wake. 20 Kwa maana, viumbe viliwekwa katika hali ya kutojiweza kabisa, si kwa hiari yao, ila vilifanywa hivyo kwa mapenzi ya Mungu. Hata hivyo yapo matumaini, 21 maana hivyo viumbe navyo vitaokolewa kutoka katika utumwa wa uharibifu, vishiriki uhuru mtukufu wa watoto wa Mungu. 22 Kwa maana tunajua kwamba mpaka hivi sasa, viumbe vyote vinalia kwa maumivu kama ya kujifungua mtoto. 23 Wala si hivyo viumbe peke yake, bali hata sisi tulio na huyo Roho, aliye wa kwanza wa zawadi za Mungu; sisi pia tunalalamika ndani yetu, tukitazamia kufanywa watoto wa Mungu, nazo nafsi zenu zikombolewe. 24 Maana kwa matumaini hayo sisi tumekombolewe; lakini tumaini halina maana ikiwa tunakiona kile tunachotumainia. Maana ni nani anayetumaini kile ambacho tayari anakiona? 25 Kama tunakitumaini kile ambacho hatujakiona bado, basi, tunakingojea kwa uvumilivu. 26 Hali kadhalika, naye Roho anatusaidia katika udhaifu wetu. Maana hatujui inavyotupasa kuomba; lakini Roho mwenyewe anatuombea kwa Mungu kwa mlio wa huzuni usioelezeka. 27 Naye Mungu aonaye mpaka ndani ya miyo ya watu, anajua fikira ya huyo Roho; kwani huyo Roho huwaombea watu wa Mungu kufuatana na mapenzi ya Mungu. 28 Tunajua kwamba, katika mambo yote, Mungu hufanya kazi na kuifanikisha pamoja na wote wampendao, yaani wale aliowaita kufuatana na kusudi lake. 29 Maana hao aliowachagua tangu mwanzo, ndio aliowateua wapate kufanana na Mwanae, ili Mwana awe wa kwanza mionganii mwa ndugu wengi. 30 Basi, Mungu aliwaita wale aliokuwa amewateua; na hao aliowaita aliwakubali kuwa waadilifu; na hao aliowakubali kuwa waadilifu aliwashirikisha pia utukufu wake. 31 Kutokana na hayo, tuseme nini zaidi? Ikiwa Mungu yuko upande wetu, nani awezaye kutupinga? 32 Mungu hakumhurumia hata mwanae wa pekee, bali alimtoa kwa ajili yetu sisi sote. Ikiwa amefanya hivyo, je, hatatujalia pia mema yote? 33 Ni nani atakayewashtaki wateule wa Mungu? Mungu mwenyewe huwaondolea hatia! 34 Ni nani atakayewahukumu? Hakuna! Maana Kristo ndiye aliye kufa, tena alifufuka kutoka wafu na anakaa upande wa kulia wa Mungu. Yeye anatuombea! 35 Ni nani awezaye kututenga na mapendo ya Kristo? Je,

ni taabu, au dhiki, au mateso, au njaa, au ukosefu wa nguo, au hatari, au kuuawa? **36** Kama Maandiko Matakatifu yasemavyo: "Kwa ajili yako, twakikibili kifo kutwa kucha: tunatendewa kama kondoo wa kuchinjwa." **37** Lakini, katika mambo haya yote, tumepata ushindii mkubwa kwa msaada wake ye "Nilikufanya mfalme ili kwa njia yako, uwezo wangu aliyetupenda. **38** Maana ninajua hakika kwamba hakuna kitu kiwezacho kututenganisha na upendo wake: wala kifo, wala uhai; wala malaika, au nguvu nyingine za mbinguni; wala yanayotokea sasa, wala yatakayotokea baadaye; wala mamlaka; **39** Wala ulimwengu wa juu, wala wa chini kabisa. Hakuna kiumbe chochote kitakachowea kututenga na upendo wa Mungu kwetu kwa njia ya Kristo Yesu Bwana wetu.

9 Nasema ukweli mtupu; nimeungana na Kristo nami sisemi uongo. Dhamiri yangu ikiongozwa na Roho Mtakatifu inanithibitishia jambo hili pia. **2** Nataka kusema hivi: nina huzuni kubwa na maumivu yasiyopimika moyoni mwangu **3** kwa ajili ya watu wangu, walio damu moja nami! Kama ingekuwa kwa faida yao, ningekuwa radhi kulaaniwa na kutengwa na Kristo. **4** Hao ndio watu wa Israeli ambaa Mungu aliwateua wawe watoto wake, akawashirikisha utukufu wake; aliagana nao, akawapa Sheria yake, imani ya kweli na ahadi zake. **5** Wao ni wajukuu wa mababu, naye Kristo, kadiri ya ubinadamu wake, ametoka katika ukoo wao. Mungu atawalaye juu ya yote, na atukuzwe milele! Amina. (*aiōn g165*) **6** Sisemi kwamba ahadi ya Mungu imebatilika; maana si watu wote wa Israeli ni wateule wa Mungu. **7** Wala, si wazawa wote wa Abrahamu ni watoto wake wa kweli. Ila, kama yasemavyo Maandiko Matakatifu: "Wazao wake watatokana na Isaka." **8** Nido kusema, wale waliozaliwa kimaumbile ndio watoto wa Mungu, bali wale waliozaliwa kutokana na ahadi ya Mungu ndio watakaoitwa watoto wake. **9** Maana ahadi yenye hivi: "Nitakujia wakati maalum, naye Sara atapata mtoto." **10** Tena si hayo tu ila pia Rebeka naye alipata mapacha kwa baba mmoja, yaani Isaka, babu yetu. **11** Lakini, ili Mungu aonekane kwamba anao uhuru wa kuchagua, hata kabla wale ndugu hawajazaliwa na kabla hawajaweza kupambanua jema na baya, **12** Rebeka aliambiwa kwamba yule mtoto wa kwanza atamtumikia yule wa nyuma. Hivyo uchaguzi wa Mungu unategemea jinsi anavyoita mwenye, na si matendo ya binadamu. **13** Kama Maandiko Matakatifu yasemavyo: "Yakobo nilimpenda, lakini Esau nilimchukia." **14** Basi, tuseme nini? Je, Mungu amekosa haki? Hata kidogo! **15**

Maana alimwambia Mose: "Nitamhurumia mtu yeyote wa jina, na si bidii au mapenzi ya mtu. **17** Kwa hiyo, yote hutegemea ujulikane, na jina langu litangazwe popote duniani." **18** Ni wazi, basi, kwamba Mungu humhurumia yeyote anayetaka kumhurumia, na akipenda kumfanya mtu awe mkaidi, hufanya hivyo. **19** Labda utaniuliza: "Ikiwa mambo yako hivyo, Mungu anawezaje kumlaumu mtu? Nani awezaye kuyapinga mapenzi yake?" **20** Lakini, ewe binadamu, u nani hata uthubutu kumhoji Mungu? Je, chungu chawenza kumwuliza mfinyanzi wake: "Kwa nini umenitengeneza namna hii?" **21** Mfinyanzi anawenza kuutumia udongo apendavyo na kufiriyanga vyungu vivili kwa udongo uleule; kimoja kwa matumizi ya heshima, na kingine kwa matumizi ya kawaada. **22** Hivyo ndivyo ilivyo kwa Mungu. Alitaka kuonyesha ghadhabu yake na kujulisha uwezo wake, Basi, alikuwa na saburi sana, akiwavumilia wale ambaa walikuwa lengo la ghadhabu yake, ambaa walistahili kuangamizwa. **23** Alitaka pia kudhahirisha wingi wa utukufu wake ambaa alitumiminia sisi tulio lengo la huruma yake; sisi ambaa alikwisha kutayarisha kuupokea utukufu wake. **24** Maana sisi ndio hao ariowaita, si tu kutoka mionganii mwa Wayahudi bali pia kutoka kwa watu wa mataifa mengine. **25** Maana ndivyo asemavyo katika kitabu cha Hosea: "Wale waliokuwa Si watu wangu nitawaita: Watu wangu! Naye Sikupendi ataitwa: Mpenzi wangu! **26** Na pale walipoambiwa: Ninyi si wangu hapo wataitwa: Watoto wa Mungu hai." **27** Naye nabii Isaya, kuhusu Israeli anapaaza sauti: "Hata kama watoto wa Israeli ni wengi kama mchanga wa pwani, ni wachache tu watakaokolewa; **28** maana, Bwana ataitikeleza upesi hukumu yake kamili juu ya ulimwengu wote." **29** Ni kama Isaya alivyosema hapo awali: "Kama Bwana Mwenye Nguvu asingalituachia baadhi ya watoto wa Israeli, tungalikwisha kuwa kama Sodoma, tungalikwisha kuwa ma Gomora." **30** Basi, tuseme nini? Ni hivi: watu wa mataifa ambaa hawakutafuta kukubaliwa kuwa waadilifu, wamekubaliwa kuwa waadilifu kwa njia ya imani, **31** hali watu wa Israeli waliokuwa wakita futa Sheria iletayo kukubaliwa kuwa waadilifu, hawakupata. **32** Kwa nini? Kwa sababu walitegemea matendo yao badala ya kutegemea imani. Walijikwaa juu ya jiwe la kujikwaa **33** kama yesemavyo Maandiko Matakatifu: "Tazama! Naweka huko Sioni jiwe likwazalo, mwamba utaka wafanya

watu waanguke. Mtu atakayewamini ye ye aliye hilo nauliza: je, yawezekana kwamba watu wa Israeli jiwe, hataaibishwa!"

10 Ndugu zangu, ninataka na kutazamia kwa moyo wangu wote hao wananchi wenzangu wakombolewe. Tena nawaombea kwa Mungu daima.

2 Maana naweza kuthibitisha kwa niaba yao kwamba wanayo bidii ya kumtafuta Mungu; lakini bidii hiyo haikujengwa juu ya ujuzi wa kweli. **3** Maana hawakufahamu jinsi Mungu anavyowafanya watu wawe waadilifu, na wamejaribu kuanzisha mtindo wao wenyewe, na hivyo hawakuikubali njia hiyo ya Mungu ya kuwafanya wawe waadilifu. **4** Maana kwa kuja kwake Kristo, Sheria imefikia kikomo chake, ili kila mtu anayeaminii akubaliwe kuwa mwadilifu. **5** Kuhusu kukubaliwa kuwa mwadilifu kwa kuitii Sheria, Mose aliandika hivi: "Mtu ye yeyote anayetimiza matakwa ya Sheria ataishi." **6** Lakini, kuhusu kukubaliwa kuwa mwadilifu kwa njia ya imani, yasemwa hivi: "Usiseme moyoni mwako: Nani atapanda mpaka mbinguni? (yaani, kumleta Kristo chini); **7** wala usiseme: Nani atashuka mpaka Kuzimu (yaani, kumleta Kristo kutoka kwa wafu)." (Abyssos g12) **8** Maandiko Matakatifu yesema hivi, "Ujumbe huo wa Mungu uko karibu nawe, uko kinywani mwako na moyoni mwako" nao ndio ile imani tunyoihubiri. **9** Kama ukikiri kwa kinywa chako kwamba Yesu ni Bwana na kuamini moyoni mwako kwamba Mungu alimfufua kutoka wafu, utaokoka.

10 Maana tunaamini kwa moyo na kukubaliwa kuwa waadilifu; na tunakirii kwa midomo yetu na kuokolewa. **11** Maandiko Matakatifu yasema: "Kila amwaminiye hatakuwa na sababu ya kuaibika." **12** Jambo hili ni kwa wote, kwani hakuna tofauti katii ya Wayahudi na wasio Wayahudi; Bwana wa wote ni mmoja, naye ni mkarimu sana kwao wote wamwombao. **13** Maana Maandiko Matakatifu yasema: "Kila mtu atakayeomba kwa jina la Bwana, ataokolewa." **14** Basi, watamwombaje ye ye ambaye hawamwamini? Tena, watamwaminiye kama hawajapata kusikia habari zake? Na watasikiae habari zake kama hakuna mhubiri? **15** Na watu watahubirije kama hawakutumwa? Kama yasemavyo Maandiko Matakatifu: "Ni jambo la kupendeza mno kuja kwa wale wanaohubiri Habari Njema!" **16** Lakini wote hawakuipokea hiyo Habari Njema. Maana Isaya alisema: "Bwana, ni nani aliyeamini ujumbe wetu?" **17** Hivyo basi, imani inatokana na kuusikiliza ujumbe, na huo ujumbe unatokana na neno la Kristo. **18** Lakini nauliza: je, hawakuusikia huo ujumbe? Naam, waliusikia; kama Maandiko Matakatifu yasemavyo: "Sauti yao imeenea duniani kote; maneno yao yamefika mpaka kingo za ulimwengu." **19** Tena

nauliza: je, yawezekana kwamba watu wa Israeli hawakufahamu? Mose mwenyewe ni kwa kwanza kujibu: "Nitawafanyeni mwaonee wivu watu amba si taifa; nitawafanyeni muwe na hasira juu ya taifa la watu wapumbavu." **20** Tena Isaya anathubutu hata kusema: "Wale ambaio hawakunitafuta wamenipata; nimejionyesha kwao wasiouliza habari zangu." **21** Lakini kuhusu Israeli anasema: "Mchana kutwa niliwanyoshea mikono yangu watu waasi na wasiotii."

11 Basi, nauliza: je, Mungu amewakataa watu wake? Hata kidogo! Mini binafsi ni Mwisraeli mzawa wa Abrahamu, wa kabile la Benyamini.

2 Mungu hakuwakataa watu wake aliovateua tangu mwanzo. Mnakumbuka yasemavyo Maandiko Matakatifu juu ya Eliya wakati alipomnun'unkia Mungu kuhusu Israeli: **3** "Bwana, wamewaua manabii wako na kuboma madhabahu yako. Ni mimi tu peke yangu niliyebaki, nao wanataka kuniua?" **4** Je, Mungu alimjibu nini? Alimwambia: "Nimejiwekea elfu saba ambaio hawakumwabudu Baali." **5** Basi, ndiyoo ilivyo pia wakati huu wa sasa: ipo idadi ya walio baki ambaio Mungu alivateua kwa sababu ya neema yake. **6** Uteuzi wake unatokana na neema yake, na si kwa sababu ya matendo yao. Maana, kama uteuzi wake ungetegemea matendo ya watu, neema yake hainge kuwa neema tena. **7** Sasa, je? Watu wa Israeli hawakupata kile walichokuwa wanakita futa; lakini wote walio teuliwa walikipata. Wengine walipumbazwa,

8 kama yasemavyo Maandiko Matakatifu: "Mungu ameifanya miyo yao kuwa mizito, na mpaka leo hii hawawezi kuona kwa macho yao wala kusikia kwa masikio yao." **9** Naye Daudi anasema: "Karamu zao na ziwe mtego wa kuwanasa, waanguke na kuadhibiwa. **10** Macho yao yatiwe giza wasiweze kuona. Migongo yao ipindike kwa taabu daima!" **11** Basi, nauliza: je, Wayahudi wamejikwaa hata wakaangamia kabisa? Hata kidogo! Kutokana na kosa lao ukombozi umewajia watu wa mataifa mengine, ili Wayahudi wapate kuwaonea wivu. **12** Kosa la Wayahudi limesababisha baraka nyingi kwa ulimwengu, na utovu wao kwa kiroho umeleta baraka nyingi kwa watu wa mataifa mengine. Basi, ni dhahiri zaidi kwamba utimilifu wao utasababisha baraka nyingi zaidi. **13** Basi, sasa nawaambieni ninyi watu wa mataifa mengine: Maadamu mimi nimekuwa mtume kwa watu wa mataifa mengine, ninajivunia huduma yangu, **14** nipate kuwafanya wananchi wenzangu wawaonee ninyi wivu, na hivyo nipate kuwaokoa baadhi yao. **15** Maana ikiwa kukataliwa kwao kulisababisha ulimwengu upatanishwe na Mungu,

itakuwaje wakati watakapokubaliwa na Mungu? Wafu watafufuka! **16** Ikiwa kipande cha kwanza cha mkate kimewekwa wakfu, mkate wote umewekwa wakfu; mizizi ya mti ikiwa mizuri, na matawi yake huwa mazuri pia. **17** Naam, baadhi ya matawi ya mzeituni bustanini yalikatwa, na mahali pake tawi la mzeituni mwitu likapandikizwa. Ninyi watu wa mataifa mengine ndio hilo tawi la mzeituni mwitu; na sasa mnashiriki nguvu na utomvu wa mzeituni bustanini. **18** Basi, msiwadharau wale waliokatwa kama matawi! Na, hata kama kuna la kujivunia, kumbukeni kwamba si ninyi mnaoitegemeza mizizi, bali mizizi ndio inayowategemeza ninyi. **19** Lakini utasema: "Matawi yalikatwa kusudi mimi nipandikizwe mahali pake." **20** Sawa! Yalikatwa kwa sababu ya kukosa imani, bali wewe unasmama kwa imani yako. Lakini usijivune; ila uwe na tahadhari. **21** Kwa maana, ikiwa Mungu hakuwahurumia Wayahudi ambao ni kama matawi ya asili, je, unadhani atakuhurumia wewe? **22** Kumbuka, basi, jinsi Mungu alivyo mwema na mkali. Yeye ni mkali kwa wale walioanguka, na ni mwema kwako wewe ikiwa utaendelea katika wema wake; la siyvo, nawe pia utakatwa. **23** Nao Wayahudi, hali kadhalika; wakiacha utovu wao wa imani, watapandikizwa tena. Maana Mungu anao uwezo wa kuwapandikiza tena. **24** Ninyi watu wa mataifa mengine, kwa asili ni kama tawi la mzeituni mwitu, lakini mmeondolewa huko, mkapandikizwa katika mzeituni bustanini mahali ambapo kwa asili si penu. Lakini, Wayahudi kwa asili ni kama mzeituni bustanini, na itakuwa jambo rahisi zaidi kwo kupandikizwa tena katika mti huohuo wao. **25** Ndugu zangu, napenda mjue ukweli huu uliofichika msije mkajiona wenyi akili sana. Ukaidi wa Wayahudi ulikuwa ni wa muda tu, mpaka watu wa mataifa mengine watakapokuwa wamemfikia Mungu. **26** Hapo ndipo taifa lote la Israeli litakapookolewa, kama yesemavyo Maandiko Matakatifu: "Mkombozi atakuja kutoka Sioni, atauonda uovu wa Yakobo. **27** Hili ndilo agano nitakalofanya nao wakati nitakapoziiondoa dhambi zao." **28** Kwa sababu wanaikataa Habari Njema, Wayahudi wamekuwa adui wa Mungu, lakini kwa faida yenu nyinyi watu wa mataifa. Lakini, kwa kuwa waliteuliwa, bado ni rafiki wa Mungu kwa sababu ya baba zao. **29** Maana Mungu akisha wapa watu zawadi zake na kuwateua, hajuti kwamba amefanya hivyo. **30** Hapo awali ninyi mlikuwa mmemwasi Mungu, lakini sasa mmeputa huruma yake kutokana na kuasi kwao. **31** Hali kadhalika, kutokana na huruma mliyojaliwa ninyi, Wayahudi wanamwasi Mungu sasa ili nao pia wapekee sasa huruma ya Mungu. **32** Maana Mungu amewafunga watu wote katika uasi wao ili

wapate kuwahurumia wote. (**eleesē g1653**) **33** Utajiri, hekima na elimu ya Mungu ni kuu mno! Huruma zake hazichunguziki, na njia zake henzieleweki! Kama yasemavyo Maandiko Matakatifu: **34** "Nani aliyepta kuyajua mawazo ya Bwana? Nani auezaye kuwa mshauri wake? **35** Au, nani aliyempa ye ye kitu kwanza hata aweze kulipwa tena kitu hicho?" **36** Kwa maana vitu vyote vyatoka kwake, vyote viro kwa uwezo wake na kwa ajili yake. Utukufu na uwe kwake hata milele! Amina. (**aiōn g165**)

12 Kwa hiyo, ndugu zangu, maadam Mungu ni mwenye huruma nyangi, nawasihi kwa moyo wote: jitoleeni nafsi zenu kwa Mungu kama tambiko iliyo hai, takatifu na yenye kupendeza. Hii ndio nija yenu halisi ya kumwabudu. **2** Msiige mitindo ya ulimwengu huu, bali Mungu afanye mabadiliko ndani yenu kwa kuzigeuza fikira zenu. Hapo ndipo mtakapoweza kuyajua mapenzi ya Mungu, kutambua jambo lililo jema, linalompendeza na kamilifu. (**aiōn g165**) **3** Kutokana na neema aliyonijalia Mungu, nawaambieni ninyi nyote: msijione kuwa ni kitu zaidi kuliko mnavyopaswa kuwa. Fikira zenu na ziwe na kiasi kufuatana na kipimo cha imani Mungu aliyongawia kila mmoja. **4** Mwili una viungo vingi, kila kimoja na kazi yake. **5** Hali kadhalika ingawa sisi ni wengi, tu mwili mmoja kwa kuungana na Kristo, na kila mmoja ni kiungo cha mwenzake. **6** Basi, tunavyo vipaji mbalimbali kufuatana na neema tuliyopewa. Mwenye kipaji cha unabii na akitumie kadiri ya imani yake. **7** Mwenye kipaji cha utumishi na atumikie. mwenye kipaji cha kufundisha na afundishe. **8** Mwenye kipaji cha kuwafariji wengine na afanye hivyo. Mwenye kumgawia mwenzake alicho nacho na afanye hivyo kwa ukarimu. Msimamizi na asimamie kwa bidii; naye mwenye kutenda jambo la huruma na afanye hivyo kwa furaha. **9** Mapendo yenu na yawe bila unafiki wowote. Chukieni jambo lolote ovu, zingatieni jema. **10** Pendareni kidugu; kila mmoja amfikirie mwenzake kwanza kwa heshima. **11** Msilegee katika bidii, muwe wachangamfu rohoni katika kumtumikia Bwana. **12** Tumaini lenu liwaweke daima wenyi furaha; muwe na saburi katika shida na kusali daima. **13** Wasaidieni watu wa Mungu katika mahitaji yao; wapokeeni wageti kwa ukarimu. **14** Watakieni baraka wote wanaowadhulumu ninyi; naam, watakieni baraka na wala msiwalaani. **15** Furahini pamoja na wanaofurahi, lieni pamoja na wanaolia. **16** Muwe na wema uleule kwa kila mtu. Msijitakie makuu, bali jishugulisheni na watu wadogo. Msijione kuwa wenyi hekima sana. **17** Msilipe ovu kwa ovu.

Zingatiemambo mema mbele ya wote. **18** Kadiri **2** Watu huhitilafiana: mmoja imani yake inamruhusu inavyowezekana kwa upande wenu, muwe na amani kula kila kitu; lakini mwininge ambaye imani yake ni na watu wote. **19** Wapenzi wangu, msilipize kisasi, dhaifu, hula tu mboga za majani. **3** Mtu ambaye hula bali mwachieni Mungu jambo hilo; maana Maandiko kila kitu asimdhara yule ambaye hawezikula kila kitu; Matakatifuyasema: "Kulipiza kisasi ni shauri langu; naye ambaye hula tu mboga za majani asimhukumu mimi nitalipiza asema Bwana." **20** Tena, Maandiko anayekula kila kitu, maana Mungu amemkubali. **4** yasema: "Adui yako akiwa na njaa, mpe chakula; Wewe ni nani hata uthubutu kumhukumu mtumishi akiwa na kiu, mpe kinywaji. Maana kwa kufanya hivyo wa mwininge? Akisimama au akianguka ni shauri la utamfanya apate aibu kali kama makaa ya moto juu Bwana wake; naam, atasimama imara, maana Bwana ya kichwa chake." **21** Usikubali kushindwa na ubaya, bali ushinde ubaya kwa wema.

13 Kila mtu anapaswa kuwatii wenyewemamlaka katika serikali; maana mamlaka yote hutoka kwa Mungu; nao wenyewemamlaka wamebekwa na Mungu. **2** Anayepingamamlaka ya viongozi anapinga agizo la Mungu; nao wafanyao hivyo wanajiletea hukumu wenyew, **3** Maana, watawala hawasababishi hofu kwa watu wema, ila kwa watu wabaya. Basi, wataka usimwogope mtu mwenye mamlaka? Fanya mema naye atakusifu; **4** maana yeeye ni mtumishi wa Mungu anayefanya kazi kwa faida yako. Lakini ukifanya mabaya, basi, huna budi kumwogopa, maana anao kweli uwezo wa kutoa adhabu. Yeye ni mtumishi wa Mungu na huitekeleza ghadhabu ya Mungu kwao watendao maovu. **5** Kwa hiyo ni lazima kuwatii wenyewemamlaka, si tu kwa sababu ya kuogopa ghadhabu ya Mungu, bali pia kwa sababu dhamirinadai hivyo. **6** Kwa sababu hiyo ninyi hulipa kodi; maana viongozi hao humtumikia Mungu ikiwananatimiza wajibu wao. **7** Mpeni kila mtu haki yake; mtu wa ushuru, ushuru; wa kodi, kodi; na astahiliyeheshima, heshima. **8** Msiwe na deni kwa mtu yeoyote, isipokuwa tu deni la kupendana. Ampendayejirani yake ameitekeleza Sheria. **9** Maana, amri hizi: "Usizini; Usiue; Usitamani;" na nyngine zote, zimo katika amri hii moja: "Mpende jirani yako kama unavyojipenda mwenyewe." **10** Ampendayejirani yake hamtendei vibaya. Basi, kwa mapendo Sheria yote hutimizwa. **11** Zaidi ya hayo, ninyi mnajua tumo katika wakati gani: sasa ndio wakati wa kuamka usingizini; naam, wokovu wetu u karibu zaidi sasa kuliko wakati ule tulipoanza kuamini. **12** Usiku unakwisha na mchana unakaribia. Basi, tutupilie mbali mambo yote ya giza, tukajitwaliesilaha za mwanga. **13** Mwenendo wetu uwe wa adabukama inavyostahili wakati wa mchana; tusiwe na ulafi na ulevi, uchafu na uasherati, ugomvi na vivu. **14** Bwana Yesu Kristo awe vazi lenu; msishughulikietenatamaa zenu za maumbile na kuziridhisha.

14 Mkaribisheni kwenu mtu aliye dhaifu, lakini msibishane naye juu ya mawazo yake binafsi.

2 Watu huhitilafiana: mmoja imani yake inamruhusu inavyowezekana kwa upande wenu, muwe na amani kula kila kitu; lakini mwininge ambaye imani yake ni na watu wote. **3** Mtu ambaye hula bali mwachieni Mungu jambo hilo; maana Maandiko kila kitu asimdhara yule ambaye hawezikula kila kitu; Matakatifuyasema: "Kulipiza kisasi ni shauri langu; naye ambaye hula tu mboga za majani asimhukumu mimi nitalipiza asema Bwana." **4** anayekula kila kitu, maana Mungu amemkubali. **5** Mtu anaweza kufikiria siku fulani kuwa ya maana zaidi kuliko nyngine; mtu mwininge aweza kuzifikiria siku zote kuwa sawa. Kila mmoja na afuate msimamo wa akili yake. **6** Anayeadhimisha siku fulani anaadhimisha siku hiyo kwa ajili ya kumtukuza Mungu; naye anayekula chakula fulani anafanya hivyo kwa kumtukuza Bwana maana anamshukuru Mungu. Kadhalika naye anayeacha kula chakula fulani anafanya hivyo kwa ajili ya kumtukuza Bwana, naye pia anamshukuru Mungu. **7** Maana hakuna mtu yeoyote miengoni mwetu aishiye kwa ajili yake mwenyewe, wala hakuna anayekufa kwa ajili yake mwenyewe **8** maana tukiishi twaishi kwa ajili ya Bwana; tukifa, tunakufa kwa ajili ya Bwana. Basi, kama tukiishi au tukifa, sisi ni mali yake Bwana. **9** Maana Kristo alikufa, akaufufaka ili wapate kuwa Bwana wa wazima na wafu. **10** Kwa nini, basi wewe wamhukumu ndugu yako? Nawe, kwa nini wamdharaudugu yako? Sisi sote tutasimama mbele ya kiticha hukumu cha Mungu. **11** Maana Maandiko yanasema: "Kama niishivyo, asema Bwana kila mtu atanipigia magoti, na kila mmoja atakiri kwamba mimi ni Mungu." **12** Kwa hiyo, kila mmoja wetu atatoha yake mbele ya Mungu. **13** Basi, tuache kuhukumiana, bali tuazimie kutokuwa kamwe kikwazo kwa ndugu yetu au kumsababisha aanguke katika dhambi. **14** Katika kuungana na Bwana Yesu, nina hakika kwamba hakuna kitu chochote kilicho najisi kwa asili yake; lakini, mtu akidhani kwamba kitu fulani ni najisi, basi, kwake huwa najisi. **15** Kama ukimhuzunisha ndugu yako kwa sababu ya chakula unachokula, basi mwenendo wako hauongozwi na mapendo. Usikubali hata kidogo chakula chako kiwe sababu ya kupotea kwa mtu mwininge ambaye Kristo alikufa kwa ajili yake! **16** Basi, msikubali kitu mnachokiona kuwa kwenu ni kitu chema kidharauliwe. **17** Maana Utawala wa Mungu si shauri la kula na kunywa, bali unahuksika na kuwa na uadilifu, amani na furaha iletwayo na Roho Mtakatifu. **18** Anayemtumikia Kristo namna hiyo humpendeza Mungu, na kukubaliwa na watu. **19** Kwa hiyo tuyazingatidaimambo yenyekuleta amani, na yanayotusaidia kujengana. **20** Basi, usihiaribu

kazi ya Mungu kwa sababu ya ubishi juu ya chakula. ya neema aliyonijalia Mungu 16 ya kuwa mtumishi wa Vyakula vyote ni halali, lakini haifai kula chakula Yesu Kristo kwa watu wa mataifa. Ni jukumu langu la ambacho kitamfanya mtu aanguke katika dhambi. 21 kikuhanzi kuihubiri Habari Njema ya Mungu ili watu wa Afadhalii kuacha kula nyama, kunywa divai, au kufanya mataifa mengine wapate kuwa dhabihu inayokubaliwa chochote ambacho chawenza kumsababisha ndugu na Mungu, dhabihu iliyo takaswa na Roho Mtakatifu. 17 yako aanguke. 22 Basi, shikilia unachoamini kati Kwa hiyo, nikiwa nimeungana na Kristo Yesu, naweza yako na Mungu wako. Heri mtu yule ambaye, katika kujivunia huduma yangu kwa ajili ya Mungu. 18 kujiamulia la kufanya, haipingo dhamiri yake. 23 Lakini Sithubutu kusema kitu kingine chochote isipokuwa tu mtu anayeona shaka juu ya chakula anachokula, kile ambacho Kristo Yesu amekifanya kwa kunitumia anahukumiwa kama akila, kwa sababu msimamo mimi ili watu wa mataifa wapate kutii. Amefanya hivyo wa kitendo chake haumo katika imani. Na, chochote kwa maneno na vitendo, 19 kwa nguvu ya miujiza kisicho na msingi wake katika imani ni dhambi.

15 Sisi tulio imara katika imani tunapaswa kuwasaidia wale walio dhaifu wayakabili matatizo yao. Tusijipendelee sisi wenye tu. 2 Kila mmoja wetu anapaswa kumpendeza jirani yake kwa wema ili huyo apate kujijenga katika imani. 3 Maana Kristo hakujipendelea mwenye; ila alikuwa kama yasemavyo Maandiko: "Kashfa zote walizokutolea wewe zimenipata mimi." 4 Maana yote yaloandikwa yameandikwa kwa ajili ya kutufundisha sisi ili kutokana na saburi na faraja tupewayo na Maandiko hayo Matakatifu tupate kuwa na matumaini. 5 Mungu aliye msingi wa saburi na faraja yote, awajalieni ninyi kuwa na msimamo mmoja kufuatana na mfano wake Kristo Yesu, 6 ili ninyi nyote, kwa nia moja na sauti moja, mumtukuze Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo. 7 Basi, karibishaneni kwa ajili ya utukufu wa Mungu kama naye Kristo alivyowakaribisheni. 8 Maana, nawaambieni Kristo aliwatumikia Wayahudi apate kuonyesha uaminifu wa Mungu, na zile ahadi Mungu alizowapa babu zetu zipate kutimia; 9 ili nao watu wa mataifa mengine wapate kumtukuzi Mungu kwa sababu ya huruma yake. Kama yasemavyo Maandiko Matakatifu: "Kwa sababu hiyo, nitakusifu mionganini mwa watu wa mataifa. Nitaziimba sifa za jina lako." 10 Tena Maandiko yasema: "Furahini, enyi watu wa mataifa; furahini pamoja na watu wake." 11 Na tena: "Enyi mataifa yote, msifuni Bwana; enyi watu wote, msifuni." 12 Tena Isaya asema: "Atatokea mtu katika ukoo wa Yese, naye awatawatala watu wa mataifa; nao watamtumainia." 13 Basi, Mungu aliye msingi wa matumaini, awajazeni furaha yote na amani kutokana na imani yenu; tumaini lenu lipate kuongezeka kwa nguvu ya Roho Mtakatifu. 14 Ndugu zangu, mimi binafsi nina hakika kwamba ninyi pia mmeajea wema, elimu yote, na mnawezza kushauriana ninyi kwa ninyi. 15 Lakini nimewaaandikia hapa na pale katika barua hii bila woga, nipate kuwakumbusheni juu ya mambo fulani. Nimefanya hivyo kwa sababu

Kwa hiyo, nikiwa nimeungana na Kristo Yesu, naweza kujivunia huduma yangu kwa ajili ya Mungu. 18 Sithubutu kusema kitu kingine chochote isipokuwa tu kwa maneno na vitendo, 19 kwa nguvu ya miujiza na maajabu, na kwa nguvu ya Roho wa Mungu. Basi, kwa kusafiri kila mahali, tangu kule Yerusalem mpaka Iluriko, nimehubiri kikamilifu Habari Njema ya Kristo. 20 Nia yangu imekuwa daima kuihubiri Habari Njema popote pale ambapo jina la Kristo halijapata kusikika, nisije nikajenga juu ya msingi wa mtu mwingine. 21 Kama yasemavyo Maandiko Matakatifu: "Watu wote ambao hawakuambiwa habari zote wataona; nao wale ambao hawajapata kusikia, wataelewa." 22 Kwa sababu hiyo nilizuiwa mara nyingi kuja kwenu. 23 Lakini maadam sasa nimemaliza kazi yangu pande hizi, na kwa kuwa kwa miaka mingi nimekuwa na nia kubwa ya kuja kwenu, 24 natumaini kufanya hivyo sasa. Ningependa kuwaoneni nikiwa safarini kwenda Spania na kupata msaada wenu kwa safari hiyo baada ya kufurahia kuwa kwa muda pamoja nanyi. 25 Lakini, kwa sasa nakwenda kuwahudumia watu wa Mungu kule Yerusalem. 26 Maana makanisa ya Makedonia na Akaya yemeamua kutoka mchango wao kuwasaidia watu wa Mungu walio maskini huko Yerusalem. 27 Wao wenye wameamua kufanya hivyo; lakini, kwa kweli, hilo ni jukumu lao kwa hao. Maana, ikiwa watu wa mataifa mengine wameshiriki baraka za kiroho za Wayahudi, wanapaswa nao pia kuwahudumia Wayahudi katika mahitaji yao ya kidunia. 28 Nitakapokwisha tekeleza kazi hiyo na kuwakabidhi mchango huo uliokusanya kwa ajili yao, nitawatembeleeni ninyi nikiwa safarini kwenda Spania. 29 Najua ya kuwa nikija kwenu nitawaletea wingi wa baraka za Kristo. 30 Basi, ndugu zangu, nawasihi kwa kwa ajili ya Bwana wetu Yesu Kristo, na kwa ajili ya upendo uletwao na Roho, mniunge mkono kwa kuniombea kwa Mungu. 31 Ombeni nipate kutoka salama mionganini mwa wale wasioamini walioko Uyahudi, nayo huduma yangu huko Yerusalem ipate kukubaliwa na watu wa Mungu walioko huko. 32 Hivyo, Mungu akipenda, nitawenza kuja kwenu na moyo wa furaha, nikapumzike pamoja nanyi. 33 Mungu aliye chanzo cha amani na awe nanyote! Amina!

16 Napenda kumjulisha kwenu dada yetu Foibe Bwana wetu Yesu Kristo iwe nanyi. **21** Timotheo, ambaye ni mtumishi katika kanisa la Kenkrea. **2** mfanyakazi mwenzangu, anawasalimu. Hali kadhalika Mpokeeni kwa ajili ya Bwana kama iwapasavyo watu Lukio, Yasoni, na Sosipatro, wananchi wenzangu, wa Mungu. Mpeni msaada wowote atakaohitaji kutoka wanawasalimu. **22** Nami Tertio, ninayeandika barua kwenu, maana yeye amekuwa mwema sana kwa watu hii nawasalimuni katika Bwana. **23** Gayo, mwenyeji wengi na kwangu pia. **3** Salamu zangu ziwafikie Priska wangu, pamoja na kanisa lote linalokutana kwake, na Akula, wafanyakazi wenzangu katika utumishi wa Kristo Yesu. **4** Wao walihatarisha maisha yao kwa ajili yangu. Wanastahili shukrani; si tu kutoka kwangu, bali pia kutoka kwa makanisa yote ya watu wa mataifa mengine. **5** Salamu zangu pia kwa kanisa linalokutana nyumbani kwao. Salamu zangu zimfikie rafiki yangu Epaineto ambaye ni kwa kwanza katika mkoaa wa Asia kumwamini Kristo. **6** Nisalimieni Maria ambaye amefanya kazi kwa bidii kwa ajili yenu. **7** Salamu zangu kwa Androniko na Yunia, wananchi wenzangu waliofungwa gerezani pamoja nami; wao wanajulikana sana kati ya mitume; tena walikuwa Wakristo kabla yangu mimi. **8** Salamu zangu kwa Ampliato, rafiki yangu katika kuungana na Bwana. **9** Salamu zangu zimfikie Urbano, mfanyakazi mwenzangu katika utumishi wa Kristo; salamu zangu pia kwa rafiki yangu Staku. **10** Nisalimieni Apele ambaye uaminifu wake kwa Kristo umethibitishwa. Salamu zangu kwa wote walio nyumbani mwa Aristobulo. **11** Salamu zangu kwa Herodiana, mwananchi mwenzangu; na kwa jamaa yote ya Narkisi ilijoinga na Bwana. **12** Nisalimieni Trufena na Trufosa wanaofanya kazi katika utumishi wa Bwana, na rafiki yangu Persi ambaye amefanya mengi kwa ajili ya Bwana. **13** Nisalimieni Rufo, mtu hodari sana katika kazi ya Bwana, na mama yake ambaye ni mama yangu pia. **14** Nisalimieni Asunkrito, Flegoni, Herme Patroba, Herma na ndugu wote walio pamoja nao. **15** Nisalimieni Filologo na Yulia, Nerea na dada yake, na Olumpa, pamoja na watu wote wa Mungu walio pamoja nao. **16** Salimianeni ninyi kwa ninyi kwa ishara ya upendo. Salamu kwenu kutoka kwa makanisa yote ya Kristo. **17** Ndugu zangu, nawasihi muwafichue wote wanaosababisha mafarakano na kuwafanya watu wengine waanguke, kinyume cha mafundisho mliyofundishwa. Jiepusheni na watu hao, **18** maana watu wa namna hiyo hawamtumikii Kristo Bwana wetu, bali wanayatumikia matumbo yao wenywewe. Kwa maneno yao matamu na hotuba za kubembeleza hupotosha miyo ya watu wanyofu. **19** Kila mtu amesikia juu ya utii wenu na hivyo mmekuwa sababu ya furaha yangu. Nawatakeni muwe na hekima katika mambo mema, na bila hatia kuhusu mambo mabaya. **20** Naye Mungu aliye chanzo cha amani hatakawia kumponda Shetani chini ya miguu yenu. Neema ya hii nawasalimuni katika Bwana. **24** Neema ya Bwana wetu Yesu Kristo iwe nanyi nyote. Amina. **25** Basi, sasa na tumsifu Mungu! Yeye anaweza kuwaimarisheni katika ile Habari Njema niliyohubiri juu ya ujumbe wa Yesu Kristo, na katika ile siri iliyofunuliwa na ambayo ilikuwa imefichika kwa karne nyinyi zilizopita. (aiōnios g166) **26** Lakini, sasa ukweli huo umefunuliwa kwa njia ya maandiko ya manabii; na kwa amri ya Mungu wa milele umedhihirisha kwa mataifa yote ili wote wawewe kuamini na kutii. (aiōnios g166) **27** Kwake Mungu aliye peke yake mwenye hekima, uwe utukufu kwa njia ya Yesu Kristo, milele na milele! Amina. (aiōn g165)

1 Wakorintho

1 Mimi Paulo, niliyetwa kuwa mtume wa Kristo Yesu kwa mapenzi ya Mungu, na ndugu Sosthene, 2 tunawaandikia ninyi mlion kanisa la Mungu huko Korintho. Ninyi mmeafanya watakatifu katika kuungana na Kristo Yesu, mkaitwa muwe watu wa Mungu, pamoja na watu wote popote wanaomwomba Bwana wetu Yesu Kristo aliye Bwana wao na wetu pia. 3 Nawatakieni neema na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu na Bwana wetu Yesu Kristo. 4 Ninamshukuru Mungu wangu daima kwa ajili yenu kwa sababu amewatunukia ninyi neema yake kwa njia ya Kristo Yesu. 5 Maana, kwa kuungana na Kristo mmetajirishwa katika kila kitu. Mmejaliwa elimu yote na uwezo wote wa kuhubiri, 6 kwani, ujumbe juu ya Kristo umethibitishwa ndani yenu, 7 hata hampungukiwi kipaji chochote cha kiroho mkiwa mnangojea kufunuliwa kwake Bwana wetu Yesu Kristo. 8 Yeye atawaimarisha ninyi mpaka mwisho mpate kuonekana bila hatia Siku ile ya Bwana wetu Yesu Kristo. 9 Mungu ni mwaminifu; yeye aliwaita ninyi muwe na umoja na Mwanae Yesu Kristo Bwana wetu. 10 Ndugu, ninawashi kwa jina la Bwana wetu Yesu Kristo: pataneni nyote katika kila jambo msemalo; yasiweko mafarakano kati yenu; muwe na fikira moja na nia moja. 11 Ndugu zangu, habari nilizopata kutoka kwa watu kadhaa wa jamaa ya Kloe, zaonyesha wazi kwamba kuna kutoelewana kati yenu. 12 Nataka kusema hivi: kila mmoja anasema chake: mmoja husema, "Mimi ni wa Paulo," mwingine: "Mimi ni wa Apolo," mwingine: "Mimi ni wa Kefa," na mwingine: "Mimi ni wa Kristo.". 13 Je, Kristo amegawanyika? Je, Paulo ndiye aliyesulubiwa kwa ajili yenu? Au je, milibatizwa kwa jina la Paulo? 14 Namshukuru Mungu kwamba sikumbatiza mtu yeyote miengoni mwenu isipokuwa tu Krispo na Gayo. 15 Kwa hiyo hakuna aezaye kusema amebatizwa kwa jina langu. 16 (Samahani, nilibatiza pia jamaa ya Stefana; lakini zaidi ya hawa, sidhani kama nilimbatiza mtu mwingine yeyote.) 17 Kristo hakunituma kubatiza, bali kuhubiri Habari Njema; tena, niihubiri bila kutegemea maarifa ya hotuba za watu kusudi nguvu ya kifo cha Kristo msalabani isibatilishwe. 18 Maana ujumbe kuhusu kifo cha Kristo msalabani ni jambo la kipumbavu kwa wale walio katika mkumbo wa kupotea, lakini kwetu sisi tulio katika njia ya wokovu ujumbe huo ni nguvu ya Mungu. 19 Maana Maandiko Matakatifu yasema: "Nitaiharibu hekima yao wenye hekima, na elimu ya wataalamu nitaitupilia mbali." 20 Yu wapi

basi, mwenye hekima? Yu wapi basi, mwalimu wa Sheria? Naye bingwa wa mabishano wa nyakati hizi yuko wapi? Mungu ameifanya hekima ya ulimwengu kuwa upumbavu. (aiōn g165) 21 Maana, kadiri ya hekima ya Mungu, watu hawawezi kumjua Mungu kwa njia ya hekima yao wenye. Badala yake, Mungu amependa kuwaokoa wale wanaoamini kwa njia ya kile ambacho wenye hekima wanakiona kuwa ni upumbavu, yaani ujumbe tunaohubiri. 22 Wayahudi wanataka ishara, na Wagiriki wanatafuta hekima; 23 lakini sisi tunamhubiri Kristo aliyesulubiwa. Kwa Wayahudi jambo hili ni kikwazo, na kwa watu wa mataifa ni upumbavu; 24 lakini kwa wale walioitwa, Wayahudi kwa Wagiriki, Kristo ni nguvu ya Mungu na hekima ya Mungu. 25 Maana kinachoonekana kuwa ni upumbavu wa Mungu, kina busara zaidi kuliko hekima ya binadamu; na kinachoonekana kuwa ni udhaifu wa Mungu, kina nguvu zaidi kuliko nguvu za binadamu. 26 Ndugu, kumbukeni wakati mlipoitwa: wengi wenu hawakuwa wenye hekima hata kwa fikira za binadamu; wengi hawakuwa wenye nguvu au watu wa tabaka ya juu. 27 Ndiyo kusema, Mungu aliyachagua yale ambayo ulimwengu huyaona ni upumbavu, ili awaaibishe wenye hekima; na aliyachagua yale ambayo ulimwengu huyaona ni dhaifu, ili awaaibishe wenye nguvu. 28 Mungu ameyachagua yale ambayo kwa fikira za dunia ni mambo yaliyo duni na yanayodharauliwa, mambo ambayo hata hayakuwako, ili kwa hayo ayafutile mbali yale ambayo kwa fikira za binadamu ni mambo ya maana. 29 Basi, hakuna mtu aezaye kujivuna chochote mbele ya Mungu. 30 Mungu mwenyewe ndiye aliyeuanganisha ninyi na Kristo Yesu. Mungu amemfanya Kristo awe hekima yetu; kwa njia yake sisi tunapananishwa na Mungu, tunakuwa watu wake Mungu na kukobolewa. 31 Basi, kama yasemavyo Maandiko Matakatifu: "Mwenye kutaka kujivuna, basi, na ajivunie kazi ya Bwana."

2 Ndugu, mimi nilipokuja kwenu siku wahubiria siri ya ujumbe wa Mungu kwa ufashaa wa lugha, au kwa hekima ya binadamu. 2 Nilipokuwa kwenu niliamua kutojua chochote kile isipokuwa tu kumjua Yesu Kristo; naam, Kristo aliyesulubiwa. 3 Nilipokuwa kwenu nilikuwa dhaifu, natetemeka kwa hofu nyngi. 4 Hotuba zangu na mahubiri yangu sikuyatoa kwa maneno ya kuvutia na ya hekima, bali kwa uthibitisho mwangi na nguvu ya Roho. 5 Nilifanya hivyo kusudi imani yenu ipate kutegemea nguvu ya Mungu, na si hekima ya binadamu. 6 Hata hivyo, sisi tunatumia lugha ya hekima kwa wale waliokomaa kiroho; lakini

hekima hiyo si ya hapa duniani, wala si ya watawala wa dunia hii ambao wako katika mkumbo wa kupotdea. (aiōn g165) 7 Hekima tunayotumia ni hekima ya siri ya Mungu, hekima iliyofichika, ambayo Mungu aliazimia tangu mwanzo kwa ajili ya utukufu wetu. (aiōn g165) 8 Ni hekima ambayo watawala wa dunia hii hawakuilewa; maana wangalielewa, hawangalimsulubisha Bwana wa utukufu. (aiōn g165) 9 Lakini, ni kama yasemavyo Maandiko Matakatifu: "Mambo ambayo jicho halijapata kuyaona wala sikio kuyasikia, mambo ambayo yake mtu mwininge anajenga. Basi, kila mmoja awe binadamu hajapata kuyafikiria moyoni, hayo ndiyo mwangalifu jinsi anavyojenga juu yake. 11 Hakuna Mungu aliutowatayarishia wale wampendao." 10 Hayo ndiyo mambo Mungu aliutowfunulia kwa njia ya Roho wake. Maana Roho huchunguza kila kitu hata mambo ya ndani kabisa ya Mungu. 11 Nani awezaye kujua mambo ya ndani ya mtu isipokuwa roho yake mtu hali kadhalika, hakuna ajuaye mambo ya Mungu isipokuwa Roho wa Mungu. 12 Sasa sisi hatukuipokea roho ya ulimwengu, bali tumpokea huo moto uitaipima na kuonyesha ubora wake. 14 Roho atokaye kwa Mungu ili atuwezeshe kujua yale tulijoaliwa na Mungu. 13 Basi sisi twafundisha, si kwa maneno tuliyofundishwa kwa hekima ya binadamu, bali kwa maneno tuliyofundishwa na Roho, tukifanua mambo ya kiroho kwa walio na huyo Roho. 14 Mtu huo moto, atapokea tuzo; 15 lakini kama alichojenga maneno tuliyofundishwa kwa hekima ya binadamu, kitaunguzwa, basi, atapoteza tuzo lake; lakini yeze mwenyewe ataokolewa kana kwamba ameponyoka kutoka motoni. 16 Je, hamjui kwamba ninyi ni hekalu wa kidunia hapokei mambo ya Roho wa Mungu. 17 Basi, mtu akililaribu hekalu la Mungu, Mungu yanapita akili yake; maana yanaweza tu kutambuliwa naye mwenyewe hahukumiwi na mtu mwininge. 18 Maandiko yasema: "Nani awezaye kuifahamu akili ya Bwana? Nani awezaye kumshauri?" Lakini sisi tunayo akili ya Kristo.

3 Ndugu, mimi sikuweza kusema nanyi kama watu mlio na huyo Roho. Nilipaswa kusema nanyi kama watu wa kidunia, kama watoto wachanga katika maisha ya Kikristo. 2 Ilinibidi kuwalisheni kwa maziwa, na si kwa chakula kigumu, kwani hamkuwa tayari kukipokea. Hata sasa hamko tayari. 3 Maana bado mu watu wa kidunia. Je, si kweli kwamba bado uko vivu na magombano kati yenu? Mambo hayo yanaonyesha wazi kwamba ninyi bado ni watu wa kidunia, mnaishi mtindo wa kidunia. 4 Mmoja wenu anaposema, "Mimi ni wa Paulo", na mwininge, "Mimi ni wa Apolo", je, hiyo haionyeshi kwamba mnaishi bado kama watu wa dunia hii tu? 5 Apolo ni nani? na Paulo ni nani? Sisi ni watumishi tu ambao tulialianteeni ninyi imani. 6 Mimi nilipanda mbegu, Apolo akamwagilia maji; lakini aliyeiotesta mbegu ni Mungu. 7 Wa maana

si yule aliyepanda mbegu, au yule aliywagilia maji; wa maana ni Mungu aliyeiwezesha mbegu kuota. 8 Yule aliyepanda na yule aliywagilia maji wote ni sawa, ingawa kila mmoja atapokea tuzo lake kufuatana na jitihada yake mwenyewe. 9 Maana sisi ni ndugu, wafanyakazi pamoja na Mungu; na ninyi ni shamba lake; ninyi ni jengo lake. 10 Kwa msaada wa neema aliyonipa Mungu, nimefaulu, kama mwashi stadi mwenye busara, kuweka msingi ambao juu mtu awezaye kuweka msingi mwininge badala ya ule uliokwisha wekwa, yaani Yesu Kristo. 11 Juu wake. Maana Roho huchunguza kila kitu hata mambo ya msingi huo mtu anaweza kujenga kwa dhahabu, fedha au mawe ya thamani; anaweza kutumia miti, majani au nyasi. 13 Iwe iwayyo, ubora wa kazi ya huyo? Hali kadhalika, hakuna ajuaye mambo ya kila mmoja utaonekana wakati Siku ile ya Kristo itakapoifichua. Maana, Siku hiyo itatokea na moto, na hatukuipokea roho ya ulimwengu, bali tumpokea huo moto uitaipima na kuonyesha ubora wake. 14 Ikiwa alichojenga mtu juu ya huo msingi kitaustahimili tulijoaliwa na Mungu. 15 Basi sisi twafundisha, si kwa maneno tuliyofundishwa kwa hekima ya binadamu, kitaunguzwa, basi, atapoteza tuzo lake; lakini yeze mwenyewe ataokolewa kana kwamba ameponyoka kutoka motoni. 16 Je, hamjui kwamba ninyi ni hekalu huo moto, atapokea tuzo; 17 Basi, mtu akililaribu hekalu la Mungu, Mungu yanapita akili yake; maana hekalu la Mungu ni takatifu, na kwa msaada wa Roho. 18 Maandiko Matakatifu yasema: "Mungu huwanasa wenyewe hekima katika ujanja wao." 20 Na tena: "Bwana ajuwa kwamba mawazo ya wenyewe hekima hayafai." 21 Basi, mtu asijivunie watu. Maana kila kitu ni chenu. 22 Paulo, Apolo na Kefa, ulimwengu, maisha na kifo; mambo ya sasa na ya baadaye, yote ni yenu. 23 Lakini ninyi ni wa Kristo naye Kristo ni wa Mungu.

4 Mtu na atuone sisi kuwa ni watumishi wa Kristo tuliohabidhiwa siri za mungu. 2 Kinachotakiwa kwa yeote yule aliyekabidhiwa kazi ni kuwa mwaminifu. 3 Kwangu mimi si kitu nikihukumiwa na ninyi, au na mahakama ya kibinadamu; wala sijihukumu. 4 Dhamiri yangu hainishtaki kwa jambo lolote, lakini hiyo haionyeshi kwamba sina lawama. Bwana ndiye anayenihukumu. 5 Basi, msihukumu kabla ya wakati wake acheni mpaka Bwana atakapokuja. Yeye atayafichua mambo ya giza yaliyofichika, na kuonyesha wazi nia za mioyo ya watu. Ndipo kila

mmoja atapata sifa anayostahili kutoka kwa Mungu. baba yake! 2 Mnawezaje kujivuna? Ingekuwa afadhalii 6 Ndugu, hayo yote niliyosema juu ya Apolo na kwenu kuomboleza, na huyo aliyefanya kitu hicho juu yangu, ni kielelezo kwenu: kutokana na mfano aondolewe mionganoni mwenu. 3 Nami, kwa upande wangu mimi na Apolo nataka mwelewe maana ya wangu, ingawa kwa mwili nikoo mbali nanyi, hata hivyo msemo huu: "Zingatiensi yaliyoandikwa." Kati yenu kwa roho nikoo hapo pamoja nanyi: na hivyo, kama pasiwe na mtu yejote anayejivunia mtu mmoja vile nipo hapo, nimewishwa mhukumu huyo aliyefanya na kumdharaau mwininge. 7 Nani amekupendelea jambo hilo la aibu. 4 Wakati mnapokusanya pamoja wewe? Una kitu gani wewe ambacho hukupewa? kwa jina la Bwana Yesu, nami nikoo pamoja nanyi Na ikiwa umepewa, ya nini kujivunia kana kwamba kwa roho, basi, kwa uwezo wa Bwana wetu Yesu, hukukipewa? 8 Haya, mmekwisha shiba! Mmekwisha 5 mkabidhini mtu huyo kwa Shetani ili mwili wake kuwa matajiri! Mmekuwa wafalme bila ya sisii! Naam, uhariibiwe na roho yake iweze kuokolewa Siku ile laiti mngekuwa kweli watawala, ili nasi pia tuweze ya Bwana. 6 Majivuno yenu hayafai! Je, hamjui kutawala pamoja nanyi. 9 Nafikiri Mungu ametufanya kwamba chachu kidogo huchachusha donge lote sisi mitume tuwe watu wa mwisho kabisa, kama watu la unga? 7 Jitakaseni, mkatupe mbali chachu ya waliohukumiwa kuuawa, maana tumekuwa tamasha kale ili mpate kuwa donge jipya lisilitiwa chachu mbele ya ulimwengu wote, mbele ya malaika na watu. kama mnavyopaswa kuwa; maana, Kristo, Pasaka 10 Sisi ni wapumbau kwa ajili ya Kristo, lakini ninyi yetu, amekwisha tolewa tambiko. 8 Basi, tufanye ni wenye busara katika kuungana na Kristo! Sisi ni karamu hiyo si kwa chachu ile ya kale, chachu ya dhaifu, ninyi ni wenye nguvu. Ninyi mnaheshimika, ubaya na uovu, bali kwa mkaate usiottiwa chachu, sisi tunadharauliwa. 11 Mpaka dakika hii, sisi tuna mkate wa usafi na kweli. 9 Niliwaandikia katika njaa na kiu, hatuna nguo, twaipiga makofi, hatuna barua yangu msishirikiane na wazinzi. 10 Ukweli ni malazi. 12 Tena twataabika na kufanya kazi kwa kwamba sikuwa na maana ya watu wote duniani mikono yetu wenye. Tukitukanwa, tunawatakia walio wazinzi, wachoyo, walaghai na wenye kuabudu baraka; tukidhulumiwa, tunavumilia; 13 tukisingiziwa, sanamu. Maana, ili kuwaepa hao wote ingewalazimu tunajibu kwa adabu. Mpaka sasa tumetendewa kama ninyi kuihama dunia hii kabisa! 11 Nilichoandikia ni uchafu wa dunia; na kwa kila mtu sisi ni takataka! hiki: msishirikiane na ndugu Mkristo aliye mzinzi, 14 Siandiki mambo haya kwa ajili ya kuwaabisha mchoyo, mwenye kuabudu sanamu, mchongezi mlevi ninyi, bali kwa ajili ya kuwafundishi watoto wangu na mlaghai. Mtu wa namna hiyo, hata kula msile wapenzi. 15 Maana hata kama mnao maelfu ya naye. 12 Je, ni shauri langu kuwahukumu watu walio walezi katika maisha yenu ya Kikristo, baba yenu nje? Hao Mungu atawahukumu. Je, ninyi hampaswi ni mmoja tu, kwani katika maisha ya Kikristo mimi kuwahukumu wale walio katika jamii yenu ninyi ndiye niliywazaeni kwa kuihubiri Habari Njema.

16 Kwa hiyo, nawasihi: fuateni mfano wangu. 17 Ndiyo maana nimermtuma Timetheo kwenu. Yeye ni mtoto wangu mpenzi na mwaminifu katika Bwana. Atawakumbusheni njia ninayofuata katika kuishi maisha ya Kikristo; njia ninayofundisha kila mahali katika makanisa yote. 18 Baadhi yenu wameanza kuwa na majivuno wakidhani kwamba sitakuja tena kwenu. 19 Lakini, Bwana akipenda, nitakuja kwenu upesi; na hapo ndipo nitakapojionea mwenye, sio tu kile wanachowenza kusema hao wenye majivuno, bali pia kila wanachowenza kufanya. 20 Maana Utawala wa Mungu si shauri la maneno matupu, bali ni nguvu. 21 Mnapendelea lipi? Nije kwenu na fimbo, ama nije na moyo wa upendo na upole?

5 Ziko habari za kuaminika kwamba kuna uzinzi mionganoni mwenu; tena ni uzinzi mbaya ambao haujapata kuwako hata katika watu wasiomjua Mungu. Nimeambiwa eti mmoja wenu anaishi na mke wa

6 Anathabutuje mmoja wenu kumshtaki ndugu muumini mbele ya mahakama ya watu wasiomjua Mungu badala ya kumshtaki mbele ya watu wa Mungu? 2 Je, hamjui kwamba watu wa Mungu watauhukumu ulimwengu? Ikiwa basi, ulimwengu utahukumiwa nanyi, kwa nini hamstahili kuhukumu hata katika mambo madogo? 3 Je, hamjui kwamba, licha ya kuhukumu mambo ya kawaada ya kila siku, tutawahukumu hata malaika? 4 Mnapokuwa na mizozo juu ya mambo ya kawaada, je, mnawaita wawe mahakimu watu ambao hata hawalijali kanisa? 5 Aibu kwenu! Ndiyo kusema hakuna hata mmoja mionganoni mwenu mwenye hekima kiasi cha kuweza kutatua tatizo katika ndugu waumini? 6 Badala yake, kweli imekuwa mtindo ndugu kumpeleka ndugu yake mahakamani, tena mbele ya mahakimu wasioamini. 7 Kwa kweli huko kushtakiana tu wenye kwa wenye kwa bainisha kwamba mmeshindwa kabisa!

Je, haingekuwa jambo bora zaidi kwenu kudhulumiwa! Shetani asije akawajaribu kwa sababu ya udhaifu Haingekuwa bora zaidi kwenu kunyang'anywa mali wenu. 6 Ninayowaambieni sasa ni mawaidha, si yenu? 8 Lakini, badala yake, ninyi ndio mnaodhulumu amri. 7 Ningependa watu wote wawe kama mimi na kunyang'anya; tena, hayo mnawafanyia ndugu nilivyo; lakini kila mmoja anacho kipaji chake kutoka zenu! 9 Au je, hamjui kwamba watu wabaya kwa Mungu; mmoja kipaji hiki na mwinge kile. 8 hawataurithi Utawala wa Mungu? Msijidanganye! Watu Basi, wale ambao hawajaoana na wale walio wajane wanaoishi maisha ya usherati, wanaobudu sanamu, nawaambia kwamba ni vema kuendelea kuwa kama wazinzi, au walawiti, 10 wevi, wachoyo, walevi, mimi nilivyo. 9 Hata hivyo, kama mtu hawezu kujizuua wasengenyaji, wanyang'anyi, hao wote hawatashiriki basi, na aoe; maana ni afadhalii zaidi kuoa kuliko Utawala wa Mungu. 11 Baadhi yenu mlikuwa hivyo; kuwaka tamaa. 12 Kwa wale waliooa ninayo amri, lakini sasa mmeoshwa, mkafanywa watakatifu, na tena si yangu, ila ni ya Bwana: mke asiachane na kupatanishwa na Mungu kwa jina la Bwana Yesu mumewe; 11 lakini kama akiachana naye, basi abaki Kristo na kwa Roho wa Mungu wetu. 12 Mtu anawenza bila kuolewa; ama la, apatanishwe na mume wake. kusema: "Kwangu mimi kila kitu ni halali." Sawa; lakini Mume naye asimpe talaka mkewe. 12 Kwa wale si kila kitu kinafaa. Nakubali kwamba kila kitu ni halali wengine, (mimi binafsi, si Bwana) nasema hivi: Ikiwa kwangu lakini sitaki kutawaliwa na kitu chochote. 13 mwanamume Mkristo anaye mke asiyeamini, na Unawenza kusema: "Chakula ni kwa ajili ya turbo, na huyo mwanamke akakubali kuendelea kuishi naye, turbo ni kwa ajili ya chakula." Sawa; lakini Mungu asimpe talaka. 13 Na, kama mwanamke Mkristo ataviharibu vyote viwili. Mwili wa mtu si kwa ajili anaye mume asiyeamini, na huyo mwanamume ya uzinzi bali ni kwa ajili ya kumtumikia Bwana, akakubali kuendelea kuishi naye, basi, asimpe talaka naye Bwana ni kwa ajili ya mwili. 14 Basi, Mungu mumewe. 14 Kwa maana huyo mume asiyeamini aliyemfufua Bwana kutoka wafu atatusufua nasi pia hupokelewa kwa Mungu kwa kuungana na mkewe; kwa nguvu yake. 15 Je, hamjui kwamba miili yenu ni na huyo mke asiyeamini hupokelewa kwa Mungu viungo vya mwili wa Kristo? Je, mnadhani naweza kwa kuungana na mumewe. Vinginevyo watoto wao kuchukua sehemu ya mwili wa Kristo na kufanya wangekuwa si wa Mungu; kumbe sasa ni watoto kuwa sehemu ya mwili wa kahaba? Hata kidogo! wake Mungu. 15 Hata hivyo, ikiwa yule asiyeamini 16 Maana, kama mjuavyo, anayeungana na kahaba anataka kumwacha mwenzake aliye Mkristo, basi, huwa mwili mmoja naye—kama ilivyoandikwa: "Nao na amwache tu. Hapo huyo Mkristo, mume au mke, wawili watakuwa mwili mmoja." 17 Lakini aliyejiunga atakuwa huru. Maana Mungu amewaiteni ninyi muishi na Bwana huwa roho moja naye. 18 Jiepusheni kwa amani. 16 Wewe mama Mkristo, unawezaje kabisa na uzinzi. Dhambi nyininge zote hutendwa kuwa na hakika kwamba hutawenza kumwokoa mume nje ya mwili lakini mzinzi hutenda dhambi dhidi ya wako? Au wewe mume Mkristo, unawezaje kuwa mwili wake mwenyewe. 19 Je, hamjui kwamba miili na hakika kwamba hutawenza kumwokoa mkeo? 17 yenu ni hekalu la Roho Mtakatifu aliye ndani yenu, Kwa vyovoyote kila mmoja na aishi kufuatana na ambaye mlimpoka kutoka kwa Mungu? Ninyi basi, si vipaji alivyogawiwa na Bwana, na kama alivyoitwa na mali yenu wenyewe. 20 Mlinunuliwa kwa bei kubwa. Mungu. Hili ndilo agizo langu kwa makanisa yote. 18 Kwa hiyo, itumieni miili yenu kwa ajili ya kumtukuza Kama mtu alilitta akiwa ametahiriwa, basi asijsisngizie kwamba hakutahiriwa; na kama alipoitwa hakuwa ametahiriwa, basi na asitahiriwa. 19 Maana kutahiriwa au kutotahiriwa si kitu; kilicho muhimu ni kuzishika amri za Mungu. 20 Basi, kila mmoja na abaki kama alivyoitwa wakati alipoitwa. 21 Je, wewe ulikuwa mtumwa wakati ulipoitwa? Sawa, usijali; lakini ukipata fursa ya kuwa huru, itumie. 22 Maana yeye aliyeitwa na Bwana akiwa mtumwa huyo huwa mtu huru wa Bwana. Hali kadhalika naye aliyeitwa akiwa mtu huru, huwa mtumwa wa Kristo. 23 Nyote mmenunuliwa kwa bei; kwa hiyo msiwe tena watumwa wa watu. 24 Ndugu zangu, kila mmoja wenu basi, na abaki na Mungu kama alivyoitwa wakati alipoitwa. 25 Sasa, kuhusu mabikira na waseja, sina amri kutoka

7 Yahsu sasa mambo yale mliyoandika: naam, ni vizuri kama mtu haoi; 2 lakini kwa sababu ya hatari ya uzinzi, basi, kila mwanamume na awe na mke wake mwenyewe, na kila mwanamke awe na mume wake mwenyewe. 3 Mume atimize wajibu alio nao kwa mkewe, naye mke atimize wajibu alio nao kwa mumewe. 4 Mke hana mamlaka juu ya mwili wake, bali mumewe anayo; hali kadhalika naye mume, hana mamlaka juu ya mwili wake, bali mkewe anayo. 5 Msinyimane haki zenu, isipokuwa kama mnaafikiana kufanya hivyo kwa kitambo tu, ili mpate nafasi nzuri ya kusali. Kisha rodianeni tena mara, ili

kwa Bwana; lakini natoa maoni yangu mimi ambaye kwa huruma yake Bwana nastahili kuaminiwa. 26 Lakini ikiwa utaoa hutakuwa umetenda miungu na mabwana wengi, 27 Je, umeoa? Basi, usitake miungu duniani au mbinguni, na hata kama wako kuo. 28 Lakini ikiwa utaoa hutakuwa umetenda miungu na mabwana wengi, 29 Ndugu, nataka kusema hivi: muda uliobaki na msichana akiolewa hatakuwa ametenda yuko Mungu mmoja tu: Baba, Muumba wa vyote, dhambi. Hao watakaoana watapatwa na matatizo ya dunia hii, lakini mimi ningependa hayo yasiwapate ninyi. 30 wenye kulia wawe kama wengine waliokwisha zoea sanamu, watu ambaio hawali, na wenye kufurahi wawe kama hawafurahi; 31 nao kama vyakula viliviyotambikiwa sanamu. Na kwa vile wenye shughuli na dunia hii wawe kama vile hawana dhamiri zao ni dhaifu, hutiwa unajisi. 32 Ningependa ninyi msiwe na shughuli sana nayo. Maana ulimwengu huu, kama hakiwezi kutupeleka karibu zaidi na Mungu. Tukiacha tuujuavyo, unapita. 33 Mtu asije na mke hujishughulisha na kazi ya Bwana jinsi atakavyompendeza Bwana. 34 Mtu aliyeoa hujishughulisha na mambo ya dunia jinsi atakavyompendeza mkewe, 35 Nawaambieni haya kwa faida yenu, na si kwa kuwawekeeni kizuo. Nataka tu muwe na mpango unaofaa, mpate kumtumikia Bwana kwa moyo na nia moja. 36 Kama mtu anaona kwamba hamtendei vyema mchumba wake asipomwoa, na kama tamaa zake zinamshinda, na afanye atakavyo; waoane tu; hatakuwa ametenda dhambi. 37 Lakini kama huyo mwanamume akiamua kwa hiari moyoni mwake kutooa na kama anaweza kuzitawala tamaa zake na kuamua namna ya kufanya, basi, anafanya vizuri zaidi asipomwoa huyo mwenzake bikira. 38 Kwa maneno mengine: yule anayeamua kumwoa huyo mchumba wake anafanya vema; naye anayeamua kutomwoa anafanya vema zaidi. 39 Mwanamke huwa amefungwa na mumewe kwa muda wote mumewe aishipo. Lakini mumewe akifa, mama huyo yuko huru, na akipenda anaweza kuolewa na mtu yeoyote, mradu tu iwe Kikristo. 40 Lakini, nionavyo mimi, atakuwa na heri zaidi kama akibaki hivyo alivyo. Hayo ni maoni yangu, na nafikiri mimi pia ninaye Roho wa Mungu.

8 Yahuusu sasa vyakula viliviyotambikiwa sanamu: Tunajua kwamba sisi sote tuna ujuzi, lakini ujuzi huo huwafanya watu wawe na majivuno; lakini mapendo hujenga. 2 Anayefikiria kwamba anajua kitu, kwa kweli hajui chochote kama inavyompasa. 3 Lakini

anayempenda Mungu huyo anajulikana naye. 4 Kwa kwamba sanamu si kitu duniani; twajua mtu abaki kama alivyo. 5 Hata kama viko vitu viitwavyo kuachana na mkeo. Wewe hukuo? Basi, usitake miungu duniani au mbinguni, na hata kama wako kuo. 6 hata hivyo, kwetu sisi dhambi; na sisi twaishi kwa njia yake. 7 ni mfupi. Na tangu sasa wale waliooa na waishi Lakini, si kila mtu anao ujuzi huu. Maana wako watu kama vile hawakuo; 8 wenye kulia wawe kama wengine waliokwisha zoea sanamu, watu ambaio hawali, na wenye kufurahi wawe kama hawafurahi; 9 Lakini, jihadharini: huu uhuru wenu usiwafanye walio na imani dhaifu waanguke katika dhambi. 10 Maana, mtu ambaye dhamiri yake ni dhaifu, akikuona atakavyompendeza yake, atapotea kwa sababu ya ujuzi wako. 11 Hivyo, huyo ndugu yako dhaifu ambaye Kristo alikuwa kwa ajili ya hekalu la sanamu, je, hatatiwa moyo wa kula vyakula viliviyotambikiwa sanamu? 12 Kama mkiwakosesha ndugu zenu jinsi hiyo na kuzijeruhui dhamiri zao dhaifu, mtakuwa mmemkosea Kristo. 13 Kwa huyo, ikiwa chakula husababisha kuanguka kwa ndugu yangu, sitakula nyama kamwe, nisipe nikamfanya ndugu yangu aanguke katika dhambi. (aiōn g165)

9 Je, mimi si mtu huru? Je, mimi si mtume? Je, mimi sikumwona Yesu Bwana wetu? Je, ninyi si matokeo ya kazi yangu kwa ajili ya Bwana? 2 Hata kama kwa watu wengine mimi si mtume, lakini walau kwenu ninyi mimi ni mtume. Ninyi ni ubithitisho wa mtume wangu kwa sababu ya kuungana kwenu na Bwana. 3 Hoja yangu kwa wale wanaonipinga ndiyo hii: 4 Je, hatuna haki ya kula na kunywa? 5 Je, hatuna ruhusa kumchukua mke Mkristo katika ziara zetu, kama vile wafanyakavo mitume wengine, ndugu zake Bwana, na pia Kefa? 6 Au ni mimi tu na Barnaba ambaio tunapaswa kujipatia maslahi yetu kwa kufanya kazi? 7 Je, mwanajeshi gani anayelipia utumishi wake jeshini? Mkulima gani asiye kula matunda ya shamba lake la mizabibu? Mchungaji gani asiye kunya maziwa ya mifugo yake? 8 Je, nasema mambo haya kibinadamu tu? Je, Sheria nayo haisemi hivyo? 9 Imeandikwa katika Sheria ya Mose: "Usimfunge kinywa ng'ombe anapoliwata

nafaka." Je, ndio kusema Mungu anajishughulisha na wangu mazoezi magumu na kuutia katika nidhamu ng'ombe? 10 Je, hakuwa anatufikiria sisi aliposema kamili, nisije mimi mwenyewe nikakataliwa baada ya hivyo? Naam, haya yaliandikwa kwa ajili yetu; kwani yule anayelima na yule anayevuna, wote wawili wana haki ya kutumaini kupata sehemu ya mavuno. 11 Ikiwa sisi tumpenda mbegu ya kiroho kati yenu, je, ni jambo kubwa tukichuma kwenu faida ya kidunia? 12 Ikiwa wengine wanayo haki ya kutazamia hayo kutoka kwenu, je, sisi hatuna haki zaidi kuliko hao? Lakini, sisi hatukuitumia haki hiyo, Badala yake, tumestahimili kila kitu ili tusiiwekee kizuizi chocchote Habari Njema ya Kristo. 13 Je, hamjui kwamba wanaotumikia Hekaluni upata chakula chao Hekaluni, na kwamba wanaotolea sadaka madhabahuni upata sehemu ya hiyo sadaka? 14 Bwana aliagiza vivyo hivyo; wahubiri wa Habari Njema wapate riziki zao kutohana nayo. 15 Lakini, mimi sikutumia hata mojawapo ya haki hizo. Na wala siandiki nijipatie haki hizo; kwangu mimi ni afadhalii kufa kuliko kumfanya ye yote aone kwamba najisifu bure. 16 Ikiwa ninaihubiri Habari Njema, hilo si jambo la kujivunia; hilo ni jukumu nililopewa. Na, ole wangu kama sitaihubiri Habari Njema! 17 Ningekuwa nimeichagua kazi hii kwa hiar, basi, ningetazamia malipo; lakini maadam naifanya ikiwa ni wajibu, hiyo ina maana kwamba ni jukumu nililopewa nitekeleze. 18 Mshahara wangu ni kitu gani, basi? Mshahara wangu ni fursa ya kuihubiri Habari Njema bure, bila kudai haki ninazostahili kwa kuihubiri. 19 Kwa hiyo, ingawa mimi si mtumwa wa mtu ye yote, nimejifanya mtumwa wa kila mtu ili nimpatie Kristo watu wengi iwezekanavyo. 20 Kwa Wayahudi nimeishi kama Myahudi ili niwapate Wayahudi; yaani, ingawa mimi siko chini ya Sheria, nimejiweka chini ya Sheria kwaao, ili niwapate hao walio chini ya Sheria. 21 Na kwa wale walio nije ya Sheria, naishi kama wao, nije ya Sheria, ili niwapate hao walio nije ya Sheria. Hii haimaanishi kwamba mimi niko nije ya sheria ya Mungu, maana nabawna na sheria ya Kristo. 22 Kwao walio dhaifu nimejifanya dhaifu ili niwapate hao walio dhaifu. Nimejifanya kila kitu kwa wote ili nipate kuwaokoa baadhi yao kwa kila njia. 23 Nafanya haya yote kwa ajili ya Habari Njema, nipate kushiriki baraka zake. 24 Je, hamjui kwamba katika uwanja wa michezo, ingawa wapiga mbio wote hukimbia, ni mmoja tu anayejinayakulia zawadi? 25 Wanariadha hujipa mazoezi na nidhamu kali; hufanya hivyo ili wajipatie taji iharibikayo! Lakini sisi twafanya hivyo tupate taji ya kudumu daima. 26 Ndivyo basi, ninavyopiga mbio nikiwa na nia ya kushinda; ndivyo ninavyopigana, na si kama bondia anayetupa ngumi zake hewani. 27 Naupa mwili

wangu mazoezi magumu na kuutia katika nidhamu

10 Ndugu, nataka mijue kwamba babu zetu wote walikuwa chini ya ulinzi wa lile wingu, na kwamba wote walivuka salama ile bahari. 2 Wote walibatizwa katika umoja na Mose kwa lile wingu na ile bahari. 3 Wote walikula chakula kilekile cha kiroho, 4 wakanywa pia kinywaji kilekile cha kiroho, maana walikunyuwa kutoka ule mwamba wa kiroho uliowafuata; mwamba huo ulikuwa Kristo mwenyewe. 5 Hata hivyo, wengi wao hawakumpendeza Mungu, na maiti zao zilisambazwa jangwani. 6 Sasa, mambo hayo yote ni mfano tu kwetu; yanatuonya sisi tusitamani ubaya kama wao walivyotamani. 7 Msiwe waabudu sanamu kama baadhi yao walivyokuwa; kama yasemavyo Maandiko: "Watu waliketi kula na kunywa, wakasimama kucheza." 8 Wala tusizini kama baadhi yao walivyozini, wakaangamia siku moja watu ishirini na tatu elfu. 9 Tusimjaribu Bwana kama baadhi yao walivyomjaribu, wakaauawa na nyoka. 10 Wala msinung'unike kama baadhi yao walivyonung'unika, wakaangamizwa na Mwangamizi! 11 Basi, mambo hayo yaliyowapata wao ni kielelezo kwa wengine, na yaliandikwa ili katuonya sisi, ambao mwisho wa nyakati unatukabili. (aiōn g165) 12 Anayedhani amesimama imara ajihadhari asianguke. 13 Majaribu miyokwisha pata ni ya kawaida kwa binadamu. Mungu ni mwaminifu, naye hataruhusu mjaribiwe kupita nguvu zenu, ila pamoja na majaribu, ye ye atawapeni pia nguvu ya kustahimili na njia ya kutoka humo salama. 14 Kwa hiyo, wapenzi wangu, epeni ibada za sanamu. 15 Naongea nanyi, watu wenye busara; jiamulieni wenyewe hayo nisemayo. 16 Tunapomshukuru Mungu kwa kikombe kile cha baraka, je, huwa hatushiriki damu ya Kristo? Na tunapoumega mkate, je, huwa hatushiriki mwili wa Kristo? 17 Kwa kuwa mkate huo ni mmoja, sisi, ingawa ni wengi, tu mwili mmoja; maana sote twashiriki mkate huohuo. 18 Chukueni, kwa mfano, Wayahudi wenyewe: kwao, wenye kula viliviyotambikiwa madhabahuni waliungana na hiyo madhababu. 19 Nataka kusema nini, basi? Kwamba chakula kilichotambikiwa sanamu ni kitu zaidi ya chakula? Na hizo sanamu, je, ni kitu kweli zaidi ya sanamu? 20 Hata kidogo! Ninachosema ni kwamba tambiko wanazotoa watu wasiomjua Mungu wanawatolea pepo, sio Mungu. Sipendi kamwe ninyi muwe na ushirika na pepo. 21 Hamwezi kunywa kikombe cha Bwana na kikombe cha pepo; hamwezi kushiriki katika meza ya Bwana na katika meza ya

pepo. **22** Au je, tunataka kumfanya Bwana awe na hufunika kichwa chake, iwe ishara ya mamlaka wivu? Mnadhani tuna nguvu zaidi kuliko yeye? **23** yaliyo juu yake, na pia kwa sababu ya malaika. Vitu vyote ni halali, lakini si vyote vinafaa. Vitu vyote **11** Hata hivyo, mbele ya Bwana mwanamke si kitu ni halali lakini si vyote vinajenga. **24** Mtu asitafute bila mwanamume, naye mwanamume si kitu bila faida yake mwenyewe, ila faida ya mwenzake. mwanamke. **12** Kama vile mwanamke aliyotokana na **25** Kuleni chochote kile kiuzwacho sokoni bila ya mwanamume, vivyo hivyo mwanamume huzaliwa na kuulizauliza kwa sababu ya dhamiri zenu; **26** maana mwanamke; kila kitu hutoka kwa Mungu. **13** Amueni Maandiko yasema: "Dunia na vyote vilivymo ni wenyewe: Je, inafaa mwanamke kumwomba Mungu mali ya Bwana." **27** Kama mtu ambaye si muumini bila kuvaat kitu kichwani? **14** Hata maumbile yenyewe akiwaalikeni nanyi mkakubali kwenda, basi, kuleni huonyesha wazi kwamba kwa mwanamume kuwa vyote atakavyowaandalieni bila kuulizauliza kwa na nywele ndefu ni aibu kwake mwenyewe; **15** lakini sababu ya dhamiri zenu. **28** Lakini mtu akiwaambieni: kwa mwanamke kuwa na nywele ni heshima kwake; "Chakula hiki kimetambikiwa sanamu," basi, kwa nywele zake ndefu amepewa ili zimfunike. **16** Kama ajili ya huyo aliyeaambieni hivyo na kwa ajili ya mtu anataka kuleta ubishi juu ya jambo hili, basi, dhamiriri, msile. **29** Nasema, "kwa ajili ya dhamiri," si na ajue kwamba sisi hatuna desturi nyngine, wala dhamiri yenu, bali dhamiri yake huyo aliyeaambieni. makanisa ya Mungu hayana desturi nyngine. **17** Mtaniuliza: "Kwa nini uhuru wangu utegemee dhamiri Nikiwa bado nawapeni maagizo haya, sivezi hata ya mtu mwingine? **30** Ikiwa mimi nashiriki chakula kidogo kuwapa ninyi hongera kuhusu haya yafuatayo: hicho huku namshukuru Mungu, kwa nini nilaumiwe mikutano yenu ninyi waumini yaleta hasara zaidi kwa chakula ambacho kwa ajili yake nimemshukuru kuliko faida. **18** Awali ya yote, nasikia kwamba Mungu?" **31** Basi, chochote mfanyakacho iwe ni kula mnapokutana pamoja hutokea mafarakano kati yenu. au kunywa, fanyeni yote kwa ajili ya utukufu wa Nami naamini kiasi, **19** maana ni lazima fikira tofafuti Mungu. **32** Msiwe kikwazo kwa Wayahudi au kwa ziweko mionganoni mwenu, ili wale walio thabit wapate Wagiriki au kwa kanisa la Mungu. **33** Muwe kama kutambulikana. **20** Kweli mnakutana, lakini si kwa ajili mimi; najaribu kuwapendeza wote kwa kila njia, bila ya kula chakula cha Bwana! **21** Maana mnapokula kutafuta faida yangu mwenyewe ila faida ya wote, hata hutokea kwamba baadhi yenu wana njaa, na wengine wamelewa! **22** Je, hamwezi kula na kunywa nyumbani kwenu! Au je, mnalidharau kanisa la Mungu na kuwaabisha hao wasio na kitu? Niwaambie nini? Niwasifu? La hasha! Si kuhusu jambo hili. **23** Maana mimi nilipokea kwa Bwana yale maagizo niliyowaachieni: kwamba, usiku ule Bwana Yesu aliotolewa, alitwaa mkate, **24** akamshukuru Mungu, akaumega, akasema: "Huu ndio mwili wangu ulio kwa ajili yenu; fanyeni hivi kwa kunikumbuka." **25** Vivyo hivyo, baada ya kula, akatwaa kikombe akasema: "Hiki ni kikombe cha agano jipya linalothibitishwa kwa damu yangu. Fanyeni hivi, kila mnapokunya, kwa kunikumbuka." **26** Maana kila mnapokula mkate huu na kunywa kikombe hiki, mwatangaza kifo cha Bwana, mpaka atakapokuja. **27** Kwa hiyo, kila aulaye mkate huo au kunywa kikombe cha Bwana bila kustahili, atakuwa na hatia dhidi ya mwili na damu ya Bwana. **28** Basi, kila mtu ajichunguze mwenyewe kwanza, ndipo ale mkate huo na anywe kikombe hicho; **29** maana anayekula na kunywa bila kutambua maana ya mwili wa Bwana, anakula na kunywa hukumu yake yeye mwenyewe. **30** Ndiyo maana wengi kati yenu ni dhaifu na wagonjwa, na wengine kadhaa wamekuwa. **31** Kama tungejichunguza wenyewe vizuri

11 Niigeni mimi kama ninavyomwiga Kristo. **2** Nawapeni hongera kwa sababu mnanikumbuka na kwa sababu mnayashikilia yale maagizo niliyowapeni. **3** Lakini napenda pia mijue kwamba Kristo ni kichwa cha kila mwanamume, na mwanamume ni kichwa cha mkewe, na Mungu ni kichwa cha Kristo. **4** Basi, kila mwanamume anayesali au anayetangaza ujumbe wa Mungu huku amefunika kichwa chake, huyo anamdharaau Kristo. **5** Na mwanamke akisali au kutangaza ujumbe wa Mungu bila kufunika kichwa chake, anamdharaumumewe; anayefanya vivyo ni sawa tu na mwanamke aliyenyoa kichwa chake. **6** Mwanamke asiyefunika kichwa chake, afadhali anyoe nywele zake. Lakini ni aibu kwa mwanamke kukatwa nywele zake au kunyolewa; basi, afadhali afunike kichwa chake. **7** Haifai mwanamume kufunika kichwa chake, kwa kuwa yeye ni mfano wa Mungu na kioo cha utukufu wake Mungu; lakini mwanamke ni kioo cha utukufu wa mwanamume. **8** Mwanamume hakutoka kwa mwanamke, ila mwanamke alitoka kwa mwanamume. **9** Mwanamume hakuumbwa kwa ajili ya mwanamke, ila mwanamke aliumbwaa kwa ajili ya mwanamume. **10** Ndiyo maana mwanamke

hatungeadhibiwa hivyo. **32** Lakini tunapohukumiwa na Bwana, tunafunza tuwe na nidhamu, ili tusije kiungo kimoja, mwili ungekuwa wapi? **20** Ukweli ni tukahukumiwa pamoja na ulimwengu. **33** Kwa hiyo, kwamba, sehemu za mwili ni nyangi, lakini mwili ni ndugu zangu, mnapokutana kula chakula cha Bwana, mmoja. **21** Basi, jicho haliwezi kuuambia mkono: kila mmoja amngoe mwenzake. **34** Na kama kuna yejote aliye na njaa, na ale nyumbani kwake, ili kuhusu yale mambo mengine, nitawapeni maelezo miugu: "Sikuhitaji wewe", wala kichwa hakiwezi kuiambia kwamba sehemu zile za mwili zinazoonekana kuwa ni dhaifu ndizo zilizo muhimu zaidi. **23** Tena, viungo vile tunavyovifirkiria kuwa havistahili heshima kubwa, ndivyo tunavyovitunza kwa uangalifu zaidi; viungo nya mwili ambavyo havionekani kuwa vizuri sana, huhifadhiwa zaidi, **24** ambapo viungo vingine havihitaji kushughulikiwa. Mungu mwenyewe ameueweka mwili katika mpango, akakipa heshima zaidi kiungo kile kilichopungukiwa heshima, **25** ili kusiweko na utengano katika mwili bali viungo vyote vishughulikiane. **26** Kama kiungo kimoja kinaumia viungo vyote huumia pamoja nacho. Kiungo kimoja kikisifiwa viungo vingine vyote hufurahi pamoja nacho. **27** Basi, ninyi nyote ni mwili wa Kristo; kila mmoja wenu ni kiungo cha mwili huo. **28** Mungu ameweka katika kanisa: kwanza mitume, pili manabii, tatu walimu; kisha ameweka wale wenye kipaji cha kufanya miujiza, kuponya, kusaidia; viongozi na wenye kusema lugha ngeni. **29** Je, wote ni mitume? Wote ni manabii? Wote ni walimu? Wote ni wenye kipaji cha kufanya miujiza? **30** Je, wote ni wenye kipaji cha kuponya? Wote ni wenye kipaji cha kusema lugha ngeni? Je, wote hufafanua lugha? **31** Muwe basi, na tamaa ya kupata vipaji muhimu zaidi. Nami sasa nitawaonyesheni njia bora zaidi kuliko hizi zote.

12 Ndugu, kuhusu vipaji vya kiroho, napenda mfahamu vizuri mambo haya: **2** Mnajua kwamba, kabla ya kuongoka kwenu, miltawaliwa na kupotoshwa na sanamu tupu. **3** Basi, jueni kwamba mtu yeyote anayeongozwa na Roho wa Mungu hawezি kusema: "Yesu alaaniwei!" Hali kadhalika, mtu yeyote hawezি kusema: "Yesu ni Bwana," asipoongozwa na Roho Mtakatifu. **4** Vipaji vya kiroho ni vya namna nyangi, lakini Roho avitoaye ni mmoja. **5** Kuna namna nyangi za kutumikia, lakini Bwana anayetumikiwa ni mmoja. **6** Kuna namna mbalimbali za kufanya kazi ya huduma, lakini Mungu ni mmoja, anayewezesha kazi zote katika wote. **7** Kila mtu hupewa mwangaza wa Roho kwa faida ya wote. **8** Roho humpa mmoja ujumbe wa hekima, na mwininge ujumbe wa elimu apendavyo Roho huyohuyo. **9** Roho huyohuyo humpa mmoja imani, na humpa mwininge kipaji cha kuponya; **10** humpa mmoja kipaji cha kufanya miujiza, mwininge kipaji cha kusema ujumbe wa Mungu, mwininge kipaji cha kubainisha vipaji vitokavyo kwa Roho na visivyo vya Roho; humpa mmoja kipaji cha kusema lugha ngeni, na mwininge kipaji cha kuzifafanua. **11** Hizo zote ni kazi za Roho huyohuyo mmoja, ambaye humpa kila mtu kipaji tofauti, kama apendavyo mwenyewe. **12** Kama vile mwili ulivyo mmoja wenye viungo vingi, na viungo hivyo vyote—ingawaje ni vingi—hufanya mwili mmoja, ndivyo ilivyo pia kwa Kristo. **13** Maana sisi, tukiwa Wayahudi au watu wa mataifa mengine, watumwa au watu huru, sote tumebatizwa kwa Roho mmoja katika mwili huo mmoja; na sote tukanyweshwa Roho huyo mmoja. **14** Mwili hauna kiungo kimoja tu, bali una viungo vingi. **15** Kama mguu ungejisemea: "Kwa kuwa mimi si mkono, basi mimi si mali ya mwili", je, ungekoma kuwa sehemu ya mwili? La hasha! **16** Kama sikio lingejisemea: "Kwa vile mimi si jicho, basi mimi si mali ya mwili", je, kwa hoja hiyo lingekoma kuwa sehemu ya mwili? La! **17** Kama mwili wote ungekuwa jicho, sikio lingekuwa wapi? Na kama mwili wote ungekuwa sikio, mtu angewezae kunusa? **18** Lakini kama ilivyo, Mungu alizipanga sehemu hizo tofauti katika mwili

kama alivyopenda. **19** Kama sehemu zote zingekuwa ni ndugu zangu, mnapokutana kula chakula cha Bwana, mmoja. **20** Basi, jicho haliwezi kuuambia mkono: "Sikuhitaji wewe", wala kichwa hakiwezi kuiambia kwamba sehemu zile za mwili zinazoonekana kuwa ni dhaifu ndizo zilizo muhimu zaidi. **21** Tena, viungo vile tunavyovifirkiria kuwa havistahili heshima kubwa, ndivyo tunavyovitunza kwa uangalifu zaidi; viungo nya mwili ambavyo havionekani kuwa vizuri sana, huhifadhiwa zaidi, **22** ambapo viungo vingine havihitaji kushughulikiwa. Mungu mwenyewe ameueweka mwili katika mpango, akakipa heshima zaidi kiungo kile kilichopungukiwa heshima, **23** ili kusiweko na utengano katika mwili bali viungo vyote vishughulikiane. **24** Kama kiungo kimoja kinaumia viungo vyote huumia pamoja nacho. Kiungo kimoja kikisifiwa viungo vingine vyote hufurahi pamoja nacho. **25** Basi, ninyi nyote ni mwili wa Kristo; kila mmoja wenu ni kiungo cha mwili huo. **26** Mungu ameweka katika kanisa: kwanza mitume, pili manabii, tatu walimu; kisha ameweka wale wenye kipaji cha kufanya miujiza, kuponya, kusaidia; viongozi na wenye kusema lugha ngeni. **27** Je, wote ni mitume? Wote ni manabii? Wote ni walimu? Wote ni wenye kipaji cha kufanya miujiza? **28** Je, wote ni wenye kipaji cha kuponya? Wote ni wenye kipaji cha kusema lugha ngeni? Je, wote hufafanua lugha? **29** Muwe basi, na tamaa ya kupata vipaji muhimu zaidi. Nami sasa nitawaonyesheni njia bora zaidi kuliko hizi zote.

13 Hata kama nikinen lugha za watu na hata za malaika, lakini kama sina upendo mimi nimekuwa tu kama sauti ya debe tupu au kengele. **2** Tena, naweza kuwa na kipaji cha kutangaza ujumbe wa Mungu, nikafahamu siri zote na kujua kila kitu; naweza kuwa na imani yote hata nikaweza kuihamisha milima, lakini kama sina upendo mimi si kitu. **3** Nikitoa mali yangu yote na kuwapa maskini, na tena nikiuota mwili wangu uchomwe, kama sina upendo hiyo hainifai chochote. **4** Mwenye upendo huvumilia, hufadhili; mwenye upendo hana wivu, hajidai, wala hajivuni. **5** Mwenye upendo hakosi adabu, hatafuti faida yake binafsi, wala hana wepesi wa hasira; haweki kumbukumbu ya mabaya, **6** hafurahii uovu, bali hafurahia ukweli. **7** Mwenye upendo huvumilia yote, huamini yote, na hustahimili yote. **8** Upendo hauna kikomo kamwe. Kama kuna vipaji vya kutangaza ujumbe wa Mungu, hivyo vitatoweka siku moja; kama ni vipaji vya kusema lugha ngeni, vitakoma; kama

kuna elimu, nayo itapita. 9 Maana ujuzi wetu si kamili, hiyo, mwenye kunena lugha ngeni na aombe apate na kipaji chetu cha kutangaza neno la Mungu si kamili. uwezo wa kuzifafanua. 14 Maana, nikisali kwa lugha 10 Lakini kile kilicho kikamilifu kitakapofika, vyote ngeni roho yangu ndiyo inayosali, lakini akili yangu visivyo vikamilifu vitatoweka. 11 Nilipokuwa mtoto hubaki bure. 15 Nifanye nini, basi? Nitasaki kwa roho mchanga nilisema kitoto, nilifahamu kitoto, nilifikiri yangu, nitasaki pia kwa akili yangu; nitaimba kwa roho kitoto. Lakini sasa, maadam mimi ni mtu mzima, yangu, nitaimba pia kwa akili yangu. 16 Ukimisfu mambo ya kitoto nimyeacha. 12 Tunachoona sasa ni Mungu kwa roho yako tu, atawezaje mtu wa kawaida kama tu sura hafifu katika kioo, lakini hapo baadaye aliye katika mukutano kuitikia sala yako ya shukrani tutaona uso kwa uso. Sasa ninajua kiasi fulani tu, kwa kusema: "Amina," kama haelewi unachosema? lakini hapo baadaye nitajua yote kikamilifu, kama 17 Sala yako ya shukrani yaweza kweli kuwa bora, vile Mungu anavyonijua mimi. 13 Sasa yanadumu lakini huyo mwingine haitamfaidia. 18 Namshukuru haya matatu: imani, tumaini na upendo; lakini lillo Mungu kwamba mimi nasema kwa lugha ngeni zaidi kuu kupita yote ni upendo. 19 Lakini katika mikutano ya

14 Jitahidini kuwa na upendo. Vilevile fanyeni bidii ya kupata vipaji vingine nya kiroho, hasa kipaji cha kutangaza ujumbe wa Mungu. 2 Mwenye kunena lugha ngeni hasemi na watu bali anasema na Mungu. Yeye hunena kwa nguvu ya Roho mambo yaliyofichika. 3 Lakini mwenye kipaji cha kutangaza ujumbe wa Mungu, husema na watu kwa ajili ya kuwajenga, kuwafariji na kuwatia moyo. 4 Mwenye kunena lugha ngeni anajijenga mwenyewe. Lakini mwenye kipaji cha kutangaza ujumbe wa Mungu, analijenga kanisa. 5 Basi, ningependa ninyi nyote mseme kwa lugha ngeni lakini ningependelea hasa muwe na kipaji cha kutangaza ujumbe wa Mungu, maana mtu mwenye kipaji cha kutangaza ujumbe wa Mungu, ni wa maana zaidi kuliko yule mwenye kusema lugha ngeni, isipokuwa tu kama yupo hapo mtu awezaye kuyafafanua hayo mambo asemayo, ili kanisa lipate kujengwa. 6 Hivyo, ndugu zangu, kama nikija kwenu na kusema nanyi kwa lugha ngeni itawafaa nini? Haitawafaa chochote, isipokuwa tu kama nitawaelezeni ufuno wa Mungu au ujuzi fulani au ujumbe wa Mungu au mafundisho fulani. 7 Ndivy ilivyo kwa vyombo visivyo na uhai vyenyi kutoa sauti kama vile filimbi au kinanda. Je, mtu anawezaje kuutambua wimbo unaochezwa kama vyombo hivyo havitoi sauti waziwazi vinapopigwa? 8 La mgambo likilia bila kufuata taratibu zake, nani atajiweka tayari kwa vita? 9 Hali kadhalika na ninyi, kama ulimi wenu housemi kitu chenye kuelewaka, nani atawenza kufahamu mnayosema? Maneno yenu yatapotea hewani. 10 Zipo lugha mbalimbali ulimwenguni, na hakuna hata mojawapo isiyo na maana. 11 Lakini ikiwa mimi sifahamu maana ya lugha asemayo mtu fulani, mimi ni mgeni kwake mtu huyo naye pia ni mgeni kwangu. 12 Hali kadhalika na ninyi, maadam mna hamu ya kupata vipaji nya Roho, jitahidini hasa kuipatia vile vinavyosaidia kulijenga kanisa. 13 Kwa

14 Maana, nikisali kwa lugha ngeni roho yangu ndiyo inayosali, lakini akili yangu hubaki bure. 15 Nifanye nini, basi? Nitasaki kwa roho mchanga nilisema kitoto, nilifahamu kitoto, nilifikiri yangu, nitasaki pia kwa akili yangu; nitaimba kwa roho kitoto. Lakini sasa, maadam mimi ni mtu mzima, yangu, nitaimba pia kwa akili yangu. 16 Ukimisfu Mungu kwa roho yako tu, atawezaje mtu wa kawaida aliye katika mukutano kuitikia sala yako ya shukrani kwa kusema: "Amina," kama haelewi unachosema? 17 Sala yako ya shukrani yaweza kweli kuwa bora, lakini huyo mwingine haitamfaidia. 18 Namshukuru Mungu kwamba mimi nasema kwa lugha ngeni zaidi kuliko ninyi nyote. 19 Lakini katika mikutano ya waumini napendelea zaidi kusema maneno matano yenye kuelewaka ili niwafundishe wengine, kuliko kusema maneno elfu ya lugha ngeni. 20 Ndugu, msiwe kama watoto katika fikira zenu. Kuhusu uovo muwe kama watoto wachanga lakini katika kufikiri ni lazima muwe kama watu walikomaa. 21 Imeandikwa katika Sheria: "Bwana asema hivi: Kwa njia ya wenye kunena lugha ngeni, na kwa midomo ya wageni, nitasema na watu hawa, hata hivyo, hawatanisikiliza." 22 Hivyo basi, kipaji cha kusema lugha ngeni ni ishara, si kwa ajili ya watu wenye imani, bali kwa ajili ya wale wasioamini; lakini kipaji cha kutangaza ujumbe wa Mungu ni kwa ajili ya wale wanaoamini na si kwa ajili ya wasioamini. 23 Basi, kanisa lote linapokutana pamoja, na wote wakaanza kusema kwa lugha ngeni, kama wakija watu wa kawaida au wasioamini, je, hawatasema kwamba ninyi mna wazimu? 24 Lakini, wote wakiwa wanautangaza ujumbe wa Mungu, akija mtu wa kawaida au asiyeamini, yote atakayosikia yatamhakikishia ubaya wake mwenyewe; yote atakayosikia yatamhukumu. 25 Siri za moyo wake zitafichuliwa, naye atapiga magoti na kumwabudu Mungu akisema: "Kweli Mungu yupo pamoja nanyi." 26 Ndugu, tuseme nini, basi? Mnapokutana pamoja, mmoja aimbe wimbo, mwingine atoe mafundisho, mwingine awe na ufuno kutoka kwa Mungu, mwingine atumie kipaji cha kusema kwa lugha ngeni na mwingine afafanue yanayosema. Yote yawe kwa ajili ya kulijenga kanisa. 27 Wakiwepo watu wenye vipaji nya kusema kwa lugha ngeni, waseme wawili au watatu, si zaidi, tena mmojammoja; na aweko mtu wa kufafanua yanayosema. 28 Lakini kama hakuna awezaye kufafanua, basi, mwenye kusema lugha ngeni anyamaze mukutanoni, aseme na nafsi yake mwenyewe na Mungu. 29 Kuhusu wale wenye kipaji cha kutangaza ujumbe wa Mungu, waseme wawili au watatu, na wengine wayapime maneno yao. 30 Ikiwa mmoja anaposema mwingine

wa wasikilizaji amepata ufunuo kutoka kwa Mungu, inahubiriwa kwamba Kristo amefufuliwa kutoka wafu, basi, yule anayesema anyamaze. **31** Maana nyote baadhi yenu wanawezaje kusema kwamba hakuna mwawenza kutangaza ujumbe wa Mungu, mmoja ufufuo wa wafu? **13** Kama hakuna ufufuo wa wafu, baada ya mwingine, ili nyote mpate kujifunza na kutiwa basi, Kristo naye hakufufuka; **14** na kama Kristo moyo. **32** Kipaji cha kutangaza ujumbe wa Mungu hakufufuka, basi mahubiri yetu hayana maana na ni lazima kitawaliwe na huyo mwenye hicho kipaji. imani yenu haina maana. **15** Zaidi ya hayo sisi **33** Maana Mungu si Mungu wa fupo, ila wa amani. tungkuwa mashahidi wa uongo mbele ya Mungu, **34** Kama ilivyo desturi katika makanisa yote ya watu maana tulisema kwamba Mungu alimfufua Kristo wa Mungu, wanawake wakae kimya katika mikutano kutoka wafu na kumbe ye ye hakumfufua—kama ni ya waumini. Hawana ruhusa kusema; ila wawe watii kweli kwamba wafu hawafufuliwi. **16** Maana, ikiwa kama isemavyo Sheria. **35** Ikiwa wanayo maswali ni kweli kwamba wafu hawafufuki, basi naye Kristo ya kuuliza, wawaalize waume zao nyumbani, maana hakufufuka. **17** Na kama Kristo hakufufuliwa, basi, ni aibu kwa mwanamke kusema katika mikutano ya imani yenu ni ya bure; mnigali bado katika dhambi waumini. **36** Je, mnadhani neno la Mungu limetoka zenu. **18** Zaidi ya hayo, wale wote waliokuwa wakiwa kwenu ninyi au kwamba limewajieni ninyi peke yenu? wameungana na Kristo wamepotea kabisa. **19** Kama **37** Kama mtu ye yote anadhani kwamba ye ye ni matumaini yetu katika Kristo yanahusu tu maisha mjumbe wa Mungu au kwamba anacho kipaji cha haya ya sasa, basi, sisi ni watu wa kusikitikiwa zaidi Roho, na ajue kwamba haya ninayowaandikia ninyi ni kuliko wengine wote duniani. **20** Lakini ukweli ni amri ya Bwana. **38** Lakini mtu asiyetambua hayo, basi, kwamba Kristo amefufuliwa kutoka wafu, limbuko mtu asimjali mtu huyo. **39** Hivyo basi, ndugu zangu, lao wale walialola katika kifo. **21** Maana kama vile mnapaswa kuwa na hamu ya kutangaza ujumbe wa Mungu; lakini msimkataze mtu kusema kwa lugha ngeni. **40** Lakini yote yafanyike kwa heshima na kwa mmoja. **22** Kama vile watu wote wanavyokufa kwa utaratibu.

15 Sasa ndugu, napenda kuwakumbusha ile Habari Njema niliyowahibirieni nanyi mkaipokea na kusimama imara ndani yake. **2** Kwa njia yake mnaokolewa, ikiwa mnayazingatia maneno niliyowahibirieni, na kama kuamini kwenu hakukuwa bure. **3** Mimi niliwakabidhi ninyi mambo muhimu sana ambayo mimi niliyapoeke: kwamba Kristo alikuwa kwa ajili ya dhambi zetu kufuatana na Maandiko Matakatifu; **4** kwamba alizikwa, akafufu siku ya tatu kama ilivyoandikwa; **5** kwamba alimtokea Kefa, na baadaye aliwatokea wale kumi na wawili. **6** Kisha aliwatokea ndugu zaidi ya mia tano kwa mara moja; wengi wao wanaishi bado, lakini baadhi yao wamekwisha kufa. **7** Baadaye alimtokea Yakobo kisha akawatokea mitume wote. **8** Baada ya wote, akanitokea hata mimi, mimi niliyekuwa kama mtu aliyezaliwa kabla ya wakati. **9** Maana mimi ni mdogo kabisa mionganoni mwa mitume na wala sistahili kuitwa mtume, kwa sababu niliidhulumu kanisa la Mungu. **10** Lakini, kwa neema yake kwangu haikuwa bure. Mimi nimefanya kazi kuliko wote; si mimi hasa, ila ni neema ya Mungu ifanyayo kazi pamoa nami. **11** Lakini hata hivyo, iwe wao ndio wahubirio au mimi nihubiriye, haidhuru, hiki ndicho tunachuhubiri, na hiki ndicho mnachoamini. **12** Sasa, maadam

mpango wake: Kristo kwanza, halafu wale walio wake Kristo wakati Kristo atakapokuja. **24** Baada ya hayo, mwisho utafika wakati ambapo Kristo atamkabidhi Mungu Baba Utawala, baada ya kufutilia mbali kila tawala na mamlaka na nguvu. **25** Maana Kristo sharti atawale mpaka Mungu atakapowashinda adui zake na kuwaweka chini ya miguu yake. **26** Adui wa mwisho atakayeangamizwa ni kifo. **27** Maana, Maandiko yasema: "Mungu ameweka vitu vyote chini ya miguu yake." Lakini, Maandiko yanaposema: "Vitu vyote vimewekwa chini ya miguu yake avitawale" ni dhahiri kwamba Mungu haingii katika kundi hilo la vitu, maana ye ye ndiye anayeviweka vitu hivyo chini ya Kristo. **28** Lakini vitu vyote vitakapowekwa chini ya Utawala wa Kristo, ndipo naye Mwana atakapojiveka chini ya Mungu, aliywewa vyote chini ya Utawala wake; ili Mungu atawale juu ya vyote. **29** Kama hakuna ufufuo, je watu wale wanaobatizwa kwa ajili ya wafu wanatumainia kupata nini? Kama wafu hawafufuliwi, ya nini kubatizwa kwa ajili yao? **30** Na sisi, ya nini kujitia hatarini kila saa? **31** Ndugu, mimi nakikabili kifo kila siku! Fahari niliyo nayo juu yenu katika kuungana na Kristo Yesu Bwana wetu inanifanya nitangaze jambo hili. **32** Kama kusudi langu lingalikuwa la kibinadamu tu, kule kupigana kwangu na wanyama wakali hapa Efeso kungaliniafa kitu

gani? Kama wafu hawafufuki, basi, "Tule na tunywe, na kile chenye kufa kitakapoijivalia hali ya kutokufa, maana kesho tutakufa." 33 Msidanganyike! Urafiki hapo ndipo litakapotimia lile neno lilioandikwa: "Kifo mbaya huharibu tabia njema. 34 Amkeni! Anzeni kuishi vema, na acheni kutenda dhambi. Baadhi yenu hawamjui Mungu kabisa. Hii nawaambieni, ni aibu uko wapi?" (Hadēs g86) 35 Lakini mtu anaweza kuuliza: "Wafu watafufuliwaje? Watakuwa na mwili wa namna gani wakati watakopokuja tena?" 36 Hayo ni maswali ya kijinga! Ukipanda mbegu, isipokufa kwanza haitaota. 37 Unachopanda ni mbegu tu, labda ya ngano au nafaka nyngine, na si mmea mzima ambao hutokea baadaye. 38 Mungu huipa hiyo mbegu mwili anaoutaka mwenyewe; kila mbegu upata mwili wake wa pekee.

39 Miili ya viumbe vyote si sawa. Miili ya binadamu ni ya namna moja, ya wanyama ni ya namna nyngine, ya ndege ni ya namna nyngine na miili ya samaki pia ni ya namna nyngine. 40 Iko miili ya mbinguni na miili ya duniani; uzuri wa miili ya mbinguni ni mwininge, na na uzuri wa miili ya duniani ni mwininge. 41 Uko uzuri wa jua, wa mwezi na wa nyota; hata nyota nazo huhitilafiana kwa uzuri. 42 Ndivyo iliyvo kuhusu ufufuo wa wafu. Kama vile mbegu, mwili huzikwa ardhini ukiwa katika hali ya kuharibika, lakini hufufuliwa katika hali ya kutoharibika. 43 Huzikwa katika hali duni, hufufuliwa katika hali tukufu; huzikwa katika hali dhaifu, hufufuliwa ukiwa wenye nguvu. 44 Unapozikwa ni mwili wa kawaida, unapofufuliwa ni mwili wa kiroho. Kuna mwili wa kawaida na kutakuwa na mwili wa kiroho. 45 Maana Maandiko yasema: "Mtu wa kwanza, Adamu, alikuwa kiumbe mwenze uhai;" lakini adamu wa mwisho ni Roho awapaye watu uzima. 46 Lakini unaotangulia kuwako si ule mwili wa kiroho, ila ule mwili wa kawaida kisha ule mwili wa kiroho. 47 Adamu wa kwanza aliumbwaa kwa udongo, alitoka ardhini; mtu wa pili alitoka mbinguni. 48 Wote walio wa dunia wako kama huyo mtu aliyeumbwa kwa udongo; wale walio wa mbinguni wako kama yule aliyetoka mbinguni. 49 Kama vile tulivyofanana na yule aliyeumbwa kwa udongo, vivyo hivyo tutafanana na huyohuyo aliyetoka mbinguni. 50 Basi, ndugu, nasema hivi: kile kilichofanywa kwa mwili na damu hakiwezi kuushiriki Ufalme wa Mungu; na chenye kuharibika hakiwezi kuwa na hali ya kutoharibika. 51 Sikilizeni, nawaambieni siri: sisi hatutakufa sote, ila sote tutageuzwa. 52 wakati wa mbiu ya mwisho, kwa nukta moja, kufumba na kufumbua. Maana mbiu itakapolia, wafu watafufuliwa katika hali ya kutoweza kufa tena, na sisi tutageuzwa. 53 Maana ni lazima kila kiharibikacho kijivalie hali ya kutoharibika, mwili uwezao kufa ujivalie hali ya kutokufa. 54 Basi, mwili huu wenye kuharibika utakapoijivalia hali ya kutoharibika,

na dhambi, nayo dhambi hupata nguvu yake katika Sheria. 57 Lakini tumshukuru Mungu anayetupatia ushindi kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo. 58 Basi, ndugu zangu wapenzi, simameni imara na thabiti.

Endeleeni daima kuwa na bidii katika kazi ya Bwana, mkijua kwamba kazi mnayofanya katika utumishi wa Bwana haitapotea bure.

16 Sasa, yahusu ule mchango kwa ajili ya watu wa Mungu: fanyeni kama nilivyo yaagiza makanisa ya Galatia. 2 Kila Jumapili kila mmoja wenu atenge kiasi cha fedha kadiri ya mapato yake, ili kusiwe na haja ya kufanya mchango wakati nitakopokuja. 3 Wakati nitakopokuja kwenu, nitawatuma wale mtakaowachagua mionganii mwenu wapeleke barua na zawadi zenu Yerusalem. 4 Kama itafaa nami niende, basi, watakwendwa pamoja nami. 5 Nitakuja kwenu, baada ya kupitia Makedonia—maana nataraji kupitia Makedonia. 6 Labda nitakaa kwenu kwa muda fulani, au huenda nitakaa pamoja nanyi wakati wote wa baridi, ili mpate kunisaidia niendelee na safari yangu kokote nitakakokwenda. 7 Sipendi kupita kwenu harakaharaka na kuendelea na safari. Natumaini kukaa kwenu kwa kitambo fulani, Bwana akiniruhusu. 8 Lakini nitabaki hapa Efeso mpaka siku ya Pentekoste. 9 Mlango uko wazi kabisa kwa ajili ya kazi yangu muhimu hapa, ingawa wapinzani nao ni wengi. 10 Timotheo akija, angalieni asiwe na hofu yoyote wakati yupo katii yenu, kwani anafanya kazi ya Bwana kama mimi. 11 Kwa hiyo mtu yejote asimdharaui, ila msaidieni aendelee na safari yake kwa amani ili aweze kurudi kwangu, maana mimi namngoeja pamoja na ndugu zetu. 12 Kuhusu ndugu Apolo, nimemsihi sana aje kwenu pamoja na ndugu wengine, lakini hapendelei kabisa kuja sasa ila atakuja mara itakapowezekana. 13 Kesheni, simameni imara katika imani, muwe hodari na wenye nguvu. 14 Kila mfanyakacho kifanyike kwa upendo. 15 Ndugu, mnaifahamu jamaa ya Stefana; wao ni watu wa kwanza kabisa kuipokea imani ya Kikristo katika Akaya, na wamejitelea kuwatumikia watu wa Mungu. Ninawasihi ninyi ndugu zangu, 16 muufuate uongozi wa watu kama hao, na uongozi wa kila mtu afanyaye kazi na kutumikia pamoja nao. 17 Nafurahi sana kwamba Stefana, Fortunato na Akaiko wamefika; wamelijaza pengo lililokuwako kwa

kutokuwako kwenu. **18** Wameiburudisha roho yangu na yenu pia. Kwa hiyo inafaa kuwakumbuka watu wa namna hii. **19** Makanisa yote ya Asia yanawasalimuni. Akula na Priskila pamoja na watu wote wa Mungu walio nyumbani mwao wanawasalimuni sana katika Bwana. **20** Ndugu wote wanawasalimuni. Nanyi salimianeni kwa ishara ya mapendo ya Mungu. **21** Mimi Paulo nawasalimuni, nikiandika kwa mkono wangu mwenyewe. **22** Yeyote asiyempenda Bwana, na alaaniwe. MARANA THA—BWANA, njoo! **23** Neema ya Bwana Yesu iwe nanyi. **24** Mapendo yangu yawe kwenu katika kuungana na Kristo Yesu.

2 Wakorintho

1 Mimi Paulo, mtume wa Kristo Yesu kwa mapenzi ya Mungu, na ndugu Timotheo, tunawaandikia ninyi mlio kanisa la Mungu huko Korintho, na watu wote wa Mungu kila mahali katika Akaya. **2** Tunawatakieni neema na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo. **3** Atukuzwe Mungu na Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, Baba mwenye huruma na Mungu mwenye kuleta faraja yote. **4** Yeye hutufariji sisi katika taabu zetu zote, ili nasi tupate kuwafariji wengine katika kila taabu kwa faraja hiyohiyo tunayopokea kutoka kwa Mungu. **5** Naam, kadiri mteso ya Kristo yanavyozidi ndani yetu, ni kadiri hiyohiyo tunazidi kufarijiwa naye. **6** Ikiwa tunapata taabu, basi ni kwa ajili ya faraja na wokovu wenu. Tukifarijika, ni kwa ajili ya kuwafariji ninyi na kuwaunga mkono mpate nguvu ya kustahimili mteso yaleyale tunayoteseka sisi. **7** Tena, matumaini tulio nayo kwa ajili yenu ni imara; tunajua kwamba mkishiriki mteso yetu, mtashiriki pia faraja yetu. **8** Ndugu, tunataka kuwajulisheni taabu zilizotupata kule Asia; taabu hizo zilitulemea kupita kiasi, hata tukakata matumaini yote ya kuendelea kuishi. **9** Naam, tulikuwa kama watu waliohukumiwa kuuawa, ili tufundishwe kumtegemea Mungu mwenye kuwafufua wafu, badala ya kutegejemea nguvu zetu sisi wenyewe. **10** Yeye alituokoa katika hatari kubwa ya kifo, na anaendelea kutookoa; sisi tumemwekeaa tumaini letu kwamba atatuokoa tena, **11** ninyi mkiwa mnatuunga mkono kwa kutoombea. Hivyo neema tutakazokuwa tumepata kutokana na maombi ya watu wengi hivyo, ziwe sababu ya watu wengi zaidi kumshukuru Mungu kwa ajili yetu. **12** Sisi tunajivunia kitu kimoja: dhamiri yetu inatuhakikisha kwamba tumeishi ulimwenguni hapa, na hasa kati yenu, kwa unyenyekevu na unyofu tuliojaliwa na Mungu; hatukuongozwa na hekima ya kibinadamu bali neema ya Mungu. **13** Tunawaandikia ninyi mambo mnayoweza kuyasoma na kuyaewa. Ninatumaini kwamba mtaelewa vizuri kabisa, **14** maana mpaka sasa mmenielewa kiasi fulani tu. Tunajua kwamba katika ile Siku ya Bwana Yesu mtaweza kutoonea sisi fahari kama nasi tunavyowaonea ninyi fahari. **15** Nikiwa na matumaini hayo, nilikusudia kuja kwenu hapo awali ili impate baraka maradufu. **16** Nilikusudia kupita kwenu nikiwa safarini kwenda Makedonia, na wakati wa kurudi pia, ili nipate msaada wenu kwa safari yangu kwenda Yudea. **17** Je, mnadhani nilipopanga hivyo nimekuwa kama mtu asiye na msimamo? Je, mnadhani kwamba

ninafanya uamuzi wangu kwa fikira za kibinadamu na kwamba nasema "Ndiyo" na "Siyo" papo hapo? **18** Mungu ni ukweli mtupu; basi, kile tulichowaambia ninyi si jambo la "Ndiyo" na "Siyo". **19** Maana Kristo Yesu, Mwana wa Mungu, ambaye mimi, Silwano na Timotheo, tulimhubiri kwenu, hakuwa mtu wa "Ndiyo" na "Siyo"; bali yeye daima ni "Ndiyo" ya Mungu. **20** Maana ndani yake ahadi zote za Mungu zimekuwa "Ndiyo". Kwa sababu hiyo, "Amina" yetu husemwa kwa njia ya Kristo kwa ajili ya kumtukaza Mungu. **21** Mungu mwenye ndiye mwenye kutuimarishe sisi na ninyi pia katika Kristo, na ndiye anayetuweka wakfu; **22** ndiye aliyetutia mhuri wa kuwa mali yake yeye na kutujalia Roho miyonini mwetuli kama dhamana ya mambo yote ambayo ametuwekeaa. **23** Mungu ndiye shahidi wangu—yeye anajua moyo wangu! Mimi sikuja tena Korintho, kwa sababu tu ya kuwahurumieni. **24** Hatutaki kutumia mabavu juu ya imani yenu; ninyi mko imara katika imani yenu. Wajibu wetu ni kufanya kazi pamoja kwa ajili ya furaha yenu.

2 Basi nimeamua nisiwatemelee tena kuwatia huzuni. **2** Maana nikiwahuzunisha ninyi, basi, ni nani atakayenifariji? Ni walewale niliowahuzunisha! **3** Ndiyo maana niliwaandikia—sikutaka kuja kwenu na kuhuzunisha na ninyi ambaa ndio mngepaswa kuwa furaha yangu. Nina hakika kwamba, mimi nikifurahi, ninyi nyote pia mnafurahi. **4** Nilipowaandikia hapo awali katika hali ya huzuni na sikitiko moyoni na kwa machozi mengi, haikuwa kwa ajili ya kuwahuzunisha ninyi, bali kwa ajili ya kuwaonyesheni kwamba nawapenda mno. **5** Ikiwa kuna mtu aliyemhuzunisha mwingine, hakunihuzunisha mimi—ila amewahuzunisha ninyi nyote, na sipendi kuwa mkali zaidi. **6** Adhabu aliyokwisha pata kutoka kwa wengi wenu inamtosha. **7** Iliyobakia ni afadhalii kwenu kumsamehe mtu huyo na kumpa moyo ili asije akahuzunika mno na kukata tamaa kabisa. **8** Kwa hiyo nawasihi: mwonyesheni kwamba mnampenda. **9** Madhumuni yangu kuandika ile barua yalikuwa kutaka kujua kama mko tayari kutii katika kila jambo. **10** Mkimsamehe mtu, nami pia ninamsamehe. Maana ninaposamehe—kama kweli ninachoo cha kusamehe—nasamehe mbele ya Kristo kwa ajili yenu, **11** ili tusimpe nafasi Shetani atudanganye; maana twajua mipango yake ilivyo. **12** Nilipofika Troa kuhubiri Habari Njema ya Kristo, nilikuta mlango u wazi kwa ajili ya kazi ya Bwana. **13** Lakini nilifadhaika sana kwa kutomkuta ndugu yetu Tito. Ndiyo maana niliwaaga wote pale nikaenda Makedonia. **14** Lakini, shukrani kwa Mungu anayetuongoza daima katika msafara wa ushindi wa

Kristo. Yeye hutufanya tuueneze ukweli wa Kristo hicho kitaondolewa tu mtu anapoungana na Kristo. kama harufu nzuri, kila mahali. 15 Maana sisi ni 15 Naam, mpaka hivi leo kila isomwapo Sheria ya kama harufu nzuri ya ubani ambayo Kristo anamtolea Mose akili zao huwa zimefunkwa. 16 Lakini, wakati Mungu, harufu nzuri inayofikia wote wanaokolewa na mtu amgeukia Bwana, kifuniko hicho huondolewa. wanaopotea. 16 Kwa wale wanaopotea, harufu hiyo 17 Hapa "Bwana" ni Roho; na pale alipo Roho wa ni kifo; lakini kwa wale wanaokolewa, harufu hiyo Bwana ndipo ulipo uhuru. 18 Basi, sisi sote ambaa ni uhai. Nani basi, awezaye kushiriki katika kazi ya nyuso zetu hazikufunkwa, twaonyesha kama katika namna hiyo? 17 Sisi si kama wengine ambaa hufanya kioo, utukufu wa Bwana; tunabadilishwa tufanane biasara na ujumbe wa Mungu; sisi tunahubiri kwa zaidi na huo mfano wake kwa utukufu mwinci zaidi. unyofu mbele ya Mungu, kama watu tuliotumwa na Hiyo ni kazi yake Roho wa Bwana. Mungu, tukiwa tumeungana na Kristo.

3 Je, tunaanza tena kujipendekeza? Je, tunahitaji barua ya utambulisho kwenu, au kutoka kwenu, kama watu wengine? 2 Ninyi wenyewe ni barua yetu; barua ilioandikwa miyoni mwetu kila mtu aione na kuisoma. 3 Ni dhahiri kwamba ninyi ni barua ya Kristo aliyoipeleka kwa mikono yetu. Barua yenye we imeandikwa si kwa wino, bali kwa Roho wa Mungu hai; imeandikwa si juu ya kipande cha jiwe, bali juu ya miyoyo ya watu. 4 Tunaweza kusema hayo kwa sababu ya tumaini letu tulilo nalo kwa Mungu kwa njia ya Kristo. 5 Si kwamba sisi tunaweza kufanya chochote kwa nguvu zetu wenyewe, ila uwezo wetu wote hutoka kwa Mungu: 6 maana yeye ndiye aliyetuwezesha kulihudumia Agano Jipyambalo si agano la sheria ilioandikwa, bali Agano la Roho. Maana sheria ilioandikwa huleta kifo, lakini Roho huleta uzima. 7 Sheria iliwekwa kwa kuandikwa juu ya vipande vya mawe. Ingawaje mwisho wake umekuwa kifo, utukufu wake ulikuwa mkuu mno hata wana wa Israeli wasiweze kuutazama uso wa Mose kwa sababu ya mng'ao wake. Tena mng'ao huo ulikuwa wa muda tu. Basi, ikiwa huduma ya kile ambacho kimesababisha kifo imefanyika kwa utukufu mwinci kiasi hicho, 8 basi, huduma ya Roho ina utukufu mkuu zaidi. 9 Ikiwa basi, kulikuwa na utukufu katika huduma ile ilioleta hukumu, ni wazi kwamba huduma ile iletayo kukubaliwa kuwa waadilifu itakuwa na utukufu mkuu zaidi. 10 Sasa utukufu mkuu zaidi umechukua nafasi ya ule utukufu uliokuja hapo awali, ambaa fahari yake imekwisha toweka. 11 Maana ikiwa kile kilichokuwa cha muda tu kilikuwa na utukufu wake, bila shaka kile chenye kudumu milele kitakuwa na utukufu mkuu zaidi. 12 Kwa vile hili ndilo tumaini letu, sisi twasema kwa uhoodari mkuu. 13 Sisi hatufanyi kama Mose ambaye alliazimika kuufunika uso wake kwa kitambaa ili watu wa Israeli wasiuone ule mwisho wa mng'ao uliokuwa unafifia. 14 Lakini akili zao zilipumbazwa. Mpaka leo hii lisomwapo Agano la Kale, kifuniko hicho bado kipo. Kifuniko

4 Basi, Mungu, kwa huruma yake, ametukabidhi kazi hii na hivyo hatufi moyo. 2 Tumeyaacha kabisa mambo yote ya aibu na ya kisirisiri. Hatuishi tena kwa udanganyifu, wala kwa kulipotosha neno la Mungu; bali tunaudhahirisha ukweli kwa kuufanya ukweli, na hivyo kujiweka chini ya uamuzi wa dhamiri za watu mbele ya Mungu. 3 Maana, kama Habari Njema tunayohubiri imefichika, imefichika tu kwa wale wanaopotea. 4 Hao hawaamini kwa sababu yule mungu wa ulimwengu huu amezitia giza akili zao wasipate kuuona wazi mwanga wa Habari Njema ya utukufu wa Kristo, ambaye ni mfano kamili wa Mungu. (aiōn g165) 5 Maana hatujitangazi sisi wenyewe, ila tunahubiri Yesu Kristo aliye Bwana, sisi wenyewe tukiwa watumishi wenu kwa ajili ya Yesu. 6 Mungu ambaye alisema, "Mwanga na uangaze kutoka gizani," ndiye mwinci kuiangaza miyoyo yetu, na kutupatia mwanga wa ujuzi wa utukufu wa Mungu uangazao katika uso wa Kristo. 7 Basi, sisi tulio na hazina hii tuko tu kama vyombo vya udongo, ili ionekane wazi kwamba nguvu hiyo kuu yatoka kwa Mungu wala si kweti sisi wenyewe. 8 Daima twapata taabu, lakini hatugandamizwi; twapata mashaka, lakini hatukati tamaa; 9 twateseka, lakini hatuachwi bila msaada; na ingawa tumeangushwa chini, hatukuangamizwa. 10 Kila wakati tumekuwa tukichukua mwilini mwetu kifo cha Kristo, ili uhai wake Yesu pia udhahirike katika miili yetu inayokufa. 11 Hii ina maana kwamba ndani yetu kifo kinafanya kazi, lakini ndani yenu uhai unafanya kazi. 12 Maandiko Matakatifu yasema: "Niliamini, ndiyo maana nilinen." Nasi pia, tukiwa na moyo huohuo wa imani, tunaamini, na kwa sababu hiyo twanena. 14 Tunajua kwamba yule aliyemfufua Bwana Yesu atatufufua sisi pia pamoja na Yesu na kutuweka mbele yake pamoja nanyi. 15 Yote haya ni kwa faida yenu; ili kama vile neema ya Mungu inavyoenea kwa watu wengi zaidi na zaidi vivyo hivyo watu wengi zaidi watoe shukrani

nyingi kwa utukufu wa Mungu. 16 Kwa sababu hiyo yao. 16 Basi, tangu sasa, sisi hatumpimi mtu yeyote hatufi moyo; na hata kama maumbile yetu ya nje kibinadamu. Hata kama kwa wakati mmoja tulimpima Kristo kibinadamu, sasa si hivyo tena. 17 Mtu yeyote akiungana na Kristo huwa kiumbe kipyä, mambo ya kale yamepita, hali mpya imefika. 18 Yote ni kazi ya Mungu mwenye kutupatanisha sisi naye kwa njia ya Kristo, akatupa nasi jukumu la kuwapananisha watu naye. 19 Ndiyo kusema: Mungu, amekuwa akiupatanisha ulimwengu naye kwa njia ya Kristo, bila kutia maanani dhambi zao binadamu. Yeye ametupa ujumbe kuhusu kuwapananisha watu naye. 20 Basi, sisi tunamwakilisha Kristo, naye Mungu mwenyewe anatutumia sisi kuwasihii ninyi. Tunawaombeni kwa niaba ya Kristo, mpatanishwe na Mungu. 21 Kristo hakuwa na dhambi, lakini Mungu alimfanya ahusike na dhambi kwa ajili yetu, ili sisi kwa kuungana naye, tuplicate kuushiriki uadilifu wake Mungu.

5 Maana tunajua kwamba hema hii ambayo ndani yake tunaishi sasa hapa duniani, yaani mwili wetu, itakapong'olewa, Mungu atatupa makao mengine mbinguni, nyumba ya milele isiyotengenezwa kwa mikono. (aiōnios g166) 2 Na sasa, katika hali hii, tunaugua, tukitazamia kwa hamu kubwa kuvikwa makao yetu yaliyo mbinguni. 3 Naam, tunapaswa kuvikwa namna hiyo ili tusije tukasimama mbele ya Mungu bila vazi. 4 Tukiwa bado katika hema hii ya duniani, tunalia kwa kukandamizwa; si kwamba tunataka kuuvua mwili huu wa kufa, ila tuna hamu ya kuvalishwa ule usiokufa, ili kile chenyé kufa kimezwe kabisa na uhai. 5 Mungu mwenyewe alitutayarishia mabadiliko hayo, naye ametupa Roho wake awe dhamana ya yote aliyoituwekea. 6 Tuko imara daima. Tunajua kwamba kuishi katika mwili huu tu ni kukaa mbali na Bwana. 7 Maana tunaishi kwa imani, na si kwa kuona. 8 Lakini tuko imara na tungependelea hata kuyahama makao haya, tukahamie kwa Bwana. 9 Lakini jambo la maana zaidi, tunataka kumpendeza, iwe tunaishi hapa duniani au huko. 10 Maana sote ni lazima tuisimame mbele ya kitu cha hukumu cha Kristo, ili kila mmoja apooke anayostahili kwa matendo aliyoafanya wakati alipokuwa anaishi duniani, mema au mabaya. 11 Basi, sisi tunajua umuhimu wa kumcha Bwana, na hivyo tunajitahidi kuwavuta watu. Mungu anatujua waziwazi, nami natumaini kwamba nanyi pia mnatujua kinaganaga. 12 Si kwamba tunajaribu tena kujipendekeza kwenu, ila tunataka kuwapa ninyi sababu zetu za kuona fahari juu yenu, ili impate kuwajibu wale wanaojivunia hali yao ya nje zaidi kuliko jinsi walivyo moyoni. 13 Ikiwa tumeonekana kuwa wendawazimu, hiyo ni kwa ajili ya Mungu; na ikiwa tunazo akili zetu timamu, hiyo ni kwa faida yenu. 14 Maana mapendo ya Kristo yanatumiliki sisi ambao tunatambua ya kwamba mtu mmoja tu amekufa kwa ajili ya wote, na hiyo ina maana kwamba wote wanashiriki kifo chake. 15 Alikufa kwa ajili ya wato wote, ili wanaoishi wasiishi kwa ajili yao wenyewe, bali kwa ajili yake yeche aliyekufa, akafuliwa kwa ajili

6 Basi, tukiwa wafanyakazi pamoja na Mungu, tunawasihi msikubali ile neema mliyopokea kutoka kwa Mungu ipote bure. 2 Mungu asema hivi: "Wakati wa kufaa nimekusikiliza, wakati wa wokovu nikakusaidia." Basi, sasa ndio wakati wa kufaa, sasa ndiyo siku ya wokovu! 3 Kusudi tusiwe na lawama yoyote katika utumishi wetu, hatupendi kumwekeea mtu yeyote kizuo chochote. 4 Badala yake, tunajionyesha kuwa kweli watumishi wa Mungu kwa kila kitu: kwa uvumilivu mwingu wakati wa mateso, shida na taabu. 5 Tumepigwa, tumetiwa gerezan na kuzomewa hadharani; tumefanya kazi tukachoka; tumekesha na kukaa bila kula. 6 Tunajionyesha kuwa watumishi wa Mungu kwa usafi wa moyo, elimu, uvumilivu na wema; kwa Roho Mtakatifu, kwa upendo usio na unafiki, 7 kwa ujumbe wa kweli na kwa nguvu ya Mungu. Uadilifu ndiyo silaha yetu upande wa kulia na upande wa kushoto. 8 Tuko tayari kupata heshima na kudharauliwa, kulaumiwa na kusifiwa. Twadhaniba kuwa waongo, kumbe twasema kweli; 9 kama wasiojulikana, kumbe twajulikana kwa wote, kama waliokufa, lakini mwonavyo, sisi ni wazima kabisa. 10 Ingawa tumeahibibiwa, hatukuuawa; ingawa tunayo huzuni, twafurahi daima; ingawa tu maskini hohehahe, lakini twatajirisha watu wengi; twaonekana kuwa watu tusio na chochote, kumbe tuna kila kitu. 11 Ndugu Wakorintho, tumezungumza nanyi kwa unyofu; miyo yetu iko wazi kabisa. 12 Kama mnaona kuna kizuizi chochote kile, kizuizi hicho kiko kwenu ninyi wenyewe, na si kwa upande wetu. 13 Sasa nasema nanyi kama watoto wangu, wekeni miyo yenu wazi kama nasi tulivyofanya. 14 Msiambatane na watu wasioamini. Je, wema na uovu vyapatana

kweli? Mwanga na giza vyawezaje kukaa pamoja? 15 Niliandika kusudi ioneckane wazi mbele ya Mungu Kristo anawezaje kupatana na Shetani? Muumini ana jinsi mlivyo na bidii kwa ajili yetu. 13 Ndiyo maana uhusiano gani na asiyeamini? 16 Hekalu la Mungu lina sisi tulifarijika sana. Siyo kwamba tulifarijika tu, ila uhusiano gani na sanamu za uongo? Maana sisi ni pia Tito alitufurahisha kwa furaha aliyokuwa nayo hekalu la Mungu aliye hai. Kama Mungu mwenyewe kutokana na jinsi mliviomchangamsha moyo. 14 Mimi alivyosema: "Nitafanya makao yangu kwao, na kuishi nimewasifu sana mbele yake, na katika jambo hilo kati yao; Nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu sikudanganyika. Tumewaambieni ukweli daima, na wangu." 17 Kwa hiyo Bwana asema pia: "Ondokeni kule kuwasifia ninyi mbele ya Tito kumekuwa jambo kati yao, mkajitenge nao, msiguse kitu najisi, nami la ukweli mtupu. 15 Hivyo upendo wake wa moyo nitawapokea. 18 Mimi nitakuwa Baba yenu, nanyi mtakuwa watoto wangu, waume kwa wake, asema Nyote mlivyo tayari kutii, na jinsi mliviomkaribisha kwa hofu nyangi na kutetemeka. 16 Nafurahi sana kwamba naweza kuwategemea ninyi kabisa katika kila jambo.

7 Basi, wapenzi wangu, tukiwa tumepewaa ahadi hizi zote, na tujitakase na chochote kiwezacho

kuchafua miili na roho zetu, tuwe watakatifu kabisa, na tuishi kwa kumcha Mungu. 2 Tunaomba mtupe nafasi mioyoni mwenu! Hatujamkosea mtu ye yote, ya Makedonia. 2 Waumini wa huko walijaribiwa hatujamdhuru wala kumdaganya mtu ye yote. 3 sana kwa taabu; lakini furaha yao ilikuwa kubwa Sisemi mambo haya kwa ajili ya kumhukumu mtu; hivi hata wakawa wakarimu kupita kiasi, ingawaje maana, kama niliviyokwisha sema, ninyi mko mioyoni walikuwa maskini sana. 3 Naweza kushuhudia mwetu, tufe pamoja, tuishi pamoja. 4 Nina imani kwamba walikuwa wakarimu kadiri ya nguvu zao kubwa sana ninaposema nanyi; naona fahari kubwa na hata zaidi. Kwa hiari yao wenyewe, 4 walitusihi juu yenu! Katika taabu zetu nimepata kitulizo kikubwa sana wapewe nafasi ya kushiriki katika huduma hii ya na kufurahi mno. 5 Hata baada ya kufika Makedonia kuwasaidia watu wa Mungu. 5 Hilo lilikuwa jambo hatukuweza kupumzika. Kila upande tulikabiliwa na ambalo hatukilitazamia kabisa! Kwanza walijitolea taabu: nje ugomvi; ndani hofu. 6 Lakini Mungu, wao wenyewe kwa Bwana, kisha wakajitolea wenyewe mwenye kuwapa shime wanyonge alitupa moyo kwetu pia, kufuatana na mapenzi ya Mungu. 6 sisi pia kwa kuja kwake Tito. 7 Si tu kwa kule Kwa sababu hiyo, tulimsihi Tito aliyeliana kazi hiyo kuja kwake Tito, bali pia kwa sababu ya moyo awasaidieni pia muitekeleze huduma hii ya upendo mliompa ninyi. Yeye ametuarifu jinsi mnavyotamani mionganoni mwenu. 7 Ninyi mna kila kitu: imani, uwezo kunioma, jinsi mlivyo na huzuni, na mnavyotaka wa kusema, elimu; bidii yote ya kutenda mema, kunitetea. Jambo hili linanfurahisha sana. 8 Maana, na upendo wenu kwetu. Hivyo, tunatazamia muwe hata kama kwa barua ile yangu nimewahuzunisha, wakarimu katika huduma hii ya upendo. 8 Siwapi sioni sababu ya kujuta. Naam, naona kwamba ninyi amri, lakini nataka tu kuonyesha jinsi wengine barua hiyo iliwaitia huzuni lakini kwa muda. 9 Sasa walivyo na bidii ya kusaidia ili nipate kujua jinsi nafurahi, si kwa sababu mmehuzunika, ila kwa upendo wenu ulivyo wa kweli. 9 Maana, ninyi mnajua kuwa huzuni yenu imewafanya mbadili nia zenu neema ya Bwana wetu Yesu Kristo: yeye, ingawa na kutubu. Mmehuzunishwa kadiri ya mpango wa alikuwa na kila kitu, alijfanya maskini kwa ajili yenu, ili Mungu, na kwa sababu hiyo hatukuwadhusu ninyi kwa kutokana na umaskini wake, awatajirishe. 10 Kuhusu vyovoyote. 10 Kuwa na huzuni jinsi atakavyo Mungu, jambo hili, basi, nawapeni shauri hili: inafaa kwenu husababisha badiliko la moyo, badiliko lenye kuleta kutekeleza sasa yale mliyoanza mwaka jana. Ninyi wokovu; hivyo hakuna sababu ya kujuta. Lakini huzuni mlikuwa wa kwanza kuchukua hatua na kuamua ya kidunia huleta kifo. 11 Sasa mnaweza kuona kufanya hivyo. 11 Basi, kamilisheni shughuli hiyo; na matokeo ya kuona huzuni jinsi Mungu atakavyo: ninyi kama vile mlivyokuwa na hamu kubwa ya kusaidia, mmpata kuwa sasa watu wenye jitihada, wenye basi, fanyeni bidii vivyo hivyo, kadiri ya uwezo wenu, hoja, mnashtuka na kuogopa, mna bidii na mko tayari kuikamilisha. 12 Maana ikiwa mtu ana moyo wa kuona kwamba haki yatekelezwa. Ninyi mmethibitisha kusaidia, Mungu hupokea kila anachowezza kutoa: kwa kila njia kwamba hamna hatia kuhusu jambo hili. hadai zaidi. 13 Ninyi hampaswi kuongezewa taabu 12 Hivyo, ingawa niliandika ile barua, haikuwa kwa ajili kusudi wengine wapunguzive mzigo wao; sivyo, ya yule aliyekosa, au kwa ajili ya yule aliyekosewa. ila ni lazima tujali usawa na haki. 14 Kila mlicho

nacho sasa cha ziada kiwasaidie wale wanaohitaji, apandaye kwa wingi huvuna kwa wingi." 7 Kila mmoja, ili nao wakati watakapokuwa na ziada, wawasaidie basi, na atoe kadiri alivyoamua, kwa moyo na wala ninyi katika mahitaji yenu, na hivyo kuwe na usawa. si kwa huzuni au kwa kulazimishwa, maana Mungu 15 Kama Maandiko yasemavyo: "Aliyekusanya kwa humpenda yule mwenye kutoa kwa furaha. 8 Mungu wingi hakuwa na ziada, na yule aliyekusanya kidogo anaweza kuwapeni ninyi zaidi ya yale mnayoyahitaji, hakupungukiwa." 16 Namshukuru Mungu aliywewka mpate daima kuwa na kila kitu mnachohitaji, na ndani ya moyo wa Tito hamu hiyo niliyo nayo mimi hivyo mzidi kusaidia katika kila kazi njema. 9 ya kuwasaidia. 17 Si tu kwamba alikubali ombi letu, Kama yasemavyo Maandiko Matakatifu: "Yeye hutoa ila pia alikuwa na hamu kubwa ya kusaidia, hata kwa ukarimu, huwapa maskini, wema wahudumu akaamua kwa hiari yake mwenyeewe kuja kwenu. milele." (aiōn g165) 10 Na Mungu ampaye mkulima 18 Pamoja naye, tunamtuma ndugu mmoja ambaye mbegu na mkate kwa chakula, atawapa ninyi pia sifa zake katika kueneza Habari Njema zimeenea mbegu mnazohitaji, na atazifanya ziote, ziwe na katika makanisa yote. 19 Zaidi ya hayo, yeye kuwapa mavuno mengi ya ukarimu wenu. 11 Yeye amechaguliwa na makanisa awe mwenzetu safarini atawatajirisha ninyi daima kwa kila kitu, ili watu wakati tunapopeleka huduma hii yetu ya upendo, wapate kumshukuru Mungu kwa ajili ya zawadi zenu huduma tunayoifanya kwa ajili ya utukufu wa Bwana wanazopokea kwa mikono yetu. 12 Maana huduma na uthibitisho wa nia yetu njema. 20 Tunataka kuepa hii takatifu mnayoifanya si tu kwamba itasaidia lawama zinazoweza kutokea kuhusu usimamizi wetu mahitaji ya watu wa Mungu, bali pia itasababisha juu ya zawadi hii karimu. 21 Nia yetu ni kufanya watu wengi wamshukuru Mungu. 13 Kutokana na vema, si tu mbele ya Bwana, lakini pia mbele ya watatkuza Mungu kwa sababu ya uaminifu wenu ndugu yetu mwininge ambaye mara nyingi tumempa kwa Habari Njema ya Kristo mnayoingama, na pia majoribio mbalimbali, tukamwona kuwa ni mwenye kwa sababu ya ukarimu mnaowapa wao na watu hamu kubwa ya kusaidia; hata sasa amekuwa na wote. 14 Kwa hiyo watawaombea ninyi kwa moyo kwa moyo zaidi kwa sababu ana imani sana nanyi. 22 Tito sababu ya neema ya pekee aliywajalieni Mungu. 15 ni mwenzangu; tunafanya kazi pamoja kwa ajili yenu; Tumshukuru Mungu kwa ajili ya zawadi yake isiyo na lakini kuhusu hawa ndugu zetu wengine, wanaokuja kifani!

pamoja nao, hao ni wajumbe wa makanisa, na utukufu kwa Kristo. 24 Basi, waonyesheni uthabiti wa upendo wenu, makanisa yapate kuona kweli kwamba fahari ninayoona juu yenu ni ya halali.

9 Si lazima kuandika zaidi kuhusu huduma hiyo yenu kwa ajili ya watu wa Mungu. 2 Ninajua jinsi mlivyo na moyo wa kusaidia, na nilijivuna juu yenu kuhusu jambo hilo mbele ya watu wa Makedonia. Niliwaambia: "Ndugu zetu wa Akaya wako tayari tangu mwaka jana." Hivyo, moto wenu umekwisha wahimiza watu wengi zaidi. 3 Basi, nimewatuma ndugu zetu hao, ili fahari yetu juu yenu ionekane kwamba si maneno matupu, na kwamba mko tayari kabisa na msaada wenu kama nilivyosema. 4 Isije ikawa kwamba watu wa Makedonia watakopokuja pamoja nami tukawakuta hamko tayari, hapo sisi tutaaibika—bila kutaja aibu mtakayopata ninyi wenyeewe—kwa sababu tutakuwa tumewatumainia kupita kiasi. 5 Kwa hiyo, nimeona kuja kwenu, wapate kuweka tayari zawadi yenu juu ya ule uwezo aliotupa—uwezo wa kuwajenga na kubwa mliyoahidi; nayo ionyeshe kweli kwamba ni zawadi iliyotolewa kwa hiari na si kwa kulazimishwa. 6 Kumbukeni: "Apandaye kidogo huvuna kidogo; barua zangu.

10 Mimi Paulo mwenyeewe ambaye naonekana kuwa mpole nikiwa pamoja nanyi, lakini mkali wakati nikiwa mbali nanyi, nawasihini kwa huruma na wema wake Kristo. 2 Nawaombeni msinisisababishe kuwa mkali wakati nitakopokuja, maana nina hakika naweza kuwa mkali kwa wote wale wanaotudhania kwamba tunaishi kidunia. 3 Kweli tunaishi duniani, lakini hatupigani vita kidunia. 4 Maana, silaha tunazotumia katika vita vyetu si silaha za kidunia, ila ni nguvu za Mungu zenye kuharibu ngome zote. Tunaharibu hoja zote za uongo, 5 na kubomoa kila kizuizi cha majivuno kilichowekwa kuipinga elimu ya Mungu; tunaziteka fikira zote na kuzifanya zimtii Kristo. 6 Mkisha kuwa wakamilifu katika kutii, sisi tuko tayari kuadhibu kila namna ya kutotii. 7 Ninyi hutazama mambo kwa nije tu. Je, yupo mtu ye yeyote anayedhani kwamba ye ye ni wa Kristo? Sawa! Basi, afikirie vilevile kwamba sisi pia ni wa Kristo kama ye ye aliwywa ni lazima kuwaomba hawa ndugu watutangulie Kristo. 8 Hata kama nimezidi katika kujivuna kwangu kuja kwenu, wapate kuweka tayari zawadi yenu juu ya ule uwezo aliotupa—uwezo wa kuwajenga na sio wa kubomoa—hata hivyo sijitii hata kidogo. 9

Paulo ni kali na zenyenye maneno mazito, lakini yeche nnilichohitaji. Nilikuwa mwangalifu sana nisiwe mzigo mwenyewe anapoikuwa pamoja nasi ni mtu dhaifu, na kwa namna yoyote ile, na nitaendelea kufanya hivyo. hata anapoongea maneno yake ni kama si kitu.” **11** **10** Naahidi kwa ule ukweli wa Kristo ulio ndani yangu, Mtu asemaye hivyo heri akumbuke kwamba hakuna kwamba hakuna kitakachowenza kunizua kujivunia tofauti ya yale tunayoandika katika barua wakati tuko jambo hilo popote katika Akaya. **11** Kwa nini nasema mbali, na yale tutakayofanya wakati tutakapokuwa hivyo? Kwa sababu eti siwapendi ninyi? Mungu nanyi. **12** Kwa vyovyyote hatungethubutu kujiveka au anajua kwamba nawapenda! **12** Nitaendelea kufanya kujilinganisha na wale watu wanaojisifia wenyewe. kama ninavyofanya sasa, ili nisiwape nafasi wale Watu wenye kujifanya wao kuwa kipimo cha kujipimia, wanaotafuta nafasi, nafasi ya kujivuna kwamba eti na watu wanaojilinganisha wenyewe kwa wenyewe, wanafanya kazi kama sisi. **13** Maana, hao ni mitume ni wapumbavu. **13** Lakini sisi hatutajivuna kupita wa uongo, wafanyakazi wadanganyifu wanojisingizia kiasi; kujivuna huko kutabaki katika kile kipimo cha kuwa mitume wa Kristo. **14** Wala si ajabu, maana hata kazi aliyotukabidhi Mungu, kazi ambayo tunaifanya Shetani mwenyewe hujisingizia kuwa malaika wa pia kwenu. **14** Na kwa vile ninyi mu katika mipaka mwanga! **15** Kwa hiyo si jambo la kushangaza ikiwa na hiyo, hatukupita tulipokuja kwenu, tukiwaleteeni hao watumishi wake wanajisingizia kuwa watumishi Habari Njema juu ya Kristo. **15** Basi, hatujivunii kazi wa haki. Mwisho wao watapata kile wanachostahili waliyofanya wengine zaidi ya kipimo tulichopewa; kufutatana na matendo yao. **16** Tena nasema: Mtu ila tunatumaini kwamba imani yenu itazidi mionganii asinifikirie kuwa mpumbavu. Lakini kama mkifikirie mwenu kufuatana na kipimo alichotuvekeia Mungu. hivyo, basi, nichukueni kama mpumbavu ili nami **16** Hapo tutaweza kuihubiri Habari Njema katika nchi nipate kuwa na cha kujivunia angaa kidogo. **17** nyingine, mbali nanyi; na haitakuwa shauri la kujivunia Ninachosema sasa si kile alichoniagiza Bwana; kazi waliyofanya watu wengine mahali pengine. **17** kuhusu jambo hili la kujivuna, nasema tu kama Lakini kama yasemavyo Maandiko: “Mwenye kuona mtu mpumbavu. **18** Maadam wengi hujivuna kwa fahari na aone fahari juu ya alichofanya Bwana.” **18** sababu za kidunia, nami pia nitajivuna. **19** Ninyi Anayekubaliwa si yule anayejisifi mwenyewe, bali yule anayesifiwa na Bwana.

11 Laiti mngnenivumilia kidogo, hata kama mimi ni mjinga kiasi fulani! Naam, nivumilieni kidogo. **2** Ninawaoneeni wivu lakini ni wivu wa Mungu; maana ninyi ni kama bikira safi niliyemposa kwa mwanamume mmoja tu ambaye ndiye Kristo. **3** Lakini naogopa kwamba, kama vile yule nyoka kwa hila zake za uongo alimdanganya Hawa, fikira zenu zawenza kupotoshwa, mkauacha uaminifu wenu wa kweli kwa Kristo. **4** Maana mtu yelete ajaue na kumhubiri Yesu aliye tofauti na yule tuliyemhubiri, ninyi mwampokea kwa mikono miwili; au mnakubali roho au habari njema tofauti kabisa na ile miliyopokea kutoka kwetu! **5** Sidhani kwamba mimi ni mdogo kuliko hao “mitume wakuu.” **6** Labda sina ufasaha wa lugha, lakini elimu ninayo; jambo hili tumelionyesha wazi kwenu, kila mahali na kila wakati. **7** Mimi niliihubiri kwenu Habari Njema ya Mungu bila kudai mshahara; nilijinyenyekeza ili nipate kuwakweza ninyi. Je, nilifanya vibaya? **8** Nilipofanya kazi kati yenu, mahitaji yangu yaligharimiwa na makanisa mengine. Kwa namna moja au nyingine niliwipokonya wao mali yao nipate kuwatumikia ninyi. **9** Nilipokuwa nanyi sikumsumbuwa mtu yelete nilipohitaji fedha; ndugu walitotoka Makedonia waliniletea kila kitu

nilichapwa vile viboko thelathini na tisa vya Wayahudi. **25** Nilipigwa viboko mara tatu, nilipigwa mawe mara moja; mara tatu nililunjikiwa meli baharini, na humo nikakesha usiku kucha na kushinda mchana kutwa. **26** Kila mara safarini nimekabiliwa na hatari za mafuriko ya mito, na hatari za wanyama; hatari kutoka kwa wananchi wenzangu na kutoka kwa watu wa mataifa mengine; hatari za mjini, hatari za porini, hatari za baharini, hatari kutoka kwa ndugu wa uongo **27** Nimefanya kazi na kutaabika, nimekesha bila usingizi mara nyingi; nimekuwa na rijaa na kiu; mara nyingi nimefunga na kukaa katika baridi

bila nguo. 28 Na, licha ya mengine mengi, kila sitawasumbua. Maana ninachotafuta si mali zenu, bali siku nakabiliwa na shughuli za makanisa yote. 29 ni ninyi wenyewe. Ni kawaida ya wazazi kuwawekeea Kama mtu yejote ni dhaifu, nami pia ni dhaifu; mtu watoto wao akiba, na si watoto kuwawekeea wazazi yejote akikwazwa, nami pia huwa na wasiwas. 30 wao. 15 Mimi ni radhi kabisa kutumia nilicho nacho, Ikinilazimu kujivuna, basi, nitajivunia udhaifu wangu. 31 Mungu na Baba wa Bwana Yesu—jina lake na hatu kujitolea mimi mwenyewe kabisa, kwa faida ya roho zenu. Je, mtanipenda kidogo ati kwa kuwa mimi nawapenda ninyi mno? 16 Basi, mtakubali (aiōn g165) 32 Nilipokuwa Damasko, mkuu wa mkoaa, aliyejkuwa chini ya mfalme Areta, alikuwa akiulinda mji wa Damasko ili apate kunikamata. 33 Lakini, ndani ya kapu kubwa, niliteremshwa nje kuititia katika nafasi ukutani, nikachopoka mikononi mwake.

12 Nitajivuna basi, ingawa haifai! Lakini sasa nitasema juu ya maono na ufunuo alivyonijalia Bwana. 2 Namjua mtu mmoja Mkristo, ambaye miaka kumi na minne iliyopita alinyakuliwa mpaka katika mbingu ya tatu. (Sijui kama alikuwa huko kwa mwili au kwa roho; Mungu ajua.) 3 Narudia: najua kwamba mtu huyo alinyakuliwa mpaka peponi. (Lakini sijui kama alikuwa huko kwa mwili au kwa roho; Mungu ajua.) 4 Huko akasikia mambo ya siri ambayo binadamu hastahili kuyatamka. 5 Basi, nitajivunia juu ya mtu wa namna hiyo, na si juu yangu mimi binafsi, isipokuwa tu juu ya udhaifu wangu. 6 Kama ningetaka kujivuna singekuwa mpumbavu hata kidogo, maana ningekuwa nasema ukweli mtupu. Lakini sitajivuna; sipendi mtu anifikirie zaidi ya vile anavyoona na kusikia kutoka kwangu. 7 Lakini, kusudi mambo haya makuu niliyofunuliwa yasinifanyi nilewe majivuno, nilipewa maumivu mwilini kama mwiba, mjumbe wa Shetani mwenye kunipiga nisijivune kupita kiasi.

8 Nilimshi Bwana mara tatu kuhusu jambo hili ili linitoke. 9 Lakini akaniambia: "Neema yangu inatosha kwa ajili yako; maana uwezo wangu hukamilishwa zaidi katika udhaifu." Basi, ni radhi kabisa kujivunia udhaifu wangu ili uwezo wake Kristo ukae juu yangu. 10 Kwa hiyo nakubali kwa radhi udhaifu, madharau, taabu, udhalimu na mateso, kwa ajili ya Kristo; maana ninapokuwa dhaifu, ndipo ninapokuwa na nguvu. 11 Nimekuwa kama mpumbavu, lakini, ninyi mmenilazimisha kuwa hivyo. Ninyi ndio mngalipaswa kunisifu. Maana, ingawa mimi si kitu, kwa vyoyote, mimi si mdogo zaidi kuliko hao "mitume wakuu." 12 Muijiza na maajabu yaonyeshayo wazi kwamba mimi ni mtume yalfanyika miongoni mwenu kwa uvumilivu wote. 13 Je, mlipungukiwa nini zaidi kuliko makanisa mengine, isipokuwa tu kwamba mimi kwa upande wangu sikuwasumbueni kupata msaada wenu? Samahani kwa kuwakoseeni haki hiyo! 14 Sasa niko tayari kabisa kuja kwenu mara ya tatu, na

litukuzwe milele—yeje anajua kwamba sisemi uongo. 15 Mimi ni radhi kabisa kutumia nilicho nacho, kwamba sikuwa mzigo kwenu. Lakini labda mtu mwininge atasema: "Kwa vile Paulo ni mwerevu, amewafanyieni ulaghai." 17 Je, mimi niliwanyonyeni kwa njia ya mjumbe yejote niliyemtuma kwenu?

18 Mimi nilimwita Tito, nikamtuma kwenu na ndugu yetu mwininge. Je, Tito aliwanyonyeni? Je, hamjui kwamba sisi tumekuwa tukiongozwa na roho yuleyle, na mwenendo wetu ni mmoja? 19 Labda mnafikiri kwamba mpaka sasa tumekuwa tukijitetea wenyewe mbele yenu! Lakini, tunasema mambo haya mbele ya Mungu, tukiwa tumeungana na Kristo. Mambo hayo, yote, wapenzi wangu, ni kwa ajili ya kuwajenga ninyi. 20 Naogopa, huenda nitakopokuja kwenu nitawakuta katika hali nisiyopenda, nami itanilazimu kuwa katika hali msiyoipenda. Naogopa huenda kukawa na ugomvi, vivu, uhasama, ubishi, masengenyanu, kunong'ona, majivuno na fujo kati yenu. 21 Naogopa huenda hapo nitakopokuja safari ijayo Mungu wangu atanifanya niaibike mbele yenu, nami nitaomboleza kwa ajili ya wengi wa wale waliotenda dhambi lakini hawakujitua huo uchafu, tamaa zao mbaya na uzinzi waliokuwa wamefanya.

13 Hii ni mara yangu ya tatu kuja kwenu. "Kila tatizo litatatuliwa kwa ushahidi wa watu wawili au watatu," yasema Maandiko. 2 Nilikwisha sema, na kama iliyokuwa safari ya pili, sasa nasema tena nikiwa mbali: wale wote walioienda uovu bila kutubu, na pia wale wengine, nitakopokuja, watakiona cha mtema kuni. 3 Mtajionea wenyewe kwamba Kristo anasema ndani yangu. Kwenu Kristo si dhaifu; bali nguvu yake yafanya kazi miongoni mwenu. 4 Maana hata kama alisulubiwa kwa sababu ya udhaifu, lakini sasa anaishi kwa uwezo wa Mungu. Sisi pia tu dhaifu kwa kuungana naye lakini tutaishi naye kwa uwezo wa Mungu kwa ajili yenu. 5 Jichunguzeni ninyi wenyewe mpati kujua kama kweli mnayo imani. Jichunguzeni ninyi wenyewe. Je, hamjui kwamba Kristo Yesu yumo 6 Lakini natumaini kwamba ninyi mnajua kuwa sisi hatukushindwa. 7 Tunamwomba Mungu msifanye uovu wowote, lakini si kusudi tuonekane kama watu waliokwisha faulu, bali mpati kutenda mema, hata kama sisi tunaonekana kuwa tumeshindwa. 8 Maana

hatuwezi kuupinga ukweli; uwezo tulio nao ni wa kuuendeleza ukweli. **9** Tunafurahi kwamba sisi tu dhaifu, lakini ninyi mna nguvu; kwa hiyo tunaomba mpate kuwa wakamilifu. **10** Basi, ninaandika barua hii nikiwa mbali, ili nitakapofika kwenu nisilazimike kuwa mkali kwenu kwa kutumia ule uwezo alionipa Bwana; naam, uwezo wa kujenga na si wa kubomoa. **11** Kwa sasa, ndugu, kwaherini! Muwe na ukamilifu, shikeni mashauri yangu, muwe na nia moja; kaeni kwa amani. Naye Mungu wa mapendo na amani atakuwa pamoja nanyi. **12** Salimianeni kwa ishara ya upendo. **13** Watu wote wa Mungu huku wanawasalimuni. **14** Neema ya Bwana Yesu Kristo na upendo wa Mungu na umoja wa Roho Mtakatifu, viwe nanyi nyote.

Wagalatia

1 Mimi Paulo mtume, 2 na ndugu wote walio pamoja nami, tunayaandikia makanisa yaliyoko Galatia. Mimi nimepata kuwa mtume si kutokana na mamlaka ya binadamu, wala si kwa nguvu ya mtu, bali kwa uwezo wa Yesu Kristo na wa Mungu Baba aliymfufua Yesu kutoka wafu. 3 Tunawatakieni neema na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu na kutoka kwa Bwana Yesu Kristo. 4 Kristo alijitoa mwenyewe kwa ajili ya dhambi zetu kufuatana na mapenzi ya Mungu wetu na Baba, ili apate kutuokoa katika ulimwengu huu mbaya wa sasa. (aiōn g165) 5 Kwake yeze uwe utukufu milele! Amina. (aiōn g165) 6 Nashangaa kwamba muda mfupi tu umeピta, nanyi mniamwasi yule aliyewaita kwa neema ya Kristo, mkaufata Habari Njema ya namna nyiningine. 7 Lakini hakuna "Habari Njema" nyiningine. Ukweli ni kwamba wako watu wanaowurugenii, watu wanaotaka kuiptosha Habari Njema ya Kristo. 8 Lakini, hata kama mmoja wetu au malaika kutoka mbinguni, atawahubirieni Habari Njema tofauti na ile tuliyowahubirieni sisi, basi huyo na alaaniwe! 9 Tulikwisha sema, na sasa nasema tena: kama mtu yejote anawahubirieni Habari Njema ya aina nyiningine, tofauti na ile mliyokwisha pokea, huyo na alaaniwe! 10 Sasa nataka kibali cha nani: cha binadamu, ama cha Mungu? Au je, nataka kuwapendeza watu? Kama ningefanya hivyo, mimi singekuwa kamwe mtumishi wa Kristo. 11 Ndugu, napenda mfahamu kwamba ile Habari Njema niliyohubiri si ujumbe wa kibinadamu. 12 Wala mimi sikuipokea kutoka kwa binadamu, wala sikufundishwa na mtu. Yesu Kristo mwenyewe ndiye aliyenifunulia. 13 Bila shaka mlkwisha sikia jinsi nilivyokuwa ninaishi zamani kwa kuzingatia dini ya Kiyahudi, na jinsi niliyolitesa kanisa la Mungu kupita kiasi na kutaka kuliharibu kabisa. 14 Naam, mimi niliwashinda wengi wa wananchi wenzangu wa rika langu katika kuizingatia dini ya Kiyahudi, nikajitahidi sana kuyashika mapokeo ya wazee wetu. 15 Lakini Mungu, kwa neema yake, alikuwa ameniteua hata kabla sijazaliwa, akanita nimtumikie. 16 Mara tu alipoamua kunifunulia Mwanae kusudi niihubiri Habari Njema yake kwa watu wa mataifa mengine, bila kutafuta maoni ya binadamu, 17 na bila kwenda kwanza Yerusalem kwa wale waliopata kuwa mitume kabla yangu, nilikwenda kwanza Arabia, kisha nikarudi tena Damasko. 18 Ilikuwa tu baada ya miaka mitatu, ndipo nilipokwenda Yerusalem kuonana na Kefa; nilikaa kwake siku kumi na tano. 19 Lakini sikuwaona mitume wengine isipokuwa Yakobo, ndugu yake

Bwana. 20 Haya ninayowaandikieni, Mungu anajua; sisemi uongo. 21 Baadaye nilikwenda katika tarafa za Siria na Kilia. 22 Wakati huo, mimi binafsi sikujulikana kwa jumuiya za Wakristo kule Yudea. 23 Walichokuwa wanajua ni kile tu walichosikia: "Mtu yule aliyekuwa akitutesa hapo awali, sasa analihubiri imani ileile aliyo kuwa anajaribu kuiangamiza." 24 Basi, wakamtukuza Mungu kwa sababu yangu.

2 Baada ya miaka kumi na minne, nilikwenda tena Yerusalem pamoja na Barnaba; nilimchukua pia Tito pamoja nami. 2 Kwenda kwangu kulitokana na ufuno alionipa Mungu. Katika kikao cha faragha niliwaeleza hao viongozi ujumbe wa Habari Njema niliyohubiri kwa watu wa mataifa. Nilifanya hivyo kusudi kazi yangu niliyokuwa nimefanya, na ile ninayofanya sasa isije ikawa bure. 3 Lakini, hata mwenzangu Tito, ambaye ni Mgiriki, hakulazimika kutahiriwa, 4 ingawa kulikuwa na ndugu wengine wa uongo waliotaka atahiriwe. Watu hawa walijiingiza kwa ujanja na kipeleleza uhuru wetu tulio nao katika kuungana na Kristo Yesu, ili wapate kutufanya watumwa. 5 Hatukubaliana nao hata kidogo ili ukweli wa Habari Njema ubaki nanyi daima. 6 Lakini watu hawa wanaosemekana kuwa ni viongozi—kama kweli walikuwa hivyo au sivyo, kwangu si kitu, maana Mungu hahukumu kwa kuangalia mambo ya nje—watu hawa hawakuwa na kitu cha kuongeza katika Habari hii Njema kama niihubirivyo. 7 Badala yake, walitambua kwamba Mungu alikuwa amenituma kuhubiri Habari Njema kwa watu wa mataifa mengine kama vile Petro aliyyokuwa ametumwa kuhubiri kwa Wayahudi. 8 Maana, yule aliyezemehesa Petro kuwa mtume kwa Wayahudi, ndiye aliyezemehesa nami pia kuwa mtume kwa watu wa mataifa mengine. 9 Basi, Yakobo, Kefa na Yohane, ambao waonekana kuwa viongozi wakuu, walitambua kwamba Mungu alinijialia neema hiyo, wakatushika sisi mkono, yaani Barnaba na mimi, iwe ishara ya ushirikiano. Sisi ilitupasa tukafanye kazi kati ya watu wa mataifa mengine, na wao kati ya Wayahudi. 10 Wakatuomba lakini kitu kimoja: tuwakumbuke maskini; jambo ambalo nimekuwa nikijitahidi kutekeleza. 11 Lakini Kefa alipofika Antioquia nilimpinga waziwazi maana alikuwa amekosea. 12 Awali, kabla ya watu kadhaa waliokuwa wametumwa na Yakobo kuwasili hapo, Petro alikuwa akila pamoja na watu wa mataifa mengine. Lakini, baada ya hao watu kufika, aliacha kabisa kula pamoja na watu wa mataifa mengine, kwa kuogopa kikundi cha waliosisitiza tohara. 13 Hata ndugu wengine Wayahudi walimuunga mkono Petro katika kitendo

hiki cha unafiki, naye Barnaba akakumbwa na huo kwa njia ya imani. Hivyo Maandiko Matakatifu unafiki wao. **14** Basi, nilipoona kuwa msimamo wao yalitangulia kumtangazia Abrahamu Habari Njema: kuhusu ukweli wa Habari Njema haukuwa umenyooka, "Katica wewe mataifa yote yatabarikiwa." **9** Basi, wale nikamwambia Kefa mbele ya watu wote: "Ingawa walio na imani wanabarikiwa pamoja na Abrahamu wewe ni Myahudi, unaishi kama watu wa mataifa aliyeamini. **10** Lakini wote wanaotegemea tu kutimiza mengine na si kama Myahudi! Unawezaje, basi yanayotakiwa na Sheria, wako chini ya laana. Maana, kujaribu kuwalazimisha watu wa mataifa mengine Maandiko Matakatifu yasema: "Yeyote asiyeshika na kuishi kama Wayahudi?" **15** Kweli, sisi kwa asili kutimiza yote yaliyoandikwa katika kitabu cha Sheria, ni Wayahudi, na si watu wa mataifa mengine hao yuko chini ya laana." **11** Ni dhahiri kwamba Sheria wenyе dhambi! **16** Lakini, tunajua kwa hakika kwamba haiwezi kumfanya mtu akubaliwe kuwa mwadilifu; mtu hawezи kukubaliwa kuwa mwadilifu kwa kuitii maana Maandiko Matakatifu yasema: "Mwadilifu kwa Sheria, bali tu kwa kumwamini Yesu Kristo. Na sisi imani ataishi." **12** Lakini Sheria haitegemei imani, ila pia tumemwamini Yesu Kristo ili tupate kukubaliwa Maandiko yasema: "Mwenye kutimiza yanayotakiwa kuwa waadilifu kwa njia ya imani yetu kwa Kristo, na na Sheria ataishi." **13** Kristo alitukomboa kutoka si kwa kuitii Sheria. **17** Sasa, ikiwa katika kutafuta katika laana ya Sheria kwa kujitwalia laana hiyo kukubaliwa kuwa waadilifu kwa kuungana na Kristo kwa ajili yetu; maana Maandiko yanasema: "Yeyote sisi tunaonekana kuwa wenyе dhambi, je, jambo hili aliyetundikwa msalabani amelaaniwa." **14** Jambo lina maana kwamba Kristo anasaidia utendaji wa hili liliifanyika kusudi ile baraka aliopewa Abrahamu dhambi? Hata kidogo! **18** Lakini ikiwa ninajenga tena iwashukie watu wa mataifa mengine kwa njia ya kile nilichokwisha bomoa, basi nahakikisha kwamba Kristo, na ili kwa imani, tumpokee yule Roho ambaye mimi ni mhalifu. **19** Maana, kuhusu Sheria hiyo, mimi Mungu alituahid. **15** Ndugu, nitawapeni mfano nimekufa; Sheria yenye iliniua, nipate kuishi kwa kutoka maisha yetu ya kila siku. Fikirini juu ya ajili ya Mungu. Mimi nimeuawa pamoja na Kristo mkataba kati ya watu wawili. Mkataba ukisha fanyika msalabani, **20** na sasa naishi, lakini si mimi tena, bali na kutiwa sahihi hapana mtu anayeueweka kando au Kristo anaishi ndani yangu. Maisha haya ninayoishi sasa naishi kwa imani, imani katika Mwana wa Mungu aliyenipenda hata akayatoa maisha yake kwa ajili yangu. **21** Sipendi kuikataa neema ya Mungu. Kama mtu huweza kukubaliwa kuwa mwadilifu kwa njia ya Sheria, basi, Kristo alikuwa bure!

3 Enyi Wagalatia, mmekuwa wajinga kweli! Ni nani aliywalog? Habari juu ya kusulubiwa kwake Yesu Kristo ilielezwa waziwazi mbele ya macho yenu. **2** Napenda kujua tu kitu kimoja kutoka kwenu: Je, mlipokea Roho wa Mungu kwa sababu ya kutimiza matakwa ya Sheria ama kwa sababu ya kuisikia na kuiamini Habari Njema? **3** Je, mu wajinga kiasi hicho? Ninyi mlianza yote kwa msaada wa Roho je, mnataka sasa kumaliza kwa nguvu zenu wenywewe? **4** Je, mambo yale yote yaliyowapata ninyi yamekuwa bure tu? Haiwezekani! **5** Je, Mungu huwajalia Roho na kutenda miujiza kati yenu ati kwa sababu mnatimiza yanayotakiwa na sheria, ama kwa sababu mnasikia Habari Njema na kuiamini? **6** Chukueni kwa mfano habari za Abrahamu: ye ye alimwamini Mungu, naye Mungu akamkubali kuwa mwadilifu. **7** Sasa basi jueni kwamba watu wenye kumwamini ndio walio watoto halisi wa Abrahamu. **8** Maandiko Matakatifu yalionyesha kabla kwamba Mungu atawakubali watu wa mataifa kuwa waadilifu

hiyo ahadi, **9** Basi, kuhitajiwani ikiwa jambo lenyewe lamhusi mtu mmoja; na Mungu ni mmoja. **10** Je, Sheria inapingana na ahadi za Mungu? Hata kidogo! Maana, kama kungalitolewa sheria ambayo ingweza kuwapa watu uzima, basi, tungeweza kukubaliwa kuwa waadilifu kwa njia ya Sheria. **11** Lakini sivyo; Maandiko Matakatifu yamekwisha sema kwamba ulimwengu wote upo chini ya utawala wa dhambi; na hivyo, kwa kumwamini Yesu Kristo, wenye kuamini watimiziwe ile ahadi. **12** Kabla ya kujaliwa imani, Sheria ilitufanya wafungwa mpaka imani hiyo iliyokuwa inakuja ifunuliwe. **13** Basi, hiyo Sheria

ilikuwa kama mlezi wetu mpaka alipokuja Kristo, ili na si tu wakati mimi nipo pamoja nanyi. **19** Watoto kwa njia ya imani, tukubaliwe kuwa waadilifu. **20** wangu, kama vile mama mja mzito anavyotaabika Tangu kufika kwa hiyo imani, Sheria si mlezi wetu wakati wa kujifungua, mimi nataabika tena kwa ajili tena. **21** Kwa njia ya imani, ninyi nyote mmekeuwa yenu mpaka hapo hali yake Kristo itakapoundwa watoto wa Mungu katika kuungana na Kristo. **22** Ninyi ndani yenu. **23** Laiti ningekuwa pamoja nanyi sasa, nyote mliobatizwa mkaungana na Kristo ni kama maana ningalipata msimamo ufaao juu yenu! Nina vile mmemvaa Kristo. **24** Hivyo, hakuna tena tofauti wasiwas i sana nanyi! **25** Niambieni, enyi mnaopenda kati ya Myahudi na Mgiriki, mtumwa na mtu huru, kutawaliwa na sheria: Je, mnasikia isemavyo Sheria? mwanamume na mwanamke. Nyote ni kitu kimoja **26** Imeandikwa katika Maandiko Matakatifu kwamba katika kuungana na Kristo Yesu. **27** Ikiwa ninyi ni wa Abrahamu, na mtapokea yale aliyoahidi Mungu.

4 Basi, nasema hivi: mrithi, akiwa bado mtoto, hawi tofauti na mtumwa ingawaje mali yote ni yake. **2** Wakati huo wote yuko chini ya walezi na wadhamini mpaka wakati ule uliowekwa na baba yake. **3** Hali kadhalika na sisi tulipokuwa bado watoto, tulikuwa watumwa wa pepo watawala wa ulimwengu. **4** Lakini wakati ule maalumu ulipotimia, Mungu alimtuma Mwanawe aliyezaliwa na mwanamke, akaishi chini ya Sheria **5** apate kuwakomboa wale waliokuwa chini ya Sheria ili sisi tufanywe wana wa Mungu. **6** Kwa vile sasa ninyi ni wana, Mungu amemtuma Roho wa Mwanae miyoni mwenu, Roho ambaye hulia "Aba," yaani "Baba." **7** Basi, wewe si mtumwa tena, bali mwana. Na ikiwa ni mwana, basi, wewe utapokea yote Mungu aliywowekeea watoto wake. **8** Zamani hamkumjua Mungu na hivyo mkatumikia miungu isiyo miungu kweli. **9** Lakini sasa, kwa vile mnajmua Mungu, au tuseme mnajlikana na Mungu, mnawezaje tena kurudi kwa wale pepo maskini na dhaifu hata kutaka kuwatumikia tena? **10** Bado mnaadhimisha siku, miezi na miaka! **11** Nahofu kwamba labda kazi nilioifanya kwa ajili yenu imepotea bure! **12** Ndugu, nawasihi muwe kama mimi, kwa vile hata mimi nimekuwa kama ninyi. Hamkunitendea ubaya wowote. **13** Mnajua kwamba ugonjwa wangu ndio ulionipatia fursa ya kuwahibiriensi Habari Njema kwa mara ya kwanza. **14** Hata hivyo, wakati ule hamkunidharau wala kunikataa kwa sababu ya udhaifu wangu ingawa mlislawishiwa kufanya hivyo; lakini mlinipokea kama malaika wa Mungu, kama vile ningekuwa Kristo Yesu mwenywewe. **15** Mlikuwa wenye furaha; sasa kumetokea nini? Naapa kwamba wakati ule mgaliweza hata kuyang'oa macho yenu na kunipa mimi. **16** Je, sasa nimekuwa adui yenu kwa sababu ya kuwahabieni ukweli? **17** Hao watu wengine wanawahangaikia ninyi, lakini nia zao si njema. Wanataka kuwatenganisha nami ili ninyi muwashangaikie wao. **18** Kwa kweli ni jambo jema daima kuwashangaikia wengine katika mambo mema,

na si tu wakati mimi nipo pamoja nanyi. **19** Watoto kwa njia ya imani, tukubaliwe kuwa waadilifu. **20** wangu, kama vile mama mja mzito anavyotaabika Tangu kufika kwa hiyo imani, Sheria si mlezi wetu wakati wa kujifungua, mimi nataabika tena kwa ajili tena. **21** Kwa njia ya imani, ninyi nyote mmekeuwa yenu mpaka hapo hali yake Kristo itakapoundwa watoto wa Mungu katika kuungana na Kristo. **22** Ninyi ndani yenu. **23** Laiti ningekuwa pamoja nanyi sasa, nyote mliobatizwa mkaungana na Kristo ni kama maana ningalipata msimamo ufaao juu yenu! Nina vile mmemvaa Kristo. **24** Hivyo, hakuna tena tofauti wasiwas i sana nanyi! **25** Niambieni, enyi mnaopenda kati ya Myahudi na Mgiriki, mtumwa na mtu huru, kutawaliwa na sheria: Je, mnasikia isemavyo Sheria? mwanamume na mwanamke. Nyote ni kitu kimoja **26** Imeandikwa katika Maandiko Matakatifu kwamba katika kuungana na Kristo Yesu. **27** Ikiwa ninyi ni wa Abrahamu, na mtapokea yale aliyoahidi Mungu.

4 Basi, nasema hivi: mrithi, akiwa bado mtoto, hawi tofauti na mtumwa ingawaje mali yote ni yake. **2** Wakati huo wote yuko chini ya walezi na wadhamini mpaka wakati ule uliowekwa na baba yake. **3** Hali kadhalika na sisi tulipokuwa bado watoto, tulikuwa watumwa wa pepo watawala wa ulimwengu. **4** Lakini wakati ule maalumu ulipotimia, Mungu alimtuma Mwanawe aliyezaliwa na mwanamke, akaishi chini ya Sheria **5** apate kuwakomboa wale waliokuwa chini ya Sheria ili sisi tufanywe wana wa Mungu. **6** Kwa vile sasa ninyi ni wana, Mungu amemtuma Roho wa Mwanae miyoni mwenu, Roho ambaye hulia "Aba," yaani "Baba." **7** Basi, wewe si mtumwa tena, bali mwana. Na ikiwa ni mwana, basi, wewe utapokea yote Mungu aliywowekeea watoto wake. **8** Zamani hamkumjua Mungu na hivyo mkatumikia miungu isiyo miungu kweli. **9** Lakini sasa, kwa vile mnajmua Mungu, au tuseme mnajlikana na Mungu, mnawezaje tena kurudi kwa wale pepo maskini na dhaifu hata kutaka kuwatumikia tena? **10** Bado mnaadhimisha siku, miezi na miaka! **11** Nahofu kwamba labda kazi nilioifanya kwa ajili yenu imepotea bure! **12** Ndugu, nawasihi muwe kama mimi, kwa vile hata mimi nimekuwa kama ninyi. Hamkunitendea ubaya wowote. **13** Mnajua kwamba ugonjwa wangu ndio ulionipatia fursa ya kuwahibiriensi Habari Njema kwa mara ya kwanza. **14** Hata hivyo, wakati ule hamkunidharau wala kunikataa kwa sababu ya udhaifu wangu ingawa mlislawishiwa kufanya hivyo; lakini mlinipokea kama malaika wa Mungu, kama vile ningekuwa Kristo Yesu mwenywewe. **15** Mlikuwa wenye furaha; sasa kumetokea nini? Naapa kwamba wakati ule mgaliweza hata kuyang'oa macho yenu na kunipa mimi. **16** Je, sasa nimekuwa adui yenu kwa sababu ya kuwahabieni ukweli? **17** Hao watu wengine wanawahangaikia ninyi, lakini nia zao si njema. Wanataka kuwatenganisha nami ili ninyi muwashangaikie wao. **18** Kwa kweli ni jambo jema daima kuwashangaikia wengine katika mambo mema,

5 Kristo alitupa uhuru akataka tubaki huru. Basi, simameni imara wala msikubali tena kuwa chini ya nira ya utumwa. **2** Sikilizeni! Ni mimi Paulo ninayesema nanyi! Kama mkikubali kutahiriwa, Kristo hatawafaidia chochote. **3** Nasema tena wazi: kila anayekubali kutahiriwa itambidi kuishika Sheria yote. **4** Kama mnatazamia kukubaliwa kuwa waadilifu kwa njia ya Sheria, basi, mmejitenga mbali na Kristo; mko nje ya neema ya Mungu. **5** Kwa upande wetu, lakini, sisi tunatumaini kwamba kwa nguvu ya Roho tunakubaliwa kuwa waadilifu kwa njia ya imani. **6** Maana ikiwa tumeungana na Kristo Yesu, kutahiriwa au kutotahiriwa hakuna maana; cha maana ni imani ifanyayo kazi kwa mapendo. **7** Mwenendo wenu ulikuwa mzuri! Nani, basi aliywazuia kuuzingatia

ukweli? 8 Aliyesababisha hali hiyo si Mungu ambaye mmoja na aupime vizuri mwenendo wake mwenyewe. amewaiteni. 9 "chachu kidogo tu huchachusha Ukiwa mwema, basi, anaweza kuona fahari juu ya donege lote la unga!" 10 Kutokana na kuungana alichofanya bila kuwa na sababu ya kujilinganisha kwetu na Bwana, nina tumaini kubwa kwamba ninyi na mtu mwingine. 5 Maana kila mmoja anao mzigo hamtakuwa na msimamo tofauti nami. Tena yejote wake mwenyewe wa kubeba. 6 Mwenye kufundishwa huyo anayewavurugen—awe nani au nani—hakika neno la Mungu na amshirikishe mwalimu wake riziki ataadhibiwa. 11 Na kwa upande wangu, ndugu zake. 7 Msidanganyike; Mungu hafanyiwi dhihaka. zangu, kama bado ninahubiri kwamba kutahiriwa ni Alichopanda mtu ndicho atakachovuna. 8 Apandaye lazima, kwa nini basi, bado ninadhulumiwa? Kama katika tamaa za kidunia, atavuna humo ucharibifu; ingalikuwa hivyo, mahubiri yangu juu ya msalaba lakini akipanda katika Roho, atavuna kutoka kwa wa Kristo yasingalileta aibu yoyote. 12 Laiti hao Roho uzima wa milele. (aiōnios g166) 9 Basi, tusichoke wanaowavurugen wangejikatakata wenyewe! 13 kutenda mema; maana tusipolegea tutavuna mavuno Ninyi, ndugu, mliitwa muwe watu huru. Lakini uhuru kwa wakati wake. 10 Kwa hiyo, tukiwa bado na huo usiwe kisingizio cha kutawaliwa na tamaa za wakati, tuwatendee watu wote mema, na hasa ndugu kidunia; ila mnapaswa kutumikiana kwa upendo. 14 wa imani yetu. 11 Tazameni jinsi nilivyoandika kwa Maana Sheria yote hutimizwa katika kushika amri herufi kubwa, kwa mkono wangu mwenyewe. 12 hii moja: "Mpende jirani yako kama unavyojipenda Wale wanaotaka kuonekana wazuri kwa mambo ya mwenyewe." 15 Lakini ikiwa mtaumana na kutafunana mwili ndio wanaotaka kuwalazimisha ninyi mtahiriwe. kama wanyama, jihadharini msije mkaangamizana Wanafanya hivyo kwa sababu moja tu: kusudi wenyewe kwa wenyewe! 16 Basi, nasema hivi: wao wenyewe wasije wakadhulumiwa kwa sababu mwenendo wenu na uongozwe na Roho, nanyi ya msalaba wa Kristo. 13 Maana, hao wenyewe hamtafuata tena tamaa za kidunia. 17 Maana, tamaa waliotahiriwa hawaishiki Sheria; huwataka ninyi za kidunia hupingana na matakwa ya Roho; na mtahiriwe wapate kujivunia alama hiyo mwilini mwenu. matakwa ya Roho hupingana na tamaa za kidunia. 14 Lakini mimi sitajivunia kamwe chocchote isipokuwa Mambo hayo mawili hayaafikiani; kwa sababu hiyo msalaba wa Bwana wetu Yesu Kristo; maana kwa njia hamwezi kufanya yale mnayotaka ninyi wenyewe. ya msalaba huo ulimwengu umesulubiwa kwangu, 18 Kama mkiongozwa na Roho, basi, hamko tena nami nimesulubiwa kwa ulimwengu. 15 Kutahiriwa au chini ya Sheria. 19 Basi, matendo ya kidunia kutotahiriwa si kitu; cha maana ni kuwa kiumble kipy. yanajulikana: uzinzi, uasherati, ufisadi; 20 kuabudu 16 Wanaoufuata mwongozo huo nawatakia amani na sanamu, uchawi, uadui, ugomvi, wivu, hasira, choyo, huruma; amani na huruma kwa Israeli—Wateule wa mabishano, mafarakano; 21 husuda, ulevi, ulafi na Mungu. 17 Basi, sasa mtu yejote asinisumbue tena, mambo mengine kama hayo. Nawaambieni tena maana alama nilizo nazo mwilini mwangu ni zile za kama nilivyokwisha sema: watu wanaotenda mambo Yesu. 18 Ndugu, nawatakieni ninyi nyote neema ya hayo hawatakuwa na nafasi yao katika ufalme wa Bwana wetu Kristo. Amina.

Mungu. 22 Lakini matokeo ya kuongozwa na Roho ni mapendo, furaha, amani, uvumilivu, wema, fadhilli, uaminifu, 23 upole na kuwa na kiasi. Hakuna Sheria inayoweza kupinga mambo hayo. 24 Wale walio wa Kristo wameisulubisha hali yao ya kidunia pamoja na mawazo yake mabaya na tamaa zake. 25 Tukiishi kwa msaada wa Roho, na tuufuate mwongozo wake. 26 Basi, tusijivune, tusichokozane wala kuoneana wivu.

6 Ndugu, kama mkimwona mtu fulani amekosea, basi, ninyi mnaoongozwa na Roho mwonyeni mtu huyo ajirekebishe; lakini fanyeni hivyo kwa upole, mkiwa na tahadhari msije nanyi wenyewe mkajaribiwa. 2 Saidianeni kubeba mizigo yenu na hivyo mtatimiza sheria ya Kristo. 3 Mtu akijiona kuwa ni kitu, na kumbe si kitu, huyo anajidanganya mwenyewe. 4 Lakini kila

Waefeso

1 Mimi Paulo, mtume wa Kristo Yesu kwa mapenzi ya Mungu, nawaandikia ninyi watu wa Mungu huko Efeso, mlío waaminifu katika kuungana na Kristo Yesu. **2** Nawatakieni neema na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana Yesu Kristo. **3** Atukuzwe Mungu na Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo! Maana, katika kuungana na Kristo ametubariki kwa kutujalia zawadi zote za kiroho mbinguni. **4** Kabla ya kuumbwa ulimwengu, Mungu alituteua tuwe wake katika kuungana na Kristo ili tuwe watakatifu na bila hitilafu mbele yake. Kwa sababu ya upendo wake, **5** Mungu alikuwa ameazimia tangu zamani kutuleta kwake kama watoto wake kwa njia ya Yesu Kristo. Ndivyo alivyopenda na kunuia. **6** Basi, tumsifu Mungu kwa sababu ya neema yake tukufu katika Mwanae mpenzi! **7** Maana kwa damu yake Kristo sisi tunakombolewa, yaani dhambi zetu zinaondolewa. Ndivyo ulivyo ukuu wa neema yake **8** aliotukirimia bila kipimo! Kwa hekima na ujuzi wake wote **9** Mungu alitekeleza kile alichonua, akatujulisha mpango wake uliofichika, ambao alikuwa ameazimia kuutekeleza kwa njia ya Kristo. **10** Mpango huo ambao angeutimiza wakati utimiapo ni kukusanya pamoja viumbe vyote, kila kitu mbinguni na duniani, chini ya Kristo. **11** Kila kitu hufanywa kufuatana na mpango na uamuza wa Mungu; naye Mungu ametuteua sisi tuwe watu wake kwa mapenzi yake katika kuungana na Kristo, kufuatana na azimio alilofanya tangu mwanzo. **12** Basi, sisi tuliotangulia kumtumainia Kristo tunapaswa kuusifu utukufu wa Mungu! **13** Nanyi pia watu wa mataifa mengine, mliusikia ujumbe wa kweli yaani Habari Njema iliyowaletea wokovu, mkamwamini Kristo; naye Mungu, ili kuonyesha kuwa ninyi ni wake, akawapiga mhuri kwa kuwapeni yule Roho Mtakatifu aliyetuaahid. **14** Huyu Roho ni dhamana ya kurithi yote yale Mungu aliyowaahid wa wake, na jambo hili latuhakikishia kwamba Mungu atawakomboa kabisa wote walio wake. Tuusifu utukufu wake! **15** Kwa sababu hiyo, tangu niliposikia juu ya imani yenu kwa Bwana Yesu na mapendo yenu kwa watu wa Mungu, **16** sijaacha kamwe kumshukuru Mungu kwa ajili yenu. Ninawakumbuka katika sala zangu **17** ili Mungu wa Bwana wetu Yesu Kristo Baba mtukufu, awajalieni Roho wake atakayewapa hekima na kuwafulieni Mungu mpate kumjua. **18** Namwomba Mungu aifunue miyo yenu iweze kuuona mwanga wake, mpate kutambua lile tumaini alilowaitieni na utukufu mkuu wa zawadi alizowawekea watu wake, **19** mpate kutambua jinsi uwezo wake ulivyo mkuu mno kwa ajili yetu sisi tunaoamini. Uwezo huo unaofanya kazi ndani yetu, ni sawa na nguvu ile kuu mno **20** aliyomfufua nayo Kristo kutoka wafu, akamketisha kulia kwake mbinguni. **21** Huko, Kristo anatawala juu ya kila tawala, mamlaka, enzi na ukuu; anatawala juu ya kila cheo kiwezacho kutajwa katika ulimwengu huu na katika ulimwengu ujao. (aiōn g165) **22** Mungu ameweka vitu vyote chini ya miguu yake, akamkabidhi kwa kanisa akiwa mkuu wa vitu vyote. **23** Kanisa ni mwili wa Kristo, na ukamilifu wake yeye anayekamilisha vitu vyote kila mahali.

2 Ninyi mlikuwa mmekufa kwa sababu ya makosa na dhambi zenu. **2** Wakati ule mliishi kufuatana na mtindo mbaya wa ulimwengu huu, mkawa mnamtii mtawala wa pepo wenye nguvu wa anga, pepo ambaو huwatawala sasa watu wasiomtii Mungu. (aiōn g165) **3** Na hata sisi sote tulikuwa kama wao; tulishi kufuatana na tamaa zetu za kidunia na kufanya tu mambo yale yaliyopendeza miili na akili zetu. Kidunia, sisi kama vile pia wao, tulistahili ghadhabu ya Mungu. **4** Lakini Mungu ni mwenye huruma nyngi. Alitupenda kwa mapendo yasiyopimika, **5** hata, ingawa tulikuwa tumekufa kwa sababu ya dhambi, alitufanya hai pamoa na Kristo. Kwa neema ya Mungu ninyi mmeokolewa. **6** Kwa kuungana na Kristo Yesu, Mungu alitufufua pamoja naye, tukatawale pamoja naye mbinguni. **7** Ndivyo alivyopenda kuonyesha kwa watu wa nyakati za baadaye, ukuu wa neema yake aliyotujalia kwa ukarimu katika kuungana kwetu na Kristo Yesu. (aiōn g165) **8** Maana, kwa neema ya Mungu mmekombolewa kwa njia ya imani. Jambo hili si matokeo ya juhud zenu, bali ni zawadi ya Mungu. **9** Wala halitokani na matendo yenu wenywewe, asije mtu akajivunia kitu. **10** Sisi ni viumbe vyake Mungu, na kwa kuungana na Kristo Yesu, alituumba kwa ajili ya kuishi maisha ya matendo mema aliyotutarishia tuyatende. **11** Ninyi mlío kwa asili watu wa mataifa mengine—mnaoitwa, “wasiotahiriwa” na Wayahudi ambaو huiita, “Waliotahiriwa,” (kwa sababu ya kile wanachofanyia miili yao) —kumbukeni mlivyokuwa zamani. **12** Wakati ule ninyi mlikuwa bila Kristo; mlikuwa nje ya jamii ya Israeli; mlikuwa wagoni na hamkuwa na sehemu yoyote katika lile agano la zile ahadi. Mlikuwa bila matumaini Mungu hapa duniani. **13** Lakini sasa, kwa kuungana na Kristo Yesu, ninyi ambaو hapo awali mlikuwa mbali, mmekaribishwa kwa njia ya damu yake Kristo. **14** Maana Kristo mwenywewe ametuletea amani kwa kuwfanya Wayahudi na watu wa mataifa mengine kuwa jamii moja. Kwa mwili wake yeye mwenywewe aliubomoa ule ukuta

uliowatenganisha na kuwafanya maadui. **15** Aliiondoa Bwana wetu. (aiōn g165) **12** Basi, katika kuungana ile Sheria ya Wayahudi pamoja na amri zake na na Kristo, na kwa njia ya imani katika Kristo, sisi kanuni zake, ili kutokana na jamii hizo mbili aumbe tunathubutu kumkaribia Mungu kwa uhdari. **13** Kwa jamii moja mpya katika umoja naye na hivyo kuleta hiyo, nawaombeni msife moyo kwa sababu ya mateso amani. **16** Kwa mwili wake, Kristo aliuangamiza uadui ninayopata kwa ajili yenu, maana hayo ni kwa ajili wao; kwa msalaba wake alizunganisha jamii hizo ya utukufu wenu. **14** Kwa sababu hiyo, nampigia kuwa moja na kuzipatanisha na Mungu. **17** Basi, Kristo magoti Baba, **15** aliye asili ya jamaa zote duniani na alikuja akahubiri Habari Njema ya amani kwenu ninyi mbinguni. **16** Namwomba Mungu, kadiri ya utajiri wa watu wa mataifa mengine mliokuwa mbali na Mungu, utukufu wake, awajalieni kwa uwezo wa Roho wake, na pia kwa Wayahudi ambao walikuwa karibu na nguvu ya kuwa imara ndani yenu, **17** naye Kristo Mungu. **18** Hivyo, kwa njia yake, sisi sote, Wayahudi acae miyoni mwenu kwa imani. Namwomba mpate na watu wa mataifa mengine, tunaweza kumwendea kuwa na mzizi na msingi katika mapendo **18** kusudi Baba katika Roho mmoja. **19** Basi, ninyi si wageni muweze kufahamu pamoja na watu wote wa Mungu tena, wala si watu wa nje; ninyi ni raia pamoja na jinsi upendo wa Kristo ueneavyo kwa mapana na watu wa Mungu, na ni watu wa jamaa ya Mungu. **20** marefu, kwa kimo na kina. **19** Naam, mpate kujua Mmejengwa juu ya msingi uliowekwa na mitume na upendo wa Kristo upitao elimu yote, mjazwe kabisa manabii, naye Kristo mwenye ndiye jiwe kuu la utimilifu wote wa Mungu. **20** Kwake ye ye ambaye kwa msingi. **21** Yeye ndiye mwenye kultengeneza jengo nguvu yake ifanyayo kazi ndani yetu, aweza kufanya lote na kulikuza hata liwe hekalu takatifu kwa ajili ya B mambo makuu zaidi ya yale tuwezayo kuomba au wana. **22** Katika kuungana naye, ninyi pia mnajengwa kufikiria; **21** kwake Mungu uwe utukufu katika kanisa pamoja na wote wengine, muwe makao ya Mungu na katika Kristo Yesu, nyakati zote, milele na milele! kwa njia ya Roho wake. Amina. (aiōn g165)

3 Kutokana na hayo, mimi Paulo, mfungwa wa Kristo **4** Basi, mimi niliye mfungwa kwa kuwa namtumikia Yesu kwa ajili yenu, namwomba Mungu. **2** Bila Bwana, nawasili muishi maisha yanayostahili wito shaka mmekwisha sikia kwamba Mungu, kwa neema mliotiwa. **2** Muwe daima wanyenyekevu, wapole yake, alinikabidhi kazi hii niifanye kwa faida yenu. **3** na wenye saburi; vumilianeni ninyi kwa ninyi kwa Mimi nilijulishwa kwa njia ya ufunuo mpango wake mapendo. **3** Fanyeni bidii ya kuhifadhi umoja uletwao uliofichika. (Nimeandika kwa ufupi juu ya jambo hili, na Roho kwa kuzingatia amani iliyo katii yenu. **4** na Roho kwa kuzingatia amani iliyo katii yenu. **4** nanyi mkiyasoma maneno yangu mtawenza kujua Kuna mwili mmoja na Roho mmoja, kama vile tumaini jinsi ninavyoilewa siri hiyo ya Kristo.) **5** Zamani mliloitiwa na Mungu ni moja. **5** Kuna Bwana mmoja, watu hawakujulishwa siri hiyo; lakini sasa Mungu imani moja na ubatizo mmoja; **6** kuna Mungu mmoja amewajulisha mitume na manabii wake watakatifu na Baba wa wote, ambaye yuko juu ya wote, afanya kwa njia ya Roho. **6** Siri yenye ni hii: kwa njia ya kazi katika yote na yuko katika yote. **7** Kila mmoja Habari Njema watu wa mataifa mengine wanapata wetu amepewa neema kadiri ya kipimo alichojaliwa sehemu yao pamoja na Wayahudi katika zile baraka na Kristo. **8** Kama yasemavyo Maandiko: "Alipopaa za Mungu; wao ni viungo nya mwili uleule, na mbinguni juu kabisa, alichukua mateka; aliwapa watu wanashiriki ahadi ileile aliyofanya Mungu kwa njia ya zawadi." **9** Basi, inaposemwa: "alipaa juu," ina maana Kristo Yesu. **7** Mimi nimefanywa kuwa mtumishi wa gani? Maana yake ni kwamba, kwanza alishuka Habari Njema kwa neema ya pekee aliyonjalia Mungu mpaka chini kabisa duniani. **10** Basi, huyo aliyeshuka kwa uwezo wake mkuu. **8** Mimi ni mdogo kuliko hapa duniani, ndiye aliyepaa juu ya mbingu zote watu wote wa Mungu; lakini amenijalia neema yake, apate kuujaza ulimwengu. **11** Ndiye aliywewa watu ili niwahubirie watu wa mataifa utajiri wake Kristo zawadi: wengine aliwajalia wawe mitume, wengine usiopimika, **9** tena niwaangazie watu wote waone manabii, wengine wawe waeneza Habari Njema, jinsi mpango wa Mungu uliofichika unavyotekelawa. wengine wachungaji na walimu. **12** Alifanya hivyo Mungu aliye Muumba wa vitu vyote alificha siri hiyo apate kuwatayarisha watu wote wa Mungu kwa ajili ya yake tangu milele, (aiōn g165) **10** kusudi, sasa kwa njia kazi ya huduma ya Kikristo ili kuujenga mwili wa Kristo, ya kanisa, wakuu na wenye enzi wa mbinguni wapate **13** na hivyo sote tuuflikie umoja wa imani na kumjua kuitambua hekima ya Mungu iliyo ya namna nyingi. Mwana wa Mungu; tuwe watu waliokomaa na kuufikia **11** Mungu alifanya jambo hilo kufuatana na azimio utimilifu wake Kristo mwenye. **14** Basi, hatutakuwa lake la milele ambalo amelifanya kwa njia ya Kristo tena kama watoto, tukitupwa na kupeperushwa huko

na huko kwa kila upepo wa mafundisho wanayozua ninyi ni watu wa Mungu, basi uasherati, uchafu watu wadanganyifu, ili wawapotoshe wengine kwa wowote ule au choyo visitajwe kamwe mionganoni hila. 15 Ila, sisi tukisema ukweli kwa moyo wa mwenu. 4 Tena maneno ya aibu, ya upuuzi au ubishi, mapendo tutakua zidi katika kila jambo kulingana na yote hayo hayafai kwenu; maneno ya kumshukuru Kristo ambaye ndiye kichwa; 16 chini ya uongozi wake, Mungu ndiyo yanayofaa. 5 Jueni wazi kwamba viungo vyote nya mwili hushikamana pamoja, na mwili mwasherati yejete au mchafu au mfisadi, (ufisadi wote hutegemezwu kwa msaada wa viungo vyake. ni sawa na kuabudu sanamu), au mtu yejete wa Basi, kila kiungo kikitekeleza kazi yake ipasavyo, aina hiyo hataambulia chochote katika Utawala wa mwili wote hukua na kujijenga katika upendo. 17 Basi, Kristo na wa Mungu. 6 Msikubali kudanganywa na kwa jina la Bwana, nawaonyen: msiishi tena kama mtu kwa maneno matupu; maana, kwa sababu ya watu wasiomjua Mungu, ambao fikira zao zimekuwa mambo kama hayo ghadhabu ya Mungu huwajia upuuzi mtupu, 18 na akili zao zimo gizani. Wako wote wasiomtii. 7 Basi, msishirikiane nao. 8 Zamani mbali na uzima wa Mungu, kwa sababu ya upumbavu ninyi mlikuwa gizani, lakini sasa ninyi mko katika ulio ndani yao na ukaidi wao. 19 Wamepotoka na mwanga kwa kuungana na Bwana. Ishini kama hawana aibu, wamejitoso katika ufisadi; hufanya watoto wa mwanga: 9 maana matokeo ya mwanga kwa pupa kila aina ya mambo ya aibu. 20 Lakini ni wema kamili, uadilifu na ukweli. 10 Jaribuni kujua ninyi hamkujifunza hiyo juu ya Kristo. 21 Ni dhahiri yale yanayompendeza Bwana. 11 Msishiriki katika kwamba mlisikia barabara habari zake, na mkiwa matendo yasiyofaa, ya giza bali yafichueni. 12 Mambo wafuasi wake mkafundishwa ukweli ulivyo katika yanayotendwa kwa siri ni aibu hata kuyataja. 13 Lakini Yesu. 22 Basi, acheni mwenendo wenu wa awali, mambo yale yanayotendwa katika mwanga, ukweli yaani ule utu wenu wa kale uliokuwa unaangamizwa wake hudhihirishwa; 14 na kila kilichodhahirishwa kwa tamaa zake danganyifu. 23 Jirekebisherini upya huwa mwanga. Ndiyo maana Maandiko yasema: rohoni na katika fikira zenu. 24 Vaeni hali mpya ya utu "Amka wewe uliyelala, fufuka kutoka wafu, naye ambayo imeumbwa kwa mfano wa Mungu na ambayo Kristo atakuangaza." 15 Basi, muwe waangalifu jinsi hujionyesha katika maisha ya kweli ya uadilifu na mnayyoishi: Msiishi kama wapumbavu, bali kama utakatifu. 25 Kwa hiyo, acheni uongo. Kila mmoja wenye hekima. 16 Tumieni vizuri muda mlilo nao maana anapaswa kumwambia mwenzake ukweli, maana kila siku hizi ni mbaya. 17 Kwa hiyo, msiwe wapumbavu, mmoja wetu ni kiungo cha mwili wa Kristo. 26 Kama bali jaribuni kujua matakwa ya Bwana. 18 Acheni mikkasirika, msikubali hasira yenu iwafanye mtende kulewa divai maana hiyo itawaangamiza, bali mjazwe dhambi, na wala msikae na hasira kutwa nzima. 27 Roho Mtakatifu. 19 Zungumzeni kwa maneno ya Msimpe Ibilisi nafasi. 28 Aliyekuwa akiiba, asiibe Zaburi, nyimbo na tenzi za kiroho; mwimbieni Bwana tena, bali na aanze kufanya kazi njema kwa mikono nyimbo na zaburi kwa shukrani miyononi mwenu. 20 yake, apate kuwa na kitu cha kumsaidia mtu aliye Mshukruni Mungu Baba daima kwa ajili ya yote, kwa maskini. 29 Maneno mabaya hata yasisikike kamwe jina la Bwana wetu Yesu Kristo. 21 Kila mmoja amstahi mionganoni mwenu; kila mara maneno yenu yawe ya mwenzake kwa sababu ya kumcha Kristo. 22 Wake kufaa na ambayo hujenga na kuwasaidia wengine, ili wawatii waume zao kama kumtii Bwana. 23 Maana yawaneemeshe wasikilizaji wenu. 30 Msimhuzunishe mume anayo mamlaka juu ya mkewe, kama vile Roho Mtakatifu wa Mungu maana Roho huyo ni Kristo alivyo na mamlaka juu ya kanisa; naye Kristo alama ya Mungu kweni kwamba ninyi ni watu wake, mwenyewe hulikomboa kanisa, mwili wake. 24 Kama na thibitisho kwamba siku itakuja ambapo Mungu vile kanisa linavyomtii Kristo, vivyo hiyo, wake wawatii atawakomboeni. 31 Basi, achaneni na uhasma, waume zao katika mambo yote. 25 Nanyi waume, chuki, hasira, kelele, matusi! Achaneni na kila uovo! wapendeni wake zenu kama Kristo alivyo lipenda 32 Muwe na moyo mwema na wenye kuhurumiana; kila mmoja na amsamehe mwenzake kama naye kanisa, akajitoa mwenyewe sadaka kwa ajili yake. 26 Mungu aliviyowasamehe ninyi kwa njia ya Kristo. Alifanya hiyo, ili kwa neno lake, aliweke wakfu kwa

5 Kwa hiyo, mwigeni Mungu, maana ninyi ni watoto wake wapenzi. 2 Upendo uongoze maisha yenu, kama vile Kristo aliviyotupenda, na kwa ajili yetu akajitoa mwenyewe kama dhabihu yeny harufu nzuri na tambiko impendezayo Mungu. 3 Kwa vile

kanisa, 30 maana sisi ni viungo nya mwili wake.) wa Mungu. 19 Niombeeni nami pia ili niongeapo 31 Kama yasemavyo Maandiko Matakatifu: "Kwa Mungu anijalie cha kusema, niweze kuwajulisha watu hiyo, mwanamume atawaacha baba na mama yake, fumbo la Habari Njema kwa uthabiti. 20 Mimi ni balozi ataungana na mkewe, nao wawili watakuwa mwili kwa ajili ya Habari Njema hiyo ingawa sasa niko mmoja." 32 Kuna ukweli uliofichika katika maneno kifungoni. Ombeni, basi, ili niweze kuwa hodari katika haya, nami naona kwamba yamhusu Kristo na kanisa kuitangaza kama inipasavyo. 21 Tukiko, ndugu yetu lake. 33 Lakini yanawahusu ninyi pia: kila mume mpenzi na mtumishi mwaminifu wa Bwana, atawapeni lazima ampende mkewe kama nafsi yake mwenyewe, habari zangu zote mpate kujua ninachofanya. 22 naye mke anapaswa kumstahi mumewe.

6 Enyi watoto, watiini wazazi wenu Kikristo maana hili ni jambo jema. 2 "Waheshimu Baba na mama yako," hii ndio amri ya kwanza ambayo imeongezewa ahadi, yaani, 3 "Upate fanaka na miaka mingi duniani." 4 Nanyi akina baba, msiwachukize watoto wenu ila waleeni katika nidhamu na mafundisho ya Kikristo. 5 Enyi watumwa, watiini mabwana zenu hapa duniani kwa hofu na tetemeko; fanyeni hivyo kwa unyofu wa moyo kana kwamba mnamtumikia Kristo. 6 Fanyeni hivyo si tu wakati wanapowatazama ili mijipendekeze kwao, bali tumikieni kwa moyo kama atakavyo Mungu kwa sababu ninyi ni watumishi wa Kristo. 7 Muwe radhi kutumikia kwa ajili ya Bwana na si kwa ajili ya watu. 8 Kumbukeni kwamba kila mtu mwenye kutenda mema, awe mtumwa au mtu huru, atapokea tuzo lake kutoka kwa Bwana. 9 Nanyi mnaotumikiwa, watendeeni vivyo hivyo watumwa wenu, na acheni kutumia vitisho. Kumbukeni kwamba ninyi pia kama vile wao, mnaye Bwana yuleyule mbinguni, kwake cheo cha mtu si kitu. 10 Hatimaye, nawatakeni muwe imara katika kuungana na Bwana na kwa msaada wa nguvu yake kuu. 11 Vaeni silaha anazowapeni Mungu mpate kuzipinga mbinu mbaya za Ibilisi. 12 Maana vita vyenu si vita kati yetu na binadamu, bali ni vita dhidi ya jeshi ovu la ulimwengu wa roho; tunapigana na watawala, wakuu na wenye nguvu wanaomiliki ulimwengu huu wa giza. (aiōn g165) 13 Kwa sababu hiyo, vaeni silaha za Mungu ili siku ile itakapofika muweze kuyapinga mashambulio ya adui; na mkisha pigana mpaka mwisho, muwe bado thabiti. 14 Basi, simameni imara! Ukweli uwe kama ukanda kiunoni mwenu, uadilifu uwe kama vazi la kujikinga kifuani, 15 na hamu ya kutangaza Habari Njema ya amani iwe kama viatu miguuni mwenu. 16 Zaidi ya hayo yote, imani iwe daima kama ngao mikononi mwenu, iwawezeshe kuizima mishale ya moto ya yule Mwovu. 17 Upokeeni wokovu kama kofia yenu ya chuma, na neno la Mungu kama upanga mnaopewa na Roho Mtakatifu. 18 Salini daima, mkiomba msaada wa Mungu. Salini kila wakati kwa nguvu ya Roho. Kesheni bila kuchoka mkisali kwa ajili ya watu wote

Wakolosai

1 Mimi Paulo, mtume wa Kristo Yesu kwa mapenzi ya Mungu, na ndugu Timotheo, z tunawaandikia ninyi watu wa Mungu huko Kolosai, ndugu zetu waaminifu katika kuungana na Kristo. Tunawatakieni neema na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu. **3** Daima tunamshukuru Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, wakati tunapowaombea. **4** Maana tumesikia juu ya imani yenu katika Kristo Yesu na juu ya upendo wenu kwa watu wote wa Mungu. **5** Wakati ujumbe ule wa kweli, yaani Habari Njema, ilipowafikieni kwa mara ya kwanza, mlipata kusikia juu ya lile tumaini linalopatikana kwake. Kwa sababu hiyo imani na upendo wenu vinategemea jambo lile mnalotumainia ambalo mmewekewa salama mbinguni. **6** Habari Njema inazidi kuzaa matunda na kuenea ulimwenguni kote kama vile ilivyo fanya kwenu ninyi tangu siku ile mliposikia juu ya neema ya Mungu na kuitambua ilivyo kweli. **7** Mlijifunza juu ya neema ya Mungu kutoka kwa Efapra, mtumishi mwenzetu, ambaye ni mfanyakazi mwaminifu wa Kristo kwa niaba yetu. **8** Yeye alitupa habari za upendo wenu mlionaliwa na Roho. **9** Kwa sababu hiyo tumekuwa tukiwaombeeni daima tangu tulipopata habari zenu. Tunamwomba Mungu awajazeni ujuzi kamili wa mapenzi yake, awajazeni hekima yote na elimu iletwayo na Roho wake. **10** Hapo mtawea kuishi kama anavyotaka Bwana na kutenda daima yanayompendeza. Maisha yenu yatakuwa yenyе matunda ya kila namna ya matendo mema na mtazidi kukua katika kumjua Mungu. **11** Mungu awajalieni nguvu kwa uwezo wake mtukufu ili mweze kustahimili kila kitu kwa uvumilivu. **12** Na kwa furaha, mshukuruni Baba aliywawezesha ninyi kuwa na sehemu yenu katika mambo yale Mungu aliywawewe ka watu wake katika utawala wa mwanga. **13** Yeye alituokoa katika nguvu ya giza, akatuleta salama katika ufalme wa Mwanae mpenzi, **14** ambaye kwa njia yake tunakombolewa, yaani dhambi zetu zinaondolewa. **15** Kristo ni mfano wa Mungu asiyonekana; ni mzaliwa wa kwanza wa viumbe vyote. **16** Maana kwa njia yake vitu vyote vilumbwa duniani na mbinguni, vitu vinavyoonekana na visivyoonekana: wenye enzi, watawala, wakuu na wenye mamlaka. Vyote vilumbwa kwa njia yake na kwa ajili yake. **17** Kristo alikuwako kabla ya vitu vyote; kwa kuungana naye, vyote vyadumu mahali pake. **18** Yeye ni kichwa cha mwili wake, yaani kanisa; yeye ni chanzo cha uhai wa huo mwili. Yeye ndiye mwanzo, mzaliwa wa kwanza aliyefufuliwa kutoka

wafu, ili awe na nafasi ya kwanza katika vitu vyote. **19** Maana Mungu alipenda utimilifu wote uwe ndani yake. **20** Kwa njia yake Mungu alivipatanisha naye vitu vyote naam, viumbe vyote mbinguni na duniania; aileta amani kwa damu ya Kristo msalabani. **21** Hapo kwanza ninyi pia mlikuwa mbali na Mungu na mlikuwa adui zake kwa sababu ya fikira zenu na matendo yenu maovu. **22** Lakini sasa, kwa kifo cha Mwanae aliyeishi hapa duniani, Mungu amewapatanisha naye, kusudi awalete mbele yake mkiwa watakatifu, safi na bila lawama. **23** Mnapaswa, lakini kuendelea kuwa imara na thabit katika imani hiyo, na msikubali kusukumwa mbali na tumaini lile mlilopata wakati mlipoisikia Habari Njema. Mimi Paulo nimekuwa mtumishi wa hiyo Habari Njema ambayo imekwisha hubiriwa kila kiumbe duniani. **24** Na sasa nafurahi kuteseka kwa ajili yenu, maana kwa mateso yangu hapa duniani, nasaidia kukamilisha kile kilichopungua bado katika mateso ya Kristo kwa ajili ya mwili wake, yaani kanisa. **25** Nami nimefanywa kuwa mtumishi wa kanisa kufuatana na mpango wake Mungu ambao alinikabidhi kwa faida yenu. Mpango wenye we ni kuutangaza kwa ukamilifu ujumbe wake, **26** ambao ni siri aliywaficha binadamu wote tangu milele, lakini sasa amewajulisha watu wake. (aiōn g165) **27** Mpango wa Mungu ni kuwajulisha watu wake siri hii kuu na tukufu ambayo ni kwa ajili ya watu wote. Na, siri yenye ndiyo hii: Kristo yuko ndani yenu, na jambo hilo lamaanisha kwamba ninyi mtaushiriki utukufu wa Mungu. **28** Kwa sababu hiyo tunahubiri Kristo kwa watu wote; tunawaonya na kuwafundisha wote kwa hekima yote, ili tuweze kumleta kila mmoja mbele ya Mungu akiwa amekomaa katika kuungana na Kristo. **29** Kwa madhumuni hayo mimi nafanya kazi na kujitahidi nikiitungia nguvu kuu ya Kristo ifanyayo kazi ndani yangu.

2 Napenda mjue jinsi ninavyofanya kazi kwa bidii kwa ajili yenu, kwa ajili ya watu wa Laodikea na kwa ajili ya wote ambao hawajapata kuniona kwa macho. **2** Nafanya hivi kusudi miyo yao ifarijiwe na kuvutwa pamoja katika upendo, ili wajazwe uthabiti mwinge uletwao na elimu ya kweli. Hapo wataajua siri ya Mungu ambayo ni Kristo mwenye we. **3** Ndani yake zimefichika hazina zote za hekima na elimu. **4** Basi, nawaambieni, msikubali kudanganywa na mtu yeoyote kwa maneno ya uongo hata kama ni ya kuvutia sana. **5** Maana, ingawa mimi nikoo mbali nanyi kwa mwili, lakini nikoo pamoja nanyi kwa roho, na ninafurahi kuona uthabiti kamili mnaosimama nao pamoja katika imani yenu kwa Kristo. **6** Maadamu

ninyi mmemkubali Kristo Yesu kuwa Bwana, basi, namna ya ibada ya kujitakia wenyewe, unyenyekevu ishini katika muungano naye. 7 Mnapaswa kuwa na wa uongo na kuitendea mwili kwa ukali; lakini kwa mizizi ndani yake, kujijenga juu yake na kuwa imara kweli, haifai chochote kuzuia tamaa za mwili.

8 Angalieni basi, mtu asiwapotoshe kwa udanganyifu mtupu wa hekima ya kibinadamu, ambayo chanzo chake ni mafundisho ya mapokeo ya watu na ya pepo watawala, na wala si Kristo mwenyewe! 9 Maana, ndani yake Kristo katika ubinadamu wake, umo ukamilifu wote wa Mungu, 10 nanyi mmepewa uzima kamili katika kuungana naye. Yeye yuko juu ya pepo watawala wote na wakuu wote. 11 Katika kuungana na Kristo ninyi mlitahiriwa, lakini si kwa tohara ifanywayo na watu, bali inayofanya na Kristo mwenyewe, na ambayo inahusikana na kukombolewa kutoka katika utu wa dhambi. 12 Maana, mlipobatizwa mlizikwa pamoja na Kristo, na katika ubatizo, mlifufuliwa pia pamoja naye kwa imani yenu katika nguvu ya Mungu ambaye alimfufua Kristo kutoka wafu. 13 Wakati mmoja nanyi mlikuwa mmeekufa kwa sababu ya makosa yenu na kwa sababu ninyi mlikuwa watu wa mataifa mengine. Lakini Mungu amewapa ninyi uzima pamoja na Kristo. Mungu ametusamehe dhambi zetu zote; 14 alifutilia mbali ile hati ya deni iliyokuwa inatukibili na masharti yake, na kuifuta kabisa kwa kuipigilia msalabani. 15 Juu ya msalaba Kristo aliwapokonya nguvu zao hao pepo watawala na wakuu; aliwafanya kuwa kitu cha fedheha hadharani kwa kuwaburuta kama mateka katika msafara wa ushindi wake. 16 Kwa hiyo, basi, msikubali kupewa masharti na mtu ye yote kuhusu vyakula au vinywaji, siku za sherehe, sikukuu ya Mwezi mpya au Sabato. 17 Mambo ya aina hiyo ni kivuli tu cha yale yatakayoku; ukweli wenyewe ndiye Kristo. 18 Msikubali kuhukumiwa na mtu ye yote anayejitakia kuwa wa maana kwa sababu ya maono ya pekee na ambaye anasisitiza juu ya unyenyekevu wa uongo na ibada kwa malaika. Mtu wa namna hiyo amepumbazika kwa fikira danganifu za kidunia 19 na amejitenga na Kristo aliye kichwa cha huo mwili. Chini ya uongozi wa Kristo, mwili wote unalishwa na kuunganishwa pamoja kwa viungo na mishipa yake, nao hukua kama atakavyo Mungu. 20 Ninyi mmeekufa pamoja na Kristo na kukombolewa kutoka nguvu za pepo watawala wa ulimwengu. Kwa nini, basi, kuishi tena kama vile mngekuwa wa ulimwengu huu? Ya nini kuwekewa masharti: 21 "Msishike hiki," "Msionje kile," "Msiguse kile!" 22 Mambo hayo yote yanahusika na vitu vyenye kuharibika mara tu vinapotumiwa; hayo ni maagizo na mafundisho ya kibinadamu tu. 23 Kweli, masharti hayo yaonekana kuwa ya hekima katika

3 Basi, ikiwa mmeefufuka pamoja na Kristo, panieni mambo ya juu, kule Kristo aliko, ameketi upande wa kulia wa Mungu. 2 Muwe na hamu ya mambo ya huko juu, na siyo mambo ya hapa duniani. 3 Maana ninyi mmeekufa na uzima wenu umefichwa pamoja na Kristo katika Mungu. 4 Uzima wenu halisi ni Kristo, na wakati atakapotokea ndipo nanyi pia mtakapotokea pamoja naye katika utukufu. 5 Basi, komesheni kabisa kila kitu kilicho ndani yenu ambacho chahusika na mambo ya kidunia: uasherati, uchafu, shauku, tamaa mbaya na uchu (ambao ni sawa na kuabudu sanamu). 6 Kwa sababu ya mambo hayo hasira ya Mungu huwajia wote wanaomwasi. 7 Wakati mmoja ninyi pia mliishi kufuatana na mambo hayo, mlipotawaliwa nayo. 8 Lakini sasa mnapaswa kuachana na mambo haya yote: hasira, tamaa, uovu; kufuru au maneno yasiyofaa yasitoke kamwe vinywani mwenu. 9 Msiambiante uongo, kwani ninyi mmeekwisha vua ule utu wa kale pamoja na matendo yake yote, 10 mkavaa utu mpya. Huu unaendelea kurekeblishwa na Mungu, Muumba wake, kadiri ya mfano wake, ili impate kumjua Mungu kwa ukamilifu. 11 Katika hali hii, hakuna tena tofauti katи ya Mgiriki na Myahudi, aliyetahiriwa na asiyetahiriwa, msomi na asiyi msomi, mtumwa na mtu aliye huru. Kristo ni kila kitu, na yumo katika yote. 12 Ninyi ni watu wake Mungu; yeye aliwapenda na kuwateua. Kwa hiyo basi, vaeni moyo wa huruma, wema, unyenyekevu, upole na uvumilivu. 13 Vumilianeni na kusameheana iwapo mmoja wenu analo jambo lolote dhidi ya mwenzake. Mnapaswa kusameheana kama Bwana aliviyowasamehe ninyi. 14 Zaidi ya hayo yote, zingatieni upendo kwani upendo huunganisha kila kitu katika umoja ulio kamili. 15 Nayo amani ya Kristo itawale miyononi mwenu; maana kwa ajili hiyo ninyi mmeitwa katika mwili huo mmoja. Tena muwe na shukrani! 16 Ujumbe wa Kristo ukae ndani yenu pamoja na utajiri wake wote. Fundishaneni na kushauriana kwa hekima yote. Imbeni zaburi, nyimbo na tenzi za kiroho; mwimbieni Mungu miyononi mwenu kwa shukrani. 17 Na, kila mfanyakacho kwa neno au tendo, fanyeni vyote kwa jina la Bwana Yesu na kumshukuru Mungu Baba kwa njia yake. 18 Enyi akina mama, watiini waume zenu, kwani ndiyo apendavyo Bwana. 19 Nanyi waume, wapendeni wake zenu, na msiwe wakali kwao. 20 Enyi watoto, watiini wazazi wenu daima maana hiyo humpendeza Bwana. 21 Nanyi wazazi, msiwachukize watoto wenu, la sivyo

watakata tamaa. **22** Enyi watumwa, watiini wakuu inasomwa na Wakristo wa Laodikea; na ninyi fanyeni wenu wa kidunia katika mambo yote, na si tu wakati mpango mpate kuisoma barua waliyoipata kwao. wanapowatazama kwa kuwa mnataka kujipendekeza **17** Mwambieni Arkipo aitekeleze vizuri ile huduma kwao; ila fanyeni hiyo kwa moyo wote, kwa sababu aliyokabidhiwa na Bwana. **18** Naandika haya kwa ya kumcha Bwana. **23** Kila mfanyalo, fanyeni kwa mkono wangu mwenyewe: Salamu kutoka kwangu, moyo wote, kwa sababu ya Bwana na si kwa ajili mimi Paulo. Kumbukeni kwamba niko kifungoni. ya mtu. **24** Kumbukeni kwamba atawapeni tuzo lile Neema ya Mungu iwe nanyi.

alilowawekea watu wake. Mtumkieni Kristo Bwana!

25 Atendaye mabaya atalipwa kufuatana na ubaya wake; Mungu hana ubaguzi.

4 Nanyi wakuu, watendeeni watumwa wenu kwa uadilifu na haki, mkikumbuka kwamba nanyi pia mnaye Bwana mbinguni. **2** Dumuni katika sala, na mnaposali muwe waangalifu, mkimshukuru Mungu. **3** Vilevile, mtuombee sisi pia ili Mungu atupe fursa ya kuuhubiri ujumbe wake kuhusu siri ya Kristo. Kwa ajili hiyo mimi niko sasa kifungoni. **4** Basi, ombeni ili niweze kusema kama inavyonipasa na kwa namna itakayodhihirisha siri hiyo. **5** Muwe na hekima katika uhusiano wenu na watu wasioamini, mkitumia vizuri kila nafasi mliyo nayo. **6** Mazungumzo yenu yanapaswa kuwa daima mema na ya kuvutia, na mnapaswa kujua jinsi ya kumjibu vizuri kila mmoja. **7** Ndugu yetu mpenzi Tukiko, mfanyakazi mwaminifu na mtumishi mwenzetu katika kazi ya Bwana, atawapeni habari zangu zote. **8** Ndiyo maana namtuma, ili aichangamshe mioyo yenu kwa kuwaambieni habari zetu. **9** Anakuja pamoja na Onesimo, ndugu yetu mpenzi na mwaminifu, ambaye ni mwananchi mwenzenu. Watawapeni habari za mambo yote yanayofanyika hapa. **10** Aristarko, ambaye yuko kifungoni pamoja nami, anawasalimuni; hali kadhalika Marko, binamu yake Barnaba, (mmekwisha pata maagizo juu yake; akifika kwenu mkaribisheni). **11** Naye Yoshua aitwaye Yusto, anawasalimuni. Miongoni mwa Wayahudi walickwisha pokea imani, hawa tu peke yao, ndio wanaofanya kazi pamoja nami kwa ajili ya Utawala wa Mungu; nao wamekuwa msaada mkubwa kwangu. **12** Epafra, mwananchi mwenzenu na mtumishi wa Kristo Yesu anawasalimuni. Daima anawaombeeni ninyi kwa bidii ili mpate kusimama imara, mkomae na kuwa thabitii kabisa katika mambo yote anayotaka Mungu. **13** Naweza kushuhudia kwamba anafanya kazi kwa bidii kwa ajili yenu na kwa ajili ya watu wa Laodikea na Hierapoli. **14** Luka, daktari wetu mpenzi, na Dema, wanawasalimuni. **15** Salamu zetu kwa ndugu zetu wa Laodikea; msalimuni dada Nimfa pamoja na jumuiya yote ya waumini inayokutana nyumbani kwake. **16** Mkisha soma barua hii, hakikisheni kwamba

1 Wathesalonike

1 Mimi Paulo, Silwano na Timotheo tunawaandikia ninyi jumuiya ya kanisa la Thesalonike, amba ni watu wake Mungu Baba, na wa Bwana Yesu Kristo. **2** Tunamshukuru Mungu daima kwa ajili yenu ninyi nyote na kuwakumbukeni daima katika sala zetu. **3** Maana, mbele ya Mungu Baba yetu, twakumbuka jinsi mnawayoonyesha imani yenu kwa matendo, jinsi upendo wenu unavyowawezesha kufanya kazi kwa bidii, na jinsi tumaini lenu katika Bwana wetu Yesu Kristo liliyvo thabiti. **4** Ndugu, twajua kwamba Mungu anawapenda na kwamba amewateua muwe watu wake, **5** maana wakati tulipowahubirieni ile Habari Njema haikuwa kwa maneno tu, bali pia kwa nguvu na kwa Roho Mtakatifu, tukiwa na hakika kwamba ujumbe huo ulikuwa wa kweli. Mnajua jinsi tulivyoishi pamoa nanyi; tulishi kwa manufaa yenu. **6** Ninyi mlifua mfano wetu, na kumwiga Bwana. Ingawa mliteswa sana, mliupokea ujumbe huo kwa furaha itokayo kwa Roho Mtakatifu. **7** Kwa hiyo ninyi mmekuwa mfano mzuri kwa waumini wote wa Makedonia na Akaya. **8** Maana, kutokana na bidii yenu ujumbe wa Bwana umesikika si tu huko Makedonia na Akaya, bali imani yenu kwa Mungu imeenea popote. Tena hatuhitaji kusema zaidi. **9** Watu hao wanazungumza juu ya ziara yetu kwenu: jinsi miliviotukaribisha, jinsi milivyoziacha sanamu mkamgeukia Mungu aliye hai na wa kweli, **10** na sasa mwamengojea Mwanae ashuke kutoka mbinguni, Yesu, ambaye Mungu alimfufua kutoka wafu, na ambaye anatuokoa katika ghadhabu ya Mungu inayokuja.

2 Ndugu, ninyi wenyewe mnafahamu kwamba ziara yetu kwenu haikuwa bure. **2** Mnajua jinsi tulivyodhulumiwa na kutukanwa kule Filipi kabla ya kufika kwenu Thesalonike. Ingawa kulikuwa na upinzani mwangi, Mungu wetu alitujalia uhdari wa kuwahubirieni Habari Njema yake. **3** Jambo tunalosisitiza kwenu si jambo linalotegemea uongo au nia mbaya; wala hatupendi kumdanganya mtu yejote. **4** Sisi twanena daima kama atakavyo Mungu kwani yeje alituona kwamba tunafaa, akatukabidhi hii Habari Njema. Si nia yetu kuwapendeza watu hata kidogo, bali twataka kumpendeza Mungu ambaye anajua miyo yetu mpaka ndani. **5** Ninyi mnajua kwamba sisi hatukuja kwenu na maneno matamu ya kubembeleza wala hatukutumia maneno ya kijanja ya kuficha ubinafsi fulani; Mungu ni shahidi! **6** Hatukutafuta sifa kutoka kwa watu, wala kutoka kwenu, wala kutoka kwa mtu yejote, **7** ingawa sisi

tukiwa mitume wa Kristo, tungeweza kudai mambo fulani kwenu. Lakini sisi tulikuwa Wapole kati yenu kama alivyio mama kwa watoto wake. **8** Tuliwapenda ninyi sana hata tukawa tayari kuwashirikisha si tu Habari Njema ya Mungu, bali pia na maisha yetu. Ndivyo mliiyokuwa wapenzi wetu! **9** Ndugu, mnakumbuka jinsi tulivyoofanya kazi na kutaabika. Tulipowaleteeni Habari Njema ya Mungu tulifanya kazi mchana na usiku kusudi tusiwe mzigo kwa mtu yejote mionganoni mwenu. **10** Ninyi mnawenza kushuhudia, na Mungu pia ni shahidi, jinsi mwenendo wetu kati yenu ninyi mnaoamini ulivyo kwa mzuri, mwadilifu na usio na lawama. **11** Mnajua kwamba sisi tulimtendea kila mmoja wenu kama vile baba anavyowatendea watoto wake mwenyewe. **12** Tuliwapeni moyo, tuliwafarijini na kuwahimiza ili impate kuishi maisha yampendezayo Mungu ambaye aliwaiteri mshiriki Utawala na utukufu wake. **13** Tena tunayo sababu nyingine ya kumshukuru Mungu: tulipowaleteeni ujumbe wa Mungu, ninyi mliusikia mkaupokea, si kama vile ujumbe wa binadamu, bali kama ujumbe wa Mungu, na kweli ndivyo olivyo. Maana Mungu anafanya kazi ndani yenu ninyi mnaoamini. **14** Ndugu, ninyi mmepatwa na mambo yaleyale yaliyoyapata makanisa ya Mungu kule Yudea, mambo yaliyowapata watu walio wake Kristo Yesu. Ninyi mlidhulumiwa na wananchi wenzenu kama vile wao walivyodhulumiwa na wenzao Wayahudi, **15** amba walimuua Bwana Yesu na manabii, wakatutesa na sisi pia. Watu hao wanachukiza Mungu, tena ni adui za kila mtu! **16** Hata walijaribu kutuzuia kuwahubiria watu wa mataifa mengine ujumbe utakaowaletea wokovu. Ndivyo walivyokamilisha orodha ya dhambi zote walizotenda siku zote. Lakini sasa hasira ya Mungu imewaangukia. **17** Ndugu, kuachana kwetu nanyi kulikuwa kwa muda tu, tena kuachana huko kulikuwa kwa mwili tu na si kwa roho. Kitambo kifupi baadaye, tulishikwa na hamu kubwa ya kuwaoneni tena! **18** Kwa hiyo tuliamua kuwaternbeleeni tena. Nami, Paulo, nilijaribu kuja kwenu zaidi ya mara moja, lakini Shetani alituzua. **19** Je, tutakaposimama mbele ya Bwana Yesu wakati atakapokuja, fahari ya ushindi wetu itakuwa nini? Itakuwa ni ninyi wenyewe; ninyi ndio tumaini letu na furaha yetu. **20** Naam, ninyi ni utukufu wetu na furaha yetu!

3 Mwishowe hatukuweza kuvumilia zaidi. Basi, tuliamua kubaki kule Athene peke yetu, **2** na kumtuma kwenu ndugu yetu Timotheo, ambaye ni mfanyakazi mwenzetu kwa ajili ya Mungu katika kuhubiri Habari Njema ya Kristo. Tulimtuma ili

awaimarisheni na kuwafarijini, 3 kusudi imani ya mtu ya kuwapenda ndugu zenu waumini. Ninyi wenyewe yejote miengoni mwenu isije ikafifia kwa sababu mmefundishwa na Mungu namna mnavyopaswa ya taabu hizo. Ninyi mnajua kwamba tunapaswa kupendana. 10 Na mmekuwa mkiwatendea hivyo kupata mateso. 4 Maana, tulipokuwa pamoja nanyi, ndugu zenu wote kila mahali katika Makedonia. tuliwaambieni kwamba tutateswa; na kama mjuavyo Basi, ndugu tunawaombeni mfanye hata zaidi. 11 ndivo iliyotukia. 5 Ndio maana nilimtuma Timotheo Muwe na nia ya kuishi maisha ya utilivu, kila mmoja kwenu. Sikuweza kungoja zaidi, na hivyo nilimtuma ashughulikie mambo yake mwenyewe na afanye kazi nipaye habari za imani yenu. Isije ikawa labda kwa mikono yake mwenyewe kama tulyivowaagiza Mshawishi aliwajaribuni na kazi yote tuliyofanya pale awali. 12 Kwa namna hiyo mtajipatia sifa nzuri miengoni mwenu imepotea bure! 6 Sasa Timotheo kutoka kwa wale wasio Wakristo, na hamtakuwa amekwisha rudi, naye ametupa habari za kufurahisha na lazima ya kuwategemea wengine kwa mahitaji kuhusu imani na upendo wenu. Ametuarifu kwamba yenu. 13 Ndugu, twataka mjue ukweli kuhusu wale mnatukumbuka daima, na kwamba mna hamu ya ambao wamekwisha fariki dunia, ili msipatwe na kutuona sisi kama nasi tulivo na hamu ya kuwaoneni. huzuni kama watu wengine wasio na matumaini. 7 Basi, habari za imani yenu zimetutia moyo katika 14 Sisi tunaamini kwamba Yesu alikufa, akaufufu; taabu na mateso yetu yote, 8 kwani sasa tunaishi na hivyo sisi tunaamini kwamba Mungu atawaleta kweli ikiwa ninyi mnasimama imara katika kuungana pamoja na Yesu wale wote waliofariki wakiwa na Bwana. 9 Sasa twaweza kumshukuru Mungu wanamwamini. 15 Hili tunalowaambieni ni fundisho wetu kwa ajili yenu. Tunamshukuru kwa furaha tulio la Bwana; sisi tulio hai, ambao tutakuwa tumbeki, nayo mbele yake kwa sababu yenu. 10 Tunazidi wakati Bwana atakapokuja, hakika hatutawatangulia kumwomba Mungu usiku na mchana kwa moyo wetu wale waliokwisha fariki dunia. 16 Maana patatolewa wote ili atupatie fursa ya kuwaoneni uso kwa uso ili amri, sauti ya malaika mkuu, sauti ya tarumbeta ya tuweze kurekebisha chochote kilichopungua katika Mungu, naye Bwana mwenyewe atashuka kutoka imani yenu. 11 Tunamwomba Mungu, Baba yetu mbinguni. Ndipo wale waliokufa wakiwa wanamwamini mwenyewe, na Bwana wetu Yesu atutayarishie njia ya Kristo watafufuliwa kwanza. 17 Kisha sisi tulio hai kuja kwenu. 12 Bwana awawezeshe ninyi kupendana wakati huo tutakusanywa pamoja nao katika mawingu na kuwapenda watu wote zaidi na zaidi, kama vile sisi kumlaki Bwana hewani. Na hivyo tutakuwa daima tunavyowapenda ninyi. 13 Hivyo ataiimarisha mioyo pamoja na Bwana. 18 Basi, farijaneni kwa maneno yenu, nanyi mtakuwa wakamilifu na watakatifu mbele haya.

ya Mungu na Baba yetu wakati Bwana wetu Yesu atakapokuja pamoja na wote walio wake.

5 Ndugu, hakuna haja ya kuwaandikieni juu ya nyakati na majira yatakapotukia mambu haya.

4 Hatimaye, ndugu zangu, mmejifunza kutoka kwetu 2 Maana ninyi wenyewe mwajua kwamba Siku ya namna mnavyopaswa kuishi ili kumpendeza Bwana itakuja kama mwizi ajavyo usiku. 3 Watu Mungu. Na kweli mmekuwa mnaishi hivyo. Sasa watakapokuwa wanasema: "Kila kitu ni shwari na tunawaombeni na kuwasihii kwa jina la Bwana Yesu salama" ndipo uharibifu utakapowaangukia ghafla! mfanye vema zaidi. 2 Maana mnayauja yale maagizo Mambo hayo yatutukia ghafla kama uchungu wa tuliyowapeni kwa mamlaka ya Bwana Yesu. 3 Mungu uzazi unavyomjia mama anayejifungua, wala watu anataka ninyi muwe watakatifu na mijepushe kabisa hawataweza kuepukana nayo. 4 Lakini ninyi ndugu, na maisha ya zinaa. 4 Kila mwanamume anapaswa hamko gizani, na siku hiyo haipaswi kuwajieni ghafla kujua namna ya kuishi na mkewe kwa utakatifu na kama vile mwizi. 5 Ninyi nyote ni watu mnaoishi heshima, 5 na si kwa tamaa mbaya kama watu katika mwanga, watu wa mchana. Sisi si watu wa wa mataifa mengine wasiomjua Mungu. 6 Basi, usiku, wala wa giza. 6 Basi, tusilale usingizi kama mtu yejote asimkosee au kumpunja mwenzake wengine; tunapaswa kukesha na kuwa na kiasi. 7 kuhusu jambo hili. Tulikwisha waambieni hayo na Wanaolala hulala usiku, na walevi hulewa usiku. 8 kuwaonya kwamba Bwana atawaadhibu wanaofanya Lakini sisi ni watu wa mchana na tunapaswa kuwa mambo hayo. 7 Mungu hakutuita tuishi maisha ya na kiasi. Tunapaswa kuvala imani na upendo kama zinaa, bali tuishi katika utakatifu. 8 Kwa hiyo basi, vazi la kujikinga kifuanu, na tumaini letu la wokovu anayedharau mafundisho hayo hamdharau mtu, bali kama kofia ya chuma. 9 Maana Mungu hakututeua ili amdhara Mungu mwenyewe anayewapeni Roho tuangamizwe na ghadhabu yake, bali tuupate wokovu wake Mtakatifu. 9 Hakuna haja ya kuwaandikieni juu kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo, 10 ambaye

alikufa kwa ajili yetu, ili tuishi pamoja naye, iwe tu hai au tumekufa. **11** Kwa hiyo farijianeni na kusaidiana ninyi kwa ninyi kama mnavyofanya sasa. **12** Ndugu, tunawaombeni muwastahi wale wanaofanya kazi kati yenu, wale wanaowaongoza na kuwafundisheni kuhusu maisha ya Kikristo. **13** Wapeni heshima kubwa na kuwapenda kwa sababu ya kazi wanayofanya. Muwe na amani kati yenu. **14** Ndugu, tunawahimizeni muwaonye watu walio wavivu, muwatie moyo watu wanyonge, muwasaidie watu dhaifu, muwe na subira kwa wote. **15** Angalieni mtu yejote asimlipiye mwininge maovu kwa maovu, ila nia yenu iwe kutendeana mema daima na kuwatendea mema watu wote. **16** Furahini daima, **17** salini kila wakati **18** na muwe na shukrani katika kila hali. Hayo ndiyo anayotaka Mungu kwenu katika kuungana kwenu na Kristo Yesu. **19** Msimpinge Roho Mtakatifu; **20** msidharau unabii. **21** Pimeni kila kitu: zingatieni kilicho chema, **22** na epukeni kila aina ya uovu. **23** Mungu anayetupatia amani awafanye ninyi watakatifu kwa kila namna na kuzilinda nafsi zenu—roho, miyo na miili yenu—mbali na hatia yoyote wakati wa kuja kwake Bwana wetu Yesu Kristo. **24** Yeye anayewaita ninyi atafanya hivyo kwani ni mwaminifu. **25** Ndugu, tuombeeni na sisi pia. **26** Wasalimuni ndugu wote kwa ishara ya upendo. **27** Nawahimizeni kwa jina la Bwana muwasomee ndugu zetu wote barua hii. **28** Tunawatakieni neema ya Bwana wetu Yesu Kristo.

2 Wathesalonike

1 Mimi Paulo, Silwano na Timotheo tunawaandikia ninyi jumuiya ya kanisa la Thesalonike, amba ni watu wake Mungu Baba yetu na wa Bwana Yesu Kristo. **2** Tunawatakieni neema na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu na kwa Bwana Yesu Kristo. **3** Ndugu, tunapaswa kushukuru Mungu daima kwa ajili yenu. Inafaa kwetu kufanya hivyo kwani imani yenu inakua sana na kupendana kwenu kunaongezeka sana. **4** Ndio maana sisi tunajivunia ninyi katika makanisa ya Mungu. Tunaona fahari juu ya jinsi mnayyoendelea kuamini na kustahimili katika udhalimu wote na mateso mnayopata. **5** Hayo yote yanathibitisha kwamba hukumu ya Mungu ni ya haki, na matokeo yake ninyi mtastahili Utawala wake amba kwa ajili yake mnateseka. **6** Mungu atafanya jambo la haki: atawalipa mateso wale wanaowatesa ninyi, **7** na kuwapeni nafuu ninyi mnaoteseka, na sisi pia. Atafanya jambo hilo wakati Bwana atakapotokea kutoka mbinguni pamoja na malaika wake na wakuu **8** na miali ya moto, kuwaadhibu wale wanaomkataa Mungu na wale wasiotii Habari Njema ya Bwana wetu Yesu. **9** Adhabu yao itakuwa kuangamizwa milele na kutengwa mbali na utukufu wake mkuu, (*aionios g166*) **10** wakati atakapokuja Siku ile kupokea utukufu kutoka kwa watu wake na heshima kutoka kwa wote wanaoamini. Ninyi pia mtakuwa mionganii mwao, kwani mmeuamini ule ujumbe tulioawaleeta. **11** Ndiyo maana tunawaombeeni daima. Tunamwomba Mungu wetu awawezeshe myastahili maisha aliywaitia myaishi. Tunamwomba, kwa uwezo wake, atimize nia yenu ya kutenda mema na kukamilisha kazi yenu ya imani. **12** Kwa namna hiyo, jina la Bwana wetu Yesu litapata utukufu kutoka kwenu, nanyi mtapata utukufu kutoka kwake kwa neema ya Mungu wetu na ya Bwana Yesu Kristo.

2 Sasa yahuus kuja kwake Bwana wetu Yesu Kristo na kukusanywa kwetu pamoja tukae naye. Ndugu, tunawaombeni sana **2** msifadhaike upesi moyoni, na wala msitiwe wasiwasi kwa sababu ya madai kwamba Siku ya Bwana imekwisha fika. Labda inadhaniwa kwamba jambo hili limetokana na uaguzi fulani, mahubiri au barua inayosemekana kuwa imetoka kwetu. **3** Msikubali kudanganywa na mtu ye yote kwa namna yoyote ile. Maana Siku hiyo haitakuja mpaka kwanza ule Uasi Mkuu utokee na yule Mwovu aonekane ambaye mwisho wake ni kuangamizwa kabisa. **4** Yeye atapinga kila kitu wanachokiona watu kuwa ni mungu, au

wanachokiabudu. Naam, hata ataingia na kuketi ndani ya Hekalu la Mungu akijidai kuwa Mungu. **5** Je, hamkumbuki kwamba niliwaambieni haya yote wakati nilipokuwa pamoja nanyi? **6** Lakini kuna kitu kinachomzuia sasa, nanyi mwakijua kitu hicho. Basi, huyo Mwovu ataonekana wakati wake ufaao. **7** Hata hivyo, Mwovu huyo aliyefichika anafanya kazi sasa, lakini hataonekana mpaka yule anayemzuia aondolewe. **8** Hapo ndipo Mwovu atakapotokea; lakini Bwana Yesu anapokuja atamuua kwa pumzi ya kinywa chake na kumwangamiza kwa mng'ao wa kuja kwake. **9** Huyo Mwovu atakuja na nguvu za Shetani na kufanya kila namna ya mijizaji na maajabu ya uongo, **10** na kutumia udanganyifu wa kila namna kwa wale walio katika mkumbo wa kupoteka. Hao watapotea kwa sababu hawakuupokea na kuupenda ule ukweli ili waakoolewe. **11** Ndiyo maana Mungu amewaweka chini ya nguvu ya upotovu, wauamini uongo. **12** Matokeo yake ni kwamba wote wasioamini ukweli, ila wafurahia dhambi, watahukumiwa. **13** Tunapaswa kumshukuru Mungu daima kwa ajili yenu ninyi ndugu, ninyi mnaopendwa na Bwana, kwa maana Mungu amewateua tangu mwanzo mpate kuokoleta kwa nguvu ya Roho mfanyewe watu wake watakatifu kwa imani yenu katika ukweli. **14** Mungu aliwaitieni jambo hili kwa njia ya Habari Njema tuliyowahibirieni; aliwaitieni mpate kupokea sehemu yenu katika utukufu wa Bwana wetu Yesu Kristo. **15** Basi, ndugu, simameni imara na zingatieni yale mafundisho tuliyowafundisheni kwa mahubiri yetu na barua zetu. **16** Tunamwomba Bwana wetu Yesu Kristo mwenyewe na Mungu Baba yetu ambaye alitupenda, na kwa neema yake akatujalia faraja ya milele na tumaini jema, (*aionios g166*) **17** aifarji mioyo yenu na kuwaimarisheni ili mweze daima kutenda na kusema yaliyo mema.

3 Hatimaye, ndugu, tuombeeni ili ujumbe wa Bwana uzidi kuenea upesi na kupokelewa kwa heshima kama vile ulivyo kati yenu. **2** Ombeni pia ili Mungu atuokoe na watu wapotovu na waovo, maana si wote wanaoamini ujumbe huu. **3** Lakini Bwana ni mwaminifu. Yeye atawaimarisheni na kuwalinda salama na yule Mwovu. **4** Naye Bwana anatupatia tumaini kubwa juu yenu, na hatuna shaka kwamba mnafanya na mtaendelea kufanya yale tuliyowaambieni. **5** Bwana aiongoze mioyo yenu katika upendo wa Mungu na katika uvumilivu tunaopewa na Kristo. **6** Ndugu, tunawaamuru kwa jina la Bwana wetu Yesu Kristo, mjiepushe na ndugu wote walio wavivu na amba o hawafuati maagizo tuliyowapa. **7**

Ninyi wenyewe mnajua kwamba mnapaswa kufuata mfano wetu. Sisi tulipokuwa nanyi hatukuwa wavivu; **8** hatukula chakula kwa mtu ye yote bila ya kumlipa. Tulifanya kazi kwa bidii na taabu mchana na usiku ili tusiwe mzigo kwa mtu ye yote kati yenu. **9** Tulifanya hivyo si kwa kuwa hatuna haki ya kutaka msaada wenu, ila kwa sababu tunataka kuwapeni mfano. **10** Tulipokuwa pamoja nanyi tulikuwa tukiwaambieni, "Mtu asiyefanya kazi, asile." **11** Tunasema mambo hayo kwa sababu tumesikia kwamba wako baadhi yenu amba ni wavivu na amba hawafanyi chochote, isipokuwa tu kujiingiza katika mambo ya watu wengine. **12** Kwa jina la Bwana wetu Yesu Kristo tunawaamuru na kuwaonya watu hao wawe na nidhamu na kufanya kazi ili wajipatie maslahi yao wenyewe. **13** Lakini ninyi ndugu, msichoke kutenda mema. **14** Huenda kwamba huko kuna mtu ambaye hatautii huu ujumbe tunaowapelekeeni katika barua hii. Ikiwa hivyo, basi, mfichueni mtu huyo na msiwe na uhusiano wowote naye kusudi aone aibu. **15** Lakini msimtendee mtu huyo kama adui, bali mwonyeni kama ndugu. **16** Bwana mwenyewe ndiye chanzo cha amani, awajalieni amani siku zote kwa kila kila namna. Bwana awe nanyi nyote. **17** Kwa mkono wangu mwenyewe naandika hivi: Salamu kutoka kwa Paulo! Hivi ndivyo ninavyotia sahihi kila barua; ndivyo ninavyoandika. **18** Tunawatakieni nyote neema ya Bwana wetu Yesu Kristo.

1 Timotheo

1 Mimi Paulo, mtume wa Yesu Kristo kwa amri ya Mungu Mwokozi wetu na Yesu Kristo tumaini letu, **2** nakuandikia Timotheo mwanangu halisi katika imani. Nakutakia neema, huruma na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu na Kristo Yesu Bwana wetu. **3** Napenda ukae huko Efeso, kama nilivyoomba nilipokuwa ninakwenda Makedonia. Wako watu fulani huko wanaofundisha mafundisho ya uongo. Wakomeshe watu hao. **4** Waambie waachane na zile hadithi tupu na orodha ndefu za mababu, ambazo huleta tu ubishi, wala haviwajengi watu katika mpango ujulikanao kwa imani. **5** Shabaha ya amri hii ni kuhimiza mapendo yatokayo katika moyo safi, dhamiri njema, na imani ya kweli. **6** Watu wengine wamepotoka na kugeukia majadiliano yasiyo na maana. **7** Wanapenda kuwa walimu wa Sheria, lakini hawaelewi maneno yao wenyeewe au mambo wanayosisitiza. **8** Twajua kwamba Sheria ni njema, kama ikitumiwa ipasavyo. **9** Lakini tunapaswa kukumbuka kwamba sheria haziwekwi kwa ajili ya watu wema, bali kwa ajili ya wahalifu na wasiotii, wasiomcha Mungu na wenyewe dhambi, watu wasio na dini na wa kidunia. Watu wanaowaua baba na mama zao, au wauaji wowote wale; **10** sheria imewekwa kwa ajili ya waasherati, wafiraji, wanaowaiba watu, waongo, na wanaoapa uongo au wanaofanya chochote ambacho ni kinyume cha mafundisho ya kweli. **11** Mafundisho hayo hutapikana katika Habari Njema ambayo mimi nimekabidhiwa niihubiri, Habari Njema ya Mungu mtukufu na mwenye heri. **12** Namshukuru Bwana wetu Yesu Kristo aliyenipa nguvu kwa ajili ya kazi yangu. Namshukuru kwa kuniona mimi kuwa ni mwaminifu, akaniteua nimtumikie, **13** ingawa pale awali mimi nilimtukana na kumtesa na kumdhulumu. Lakini Mungu alinionea huruma, kwa sababu sikuwa na imani bado, na hivyo sikujua nilichokuwa ninafanya. **14** Lakini Bwana wetu alinijalia neema yake kwa wingi, akanipa imani na upendo katika kuungana na Kristo Yesu. **15** Usemi huu ni wa kuaminika, na tena unafaa kukubaliwa kabisa: Kristo Yesu alikuja ulimwenguni kuwaokoa wenyewe dhambi. Nami ni mkosefu zaidi kuliko hao wote, **16** lakini Mungu alinionea huruma, ili Kristo aonyeshe uvumilivu wake wote kwangu mimi, kama mfano kwa wale wote ambaeo baadaye watamwamini na kupokea uzima wa milele. (aiōnios g166) **17** Kwake yeche aliye Mfalmeha wa milele na asiyekufa, yeche aliye Mungu pekee—kwake viwe heshima na utukufu milele na milele! Amina. (aiōn g165) **18** Mwanangu Timotheo,

nakukabidhi amri hii kufuatana na maneno ya unabii yaliyosemwa zamani juu yako. Yatumie maneno hayo yawe silaha yako katika kupigana vita vizuri, **19** na ushike imani yako na dhamiri njema. Watu wengine hawakusikiliza dhamiri zao na hivyo wakaiharibu imani yao. **20** Mionganii mwao ni Humenayo na Aleksanda ambaeo nimewakabidhi kwa Shetani, ili wafundishwe wasimtukane Mungu.

2 Kwanza kabisa, basi naomba dua, sala, maombi na sala za shukrani zitolewe kwa Mungu kwa ajili ya watu wote, **2** kwa ajili ya wafalme na wote wenye mamlaka, ili tupate kuishi maisha ya utuliu na amani pamoja na uchaji wa Mungu na mwenendo mwema. **3** Jambo hili ni jema na lampendeza Mungu Mwokozi wetu, **4** ambaye anataka watu wote waokolewe na wapate kuujua ukweli. **5** Maana yuko Mungu mmoja, na pia yuko mmoja anayewapatanisha watu na Mungu, binadamu Kristo Yesu, **6** ambaye alijitoa mwenyeewe kuwakomboa watu wote. Huo ulikuwa uthibitisho, wakati ufaao ulipowadia. **7** Kwa sababu hiyo mimi nilitumwa niwe mtume na mwalimu wa watu wa mataifa, niutangaze ujumbe wa imani na ukweli. Nasema ukweli; sisimi uongo! **8** Basi, popote mnapotutana kufanya ibada nataka wanaume wasali, watu waliojitlea kweli na ambaeo wanawenza kuinua mikono yao wakisali bila hasira wala ubishi. **9** Hali kadhalika, nawataka wanawake wawe wanyofu na wenyewe busara kuhusu mavazi yao; wavae sawasawa na si kwa urembo wa mitindo ya kusuka nywele, kujipamba kwa dhahabu, lulu au mavazi ya gharama kubwa, **10** bali kwa matendo mema kama iwapasavyo wanawake wamchao Mungu. **11** Wanawake wanapaswa kukaa kimya na kuwa wanyenyekevu wakati wa kujifuna. **12** Mimi simruhusi mwanamke amfundishe au amtawale mwanamume; anapaswa kukaa kimya. **13** Maana Adamu aliumbwaa kwanza, halafu Hawa. **14** Na wala si Adamu aliyedanganywa; bali mwanamke ndiye aliyedanganywa, akaivunja sheria ya Mungu. **15** Hata hivyo, mwanamke ataokolewa kwa kupata watoto, kama akidumu katika imani, upendo, utakatifu na unyofu.

3 Msemo huu ni wa kweli: mtu akitaka kuwa kiongozi katika kanisa, huyo anatamani kazi nzuri. **2** Basi, kiongozi wa kanisa anapaswa awe mtu asiye na lawama; anapaswa awe na mke mmoja tu, awe mwenye kiasi, nidhamu na utaratibu; ni lazima awe mkarimu na anayeweza kufundisha; **3** asiwe mlevi au

asiwe mtu wa kupenda fedha; **4** anapaswa awe mtumishi mwema wa Kristo Yesu, ukijiendeleza mtu awezaye kuongoza vema nyumba yake, na kiroho kwa maneno ya imani na mafundisho ya kuwafanya watoto wake wawe watii kwa heshima kweli, ambayo wewe umeyafuata. **7** Lakini achana yote. **5** Maana kama mtu hawesi kuongoza vema na hadithi zile zisizo za kidini na ambazo hazina nyumba yake, atawezaje kilitunza kanisa la Mungu? maana. Jizoeshe kuishi maisha ya uchaji wa Mungu. **6** Mtu ambaye hajakomaa bado katika imani asifanywe **8** Mazoezi ya mwili yana faida yake, lakini mazoezi ya kuwa kiongozi katika kanisa, asije akaja majivuno kiroho yana faida za kila namna, maana yanatuahidia na kuhukumiwa kama vile Ibilisi alivyohukumiwa. **9** Usemi huo ni wa kusadikika kabisa na unastahili walio nje ya kanisa, ili asije akalaumiwa na kuanguka kukubaliwa. **10** Sisi tunajitahidi na kufanya kazi katika mtego wa Ibilisi. **8** Wasaidizi katika kanisa kwa bidii kwani tumemwekeea tumaini letu Mungu wanapaswa pia kuwa watu wenyewe tabia njema na aliye hai ambaye ni Mwokozi wa watu wote, na wanyofu; wasiwe wanywaji mno wa divai au wenyewe hasa wale wanaoamini. **11** Wape maagizo hayo na tamaa ya fedha; **9** wanapaswa kuzingatia kwa dhamiri mafundisho hayo. **12** Usikubali mtu yejote akudharau njema ukweli wa ndani wa imani. **10** Ni lazima kwanza kwa sababu wewe ni kijana, lakini jitahidi uwe mfano wathibitishwe, na wakionekana kuwa wanafaa, basi, kwa wanaoamini: katika usemi wako, mwenendo watoe huduma yao. **11** Wake zao wanapaswa pia wako, upendo, imani na maisha safi. **13** Tumia kuwa na tabia njema, wasiowasengenya watu, wenyewe wakati wako na juhudu yako katika kusoma hadharani kiasi na waaminifu katika mambo yote. **12** Msaidizi Maandiko Matakatifu, kuhubiri na kufundisha, mpaka katika kanisa lazima awe na mke moja tu, na awezaye nitakapokuja. **14** Usiache kukitumia kile kipaji cha kuongoza vema watoto wake na nyumba yake. **13** Kristo ndani yako ulichopewa kwa maneno ya manabii Maana wasaidizi wanaofanya kazi yao vizuri hujipatia na kwa kuwekewa mikono na wazee. **15** Fikiri kwa msimamo mzuri, na wanawenza kusema bila hofu juu makini juu ya hayo yote na kuyatekeleza kusudi ya imani yao katika Kristo Yesu. **14** Ninakuandikia maendeleo yako yaonekane na wote. **16** Angalia barua hii nikwi na matumaini ya kuja kwako hivi sana mambo yako mwenyewe, na mafundisho yako. karibuni. **15** Lakini kama nikicheleweshwa, basi, barua Endelea kufanya hayo maana ukifanya hivyo utajikoa hii itakufahamisha mwenendo tunaopaswa kuwa nao mwenyewe na wale wanaokusikiliza.

katika nyumba ya Mungu, ambayo ni kanisa la Mungu aliye hai, na ambalo ni nguzo na msingi wa ukweli. **16** Hakuna mashaka yoyote juu ya ukuu wa siri ya dini yetu: Alionekana katika umbo la kibinadamu alithibitishwa na Roho kuwa ni mwadilifu, akaonekana na malaika. Alihubiriwa kati ya mataifa, aliaminiwa popote ulimwenguni, akachukuliwa juu mbinguni katika utukufu.

4 Roho asema waziwazi kwamba siku za baadaye watu wengine wataitupilia mbali imani; watazitii roho danganyifu na kufuata mafundisho ya pepo. **2** Mafundisho ya namna hiyo yanaenezwa na watu waongo wadanganyifu, ambao dhamiri zao ziko kama zimechomwa kwa chuma cha moto. **3** Watu hao hufundisha kwamba ni makosa kuona na pia kula vyakula fulani. Lakini Mungu aliviumba vyakula kama mtu hawatunzi watu wa jamaa yake, hasa hivyo, ili wale walio waumini na ambao wanapata kuujuu ukweli, wavitumie kwa shukrani. **4** Kila kitu alichoumba Mungu ni chema, wala hakuna kinachohitaji kuktaliwa, bali vyote vipokelewe kwa sala ya shukrani, **5** kwa sababu neno la Mungu na sala hukifanya kitu hicho kikubalike kwa Mungu. **6** Kama ukiwapa ndugu wote maagizo haya, utakuwa **5** Usimkemee mtu mzee, bali msihi kama vile angekuwa baba yako. Watendee vijana kama ndugu zako, **2** wanawake wazee kama mama yako, na wasichana kama dada zako, kwa usafi wote. **3** Waheshimu wanawake wajane walio wajane kweli. **4** Lakini mjane aliye na watoto au wajukuu, hao wanapaswa kujifunza kutimiza wajibu wao wa kidini kwa jamaa zao wenyewe na hivyo kuwalipa wazazi wao na wazee wao, kwani hilo ni jambo la kupendeza mbele ya Mungu. **5** Mwanamke mjane kweli, asije na mtu wa kumsaidia, amemwekeea Mungu tumaini lake na huendelea kusali na kumwomba msaada usiku na mchana. **6** Lakini mwanamke ambaye huishi maisha ya anasa, huyo amekufa, ingawa yu hai. **7** Wape maagizo haya, wasije wakawa na lawama. **8** Lakini kama mtu hawatunzi watu wa jamaa yake, hasa wale wa nyumbani kwake, basi, mtu huyo ameikana wageni nyumbani kwake, aliywakaribisha **9** Usimtie katika orodha ya wajane, mjane yejote ambaye hajatimiza miaka sitini. Tena awe amepata kuolewa mara moja tu, **10** na awe mwenye sifa nzuri: aliyewalea watoto wake vizuri, aliywakaribisha

Kama ukiwapa ndugu wote maagizo haya, utakuwa wageni nyumbani kwake, aliywaosha miguu watu

wa Mungu, aliyewasaidia watu wenye taabu, na hakubaliani na maneno ya kweli ya Bwana wetu Yesu aliyejitelea kufanya mambo mema. 11 Usiwaandikishe Kristo na mafundisho ya dini, 4 huyo amejaaj majivuno wajane vijana, kwani kama tamaa zao za maumbile na wala hajui chochote. Ni mtu wa kupenda ubishi zikizidi kuwa na nguvu zaidi kuliko kujitolea kwa kwa na magombano juu ya maneno matupu, na hiyo Kristo watataka kuolewa tena, 12 na wataonekana husababisha vivu, ugomvi, matusi, shuku mbaya, 5 kukosa uaminifu kuhusu ahadi yao ya pale awali. na ubishi usio na kikomo kutoka kwa watu ambaio 13 Wajane kama hao huanza kupoteza wakati wao akili zao zimeharibika, na ambaio hawana tena ukweli. wakizurura nyumba hata nyumba; tena ubaya zaidi Wanadhanu dini ni njia ya kujipatia utajiri. 6 Kweli dini ni kwamba huanza kuwasengenya watu, na kujitia humfanya mtu awe tajiri sana, ikawa anatosheka na vitu katika mambo ya watu wengine, huku wakisema alivyo navyo. 7 Maana hatukuleta kitu chochote hapa mambo ambayo hawangepaswa kusema. 14 Kwa duniani, wala hatutachukua chochote. 8 Kwa hiyo hiyo ningependelea wajane vijana waolewe, wapate basi, kama tunacho chakula na mavazi, tunapaswa watoto na kutunza nyumba zao ili adui zetu wasipewe kuridhika navyo. 9 Lakini wale wanaotaka kutajirika nafasi ya kusema mambo maovu juu yetu. 15 Kwa huanguka katika majoribu, na kunaswa katika mtego maana wajane wengine wamekwisha potoka na wa tamaa nyngi mbaya za kipumbavu, ambazo kumfuuta Shetani. 16 Lakini kama mama Mkristo anao huwavuta mpaka kwenye uharibifu na maangamizi. 10 wajane katika jamaa yake, yeye anapaswa kuwatunza Kwa maana kupenda sana fedha ni chanzo cha uovo na si kuliachilia kanisa mzigo huo, ili kanisa liweze wote. Watu wengine wametamani sana kupata fedha kuwatunza wajane wale wallobaki peke yao kabisa. hata wakatangatanga mbali na imani, na wameivunja 17 Wazee wanaowaongoza watu vizuri wanastahili miyo yao kwa huzuni nyngi. 11 Lakini wewe, kupata riziki maradufu, hasa wale wanaofanya bidii mtu wa Mungu, jiepushe na mambo hayo. Zingatia katika kuhubiri na kufundisha. 18 Maana Maandiko uadilifu, uchaji wa Mungu, imani, mapendo, subira na Matakatifu yasema: "Usimfunge ng'ombe kinywa anapopura nafaka." na tena "Mfanyakazi astahili unyenyekevu. 12 Piga mbio kadiri uwezavyo katika shindano la mbio za imani, ukajipatие tuzo la uzima ya mashahidi wengi. (aiōnios g166) 13 Mbele ya Mungu wa milele, uliloitiwa wakati ulipokiri imani yako mbele ya mashahidi wengi. (aiōnios g166) 13 Mbele ya Mungu anayevipa vitu vyote uhai, na mbele ya Yesu Kristo aliyetoa ushahidi na kukiri ukweli mbele ya Pontio Pilato, 14 nakuamuru ushike maagizo yako na kuyatii kwa uaminifu mpaka Siku ile atakapotokea Bwana wetu Yesu Kristo. 15 Kutokea kwake kutafanyika wakati ufaao uliopangwa na Mungu mwenye heri na aliye Mtawala pekee, Mfalme wa wafalme, na Bwana wa mabwana. 16 Yeye peke yake anaishi milele, katika mwanga usiowenza kukaribiwa na mtu. Hakuna mtu aliye pata kumwona au aezaye kumwona. Kwake iwe heshima na uwezo wa milele! Amina. (aiōnios g166) 17 Waamuru watu walio matajiri katika mambo ya maisha ya sasa, wasijivune, wasiweke tumaini lao katika mali isiyoweza kutegemewa; bali wamtegemee Mungu, ambaye kwa ukarimu hutupatia vitu vyote tuvifurahie. (aiōn g165) 18 Waamuru watende mema, wawe matajiri katika matendo mema, na wawe wakarimu na walio tayari kuwashirikisha wengine mali zao. 19 Kwa namna hiyo watajivekeha hazina ambayo itakuwa kwa msingi imara kwa wakati ujao. Hapo wataweza kujipatia uzima ambao ni uzima wa kweli. 20 Timotheo, tunza salama yote yale uliyokabidhiwa. Jiepushe na majadiliano ya kidunia na ubishi wa kipumbavu juu ya kile wanachokiita watu wengine: "Elimu". 21 Maana wengine wamejidai kuwa na

6 Watumwa wote wanapaswa kuwaheshimu wakuu wao ili kusiwe na sababu ya watu kilitukana jina la Mungu na mafundisho yetu. 2 Watumwa ambaio wakuu wao ni Wakristo wasiwadharau kwani ni ndugu zao. Badala yake, wanapaswa kuwatumikia hata vizuri zaidi, maana hao wanaopata faida kutohana na kazi yao ni waumini ambaio wanawapenda. Unapaswa kufundisha na kuhubiri mambo haya. 3 Mtu yeyote anayefundisha kinyume cha mambo haya, na ambaye

hiyo elimu, na matokeo yake wamepoteza imani.
Nawatakieni nyote neema!

2 Timotheo

18 Bwana amjalie huruma katika Siku ile! Nawe wajua vizuri mengi aliyonifanya huko Efeso.

1 Mimi Paulo, ambaye Mungu alitaka niwe mtume wa Kristo Yesu ili niutangaze ule uzima tulioahidiwa katika kuungana na Kristo Yesu, 2 nakuandikia wewe mwanangu mpenzi Timotheo. Nakutakia neema, huruma na amani kutoka kwa Mungu Baba na Kristo Yesu Bwana wetu. 3 Ninamshukuru Mungu ambaye ninamtumikia kwa dhamiri safi kama walivyofanya wazee wangu; namshukuru kila ninapokukumbuka daima katika sala zangu. 4 Nakumbuka machozi yako na ninatamani usiku na mchana kukuona, ili nijazwe furaha. 5 Naikumbuka imani yako ya kweli, imani aliyokuwa nayo nyanya yako Loisi, na pia mama yako Eunike. Nina hakika kwamba wewe pia unayo. 6 Ndio maana nakukumbusha ukiweke motomoto kile kipaji ulichopewa na Mungu wakati nilipokuwekea mikono yangu. 7 Kwa maana Mungu hakutupa Roho wa kutufanya tuwe waoga, bali alitupa Roho wa kutujalia nguvu, upendo na nidhamu. 8 Basi, usione haya kumshuhudia Bwana wetu, wala usione haya kwa sababu yangu mimi niliye mfungwa kwa ajili yake. Lakini shiriki katika mateso kwa ajili ya Habari Njema, kadiri ya nguvu unazopewa na Mungu. 9 Yeye alituoko, akatuita tuwe watu wake yeye mwenyewe, si kwa sababu ya matendo yetu wenyewe bali kwa sababu ya kusudi lake na neema yake. Alitujalia neema hiyo katika Kristo Yesu kabla mwanzo wa nyakati; (aiōnios 9:16) 10 lakini sasa imefunuliwa kwetu kwa kuja kwake Mwokozi wetu Yesu Kristo. Yeye amekomesha nguvu za kifo, na kwa njia ya Habari Njema akadhihirisha uzima usio kufa. 11 Mungu amenichagua mimi niwe mtume na mwalimu kwa ajili ya kuhubiri Habari Njema, 12 nami nateseka mambo haya kwa sababu hiyo. Lakini niko bado timamu kabisa kwani namjua yule nilyemwami, tena nina hakika kwamba yeye aweza kukilinda salama kile alichonikabidhi, mpaka Siku ile. 13 Shika kwa makini mafundisho yale ya kweli niliyokufundisha, na kubaki katika hiyo imani na huo upendo wetu katika kuungana na Kristo Yesu. 14 Jambo lile bora ulilokabidhiwa lilinde kwa nguvu ya Roho Mtakatifu anayeishi ndani yetu. 15 Kama unavyojua, watu wote mkoani Asia wameniacha, mionganoni mwao wakiwa Fugelo na Hermogene. 16 Bwana aihurumie jamaa ya Onesiforo, kwa sababu aliniburudisha rohoni mara nyingi, wala hakuona haya kwa kuwa nilikuwa kifungoni, 17 ila mara tu alipofika Roma, alianza kunitafuta kwa bidii mpaka akanipata.

2 Basi, wewe mwanangu, uwe na nguvu katika neema tunayopata katika kuungana na Kristo Yesu. 2 Chukua yale mafundisho uliyonisikia nikitangaza mbele ya mashahidi wengi, uyakabidhi kwa watu wanaoaminika, ambao wataweza kuwafundisha wengine pia. 3 Shiriki katika mateso kama askari mwaminifu wa Kristo yesu. 4 Mwanajeshi vitani hujepusha na shughuli za maisha ya kawaida ili aweze kumpendeza mkuu wa jeshi. 5 Mwanariadha yeote hawezi kushinda na kupata zawadi ya ushindi kama asipozitii sheria za michezo. 6 Mkulima ambaye amefanya kazi ngumu anastahili kupata sehemu ya kwanza ya mavuno. 7 Fikiria hayo ninayosema, kwani Bwana atakuwezesha uyaelewewe yote. 8 Mkumbuke Yesu Kristo aliyefufuliza kutoka wafu, aliyekuwa wa ukoo wa Daudi, kama isemavyo Habari Njema ninayoihubiri. 9 Kwa sababu ya kuhubiri Habari Njema mimi nateseka na nimefungwa minyororo kama mhalifu. Lakini neno la Mungu halwei kufungwa minyororo, 10 na hivyo navumilia kila kitu kwa ajili ya wateule wa Mungu, ili wao pia wapate ukombozi upatikanao kwa njia ya Yesu Kristo, na ambao huleta utukufu wa milele. (aiōnios 9:16) 11 Ussemi huu ni wa kweli: "Ikiwa tulikufa pamoja naye, tutaishi pia pamoja naye. 12 Tukiendelea kuvumilia, tutatawala pia pamoja naye. Tukimkana, naye pia atatukana. 13 Tukikosa kuwa waaminifu, yeye hubaki mwaminifu daima, maana yeye hawezi kujikana mwenyewe." 14 Basi, wakumbushe watu wako mambo haya, na kwaonya mbele ya Mungu waache ubishi juu ya maneno. Ubishi huo haufai, ila huleta tu uharibifu mkuu kwa wale wanaousikia. 15 Jitahidi kupata kibali kamili mbele ya Mungu kama mfanyakazi ambaye haoni haya juu ya kazi yake, na ambaye hufundisha sawa ule ujumbe wa kweli. 16 Jiepushe na majadiliano ya kidunia na ya kipumbavu; kwani hayo huzidi kuwatenga watu mbali na Mungu. 17 Mafundisho ya aina hiyo ni kama donda linalokula mwili. Mionganoni mwa hao waliofundisha hayo ni Humenayo na Fileto. 18 Hawa wamepotoka kabisa mbali na ukweli, na wanatia imani ya watu wengine katika wasiwasi kwa kusema ati ufufuo wetu umekwisha fanyika. 19 Lakini msingi thabitibidi uliowekwa na Mungu uko imara, na juu yake yameandikwa maneno haya: "Bwana anawafahamu wale walio wake," na "Kila asemayeye yeze ni wa Bwana, ni lazima aachane na uovu." 20 Katika nyumba kubwa kuna mabakuli na vyombo ywa kila nampa; vingine ni ywa fedha na

dhahabu, vingine nya mbaou na udongo, vingine ni nya wao wenyewe. 14 Lakini wewe dumu katika ukweli matumizi ya pekee na vingine kwa ajili ya matumizi ya ule uliofundishwa, ukaukubali kabisa. Unawajua wale kawaida. 21 Basi, kama mtu atajitakasa kwa kujitenga waliokuwa walimu wako. 15 Unakumbuka kwamba mbali na mambo hayo yote maovu, atakuwa chombo tangu utoto wako umeyajua Maandiko Matakatifu cha matumizi ya pekee, kwa sababu amewekwa ambayo yaweza kukupatia hekima iletayo wokovu wakfu, anamfaa Bwana wake na yupo tayari kwa kwa njia ya imani kwa Kristo Yesu. 16 Maandiko kila kazi njema. 22 Jiepushe na tamaa za ujana, yote Matakatifu yameandikwa kwa uongozi wa fuata uadilifu, imani, upendo, amani, pamoja na watu Mungu, na yanafaa katika kufundishia ukweli, kuonya, wote ambaou wanamwomba Bwana kwa moyo safi. 23 Epuka ubishi wa kijinga na kipumbavu; wajua kwamba hayo huleta magomvi. 24 Mtumishi wa Bwana asigombane. Anapaswa kuwa mpole kwa watu wote, mwalimu mwemba na mvumilivu, 25 ambaye ni mpole anapowaonya wapinzani wake, kwani huenda Mungu akawajalia nafasi ya kutubu, wakapata kuujua ukweli. 26 Hapo fahamu zao zitawarudia tena, wakaponyoka katika mtego wa Ibilisi aliyewanasa na kuwfafanya wayatii matakwa yake.

3 Kumbuka kwamba, katika siku za mwisho kutakuwa na nyakati za taabu. 2 watu watakuwa na ubinasi, wenye tamaa ya fedha, wenye majivuno, wenye kujiona, wenye kumtukana Mungu, wasiowattii wazazi wao, wasio na shukrani na waou; 3 watatokea watu wasio na upendo moyoni, wasio na huruma, wachongezi, walafi na wakali; watachukia chochote kilicho chema; 4 watakuwa wahaini, wakaidi na waliojaa kiburi; watapenda anasa kuliko kumpenda Mungu. 5 Kwa nje wataonekana kama watu wenye kumcha Mungu, lakini wataikana nguvu yake. Jiepushe kabisa na watu wa namna hiyo. 6 Baadhi yao huenda katika nyumba za watu na huwateka wanawake dhaifu waliolemewa mizigo ya dhambi na ambaou wanaongozwa na tamaa za kila aina; 7 wanawake ambaou wanajaribu daima kujifunza lakini hawawezi kuufikia ujuzi wa huo ukweli. 8 Watu hao huupinga ukweli kama vile Yane na Yambre walivyompinga Mose. 9 Lakini hawataweza kuendelea zaidi kwa maana upumbavu wao utaonekana wazi kwa wote. Ndivyo ilivyokuwa kwa akina Yane na Yambre. 10 Wewe lakini, umeyafuata mafundisho yangu, mwenendo wangu, makusudi yangu katika maisha, imani yangu, uvumilivu wangu, upendo wangu, subira yangu, 11 udhalimu na mteso yangu. Unayajua mambo yaliyonipata huko Antiochia, Ikonio na Lustra. Nilivumilia udhalimu mkubwa mno! Lakini Bwana aliniokoa katika mambo hayo yote. 12 Kila mtu anayetaka kuishi maisha ya kumcha Mungu katika kuungana na Kristo Yesu lazima adhulumiwe. 13 Watu waou na wadanyanyifu watazidi kuwa waou zaidi na zaidi kwa kuwandanganya wengine na kudanganya

4 Nakuamuru mbele ya Mungu, na mbele ya Kristo Yesu atakayewahukumu watu walio hai na wafu, na kwa sababu anakuja kutawala akiwa Mfalme: 2 hubiri huo ujumbe, sositiza kuutangaza (iwe ni wakati wa kufaa au wakati usiofaa), karipia, onya na himiza watu ukiwafundisha kwa uvumilivu wote. 3 Utakuja wakati ambapo watu hawatasikiliza mafundisho ya kweli, ila watafuata tamaa zao wenyewe na kujikusanya walimu tele watakowaambia mambo yale tu ambayo masikio yao yako tayari kusikia. 4 Watakataa kuusikia ukweli, watageukia hadithi za uongo. 5 Wewe, lakini, uwe macho katika kila hali; vumilia mteso, fanya kazi ya mhubiri wa Habari Njema, timiza kikamilifu utumishi wako. 6 Kwa upande wangu mimi, nikoi karibu kabisa kutolewa dhabihu na wakati wa kufariki kwangu umefika. 7 Nimefanya bidii katika mashindano, nimemaliza safari yote na imani nimeitunza. 8 Na sasa imebakia tu kupewa tuzo la ushindi kwa maisha ya uadilifu, tuzo ambalo Bwana Hakimu wa haki, atanipa mimi Siku ile na wala si mimi tu, ila na wale wote wanaotazamia kwa upendo kutokea kwake. 9 Fanya bidii kuja kwangu karibuni. 10 Dema ameupenda ulimwengu huu akaniacha na kwenda zake Thesalonike. Kreske amekwenda Galatia, na Tito amekwenda Dalmatia. (aiōn g165) 11 Luka peke yake ndiye aliye hapa pamoja nami. Mpate Marko uje naye, kwa maana atawea kunisiaidia katika kazi yangu. 12 Nilimtuma Tukiko kule Efeso. 13 Utakapokuja niletee koti langu nililoacha kwa Karpo kule Troa; niletee pia vile vitabu, na hasa vile viliviyotengenezwa kwa ngozi. 14 Yule sonara aitwaye Aleksanda amenitendea maovu mengi; Bwana atamlipa kufuatana na hayo matendo yake. 15 Jihadhari naye kwa sababu aliupinga ujumbe wetu kwa ukali. 16 Wakati nilipojitetea kwa mara ya kwanza hakuna mtu aliyesimama upande wangu; wote waliniacha. Mungu asiwhesabie kosa hilo! 17 Lakini, Bwana alikaa pamoja nami, akanipa nguvu, hata nikaweza kuutangaza ujumbe wote, watu wa

mataifa wausikie; tena nikaokolewa katika hukumu ya kifo kama kinywani mwa simba. **18** Bwana atanio koa na mambo yote maovu, na kunichukua salama mpaka katika Utawala wake wa mbinguni. Kwake uwe utukufu milele na milele! Amina. (aiōn g165) **19** Wasalimu Priska na Akula, pamoja na jamaa ya Onesiforo. **20** Erasto alibaki Korintho, naye Trofimo nilimwacha Mileto kwa sababu alikuwa mgonjwa. **21** Fanya bidii kuja kabla ya majira ya baridi. Ebulo, Pude, Lino na Klaudia wanakusalimu; vilevile ndugu wengine wote. **22** Bwana awe nawe rohoni mwako. Nawatakieni nyote neema.

Tito

1 Mimi Paulo, mtumishi wa Mungu na mtume wa Yesu Kristo naandika. Mimi nimechaguliwa kuijenga imani ya wateule wa Mungu na kuwaongoza waufahamu ukweli wa dini yetu, **2** ambayo msingi wake ni tumaini la kupata uzima wa mielele. Mungu ambaye hasemi uongo, alituahidia uzima huo kabla ya mwanzo wa nyakati, (*aiōnios g166*) **3** na wakati ufaao ulipowadnia, akaudhahirisha katika ujumbe wake. Mimi nilikabidhiwa ujumbe huo nuutangaze kufuatana na amri ya Mungu, Mwokozi wetu. **4** Ninakuandikia wewe Tito, mwanangu wa kweli katika imani tunayoshiriki. Nakutakia neema na amani kutoka kwa Mungu Baba, na kutoka kwa Kristo Yesu, Mkombozi wetu. **5** na kiasi. **6** Hali kadhalika waambie wanawake wazee wawe na mwenendo wa uchaji wa Mungu; wasiwe wachongezi, au watumwa wa pombe. Wanapaswa kufundisha mambo mema, **7** Katika mambo yote wewe mwenyewe Nilikuacha Krete ili urekebishe yale mambo ambayo aliye na mke mmoja tu, na watoto wake wanapaswa aliye na hatia. Asive mwénye majivuno, mwepesi wa hasira, mlevi, mkorofu au mchoyo. **8** Anapaswa kuwa mkarimu na anayependa mambo mema. Anapaswa kuwa mtu mtaratibu, mwadilifu, mtakatifu na mwénye nidhamu. **9** Ni lazima ashike kikamilifu ujumbe ule wa kuaminika kama unavyofundishwa. Ndivyo atakavyoweza kuwatia wengine moyo kwa mafundisho ya kweli na kuyafichua makosa ya wale wanaoyapinga mafundisho hayo. **10** Maana, wako watu wengi, hasa wale walioongoka kutoka dini ya Kiyahudi, amba ni wakaidi, wanaowapotosha wengine kwa upumbavu **11** Lazima kukomesha maneno yao, kwani wanavuruga jumuiya nzima kwa kufundisha mambo ambayo hawapaswi kufundisha; wanafanya hivyo kwa nia mbaya ya kupata faida ya fedha. **12** Hata mmoja “Wakrete, husema uongo daima; ni kama wanyama wabaya, walafi na wavivu!” **13** Naye alitoboa ukweli kwa sababu hiyo, unapaswa kuwakaripia vikalii, ili wawe na imani kamilifu. **14** Wasiendelee kushikilia hadithi tupu za Kiyahudi na maigizo ya kibinadamu yanayozuka kwa watu walioukataa ukweli. **15** Kila kitu ni safi kwa watu walio safi; lakini hakuna chochote kilicho safi kwa wale waliochafuliwa na wasioamini, maana dhamiri na akili zao zimechafuliwa. **16** Watu kama hao hujidai kwamba wanamjua Mungu, lakini kwa matendo yao humkana. Ni watu wa kuchukiza mno na wakaidi, hawafai kwa jambo lolote jema.

2 Lakini wewe unapaswa kuhubiri mafundisho safi. **2** Waambie wazee kwamba wanapaswa kuwa na kiasi, wawe na busara na wataratibu; wanapaswa kuwa timamu katika imani yao, upendo na uvumilivu. **3** Hali kadhalika waambie wanawake wazee wawe na kuwapenda waume zao na watoto, **5** wawe na kiasi na safi, waangalie vizuri mambo ya nyumbani, na wawattii waume zao, ili ujumbe wa Mungu usije Nakutakia neema na amani kutoka kwa Mungu Baba, ukadharauliwa. **6** Kadhalika, wahimize vijana wawe na kutoka kwa Kristo Yesu, Mkombozi wetu. **5** na kiasi. **7** Katika mambo yote wewe mwenyewe Nilikuacha Krete ili urekebishe yale mambo ambayo unapaswa kuwa mfano wa matendo mema. Uwe hayakuwa yamekamilika bado, na kuwateua wazee mnyofu na uwe na uzito katika mafundisho yako. **8** wa kanisa katika kila mji. Kumbuka maagizo yangu: **6** Maneno yako yasiwe na hitilafu yoyote ili adui zako mzee wa kanisa anapaswa kuwa mtu asive na hatia; waaiibike wasipopata chochote kibaya cha kusema aliye na mke mmoja tu, na watoto wake wanapaswa juu yetu. **9** Watumwa wanapaswa kuwatii wakuu wao kuwa waumini, wasiojulikana kuwa wakorofu au waumini, wasiojulikana kuwa wakorofu au wakaidi. **7** Maana kwa vile kiongozi wa kanisa ni mkurugenzi wa kazi ya Mungu, anapaswa kuwa mtu aliye na hatia. Asive mwénye majivuno, mwepesi wa hasira, mlevi, mkorofu au mchoyo. **8** Anapaswa kuwa mkarimu na anayependa mambo mema. Anapaswa kuwa mtu mtaratibu, mwadilifu, mtakatifu na mwénye nidhamu. **9** Ni lazima ashike kikamilifu ujumbe ule wa kuaminika kama unavyofundishwa. Ndivyo atakavyoweza kuwatia wengine moyo kwa mafundisho ya kweli na kuyafichua makosa ya wale wanaoyapinga mafundisho hayo. **10** Maana, wako watu wengi, hasa wale walioongoka kutoka dini ya Kiyahudi, amba ni wakaidi, wanaowapotosha wengine kwa upumbavu **11** Lazima kukomesha maneno yao, kwani wanavuruga jumuiya nzima kwa kufundisha mambo ambayo hawapaswi kufundisha; wanafanya hivyo kwa nia mbaya ya kupata faida ya fedha. **12** Hata mmoja **3** Wakumbushe watu kuwastahi watawala na wenye mamlaka, kuwatii na kuwa tayari kwa kila namna kutenda mambo yote mema. **2** Waambie wasimtukane mtu yejote; bali waishi kwa amani na masikizano, wawe daima wapole kwa kila mtu. **3** Maana, wakati mmoja sisi tulikuwa wapumbavu, wakaidi na wapotovu. Tulikuwa watumwa wa tamaa na anasa za kila aina. Tuliishi maisha ya uovu na wivu; watu walituchukia nasi tukawachukia. **4** Lakini wakati wema na upendo wa Mungu, Mwokozi wetu, ulipofunuliwa, **5** alituokoa. alituokoa si kwa sababu

ya jambo lolote jema tulilotenda sisi, bali alituokoa kwa sababu ya huruma yake, kwa njia ya Roho Mtakatifu anayetujalia tuzaliwe upya na kuwa na maisha mapya kwa kutuosha kwa maji. **6** Mungu alitumiminia Roho Mtakatifu bila kipimo kwa njia ya Yesu Kristo, Mwokozi wetu, **7** ili kwa neema yake tupate kukubaliwa kuwa waadilifu na kuupokea uzima wa mielele tunaoutumainia. (alōnios g166) **8** Jambo hili ni kweli. Ninakutaka uyatilie mkazo mambo haya, ili wale wanaomwamini Mungu, wawe na hamu ya kuutumia wakati wao katika kutenda mema, ambayo ni mambo mazuri na ya manufaa kwa watu. **9** Lakini jiepushe na ubishi wa kipumbavu, ugomvi na mabishano juu ya Sheria. Mambo hayo hayana faida yoyote na ni ya bure tu. **10** Mtu anayesababisha mafarakano mpe onyo la kwanza na la pili, kisha achana naye. **11** Wajua kwamba mtu wa namna hiyo amepotoka kabisa, na dhambi zake zathibitisha kwamba amekosea. **12** Baada ya kumtuma kwako Artema au Tukiko, fanya bidii kuja Nikopoli unione, maana nimeamua kukaa huko wakati wa majira ya baridi. **13** Jitahidi kumsaidia mwana sheria Zena na Apolo ili waweze kuanza ziara zao na uhakikishe kwamba wana kila kitu wanachohitaji. **14** Ni lazima watu wetu wajifunze kuutumia wakati wao katika kutenda mema ili wasaidie katika mahitaji ya kweli, na maisha yao yawe ya kufaa. **15** Watu wote walio pamoja nami wanakusalimu. Wasalimu rafiki zetu katika imani. Nawatakieni nyote neema ya Mungu.

Filemoni

1 Mimi Paulo, mfungwa kwa ajili ya Kristo Yesu, na ndugu Timotheo, ninakuandikia wewe Filemoni mpendwa, mfanyakazi mwenzetu 2 na kanisa linalokutana nyumbani kwako, na wewe dada Afia, na askari mwenzetu Arkupo. 3 Tunawatakieni neema na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu, na kwa Bwana yesu Kristo. 4 Kila wakati ninaposali nakukumbuka wewe Filemoni, na kumshukuru Mungu 5 maana nasikia habari za imani yako kwa Bwana wetu Yesu na upendo wako kwa watu wote wa Mungu. 6 Naomba ili imani hiyo unayoshiriki pamoja nasi ikuwezeshe kuwa na ujuzi mkamilifu zaidi wa baraka zote tunazopata katika kuungana kwetu na Kristo. 7 Ndugu, upendo wako yameniletea furaha kubwa na kunipa moyo sana! Nawe umeichangamsha mioyo ya watu wa Mungu. 8 Kwa sababu hiyo, ningeweza, kwa uhoodari kabisa, nikiwa ndugu yako katika Kristo, kukuamuru ufanye unachopaswa kufanya. 9 Lakini kwa sababu ya upendo, ni afadhalii zaidi nikuombe. Nafanya hivi ingawa mimi ni Paulo, balozi wa Kristo Yesu, na sasa pia mfungwa kwa ajili yake. 10 Basi, ninalo ombi moja kwako kuhusu mwanangu Onesimo, ambaye ni mwanangu katika Kristo kwani nimekuwa baba yake nikiwa kifungoni. 11 Ni Onesimo yuleyule ambaye wakati mmoja alikuwa hakufai kitu, lakini sasa ananifaa mimi na wewe pia. 12 Sasa namrudisha kwako, naye ni kama moyo wangu mimi mwenyewe. 13 Ningependa akae nami hapa anisaidie badala yako wakati niwapo kifungoni kwa sababu ya Habari Njema. 14 Lakini sitafanya chochote bila kibali chako. Sipendi kukulazimisha unisaidie, kwani wema wako unapaswa kutohana na hiari yako wewe mwenyewe na si kwa kulazimika. 15 Labda Onesimo aliondoka kwako kwa kitambo tu, kusudi uweze tena kuwa naye daima. (aiōnios g166) 16 Na sasa yeye si mtumwa tu, ila ni bora zaidi ya mtumwa: yeye ni ndugu yetu mpenzi. Na wa maana sana kwangu mimi, na kwako atakuwa wa maana zaidi kama mtumwa na kama ndugu katika Bwana. 17 Basi, ikiwa wanitambua mimi kuwa mwenzako, mpokee tena kama vile ungenipokea mimi mwenyewe. 18 Kama alikuwa amekukosea kitu, au alikuwa na deni lako, basi, unidai mimi. 19 Naandika jambo hili kwa mkono wangu mwenyewe: Mimi Paulo nitalipa! (Tena sina haja ya kusema kwamba wewe unalo deni kwangu la nafsi yako.) 20 Haya, basi, ndugu yangu, nifanyie jambo hilo kwa ajili ya jina la Bwana; burudisha moyo wangu kama ndugu katika Kristo. 21 Naandika nikitumaini kwamba

utanikubalia ombi langu; tena najua kwamba utafanya hata zaidi ya haya ninayokuomba. 22 Pamoja na hayo, nitayarishie chumba kwani natumaini kwamba kwa sala zenu, Mungu atanijalia niwatembaleeni. 23 Epafra, mfungwa mwenzangu kwa ajili ya Kristo Yesu, anakusalimu. 24 Nao akina Marko, Aristarko, Dema na Luka, wafanyakazi wenzangu, wanakusalimu. 25 Nawatakieni ninyi nyote neema ya Bwana wetu Yesu Kristo.

Wahebrania

1 Hapo zamani, Mungu alisema na babu zetu mara nyingi kwa namna nyngi kwa njia ya manabii, **2** lakini siku hizi za mwisho, amesema nasi kwa njia ya Mwanae. Yeye ndiye ambaye kwa njia yake Mungu aliumba ulimwengu na akamteua avimiliki vitu vyote. (aiōn g165) **3** Yeye ni mng'ao wa utukufu wa Mungu, na mfano kamili wa hali ya Mungu mwenyewe, akiutegemeza ulimwengu kwa neno lake lenye nguvu. Baada ya kuwapatia binadamu msamaha wa dhambi zao, aliketi huko juu mbinguni, upande wa kulia wa Mungu Mkuu. **4** Mwana ni mkuu zaidi kuliko malaika, kama vile jina alilopewa na Mungu ni kuu zaidi kuliko jina lao. **5** Maana Mungu hakumwambia kamwe hata mmoja wa malaika wake: "Wewe ni Mwanangu; Mimi leo nimekuwa Baba yako." Wala hakusema juu ya malaika yejote: "Mimi nitakuwa Baba yake, naye atakuwa Mwanangu." **6** Lakini Mungu alipokuwa anamtuma Mwanae mzaliwa wa kwanza ulimwenguni, alisema: "Malaika wote wa Mungu wanapaswa kumwabudu." **7** Lakini kuhusu malaika, Mungu alisema: "Mungu awafanya malaika wake kuwa pepo, na watumishi wake kuwa ndimi za moto." **8** Lakini kumhusu Mwana, Mungu alisema: "Utawala wako ee Mungu, wadumu milele na milele! Wewe wawatawala watu wako kwa haki. (aiōn g165) **9** Wewe wapenda uadilifu na kuchukia uovu. Ndiyo maana Mungu, Mungu wako amekuweka wakfu na kukumiminia furaha kubwa zaidi kuliko wenzako." **10** Pia alisema: "Bwana, wewe uliumba dunia hapo mwanzo, mbingu ni kazi ya mikono yako. **11** Hizo zitatoreka, lakini wewe wabaki daima, zote zitachakaa kama vazi. **12** Utazikunjakunja kama koti, nazo zitabadilishwa kama vazi. Lakini wewe ni yuleyule daima, na maisha yako hayatakoma." **13** Mungu hakumwambia kamwe hata mmoja wa malaika wake: "Keti upande wangu wa kulia, mpaka niwaweke adui zako chini ya miguu yako." **14** Malaika ni roho tu wanaomtumikia Mungu, na Mungu huwatuma wawasaidie wale watakaopokea wokovu.

2 Kwa sababu hiyo tunapaswa kuzingatia kwa makini zaidi yote tuliyosikia, ili tusije tukapotoshwa. **2** Ujumbe ule waliopewa wazee wetu na malaika ulionyeshwa kuwa kweli, hata mtu yejote ambaye hakuufuata au hakuutii aliadhidi kama alivystahili. **3** Basi, sisi tutaokekaje kama hatujali wokovu mkuu kama huu? Kwanza Bwana mwenyewe aliutangaza wokovu huu, na wale waliosikia walituthibitishia kwamba ni kweli. **4** Mungu pia aliongeza hapo

ushahidi wake kwa kufanya kila namna ya miujiza na maajabu, na kwa kuwagawia watu vipaji vya Roho Mtakatifu kadiri ya mapenzi yake. **5** Mungu hakuwaweka malaika wautawale ulimwengu ujao, yaani ulimwengu ule tunaonagea habari zake. **6** Tena yasemwa mahali fulani katika Maandiko: "Mtu ni nini ee Mungu, hata umfikirie; mwanaadamu ni nini hata umjali?" **7** Ulimfanya kwa kitambo kidogo kuwa chini zaidi kuliko malaika; ukamvika taji ya utukufu na heshima, **8** ukaweka kila kitu chini ya miguu yake, avitawale." Yasemwa kwamba Mungu alimweka mtu kuwa mtawala wa vitu vyote yaani bila kuacha hata kimoja. Hata hivyo, hatuoni bado mtu akivitawala vitu vyote sasa. **9** Lakini twamwona Yesu ambaye alifanya kwa kitambo kidogo kuwa chini zaidi kuliko malaika, ili kwa neema ya Mungu afe kwa ajili ya watu wote. Sasa tunarnwona ametawazwa kwa utukufu na heshima kwa sababu ya kifo alichoteseka. **10** Ilikuwa haki tupu kwamba Mungu, ambaye huumba na kutegemeza vitu vyote, alimfanya Yesu kuwa mkamilifu kabisa kwa njia ya mateso, ili awalete watoto wengi waushiriki utukufu wake. Maana Yesu ndiye anayewaongoza kwenye wokovu. **11** Yeye anawatakasa watu dhambi zao, naye pamoja na wale waliotakaswa, wote wanaye Baba mmoja. Ndiyo maana Yesu haoni aibu kuwaita hao ndugu zake; **12** kama asemavyo: "Ee Mungu, nitawatangazia ndugu zangu matendo yako. Nitakusifu katika kusanyiko lao." **13** Tena asema: "Nitamwekea Mungu tumaini langu." Na tena: "Mimi nikoo hapa pamoja na watoto alionipa Mungu." **14** Basi, kwa vile watoto hao, kama awaitavyo, ni watu wenye mwili na damu, Yesu mwenyewe akawa kama wao na kushiriki ubinadamu wao. Alifanya hivyo ili kwa njia ya kifo chake amwangamize Ibilisi, ambaye ana mamlaka juu ya kifo, **15** na hivyo awaokoe wale waliokuwa watumwa maisha yao yote kwa sababu ya hofu yao ya kifo. **16** Maana ni wazi kwamba yeje hakuja kwa ajili ya kuwasaidia malaika, bali kama yasemavyo Maandiko; "Anawasaidia wazawa wa Abrahamu." **17** Ndiyo maana ilimbidi awe kama ndugu zake kwa kila namna, ili awe Kuhani Mkuu wao aliye mwaminifu na mwenye huruma katika kumtumikia Mungu, ili dhambi za watu ziondolewe. **18** Na, anaweza sasa kuwasaidia wale wanaojaribiwa na kuteswa.

3 Ndugu zangu watu wa Mungu amba mmeitwa na Mungu, fikirini juu ya Yesu ambaye Mungu alimtuma awe Kuhani Mkuu wa imani tunayoingama. **2** Yeye alikuwa mwaminifu kwa Mungu aliyemteua kufanya kazi yake kama vile Mose alivyokuwa

mwaminifu katika nyumba yote ya Mungu. **3** Mjenzi waliusikia lakini hawakuupokea kwa imani. **3** Basi, sisi wa nyumba upata heshima zaidi kuliko hiyo nyumba tunaoamini tunapata pumziko hilo alilioahidi Mungu. yenye. Hali kadhalika naye Yesu anastahili heshima Kama alivyosema: "Nilikasirika, nikaapa: Hawataingia kubwa zaidi kuliko Mose. **4** Kila nyumba hujengwa huko ambako ningewapa pumziko." Mungu alisema na mjenzi fulani—na Mungu ndiye mjenzi wa vitu hayo ingawa kazi yake ilikuwa imekwisha malizika vyote. **5** Mose alikuwa mwaminifu katika nyumba tangu alipoumba ulimwengu. **4** Maana Maandiko yote ya Bwana kama mtumishi, na alinena juu ya yasema mahali fulani kuhusu siku ya saba: "Mungu mambo ambayo Mungu atayasema hapo baadaye. alipumzika siku ya saba, akaacha kazi zake zote." **6** Lakini Kristo ni mwaminifu kama Mwana mwenye **5** Tena jambo hili lasemwa pia: "Hawataingia huko mamlaka juu ya nyumba ya Mungu. Sisi ni nyumba ambako ningewapa pumziko." **6** Wale waliotangulia yake kama tukizingatia uhodari wetu na uthabiti wetu kuhubiriwa Habari Njema hawakupata pumziko hilo katika kile tunachotumainia. **7** Kwa hiyo, basi, kama kwa sababu hawakuamini. Wapo, basi, wengine asemavyo Roho Mtakatifu: "Kama mkisikia sauti ya ambao wangejaliwa kulipata. **7** Jambo hili ni wazi, Mungu leo, **8** msifanyi miyo yenu kuwa migumu kwani Mungu aliweka siku nyngine ambayo inaitwa kama wazee wenu walivyokuwa wakati walipomwasi "Leo". Miaka mingi baadaye Mungu alisema juu ya Mungu; kama walivyokuwa siku ile kule jangwani, hiyo siku kwa maneno ya Daudi katika Maandiko **9** Huko wazee wenu walinijaribu na kunichunguza, yaliywakwisha tajwa: "Kama mkisikia sauti ya Mungu asema Bwana, ingawa walikuwa wameyaona matendo leo, msifanyi miyo yenu kuwa migumu." **8** Kama yangu kwa miaka arobaini. **10** Kwa sababu hiyo Yoshua angaliwapa watu hao hilo pumziko, Mungu niliwakasirikia watu hao nikasema, Fikira za watu hangalisema baadaye juu ya siku nyngine. **9** Kwa hawa zimepotoka, hawajapata kamwe kuzijua njia hiyo, basi, bado lipo pumziko kwa watu wa Mungu zangu. **11** Basi, nilikasirika, nikaapa: Hawataingia kama kule kupumzika kwake Mungu siku ya saba. huko ambako ningewapa pumziko." **12** Basi ndugu, **10** Maana, kila anayepata pumziko alilioahidi Mungu jihadharini asije akawako ye yote mionganoni mwenu atapumzika baada ya kazi yake kama vile pia Mungu aliye na moyo mbaya hivyo na asiyeamini hata alivypumzika baada ya yake. **11** Basi, tujitahidi kujitenga na Mungu aliye hai. **13** Maadamu hiyo "Leo" kupata pumziko hilo, ili asiwepo ye yote mionganoni inayosemwa katika Maandiko bado inatuhusu sisi, mwenu atakayeshindwa, kama walivyofanya wao mnapaswa kusaidiana daima, ili mtu ye yote mionganoni kwa sababu ya ukosefu wao wa imani. **12** Neno mwenu asidanganywe na dhambi na kuwa mkaidi. **14** Ia Mungu ni hai na lina nguvu; ni kali zaidi kuliko Maana sisi tunashirkiana na Kristo ikiwa tutazingatia upanga wenye makali kuwili. Hukata kabisa mpaka kwa uthabiti tumaini tulilokuwa nalo mwanzoni. **15** mahali ambapo moyo na roho hukutana, mpaka pale Maandiko yasema hivi: "Kama mkisikia sauti ya vikutanapo viungo vya mwili na mafuta. Neno hilo Mungu leo, msifanyi miyo yenu kuwa migumu huchambua nia na fikira za moyo ya watu. **13** Hakuna kama wazee wenu walivyokuwa wakati walipomwasi kiumbe chochote kilichofichika mbele ya Mungu; Mungu." **16** Ni akina nani basi, waliosikia sauti ya kila kitu kimefunuliwa wazi mbele ya macho yake. Mungu wakamwasi? Ni wale wote walioongozwa Kwake, sisi sote tutapaswa kutoa hoja ya matendo na Mose kutoka Misri. **17** Mungu aliwakasirikia yetu. **14** Basi, tunapaswa kuzingatia kwa uthabiti akina nani kwa miaka arobaini? Aliwakasirikia wale imani tunayoiungama. Maana tunaye Kuhani Mkuu waliotenda dhambi, maiti zao zikatapakaa kule aliyeingia mpaka kwa Mungu mwenyewe—Yesu, jangwani. **18** Mungu alipoapa: "Hawataingia huko Mwana wa Mungu. **15** Huyu Kuhani Mkuu wetu ambako ningewapa pumziko," alikuwa anawasema si mmoja ambaye hawezi kutuunga mkono katika akina nani? Alikuwa anasema juu ya hao walioasi. **19** unyonge wetu, ila ni Kuhani Mkuu ambaye alijaribwa Basi, twaona kwamba hawakuwingia huko kwa sababu kama sisi kwa kila namna lakini hakutenda dhambi.

4 Mungu alituahidia kwamba tutaweza kupata pumziko hilo aliliosema. Basi, na tuogope ili ye yote kati yenu asije akashindwa kupata pumziko hilo. **2** Maana Habari Njema imehubiriwa kwetu kama vile ilivyohubiriwa kwa hao watu wa kale. Lakini ujumbe huo haukuwafaa chochote, maana

5 Kila kuhani mkuu huchaguliwa kutoka mionganoni mwa watu kwa ajili ya kumtumikia Mungu kwa niaba yao, kutolea zawadi na tambiko kwa ajili ya dhambi zao. **2** Maadamu ye ye mwenyewe yu dhaifu

anaweza kuaoneea huruma wale wasiojua kitu na mara, na kuotesha mimea ya faida kwa mkulima. 8 wanaofanya makosa. 3 Na kwa vile ye ye mwenyewe Lakini kama ardhi hiyo ikiota miti ya miiba na magugu, ni dhaifu, anapaswa kutolea dhabihu si tu kwa ajili ya haina faida; karibu italaaniwa na Mungu na mwisho watu, bali pia kwa ajili ya dhambi zake. 4 Hakuna wake ni kuchomwa moto. 9 Lakini, ingawa twasema mtu awezaye kujitwalia mwenyewe heshima ya kuwa namna hii, wapenzi wetu, tunalo tumaini kubwa juu kuhani mkuu. Kila mmoja huteuliwa na Mungu kuwa ya hali yenu. Tunajua kwamba mmepokea baraka zile kuhani mkuu kama alivyokuwa Aroni. 5 Hali kadhalika bora za wokovu wenu. 10 Mungu hakosi haki; ye ye naye Kristo hakujitwalia mwenyewe heshima ya hataisahau kazi mliyoifanya au upendo mlionyesha kuwa kuhani mkuu, bali Mungu alimwambia: "Wewe kwa ajili ya jina lake katika huduma mliywopa na ni Mwanangu; mimi leo nimekuwa baba yako." 6 Alisema pia mahali pengine: "Wewe ni kuhani milele, kufuatana na utaratibu wa ukuhani wa Melkisedeki." (aiōn g165) 7 Yesu alipokuwa anaishi hapa duniani, kwa kilio kikuu na machozi, alisali na kumwomba wenye uvumilivu na hiyo wanapeokea yake aliyoahidi Mungu ambaye alikuwa na uwezo wa kumwokoa Mungu. 13 Mungu alipompa Abrahamu ahadi, aliapa kutoka kifo; naye alisikilizwa kwa sababu ya kumcha kwa jina lake mwenyewe, maana hakuna aliye mkuu Mungu. 8 Lakini, ingawa alikuwa Mwana wa Mungu, kuliko Mungu ambaye kwa huyo angeweza kuapa. alijifunza kutii kwa njia ya mateso. 9 Na alipofanywa 14 Mungu alisema: "Hakika nitakubariki na nitakupa mkamilifu, akawa chanzo cha wokovu wa milele wazawa wengi." 15 Abrahamu alisubiri kwa uvumilivu kwa wale wote wanaomtii, (aiōnios g166) 10 naye Mungu akamteua kuwa kuhani mkuu kufuatana na na hiyo aliopokea kile alichaoahidiwa na Mungu. 16 utaratibu wa ukuhani wa Melkisedeki. 11 Tunayo kuliko wao, na kiapo hicho husuluhisha ubishi wote. 17 Mengi ya kusema juu ya jambo hili, lakini ni vigumu Naye Mungu aliimarisha ahadi yake kwa kiapo; na kwa kuwaelezeni, kwa sababu ninjy si wepesi wa kuelewa. namna hiyo akawaonyesha wazi wale aliowaahidia 12 Sasa mnjalipaswa kuwa tayari walimu, lakini mnahitaji bado mtu wa kuwafundisheni mafundisho ya mwanzo ya ujumbe wa Mungu. Badala ya kula kwamba hatabadili nia yake. 18 Basi, kuna vitu hivi chakula kigumu, mnapaswa bado kunya maziwa. 13 Kila anayepaswa kunywa maziwa huyo ni mtoto moyo wa kushikilia imara tumaini liliowekwa mbele bado, hajui uadilifu ni nini. 14 Lakini chakula kigumu yetu. 19 Tunalo tumaini hilo kama nanga ya maisha ni kwa ajili ya watu waliokomaa, ambao wanawenza kubainisha mema na mabaya.

6 Basi, tusonge mbele kwa yale yaliyokomaa na kuyaacha nyuma yale mafundisho ya mwanzo ya Kikristo. Hatuhitaji kuweka msingi tena kwa kurudia yale mafundisho ya mwanzo kama vile kuachana na matendo ya kifo, kumwamini Mungu; 2 mafundisho juu ya ubatizo na kuwekewa mikono; ufufulo wa wafu na hukumu ya milele. (aiōnios g166) 3 tusonge mbele! Hayo tutayafanya, Mungu akitujialia. 4 Maana watu wanaoiasi imani yao inawezekanaje kuwarudisha watubu tena? Watu hao walikwisha kuwa katika mwanga wa Mungu, walikwisha onja zawadi ya mbinguni na kushirikishwa Roho Mtakatifu; 5 walikwisha onja wema wa neno la Mungu na nguvu za ulimwengu ujao, (aiōn g165) 6 kisha wakaiasi imani yao! Haiwezekani kuwarudisha watubu tena, kwa sababu wanamsulubisha tena Mwana wa Mungu na kumwaibisha hadharani. 7 Mungu huibariki ardhi ambayo huipokea mvua inayoinyeshea mara kwa

mara, na kuotesha mimea ya faida kwa mkulima. 8 wanaofanya makosa. 3 Na kwa vile ye ye mwenyewe Lakini kama ardhi hiyo ikiota miti ya miiba na magugu, ni dhaifu, anapaswa kutolea dhabihu si tu kwa ajili ya haina faida; karibu italaaniwa na Mungu na mwisho watu, bali pia kwa ajili ya dhambi zake. 4 Hakuna wake ni kuchomwa moto. 9 Lakini, ingawa twasema mtu awezaye kujitwalia mwenyewe heshima ya kuwa namna hii, wapenzi wetu, tunalo tumaini kubwa juu kuhani mkuu. Kila mmoja huteuliwa na Mungu kuwa ya hali yenu. Tunajua kwamba mmepokea baraka zile kuhani mkuu kama alivyokuwa Aroni. 5 Hali kadhalika bora za wokovu wenu. 10 Mungu hakosi haki; ye ye naye Kristo hakujitwalia mwenyewe heshima ya hataisahau kazi mliyoifanya au upendo mlionyesha kuwa kuhani mkuu, bali Mungu alimwambia: "Wewe kwa ajili ya jina lake katika huduma mliywopa na ni Mwanangu; mimi leo nimekuwa baba yako." 6 Alisema pia mahali pengine: "Wewe ni kuhani milele, kufuatana na utaratibu wa ukuhani wa Melkisedeki." (aiōn g165) 7 Yesu alipokuwa anaishi hapa duniani, kwa kilio kikuu na machozi, alisali na kumwomba wenye uvumilivu na hiyo wanapeokea yake aliyoahidi Mungu. 13 Mungu alipompa Abrahamu ahadi, aliapa kutoka kifo; naye alisikilizwa kwa sababu ya kumcha kwa jina lake mwenyewe, maana hakuna aliye mkuu Mungu. 8 Lakini, ingawa alikuwa Mwana wa Mungu, kuliko Mungu ambaye kwa huyo angeweza kuapa. alijifunza kutii kwa njia ya mateso. 9 Na alipofanywa 14 Mungu alisema: "Hakika nitakubariki na nitakupa mkamilifu, akawa chanzo cha wokovu wa milele wazawa wengi." 15 Abrahamu alisubiri kwa uvumilivu kwa wale wote wanaomtii, (aiōnios g166) 10 naye Mungu akamteua kuwa kuhani mkuu kufuatana na na hiyo aliopokea kile alichaoahidiwa na Mungu. 16 utaratibu wa ukuhani wa Melkisedeki. 11 Tunayo kuliko wao, na kiapo hicho husuluhisha ubishi wote. 17 Mengi ya kusema juu ya jambo hili, lakini ni vigumu Naye Mungu aliimarisha ahadi yake kwa kiapo; na kwa kuwaelezeni, kwa sababu ninjy si wepesi wa kuelewa. namna hiyo akawaonyesha wazi wale aliowaahidia 12 Sasa mnjalipaswa kuwa tayari walimu, lakini mnahitaji bado mtu wa kuwafundisheni mafundisho ya mwanzo ya ujumbe wa Mungu. Badala ya kula kwamba hatabadili nia yake. 18 Basi, kuna vitu hivi chakula kigumu, mnapaswa bado kunya maziwa. 13 Kila anayepaswa kunywa maziwa huyo ni mtoto moyo wa kushikilia imara tumaini liliowekwa mbele bado, hajui uadilifu ni nini. 14 Lakini chakula kigumu yetu. 19 Tunalo tumaini hilo kama nanga ya maisha ni kwa ajili ya watu waliokomaa, ambao wanawenza kubainisha mema na mabaya.

7 Melkisedeki alikuwa mfalme wa Salemu, na kuhani wa Mungu Mkuu. Abrahamu alipokuwa anarudi kutoka vitani ambako aliwaua wafalme, Melkisedeki alikutana naye akambariki, 2 naye Abrahamu akampa sehemu ya kumi ya vitu vyote alivyokuwa navyo. (Maana ya kwanza ya jina hili Melkisedeki ni "Mfalme wa Uadilifu"; na, kwa vile ye ye alikuwa mfalme wa Salemu, jina lake pia lina maana ya "Mfalme wa Amani.") 3 Baba yake na mama yake hawatajwi, wala ukoo wake hautajwi; haisemwi alizaliwa lini au alikuwa lini. Anafanana na Mwana wa Mungu, na anaendelea kuwa kuhani daima. 4 Basi, mwaona jinsi mtu huyu alivyokuwa maarufu. Baba Abrahamu alimpa sehemu moja ya kumi ya vitu vyote alivyoteka vitani. 5 Tunajua vilevile kwamba kufuatana na Sheria, wana wa

Lawi ambaio ni makuhani, wanayo haki ya kuchukua sehemu ya kumi kutoka kwa watu, yaani ndugu zao, ingawaje nao ni watoto wa Abrahamu. **6** Lakini huyo Melkisedeki hakuwa wa ukoo wa Lawi, hata hivyo alipokea sehemu ya kumi kutoka kwa Abrahamu; tena akambariki yehe ambaye alikuwa amepewa ahadi ya Mungu. **7** Hakuna mashaka hata kidogo kwamba anayebariki ni mkuu zaidi kuliko yule anayebarikiwa. **8** Tena, hao makuhani wanaopokea sehemu ya kumi, ni watu ambaio hufa; lakini hapa anayepokea sehemu ya kumi, yaani Melkisedeki, anasemekana kwamba hafi. **9** Twaweza, basi, kusema kwamba Abrahamu alipota sehemu moja ya kumi, Lawi (ambaye watoto wake hupokea sehemu moja ya kumi) alitoa sehemu moja ya kumi pia. **10** Maana Lawi hakuwa amezaliwa bado, bali ni kama alikuwa katika mwili wa baba yake, Abrahamu, wakati Melkisedeki alipokutana naye. **11** Kutohana na ukuhani wa Walawi, watu wa Israeli walipewa Sheria. Sasa, kama huduma ya Walawi ingalikuwa kamilifu hapangekuwa tena na haja ya kutokea ukuhani mwingine tofauti, ukuhani ambaio umefuata utaratibu wa ukuhani wa Melkisedeki, na si ule wa Aroni. **12** Maana ukuhani ukibadilika ni lazima Sheria nayo ibadilike. **13** Naye Bwana wetu ambaye mambo hayo yote yanasewma juu yake, alikuwa wa kabilia lingine, na wala hakuna hata mmoja wa kabilia lake aliyepata kutumikia madhabahuni akiwa ukuhani. **14** Inafahamika wazi kwamba yehe alizaliwa katika kabilia la Yuda ambalo Mose hakulitaja alipokuwa anasema juu ya makuhani. **15** Tena jambo hili ni dhahiri zaidi: ukuhani mwingine anayefanana na Melkisedeki amekwisha tokeia. **16** Yeye hakufanya kuwa ukuhani kwa sheria na maagizo ya kibinadamu, bali kwa nguvu ya uhai ambaio hauna mwisho. **17** Maana Maandiko yasema: "Wewe ni ukuhani milele, kufuatana na utaratibu wa ukuhani wa Melkisedeki." **(aiōn g165)** **18** Basi, ile amri ya zamani ilifutwa kwa sababu ilikuwa hafifu na isiyofaa kitu. **19** Maana Sheria ya Mose haikuweza kukamilisha jambo lolote. Lakini sasa, mahali pake pamewekwa tumaini lililo bora zaidi ambalo kwalo tunaweza kumkaribia Mungu. **20** Zaidi ya hayo hapa pana kiapo cha Mungu. Wakati wale wengine walipofanya makuhani hapakuwako kiapo. **21** Lakini Yesu alifanya ukuhani kwa kiapo wakati Mungu alipomwambia: "Bwana ameapa, wala hataigeuza nia yake: Wewe ni ukuhani milele." **(aiōn g165)** **22** Basi, kutohana na tofauti hii, Yesu amekuwa mdhamini wa agano lililo bora zaidi. **23** Kuna tofauti nyinyige pia: hao makuhani wengine walikuwa wengi kwa sababu walikufa na hawakuweza kuendelea na kazi yao. **24** Lakini Yesu si kama wao, yehe anaishi milele; ukuhani wake hauondoki kwake. **(aiōn g165)**

25 Hivyo, yehe anawenza daima kuwaokoa kabisa wote wanaomwendea Mungu kwa njia yake, maana yehe anaishi milele kuwaombea kwa Mungu. **26** Basi, Yesu ndiye Kuhani Mkuu ambaye anatufaa sana katika mahitaji yetu. Yeye ni mtakatifu, hana hatia wala dhambi ndani yake; hayumo katika kundi la wenye dhambi na ameinuliwa mpaka juu mbinguni. **27** Yeye si kama wale makuhani wakuu wengine; hana haja ya kutoa dhabihu kila siku, kwanza kwa ajili ya dhambi zake mwenyewe, kisha kwa ajili ya dhambi za watu. Yeye alifanya hivyo mara moja tu wakati alipojitoa yehe mwenyewe, na hiyo yatosha kwa nyakati zote. **28** Sheria ya Mose huwateua watu waliokuwa dhaifu kuwa makuhani wakuu; lakini adhi ya Mungu aliyoifanya kwa kiapo na ambayo imefika baada ya sheria imerenteua Mwana ambaye amefanya wa mamilifu milele. **(aiōn g165)**

8 Basi, jambo muhimu katika hayo tunayosema ni hili: sisi tunaye Kuhani Mkuu wa namna hiyo, ambaye anaketi upande wa kulia wa kiti cha enzi cha Mwenyezi Mungu mbinguni. **2** Yeye hutoa huduma ya Kuhani Mkuu katika Mahali Patakatifu sana, yaani ndani ya ile hema ya kweli ilijengwa na Bwana, siyo na binadamu. **3** Kila Kuhani Mkuu ameteuliwa kumtolea Mungu vipawa na dhabihu, na hivyo Kuhani Mkuu wetu lazima pia awe na kitu cha kutolea. **4** Kama yehe angekuwa wa hapa duninani, asingekuwa kamwe ukuhani, kwani wako makuhani wengine wanaotaa sadaka kufuatana na Sheria. **5** Huduma zao za kikuhanu ni mfano tu na kivilu cha yale yaliyoko mbinguni. Ndivyo pia ilivyokuwa kwa Mose. Wakati alipokuwa karibu kuitengeneza ile hema, Mungu alimwambia: "Tengeneza kila kitu kufuatana na ule mfano ulioonyeshwa kule mlimani." **6** Lakini sasa Yesu amepewa huduma ya kikuhanu ilio bora zaidi kuliko yao, kama vile agano alilothibitisha katia watu na Mungu ni bora zaidi, kwani lina msingi wake katika ahadi za mambo yaliyo bora zaidi. **7** Maana kama lile agano la kwanza halingalikuwa na dosari, hakungalikuwa na haja ya agano la pili. **8** Lakini Mungu aliwalalaumu watu wake aliposema: "Siku zinakuja, asema Bwana, ambapo nitafanya agano jipya na watu wa Israeli na kabilia la Yuda. **9** Agano hili halitakuwa kama lile nililofanya na babu zao siku ile nilipowaongoza kwa mkono kutoka nchi ya Misri. Hawakuwa waaminifu kwa agano langu; na hivyo mimi sikuwajali, asema Bwana. **10** Na hili ndilo agano nitakalofanya na watu wa Israeli siku zizazo, asema Bwana: Nitaweka sheria zangu akilini

mwo, na kuziandika miyoni mwo. Mimi nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu. **11** Hakuna mtu atakayemfundisha mwananchi mwenzake, wala atakayemwambia ndugu yake: Mjue Bwana. Maana watu wote, wadogo na wakubwa, watanijua mimi. **12** Nitawasamehe makosa yao, wala sitakumbuka tena dhambi zao.” **13** Kwa kusema juu ya agano jipya, Mungu alilichakaza lile la kwanza; na chochote kinachochakaa na kuwa kikuukuu kitatoweka karibuni.

9 Agano la kwanza lilikuwa na taratibu zake za ibada na pia mahali patakatifu pa ibada palipojengwa na watu. **2** Palitengenezwa hema ambayo sehemu yake ya nje ilitwa Mahali Patakatifu. Humo mlikuwa na kinara cha taa, meza na mikate iliyotolewa kwa Mungu. **3** Nyuma ya pazia la pili, kulikuwa na hema ilioitwa Mahali Patakatifu Kupita Pote. **4** Humo mlikuwa na madhabahu ya dhahabu kwa ajili ya kufukizia ubani, na Sanduku la Agano, ambalo lilikuwa limepakwa dhahabu pande zote, na ndani yake mlikuwa na chungu cha dhahabu kilichokuwa na mana; fimbo ya Aroni iliyokuwa imechanua majani, na vile vibao viwili vilivyoandikwa agano. **5** Juu ya hilo Sanduku kulikuwa na viumbe vilivyoandihirisha kuweko kwa Mungu, na mabawa yao yalitanda juu ya mahali ambapo dhambi huondolewa. Lakini sasa, hatuwezi kusema kinaganaga juu ya mambo hayo. **6** Mipango hiyo ilitekelezwa kisha ikawa desturi kwa makuhanii kuingia kila siku katika hema ya nje kutoa huduma zao. **7** Lakini kuhani Mkuu peke yake ndiye anayeingia katika lile hema la pili; naye hufanya hivyo mara moja tu kwa mwaka. Anapoingia ndani huwa amechukua damu ambayo anamtolea Mungu kwa ajili yake mwenyewe na kwa ajili ya dhambi ambazo watu wamezitenda bila wao wenyewe kujua. **8** Kutokana na taratibu hizo Roho Mtakatifu anafundisha wazi kwamba wakati ile hemu ya nje ingali ipo imesimama, njia ya kuingia Mahali Patakatifu hajafunguliwa. **9** Jambo hili ni mfano wa nyakati za sasa. Linaonyesha kwamba zawadi na dhabihu zinazotolewa kwa Mungu haziwezi kuifanya miyo ya wale wanaoabudu kuwa mikamilifu, **10** kwani haya yote yanahusika na vyakula, vinywaji na taratibu mbalimbali za kutawadha. Yote hayo ni maagizo ya njenje tu; na nguvu yake hukoma wakati Mungu atakaporekebisha vitu vyote. **11** Lakini Kristo amekwisha fika, akiwa Kuhani Mkuu wa mambo yaliyo mema, ambayo sasa yamekwisha fika. Yeye anatoa huduma zake katika hema ilio bora na kamilifu zaidi, isiyofanywa kwa mikono ya watu, yaani isiyi ya ulimwengu huu ulioumbwa. **12** Yeye alilingia Mahali Patakatifu mara moja tu, tena

hakuwa amechukua damu ya mbuzi wala ng'ombe, bali alilingia kwa damu yake ye ye mwenyewe, akatupatia ukombozi wa milele. (aiōnios g166) **13** Watu waliokuwa najisi kidini waliweza kutakasika na kuwa safi waliponyunyizwa damu ya mbuzi na ya ng'ombe pamoa na majivu ya ndama. **14** Lakini, kwa damu ya Kristo, mambo makuu zaidi hufanyika! Kwa nguvu za Roho wa milele, Kristo alijitolea mwenyewe dhabihu kamilifu kwa Mungu. Damu yake itatutakasa dhamiri zetu kutokana na matendo yaletayo kifo, ili tupate kumtumikia Mungu aliye hai. (aiōnios g166) **15** Kwa hiyo, Kristo ndiye aliyeratibisha agano jipya ili wale walioitwa na Mungu wazipokee baraka za milele walizohidiwa. Watazipata, kwani kifo kimetokea ambacho huwakomboa watu kutoka yale makosa waliofanya wakati wa lile agano la kale. (aiōnios g166) **16** Kwa kawaida wosia hutambuliwa tu kama kifo cha yule aliyeufanya huo wosia kimethibitishwa. **17** Wosia hauwezi kutekelezwa mpaka kumetokea kifo, kwani wosia hauna maana ikiwa mwenye kuufanya bado anaishi. **18** Ndiyo maana hata lile agano la kwanza halikuwekwa bila damu kumwagwa. **19** Kwanza Mose aliwatangazia watu wote amri zote kama ilivyokuwa katika Sheria; kisha akachukua damu ya ndama pamoa na maji, na kwa kutumia majani ya mti uitwao husopo na pamba nyekundu, akakinyunyizia kile kitabu cha Sheria na hao watu wote. **20** Mose alisema: “Hii ni damu inayothibitisha agano mliloamriwa na Mungu mlitii.” **21** Vilevile Mose aliinyunyizia damu ile hemu na vyombo vy ya ibada. **22** Naam, kadiri ya Sheria karibu kila kitu chawenza kutakaswa kwa damu, na dhambi nazo zaondolewa tu ikiwa damu imemwagwa. **23** Vitu hivi ambavyo ni mfano tu wa mambo halisi ya mbinguni, vililazimika kutakaswa kwa namna hiyo. Lakini vitu vy a mbinguni huhitaji dhabihu ilio bora zaidi. **24** Maana Kristo hakuingia Mahali Patakatifu palipojengwa kwa mikono ya watu, ambapo ni mfano tu wa kile kilicho halisi. ye ye alilingia mbinguni kwenyewe ambako sasa anasimama mbele ya Mungu kwa ajili yetu. **25** Kuhani Mkuu wa Wayahudi huingia Mahali Patakatifu kila mwaka akiwa amechukua damu ya mnyama; lakini Kristo hakuingia humo ili ajitoe mwenyewe mara nyingi, **26** maana ingalikuwa hivyo, Kristo angalipaswa kuteswa mara nyingi tangu kuumbwa ulimwengu. Lakini sasa nyakati hizi zinapokaribia mwisho wake, ye ye ametokea mara moja tu, kuondoa dhambi kwa kujitoa ye ye mwenyewe dhabihu. (aiōn g165) **27** Basi, kama vile kila mtu hufa mara moja tu, kisha husimama mbele ya hukumu ya Mungu, **28** vivyo hivyo Kristo naye alijitolea dhabihu mara moja tu kwa ajili ya kuziondoa dhambi

za wengi. Atakapotokea mara ya pili si kwa ajili ya wake mwenyewe. 21 Basi, tunaye kuhanu maarufu kupambana na dhambi, bali ni kwa ajili ya kuwaokoa aliye na mamlaka juu ya nyumba ya Mungu. 22 Kwa hilo tumkaribie Mungu kwa moyo myofu na imani timilifu, kwa miyo iliyotakaswa dhamiri mbaya, na kwa miili iliyosafishwa kwa maji safi. 23 Tushikilie imara tumaini lile tunalokirii, maana Mungu aliyefanya ahadi zake ni mwaminifu. 24 Tujitahidi kushughulikiana kwa ajili ya kuongezeana bidii ya kupendana na kutenda mema. 25 Tusiache ile desturi ya kukutana pamoja, kama vile wengine wanavyofanya. Bali tunapaswa kusaidiana kwani, kama mwonavyo, Siku ile ya Bwana inakaribia. 26 Maana, tukiendelea kutenda dhambi makusudi baada ya kufahamu ukweli, hakuna dhabihu iwezayo kutolewa tena kwa ajili ya kuondoa dhambi. 27 Linalobaki ni kungojea tu kwa hofu hukumu ya Mungu na moto mkali utakaowaangamiza wote wanaompinga. 28 Mtu ye yeyote asiyetii Sheria ya Mose, huuawa bila ya huruma kukiwa na ushahidi wa watu wawili au watatu. 29 Je, mtu yule anayempuuza Mwana wa Mungu na kuidharau damu ya agano la Mungu iliyomtakasa, mtu anayemtukana Roho wa Mungu, anastahili kupata adhabu kali ya namna gani? 30 Maana tunamfahamu yule aliesema, "Mimi nitalipiza kisasi, mimi nitalipiza," na ambaye alisema pia, "Bwana atawahukumu watu wake." 31 Kuanguka mikononi mwa Mungu aliye hai ni jambo la kutisha mno! 32 Kumbukeni yaliyotokea siku zile za kwanza mlipoangaziwa mwanga wa Mungu. Ingawa siku zile mlipatwa na mteso mengi, ninyi mlistahimili. 33 Mara nyngine mlitukanwa na kufedheheshwa hadharani; mara nyngine mlikuwa radhi kuungana na wale waliotheswa namna hiyo hiyo. 34 Mlishiriki mteso ya wafungwa, na mliponyang'anywa mali yenu mlishtahimili kwa furaha, maana mlisia kwamba mnayo mali bora zaidi na ya kudumu milele. 35 Basi, msipoteze uhodari wenu, maana utawapatieni tuzo kubwa. 36 Mnahitaji kuwa na uvumilivu, ili mweze kufanya anayotaka Mungu na kupokea kile alichoahidi. 37 Maana kama yasemavyo Maandiko: "Bado kidogo tu, na yule anayekuja, atakuja, wala hatakawia. 38 Lakini mtu wangu aliye mwadilifu ataamini na kuishi; walakini akirudi nyuma, mimi sitapendezwa naye." 39 Basi, sisi hatumo mionganoni mwa wale wanaorudi nyuma na kupotea, ila sisi tunaamini na tunaokolewa.

10 Sheria ya Wayahudi si picha kamili ya mambo yale halisi: ni kivuli tu cha mema yanayokuja. Dhabihu zilezile hutolewa daima, mwaka baada ya mwaka. Sheria yawezaje, basi, kwa njia ya dhabihu hizo, kuwafanya wale wanaoabudu wawe wakamilifu? 2 Kama hao watu wanaomwabudu Mungu wangkuwa wametakaswa dhambi zao kweli, hawangejisikia tena kuwa na dhambi, na dhabihu hizo zote zingekoma. 3 Lakini dhabihu hizo hufanyika kila mwaka kuwakumbusha watu dhambi zao. 4 Maana damu ya fahali na mbuzi haiwezi kamwe kuondoa dhambi. 5 Ndiyo maana Kristo alipokuwa anakuja ulimwenguni, alimwambia Mungu: "Hukutaka dhabihu wala sadaka, lakini umenitayarishia mwili. 6 Sadaka za kuteketezwa au za kuondoa dhambi hazikupendezi. 7 Hapo nikasema: Niko hapa ee Mungu, tayari kufanya mapenzi yako kama ilivyoandikwa juu yangu katika kitabu cha Sheria." 8 Kwanza alisema: "Hutaki, wala hupendezwi na dhabihu na sadaka, sadaka za kuteketezwa na za kuondoa dhambi." Alisema hivyo ingawa sadaka hizi zote hutolewa kufuatana na Sheria. 9 Kisha akasema: "Niko hapa, ee Mungu, tayari kufanya mapenzi yako." Hivyo Mungu alibatilisha dhabihu za zamani na mahali pake akaweka dhabihu nyiningine moja. 10 Kwa kuwa Yesu Kristo alitimiza mapenzi ya Mungu, sisi tunatakaswa dhambi zetu kwa ile dhabihu ya mwili wake aliyotoa mara moja tu, ikatosha. 11 Kila kuhanu Myahudi humhudumia Mungu kila siku, akitoa dhabibu zilezile mara nyangi, dhabibu ambazohaziwezi kuondoa dhambi. 12 Lakini Kristo alitoa dhabihu moja tu kwa ajili ya dhambi, dhabihu ifaayo milele, kisha akaketi upande wa kulia wa Mungu. 13 Huko anangoja mpaka adui zake watakapowekwa kama kibao chini ya miguu yake. 14 Basi, kwa dhabihu yake moja tu, amewafanya kuwa wakamilifu milele wale wanaotakaswa dhambi zao. 15 Naye Roho Mtakatifu anatupa ushahidi wake. Kwanza anasema: 16 "Hili ndilo agano nitakalofanya nao, katika siku zijazo, asema Bwana: Nitaweka sheria zangu miyononi mwao, na kuziandika akilini mwao." 17 Kisha akaongeza kusema: "Sitakumbuka tena dhambi zao, wala vitendo vyao vya uhalifu." 18 Basi, dhambi zikisha ondolewa, hakutakuwa na haja tena ya kutoa dhabihu za kuondoa dhambi. 19 Basi, ndugu, kwa damu ya Yesu tunapewa moyo thabiti wa kuingia Mahali Patakatifu. 20 Yeye ametufungulia njia mpya na yenye uzima kuititia lile pazia, yaani kwa njia ya mwili

11 Kuwa na imani ni kuwa na hakika ya mambo tunayotumainia; kusadiki kabisa mambo tuisiyoona. 2 Maana wazee wa kale walipata kibali cha Mungu kwa sababu ya imani yao. 3 Kwa imani sisi tunafahamu kwamba ulimwengu uliumbwba kwa

neno la Mungu; vitu vinavyoonekana kutoka vitu wako watatokana na Isaka.” 19 Abrahamu aliamini visivyoonekana. (aiōn g165) 4 Kwa imani Abeli alimtolea kwamba Mungu anaweza kuwafufu wafu: na kwa Mungu dhabihu iliyokuwa bora zaidi kuliko ile ya namna fulani kweli Abrahamu alimpata tena mwanae Kaini. Kwa imani yake alikubaliwa na Mungu kuwa kutoka wafu. 20 Kwa imani Isaka aliwabariki Yakobo mwadilifu; Mungu mwenyewe alizikubali sadaka zake. na Esau, wapate baraka zitakazokuja baadaye. 21 Kwa imani yake ingawa amekufa, bado ananena. 5 Kwa imani Yakobo alipokuwa karibu kufa, aliwabariki Kwa imani Henoki alichukuliwa na Mungu, asipate kila mmoja wa wana wa Yosefu, akamwabudu Mungu kufa. Hakuonekana tena kwa sababu Mungu alikuwa ariegemea ile fimbo yake. 22 Kwa imani Yosefu amemchukua. Maandiko yasema kwamba kabla ya alipokuwa karibu kufa, alinena juu ya kutoka kwa kuchukuliwa kwake, yeze alikuwa amempendeza Waisraeli katika nchi ya Misri, na pia akawaachia Mungu. 6 Basi, pasipo imani haiwezekani kumpendeza maagizo kuhusu mifupa yake. 23 Kwa imani wazazi Mungu. Kwa maana kila mtu anayemwenda Mungu wa Mose walimficha huyo mtoto kwa muda wa miezi ni lazima aamini kwamba Mungu yuko, na kwamba mitatu baada ya kuzaliwa kwake. Walimwona kuwa ni huwatuza wale wanaomtafuta. 7 Kwa imani Noa mtoto mzuri, wala hawakuiogopa amri ya mfalme. alionywa na Mungu juu ya mambo ya baadaye ambayo 24 Kwa imani Mose alipokuwa mtu mzima, alikataa hakuweza kuyaona bado. Alimtii Mungu, akajenga ile kuitwaya mwana wa binti Farao. 25 Aliona ni afadhali safina ambamo alikolewa yeze pamoja na jamaa kuteseka pamoja na watu wa Mungu kuliko kufurahia yake. Kutokana na hayo ulimwengu ulihukumiwa, raha ya dhambi kwa kitambo kidogo. 26 Alitambua naye Noa akapokea uadilifu unaotokana na imani. 8 kwamba kuteseka kwa ajili ya Masiha kuna faida Kwa imani Abrahamu alimtii Mungu alipoitwa aende kubwa zaidi kuliko utajiri wote wa nchi ya Misri, maana katika nchi ambayo Mungu angempa iwe yake. alikuwa anatazamia tuzo la baadaye. 27 Kwa imani Ingawa hakujua alikokuwa anakwenda, Abrahamu Mose alihama kutoka nchi ya Misri bila kuogopa hasira alihama. 9 Kwa imani aliishi kama mgeni katika nchi ya mfalme; na wala hakurudi nyuma, kwani alikuwa aliyoahidiwa na Mungu. Aliishi huko katika hema kama kama mtu aliyemwona yule Mungu asiyonekana. 28 walivoishi Isaka na Yakobo, ambao pia walishiriki Kwa imani aliadhimisha siku ya Pasaka, akaamuru ahadi ileile. 10 Maana Abrahamu alikuwa akingojea mji damu inyonyizwe juu ya milango, ili yule Malaika wenyewe misingi imara, mji ambao Mungu mwenyewe Mwangamizi asiwaue wazaliwa wa kwanza wa Israeli. ndiye fundi aliyeubuni na kuujenga. 11 Kwa imani 29 Kwa imani watu wa Israeli walivuka bahari ya hata Sara aliamini kwamba Mungu hutimiza ahadi Shamu, kana kwamba ilikuwa nchi kavu; lakini zake, kwa hiyo akajaliwa kuchukua mimba ingawaje Wamisri walipajaribu kufanya hivyo walikufa maji. alikuwa amepita umri. 12 Kwa hiyo, kutoka katika 30 Kwa imani kuta za mji wa Yeriko zilianguka watu mtu huyo mmoja, Abrahamu, ambaye alikuwa kama wa Israeli walipokwisha zunguka kwa muda wa amekufa, walitokea watu wengi wasiohesabika kama siku saba. 31 Kwa imani Rahabu aliyekuwa malaya vile nyota za mbinguni na mchanga wa pwani. 13 hakuangamia pamoja na wale waliomwasi Mungu, Watu hawa wote walikufa wakiwa na imani. Walikufa kwa sababu aliwakaribisha wale wapelelezi. 32 Basi, kabla ya kupokea mambo ambayo Mungu alikuwa niseme nini zaidi? Wakati hauniruhusu kueleza juu ya ameahidi, lakini kwa mbali waliyaona, wakashangilia, Gedeoni, Baraki, Samsoni, Yeftha, Daudi, Samwelii na kukiri wazi kwamba wao walikuwa wageni na na manabii. 33 Kwa imani hawa wote walipigana vita wakimbizi duniani. 14 Watu wanaosema mambo na wafalme, wakashinda. Walitenda mambo adili, kama hayo, huonyesha wazi kwamba wanaitafula wakapokea yale aliyoahidi Mungu. Walifunga vinywa nchi yao wenye. 15 Kama wangalikuwa wanaifikiria via simba, 34 Walizima mioto mikali, waliepuka nchi walikotoka zamani, wangalipata nafasi ya kurudi kuuawa kwa upanga. Walikuwa dhaifu lakini walipata huko. 16 Lakini sasa wanataka nchi iliyo bora zaidi, nguvu. Walikuwa hodari katika vita wakashinda yaani nchi ya mbinguni. Ndiyo maana Mungu haoni majeshi ya kigeni. 35 Na, wanawake walioamini haya wakimwita yeze Mungu wao, kwa sababu yeze walirudishiwa wafu wao wakiwa wamefuli. Baadhi mwenyewe amekwisha watayarishia mji. 17 Kwa yao walikataa kufunguliwa, wakateswa mpaka kufa ili imani, Abrahamu alimtoea mwanae Isaka sadaka wapate kufufuliwa na kuingia katika maisha bora zaidi. wakati Mungu alipomjaribu. Huyo Abrahamu ndiye 36 Wengine walidhishakiwa na kupigwa mijeledi, na aliyekuwa amepokea ahadi ya Mungu, lakini, hata wengine walifungwa minyororo na kutupwa gerezani. hivyo, alikubali kumtoa dhabihu mwanae wa pekee, 37 Walipigwa mawe, walipasuliwa vipandevipande, 18 ingawa Mungu alikuwa amemwambia: “Wazawa waliuawa kwa upanga. Walizungukazunguka wakiwa

wamevaa ngozi za kondoo na ngozi za mbuzi, neema ya Mungu. Muwe waangalifu ili mti mchungu walikuwa watu maskini, walioteswa na kudhulumiwa. usizuke kati yenu na kuwaua wengi kwa sumu yake. **38** Ulimwengu haukustahili kuwa na watu hao. **16** Jihadharini ili mionganoni mwenu pasiwe na mtu Walitangatanga jangwani na mlimani, wakaishi katika mashimo na mapango ya ardhi. **39** Watu hawa wote walionekana kuwa mashujaa kwa sababu ya imani yao. Hata hivyo, hawakupokea yale ambayo Mungu mpango ulio bora zaidi kwa ajili yetu; yaani wao wangeufikia ukamilifu wakiwa pamoja nasi.

12 Sisi tunalo kundi hili kubwa la mashahidi mbele yetu. Kwa hiyo tuondoe kila kizuizi kinachotuzuua, na dhambi ile inayotung'ang'ania. Tupige mbio kwa uvumilivu katika mashindano yaliyowekwa mbele yetu. **2** Tumwelekee Yesu ambaye ndiye aliyeianzisha imani yetu na ambaye ataiakamilisha. Kwa ajili ya furaha iliyokuwa inamngoeja, ye ye alivumilia kifo msalabani, bila kujali juu ya aibu yake, na sasa anaketi upande wa kulia wa kiti cha enzi cha Mungu. **3** Fikirini juu ya mambo yaliyompatta Yesu, jinsi alivyostahimili upinzani mkubwa kwa watu wenyewe dhambi. Basi, msife moyo, wala msikate tamaa. **4** Maana katika kupambana na dhambi, ninyi hamjapigana mpaka kiasi cha kumwaga damu yenu. **5** Je, mmesahau yale maneno ya kutia moyo ambayo Mungu anawataja ninyi kuwa wanawe? "Mwanangu, usidharau adhabu ya Bwana, wala usife moyo anapokukanya. **6** Maana Bwana humwadhibu kila anayempenda, humpinga kila anayekubali kuwa mwanae." **7** Vumilieni adhabu kwani ni mafundisho; Mungu huwatendea ninyi kama wanawe. Maana ni mwana gani asiyeadhibiwa na baba yake? **8** Lakini msipoadhibiwa kama wana wengine, basi, ninyi si wanawe, bali ni wana haramu. **9** Zaidi ya hayo sisi tunawaheshimu wazazi wetu waliotuzaa hata wanapotuadhibu. Basi, tunapaswa kumtii zaidi Baba yetu wa kiroho ili tupate kuishi. **10** Wazazi wetu hapa duniani walituadhibu kwa muda, kama wao wenyeve walivyoona kuwa vema; lakini Mungu anatuadhibu kwa ajili ya faida yetu wenyeve, tupute kuushiriki utakatifu wake. **11** Kuadhibiwa si jambo la kufurahisha bali la kuhuzunisha. Lakini wale waliofunzwa kuwa na nidhamu mwishove watavuna tuzo la amani kutoka katika maisha adili! **12** Basi, inueni mikono yenu inayolegea na kuimarisha magoti yenu yaliyo dhaifu. **13** Endeleeni kutembea katika njia iliyonyoka, ili kile kilicholemaa kisiumizwe, bali kiponywe. **14** Jitahidini kuishi kwa amani na watu wote. Ishini maisha ya utakatifu, kwa sababu hakuna mtu atakayemwona Bwana bila ya maisha kama hayo. **15** Jitahidini sana mtu ye yote asije akapoteza

16 Jihadharini ili mionganoni mwenu pasiwe na mtu mwasherati au mtu asiyemcha Mungu kama Esau, aliwaahidia, **40** maana Mungu alikuwa ameazimia maana hakupata tena nafasi ya kutubu, ingawa aliitafta kwa machozi. **18** Ninyi hamkuwasili mlimani Sinai, ambao unaweza kushikika kama walivyofanya watu wa Israeli, hamkufika kwenye moto uwakao, penye giza, tufani, **19** mvumo wa tarumbeta na sauti ya maneno. Wale waliosikia sauti hiyo waliomba wasisikie tena neno jingine, **20** kwani hawakuweza kustahimili amri iliyotolewa: "Atakayegusa mlima huu, hata kama ni mnyama, atapigwa mawe." **21** Hayo yote yalionekana ya kutisha mno, hata Mose akasema, "Naogopa na kutetemeka." **22** Lakini ninyi mmefika katika mlima wa Sioni, kwenye mji wa Mungu aliye hai. Mmefika Yerusalem, mji wa mbinguni, ambapo wamekusanya malaika elfu nyangi wasiohesabika. **23** Mmefika kwenye kusanyiko kubwa la wazaliwa wa kwanza wa Mungu, ambao majina yao yameandikwa mbinguni. Mnasimama mbele ya Mungu aliye hakimu wa wote, na mbele ya roho za watu waadilifu waliofanywa kuwa wakamilifu. **24** Mmefika kwa Yesu ambaye ameratibisha agano jipy, na ambaye damu yake iliyomwagika inasema mambo mema zaidi kuliko ile ya Abeli. **25** Basi, jihadharini msije mkakataa kumsikiliza yeye ambaye anasema nanyi. Kama wale walikataa kumsikiliza yule aliyeaonya hapa duniani hawakuokoka, sisi tutawezaje kuokoka kama tukikataa kumsikiliza yule anayetuonya kutoka mbinguni? **26** Wakati ule sauti ilitetemesha nchi, lakini sasa ameahidi: "Nitatemesha nchi tena, lakini si nchi tu bali pia mbingu." **27** Neno hili: "tena" linatuonyesha kwamba vitu vyote vilivyoumbwa vitatetemesha na kutoweka ili vibaki vile visivytotemeshwa. **28** Sisi basi, na tushukuru kwani tunapokea utawala usiotakisika. Tuwe na shukrani na kumwabudu Mungu kwa namna itakayompendza, kwa ibada na hofu; **29** maana Mungu wetu kweli ni moto mkali unaoteketeza.

13 Endeleeni kupendana kidugu. **2** Msisahau kuwakaribisha wageni; maana kwa kufanya hivyo watu wengine walipata kuwakaribisha malaika bila kujua. **3** Wakumbukeni wale waliofungwa kana kwamba mmefungwa pamoja nao. Wakumbukeni wale wanaoteseka kana kwamba nanyi mnateseka kama wao. **4** Ndoa inapaswa kuheshimiwa na watu wote, na haki zake zitekelezwe kwa uaminifu. Mungu

atawahukumu waasherati na wazinzi. 5 Msiwe watu wanawasalimuni. 25 Tunawatakieni nyote neema ya wa kupenda fedha; toshekeni na vile vitu mlivyo Mungu.

navyo. Mungu mwenyewe amesema: "Sitakuacha kamwe, wala sitakutupa." 6 Ndiyo maana tunathubutu kusema: "Bwana ndiye msaada wangu, sitaogopa. Binadamu atanifanya nini?" 7 wakumbukeni viongozi wenu waliowatangazieni ujumbe wa Mungu. Fikirieni juu ya mwenendo wao, mkaige imani yao. 8 Yesu Kristo ni yuleyule, jana, leo na milele. (aiōn g165) 9 Msipeperushwe huku na huku kwa mafundisho tofauti ya kigeni. Neema ya Mungu ndiyo inayoimarsha roho zetu na wala si masharti juu ya chakula; masharti hayo hayakumsaidia kamwe mtu ye yote aliyeyafuata. 10 Sisi tunayo madhababu ambayo wale wanaotumikia bado katika hema la Wayahudi, hawana haki ya kula vitu vyake. 11 Kuhani Mkuu wa Kiyahudi huleta damu ya wanyama katika Mahali Patakatifu na kuitoa dhabihu kwa ajili ya dhambi; lakini nyama za hao wanyama huteketezwa nje ya kambi. 12 Ndiyo maana Yesu pia, kusudi apate kuwatakasa watu kwa damu yake mwenyewe, aliteswa na kufa nje ya mji. 13 Basi, tumwendee huko nje ya kambi tukajitwike laana yake. 14 Maana hapa duniani hatuna mji wa kudumu; lakini tunautafuta ule unaokuja. 15 Basi, kwa njia ya Yesu, tumtolee Mungu dhabihu ya sifa daima, yaani sifa zinazotolewa na midomo inayoliungama jina lake. 16 Msisahau kutenda mema na kusaidiana, maana hizi ndizo dhabihu zinazompendeza Mungu. 17 Watiihi viongozi wenu na kushika amri zao; wao huchunga roho zenu usiku na mchana, na watatoa ripoti ya utumishi wao mbele ya Mungu. Kama mkiwatii watafanya kazi zao kwa furaha, la sivyo, watazifanya kwa huzuni, na hiyo haitakuwa na faida kwenu. 18 Tuombeenii na sisi. Tuna hakika kwamba tunayo dhamiri safi, maana twataka kufanya lililo sawa daima. 19 Nawasihi sana mniombee ili Mungu anirudishe kwenu upesi iwezekanavyo. 20 Mungu amemfufua Bwana wetu Yesu Kristo ambaye ni Mchungaji Mkuu wa kondoo kwa sababu ya kumwaga damu yake iliyothibitisha agano la milele. (aiōnios g166) 21 Mungu wa amani awakamilishe katika kila tendo jema ili mtekeleze mapenzi yake; yeye na afanye ndani yetu kwa njia ya Kristo yale yanayompendeza mwenyewe. Utukufu uwe kwake, milele na milele! Amina. (aiōn g165) 22 Basi, ndugu, nawasihi mpokee kwa utulivu ujumbe huu wa kuwatieni moyo. Hii ni barua fupi tu ambayo nimewaandikieni. 23 Napenda kuwajulisheni kwamba ndugu yetu Timotheo amekwisha funguliwa gerezani. Kama akifika hapa mapema, nitakuja naye nitakapokuja kwenu. 24 Wasalimieni viongozi wenu wote pamoja na watu wa Mungu! Ndugu wa Italia

Yakobo

1 Mimi Yakobo, mtumishi wa Mungu na wa Bwana

Yesu Kristo, nawaandikia ninyi, makabila kumi na mawili, yaliyotawanyika ulimwenguni! Salaam!

2 Ndugu zangu, muwe na furaha mnapopatwa na majoribu mbalimbali, **3** kwani mwajua kwamba imani yenu ikisha stahimili, itawapatiemi uvumilivu. **4** Muwe na hakika kwamba uvumilivu wenu utawategemeza mpaka mwisho, mpare kuwa wakamilifu na watimilifu, bila kupungukiwa chochote. **5** Lakini kama mmoja wenu ametindikiwa hekima, basi, anapaswa kumwomba Mungu ambaye atampatia; kwani Mungu huwapa wote kwa wingi na kwa ukarimu. **6** Lakini anapaswa kuomba kwa imani bila mashaka yoyote.

Mtu aliye na mashaka ni kama mawimbi ya bahari ambayo husukumwa na kutupwatupwa na upepo. **7**

Mtu wa namna hiyo, mwenye nia mbili na asiyé na msimamo katika mwenendo wake wote, **8** asidhani ya kwamba atapata chochote kile kutoka kwa Bwana. **9** Ndugu aliye maskini anapaswa kufurahi wakati aliyeava mavazi machafu. **10** Ikiwa mtamstahi zaidi Mungu anapomkweza, **11** naye tajiri anapaswa yule aliyeava mavazi ya kuvutia na kumwambia: kufurahi anaposhushwa na Mungu. Maana tajiri “Keti hapa mahali pazuri,” na kumwambia yule atatoweka kama ua la porini. **11** Jua huchomoza maskini: “Wewe, simama huko,” au “Keti hapa na kwa joto lake kali hukausha mimea, nayo maua sakafuni miguuni pangu.” **4** Je, huo si ubaguzi kati yake huanguka, na uzuri wake wote huharibika. yenu? Je, na huo uamuzi wenu haujatokana na Vivyo hivyo, tajiri ataangamizwa katika shughuli zake. fikira mbaya? **5** Ndugu zangu wapenzi, sikilizeni!

12 Heri mtu anayebaki mwaminifu katika majoribu, Mungu amechagua watu ambaa ni maskini katika kwani akisha stahimili atapewa tuzo la uzima ambalo ulimwengu huu ili wapate kuwa matajiri katika imani na Mungu aliwaahidia wale wanaompenda. **13** Kama kupokea Utawala aliwaahidia wale wanaompenda. mtu akijaribiwa, asiseme: “Ninajaribiwa na Mungu.” **6** Lakini ninyi mnawadharau watu maskini! Je, Maana Mungu hawezi kujaribiwa na uovu, wala matajiri si ndio wanaowakandamizeni na kuwapeleka ye ye hamjaribu mtu yeyote. **14** Lakini mtu hujaribiwa mahakamani? **7** Je, si haohao wanaolitukana hilo jina anapovutwa na kunaswa na tamaa zake mbaya. **15** lenu zuri mlilopewa? **8** Kama mnaitimiza ile sheria Tamaa ikiiva huzaa dhambi; nayo dhambi iikomaa ya Utawala kama ilivyoandikwa katika Maandiko huzaa kifo. **16** Ndugu zangu wapenzi, msidanganyike! Matakatifu: “Mpende binadamu mwenzako kama

17 Kila kipaji chema na kila zawadi kamilifu hutoka unavyojipenda wewe mwenyeewe”, mtakuwa mnafanya mbinguni; hutoka kwa Baba, Muumba wa mianga, vema kabisa. **9** Lakini mkiwabagua watu, basi, ambaye habadiliki wala hana alama yoyote ya mwatenda dhambi, nayo Sheria inawahukumu ninyi ugeugeu. **18** Kwa kupenda kwake mwenyeewe alituzaa kuwa mna hatia. **10** Anayevunja amri mojawapo kwa neno lake la ukweli, ili tuwe namna ya matunda ya Sheria, atakuwa na hatia ya kuivunja Sheria ya kwanza mionganoni mwa viumbe vyake. **19** Ndugu yote. **11** Maana yuleyule aliyesema: “Usizini,” alisema zangu wapenzi, kumbukeni jambo hili! Kila mtu na awe pia “Usiue”. Kwa hiyo, hata ikiwa hukuzini lakini mwepesi wa kusikia lakini asiwe mwepesi wa kusema umeua, wewe umeivunja Sheria. **12** Basi, semenii na wala mwepesi wa kukasirika. **20** Mwenye hasira kutenda kama watu watakaohukumiwa kwa sheria hawezи kutimiza matakwa ya Mungu yaliyo ya haki. **21** iletayo uhuru. **13** Maana, Mungu hatakuwa na huruma Kwa hiyo, tupilieni mbali mwenendo mchafu na tabia atakapomhukumu mtu asiyekuwa na huruma. Lakini zote mbovu; jiwekeni chini ya Mungu na kupokea ulti huruma hushinda hukumu. **14** Ndugu zangu, kuna ujumbe uliopandwa miyononi mwenu, ambaa wawea faida gani mtu kusema ana imani, lakini haonyeshi kuziokoa nafsi zenu. **22** Msijidanganye wenyeewe kwa kwa vitendo? Je, hiyo imani yawezaje kumwokoa?

kusikiliza tu neno lake, bali litekelezeni kwa vitendo. **23**

Yeyote anayeskiliza hilo neno lakini halitekelezi, huyo

ni kama mtu anayejiangalia sura yake mwenyeve katika kioo. **24** Hujiangalia mwenyeve, kisha huenda zake, na mara husahau jinsi alivyo. **25** Lakini mtu anayeangalia kwa makini sheria kamilifu ambayo huwapa watu uhuru, mtu anayeendelea kuizingatia, na si kuisikia tu na kuisahau baadaye, bali anaitekeleza, mtu huyo atabarikiwa katika kila kitu anachofanya. **26** Kama mtu akiijiona kuwa ni mtu mwenye dini, lakini hawezi kuutawala ulimi wake, dini yake haifai kitu, na anajidanganya mwenyeve. **27** Dini iliyo safi na isiyo na hitilafu mbele ya Mungu Baba ni hii: Kuwasaidia yatima na wajane katika shida zao, na kujilinda mwenyeve usichafuliwe na ulimwengu huu.

2 Ndugu zangu, mkiwa mnawamini Bwana Yesu

Kristo, Bwana wa utukufu, msiwabague watu kamwe. **2** Tuseme mtu mmoja ambaye amevaa pete ya dhahabu na mavazi nadhifu anaingia katika mukutano wenu, na papo hapo akaingia mtu maskini aliyeava mavazi machafu. **3** Ikiwa mtamstahi zaidi kufurahi anaposhushwa na Mungu. Maana tajiri “Keti hapa mahali pazuri,” na kumwambia yule atatoweka kama ua la porini. **4** Je, na huo uamuzi wenu haujatokana na Vivyo hivyo, tajiri ataangamizwa katika shughuli zake. fikira mbaya? **5** Ndugu zangu wapenzi, sikilizeni! **6** Lakini ninyi mnawadharau watu maskini! Je, Maana Mungu hawezi kujaribiwa na uovu, wala matajiri si ndio wanaowakandamizeni na kuwapeleka ye ye hamjaribu mtu yeyote. **7** Je, si haohao wanaolitukana hilo jina anapovutwa na kunaswa na tamaa zake mbaya. **8** Kama mnaitimiza ile sheria Tamaa ikiiva huzaa dhambi; nayo dhambi iikomaa ya Utawala kama ilivyoandikwa katika Maandiko huzaa kifo. **9** Lakini ninyi mnawadharau watu maskini! Je, Maana Mungu hawezi kujaribiwa na uovu, wala matajiri si ndio wanaowakandamizeni na kuwapeleka ye ye hamjaribu mtu yeyote. **10** Anayevunja amri mojawapo kwa neno lake la ukweli, ili tuwe namna ya matunda ya Sheria, atakuwa na hatia ya kuivunja Sheria ya kwanza mionganoni mwa viumbe vyake. **11** Ndugu yote. **12** Basi, semenii na wala mwepesi wa kukasirika. **13** Maana yuleyule aliyesema: “Usizini,” alisema zangu wapenzi, kumbukeni jambo hili! Kila mtu na awe pia “Usiue”. Kwa hiyo, hata ikiwa hukuzini lakini mwepesi wa kusikia lakini asiwe mwepesi wa kusema umeua, wewe umeivunja Sheria. **14** Ndugu zangu, kuna ujumbe uliopandwa miyononi mwenu, ambaa wawea faida gani mtu kusema ana imani, lakini haonyeshi kuziokoa nafsi zenu. **15** Msijidanganye wenyeewe kwa kwa vitendo? Je, hiyo imani yawezaje kumwokoa?

15 Tuseme kaka au dada hana nguo au chakula. kitu kiovu, hakitawaliki, na kimejaa sumu inayoua. 9
16 Yafaa kitu gani ninyi kuwaambia hao: "Nendeni Kwa ulimi sisi twamshukuru Bwana na Baba yetu. salama mkaote moto na kushiba," bila kuwapatia Kwa ulimi huohuo twawalaani watu, watu ambaio mahitaji yao ya maisha? 17 Vivyo hivyo, imani wameumbwa kwa mfano wa Mungu. 10 Maneno peke yake bila matendo imekufa. 18 Lakini mtu ya laana na ya kusifia hutoka katika kinywa kimoja. anaweza kusema: "Wewe unayo imani, mimi ninayo Ndugu zangu, mambo haya hayapaswi kuwa hivyo. matendo!" Haya! Nionyeshe jinsi mtu anavyoweza 11 Je, chemchemi moja yaweweza kutoa maji matamu kuwa na imani bila matendo, nami nitakuonyesha na maji machungu pamoja? 12 Ndugu zangu, je, mti imani yangu kwa matendo yangu. 19 Je, wewe wa mtini waweza kuzaa zeituni? Au, mzabibu waweza unaamini kwamba yuko Mungu mmoja? Sawa! Lakini kuzaa tini? Chemchemi ya maji ya chumvi haiwezi hata pepo huamini hilo, na hutetemeka kwa hofu. 20 kutoa maji matamu. 13 Je, ni nani mwenehekima na Mpumbavu wee! Je, wataka kuonyeshwa kwamba akili mionganoni mwenu? Basi, aonyeshe jambo hilo kwa imani bila matendo imekufa? 21 Je, Abrahamu baba mwenendo wake mzuri na kwa matendo yake mema yetu alipataje kukubalika mbele yake Mungu? Kwa yanayofanyika kwa unyenyekevu na hekima. 14 Lakini matendo yake, wakati alipomtoa mwanae Isaka ikiwa mioyo yenu imejaa vivu, chuki na ubinafs, basi, sadaka juu ya madhabahu. 22 Waona basi, kwamba msijisifu na kusema uongo dhidi ya ukweli. 15 Hekima imani yake iliandamana na matendo yake; imani yake ya namna hiyo haitoki juu mbinguni; hekima hiyo ni ilikamilishwa kwa matendo yake. 23 Hivyo yakatimia ya ulimwengu, na ya kidunia, tena ni ya kishetani. 16 yale Maandiko Matakatifu yasemayo: "Abrahamu Maana popote palipo na vivu na ubinafs hapo pana alimwamini Mungu na kwa imani yake akakubaliwa fujo na kila aina ya uovo. 17 Lakini hekima itokayo kuwa mtu mwadilifu; na hivyo Abrahamu akaita rafiki juu mbinguni, kwanza ni safi; inapenda amani, upole wa Mungu." 24 Mnaona basi, kwamba mtu hukubaliwa na huwjali watu; imejaa huruma na huzaa matunda kuwa mwadilifu kwa matendo yake na si kwa imani ya matendo mema; haina ubaguzi wala unafiki. 18 peke yake. 25 Ilikuwa vivyo hivyo kuhusu yule malaya Uadilifu ni mazao ya mbegu ambazo wapenda amani Rahabu; yeye alikubaliwa kuwa mwadilifu kwa sababu kupanda katika amani.

3 Ndugu zangu, wengi wenu msiwe walimu. Kama

mjiuavyo, sisi walimu tutapata hukumu kubwa zaidi kuliko wengine. 2 Lakini kama mtu hakosi katika usemi wake, basi, huyo ni mkamilifu, na anaweza kutawala nafsi yake yote. 3 Sisi huwatia farasi lijamu kinywani mwao ili watutii; na kwa njia hiyo twaweza kuaongoza kokote tunakotaka. 4 Meli nazo pia, ingawa ni kubwa sana, na husukumwa na upepo mkali, huweza kugeuzwa kwa usukani mdogo sana, zikaelekea kokote nahodha anakotaka. 5 Vivyo hivyo, ulimi, ingawa ni kiungo kidogo cha kama moto. Umejaa maovu chungu nzima, unayo nafasi yake katika miili yetu na hueneza ubaya katika nafsi zetu zote. Huteketeza maisha yetu yote kwa moto utokao Jehanamu kwenyewe. (Geenna g1067) 7 Binadamu anaweza kuwfuga wanyama, na amefaulu kufuga viumbe vyote—wanyama wa mwituni, ndege, nyoka na viumbe vya baharini. 8 Kicheko chenu na kiwe kilio; na furaha yenu iwe Lakini hakuna mtu aliyeweza kuufuga ulimi. Ulimi ni

4 Mapigano na magombano yote kati yenu yanatoka wapi? Hutoka katika tamaa zenu mbaya ambazo hupigana daima ndani yenu. 2 Mnamatmani vitu na kwa vile hamvipati mko tayari kuua; mwatamani sana kupata vitu, lakini hamvipati, hivyo mnagombana na kupigana. Hampati kile mnachotaka kwa sababu hamkiombi kwa Mungu. 3 Tena, mnapoomba hampati kwa sababu mnaomba kwa nia mbaya; mnaomba ili mpate kutosheleza tamaa zenu. 4 Ninyi ni watu msio na uaminifu kama wazinzi. Je, hamjui kwamba kuwa rafiki wa ulimwengu ni kuwa adui wa Mungu? Yeyote anayetaka kuwa rafiki wa ulimwengu anajifanya adui wa Mungu. 5 Msififiki kwamba Maandiko Matakatifu yamesema maneno ya bure, yanaposema: "Roho ambaye Mungu amemweka ndani yetu ana vivu mwili, hujisifia makuu sana. Moto mdogo waweza mkubwa." 6 Lakini, neema tunayopewa na Mungu ina nguvu zaidi; kama yasemavyo Maandiko: "Mungu huwapinga wenye majivuno lakini huwapa neema wanyenyekevu." 7 Basi, jiwekeni chini ya Mungu; mpingeni Ibilisi naye atawakimbieni. 8 Mkaribieni Mungu, naye atakuja karibu nanyi. Osheni mikono yenu enyi wakosefu! Safisheni mioyo yenu enyi na wanafiki! 9 Oneni huzuni, lieni na kuomboleza; Lakini hakuna mtu aliyeweza kuufuga ulimi. Ulimi ni huzuni kubwa. 10 Nyenyekeeni mbele ya Bwana, naye

atawainueni. **11** Ndugu, msilaumiane ninyi kwa ninyi. Mungu. **13** Je, pana mtu ye yote mi ongoni mwenu Anayemlaumu ndugu yake na kumhukumu, huyo aliye na shida? Anapaswa kusali. Je, yuko mwenye huilaumu na kuihukumu Sheria. Kama ukiihukumu furaha? Anapaswa kuimba nyimbo za sifa. **14** Je, Sheria, basi, wewe huitii Sheria, bali waihukumu. **12** yuko mgonjwa kati yenu? Anapaswa kuwaita wazee Mungu peke yake ndiye mwenye kuweka Sheria na wa kanisa, nao watamwombea na kumpaka mafuta kuhukumu. Ni yeye peke yake anayeweza kuoko kwa jina la Bwana. **15** Wakiomba kwa imani mgonjwa na kuangamiza. Basi, wewe ni nani hata umhukumu ataponyeshwa; Bwana atampatia nafuu, na dhambi binadamu mwenzako? **13** Basi, sasa sikilizeni ninyi alizotenda zitaondolewa. **16** Basi, ungamanianeni mnaosema: "Leo au kesho tutakwenda katika mji dhambi zenu, na ombeaneni, ili mpate kuponywa. fulani na kukaa huko mwaka mzima tukifanya biashara Sala ya mtu mwema ina nguvu ya kutenda mengi. na kupata faida." **14** Ninyi hamjui hata maisha **17** Eliya alikuwa binadamu kama sisi. Aliomba kwa yenu yatakavyokuwa kesho! Ninyi ni kama ukungu moyo mvua isinyeshe, nayo haikunyesha nchini unaoteka kwa muda mfupi tu na kutoweka tena. **15** kwa muda wa miaka mitatu na miezi sita. **18** Kisha Mngalipaswa kusema: "Bwana akitujalia tutaishi na akaomba tena, mvua ikanyesha kutoka angani na nchi tutafanya hiki au kile." **16** Lakini sasa mwajivuna na ikatoa mazao yake. **19** Ndugu zangu, mmoja wenu kujigamba; majivuno ya namna hiyo ni mabaya. **17** akipotoka kuhusu ukweli, na mwingine akamrudisha, Basi, mtu ambaye hafanyi lile jambo jema analojua **20** fahamuni kwamba, huyo anayemrudisha mwene kwamba anapaswa kulifanya, anatenda dhambi. dhambi kutoka njia yake ya upotovu, ataiokoa roho yake kutoka kifo, na dhambi nydingi zitaondolewa.

5 Na sasa sikilizeni enyi matajiri! Lieni na kuombokoleza kwa sababu ya taabu zitakazowajeni. **2** Mali zenu zimeoza, na nguo zenu zimeliwa na nondo. **3** Dhahabu yenu na fedha vimeota kutu, na kutu hiyo itakuwa ushahidi dhidi yenu, nayo itakula mili yenu kama vile moto. Ninyi mmejlundikia mali katika siku hizi za mwisho! **4** Hamkuwalipa mishahara watumishi waliofanya kazi katika mashamba yenu. Sikilizeni malalamiko yao! Kilio cha hao wanaovuna mashamba yenu kimefika masikioni mwa Bwana, Mwenye Nguvu. **5** Mmeishi duniani maisha ya kujifurahisha na ya anasa. Mmejinene pesha tayari kwa siku ya kuchinjwa. **6** Mmemhukumu na kumwua mtu asiye na hatia, naye hakuwapigeni. **7** Basi, ndugu zangu, muwe na subira mpaka Bwana atakapokuja. Tazameni mkulima anavyongoja kwa subira mimea yake itoe mavuno mazuri. Yeye hungojea kwa subira mvua za masika na za vuli. **8** Nanyi pia mnapaswa kuwa na subira; imarisheni miyo yenu, maana siku ya kuja kwake Bwana inakaribia. **9** Ndugu zangu, msinung'unikiane ninyi kwa ninyi msije mkahukumiwa na Mungu. Hakimu yu karibu, tayari kuingia. **10** Ndugu, mkitaka kuona mfano wa subira na uvumilivu katika mateso, fikirini juu ya manabii ambaao walinenaa kwa jina la Bwana. **11** Tunawaita hao wenye heri kwa sababu walivumilia. Mmesikia habari za uvumilivu wa Yobu, na mnajua jinsi Bwana alivyomtendea mwishoni. Maana Bwana amejaa huruma na rehema. **12** Zaidi ya hayo yote, ndugu zangu, msiape kwa mbingu, wala kwa dunia, wala kwa kitu kingine chocrote. Semeni "Ndiyo" kama maana yenu ni ndiyo, na "La" kama maana yenu ni la, na hapo hamtahukumiwa na

1 Petro

1 Mimi Petro, mtume wa Yesu Kristo nawaandikia ninyi wateule wa Mungu Baba, ambao mmetawanyika na mnaishi kama wakimbizi huko Ponto, Galatia, Kapadokia, Asia na Bithunia. **2** Mungu Baba aliwateua ninyi kufuatana na kusudi lake, na mmefanywa watakatifu na Roho, mpate kumtii Yesu Kristo na kusafishwa kwa damu yake. Nawatakieni neema na amani tele. **3** Asifiwe Mungu na Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo! Kwa huruma yake kuu alitufanya tuzaliwe upya kwa kumfufua Yesu kutoka wafu. Ametujalia tumaini lenye uzima, **4** na hivyo tunatazamia kupata baraka zile ambazo Mungu aliwawekewa watu wake. Mungu amewawekeeni baraka hizo mbinguni ambako haziwezi kuosa au kuharibika au kufifia. **5** Hizo zitakuwa zenu ninyi ambao kwa imani mnalindwa salama kwa nguvu ya Mungu kwa ajili ya wokovu ambao uko tayari kufunuliwa mwishoni mwa nyakati. **6** Furahini kuhusu jambo hilo, ijapokuwa sasa, kwa kitambo kidogo, itawabidi kuhuzunika kwa sababu ya majaribio mbalimbali mnayoteseka. **7** Shabaha yake ni kuthibitisha imani yenu. Hata dhahabu yenye ambayo huharibika, hujaribiwa kwa moto; hali kadhalika na imani yenu ambayo ni ya thamani zaidi kuliko dhahabu, ni lazima ijaribiwe ipate kuwa thabiti. Hapo mtapokea sifa na utukufu na heshima Siku ile Yesu Kristo atakopofunuliwa. **8** Ninyi mnampenda ingawaje hamjamwona, na mnawamini ingawa hamumwoni sasa. Hivyo, mnafurahi kwa furaha tukufu isiyolezeza, **9** kwa sababu mnapokea wokovu wa roho zenu ambao ni lengo la imani yenu. **10** Manabii walipelezeza kwa makini na kufanya uchunguzi juu ya wokovu huo, wakabashiri juu ya neema hiyo ambayo ninyi mngepewa. **11** Walijaribu kujua nyakati na mazingira ya tukio hilo, yaani wakati alioudokezea Roho wa Kristo aliyekuwa ndani yao, akibashiri juu ya mateso yatakayompata Kristo na utukufu utakaofuata. **12** Mungu aliwafunulia kwamba wakati walipokuwa wanasema juu ya hayo mambo ambayo ninyi mmekwisha sikia sasa kutoka kwa wale wajumbe waliowatangazieni Habari Njema kwa nguvu ya Roho Mtakatifu aliyetumwa kutoka mbinguni, hiyo kazi yao haikuwa kwa faida yao wenye, bali kwa ajili yenu. Hayo ndiyo mambo ambayo hata malaika wangependa kuyafahamu. **13** Kwa hiyo, basi, muwe tayari kabisa kwa nia, na kukesha. Wekeni tumaini lenu lote katika baraka ile mtakayopewa wakati Yesu Kristo atakapoonekana! **14** Kama watoto wa Mungu

mbaya mlizokuwa nazo wakati mlipokuwa wajinga. **15** Bali mnapaswa kuwa watakatifu katika mwenendo wenu wote, kama vile yule aliyewaiteni ni mtakatifu. **16** Maandiko yasema: "Muwe watakatifu, kwa kuwa mimi ni mtakatifu." **17** Mnapotaja Mungu ninyi humwita Baba. Basi, jueni kwamba ye ye humhukumu kila mmoja kadiri ya matendo yake, bila ubaguzi. Hivyo tumieni wakati wenu uliowabakia hapa ugenini katika kumcha Mungu. **18** Maana mnajua kwamba ninyi mlkombolewa katika mwenendo wenu usiofaa ambao mliupokea kutoka kwa wazee wenu, si kwa vitu vyenye kuharibika: kwa fedha na dhahabu; **19** bali mlkombolewa kwa damu tukufu ya Kristo, ambaye alikuwa kama mwana kondoo asiye na dosari wala doa. **20** Yeye alikuwa ameteuliwa na Mungu kabla ya ulimwengu kuumbwa, akafunuliwa siku hizi za mwisho kwa ajili yenu. **21** Kwa njia yake, ninyi mnawamini Mungu aliyemfufua kutoka wafu na kumpa utukufu; na hivyo imani na matumaini yenu yako kwa Mungu. **22** Maadamu sasa, kwa kuutii ukweli, ninyi mmezitakasa roho zenu na kuwapenda wenzenu bila unafiki, basi, pendaneni kwa moyo wote. **23** Maana kwa njia ya neno hai la Mungu, ninyi mmezaliwa upya, si kama watoto wa baba auezaye kufa, bali baba asiyekufa milele. (aiōn g165) **24** Kama Maandiko yasemavyo: "Kila binadamu ni kama nyasi, na utukufu wake wote ni kama maua ya porini. Nyasi hunyauka na maua huanguka. **25** Lakini neno la Bwana hudumu milele." Neno hilo ni hiyo Habari Njema iliyohubiriwa kwenu. (aiōn g165)

2 Basi, acheni uovu wote; uongo, unafiki, vivu na maneno ya kashfa visiweko tena. **2** Kama vile watoto wachanga wanavyotamani maziwa, nanyi pia mnapaswa kuwa na hamu ya maziwa halisi ya kiroho, ili kwa nguvu yake mpate kukula na kumbolewa. **3** Kama yasemavyo Maandiko Matakatifu: "Mmegundua kwamba Bwana ni mwema." **4** Basi, mwendeeni Bwana! Yeye ndiye jiwe hai lililokataliwa na watu; lakini mbele ya Mungu ni jiwe teule, na la thamani kubwa. **5** Mwendeeni yeye kama mawe hai mkajengeke na kuwa nyumba ya kiroho, ambamo mtatumikia kama makuhani watakatifu, kutolea dhabihu za kiroho zenye kumpendeza Mungu kwa njia ya Yesu Kristo. **6** Maana Maandiko Matakatifu yasema: "Tazama! Naweka huko sioni jiwe kuu la msingi, jiwe la thamani kubwa nililoliteua. Mtu atakayemwamini yeye aliye hilo jiwe, hataaibishwa." **7** Kwenu ninyi mnaoamini, jiwe hilo ni la thamani kubwa; lakini kwa wale wasioamini, "Jiwe walilokataa waashi, sasa limekuwa jiwe kuu la wenye utii, msikubali kamwe kufuata tena tamaa msingi." **8** Tena Maandiko yasema: "Jiwe hilo ni jiwe

la kujikwaa, mwamba wa kuwaangusha watu." Watu hujikwaa kwa sababu hawauamini ule ujumbe; na ndivyo walivyopangiwa tangu mwanzo. **9** Lakini ninyi wasioamini neno la Mungu, wapate kuamini kwa ni ukoo mteule, makuhani wa Mfalme, taifa takatifu; kuuona mwenendo wenu. Haitakuwa lazima kwenu watu wake Mungu mwenyewe, mlioteuliwa kutangaza kusema neno, **2** kwani wataona jinsi mwenendo matendo makuu ya Mungu aliyewaiteni kutoka gizani wenu ulivyo safi na wa kumcha Mungu. **3** Katika akawaingizeni katika mwanga wake mkuu. **10** Wakati kujipamba kwenu msitegemee mambo ya njenje, mmoja ninyi hamkuwa watu wa Mungu, lakini sasa kama vile mitindo ya kusuka nywele, kujivalia vitu ninyi ni watu wake; wakati mmoja hamkupewa huruma vya dhahabu na nguo maridadi. **4** Bali, uzuri wenu ya Mungu, lakini sasa mmeipokea. **11** Wapenzi unapaswa kutokana na hali ya ndani ya utu wa kweli, wangu, nawasihi ninyi kama wageni na wakimbizi uzuri usioharibika wa wema na utulivu wa roho, hapa duniani! Achaneni na tamaa za mwili ambazo ambao ni wa thamani kubwa mbele ya Mungu. **5** hupingana na roho. **12** Mwenendo wenu kati ya watu Ndivyo walivyopipamba hapo kale wanawake waadilifu wasiomjua Mungu unapaswa kuwa mwema kabisa, waliomtumainia Mungu; walijiweka chini ya mamlaka ili hata watakapowasingizieni kwamba mnatenda ya waume zao. **6** Sara kwa mfano alimtii Abrahamu mabaya, wawze kutambua matendo yenu mema na na kumwita yeye bwana. Ninyi mmekuwa sasa binti hivyo warmtukuze Mungu Siku ya kuja kwake. **13** Basi, zake kama mkitenda mema bila kuogopa tisho lolote. jiwekeni chini ya mamlaka yote ya kibinadamu, kwa **7** Kadhalika nanyi waume, katika kuishi na wake zenu ajili ya Bwana: utii kwa mfalme aliye mtawala mkuu, mnapaswa kutambua kwamba wao ni dhaifu na hivyo **14** utii kwa wakuu wa mikoa ambao wameteuliwa naye muwatendee kwa heshima; maana nao pia watapokea kuwaadhibu wahalifu na kuwasifu watendao mema. pamoja nanyi zawadi ya uzima anayowapeni Mungu. **15** Maana Mungu anataka mweze kuyakomesha Hapo ndipo sala zenu hazitakataliwa. **8** Mwisho maneno ya kijinga ya watu wasio na akili kwa matendo nasema hivi: mnapaswa kuwa na moyo mmoja, na mema mnayofanya. **16** Ishini kama watu huru; lakini fikira moja; mnapaswa kupendana kidugu, kuwa msiutumie uhuru wenu kuuficha ubaya, bali ishini wapole na wanyenyeketu ninyi kwa ninyi. **9** Msiwalipe kama watumishi wa Mungu. **17** Waheshimuni watu watu ovu kwa ovu, au tusi kwa tusi; bali watakieni wote, wapendeni ndugu zenu waumini, mcheni Mungu, baraka, maana ninyi mliitwa na Mungu mpate kupokea mheshimuni mfalme. **18** Enyi watumishi wa nyumbani, baraka. **10** Kama yasemavyo Maandiko Matakatifu: watiini wakuu wenu kwa heshima yote, wawe wema "Anayetaka kufurahia maisha, na kuona siku za na wapole au wenye kuchukiza. **19** Maana kama fanaka, anapaswa kuacha kusema mabaya na kuacha mnavumilia maumivu ya mateso msiyostahili kwa kusema uongo. **11** Na ajiepusha na uovu, atende sababu mwajua kwamba Mungu anataka hivyo, mema, atafute amani na kuizingatia. **12** Maana Bwana basi Mungu atawafadhili. **20** Maana, mtapata tuzo huwatazama kwa wema waadilifu na kuzisikiliza gani mkvumilia mapigo mnayostahili kwa sababu sala zao. Lakini huwapa kisogo watu watendao ya makosa yenu? Lakini kama mnavumilia mateso maovu." **13** Ni nani atakayewenza kuwadheru ninyi hata ingawa mmetenda mema, Mungu atawapeni kama mkizingatia kutenda mema? **14** Lakini, hata baraka kwa ajili hiyo. **21** Hayo ndiyo mliyoitiwa; kama itawapasa kuteseka kwa sababu ya kutenda maana Kristo mwenyewe aliteseka kwa ajili yenu, mema, basi, mna heri. Msimwogope mtu yeoyote, akawaachieni mfano, ili muufuate mwenendo wake. wala msikubali kutiwa katika wasiwas. **15** Lakini **22** Yeye hakutenda dhambi, wala neno la udanganyifu mtukuzeni Kristo kama Bwana miyoni mwenu. halikusikika mdomoni mwake. **23** Alipotukanwa yeye Muwe tarayi kumjibu yeoyote atakayewaulizeni juu ya hakujibu kwa tukano; alipoteseka yeye hakutoa matumaini yaliyo ndani yenu, **16** lakini fanyeni hivyo vitisho, bali aliyaweka matumaini yake kwa Mungu, kwa upole na heshima. Muwe na dhamiri njema, hakimu mwenyewe haki. **24** Yeye mwenyewe alizibeba kusudi mnapotukanwa, wale wanaosema ubaya dhambi zetu katika mwili wake juu ya msalaba, tupate juu ya mwenendo wenu mwema kama Wakristo, kufa kuhusu dhambi, na kuishi kwa ajili ya uadilifu. waone aibu. **17** Maana ni afadhali kuteseka kwa Kwa majeraha yake, ninyi mmeponywa. **25** Ninyi sababu ya kutenda mema, kama Mungu akipenda, mlikuwa kama kondoo waliokuwa wamepotea; lakini kuliko kuteseka kwa sababu ya kutenda uovu. **18** sasa mmemrudia Mchungaji na Mlinzi wa roho zenu. Kwa maana Kristo mwenyewe alikufa kwa ajili ya dhambi zenu; alikufa mara moja tu na ikatosha, mtu mwema kwa ajili ya waovu, ili awapeleke ninyi

kwa Mungu. Aliuawa kimwili lakini akafanya hai na furaha tele wakati utukufu wake utakapofunuliwa. kiroho; **19** na kwa maisha yake ya kiroho alikwenda **14** Heri yenu ikiwa mnatukanwa kwa sababu ya jina la ku wahubiria wale roho waliokuwa kifungoni. **20** Hao Kristo; jambo hilo lamaanisha kwamba Roho mtukufu, ndio wale waliokataa kumtii Mungu alipowangoja yaani Roho wa Mungu, anakaa juu yetu. **15** Asiwepo kwa saburi wakati Noa alipokuwa anatayarisha ile mtu ye yeyote miengoni mwenu ambaye anapaswa safina. Ndani ya chombo hicho ni watu wachache tu, kuteseka kwa sababu ni muuaji, mwizi, mhalifu au yaani watu wanane, waliookolewa majini, **21** ambayo mwovu. **16** Lakini kama mtu akiteseka kwa sababu ni yalikuwa mfano wa ubatizo unaowaokoa niyini sasa. Mkristo, basi asione aibu, bali amtukuze Mungu, kwa Ubatizo si shauri la kuondoa uchafu mwilini, bali ni sababu mtu huyo anaitwa kwa jina la Kristo. **17** Wakati ahadi kwa Mungu inayofanya katika dhamiri njema. **18** wa hukumu umefika, na hukumu hiyo inaanza na watu Huwaokoeni kwa njia ya ufufuo wa Yesu Kristo, **22** wake Mungu mwenyewe. Ikiwa hukumu hiyo inaanza ambaye alikwenda mbinguni na sasa amekaa upande kwetu sisi, basi mwisho wake utakuwa namna gani wa kulia wa Mungu, anatawala juu ya malaika, wakuu kwa wale wasioamini Habari Njema ya Mungu? **19** Kama yasemavyo Maandiko Matakatifu: "Ni vigumu kwa watu waadilifu kuokolewa; itakuwaje basi kwa wasiomcha Mungu na wenye dhambii?" **20** Kwa hiyo, wale wanaoteseka kufuatana na matakwa ya Mungu, wanapaswa, kwa matendo yao mema, kuijiweka chini ya Muumba wao ambaye ni wa kuaminika kabisa.

4 Maadamu Kristo aliteseka kimwili, nanyi pia mnapaswa kujimarisha kwa nia hiyo yake; maana mtu akisha teseka kimwili hahusiki tena na dhambi. **2** Tangu sasa, basi, maisha yaliowabakia kuishi hapa duniani yanapaswa kuongozwa na matakwa ya Mungu, si na tamaa za kibinadamu. **3** Wakati uliopita mlikuwa na muda mrefu wa kufanya mambo wanayofanya watu wasiomjua Mungu. Mliishi maisha ya anasa, ubinafs, ulevi, ugomvi, kunywa mno na ya ibada haramu za sanamu. **4** Sasa, watu hao wasiomjua Mungu wanashangaa wanapoona kwamba hamwandamani nao tena katika hali ya kuishi vibaya, na hiyo wanawatukaneni. **5** Lakini watapaswa kutoa hoja juu ya jambo hilo mbele yake Mungu aliye tayari ku wahukumu wazima na wafu! **6** Kwa sababu hiyo, hao waliokufa ambao walikuwa wamehukumiwa katika maisha yao ya kimwili kama anavyohukumiwa kila mmoja, walihubiriwa Habari Njema kusudi katika maisha yao ya kiroho waishi kama aishivyo Mungu. **7** Mwisho wa vitu vyote umekaribia. Kwa hiyo mnapaswa kuwa na utaratibu na nidhamu, ili mweze kusali. **8** Zaidi ya yote pendaneni kwa moyo wote, maana upendo hufunika dhambi nyangi. **9** Muwe na ukarimu niyini kwa niyini bila kunung'unika. **10** Kila mmoja anapaswa kutumia kipaji alicho jaliwa na Mungu kwa faida ya wengine, kama vile uwakili mwema wa zawadi mbalimbali za Mungu. **11** Anayesema kitu, maneno yake na yawe kama maneno ya Mungu; anayetumika anapaswa kutumikia kwa nguvu anayo jaliwa na Mungu, ili katika mambo yote, Mungu atukuzwe kwa njia ya Yesu Kristo, ambaye utukufu na nguvu ni vyake milele na milele! Amina. (aiōn g165) **12** Wapenzi wangu, msishangae kuhusu majoribio makali mnayopata kana kwamba mnapatwa na kitu kisicho cha kawaiida. **13** Ila furahini kwamba mnashiriki mateso ya Kristo ili mweze kuwa

5 wazee! Mimi niliye mzee ninalo ombi moja kwenu wazee wenzangu. Mimi mwenyewe nilishuhudia kwa macho yangu mateso ya Kristo na natumaini kuushiriki ule utukufu utakaofunuliwa. Mimi nawaombeni **2** mlichunge lile kundi la Mungu mlilokabidhiwa, mlitunze si kwa kulazimika, bali kwa hiari kama atakavyo Mungu. Fanyeni kazi hiyo si kwa tamaa ya fedha, bali kwa moyo wenu wote. **3** Msitawale kwa mabavu hao waliowekwa chini ya ulinzi wenu, bali muwe mfano kwa hilo kundi. **4** Na wakati Mchungaji Mkuu atakapotokea, ninyi mtapokea taji ya utukufu isiyoffia. **5** Kadhalika nanyi vijana mnapaswa kuijiweka chini ya mamlaka ya wazee. Ninyi nyote mnapaswa kuwa na unyenyekevu mpate kutumikiana; maana Maandiko Matakatifu yasema: "Mungu huwapinga wenye majivuno, lakini huwajalia neema wanyenyekevu." **6** Basi, nyenyekeeni chini ya mkono wa enzi wa Mungu, ili awainue wakati ufaao. **7** Mwekeeni matatizo yenu yote, maana yeye anawatunzeni. **8** Muwe macho; kesheni! Maana adui yenu, Ibilisi, huzungukazunguka kama simba angurumaye akitafuta mawindo. **9** Muwe imara katika imani na kumpinga, mkijua kwamba ndugu zenu pote duniani wanapatwa na mateso hayohayo. **10** Lakini mkisha teseka muda mfupi, Mungu aliye asili ya neema yote na ambaye anawaiteni muushiriki utukufu wake wa milele katika kuungana na Kristo, yeye mwenyewe atawakamilisheni na kuwapeni uthabiti, nguvu na msingi imara. (aiōnios g166) **11** Kwake uwe uwezo milele! Amina. (aiōn g165) **12** Nimewaandikieni barua hii fupi kwa msaada wa Silwano, ndugu

ambaye namjua na kumwamini. Nataka kuwapeni moyo na kushuhudia kwamba jambo hili ni neema ya Mungu kweli. Kaeni imara katika neema hiyo. **13** Jumuuya ya wenzenu walioteuliwa na Mungu hapa Babuloni wanawasalimuni. Vilevile mwanangu Marko anawasalimuni. **14** Salimianeni kwa ishara ya upendo wa Kikristo. Nawatakieni amani ninyi mlion wake Kristo.

2 Petro

1 Mimi Simoni Petro, mtumishi na mtume wa Yesu Kristo, nawaandikia ninjy amba, kwa wema wake Mungu wetu, na Mwokozi Yesu Kristo, mmejaliwa imani ileile ya thamani kuu tulijojaliwa sisi. **2** Nawatakieni neema na amani tele katika kumjua Mungu na Yesu Bwana wetu. **3** Kwa uwezo wake wa kimungu, Mungu ametujalia mambo yote tunayohitaji, ili tuishi maisha ya kumcha Mungu kwa kumjua ye ye aliyetuita tuushiriki utukufu na wema wake ye ye mwenyewe. **4** Kwa namna hiyo ametujalia zawadi kuu na za thamani ambazo alituahidia, ili kwa zawadi hizo mpate kuziepa kabisa tamaa mbaya zilizomo duniani, na mpate kuishiriki hali yake ya kimungu. **5** Kwa sababu hiyo, fanyeni bidii ya kuongeza fadhila katika imani yenu: ongezeni elimu katika fadhila yenu, **6** kuwa na kiasi katika elimu yenu, uvumilivu katika kuwa na kiasi, uchaji wa Mungu katika uvumilivu wenu, **7** udugu katika uchaji wenu, na mapendo katika udugu wenu. **8** Mkiwa na sifa hiso zote kwa wingi, zitawawezesheni kuwa watendaji na kupata faida katika kumjua Bwana wetu Yesu Kristo. **9** Lakini mtu asiyé na sifa hiso ni kipofu, hawezí kuona na amesahau kwamba alikwisha takaswa dhambi zake za zamani. **10** Kwa hiyo basi, ndugu zangu, fanyeni bidii zaidi kuufanya huo wito wenu mlioitiwa na Mungu uwe jambo la kudumu katika maisha yenu; kama mkiishi namna hiyo hamtaanguka kamwe. **11** Kwa namna hiyo mtafaulu kupewa haki kamili ya kuingia katika Utawala wa milele wa Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo. (aiōnios g166) **12** Kwa hiyo nitaendelea kuwakumbusheni daima mambo haya, ingawa mmekwisha yafahamu, na mko imara katika ukweli mlioupokea. **13** Nadhani ni jambo jema kwangu, muda wote niishio hapa duniani, kuwapeni moyo na kuwakumbusheni juu ya mambo haya. **14** Najua kwamba karibu nitauweka kando mwili huu wenye kufa, kama Bwana alivyoniambia waziwazi. **15** Basi, nitajitahidi kuwapatiensi njia ya kuyakumbuka mambo haya kila wakati, baada ya kufariki kwangu. **16** Wakati tulipowafundisheni juu ya ukuu wa kuja kwake Bwana wetu Yesu Kristo, hatukutegemea hadithi tupu zisizo na msingi. Sisi tuliuona utukufu wake kwa macho yetu wenyewe. **17** Sisi tulikuwapo wakati alipopewa heshima na kutukuzwa na Mungu Baba, wakati sauti ilipomjia kutoka kwake ye ye aliye Utukufu Mkuu, ikisema: "Huyu ni Mwanangu mpenzi, nimependezwa naye." **18** Tena, sisi wenyewe tulisikia sauti hiyo kutoka mbinguni wakati tulipokuwa pamoja naye juu

ya ule mlima mtakatifu. **19** Tena, ujumbe wa manabii watuthibitishia jambo hilo; nanyi mwafanya vema kama mkiizingatia, maana ni kama taa inayoangaza mahali penye giza mpaka Siku ile itakapopambazuka na mwanga wa nyota ya asubuhi utakapong'ara miyoni mwenu. **20** Zaidi ya hayo, lakini, kumbukeni kwamba hakuna mtu ye yote aewzaye kufafanua mwenyewe unabii ulio katika Maandiko Matakatifu. **21** Maana hakuna ujumbe wa kinabii unaotokana na matakwa ya binadamu, bali watu walinena ujumbe wa Mungu wakiongozwa na Roho Mtakatifu.

2 Palitokea manabii wa uongo kati ya watu, na vivyo hivyo walimu wa uongo watatokea kati yenu. Watu hao wataingiza mafundisho maharibifu na kumkana Bwana aliywakomboa, na kwa njia hiyo watasababisha ghafla maangamizi yao wenyewe. **2** Tena watu wengi watazifua hizo njia zao mbaya, kwa sababu yao, wengine wataipuuza Njia ya ukweli. **3** Kwa tamaa yao mbaya watajipatia faida kwa kuwaambieni hadithi za uongo. Lakini kwa muda mrefu sasa Hakimu wao yu tayari, na Mwangamizi wao yu macho! **4** Malaika walipotenda dhambi, Mungu hakuwahurumia, bali aliwatupa katika moto wa Jehanamu ambako wamefungwa wakingojea Siku ile ya Hukumu. (Tartaroō g5020) **5** Mungu hakuwahurumia dunia ya hapo kale, bali aliletä gharika kuu juu ya nchi ile ya watu wasiomcha Mungu; lakini Noa ambaye alihibiri uadilifu, Mungu alimwokoa pamoja na watu wengine saba. **6** Mungu aliadhibu miji ya Sodoma na Gomora, akaiteketeta kwa moto, akaifanya iwe mfano wa mambo yatakayowapata watu wasiomcha Mungu. **7** Alimwokoa Loti, mtu mwema, ambaye alisikitishwa sana na mwenendo mbaya wa watu hao waasi. **8** Loti aliishi mionganî mwa watu hao, na kwa siku nyngi moyo wake ulikuwa katika wasiwasi mkuu aliposikia matendo yao maovu. **9** Kwa hiyo, basi, Bwana anajua jinsi ya kuwaokoa katika majaribu watu wanaomcha Mungu, na jinsi ya kuwaweka waovu katika adhabu hadi Siku ile ya hukumu, **10** hasa wale wanaofuata tamaa mbaya za mwili na kupuza mamlaka. Watu hao ni washupavu na wenyewe majivuno, huvitukana na hawaviheshimu viumbi vitukufu vy a juu. **11** Lakini malaika, amba wana uwezo na nguvu zaidi kuliko hao walimu wa uongo, hawawashakti na kuwatukana hao mbele ya Bwana. **12** Watu hao amba hutukana chochote kile wasichoelewa, ni sawa na wanyama wasio na akili, amba huzaliwa na baadaye hukamatwa na kuchinjwa! Wataangamizwa kutokana na uharibifu wao wenyewe, **13** na watalipwa mteso kwa mteso ambayo wameyasababisha.

Furaha yao ni kufanya, tena mchana kabisa, chochote dunia ya wakati ule iliangamizwa. 7 Lakini mbingu kinachotosheleza anasa zao za mwili. Hao ni fedheha na nchi za sasa zahifadhiwa kwa neno la Mungu na aibu tupu kwa jumuiya yenu wakati wanapojunga kwa ajili ya kuharibiwa kwa moto. Zimewekwa kwa nanyi katika karamu zenu, bali wakifurahia njia zao za ajili ya Siku ile ambapo watu wasiomcha Mungu udanganyifu. 14 Macho yao yamejaa uzinzi na uwezo watahukumiwa na kuangamizwa. 8 Lakini, wapenzi wao wa kutenda dhambi hauna kikomo. Huwaongoza wangu, misisahau kitu kimoja! Mbele ya Bwana, watu walio dhaifu mpaka mitegoni. Miyo yao imezoea hakuna tofauti kati ya siku moja na miaka elfu; kwake kuwa na tamaa ya mali. Wapo chini ya laana ya yote ni mamoa. 9 Bwana hakawii kutimiza yale Mungu! 15 Wameiacha njia iliyonyoka, wakapotoka aliyohadi kama watu wengine wanavyofikiri kuwa na kuifuata njia aliyofuata Balaamu, mwana wa atakawia. Yeye ana saburi kwa ajili yenu, maana Beori, ambaye alipendelea kupata faida kwa kufanya hapendi hata mmoja wenu apotee, bali huwavuta udanganyifu, 16 akakaripiwa kwa ajili ya uovo wote wapate kutubu. 10 Siku ya Bwana itakuja kama wake. Punda ambaye hasemi alinena kwa sauti ya mwizi. Siku hiyo, mbingu zitatoweka kwa kishindo binadamu, aukomesha wazimu wa huyo nabii. 17 kikuu; vitu vyake vya asili vitateketezwa kwa moto, Watu hao ni kama chemchemi zilizokauka, kama nayo dunia itatoweka pamoja na kila kitu kilichomo mawingu yanayopeperushwa na tufani; makao yao ndani yake. 11 Maadamu kila kitu kitaharibiwa namna waliyowekewa ni mahali pa giza kuu. 18 Husema hiyo, je, niryi mnapaswa kuwa watu wa namna maneno ya majivuno na yasiyo na maana, na gani? Mnapaswa kuishi kitakatifu na kumcha Mungu, kutumia tamaa zao mbaya za kimwili kuwatega wale 12 mkiingojea Siku ile ya Mungu na kuifanya ije amba wamejitenga hivi karibuni na watu waishio upesi—Siku ambayo mbingu zitateketezwa kwa moto katika udanganyifu. 19 Huwaahidi watu wengine eti na kuharibiwa, na vitu vyake vya asili vitayeyushwa watakuwa huru, kumbe wao wenyewe ni watumwa kwa joto. 13 Lakini sisi, kufuatana na ahadi yake, wa upotovu—maana mtu ni mtumwa wa chochote kile twangojea mbingu mpya na dunia mpya ambayo kinachomtawala. 20 Watu waliokwisha ponyoka katika imejaa uadilifu. 14 Kwa hiyo wapenzi wangu, mkiwa upotovu wa ulimwengu kwa kupata kumjua Bwana na mnangojea Siku ile, fanyeni bidii kuwa safi kabisa Mwokozi wetu Yesu Kristo, kisha wakakubali kunaswa bila hatia mbele ya Mungu, na kuwa na amani naye. na kutawaliwa tena na upotovu huo, hali yao itakuwa 15 Mnapaswa kuuona uvumilivu wa Bwana kuwa ni mbaya zaidi kuliko awali. 21 Ingalikuwa afadhalii nafasi anayowapeni mpate kuokolewa, kama Paulo kwo kama wasingalijua kamwe njia hiyo ya uadilifu ndugu yetu mpenzi aliyowaandikia akitumia hekima kuliko kujua na kisha kuiacha na kupoteza amri aliyopewa na Mungu. 16 Hayo ndiyo asemayo katika takatifu waliyopokea. 22 Ipo mithali isemayo: "Mbwa barua zake zote anapozungumzia suala hilo. Yapo huyarudia matapishi yake mwenyewe," na nyingine isemayo: "Nguruwe aliyekwisha oshwa hugaagaa tena katika matope!" Ndivyo ilivo kwo sasa.

3 Wapenzi wangu, hii ni barua ya pili ninayowaandikia. Katika barua hizo mbili nimejaribu kufufu fikira safi aklini mwenu kwa kuwakumbusheni mambo haya. 2 Napenda mkumbuke maneno yaliyosemwa na manabii watakatifu, na ile amri ya Bwana na Mwokozi mliyopewa na mitume wenu. 3 Awali ya yote jueni kwamba siku za mwisho watakuja watu amba mienendo yao inatawaliwa na tamaa zao mbaya. Watawadhihaki ninyi 4 na kusema: "Aliahidi kwamba atakuja! Je, sasa yuko wapi? Mambo ni yaleyale tangu babu zetu walipokufa; hali ya vitu ni ileile kama ilivyokuwa mwanzo wa ulimwengu!" 5 Watu hao, kwa makusudi, husahau kwamba zamani Mungu alinena, nazo mbingu na nchi zikaumbwa. Dunia iliumba kutoka katika maji na kwa maji; 6 na kwa maji hayo, yaani yale maji ya gharika kuu,

mambo kadhaa katika barua zake yaliyo magumu kuyaewa, mambo ambayo watu wajinga, wasio na msimamo, huyapotosha kama wanavyopotoshia sehemu nyingine za Maandiko Matakatifu. Hivyo wanatasababisha maangamizi yao wenyewe. 17 Lakini ninyi, wapenzi wangu, mmeekwisha jua jambo hili. Basi, muwe na tahadhari msije mkapotoshwa na makosa ya waasi, mkaanguka kutoka katika msimamo wenu imara. 18 Lakini endeleeni kukua katika neema na katika kumjua Bwana wetu na Mwokozi Yesu Kristo. Utukufu uwe kwake, sasa na hata milele!

Amina. (aiōn g165)

1 Yohana

1 Habari hii ya yahusu Neno la uzima lilokuwako tangu mwanzo. Sisi tumepata kulisikia na kuliona kwa macho yetu wenyewe; tulilitazama na kulishika kwa mikono yetu wenyewe. **2** Uzima huo ulipotokea sisi tuliuona na sasa tunasema habari zake na kuwaambieni juu ya uzima huo wa milele uliokuwa kwa Baba na uliodhahirishwa kwetu. (aiōnios g166) **3** Tulichokiona na kukisikia ndicho tunachowatangazieni ninyi pia ili nanyi mpate kushirikiana nasi katika umoja tulio nao na Baba na Mwanae Yesu Kristo. **4** Tunawaandikia ninyi mambo haya kusudi furaha yetu ikamilike. **5** Basi, habari tulioisikia kwake Yesu na tunayowahubiriensi ndiyo hii: Mungu ni mwanga na hamna giza lolote ndani yake. **6** Tukisema kwamba tuna umoja naye, na papo hapo twaishi gizani, tutakuwa tumesema uongo kwa maneno na matendo. **7** Lakini tukiishi katika mwanga, kama naye alivyo katika mwanga, basi tutakuwa na umoja sisi kwa sisi, na damu yake Yesu Kristo, Mwanae, inatutakasa dhambi zote. **8** Tukisema kwamba hatuna dhambi, tunajidanganya wenyewe na ukweli haumo ndani yetu. **9** Lakini tukiziungama dhambi zetu, basi Mungu ni mwaminifu na mwadilifu, naye atatusamehe dhambi zetu na kututakasa na uovu wote. **10** Tukisema kwamba hatujatenda dhambi, tutakuwa tumemfanya Mungu mwongo, na neno lake halimo ndani yetu.

2 Watoto wangu, ninawaandikieni mambo haya, kusudi msitende dhambi. Lakini, ikijatokea mtu akatenda dhambi, tunaye mmoja ambaye hutuombea kwa Baba, ndiye Yesu Kristo aliye mwadilifu kabisa. **2** Kristo ndiye sadaka iondoayo dhambi zetu; wala si dhambi zetu sisi tu, bali pia dhambi za ulimwengu wote. **3** Tukizitii amri za Mungu, basi, tunawenza kuwa na hakika kwamba tunamjua. **4** Mtu akisema kwamba anamjua, lakini hazitii amri zake, basi mtu huyo ni mwongo, na ukweli haumo ndani yake. **5** Lakini mtu yejote anayeshika neno la Mungu, huyo ndiye aliye na upendo kamili wa Mungu ndani yake. Hivi ndivyo tunavyoweza kuwa na hakika kwamba tunaungana naye: **6** mtu yejote anayesema kwamba ameungana na Mungu, anapaswa kuishi kama alivoishi Yesu Kristo. **7** Wapenzi wangu, amri hii ninayowaandikieni si amri mpya; ni amri ileile ya zamani mliyokuwa nayo tangu mwanzo. Amri hiyo ya zamani ni ume ujumbe mliousikia. **8** Hata hivyo, amri hii ninayowaandikieni ni amri mpya, na ukweli wake unaonekana ndani ya Kristo na ndani yenu pia. Maana giza linatoweka, na mwanga wa ukweli umekwisha

anza kuangaza. **9** Yejote asemaye kwamba yumo katika mwanga, lakini anamchukia ndugu yake, mtu huyo bado yumo gizani. **10** Yejote ampendaye ndugu yake, yuko katika mwanga, na hamna chochote ndani yake kiwezacho kumkwaza mtu mwingine. **11** Lakini anayemchukia ndugu yake, yumo gizani; anatembea gizani, na hajui anakokwenda, maana giza limempofusha. **12** Ninawaandikieni ninyi watoto, kwa kuwa dhambi zenu zimeondolewa kwa jina la Kristo. **13** Nawaandikieni ninyi kina baba kwani mnjamua yeje ambaye amekuwako tangu mwanzo, Nawaandikieni ninyi vijana kwa sababu mmemshinda yule Mwovu. **14** Nawaandikieni ninyi watoto, kwa sababu mnjamua Baba. Nawaandikieni ninyi kina baba, kwa kuwa mnjamua yeje ambaye amekuwako tangu mwanzo. Nawaandikieni ninyi vijana kwa sababu mna nguvu; neno la Mungu limo ndani yenu na mmemshinda yule Mwovu. **15** Msiupende ulimwengu, wala chochote kilicho cha ulimwengu. Mtu anayependa ulimwengu, upendo wa Baba hauwezi kuwamo ndani yake. **16** Vitu vyote vya ulimwengu-tamaa mbaya za mwili, vitu wanavyoviona watu na kuvitamani, majivuno yasababishwayo na mali-vyote hivyo havitoki kwa Baba, bali vyatoka kwa ulimwengu. **17** Ulimwengu pamoja na vitu vyake vyote vyenie kutamanika unapita; lakini mtu atendaye atakalo Mungu, anaishi milele. (aiōn g165) **18** Watoto, mwisho u karibu! Mlikwisha sikia kwamba adui wa Kristo anakuja, na sasa adui wengi wa Kristo wamekwisha fika, na hivyo twajua kwamba mwisho u karibu. **19** Watu hao wametokea kati yetu lakini hawakuwa kweli wa kwetu na ndiyo maana walituacha; Kama wangalikuwa wa kwetu, wangalibaki nasi. Lakini waliondoka, wakaenda zao, kusudi ioneckane wazi kwamba hawakuwa kamwe wa kwetu. **20** Ninyi, lakini, mlipata kumiminiwa Roho Mtakatifu na Kristo, na hivyo mnaujua ukweli. **21** Basi, nawaandikieni, si kwa kuwa hamuuji ukweli, bali kwa sababu mnaujua; na pia mnaujua kwamba uongo wowote haapatikani katika ukweli. **22** Mwongo ni nani? Ni yule anayekana kwamba Yesu ni Masiha. Mtu wa namna hiyo ni adui wa Kristo—anamkana Baba na Mwana. **23** Maana yejote anayemkana Mwana, anamkana pia Baba; na yejote anayemkubali Mwana, anampata Baba pia. **24** Basi, ujumbe ume mliousikia tangu mwanzo na ukae miyonyi mwenu. Kama ujumbe huo mliousikia tangu mwanzo ukikaa ndani yenu, basi, mtaishi daima katika umoja na Mwana na Baba. **25** Na ahadi aliyotuahidia sisi ndiyo hii: uzima wa milele. (aiōnios g166) **26** Nimewaandikieni mambo haya kuhusu wale wanaotaka kuwapotosha ninyi. **27** Lakini, kwa

upande wenu ninyi, Kristo aliwamiminieni Roho wake. Na kama akiendelea kukaa ndani yenu, hamhitaji kufundishwa na mtu yeyote. Maana Roho wake anawafundisheni kila kitu na mafundisho yake ni ya kweli, si ya uongo. Basi shikeni mafundisho ya huyo Roho na kubaki katika muungano na Kristo. 28 Naam, watoto, kaeni ndani yake kusudi wakati atakapotokea tuwe hodari bila kuwa na sababu ya kujificha kwa aibu Siku ya kuja kwake. 29 Mnajua kwamba Kristo ni mwadilifu kabisa; basi, mnapaswa kujuja pia kwamba kila mtu atendaye mambo adili ni mtoto wa Mungu.

3 Oneni basi, jinsi Baba alivyotupenda mno hata tunaitwa watoto wa Mungu! Na kweli, ndivyo tulivyo. Ndiyo maana ulimwengu haututambui sisi, kwani haumjui Mungu. 2 Wapenzi wangu, sisi ni watoto wa Mungu sasa, lakini bado haijonekana wazi jinsi tutakavyokuwa. Lakini tunajua kwamba wakati Kristo atakapotokea, tutafanana naye kwani tutamwona vile alivyo. 3 Basi, kila mtu aliye na tumaini hili katika Kristo, hujiweka safi kama vile Kristo alivyo safi kabisa. 4 Kila mtu atendaye dhambi anavunja sheria ya Mungu, maana dhambi ni uvunjaji wa sheria. 5 Mnajua kwamba Kristo alikuja kuziondoa dhambi zetu, na kwamba kwake hamna dhambi yoyote. 6 Basi, kila aishiye katika muungano na Kristo hatendi dhambi; lakini kila mtu atendaye dhambi hakupata kamwe kumwona, wala kumjua Kristo. 7 Basi, watoto wangu, msikubali kupotoshwa na mtu yeyote. Mtu atendaye matendo maadilifu ni mwadilifu kama vile Kristo alivyo mwadilifu kabisa. 8 Lakini atendaye dhambi ni wa Ibilisi, maana Ibilisi ametenda dhambi tangu mwanzo. Lakini Mwana wa Mungu alikuja duniani kuiharibu kazi ya Ibilisi. 9 Kila aliye mtoto wa Mungu hatendi dhambi, maana anayo hali kwa sababu yeye ni mtoto wa Mungu. 10 Lakini yeyote asiyetenda mambo maadilifu, au asiyempenda yake, huyo si mtoto wa Mungu. Hiyo ndiyo tofauti iliyoko kati ya watoto wa Mungu na watoto kwa sababu yeye ni mtoto wa Mungu. 11 Na, ujumbe mliousikia tangu mwanzo ndio huu: Tunapaswa kupendana! 12 Tusiwe kama Kaini ambaye, kwa kuongozwa na yule Mwovu, alimuua ndugu yake. Na, kwa nini alimuua? Kwa sababu matendo yake yalikuwa maovu, lakini yale ya ndugu yake yalikuwa mema! 13 Basi, ndugu zangu, Sisi tunajua kwamba tumekwisha pita kutoka katika kifio na kuingia katika uzima kwa sababu tunawapenda 15 Kila anayemchukia ndugu yake ni muuaji; nanyi

mnajua kwamba muuaji yeyote yule hana uzima wa milele ndani yake. (aiōnios g166) 16 Sisi tumeprata kujua upendo ni nini, kwani Kristo aliyatoa maisha yake kwa ajili yetu. Nasi vilevile tunapaswa kuyatoa maisha yetu kwa ajili ya ndugu zetu. 17 Basi, mtu akiwa na mali za hapa duniani, halafu akamwona ndugu yake ana shida, lakini akawa na moyo mgumu bila kumwonea huruma, anawezaje kusema kwamba anampenda Mungu? 18 Watoto wangu, upendo wetu usiwe maneno matupu, bali uwe upendo wa kweli na wa vitendo. 19 Hivyo ndivyo tuwezavyo kuwa na hakika kwamba sisi ni watu wa ukweli; na hatutakuwa na wasiwasibele ya Mungu. 20 Kwa maana, hata kama dhamiri yetu yatuhukumu, twajua kwamba Mungu ni mkuu zaidi kuliko dhamiri, na kwamba yeje ajua kila kitu. 21 Wapenzi wangu, kama dhamiri yetu haina lawama juu yetu, basi, twaweza kuwa na uthabiti mbele ya Mungu, 22 na twaweza kupokea kwake chochote tunachoomba, maana tunazitii amri zake na kufanya yale yanayompendeza. 23 Na, amri yake ndiyo hii: Kumwamini Mwanae Kristo, na kupendana kama alivyotuamuru. 24 Anayezitii amri za Mungu anaishi katika muungano na Mungu na Mungu anaishi katika muungano naye. Kwa njia ya Roho ambaye Mungu ametujalia, sisi twajua kwamba Mungu anaishi katika muungano nasi.

4 Wapenzi wangu, msimsadiki kila mtu asemaye kwamba ana Roho wa Mungu, bali chunguzeni kwa makini kama huyo mtu anaongozwa na Roho wa Mungu au la, Maana manabii wengi wa uongo wamezuka ulimwenguni. 2 Hii ndiyo njia ya kujuja kama mtu anaongozwa na Roho wa Mungu: Kila aliye anayekiri kwamba Kristo alikuja, akawa binadamu, mtu huyo anaye Roho wa Mungu. 3 Lakini mtu yeyote ya kimungu ndani yake; hawezu kutenda dhambi asiyemkiri Kristo hivyo, hana huyo Roho atokaye kwa Mungu. Mtu huyo ana roho ambaye ni wa Adui wa Kristo; nanyi mlkwisha sikia kwamba anakuja, na sasa tayari amekwisha wasili ulimwenguni! 4 Lakini niryi, watoto, ni wake Mungu na mmekwisha wa Ibilisi. 11 Na, ujumbe mliousikia tangu mwanzo washinda hao manabii wa uongo; maana Roho aliye ndani yenu ana nguvu zaidi kuliko roho aliye ndani ya

Kaini ambaye, kwa kuongozwa na yule Mwovu, hao walio wa ulimwengu. 5 Wao husema mambo anayemjua Mungu hutusikiliza, mtu asiye wa msishangae kama ulimwengu unawachukia ninyi. 14 Mungu hatusikilizi. Basi, kwa njia hiyo tunaweza kutambua tofauti kati ya Roho wa ukweli na roho wa uongo. 7 Wapenzi wangu, tupendane, maana ndugu zetu. Mtu asiye na upendo hubaki katika kifio. upendo hutoka kwa Mungu. Kila mtu aliye na upendo 15 Kila anayemchukia ndugu yake ni muuaji; nanyi ni mtoto wa Mungu, na anamjua Mungu. 8 Mtu asiye

na upendo hamjui Mungu, maana Mungu ni upendo. anashuhudia kwamba ni kweli, kwani Roho ni ukweli. 9 Na Mungu alionyesha upendo wake kwetu kwa 7 Basi, wako mashahidi watatu: 8 Roho, maji na kumtuma Mwanae wa pekee ulimwenguni, ili tuwe na damu; na ushahidi wa hawa watatu waafikiana. 9 uzima kwa njia yake. 10 Hivi ndivyo upendo ulivyo: si Ikiwa twaukubali ushahidi wa binadamu, ushahidi wa kwamba sisi tulikuwa tumempenda Mungu kwanza, Mungu una uzito zaidi; na huu ndio ushahidi alioutoa bali kwamba yeje alitupenda hata akamtuma Mwanae Mungu mwenyewe juu ya Mwanae. 10 Anayemwamini awe sadaka ya katuondolea dhambi zetu. 11 Wapenzi mwana wa Mungu anao ushahidi huo ndani yake; wangu, ikiwa Mungu alitupenda hivyo, basi, nasi lakini asiyemwamini Mungu, anamfanya yeye kuwa tunapaswa kupendana. 12 Hakuna mtu aliye kwisha mwongo, maana hakuamini ushahidi alioutoa Mungu mwona Mungu kamwe; lakini kama tukipendana juu ya Mwanae. 11 Na, ushahidi wenyewe ndio huu: Mungu anaishi katika muungano nasi, na upendo Mungu alitupatia uzima wa milele, na uzima huo uko wake unakamilika ndani yetu. 13 Tunajua kwamba kwa Bwana. (aiōnios g166) 12 Yeyote, aliye na Mwana tunaishi katika umoja na Mungu, naye Mungu anaishi wa Mungu anao uzima huo; asiye na Mwana wa katika umoja nasi, kwani yeye ametupa Roho wake. Mungu, hana uzima. 13 Nawaandikieni mpate kujua 14 Sisi tumeona na kuwaambia wengine kwamba kwamba mnao uzima wa milele ninyi mnaoamini Baba alimtuma Mwanae awe Mwokozi wa ulimwengu. kwa jina la Mwana wa Mungu. (aiōnios g166) 14 Na 15 Kila mtu anayekiri kwamba Yesu ni Mwana wa sisi tuko thabiti mbele ya Mungu kwani tuna hakika Mungu, Mungu anaishi katika muungano na mtu huyo, kwamba tukimwomba chochote kadiri ya mapenzi naye anaishi katika muungano na Mungu. 16 Basi, yake, yeye hutusikiliza. 15 Yeye hutusikiliza kila sisi tunajua na tunaamini upendo alio nao Mungu tunapomwomba; na kwa vile tunajua kwamba yeje kwetu sisi. Mungu ni upendo, na kila mtu aishiye hutusikiliza kila tunapomwomba, twajua pia kwamba katika upendo, anaishi katika muungano na Mungu, atupatia yote tunayomwomba. 16 Mtu akimwona na Mungu anaishi katika muungano naye. 17 Upendo ndugu yake ametenda dhambi isiyompeleka kwenye umekamilika ndani yetu kusudi tuweze kuwa na ujasiri kifo anapaswa kumwombea kwa Mungu, naye Mungu Siku ile ya Hukumu; kwani maisha yetu hapa duniani atampatia uzima. Nasema jambo hili kuhusu wale ni kama yale ya Kristo. 18 Palipo na upendo hapana waliotenda dhambi ambazo si za kifo. Lakini ipo uoga; naam, upendo kamili hufukuza uoga wote. dhambi yenye kumpeleka mtu kwenye kifo nami Basi, mtu mwenye uoga hajakamilika bado katika sisemi kwamba mnapaswa kumwombea Mungu kwa upendo, kwani uoga huhusikana na adhabu. 19 Sisi ajili ya hiyo. 17 Kila tendo lisilo adilifu ni dhambi, tuna upendo kwa sababu Mungu alitupenda kwanza. lakini kuna dhambi isiyompeleka mtu kwenye kifo. 18 20 Mtu akisema kwamba anampenda Mungu, hali Tunajua kwamba kila aliye mtoto wa Mungu hatendi anamchukia ndugu yake, huyo ni mwongo. Maana mtu asiyempenda ndugu yake ambaye anamwona, hawezikumpenda Mungu ambaye hamwon. 21 Basi, hii ndio amri aliyyotupa Kristo: Anayempenda Mungu anapaswa pia kumpenda ndugu yake.

5 Kila mtu anayeamini kwamba Yesu ni Kristo, huyo ni mtoto wa Mungu; na, anayempenda mzazi humpenda pia mtoto wa huyo mzazi. 2 Hivi ndivyo tunavyojua kwamba tunawapenda watoto wa Mungu: Kwa kumpenda Mungu na kuzitii amri zake; 3 maana kumpenda Mungu ni kuzitii amri zake. Na, amri zake si ngumu, 4 maana kila aliye mtoto wa Mungu anaweza kuushinda ulimwengu. Hivi ndivyo tunavyoushinda ulimwengu: kwa imani yetu. 5 Nani, basi, aezaye kuushinda ulimwengu? Ni yule anayeamini kwamba Yesu ni Mwana wa Mungu. 6 Yesu Kristo ndiye aliye kua kwa maji ya ubatizo wake na kwa damu ya kifo chake. Hakuja kwa maji tu, bali kwa maji na kwa damu. Naye Roho

2 Yohana

1 Mimi Mzee nakuandikia wewe Bimkubwa mteule, pamoja na watoto wako ninaowapenda kweli. Wala si mimi tu ninayewapenda, bali pia wote wanaoujua ule ukweli wanawapenda ninyi, **2** kwa sababu ukweli unakaa nasi milele. (aiōn g165) **3** Neema na huruma na amani zitokazo kwa Mungu Baba na kwa Yesu Kristo, Mwana wa Baba, zitakuwa pamoja nasi katika ukweli na upendo. **4** Nilifurahi sana kuona kwamba baadhi ya watoto wako wanaishi katika ukweli kama Baba alivyotuamuru. **5** Basi, Bimkubwa, ninalo ombi moja kwako: tupendane. Ombi hili si amri mpya, bali ni amri ileile tuliyokuwa nayo tangu mwanzo. **6** Upendo maana yake ni kuishi kwa kuzitii amri zake Mungu. Amri niliyoisikia tangu mwanzo ndiyo hii: mnapaswa nyote kuishi katika upendo. **7** Wadanganyifu wengi wamezuka duniani, watu ambaao hawakiri kwamba Yesu Kristo amekuja kwetu akawa binadamu. Mtu asemaye hivyo ni mdanganyifu na ni Adui wa Kristo. **8** Basi, jihadharini ninyi wenyewe ili msije mkapoteza kile milichokishugulikia, bali mpate tuzo lenu kamili. **9** Asiyezingatia na kudumu katika mafundisho ya Kristo, bali anayakiuka, hana Mungu. Lakini anayedumu katika mafundisho hayo anaye Baba na Mwana. **10** Basi, kama mtu akija kwenu bila kuwaleteeni mafundisho hayo, msimkaribishe nyumbani kwenu, wala msimsalimu. **11** Maana anayemsalimu mtu huyo, anashirikiana naye katika matendo yake maovu. **12** Ninayo mengi ya kuwaambieni lakini sipendi kufanya hivyo kwa karatasi na wino; badala yake, natumaini kuwatembaleeni na kuzungumza nanyi ana kwa ana, ili furaha yetu ikamilike. **13** Watoto wa dada yako mteule wanakusalimu.

3 Yohana

1 Mimi mzee nakuandikia wewe Gayo, rafiki yangu, ninayekupenda kweli. **2** Mpenzi wangu, nakutakia mafanikio mema ya kila aina; nakutakia afya njema ya mwili kama ulivyo nayo rohoni. **3** Nimefurahi sana ndugu kadhaa walipofika hapa, wakaiambia juu ya uaminifu wako kuhusu ukweli; naam, wewe unaishi daima katika ukweli. **4** Hakuna kitu kinachonifurahisha zaidi kuliko kusikia kwamba watoto wangu wanaishi katika ukweli. **5** Mpenzi wangu, wewe ni mwaminifu kila mara unapowahudumia ndugu, hata kama ni wageni. **6** Ndugu hao wameleleza kanisa hapa habari za upendo wako. Tafadhalii uwasaide waendelee na safari yao kwa namna itakayompendeza Mungu, **7** Maana wanaanza safari yao katika utumishi wa Kristo bila kupokea msaada wowote kutoka kwa watu wasioamini. **8** Basi, sisi tunapaswa kuwasaidia watu hawa, ili nasi tupate kushiriki katika kazi yao kwa ajili ya ukweli. **9** Niliandika barua fupi kwa hilo kanisa; lakini Diotrefo, ambaye hupenda kuwa kiongozi wao, hataki kabisa kunisikiliza. **10** Basi, nitakapokuja nitayafichua mambo yote anayofanya, maneno mabaya anayotutolea na uongo anaosema juu yetu. Isitoshe, yeye hukataa kuwakaribisha hao ndugu walio safarini, na hata huwazuia watu wengine wanaotaka kuwakaribisha, na hujaribu kuwafukuzia nje ya kanisa. **11** Mpenzi wangu, usifuate mfano mbaya, bali mfano mwema. Kila atendaye mema ni wa Mungu; lakini anayetenda mabaya hajapata kumwona Mungu. **12** Kila mtu anamsifu Demetrio; naam, ukweli wenyewe unamsifu. Nasi pia tunatoa ushahidi wetu juu yake, nawe wajua kwamba tunachosema ni kweli. **13** Ninayo bado mengi ya kukwambia, lakini sipendi kuyaandika kwa kalamu na wino. **14** Natumaini kukuona karibuni na hapo tutazungumza ana kwa ana. Nakutakia amani. Rafiki zako wanakusalimu. Wasalimu rafiki zetu wote kila mmoja binafsi.

Yuda

1 Mimi Yuda, mtumishi wa Yesu Kristo, ndugu yake Yakobo, nawaandikia ninjy mlioitwa na Mungu na ambaao mnaishi katika upendo wa Mungu Baba, na katika ulinzi wa Yesu Kristo. **2** Nawatakieni huruma, amani na upendo kwa wingi. **3** Ndugu wapenzi, wakati nimo katika jitihada ya kuwaandikieni juu ya ule wokovu tunaoshiriki sote, nimeona lazima ya kuwaandikieni na kuwahimizeni mwendelee kupigana kwa ajili ya imani ambayo Mungu amewajalia watu wake mara moja tu kwa wakati wote. **4** Maana watu wasiomcha Mungu wamepata kujingiza kwa siri mionganii mwetu, watu ambaao, kwa faida ya maisha yao mabaya, wanaupotosha ujumbe wa neema ya Mungu wetu na kumkana Yesu Kristo aliye peke yake kiongozi na Bwana wetu. Maandiko Matakatifu yalikwisha bashiri tangu awali hukumu inayowangojea watu hao. **5** Nataka kuwakumbusheni mambo fulani ambayo mmekwisha yajua: kumbukeni jinsi Bwana aliviyowaokoa watu wa Israeli na kuwatoa katika nchi ya Misri, lakini baadaye aliaangamiza wale ambaao hawakuamini. **6** Na, malaika ambaao hawakuridhika na cheo chao, wakayaacha makao yao ya asili, Mungu amewafunga gizani kwa minyororo ya milele wahukumiwe Siku ile kuu. (aiōnios g126) **7** Kumbukeni pia Sodoma na Gomora, na miji ya kandokando yake; wenyeji wake walifanya kama wale malaika; walifanya uzinzi na mambo yaliyo kinyume cha maumbile, wakapewa hukumu ya moto wa milele, iwe onyo kwa watu wote. (aiōnios g166) **8** Hivyo ndivyo pia walivyo watu hawa. ndoto zao huwaongoza katika kuichafua miili yao wenyeewe, kuyadharau mamlaka ya Mungu na kuvitukana viumbe vitukufu nya huko juu. **9** Hata Mikaeli, malaika mkuu, hakufanya hivyo. Katika ule ubishi kat yake na Ibilisi walibishana juu ya mwili wa Mose, Mikaeli hakuthubutu kumhukumu Ibilisi kwa matusi; ila alisema: "Bwana mwenyewe na akukaripie." **10** Lakini watu hawa hutukana chochote wasichokielewa; mambo yaleyale wanayoyajua kwa silika kama vile wanyama wanayoyajua ndiyo yanayowaangamiza. **11** Ole wao! Watu hao wamefuata mwenendo uleule wa Kaini. Kwa ajili ya fedha, wamejingiza katika mkosi uleule wa Baalamu. Wameasi kama Kora alivyoasi na wameangamizwa kama yechea alivyoangamizwa. **12** Kwa makelele yao yasiyo na adabu, watu hao ni kama madoaa machafu katika mikutano yenu ya karamu ya Bwana. Hujipendelea wao wenyeewe tu, na wako kama mawingu yanayopeperushwa huko na huko na

upepo bila ya kuleta mvua. Wao ni kama miti isiyozaa matunda hata wakati wa majira yake, wamekuwa kabisa. **13** Watu hao ni kama mawimbi makali ya bahari, na matendo yao ya aibu yanaonekana dhahiri kama vile mapovu ya mawimbi. Wao ni kama nyota zinazotangatanga, ambaao Mungu amewawekea mahali pao milele katika giza kuu. (aiōn g165) **14** Henoki, ambaye ni babu wa saba tangu Adamu, alibashiri hivi juu ya watu hawa: "Sikilizeni! Bwana atakuja pamoja na maelfu ya malaika wake watakatifu **15** kutoa hukumu juu ya binadamu wote, kuwashukumu wote kwa ajili ya matendo yao yote maovu walijotenda na kwa ajili ya maneno yote mabaya ambayo watu waovu walimkashifu nayo." **16** Watu hawa wanunung'unika daima na kuwalamu watu wengine. Hufuata tamaa zao mbaya, hujigamba na kuwasifu watu wengine mno kusudi wafaulu katika mijpango yao. **17** Lakini ninjy wapenzi wangu, kumbukeni yale mliyoambiwa hapo awali ni mitume wa Bwana wetu Yesu Kristo. **18** Waliwaambieni: "Siku za mwisho zitakopofika, watatokea watu watakaowadhihaki ninjy, watu wafuataa tamaa zao mbaya." **19** Hao ndio watu wanaosababisha mafarakano, watu wanaotawaliwa na tamaa zao za kidunia, watu wasio na Roho wa Mungu. **20** Lakini ninjy, wapenzi wangu, endeleeni kujijenga kikamilifu katika imani yenu takatifu. Salini kwa nguvu ya Roho Mtakatifu, **21** na kubaki katika upendo wa Mungu, mkiwa mnamngoea Bwana wetu Yesu Kristo awapeni uzima wa milele kwa huruma yake. (aiōnios g166) **22** Muwe na huruma kwa watu walio na mashaka; **23** waokoeni kwa kuwanyakua kutoka motoni; na kwa wengine muwe na huruma pamoja na hofu, lakini chukieni hata mavazi yao ambayo yamechafuliwa na tamaa zao mbaya. **24** Kwake yechea aezzaye kuwalinda msije mkaanguka, na kuwaleta ninjy bila hatia mpaka mbele ya utukufu wake, **25** kwake yechea aliye peke yake Mungu, Mkombozi wetu, uwe utukufu, ukuu, nguvu na mamlaka kwa njia ya Kristo Bwana wetu, tangu zama zote, sasa na hata milele! Amina. (aiōn g165)

Ufunuo

1 Hizi ni habari za mambo ambayo yalifunuliwa na Yesu Kristo. Mungu alimpa Kristo ufunuo huu ili awaonyeshe watumishi wake mambo ambayo yanapaswa kutukia karibuni. Kristo alimtuma malaika wake amjulishe Yohane, mtumishi wake, mambo hayo, **2** naye Yohane, ameyasema yote aliyoaona. Na hii ndio taarifa yake kuhusu ujumbe wa Mungu na ukweli uliofunuliwa na Yesu Kristo. **3** Heri yake mtu anayesoma kitabu hiki; heri yao wale wanaosikiliza maneno ya ujumbe huu wa kinabii na kushika yaliyoandikwa humu, maana wakati umekaribia ambapo mambo haya yatatukia. **4** Mimi Yohane nayaandikia makanisa yaliyoko mkoani Asia. Nawatakieni neema na amani kutoka kwake yeeye aliyeleo, aliyeuwako na anayekuja; na kutoka kwa roho saba walio mbele ya kiti chake cha enzi, **5** na kutoka kwa Yesu Kristo, shahidi mwaminifu, wa kwanza kufufuliwa kutoka wafu, na ambaye ni mtawala wa wafalme wa dunia. Yeye anatupenda, na kwa damu yake ametufungua kutoka vifungo nya dhambi zetu, **6** akatufanya sisi kuwa ufalme wa makuhani, tumtumkiele Mungu, Baba yake. Kwake Yesu Kristo uwe utukufu na nguvu, milele na milele! Amina. (aiōn g165) **7** Tazama! Anakuja katika mawingu! Kila mtu atamwona, hata wale waliomchoma. Makabila yote duniani yataomboleza juu yake. Naam! Amina. **8** “Mimi ni Alfa na Omega,” asema Bwana Mungu Mwenye Uwezo, aliyeleo, aliyeuwako na anayekuja. **9** Mimi ni Yohane, ndugu yenu; na kwa kuungana na Kristo nashiriki pamoja nanyi katika kustahimili mateso yanayowapata wale walio wa Utawala wake. **10** Basi, makanisa! “Wale wanaoshinda nitawapa haki ya kula wakati mmoja, siku ya Bwana, nilikumbwa na Roho, matunda ya mti wa uzima ulioko ndani ya bustani ya nikasikia nyuma yangu sauti kubwa kama sauti ya tarumbeta. **11** Nayo ilisema, “Andika katika kitabu yote unayoyaona, ukipeleke kwa makanisa haya saba: Efeso, Smurna, Pergamoni, Thuatira, Sarde, Filadelfia na Laodikea.” **12** Basi, nikageuka nimwone huyo aliyesema nami, nikaona vinara nya taa saba vya dhahabu, **13** na katikati yake kulikuwa na kitu kama mtu, naye alikuwa amevaa kanzu ndefu na ukanda wa dhahabu kifuanu. **14** Nyewe zake zilikuwa nyeupe kama pamba safi, kama theluji; macho yake yalimetameta kama moto; **15** miguu yake iling’aa kama shaba iliyosafishwa katika tanuru ya moto na kusuguliwa, na sauti yake ilikuwa, kama sauti ya poromoko la maji. **16** Katika mkono wake wa kulia,

alikuwa na nyota saba, na kinywani mwake mlitoka upanga wenye makali kuwili. Uso wake uling’aa kama jua kali. **17** Basi, nilipomwona tu, niliangu mbele ya miguu yake kama maiti. Lakini yeeye akaweka mkono wake wa kulia juu yangu, akasema, “Usiogope! Mimi ni wa kwanza na wa mwisho. **18** Mimi ni yeeye aliye hai! Nilikuwa nimekuwa, lakini, tazama, sasa ni mzima milele na milele. Ninazo funguo za kifo na Kuzimu. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Basi, sasa andika mambo haya unayoyaona, mambo yanayotukia sasa na yale yatakayotukia baadaye. **20** Siri ya nyota zile saba ulizoziona katika mkono wangu wa kulia, na siri ya vile vinara saba nya taa hii: zile nyota saba ni malaika wa makanisa; na vile vinara saba nya taa ni makanisa saba.

2 “Kwa malaika wa kanisa la Efeso andika hivi: “Huu ndio ujumbe kutoka kwake yeeye ashikaye nyota saba katika mkono wake wa kulia, na ambaye hutembea katikati ya vinara saba nya taa nya dhahabu. **2** Najua mambo yako yote; najua bidii yako na uvumilivu wako. Najua kwamba huwezi kuwavumilia watu waovu, na kwamba umewapima wale wanaojisemea kuwa mitume na kumbe sio, ukagundua kwamba ni waongo. **3** Wewe unayo saburi, umestahimili taabu nyingi kwa ajili ya jina langu, wala hukuvunjika moyo. **4** Lakini ninayo hoja moja juu yako: wewe hunipendi tena sasa kama pale awali. **5** Basi, pakumbuke pale ulipokuwa kabla ya kuanguka, ukayaache madhambi yako, na kufanya kama ulivyofanya pale awali. La sivo, naja kwako na kukiondoa kinara chako mahali pake. **6** Lakini nakusifu juu ya kitu kimoja: wewe unayachukia wanayoyatenda Wanikolai kama ninavyoyachukia mimi. **7** “Aliye na masikio, basi, na asikie yale Roho anayoyaambia ujumbe wa Mungu na ukweli wa Yesu. **8** Kwa malaika wa kanisa la Smurna andika hivi: “Huu ndio ujumbe kutoka kwake yeeye wa kwanza na wa mwisho, ambaye alikuwa na akaishi tena. **9** Najua taabu zako; najua pia umaskini wako, ingawaje kwa kweli wewe ni tajiri; najua kashfa walizokufanya Mungu. **10** “Kwa malaika wa kanisa la Smurna andika hivi: “Huu ndio ujumbe kutoka kwake yeeye wa kwanza na wa mwisho, ambaye alikuwa na akaishi tena. **9** Najua taabu zako; najua pia umaskini wako, ingawaje kwa kweli, bali ni kundi lake Shetani. **10** Usiogope hata kidogo yale ambayo itakulazimu kuteseka. Sikiliza! Ibilisi anataka kuwajaribu kwa kuwatia baadhi yenu gerezani; nanyi mitapata dhiki kwa muda wa siku kumi. Muwe waaminifu hata mpaka kufa, nami nitawapeni taji ya uzima. **11** “Aliye na masikio, basi, na asikie yale Roho anayoyaambia makanisa! “Wale wanaoshinda hawataumizwa na kifo cha pili. **12** “Kwa malaika

wa kanisa la Pergamoni andika hivi: "Huu ndio **3** "Kwa malaika wa kanisa la Sarde andika hivi: "Huu ujumbe wake yeze aliye na upanga mkali wenye ndio ujumbe kutoka kwake yeze aliye na roho saba kuwili. **13** Najua unakoishi: Wewe unaishi kwenye za Mungu na nyota saba. Nayajua mambo yako yote; makao makau ya Shetani! Lakini bado unashikilia najua unajulikana kuwa na uhai kumbe umekufa! **2** jina langu; hukuikana imani yako kwangu hata siku Amka! Imarisha chocrote chema kilichokubakia kabla zile Antipa shahidi wangu mwaminifu, alipouawa pale nacho hakijatoweka kabisa. Maana, mpaka sasa, mahali anapoishi Shetani. **14** Lakini ninayo machache sijayaona matendo yako kuwa ni makamilifu mbele ya dhidi yako: baadhi yenu ni wafuasi wa Balaamu Mungu wangu. **3** Kumbuka, basi, yale uliyofundishwa aliyemfundisha Balaki kuwatega wana wa Israeli na jinsi ulivoyoyasikia, uyatii na ubadili nia yako mbaya. wale vyakula viliviyotambikiwa sanamu za kufanya Usipokesha nitakujia ghafla kama mwizi, na wala uzinzi. **15** Vivyo hivyo, wako pia mionganoni mwenu hutajua saa nitakapokujia. **4** Lakini wako wachache watu wanaofuata mafundisho ya Wanikolai. **16** Basi, huko Sarde ambaao hawakuyachafua mavazi yao. achana na madhambi yako. La sivyo, nitakuja kwako Hao wanastahili kutembea pamoja nami wakiwa upesi na kupigana na watu hao kwa upanga utokao wamevaa mavazi meupe. **5** "Wale wanaoshinda, kinywani mwangu. **17** "Aliye na masikio, basi, na watavikwa mavazi meupe kama hao. Nami sitayafuta asikie yale Roho anayoyaambia makanisa! "Wale majina yao kutoka katika kitabu cha uzima; tena wanaoshinda nitawapa ile mana iliyofichika. Nitawapa nitawakiri kwamba ni wangu mbele ya Baba yangu pia jiwe jeupe lililoandikwa jina jipyä ambalo hakuna na mbele ya malaika wake. **6** "Aliye na masikio, basi, mtu aliyelijua isipokuwa tu wale wanaolipokea. **18** na ayasikie yale Roho anayoyaambia makanisa! **7** "Kwa malaika wa kanisa la Thuatira andika hivi: "Kwa malaika wa kanisa la Filadelfia andika hivi: "Huu "Huu ndio ujumbe wa Mwana wa Mungu, ambaye ndio ujumbe kutoka kwake yeze aliye mtakatifu na macho yake yametameta kama moto, na miguu yake wa kweli, ambaye anao ule tufunguo wa Daudi, na inang'aa kama shaba iliyosuguliwa. **19** Najua mambo ambaye hufungua na hakuna mtu awezaye kufungua. yako yote. Najua upendo wako, imani yako, utumishi **8** Nayajua mambo yako yote! Sasa, nimefungua mbele wako na uvumilivu wako. Wewe unafanya vizuri zaidi yako mlango ambaao hakuna mtu awezaye kufungua; sasa kuliko pale awali. **20** Lakini nina hoja moja juu najua kwamba ingawa huna nguvu sana, hata hivyo, yako: wewe unamvumilia yule mwanamke Yezabeli umezishika amri zangu, umelitii neno langu wala anayejita nabii wa Mungu. Yeye huwfundisha na hukulikana jina langu. **9** Sikiliza! Nitawapeleka kwako kuwapotosha watumishi wangu wafanye uzinzi na watu wa kundi lake Shetani, watu ambaao hujisema kula vyakula viliviyotambikiwa sanamu. **21** Nimempa kuwa ni Wayahudi, kumbe ni wadanganyifu. Naam, muda wa kutubu dhambi zake, lakini hataki kuachana nitawapeleka kwako na kuwafanya wapige magoti na uzinzi wake. **22** Sikiliza! Sasa namtupa kitandani mbele yako wapate kujua kwamba kweli nakupenda ambapo yeze pamoja na wote waliofanya uzinzi naye wewe. **10** Kwa kuwa wewe umezingatia agizo langu watapatwa na mateso makali. Naam, nitafanya hivyo, la kuwa na uvumilivu, nami pia nitakutegemeza kama wasipotubu matendo yao mabaya waliyotenda salama wakati ule wa dhiki inayoujia ulimwengu naye. **23** Tena nitawaua wafuasi wake, ili makanisa mzima kuwajaribu wote wanaoishi duniani. **11** Naja yote yatambue kwamba mimi ndiye ninayechunguza kwako upesi! Linda, basi, ulicho nacho sasa, ili usije miyo na fikira za watu. **24** "Lakini ninyi wengine mlioko ukanyang'anwa na mtu yejote taji yako ya ushindii. huko Thuatira ambaao hamfuati mafundisho yake **12** "Wale wanaoshinda nitawafanya wawe minara Yezabeli, na ambaao hamkujifunza kile wanachokiita katika Hekalu la Mungu wangu, na hawatatoka humo Siri ya Shetani, nawaambieni kwamba sitawapeni kamwe. Pia nitaandika juu yao jina la Mungu wangu mzigoo mwingine. **25** Lazima mzingatие yale mliyo na jina la mji wa Mungu wangu, yaani Yerusalem nayo sasa mpaka nitakapokuja. **26** "Wanaoshinda, mpya, mji ambaao utashuka kutoka juu mbinguni kwa na wale watakaozingatia mpaka mwisho kutenda Mungu wangu. Tena nitaandika juu yao jina langu ninayotaka, nitawapa mamlaka juu ya mataifa. **27** jipyä. **13** "Aliye na masikio, basi, na ayasikie yale Naam, nitawapa uwemo uleule nilioupoea kwa Baba: Roho anayoyaambia makanisa! **14** "Kwa malaika wa yaani, watayatawala mataifa kwa fimbo ya chuma na kanisa la Laodikea andika hivi: "Huu ndio ujumbe kuyavunjavunja kama chombo cha udongo. **28** Tena kutoka kwake yeze aitwaye Amina. Yeye ni shahidi nitawapa nyota ya asubuhi. **29** "Aliye na masikio, basi, mwaminifu na wa kweli, ambaye ni chanzo cha na ayasikie yale Roho anayoyaambia makanisa! viumbe vyote aliyouumba Mungu. **15** Nayajua mambo yako yote! Najua kwamba wewe si baridi wala si

moto. Afadhalii ungekuwa kimojawapo: baridi au moto. 16 Basi, kwa kuwa hali yako ni vuguvugu, si baridi wala si moto, nitakutapika! 17 Wewe unajisema, Mimi ni tajiri; ninajitosheleza, sina haja ya kitu chochote. Kumbe, hujui kwamba wewe ni mnyonge, unahitaji kuhurumiwa, maskini, kipofu tena uko uchi! 18 Nakushauri ununue kwangu dhababu iliyosafishwa kwa moto upate kuwa tajiri kweli. Tena afadhalii ununue pia vazi jeupe, uvae na kufunika aibu ya uchi wako. Nunua pia mafuta ukapake machoni pako upate kuona. 19 Mimi ndiye mwenye kumwonya na kumrudi yejote ninayempenda. Kwa hiyo kaza moyo, achana na dhambi zako. 20 Sikiliza! Mimi nasimama mlangoni na kubisha hodi. Mtu akisikia sauti yangu na kufungua mlango, nitaingia nyumbani kwake na kula chakula pamoja naye, naye atakula pamoja nami. 21 "Wale wanaoshinda nitawaketisha pamoja nami juu ya kiti changu cha enzi, kama vile mimi mwenyewe niliviyoshinda nikaketi pamoja na Baba yangu juu ya kiti chake cha enzi. 22 "Aliye na masikio, basi, na ayasikie yale Roho anayoyaambia makanisa!"

4 Baada ya hayo nilitazama nikaona mlango umefunguliwa mbinguni. Na ile sauti niliyoisikia pale awali ambayo ilikuwa kama sauti ya tarumbeta, ikasema, "Njoo hapa juu nami nitakuonyesha mambo yatakayotukia baadaye." 2 Mara nikachukuliwa na Roho. Kumbe, huko mbinguni kuna kiti cha enzi na juu yake ameketi mmoja. 3 Huyo aliyeketi juu yake alikuwa kama almasi na jiwe zuri jekundu. Upinde wa mvua ulikuwa unang'aa kama zumaridi na ulikzunguka kiti cha enzi pande zote. 4 Kulikuwa na duara la viti ishirini na vinne kukizunguka kiti cha enzi, na juu ya viti hivyo wazee ishirini na wanne walikuwa wameketi wamevaa mavazi meupe na taji za dhababu vichwani. 5 Umeme, sauti na ngurumo, vilikuwa vinatoka kwenye hicho kiti cha enzi. Taa saba za moto zilikuwa zinawaka mbele ya hicho kiti cha enzi. Taa hizo ni roho saba za Mungu. 6 Mbele ya kiti cha enzi kulikuwa na kitu kama bahari ya kioo, angavu kama jiwe ling'aalo sana. Katika pande zote za hicho kiti cha enzi na kukizunguka, kilikuwa na viumbe hai vinne. Viumbe hivyo vilikuwa vimejaa macho mbele na nyuma. 7 Kiumbe cha kwanza kulikuwa kama simba, cha pilii kama ng'ombe, cha tatu kilikuwa na sura kama mtu, na cha nne kilikuwa kama tai anayeruka. 8 Viumbe hivyo vinne vilikuwa na mabawa sita kila kimoja, na vilikuwa vimejaa macho, ndani na nje. Usiku na mchana, bila kupumzika huimba: "Mtakatifu, mtakatifu, mtakatifu ni Bwana, Mungu Mwenye Uwezo, aliyejukwako, aliyejeko

na anayekuja!" 9 Kila mara viumbe vinne vilipoimba nyimbo za kumtukuza, kumheshimu na kumshukuru huyo aliyeketi juu ya kiti cha enzi, ambaye anaishi milele na milele, (aiōn g165) 10 wale wazee ishirini na wanne huijangusha mbele ya huyo aliyeketi juu ya kiti cha enzi na kumwabudu huyo ambaye anaishi milele na milele; na huziweka taji zao mbele ya kiti cha enzi wakisema: (aiōn g165) 11 "Wewe ni Bwana na Mungu wetu, unastahili utukufu na heshima na nguvu; maana wewe uliumba vitu vyote, na kwa matakwa yako kila kitu kimepewa uhai na uzima."

5 Kisha katika mkono wa kulia wa huyo aliyeketi juu ya kiti cha enzi, nikaona kitabu; nacho kilikuwa kimeandikwa ndani na nje na kufungwa na mihi saba. 2 Tena nikamwona malaika mwenye nguvu akitangaza kwa sauti kubwa: "Nani anayestahili kuvunja hiyo mihi na kukifungua kitabu hicho?" 3 Lakini hakupatikana mtu yejote mbinguni, wala duniani, wala chini Kuzimu, aliyezeza kukifungua hicho kitabu au kukitazama ndani. (questioned) 4 Basi, mimi nikalia sana kwa sababu hakupatikana mtu aliystahili kukifungua, au kukitazama ndani. 5 Kisha mmoja wa wale wazee akaniambia, "Usilie! Tazama! Simba wa kabila la Yuda, mjukuu maarufu wa Daudi, ameshinda. Yeye anaweza kuivunja mihi yake saba na kukifungua hicho kitabu." 6 Kisha nikaona pale katikati ya kiti cha enzi Mwana kondoo amesimama, akizungukwa kila upande na vile viumbe hai vinne, na wale wazee. Huyo Mwanakondoo alionekana kana kwamba amechinjwa. Alikuwa na pembe saba na macho saba ambayo ni roho saba za Mungu zilizokuwa zimepelekwa kila mahali duniani. 7 Mwanakondoo akaenda, akakitwa hicho kitabu kutoka mkono wa kulia wa yule aliyeketi juu ya kiti cha enzi. 8 Mara tu alipokwisha twaa hicho kitabu, vile viumbe hai vinne pamoja na wale wazee ishirini na wanne walianguka kifudifudi mbele ya Mwanakondoo. Kila mmoja, alikuwa na kinubi na bakuli za dhababu zilizoja ubani, ambao ni sala za watu wa Mungu. 9 Basi, wakaimba wimbo huu mpya: "Wewe unastahili kukiitwa hicho kitabu na kuivunja mihi yake. Kwa sababu wewe umechinjwa, na kwa damu yako umemnunulia Mungu watu kutoka katika kila kabilii, lugha, jamaa na taifa. 10 Wewe umewafanya wawe ufalme wa makuhani wamtumikie Mungu wetu nao watatawala duniani." 11 Kisha nikatazama, nikasikia sauti ya malaika wengi sana, idadi isiyohesabika, maelfu na maelfu. Walikuwa wamekaa kuzunguka kiti cha enzi, vile viumbe hai vinne na wale wazee; 12 wakasema kwa sauti kuu: "Mwanakondoo aliyechinjwa

anastahili kupokea uwezo, utajiri, hekima, nguvu, utukufu na sifa." **13** Nikasikia viumbe vyote mbinguni, duniani, chini kuzimuni na baharini—viumbe vyote ulimwenguni—vikisema: "Kwake ye ye aketiye katika kiti cha enzi, na kwa Mwanakondoo, iwe sifa na heshima na utukufu na enzi milele na milele." (**aión g165, questioned**) **14** Na vile viumbe vinne hai vikasema, "Amina!" Na wale wazee wakaanguka kifudifudi, wakaabudu.

6 Kisha nikamwona Mwanakondoo anavunja mhuri mmojawapo wa ile mihuri saba. Nikasikia kimoja cha vile viumbe hai vinne kikisema kwa sauti kama ya ngurumo, "Njoo!" **2** Mimi nikatazama, na kumbe palikuwa na farasi mmoja mweupe hapo. Na mpanda farasi wake alikuwa na upinde, akapewa na taji. Basi, akatoka kama mshindi aendelee kushinda. **3** Kisha, Mwanakondoo akavunja mhuri wa pili. Nikamsikia yule kiumbe hai wa pili akisema, "Njoo!" **4** Nami nikatazama na kumbe palikuwapo farasi mwininge hapo, mwekundu. Mpanda farasi wake alikabidhiwa jukumu la kuondoa amani duniani, watu wauane, akapewa upanga mkubwa. **5** Kisha Mwanakondoo akavunja mhuri wa tatu. Nikamsikia yule kiumbe hai wa tatu akisema, "Njoo!" Nikatazama na kumbe palikuwapo farasi mmoja hapo, mweusi. Mpanda farasi wake alikuwa na vipimo viwili nya kupimia uzito mkononi mwake. **6** Nikasikia kitu kama sauti itokayo kwa vile viumbe hai vinne. Nayo ilisema, "Kibaba kimoja cha unga wa ngano wa kiasi cha fedha dinari moja, na vibaba vitatu nya shayiri kwa dinari moja. Lakini usiharibu mafuta wala divai!" **7** Kisha Mwanakondoo akavunja mhuri wa nne. Nikamsikia yule kiumbe hai wa nne akisema, "Njoo!" **8** Nami nikatazama, na kumbe alikuwapo farasi mmoja hapo, rangi yake kijivu. Na jina la mpanda farasi wake lilikuwa kifo, na Kuzimu alimfuata nyuma. Hao walipewa mamlaka juu ya robo moja ya dunia, wawaue watu kwa upanga, njaa, tauni na kwa wanyama wakali wa dunia. (**Hades g88**) **9** Kisha Mwanakondoo akavunja mhuri wa tano. Nikaona pale chini ya madhabahu ya kufukizia ubani roho za wale walikuwa kwa sababu ya ujumbe wa Mungu, na kwa sababu ya usuhuhuda waliota. **10** Basi, wakalia kwa sauti kubwa: "Ee Bwana, uliye mtakatifu na mwaminifu, mpaka lini utakawia kulipiza kisasi kwa wakazi wote wa dunia kwa ajili ya kuuawa kwetu?" **11** Wakapewa kila mmoja vazi refu jeupe, wakaambiya wazidi kusubiri kwa muda mfupi, mpaka itakapotimia idadi ya watumishi wenzao na ndugu ambao watawaua kama wao wenywewe walivyouawa. **12** Kisha nikatazama,

na wakati Mwanakondoo alipouvnja mhuri wa sita, kukawa na tetemeko kubwa la ardhi; juu likawa jeusi kama gunia; mwezi wote ukawa mwekundu kama damu; **13** nazo nyota za mbingu zikaanguka juu ya ardhi kama matunda ya mtini yasiyokomaa yaangukavyo wakati mti wake unapotikiswa na upepo mkali. **14** Anga likatoweka kama vile karatasi inavyokunjwakunjwa; milima yote na visima vyote vikaondolewa mahali pake. **15** Kisha wafalme wa duniani, wakuu, majemadari, matajiri, wenye nguvu, kila mtumwa na mtu huru, wakajificha mapangoni na kwenye majabali milimani. **16** Wakaiambia hiyo milima na hayo majabali, "Tuangukieni, mkatufiche mbali na ye ye aketiye juu ya kiti cha enzi, na mbali na ghadhabu ya Mwanakondoo! **17** Maana siku maalum ya ghadhabu yao imefika. Nani awezaye kuikabilii?"

7 Baada ya hayo nikawaona malaika wanne wamesimama katika pembe nne za dunia wakishika pepo nne za dunia ili upepo usivume hata kidogo: wala katika nchi, wala baharini, wala kwenye miti. **2** Kisha nikamwona malaika mwininge akipanda juu kutoka mashariki akiwa na mhuri wa Mungu aliye hai. Akapaaza sauti na kuwaambia hao malaika wanne waliokabidhiwa jukumu la kuiharibu nchi na bahari, **3** "Msiharibu nchi, wala bahari, wala miti, mpaka tutakopokwisha wapiga mhuri watumishi wa Mungu wetu katika paji la uso." **4** Kisha nikasikia idadi ya hao waliopigwa mhuri: Watu mia moja arobaini na nne elfu wa makabila yote ya watu wa Israeli. **5** Kabila la Yuda walikuwa watu kumi na mbili elfu; kabila la Reuben, kumi na mbili elfu, kabila la Gadi, kumi na mbili elfu; **6** Kabila la Asheri, kumi na mbili elfu; kabila la Naftali, kumi na mbili elfu; kabila la Manase, kumi na mbili elfu; **7** kabila la Simeoni, kumi na mbili elfu, kabila la Lawi, kumi na mbili elfu, kabila la Isakari, kumi na mbili elfu; **8** kabila la Zabuloni, kumi na mbili elfu; kabila la Yosefu, kumi na mbili elfu, na kabila la Benyamini, kumi na mbili elfu. **9** Kisha nikatazama, nikaona umati mkubwa wa watu wasiohesabika: watu wa kila taifa, ukoo, jamaa na lugha. Nao walikuwa wamesimama mbele ya kiti cha enzi na mbele ya Mwanakondoo, wakiwa wamevaa mavazi meupe na kushika matawi ya mitende mikononi mwao. **10** Wakapaaza sauti: "Ukombozi wetu watoka kwa Mungu wetu aketiye juu ya kiti cha enzi, na kutoka kwa Mwanakondoo!" **11** Malaika wote wakasimama kukizunguka kiti cha enzi, wazee na vile viumbe hai vinne. Wakaanguka kifudifudi mbele ya kiti cha enzi, wakamwabudu Mungu, **12** wakisema, "Amina! Sifa, utukufu, hekima, shukrani, heshima, uwezo na nguvu

viwe kwa Mungu wetu, milele na milele! Amina!" (aiōn g165) 13 Mmoja wa hao wazee akaniuliza, "Hawa waliovaa mavazi meupe ni watu gani? Na wametoka wapi?" 14 Nami nikamjibu, "Mheshimiwa, wewe wajua!" Naye akaniambia, "Hawa ni wale waliopita salama katika ule udhalimu mkuu. Waliyaosha mavazi yao katika damu ya Mwanakondoo, yakawa meupe kabisa. 15 Ndiyo maana wako mbele ya kiti cha enzi cha Mungu. Humtumikia Mungu mchana na usiku katika Hekalu lake; naye aketiye juu ya kiti cha enzi atatandaza hema lake juu yao kuwalinda. 16 Hawataona tena njaa wala kiu; juu wala joto kali halitawachoma tena, 17 kwa sababu Mwanakondoo aliye katikati ya kiti cha enzi atakuwa mchungaji wao, naye atawaongoza kwenye chemchemi za maji ya uzima. Naye Mungu atayafuta machozi yote machoni mwao."

8 Na Mwanakondoo alipouvunja mhuri wa saba, kukawa kimya mbinguni kwa muda wa nusu saa. 2 Kisha nikawaona wale malaika saba wanaosimama mbele ya Mungu wamepewa tarumbeta saba. 3 Malaika mwingine akafika, akiwa anachukua chetezo cha dhahabu, akasimama mbele ya madhabahu ya kufukizia ubani. Naye akapewa ubani mwangi autoe sadaka pamoja na sala za watu wote wa Mungu, juu ya madhabahu ya dhahabu ilio mbele ya kiti cha enzi. 4 Moshi wa ubani ukapanda juu, pamoja na sala za watu wa Mungu, kutoka mikononi mwake huyo malaika aliyekuwa mbele ya Mungu. 5 Kisha malaika akakichukua hicho chetezo, akakijaza moto wa madhabahuni akakitupa duniani. Kukawa na ngurumo, sauti, umeme na tetemeko la ardhi. 6 Kisha wale malaika saba wenye tarumbeta saba wakajiweka tayari kupiga mbiu ya mgambo. 7 Malaika wa kwanza akapiga tarumbeta yake. Mchanganyiko wa mvua ya mawe na moto, pamoja na damu, ukamwagwa juu ya nchi. Theluthi moja ya nchi ikaungua, theluthi moja ya miti ikaungua, na majani yote mabichi yakaungua. 8 Malaika wa pili akapiga tarumbeta yake. Na kitu kama mlima mkubwa unaowaka moto ukatupwa baharini. Theluthi moja ya bahari ikawa damu, 9 theluthi moja ya viumbe vyaa baharini vikaza na theluthi moja ya meli zikaharibiwa. 10 Kisha malaika wa tatu akapiga tarumbeta yake. Na nyota kubwa ikiwaka kama bonge la moto, ikaanguka kutoka mbinguni, na kutua juu ya theluthi moja ya mito na chemchemi za maji. 11 (Nyota hiyo inaitwa "Uchungu.") Basi, theluthi moja ya maji yakawa machungu; watu wengi wakafa kutokana na maji hayo, kwa sababu yaligeuka kuwa machungu. 12 Kisha malaika wa nne akapiga tarumbeta yake.

Ndipo theluthi moja ya juu, ya mwezi na ya nyota ikapata pigo; hata mwangaza ukapoteza theluthi moja ya mng'ao wake. Theluthi moja ya mchana ikakosa mwanga, hali kadhalika na theluthi moja ya usiku. 13 Kisha nikatazama, nikasikia tai akiruka juu kabisa angani anasema kwa sauti kubwa, "Ole, ole, ole kwa wanaoishi duniani wakati malaika watatu waliobaki watakpopiga tarumbeta zao!"

9 Kisha malaika wa tano akapiga tarumbeta yake.

Nami nikaona nyota iliyokuwa imeanguka juu ya nchi kutoka mbinguni. Nayo ikapewa ufunguo wa shimo la Kuzimu. (Abyssos g12) 2 Basi, nyota hiyo ikafungua shimo la Kuzimu, kukatoka moshi wa tanuru kubwa. Jua na anga vikatiwa giza kwa moshi huo wa Kuzimu. (Abyssos g12) 3 Nzige wakatoka katika moshi huo, wakaingia duniani wakapewa nguvu kama ya ng'e. 4 Wakaamrishwa wasiharibu nyasi za nchi wala majani wala miti moyote, bali wawaharibu wale tu ambaio hawakupigwa mhuri wa Mungu katika pajia la uso. 5 Nzige hao hawakuruhusiwa kuwaaua watu, ila kuwatesa tu kwa muda wa miezi mitano. Maumivu watakayosababisha ni kama maumivu yanayompata mtu wakati anapooumwa na ng'e. 6 Muda huo watu watatafuta kifo lakini hawatakipata; watatamani kufa lakini kifo kitawakimbia. 7 Kwa kuonekana, nzige hao walikuwa kama farasi waliowekwa tayari kwa vita. Juu ya vichwa vyao walikuwa na taji zilizo kama za dhahabu, na nyuso zao zilikuwa kama za binadamu. 8 Nywele zao zilikuwa kama nywele za wanawake, na meno yao yalikuwa kama meno ya simba. 9 Vifua vyao vilikuwa vimefunikwa kitu kama ngao ya chuma. Sauti ya mabawa yao ilikuwa kama sauti ya msafara wa magari ya farasi wengi wanaokimbilia vitani. 10 Walikuwa na mikia na miiba kama ng'e, na kwa mikia hiyo, walikuwa na nguvu ya kuwadhuru watu kwa muda wa miezi mitano. 11 Tena wanaye mfalme anayewatawala, naye ndiye malaika wa kuzimu; jina lake kwa Kiebrania ni Abadoni, na kwa Kigiriki ni Apolioni, yaani mwangamizi. (Abyssos g12) 12 Maafa ya kwanza yamepitia; bado mengine mawili yanafuata. 13 Kisha malaika wa sita akapiga tarumbeta yake. Nami nikasikia sauti moja kutoka katika pembe nne za madhabahu ya dhahabu iliyokuwa mbele ya Mungu. 14 Sauti hiyo ikamwambia huyo malaika wa sita mwenye tarumbeta, "Wafungulie malaika wanne walofungwa kwenye mto mkubwa Eufrate!" 15 Naye akawafungulia malaika hao wanenye ambaio walikuwa wametayarishwa kwa ajili ya saa hiyo ya siku ya mwezi huo, wa mwaka huohuo, kuua theluthi moja ya wanaadamu. 16 Nilisikia idadi ya majeshi

wapanda farasi ilikuwa milioni mia mbili. 17 Hivi kichungu!" 10 Basi, nikakichukua kitabu hicho kidogo ndivyo niliyowaona hao farasi na wapanda farasi kutoka mkononi mwa huyo malaika, nikakila; nacho katika hiyo njozi: Walikuwa na ngao vifuanzi zilizokwua kilikuwa kitamu kinywani mwangu kama asali, lakini moto mtupu, zenye rangi ya samawati na njano kama nilipokimeza kikawa kichungu tumboni mwangu. 11 kiberiti. Vichwa nya hao farasi vilikuwa kama nya Kisha nikaambiya, "Inakubidi tena kutangaza ujumbe simba; na moto, moshi, na kiberiti vilikuwa vinatoka wa Mungu kuhusu watu wengi, mataifa, watu wa kinywani mwao. 18 Theluthi moja ya wanaadamu lugha nydingi na wafalme!"

waliuawa kwa mabaa hayo matatu yaani, moto, moshi na kiberiti, yaliyokuwa yanatoka katika vinywa vyao; 19 maana nguvu ya farasi hao ilikuwa vinywani mwao na katika mikia yao. Mikia yao ilikuwa na vichwa kama nyoka, na waliitumia hiyo kuwadhuru watu. 20 Wanaadamu wengine waliobaki ambaio hawakuuawa na mabaa hayo, hawakugeuka na kuvacha vitu walivyokuwa wametengeneza kwa mikono yao wenye; bali wakaendelea kuabudu pepo, sanamu za dhahabu, fedha, shaba, mawe na miti, vitu ambavyo haviwezi kuona, kusikia wala kutembea. 21 Wala hawakutubu na kuacha kufanya mauaji, uchawi, uzinzi, na wizi.

10 Kisha nikamwona malaika mwingine mwenye nguvu akishuka kutoka mbinguni. Alikuwa amevikwa wingu, na upinde wa mvua kichwani mwake. Uso wake ulikuwa kama juu, na miguu yake ilikuwa kama moto. 2 Mikononi mwake alishika kitabu kidogo kimefunguliwa. Aliweka mguu wake wa kulia juu ya bahari, na wa kushoto juu ya nchi kavu, 3 na kuita kwa sauti kubwa kama ya mngrumo wa simba. Alipopaa za sauti, ngurumo saba ziliitikia kwa kishindo. 4 Na hiso ngurumo saba ziliposema, mimi nikataku kuandika. Lakini nikasikia sauti kutoka mbinguni: "Maneno ya ngurumo hiso saba ni siri; usiyaandike!"

5 Kisha yule malaika niliyemwona akisimama juu ya bahari na juu ya nchi kavu akainua mkono wake wa kulia juu mbinguni, 6 akaapa kwa jina la Mungu aishiye milele na milele, Mungu aliyeumba mbingu na vyote vilivymo, bahari na vyote vilivymo, dunia na vyote vilivymo. Akasema, "Wakati wa kusubiri zaidi umekwisha! (aiōn g165) 7 Lakini wakati ule malaika

kutoka mkononi mwa huyo malaika, nikakila; nacho katika hiyo njozi: Walikuwa na ngao vifuanzi zilizokwua kilikuwa kitamu kinywani mwangu kama asali, lakini nilipokimeza kikawa kichungu tumboni mwangu. 11 Kisha nikaambiya, "Inakubidi tena kutangaza ujumbe wa Mungu kuhusu watu wengi, mataifa, watu wa lugha nydingi na wafalme!"

11 Kisha nikapewa mwanzo uliokuwa kama kijiti cha kupimia, nikaambiya, "Inuka, ukalipime Hekalu la Mungu, madhabahu ya kufukizia ubani, na ukawahesabu watu wanaoabudu ndani ya Hekalu. 2 Lakini uache ukumbi ulio nje ya Hekalu; usiupime, maana huo umekabidhiwa watu wa mataifa mengine, ambaio wataukanyanga mji Mtakatifu kwa muda wa miezi arobaini na miwili. 3 Nami nitawatumashahidi wangu wawili ili watangaze ujumbe wa Mungu kwa muda huo wa siku elfu moja mia mbili na sitini wakiwa wamevaa mavazi ya magunia." 4 Hao mashahidi wawili ni miti miwili ya Mizeituni na taa mbili zinazosimama mbele ya Bwana wa dunia. 5 Kama mtu akijaribu kuwadhuru, moto hutoka kinywani mwao na kuwaangamiza adui zao; na kila mtu atakayejaribu kuwadhuru atakufa namna hiyo. 6 Hao wanayo mamlaka ya kufunga anga, mvua isinyeshe wakati wanapotangaza ujumbe wa Mungu. Tena wanayo mamlaka ya kuzigeuza chemchemi zote za maji ziwe damu, na ya kusababisha maafa ya kila namna duniani kila mara wapendavyo. 7 Lakini wakisha maliza kutangaza ujumbe huo, mnyama atokaye shimonii kuzimu atapigana nao, atawashinda na kuwaua. (Abyssos g12) 8 Maiti zao zitabaki katika barabara za mji mkuu ambapo Bwana wao alisulubiwa; jina la kupanga la mji huo ni Sodoma au Misri. 9 Watu wa kila kabilia, lugha, taifa na rangi wataziangalia maiti hiso muda wa siku tatu na nusu, na hawataruhusu zizikwe. 10 Watu waishio duniani watafurahia kifo cha hao wawili. Watafanya sherehe na kupelekeana zawadi maana manabii hawa wawili walikuwa wamewasumbua mno watu wa saba atakapotoa sauti yake, wakati atakapopiga wa dunia. 11 Lakini baada ya zile siku tatu na nusu tarumbeta yake, Mungu atakamilisha mpango wake pumzi ya uhai kutoka kwa Mungu iliwaingia, nao wa siri kama aliyowatangazia watumishi wake wakasimama; wote waliowaona wakaingwi na hofu manabii." 8 Kisha ile sauti niliyokuwa nimeisikia kuu. 12 Kisha hao manabii wawili wakasikia sauti kutoka mbinguni pale awali ikasema nami tena: kubwa kutoka mbinguni ikiwaambia, "Njoni hapa "Nenda ukakichukue kile kitabu kilichofunguliwa, juu!" Nao wakapanda juu mbinguni katika wingu, kilicho mkononi mwa malaika asimamaye juu ya maadui wao wakiwa wanawatazama. 13 Wakati bahari na juu ya nchi kavu." 9 Basi, nikamwendea huyo huohuo, kukatokea tetemeko kubwa la ardhi, sehemu malaika, nikamwambia anipe hicho kitabu kidogo. moja ya kumi ya ardhi ikaharibiwa. Watu elfu saba Naye akaniambia, "Kichukue, ukile; kinywani mwako wakauawa kwa tetemeko hilo la ardhi. Watu waliosalia kitakuwa kitamu kama asali, lakini tumboni kitakuwa wakaogopa sana, wakamtukuza Mungu wa mbinguni.

14 Maafa ya pili yamepita; lakini tazama! Maafa ya tatu yanafuata hima. **15** Kisha malaika wa saba akapiga tarumbeta yake. Na sauti kuu zikasikika mbinguni zikisema, "Sasa utawala juu ya ulimwengu ni wa Bwana wetu na Kristo wake. Naye atatawala milele na milele!" (aiōn g165) **16** Kisha wale wazee ishirini na wanen walioketi mbele ya Mungu katika viti vyao vya enzi, wakaanguka kifudifudi, wakamwabudu Mungu, 17 wakisema: "Bwana Mungu Mwenye uwezo, ulyeko wakati wa kuwaangamiza wale yako umefika, wakati wa kuwahukumu wafu. Ndio wakati wa kuwatuza watumishi wako manabii, watu na wote wanaolitokuza jina lako, wakubwa kwa wadogo. Ni wakati wa kuwaangamiza wale mabawa mawili ya tai apate kuruka mbali sana na likafunguliwa, na Sanduku la Agano lake likaonekana Hekaluni mwake. Kisha kukatokea umeme, sauti, ngurumo, tetemeko la ardhi, na mvua kubwa ya mawe.

12 Kisha ishara kubwa ikaonekana mbinguni.

Palikuwa hapo mwanamke aliyevikwa juu, na mwezi chini ya miguu yake, na taji ya nyota kumi na mibili juu ya kichwa chake! **2** Alikuwa mja mzito, na akapaaza sauti kwa maumivu na uchungu wa kujifungua mtoto. **3** Ishara nyingine ikatokea mbinguni: joka kubwa jekundu na lenye pembe kumi na vichwa saba; na kila kichwa kilikuwa na taji. **4** Joka hilo liliburuta kwa mkia wake theluthi moja ya nyota za anga na kuzitupa duniani. Nalo ilisimama mbele ya huyo mama aliyekuwa karibu kujifungua mtoto, tayari kabisa kummeza mtoto, mara tu atakapozaliwa. **5** Kisha mama huyo akajifungua mtoto wa kiume, ambaye atayatawala mataifa yote kwa fimbo ya chuma. Lakini mtoto akanyakuwa na kupelekwa kwa Mungu na kwenye kiti chake cha enzi. **6** Huyo mama akakimbilia jangwani, ambako Mungu alikuwa amemtayarishia mahali pa usalama ambapo angehifadhiwa kwa muda wa siku elfu moja mia mbili na sitini. **7** Kisha kukazuka vita mbinguni: Mikaeli na malaika wake walipigana na hilo joka, nalo likawashambulia pamoja na malaika wake. **8** Lakini joka hilo halikuweza kuwashinda, na hatimaye hapakuwa tena na nafasi mbinguni kwa ajili yake na malaika wake. **9** Basi, joka hilo kuu likatupwa nje. Joka hilo ndiye yule nyoka wa kale ambaye huitwa pia Ibilisi au Shetani. Ndiye anayeudanganya ulimwengu wote. Naam, alitupwa duniani, na malaika wake wote pamoja naye. **10** Kisha nikasikia sauti kubwa kutoka mbinguni

ikisema: "Sasa ukombozi utokao kwa Mungu umefika! Nguvu na Utawala wa Mungu wetu umedhihirika. Na Kristo wake ameonyesha mamlaka yake! Maana yule mdhalimu wa ndugu zetu, aliyesimama mbele ya Mungu akiwashtaki usiku na mchana, sasa na milele!" (aiōn g165) **11** Ndugu zetu wameshinda kwa damu ya Mwanakondoo na kwa nguvu ya ukweli wa kwa kitu sana, wakawa tayari kufa. **12** Kwa sababu yako umefika, wakati wa kuwahukumu wafu. Ndio anajua kwamba siku zake zilizobakia ni chache." **13** Joka lilipotambua kwamba limetupwa chini duniani, likaanza kumwinda yule mama aliyekuwa amejifungua kwa mtoto wa kiume. **14** Lakini mama huyo akapewa wanaoangamiza dunia." **15** Basi, joka likatapika maji mengi kama mto, yakamfuata huyo mama nyuma ili yamchukue. **16** Lakini nchi ikamsaidia huyo mama: ikajifunua kama mdomo na kuyameza maji hayo yaliyotoka kinywani mwa hilo joka. **17** Basi, joka hilo likamkasirikia huyo mama, likajiondokea, likaenda kupigana na wazawa wengine wa huyo mama, yaani wote wanaotii amri za Mungu na kuuzingatia ukweli wa Yesu.

13 Na likajisimamia ukengoni mwa bahari. Kisha

nikaona mnyama mmoja akitoka baharini. Alikuwa na vichwa saba na pembe kumi, na kila pembe ilikuwa na taji. Jina la kashfa ilikuwa limeandikwa juu ya vichwa hivyo. **2** Mnyama huyo niliyemwona alikuwa kama chui; miguu yake ilikuwa kama ya dubu, na kinywa chake kama cha simba. Lile joka likampa huyo mnyama nguvu yake, kiti chake cha enzi na uwezo mkuu. **3** Kichwa kimojawapo cha huyo mnyama kilionekana kama kilikwisha jeruhiwa vibaya sana, lakini jeraha hilo ilikuwa limepona. Dunia nzima ilishangazwa na huyo mnyama na kumfuata. **4** Watu wote wakaliabudu lile joka kwa sababu lilimpa huyo mnyama uwezo wake. Wakamwabudu pia huyo mnyama wakisema, "Nani aliye kama huyu mnyama? Ni nani awezaye kupigana naye?" **5** Kisha huyo mnyama akaruhuswiwa kusema maneno ya kujigamba na kumkufuru Mungu; akaruhuswiwa kuwa na mamlaka kwa muda wa miezi arobaini na miwili. **6** Basi, akaanza kumtukana Mungu, kulitukana jina lake, makao yake, na wote wakaa mbinguni. **7** Aliruhuswiwa kuwapiga vita na kuwashinda watu wa Mungu. Alipewa mamlaka juu ya watu wa kila kabilo, ukoo,

lugh na taifa. 8 Wote waishio duniani watamwabudu kimwili na wanawake, nao ni mabikira. Wao humfuata isipokuwa tu wale amba majina yao yameandikwa Mwanakondoo kokote aendako. Wamekombolewa tangu mwanzo wa ulimwengu katika kitabu cha kutoka mionganii mwa binadamu wengine, wakawa wa uzima cha Mwanakondoo aliyechinjwa. 9 "Aliye na kwanza kutolewa kwa Mungu na kwa Mwanakondoo. masikio, na asikie! 10 Waliokusudiwa kuchukuliwa 5 Hawakupata kamwe kuwa waongo; hawana hatia mateka lazima watatekwa; walioskusiwa kuuawa yoyote. 6 Kisha nikamwona mnyama mwininge anaruka kwa upanga lazima watauawa kwa upanga. Kutokana juu angani akiwa na Habari Njema ya milele ya na hayo ni lazima watu wa Mungu wawe na uvumilivu Mungu, aitangaze kwa watu wote waishio duniani, kwa na imani." 11 Kisha nikamwona mnyama mwininge mataifa yote, makabila yote, watu wa lugh zote na anatoka ardhini. Alikuwa na pembe mbili kama pembe rangi zote. (aiōnios g166) 7 Akasema kwa sauti kubwa, za kondoo, na aliongea kama joka. 12 Alikuwa "Mcheni Mungu na kumtukuza! Maana saa imefika na mamlaka kamilii kutoka kwa yule mnyama wa ya kutoa hukumu yake. Mwabuduni yeeye aliyeumba kwanza, na akautumia uwezo huo mbele ya huyo mbingu na nchi, bahari na chemchemi za maji." 8 mnyama. Akailazimisha dunia yote na wote waliomo Malaiika wa pili alifmufata huyo wa kwanza akisema, humo kumwabudu huyo mnyama wa kwanza ambaye "Ameanguka! Naam, Babuloni mkuu ameanguka! alikuwa na jeraha la kifo lililokuwa limepona. 13 Basi, Babuloni ambaye aliwapa mataifa yote wainywe huyu mnyama wa pilii akafanya miujiza mikubwa hata divai yake—divai kali ya uzinzi wake!" 9 Na malaiika akasababisha moto kutoka mbinguni ushuke duniani wa tatu aliwafuata hao wawili akisema kwa sauti mbele ya watu. 14 Aliwapotosha wakazi wa dunia kwa kubwa, "Yeyote anayemwabudu yule mnyama na miujiza hiyo aliyojalifa kutenda mbele ya mnyama wa sanamu yake na kukubali kutiwa alama yake juu kwanza. Aliwaambia wakazi wa dunia watengeneze ya paji la uso wake au juu ya mkono wake, 10 sanamu kwa heshima ya yule mnyama aliyekuwa yeeye mwenyewe atakunyuwa divai ya ghadhabu ya amejeruhiwa kwa upanga lakini akaishi tena. 15 Kisha Mungu, ambayo imemiminwa katika kikombe cha alijalihi kuipulizia uhai hiyo sanamu ya yule mnyama ghadhabu yake bila kuchanganywa na maji. Mtu huyo wa kwanza, hata ikaweza kuongea na kuwaaua watu wote amba hawakuiabudu. 16 Aliwalazimisha wote, wadogo na wakubwa, matajiri na maskini, watu huru na watumwa, watiwe alama juu ya mikono yao ya kulia au juu ya paji za nyuso zao. 17 Akapiga marufuku mtu yeote kununua au kuuza kitu isipokuwa tu mtu aliyetiwa alama hiyo, yaani jina la yule mnyama au tarakimu ya jina hilo. 18 Hapa ni lazima kutumia tarakimu ya jina hilo. 19 Ujasiri! Mwenye akili anaweza kufanua maana ya tarakimu ya mnyama huyo, maana ni tarakimu yenye maana ya mtu fulani. Tarakimu hiyo ni mia sita sitini na sita.

14 Kisha nikaona mlima Sioni, na Mwanakondoo amesimama juu yake; pamoja naye walikuwa watu mia moja arobaini na nne elfu amba juu ya paji za nyuso zao walikuwa wameandikwa jina la Mwanakondoo na jina la Baba yake. 2 Basi, nikasikia sauti kutoka mbinguni, sauti iliyokuwa kama sauti ya maji mengi na kama sauti ya ngurumo kubwa. Sauti nilyosikia ilikuwa kama sauti ya wachezaji muziki wakipiga vinubi vyao. 3 Walikuwa wanaimba wimbo mpya mbele ya kiti cha enzi na mbele ya wale viumbe hai wanne na wale wazee. Hakuna mtu aliyeweza kujifunza wimbo huo isipokuwa hao watu mia moja arobaini na nne elfu waliokombolewa duniani. 4 Watu hao ndio wale waliojiweka safi kwa kutoonana

kimwili na wanawake, nao ni mabikira. Wao humfuata Mwanakondoo kokote aendako. Wamekombolewa tangu mwanzo wa ulimwengu katika kitabu cha kutoka mionganii mwa binadamu wengine, wakawa wa uzima cha Mwanakondoo aliyechinjwa. 5 Hawakupata kamwe kuwa waongo; hawana hatia mateka lazima watatekwa; walioskusiwa kuuawa yoyote. 6 Kisha nikamwona malaika mwininge anaruka kwa upanga lazima watauawa kwa upanga. Kutokana juu angani akiwa na Habari Njema ya milele ya na hayo ni lazima watu wa Mungu wawe na uvumilivu Mungu, aitangaze kwa watu wote waishio duniani, kwa na imani." 7 Akasema kwa sauti kubwa, za kondoo, na aliongea kama joka. 8 "Mcheni Mungu na kumtukuza! Maana saa imefika na mamlaka kamilii kutoka kwa yule mnyama wa ya kutoa hukumu yake. Mwabuduni yeeye aliyeumba kwanza, na akautumia uwezo huo mbele ya huyo mbingu na nchi, bahari na chemchemi za maji." 9 Na malaiika wa pili alifmufata huyo wa kwanza akisema, humo kumwabudu huyo mnyama wa kwanza ambaye "Ameanguka! Naam, Babuloni mkuu ameanguka! alikuwa na jeraha la kifo lililokuwa limepona. 10 Basi, Babuloni ambaye aliwapa mataifa yote wainywe huyu mnyama wa pilii akafanya miujiza mikubwa hata divai yake—divai kali ya uzinzi wake!" 11 Na malaiika akasababisha moto kutoka mbinguni ushuke duniani wa tatu aliwafuata hao wawili akisema kwa sauti kubwa, "Yeyote anayemwabudu yule mnyama na sanamu yake na kukubali kutiwa alama yake juu kwanza. Aliwaambia wakazi wa dunia watengeneze ya paji la uso wake au juu ya mkono wake, 12 sanamu kwa heshima ya yule mnyama aliyekuwa yeeye mwenyewe atakunyuwa divai ya ghadhabu ya amejeruhiwa kwa upanga lakini akaishi tena. 13 Kisha Mungu, ambayo imemiminwa katika kikombe cha alijalihi kuipulizia uhai hiyo sanamu ya yule mnyama ghadhabu yake bila kuchanganywa na maji. Mtu huyo wa kwanza, hata ikaweza kuongea na kuwaaua watu wote amba hawakuiabudu. 14 Aliwalazimisha wote, wadogo na wakubwa, matajiri na maskini, watu huru na watumwa, watiwe alama juu ya mikono yao ya kulia au juu ya paji za nyuso zao. 15 Kisha nikasikia sauti kutoka mbinguni ikisema, "Andika! Heri watu amba tangu na nafuu yoyote usiku na mchana." (aiōn g165) 16 Basi, yule aliyekuwa amekaa juu ya wingu, "Tafadhalii, tumia mundu wako ukavune mavuno, maana wakati wa mavuno umefika; mavuno ya dunia yameiva." 17 Kisha malaika mwininge akatoka katika Hekalu mbinguni akiwa na mundu wenye makali. 18 Kisha malaika mwininge msimamizi wa moto, akatoka madhabahuni akamwambia kwa

sauti kubwa yule malaika mwenye mundu wenye vyote hai baharini vikaza. **4** Malaika wa tatu akamwaga makali, "Nawe tia huo mundu wako mkali, ukakate bakuli lake katika mito na chemchemi za maji, navyo vichala nya mizabibu ya dunia, maana zabibu zake vikageuka damu. **5** Nikamsikia malaika msimamizi wa zimeiva!" **19** Basi, malaika huyo akautupa mundu wake duniani, akakata zabibu za dunia, akazititia ndani ya chombo kikubwa cha kukamulia zabibu, chombo cha ghadhabu ya Mungu. **20** Zabibu zikakamuliwa ndani ya hilo shinikizo lililoko nje ya mji, na damu ikatoka katika shinikizo hilo mtiririko mrefu kiasi cha mita mia tatu na kina chake kiasi cha mita mia mbili.

15 Kisha nikaona ishara nyngine mbinguni, kubwa na ya kushangaza. Palikuwa hapo malaika saba wenye mabaa makubwa saba ya mwisho. Kwa mabaa hayo makubwa saba, ghadhabu ya Mungu imekamilishwa. **2** Kisha nikaona kitu kama bahari ya kioo, imechanganywa na moto. Nikawaona pia wale watu waliomshinda yule mnyama na sanamu yake na ambaye jina lake lilitajwa kwa ile tarakimu. Watu hao walikuwa wamesimama kando ya hiyo bahari ya kioo, wakiwa na vinubi walivyopewa na Mungu. **3** Walikuwa wakiimba wimbo wa Mose, mtumishi wa Mungu, na wimbo wa Mwanakondoo: "Bwana Mungu Mwenye Uwezo, matendo yako ni makuu mno! Ewe Mfalme wa mataifa, njia zako ni za haki na za kweli! **4** Bwana, ni nani asiyekucha wewe? Nani asiyelitokuza jina lako? Wewe peke yako ni Mtakatifu. Mataifa yote yatakujia na kukuabudu maana matendo yako ya haki yameonekana na wote." **5** Baada ya hayo nikaona Hekalu limefunguliwa mbinguni, na ndani yake hema ionyeshayo kuwapo kwa Mungu. **6** Basi, wale malaika saba wenye mabaa saba wakatoka humo Hekaluni, wakiwa wamevaa nguo za kitani safi zenye kung'aa, na kanda za dhahabu vifuanii mwao. **7** Kisha, mmojawapo wa vile viumbe vinne akawapa hao malaika saba mabakuli ya dhahabu yaliyojaa ghadhabu ya Mungu, aishiye milele na milele. (aiōn g165) **8** Hekalu likajaa moshi uliosababishwa na utukufu na nguvu ya Mungu, na hakuna mtu aliywewza kuingia Hekaluni mpaka mwisho wa mabaa makubwa saba ya wale malaika saba.

16 Kisha nikasikia sauti kubwa kutoka Hekaluni ikwiambia wale malaika saba, "Nendeni mkamwage mabakuli hayo saba ya ghadhabu ya Mungu duniani." **2** Basi, malaika wa kwanza akaenda akamwaga bakuli lake juu ya nchi. Mara madonda mabaya na ya kuumiza sana yakawapata wote waliokuwa na alama ya yule mnyama, na wale walioabudu sanamu yake. **3** Kisha malaika wa pili akamwaga bakuli lake baharini. Nayo bahari ikawa damu tupu kama damu ya mtu aliyekufa, na viumbe

vyote hai baharini vikaza. **4** Malaika wa tatu akamwaga makali, "Nawe tia huo mundu wako mkali, ukakate bakuli lake katika mito na chemchemi za maji, navyo vichala nya mizabibu ya dunia, maana zabibu zake vikageuka damu. **5** Nikamsikia malaika msimamizi wa zimeiva!" **6** Maana waliimwaga damu ya watu wako na ya manabii, nawe umewapa damu wainywe; wamestahili hivyo!" **7** Kisha nikasikia sauti madhabahuni ikisema, "Naam, Bwana Mungu Mwenye Uwezo! Hukumu zako ni za kweli na haki!" **8** Kisha malaika wa nne akamwaga bakuli lake juu ya jua. Jua likapewa nguvu ya kuwachoma watu kwa moto wake. **9** Basi, watu wakaunguzwa vibaya sana; wakamtukana Mungu aliye na uwezo juu ya mabaa hayo makubwa. Lakini hawakuziacha dhambi zao na kumtukua Mungu. **10** Kisha malaika wa tano akamwaga bakuli lake juu ya makao makuu ya yule mnyama. Giza likauvamia utawala wake, watu wakauma ndimi zao kwa sababu za maumivu, **11** wakamtukana Mungu wa mbinguni kwa sababu ya maumivu yao na madonda yao. Lakini hawakuyaacha matendo yao mabaya. **12** Kisha malaika wa sita akamwaga bakuli lake juu ya mto mkubwa uitwao Eufrate. Maji yake yakakauka, na hivyo njia ilitengenezwa kwa ajili ya wafalme wa mashariki. **13** Kisha nikaona pepo wabaya watatu walio kama vyura, wakitoka kinywani mwa yule joka, kinywani mwa yule mnyama, na kinywani mwa yule nabii wa uongo. **14** Hawa ndio roho za pepo wafanyao miujiza. Ndio wanaokwenda kwa wafalme wa ulimwengu wote na kuwakusanya pamoja kwa ajili ya vita kuu Siku ile ya Mungu Mwenye Uwezo. **15** "Sikiliza! Mimi naja kama mwizi! Heri mtu akeshaye na kuvala nguo zake ili asije akaenda uchi huko na huko mbele ya watu." **16** Basi, roho hao wakawakusanya hao wafalme mahali paitwapo kwa Kiebrania Harmagedoni. **17** Kisha malaika wa saba akamwaga bakuli lake hewani. Sauti kubwa ikasikika kutoka kwenye kiti cha enzi, Hekaluni, ikisema, "Mwisho umefika!" **18** Kukatokea umeme, kelele, ngurumo na tetemeko kubwa la ardhi ambalo halijapata kutokea tangu Mungu alipomuumba mtu. **19** Mji ule mkuu ukapasuliwa sehemu tatu, nayo miji ya mataifa ikateketea. Babuloni, mji mkuu, haukusahauliwa na Mungu. Aliunywesha kikombe cha divai ya ghadhabu yake kuu. **20** Visiwa vyote vikatoweka, nayo milima haikuonekena tena. **21** Mvua ya mawe makubwa yenye uzito wa kama kilo hamsini kila moja, ikawanyeshea watu. Nao wakamtukana Mungu kwa sababu ya mapigo ya mvua hiyo ya mawe. Naam, pigo la mvua hiyo ya mawe liiikuwa kubwa mno.

17 Mmoja wa wale malaika saba waliokuwa wa mabwana na Mfalme wa wafalme.” 15 Malaika na bakuli akaja, akaniambia, “Njoo, mimi akaniambia pia, “Yale maji uliyoyaona pale alipokaa nitakuonyesha adhabu aliopewa yule mzinzi mkuu, yule mzinzi, ni mataifa, watu wa kila rangi na lugha. mji ule uliojengwa juu ya maji mengi. 2 Wafalme wa 16 Pembe zile kumi ulizoziona na yule mnyama dunia wamefanya uzinzi pamoja naye; na wakazi watamchukia huyo mzinzi. Watachukua kila kitu alichwa dunia wamelewa divai ya uzinzi wake.” 3 Kisha, nacho na kumwacha uchi; watakula nyama yake na Roho akanikumba, akaniongoza mpaka jangwani. kumteketeza kwa moto. 17 Maana Mungu ametia Huko nikamwona mwanamke ameketi juu ya mnyama miyoni mwao nia ya kutekeleza shabaha yake, mwekundu. Mnyama huyo alikuwa ameandikwa kila yaani kwa kukubaliana wao kwa wao na kumpa huyo mahali majina ya makufuru; alikuwa na vichwa saba na pembe kumi. 4 Mwanamke huyo alikuwa ameavaa vazi la rangi ya zambarau na nyekundu; alikuwa amejipamba kwa dhahabu, mawe ya thamani na lulu. Mkononi mwake alishika kikombe cha dhahabu ambacho kilikuwa kimejaa machukizo na mambo machafu yanayoonyesha uzinzi wake. 5 Alikuwa ameandikwa juu ya paji la uso wake jina la fumbo “Babuloni mkuu, mama wa wazinzi na wa mambo yote ya kuchukiza sana duniani.” 6 Nikamwona huyo mwanamke amelewa damu ya watu wa Mungu, na damu ya watu walieuawa kwa sababu ya kumtangaza Yesu. Nilipomwona nilishangaa mno. 7 Lakini malaika akaniambia, “Kwa nini unashangaa? Mimi nitakuambia maana iliyofichika ya mwanamke huyu na mnyama huyo amchukuaye ambaye ana vichwa saba na pembe kumi. 8 Huyo mnyama uliyemwona alikuwa hai hapo awali, lakini sasa amekufa. Hata hivyo, karibu sana atapanda kutoka shimonii kuzimu, lakini ataangamizwa. Wanaoishi duniani watashangaa; naam, watu wote ambao majina yao hayakupata kuandikwa katika kitabu cha uzima tangu mwanzo wa ulimwengu, watashangaa kumwona huyo mnyama ambaye hapo awali, aliishi, kisha akafa na sasa anatokea tena! (Abysos g12) 9 “Hapa panahitaji akili na hekima! Hivyo vichwa saba ni vilima saba, na huyo mwanamke anaketi juu yake. Vichwa hivyo pia ni wafalme saba. 10 Kati ya hao wafalme saba, watano wamekwisha angamia, mmoja anatawala bado, na yule mwiningine bado hajafika; na atakapofika atabaki kwa muda mfupi. 11 Huyo mnyama ambaye alikuwa anaishi hapo awali lakini sasa haishi tena ni mfalme wa nane, naye pia ni mionganii mwa hao saba, na anakwenda zake kuharibiwa. 12 “Zile pembe kumi ulizoziona ni wafalme ambaa bado hawajaanza kutawala. Lakini watapewa mamlaka ya kutawala kwa muda wa saa moja pamoja na yule mnyama. 13 Shabaha ya hawa kumi ni moja, na watampa yule mnyama nguvu na mamlaka yao yote. 14 Watapigana na Mwanakondoo, lakini Mwanakondoo pamoja na wale aliowaita na kuwachagua, ambaa ni waaminifu, atawashinda kwa sababu yeeye ni Bwana

mnyama mamlaka yao ya kutawala, mpaka hapo neno la Mungu litakapotimia. 18 “Na yule mwanamke uliyemwona ndio ule mji mkuu unaowatawala wafalme wa dunia.”

18 Baada ya hayo, nilimwona malaika mwiningine akishuka kutoka mbinguni. Alikuwa na uwezo mkuu, na dunia ikamulikwa na mng'ao wake. 2 Basi, akapaaza sauti kwa nguvu akisema, “Umeanguka; Babuloni mkuu umeanguka! Sasa umekuwa makao ya mashetani na pepo wachafu; umekuwa makao ya ndege wachafu na wa kuchukiza mno. 3 Maana mataifa yote yalleleweshwa kwa divai kali ya uzinzi wake, nao wafalme wa dunia wamefanya uzinzi naye. Nao wafanyabiashara wa dunia wametajirika kutokana na anasa zake zisizo na kipimo.” 4 Kisha nikasikia sauti nyingine kutoka mbinguni ikisema, “Watu wangu, ondokeni kwake, ili msishirikiane naye katika dhambi zake, msije mkaipata adhabu yake. 5 Kwa maana dhambi zake zimekuwa nyingi mno, zimelundi kana mpaka mbinguni, na Mungu ameyakumbuka maovu yake. 6 Mtendeeni kama aliyoyatendea ninyi; mlipeni mara mbili kwa yale aliyoyatenda. Jazeni kikombe chake kwa kinywaji kikali mara mbili zaidi ya kile alichowapeni. 7 Mpeni mteso na uchungu kadiri ya kujigamba kwake, na kuishi kwake kwa anasa. Maana anajisemea moyoni: Ninaketi hapa; mimi ni malkia. Mimi si mjane, wala sitatpatwa na uchungu! 8 Kwa sababu hiyo mabaa yake yatampata kwa siku moja: ugonjwa, huzuni na njaa. Atachomwa moto, maana Bwana Mungu mwenye kumhukumu ni Mwenye Uwezo.” 9 Wafalme wa Dunia waliofanya uzinzi naye na kuishi naye maisha ya anasa wataomboleza na kulia wakati watakapoona moshi wa mji huo unaoteketea. 10 Wanasi mama kwa mbali kwa sababu ya kuogopa mteso yake, na kusema, “Ole! Ole kwako Babuloni, mji maarufu na wenye nguvu! Kwa muda wa saa moja tu adhabu yako imekupata.” 11 Wafanyabiashara wa dunia watalia na kumfanya matanga, maana hakuna mtu anayenunua tena bidhaa zao; 12 hakuna tena wa kununua dhahabu yao, fedha, mawe ya thamani

na lulu, kitani na nguo za rangi ya zambarau, hariri Amemwadhibu kwa sababu ya kumwaga damu ya na nguo nyekundu; vyombo nya kila aina ya miti watumishi wake! ³ Wakasema, "Asifiwe Mungu! ya pekee, vyombo nya pembe za ndovu, nya miti Moshi wa moto unaoteketeza mji huo utapanda juu ya thamani kubwa, nya shaba, chuma na marmari; milele na milele!" (*aiōn g165*) ⁴ Na wale wazee ishirini ¹³ mdalasini, viungo, ubani, manemanne, udi, divai, na wanne, na vile viumbe hai vinne, wakajitupa mafuta, unga na ngano, ng'ombe na kondoo, farasi chini, wakamwabudu Mungu aliyeketi juu ya kiti cha na magari ya kukokotwa, watumwa wao na hata enzi wakisema, "Amina! Asifiwe Mungu!" ⁵ Kisha maisha ya watu. ¹⁴ Wafanyabiashara wanamwambia: kukatokea sauti kwenye kiti cha enzi: "Msifuni Mungu "Faida yote uliyotazamia imetoweka, na utajiri na enyi watumishi wake wote, nyote mnaomcha, wadogo fahari vimekuponyoka; hutaweza kuvipata tena!" ¹⁵ kwa wakubwa." ⁶ Kisha nikasikia kitu kama sauti Wafanya biashara walijatirika kutokana na mji huo, ya umati mkubwa wa watu na sauti ya maji mengi watasisimama mbali kwa sababu ya hofu ya mateso na ya ngurumo kubwa, ikisema, "Haleluya! Maana yake, watalalamika na kuomboleza, ¹⁶ wakisema, Bwana Mungu wetu Mwenye Uwezo ni Mfalme! ⁷ "Ole! Ole kwa mji huu mkuu. Ulizoea kuvalia nguo Tufurahi na kushangilia; tumtukuze, kwani wakati za kitani, za rangi ya zambarau na nyekundu, na wa arusi ya Mwanakondoo umefika, na bibi arusi kujipamba kwa dhahabu, mawe ya thamani na lulu! yuko tayari. ⁸ Amepewa uwezo wa kujivalia nguo ¹⁷ Kwa saa moja tu utajiri wako umetoweka!" Halafu ya kitani safi, iliyotakata na yenye kung'aa!" (Nguo manahodha wote na wasafiri wao, wanamaji na wote hiyo ya kitani safi ni matendo mema ya watu wa wanaofanya kazi baharini, walisisimama kwa mbali, Mungu.) ⁹ Kisha malaika akaniambia, "Andika haya: ¹⁸ na walipouona moshi wa moto ule uliouteketeza, Heri wale walioalkiwa kwenye karamu ya arusi ya wakalia kwa sauti: "Hakujapata kuwako mji kama mji Mwanakondoo!" Tena akaniambia, "Hayo ni maneno huu mkuu!" ¹⁹ Wakajimwagia vumbi juu ya vichwa ya kweli ya Mungu." ¹⁰ Basi, mimi nikaanguka vyao wakilia kwa sauti na kuomboleza: "Ole! Ole kifudifudi mbele ya miguu yake nikataka kumwabudu. kwako mji mkuu! Ni mji ambamo wote wenye meli Lakini yeye akaniambia, "Acha! Mimi ni mtumishi zisafirizo baharini walijatirika kutokana na utajiri wake. tu kama wewe na ndugu zako; sote tunauzingatia Kwa muda wa saa moja tu umepoteza kila kitu!" ²⁰ ukweli ule alioufunua Yesu. Mwabudu Mungu! Maana Furahi ee mbingu, kwa sababu ya uharibifu wake. ukweli alioufunua Yesu ndio unaowaangazia manabii." Furahini watu wa Mungu, mitume na manabii! Kwa ¹¹ Kisha nikaona mbingu zimefunguliwa; na huko maana Mungu ameuhukumu kwa sababu ya mambo aliquwako farasi mmoja mweupe, na mpanda farasi uliyowatenda ninjy! ²¹ Kisha malaika mmoja mwenye wake aliiwa "Mwaminifu" na "Kweli". Huyo huhukumu nguvu sana akainua jiwe mfano wa jiwe kubwa na kupigana kwa ajili ya haki. ¹² Macho yake ni la kusagia, akalitupa baharini akisema, "Ndivyo, kama mwali wa moto, na aliquwa ameveaa taji nytingi Babuloni atakavyotupwa na kupotea kabisa. ²² kichwani. Alikuwa ameandikwa jina ambalo hakuna Sauti za vinubi za muziki, sauti za wapiga filimbi mtu aliquaye isipokuwa tu yeze mwenywewe. ¹³ Alikuwa na tarumbeta hazitasikika tena ndani yako. Hakuna ameveaa vazi lililokuwa limelokewka katika damu. fundi wa namna yoyote ile atakayepatikana tena Na jina lake huyo ni "Neno la Mungu." ¹⁴ Majeshi ndani yako; wala sauti ya jiwe la kusagia haitasikika ya mbinguni yalimuata yakiwa yamepanda farasi tena ndani yako. ²³ Mwanga wa taa hautaonekana weupe na walikuwa wameveaa mavazi ya kitani, tena ndani yako; sauti za bwana arusi na bibi arusi meupe na safi. ¹⁵ Upanga mkali hutoka kinywani hazitasikika tena ndani yako. Wafanyabiashara wako mwake, na kwa upanga huo atawashinda mataifa. walikuwa wakuu duniani, na kwa uchawi wako mataifa Yeye ndiye atakayetawala kwa fimbo ya chuma na yote yalipotoshwa!" ²⁴ Mji huo uliadhibiwa kwani kuikamua divai katika chombo cha kukamulia zabibu humo mlipatikana damu ya manabii, damu ya watu za ghadhabu kuu ya Mungu Mwenye Uwezo. ¹⁶ wa Mungu na damu ya watu wote waliouawa duniani. Juu ya vazi lake, na juu ya mguu wake, aliquwa ameandikwa jina: "Mfalme wa wafalme na Bwana wa mabwana." ¹⁷ Kisha nikamwona malaika mmoja amesimama katika juu. Akapaaaza sauti na kuwaambia ndege wote waliokuwa wanaruka juu angani, "Njoni! Kusanyikeni pamoa kwa karamu kuu ya Mungu. ¹⁸ Njoni mkaitafune miili ya wafalme, ya majemadari, ya watu wenye nguvu, ya farasi na wapanda farasi wao;

19 Baada ya hayo nikasikia kitu kama sauti kubwa ya umati wa watu wengi mbinguni ikisema, "Haleluya! Ukombozi, utukufu na nguvu ni mali yake Mungu wetu! ² Maana hukumu yake ni ya kweli na ya haki. Amemhukumu yule mzinzi mkuu ambaye aliquwa ameipotosha dunia kwa uzinzi wake.

njoni mkaitefune miili ya watu wote: walio huru na watumwa, wadogo na wakubwa.” 19 Kisha nikaona yule mnyama pamoja na mfalme wa dunia na askari wao wamekusanyika pamoja kusudi wapigane na yule aliyekuwa ameketi juu ya farasi, pamoja na jeshi lake.

20 Lakini huyo mnyama akachukuliwa mateka, pamoja na nabii wa uongo aliyekuwa akifanya miujiza mbele yake. (Kwa miujiza hiyo, alikuwa amewapotosha wale waliokuwa na chapa ya huyo mnyama, na ambao walikuwa wameiabudu sanamu yake.) Huyo mnyama pamoja na huyo nabii walitupwa wote wawili, wakiwa wazimawazima, ndani ya ziwa linalowaka moto wa kiberiti. (*Limnē Pyr g3041 g4442*) 21 Majeshi yao yaliuawa kwa upanga uliotoka kinywani mwa yule anayepanda farasi. Ndege wote wakajishibisha kwa nyama zao.

20 Kisha nikamwona malaika mmoja anashuka kutoka mbinguni akiwa na ufunguo wa kuzimu na mnyororo mkubwa mkononi mwake. (*Abyssos g12*)

2 Akalikamata lile joka—nyoka wa kale, yaani Ibilisi au Shetani—akalifunga kwa muda wa miaka elfu moja. 3 Malaika akalitupa Kuzimu, akaufunga mlango wa kuingilia huko na kuutia mhuri ili lisiweze tena kuyapotosha mataifa mpaka hapo miaka elfu moja itakapotimia. Lakini baada ya miaka hiyo ni lazima lifunguliwe tena, lakini kwa muda mfupi tu. (*Abyssos g12*) 4 Kisha nikaona viti vyta enzi na watu walioketi juu yake; watu hao walipewa mamlaka ya hukumu.

Niliona pia roho za wale waliokuwa wamenyongwa kwa sababu ya kumtangaza Yesu na kwa sababu ya neno la Mungu. Hawa hawakumwabudu yule mnyama na sanamu yake, wala hawakupigwa alama yake juu ya paji za nyuso zao, au juu ya mikono yao. Walipata tena uhai, wakatawala pamoja na Kristo kwa muda wa miaka elfu moja. 5 (Wale wengine waliokufa hawakupata uhai mpaka miaka elfu moja itimie.) Huu ndio ufufuo wa kwanza. 6

Wameneemeka sana, tena heri yao wote wanaoshiriki ufufuo huu wa kwanza. Kifo cha pili hakitakuwa na nguvu juu yao; watakuwa makuhani wa Mungu na wa Kristo, na watatawala pamoja naye kwa miaka elfu moja. 7 Wakati miaka elfu mia moja itakapotimia, Shetani atafunguliwa kutoka gerezani mwake. 8 Basi, atatoka nje, ataanza kuyapotosha mataifa yote yaliyotawanyika kila mahali duniani, yaani Gogu na Magogu. Shetani atawakusanya pamoja kwa ajili ya vita; nao watakuwa wengi kama mchanga wa pwani.

9 Walitawanyika katika nchi yote, wakaizunguka kambi ya watu wa Mungu na mji wa Mungu aupendao. Lakini moto ulishuka kutoka mbinguni, ukawaangamiza. 10 Ibilisi, aliyekuwa anawapotosha, akatupwa ndani ya

ziwa linalowaka moto wa kiberiti, walimo yule mnyama na yule nabii wa uongo, nao watateswa mchana na usiku, milele na milele. (*aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442*)

11 Kisha nikaona kiti cha enzi kikubwa cheupe, na yule aketiye juu yake. Dunia na mbingu vikatoweka mbele ya macho yake, na havikuonekana tena. 12 Kisha nikawaona watu wakubwa na wadogo, wamesimama mbele ya kiti cha enzi, na vitabu vikafunguliwa. Halafu kitabu kingine, yaani kitabu cha uzima, kikafunguliwa pia. Wafu wakahukumiwa kadiri ya matendo yao, kama ilivyoandikwa ndani ya vitabu hivyo. 13 Bahari ikawatoa nje wafu waliokuwa ndani yake; kifo na kuzimu vikawatoa nje wafu waliokuwa ndani yao. Kila mmoja akahukumiwa kufuatana na matendo yake. (*Hadēs g86*) 14 Kisha kifo na kuzimu vikatupwa ndani ya ziwa la moto. Ziwa hili la moto ndicho kifo cha pili. (*Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442*) 15 Mtu ye yote ambaye jina lake halikupatikana limeandikwa katika kitabu cha uzima, alitupwa katika ziwa la moto. (*Limnē Pyr g3041 g4442*)

21 Kisha nikaona mbingu mpya na dunia mpya.

Mbingu ile ya kwanza na dunia ile ya kwanza vilikuwa vimetoweka, nayo bahari pia haikuweko tena. 2 Nikaona mji mtakatifu, Yerusalemu mpya, ukishuka kutoka kwa Mungu mbinguni. Ulikuwa umetayarishwa vizuri kama bibi arusi aliyepambwa tayari kukutana na mumewe. 3 Kisha nikasikia sauti kubwa kutoka katika kiti cha enzi ikisema, “Tazama! Mungu amefanya makao yake kati ya watu. Atakaa kati yao, nao watakuwa watu wake, naye atakuwa Mungu wao. 4 Yeye atayafuta machozi yao yote; maana hakutakuwako tena kifo, wala uchungu, wala kilio, wala maumivu; maana ile hali ya kale imepita!” 5 Kisha yule aliyeketi juu ya kiti cha enzi akasema, “Tazama, nafanya yote mapya.” Tena akaniambia, “Andika hili, maana maneno haya ni ya kuaminika na ya kweli!” 6 Kisha akaniambia,

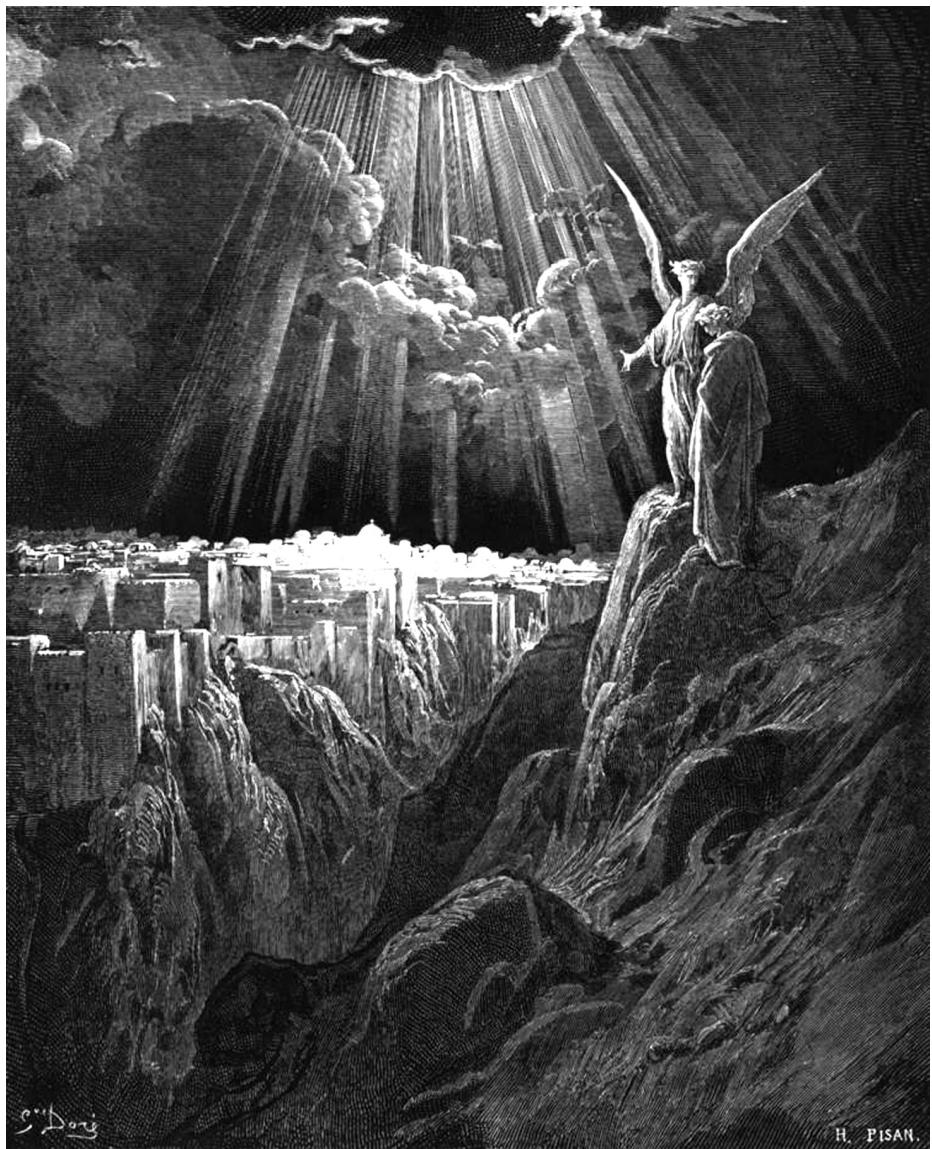
“Yametimia! Mimi ni Alfa na Omega, Mwanzo na Mwisho. Aliye na kiu nitampa kinywaji cha bure kutoka katika chemchemi ya maji ya uzima. 7 Yeyote atakayeshinda atapokea hiki, nami nitakuwa Mungu wake, naye atakuwa mwanangu. 8 Lakini watu waoga, wasioamini, wapotovu, wauaji, wazinzi, wachawi, waabudu sanamu, na waongo wote, mahali pao patakuwa ndani ya lile ziwa linalowaka moto na kiberiti; hicho ndicho kifo cha pili.” (*Limnē Pyr g3041 g4442*)

9 Kisha mmoja wa wale malaika saba waliokuwa na yale mabakuli saba yaliyokuwa yamejaa mabaa saba ya mwisho, akaja na kuniambia, “Njoo! Mimi nitakuonyesha bibi arusi, mkewe Mwanakondoo!” 10

Basi, Roho akanikumba, naye malaika akanipeleka humo. Ni wale tu walioandikwa katika kitabu cha juu ya mlima mrefu sana. Akanionyesha mji mtakatifu, uzima cha Mwanakondoo ndio watakaoingia ndani. ukishuka kutoka kwa Mungu mbinguni, **11** uking'aa kwa utukufu wa Mungu. Mwangaza wake ulikuwa kama wa jiwe la thamani kubwa kama yaspi, angavu kama kioo. **12** Ulikuwa na ukuta mrefu na mkubwa, wenye milango kumi na miwili, na malaika wanangojea kumi na wawili. Majina ya wangoja milango kumi na mawili ya Israeli yalikuwa yameandikwa juu ya milango hiyo. **13** Kila upande ulikuwa na milango mitatu: upande wa mashariki, milango mitatu, kaskazini milango mitatu, kusini milango mitatu na magharibi milango mitatu. **14** Kuta za mji huo zilikuwa zimejengwa juu ya mawe ya msingi kumi na mawili, na juu ya mawe hayo yalikuwa yameandikwa majina na mitume kumi na wawili wa Mwanakondoo. **15** Basi, yule malaika aliyekuwa anasema nami alikuwa na kijiti cha dhahabu cha kupimia, kwa ajili ya kuupima huo mji, milango yake na kuta zake. **16** Mji wenywewe ulikuwa wa mraba, upana na urefu wake sawa. Basi, malaika akaupima mji huo kwa kijiti chake: ulikuwa na urefu, upana na urefu wa kwenda juu, kama kilomita elfu mbili na mia nne. **17** Kisha akaupima ukuta wake pia; nao ulikuwa mita sitini kwa kipimo cha macho cha kibinadamu ambacho malaika alitumia. **18** Ukuta huo ulikuwa umejengwa kwa mawe mekundu ya thamani, na mji wenywewe ulikuwa umejengwa kwa dhahabu safi, angavu kama kioo. **19** Mawe ya msingi wa ukuta huo yalikuwa yamepambwa kwa kila aina ya mawe ya thamani. Jiwe la kwanza la msingi lilikuwa jiwe la thamani jekundu, la pili yakuti samawati, la tatu kalkedoni, la nne zamaradi, **20** la tano sardoniki, la sita akiki, la saba krisolito, la nane zabarijadi, la tisa topazi, la kumi krisopraso, la kumi na moja yasinto, na la kumi na mbili amethisto. **21** Na ile milango kumi na miwili ilikuwa lulu kumi na mbili; kila mlango ulikuwa umetengenezwa kwa lulu moja. Barabara kuu ya mji ilikuwa imetengenezwa kwa dhahabu safi, angavu kama kioo. **22** Sikuona hekalu katika mji huo, maana Bwana Mungu Mwenye Uwezo na yule Mwanakondoo ndio Hekalu lake. **23** Mji huo hauhitaji jua wala mwezi kuangazia, maana utukufu wa Mungu huuangazia, na taa yake ni yule Mwanakondoo. **24** Watu wa mataifa watatembea katika mwanga wake, na wafalme wa dunia watauletea utajiri wao. **25** Milango ya mji huo itakuwa wazi mchana wote; maana hakutakuwa na usiku humo. **26** Fahari na utajiri wa watu wa mataifa utaletwu humo ndani. **27** Lakini hakuna chochote kilicho najisi kitakachoingia humo; wala mtu yeoye atendaye mambo ya kuchukiza au ya uongo hataingia **22** Kisha malaika akanionyesha mto wa maji ya uzima maangavu kama kioo yakitoka kwenye kiti cha enzi cha Mungu na Mwanakondoo. **2** Mto huo ulitiririka kupitia katikati ya barabara kuu ya mji. Kandokando ya mto huo kulikuwa na mti wa uzima unaozaa matunda mara kumi na mbili kwa mwaka, yaani kila mwezi; na majani yake ni dawa ya kuwaponya watu wa mataifa. **3** Hapana kitu chochote kilicholaaniwa kitakachokuwa katika mji huo. Kiti cha enzi cha Mungu na cha Mwanakondoo kitakuwa katika mji huo, na watumishi wake watamwabudu. **4** Watauna uso wake, na jina lake litaandikwa juu ya paji za nyuso zao. **5** Usiku hautakuwako tena, wala hawatahitaji mwanga wa taa au wa jua, maana Bwana Mungu attawaangazia, nao watatawala milele na milele. (aiōn g165) **6** Kisha malaika akaniambia, "Maneno haya ni ya kweli na ya kuaminika. Bwana Mungu ambaye huwapa manabii Roho wake, alimtuma malaika wake awaonyeshe watumishi wake mambo ambayo lazima yatukie punde. **7** "Sikiliza! Naja upesi. Heri yake anayeyazingatia maneno ya unabii yaliyo katika kitabu hiki." **8** Mimi Yohane, niliyona na kusikia mambo haya. Nilipokwisha sikia na kuona nikajitupa chini mbele ya miguu ya huyo malaika aliyenionyesha mambo haya, nikataka kumwabudu. **9** Lakini yeye akaniambia, "Acha! Mimi ni mtumishi tu kama wewe na ndugu zako manabii na wote wanaoyati maagizo yaliyomo katika kitabu hiki. Mwabudu Mungu!" **10** Tena akaniambia, "Usiyafiche kama siri maneno ya unabii yaliyomo katika kitabu hiki, maana wakati wa kutimizwa kwake umekaribia. **11** Kwa sasa anayetenda mabaya na aendelee kutenda mabaya, na aliye mchafu aendelee kuwa mchafu. Mwenye kutenda mema na azidi kutenda mema, na aliye mtakatifu na azidi kuwa mtakatifu." **12** "Sikiliza!" Asema Yesu, "Naja upesi, pamoa na tuzo nitakalomba kila mmoja kufuatana na matendo yake. **13** Mimi ni Alfa na Omega, Mwanzo na Mwisho, wa kwanza na wa mwisho." **14** Heri yao wale wanaoosha mavazi yao, kwani watakuwa na haki ya kula tunda la mti wa uzima, na haki ya kuingia mjini kwa kupitia milango yake. **15** Lakini mbwa, wachawi, wazinzi, wauaji, waabudu sanamu na wote wanaopenda kusema uongo, watakaa nje ya mji. **16** "Mimi, Yesu, nimemtuma malaika wangu awathibitishieni mambo haya katika makanisa. Mimi ni mzawa wa ukoo wa Daudi. Mimi ni nyota angavu ya asubuhi!" **17** Roho na Bibiarusi waseme, "Njoo!" Kila mtu asikiaye

hili, na aseme, "Njoo!" Kisha, yejote aliye na kiu na aje; anayetaka maji ya uzima na apokee bila malipo yoyote. **18** Mimi Yohane nawapa onyo wote wanaosikia maneno ya unabii yaliyomo katika kitabu hiki: mtu yejote akiongeza chochote katika mambo haya, Mungu atamwongezea mabaa yaliyoandikwa katika kitabu hiki. **19** Na mtu yejote akipunguza chochote katika maneno ya unabii yaliyomo katika kitabu hiki, Mungu atamnyang'anya sehemu yake katika ule mti wa uzima, na sehemu yake katika mji mtakatifu, ambavyo vimeelezwu katika kitabu hiki. **20** Naye anayetoa ushahidi wake juu ya mambo haya asema: "Naam! Naja upesi." Amina. Na iwe hivyo! Njoo Bwana Yesu! **21** Nawatakieni nyote neema ya Bwana Yesu. Amen.

Nikaona mji mtakatifu, Yerusalemu mpya, ukishuka kutoka kwa Mungu mbinguni. Ulikuwa umetayarishwa vizuri kama bibi arusi aliyepambwa tayari kukutana na mumewe. Kisha nikasikia sauti kubwa kutoka katika kiti cha enzi ikisema, "Tazama! Mungu amefanya makao yake kati ya watu. Atakaa kati yao, nao watakuwa watu wake, naye atakuwa Mungu wao.

Ufunuo 21:2-3

Mwongozo kwa Msomaji

Kiswahili at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Kamusi

Kiswahili at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Kamusi +

AionianBible.org/Bibles/Swahili---Swahili-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31	Matendo 3:21
Warumi 10:7	Matendo 15:18
Ufunuo 9:1	Warumi 1:25
Ufunuo 9:2	Warumi 9:5
Ufunuo 9:11	Warumi 11:36
Ufunuo 11:7	Warumi 12:2
Ufunuo 17:8	Warumi 16:27
Ufunuo 20:1	1 Wakorintho 1:20
Ufunuo 20:3	1 Wakorintho 2:6
	1 Wakorintho 2:7
	1 Wakorintho 2:8

aïdios

Warumi 1:20	1 Wakorintho 3:18
Yuda 1:6	1 Wakorintho 8:13

aiōn

Mathayo 12:32	2 Wakorintho 11:31
Mathayo 13:22	Wagalatia 1:4
Mathayo 13:39	Wagalatia 1:5
Mathayo 13:40	Waefeso 1:21
Mathayo 13:49	Waefeso 2:2
Mathayo 21:19	Waefeso 2:7
Mathayo 24:3	Waefeso 3:9
Mathayo 28:20	Waefeso 3:11
Marko 3:29	Waefeso 3:21
Marko 4:19	Waefeso 6:12
Marko 10:30	Wafilipi 4:20
Marko 11:14	Wakolosai 1:26
Luka 1:33	1 Timotheo 1:17
Luka 1:55	1 Timotheo 6:17
Luka 1:70	2 Timotheo 4:10
Luka 16:8	2 Timotheo 4:18
Luka 18:30	Tito 2:12
Luka 20:34	Wahebrania 1:2
Luka 20:35	Wahebrania 1:8
Yohana 4:14	Wahebrania 5:6
Yohana 6:51	Wahebrania 6:5
Yohana 6:58	Wahebrania 6:20
Yohana 8:35	Wahebrania 7:17
Yohana 8:51	Wahebrania 7:21
Yohana 8:52	Wahebrania 7:24
Yohana 9:32	Wahebrania 7:28
Yohana 10:28	Wahebrania 9:26
Yohana 11:26	Wahebrania 11:3
Yohana 12:34	Wahebrania 13:8
Yohana 13:8	Wahebrania 13:21
Yohana 14:16	1 Petro 1:23

1 Petro 1:25

1 Petro 4:11

1 Petro 5:11

2 Petro 3:18

1 Yohana 2:17

2 Yohana 1:2

Yuda 1:13

Yuda 1:25

Ufunuo 1:6

Ufunuo 1:18

Ufunuo 4:9

Ufunuo 4:10

Ufunuo 5:13

Ufunuo 7:12

Ufunuo 10:6

Ufunuo 11:15

Ufunuo 14:11

Ufunuo 15:7

Ufunuo 19:3

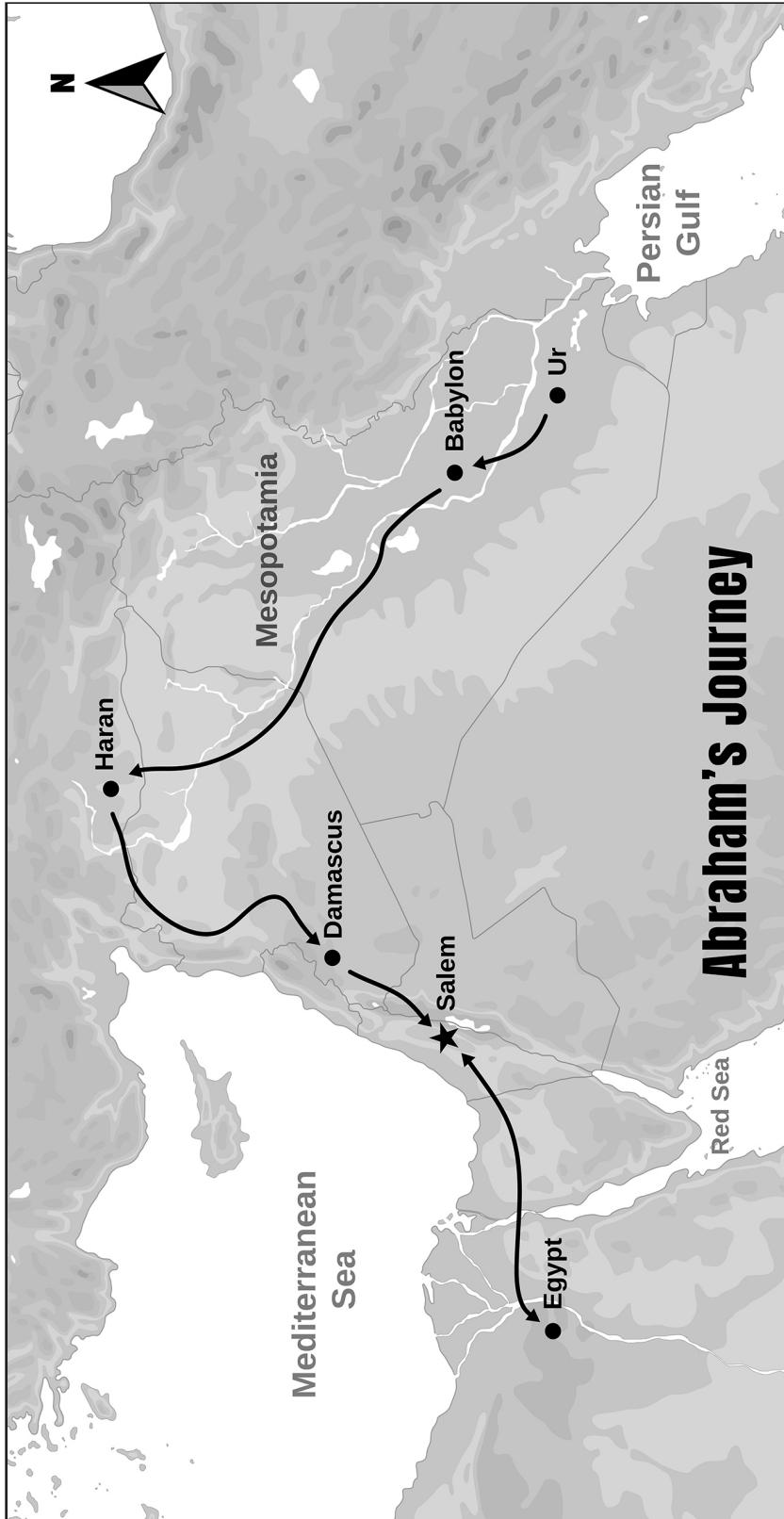
Ufunuo 20:10

Ufunuo 22:5

aiōnios

Mathayo 18:8	Mathayo 19:16
Mathayo 19:16	Mathayo 19:29
Mathayo 19:29	Mathayo 25:41
Mathayo 25:41	Mathayo 25:46
Mathayo 25:46	Marko 3:29
Marko 3:29	Marko 10:17
Marko 10:17	Marko 10:30
Marko 10:30	Luka 10:25
Luka 10:25	Luka 16:9
Luka 16:9	Luka 18:18
Luka 18:18	Luka 18:30
Luka 18:30	Yohana 3:15
Yohana 3:15	Yohana 3:16
Yohana 3:16	Yohana 3:36
Yohana 3:36	Yohana 4:14
Yohana 4:14	Yohana 4:36
Yohana 4:36	Yohana 5:24
Yohana 5:24	Yohana 5:39
Yohana 5:39	Yohana 6:27
Yohana 6:27	Yohana 6:40
Yohana 6:40	Yohana 6:47
Yohana 6:47	Yohana 6:54
Yohana 6:54	Yohana 6:68

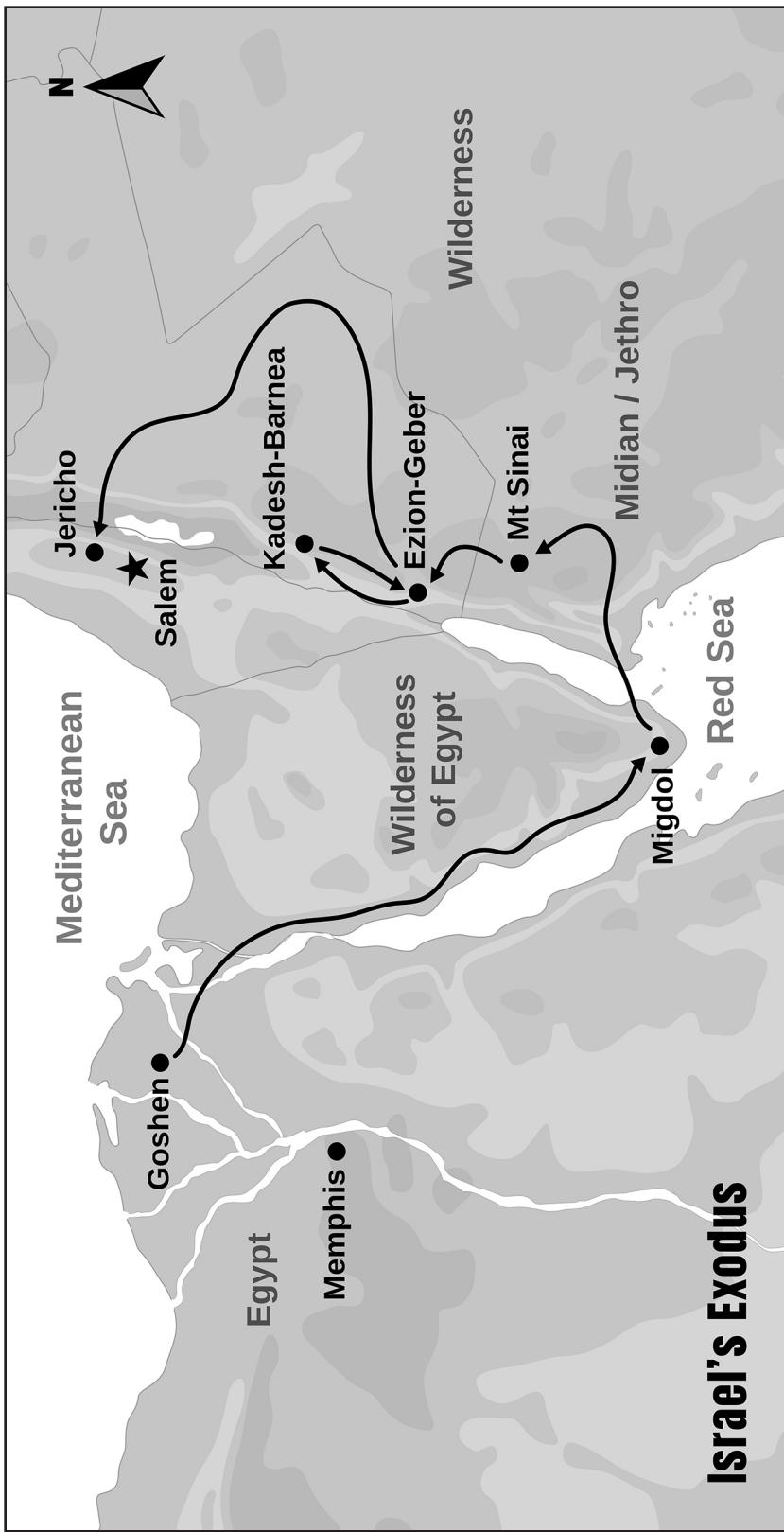
Yohana 10:28	Marko 9:45	Zaburi 116:3
Yohana 12:25	Marko 9:47	Zaburi 139:8
Yohana 12:50	Luka 12:5	Zaburi 141:7
Yohana 17:2	Yakobo 3:6	Mithali 1:12
Yohana 17:3		Mithali 5:5
Matendo 13:46	Hadēs	Mithali 7:27
Matendo 13:48	Mathayo 11:23	Mithali 9:18
Warumi 2:7	Mathayo 16:18	Mithali 15:11
Warumi 5:21	Luka 10:15	Mithali 15:24
Warumi 6:22	Luka 16:23	Mithali 23:14
Warumi 6:23	Matendo 2:27	Mithali 27:20
Warumi 16:25	Matendo 2:31	Mithali 30:16
Warumi 16:26	1 Wakorintho 15:55	Mhubiri 9:10
2 Wakorintho 4:17	Ufunuo 1:18	Wimbo wa Sulemani 8:6
2 Wakorintho 4:18	Ufunuo 6:8	Isaya 5:14
2 Wakorintho 5:1	Ufunuo 20:13	Isaya 7:11
Wagalatia 6:8	Ufunuo 20:14	Isaya 14:9
2 Wathesalonike 1:9		Isaya 14:11
2 Wathesalonike 2:16	Limnē Pyr	Isaya 14:15
1 Timotheo 1:16	Ufunuo 19:20	Isaya 28:15
1 Timotheo 6:12	Ufunuo 20:10	Isaya 28:18
1 Timotheo 6:16	Ufunuo 20:14	Isaya 38:10
2 Timotheo 1:9	Ufunuo 20:15	Isaya 38:18
2 Timotheo 2:10	Ufunuo 21:8	Isaya 57:9
Tito 1:2		Ezekieli 31:15
Tito 3:7	Sheol	Ezekieli 31:16
Filemoni 1:15	Mwanzo 37:35	Ezekieli 31:17
Wahebrania 5:9	Mwanzo 42:38	Ezekieli 32:21
Wahebrania 6:2	Mwanzo 44:29	Ezekieli 32:27
Wahebrania 9:12	Mwanzo 44:31	Hosea 13:14
Wahebrania 9:14	Hesabu 16:30	Amosi 9:2
Wahebrania 9:15	Hesabu 16:33	Yona 2:2
Wahebrania 13:20	Torati 32:22	Habakuki 2:5
1 Petro 5:10	1 Samwelli 2:6	
2 Petro 1:11	2 Samwelli 22:6	Tartaroō
1 Yohana 1:2	1 Wafalme 2:6	2 Petro 2:4
1 Yohana 2:25	1 Wafalme 2:9	
1 Yohana 3:15	Ayubu 7:9	Questioned
1 Yohana 5:11	Ayubu 11:8	Ufunuo 5:3
1 Yohana 5:13	Ayubu 14:13	
1 Yohana 5:20	Ayubu 17:13	
Yuda 1:7	Ayubu 17:16	
Yuda 1:21	Ayubu 21:13	
Ufunuo 14:6	Ayubu 24:19	
	Ayubu 26:6	
eleēsē	Zaburi 6:5	
Warumi 11:32	Zaburi 9:17	
	Zaburi 16:10	
Geenna	Zaburi 18:5	
Mathayo 5:22	Zaburi 30:3	
Mathayo 5:29	Zaburi 31:17	
Mathayo 5:30	Zaburi 49:14	
Mathayo 10:28	Zaburi 49:15	
Mathayo 18:9	Zaburi 55:15	
Mathayo 23:15	Zaburi 86:13	
Mathayo 23:33	Zaburi 88:3	
Marko 9:43	Zaburi 89:48	

Abraham's Journey

Kwa imani Abrahamu alimitti Mungu alipotiva aende katika nchi ambayo Mungu angempa iwe yake. Ingawa hakujua alikokuwa anakwenda, Abrahamu alilama.

- Wahebrania 11:8

Israel's Exodus

Ilkuwa hapo Farao alipokwisha kwaacha watu hao waende zao, Mungu hakuwaongoza kua nija ya nchi ya Watifisti, ijpokwua ilikuwa ni ya karibu; maana Mungu ali sema, Wasijé wakaghairi watu hawa hapo watakapokutana na vita, na kurudi Misii. - Kutoka 13:17

Mediterranean Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-Philippi

Galilee
Capernaum
Bethsaida

Cana
Nazareth

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem ★
Bethany

Bethlehem

Judea

► Egypt

Decapolis

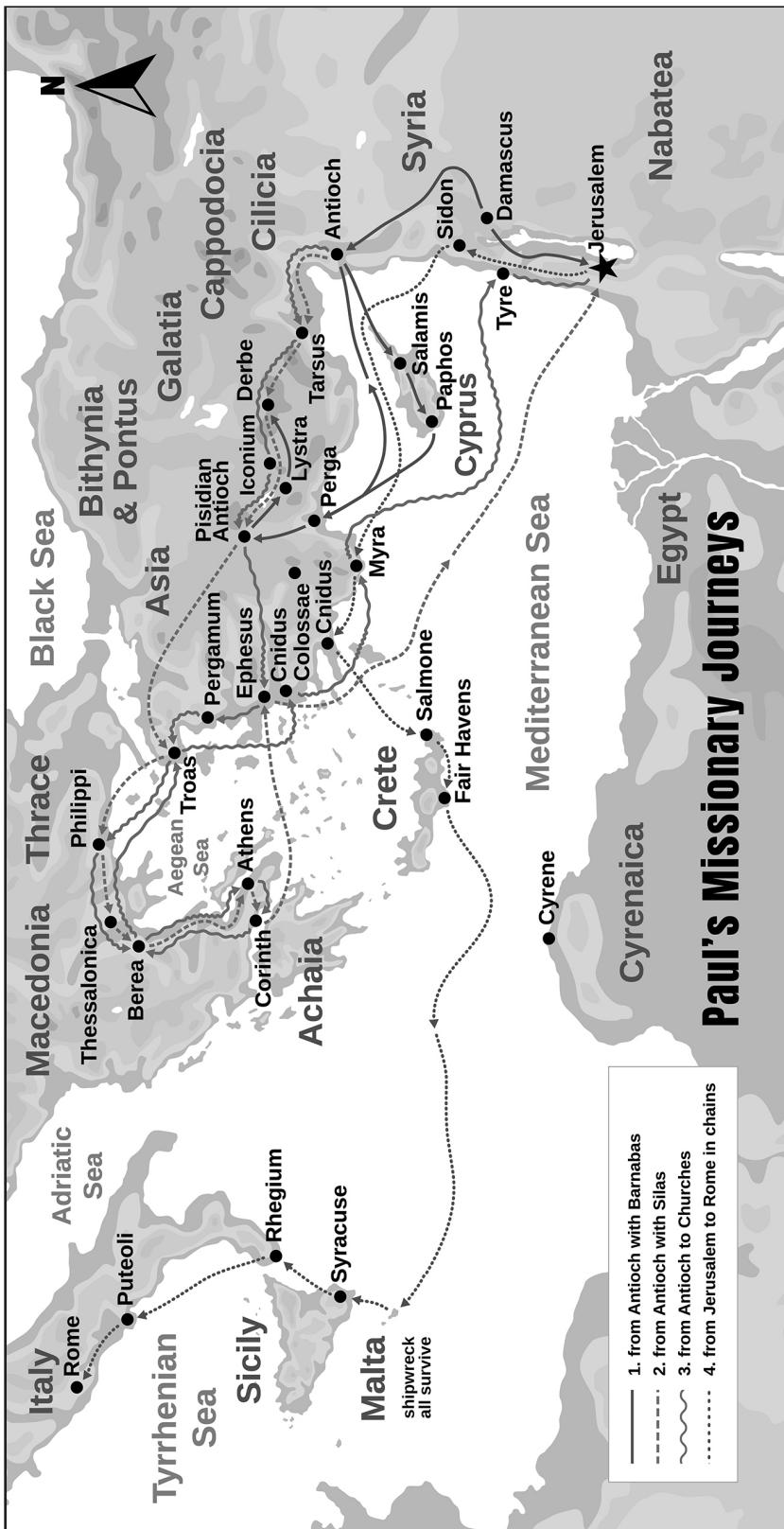
Peraea

Jericho

Jesus' Journeys

Maana Mwana wa Mtu hakujä kutumikiwa, ila alijuiä kutumikiwa, na kutoa maisha yake kuwa fidia ya watu wengi. - Marko 10:45

Paul's Missionary Journeys

Kutoka kwangu mimi Paulo, mtumishi wa Kristo Yesu, na mtume niiyetuiliwa na kuitwa kwa ajili ya kuhubiri Habari Nyema ya Mungu. - Warumi 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Revelation 20:13 Thalaasa				
				Revelation 19:20 Lake of Fire				
				Revelation 20:2 Abyss				

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Hatima

Kiswahili at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Nendeni basi, mkawafanye watu wa mataifa yote wawe wanafunzi wangu; mkiwabatiza kwa jina la Baba, na la Mvana, na la Roho Mtakatifu. - Mathayo 28:19

